EJNOA MRSEIS JOYTE NVCEE ULYMS HSEGS

EURÓPA

James Joyce
ULYSSES

A fordítás alapjául szolgáló kiadások:
James Joyce: Ulysses
Shakespeare and Company, Paris, 1924

James Joyce: Ulysses
The Corrected text edited by Hans Walter Gabler
with Wolfhard Steppe and Claus Melchior
The Bodley Head, London, 1986

Fordította
Szentkuthy Miklós fordításának felhasználásával
a Magyar James Joyce Műhely:
Gula Marianna, Kappanyos András
Kiss Gábor Zoltán, Szolláth Dávid
Az utószót Kappanyos András írta

A szövegben forrásmegjelölés nélkül
szereplő idézeteket fordította
Arany János, Áprily Lajos,
Babits Mihály, Gáspár Endre
Jékely Zoltán, Kardos László,
Kosztolányi Dezső, Lator László,
Mészöly Dezső, Nádasdy Ádám
Orbán Ottó, Rónay György,
Somlyó György, Szabó Lőrinc,
Tóth Árpád, Vas István
Vörösmarty Mihály

I

[1]

Szertartásosan lépett elő a legfelső lépcsőfokról a gömbölyded Buck Mulligan, kezében szappanhabos tálat hordozott, rajta keresztben tükör és borotva. Oldott övű, sárga fürdőköpenyét enyhe hajnali szellő emelgette a háta mögött. Ég felé nyújtotta a tálat, és rázendített:

– *Introibo ad altare Dei!*

Megállt, lefelé kémlelt a sötét csigalépcsőn, aztán durva hangon kiáltotta:

– Gyere fel, Csücske! Gyere fel, te félelmetes jezsuita!

Ünnepélyesen vonult előre, és fellépett a kerek ágyúállásra. Hátraarcot csinált, és háromszor megáldotta komoran a tornyot, az egész környéket és az ébredező hegyláncokat. Majd mikor megpillantotta Stephen Dedalust, feléje hajolt, gurgulázva és fejét ide-oda ingatva röpke kereszteket szórt szerte a levegőbe. Stephen Dedalus kelletlenül és álmosan a feljáró szélére támaszkodott, és hűvösen nézte a gurgulázó, hintázó, áldást osztó lópofát, nézte szökés, halvány tölgyerezetű, tonzúrátlan haját.

Buck Mulligan alápillantott a tükörnek, aztán hirtelen letakarta a tálat.

– Visszakozz! – recsegte szigorúan.

Majd prédikátorhangon hozzátette:

– Mert ez, ó, keresztény testvéreim, a valóságos Eukrisztina: test és lélek, vér és sebek. Lassú zenét kérek. Urak, hunyjátok be szemeitek. Pillanat. Valami nem stimmel a fehér korpuszkulák körül. Csendet, mindenki.

Féloldalt felnézett, hívó füttyszót eresztett meg, hosszan, mélyen, aztán átszellemült figyelemmel várt egy darabig. Egyenletes fehér fogsorában itt-ott arany pontok csillantak. Krüszosztomosz. Két erős, rikoltó fütty volt a válasz a csendben.

– Kösz, öregfiú – mondta vidoran. – Remek. Most már kikapcsolhatod.

Leugrott az állásról, és köpenye lobogó redőzetét lábai köré csavarva komoran nézte nézőjét. A gömbölyded, árnyékolt arc és a dacos, ovális áll prelátusra emlékeztetett, középkori művészetpártolóra. Barátságos mosoly virradt nyugodt ajkai fölött.

– Tiszta röhej – mondta derűsen. – Ez az abszurd neved. Mint valami ókori görög.

Barátilag, tréfásan rábökött az ujjával, és a mellvédhez ment, magában nevetve. Stephen Dedalus föllépett, fáradtan követte félútig, és leült az ágyúállás szélére. Onnan nézte tovább, ahogy tükrét a mellvédre helyezte, pamacsát a tálba dugta, és beszappanozta arcát, nyakát.

Buck Mulligan vidám hangon folytatta.

– Az én nevem is abszurd: Malachi Mulligan, két daktilus. Hellén csengése van, hallod? Szökdécsel és csupa nap, mint a bakkecske. Athénba kell mennünk. Eljössz, ha a nénikémről le tudok gombolni húsz fontot?

A pamacsot letette, és felnevetett a gyönyörűségtől:

– Nos? Eljön az éhenkórász jezsuita?

Abbahagyta és gondosan borotválkozott tovább.

– Mondd, Mulligan – kezdte halkan Stephen.

– Parancsolj, szívem.

– Meddig marad még itt Haines a toronyban?

Buck Mulligan arca, félig borotváltan, megjelent jobb válla fölött.

– A hétszentségit, szörnyű egy alak – mondta őszintén. – Nehézfejű szász. Szerinte nem vagy úriember. Rosseb ezekbe a rohadt angolokba! Felveti őket a pénz és a székrekedés. Mert hogy ő Oxfordból jött. Persze azt tudod, Dedalus, hogy a te modorod az igazi oxfordi minőség. Nem is tud mit kezdeni veled. Ó, én adtam neked a legszebb nevet: Csücske, a bicska.

Óvatosan borotválta az állát.

– Egész éjjel valami fekete párduc miatt őrjöngött – mondta Stephen. – Hol a pisztolytokja?

– Holdkóros a szerencsétlen – mondta Mulligan. – Berezeltél?

– Be – mondta Stephen, energikusan és növekvő félelemmel. – Egy ismeretlen emberrel idekint az éjszakában, aki őrjöng és valami feketepárduc lelövéséről nyöszörög magának. Te fuldoklókat mentettél meg. Én viszont nem vagyok hős. Ha ő marad, én megyek.

Buck Mulligan elmerengett a habos borotvapengén. Leugrott magaslatáról, és kapkodva kotorászott a nadrágzsebében.

– A francba... – mondta rekedten.

Az ágyúálláshoz lépett, és kezét Stephen felső zsebébe dugva szólt:

– Hadd kölcsönzöm el az orrtörlődet, megpucolnám a borotvám.

Stephen hagyta, hogy kihorgássza és csücskénél fogva felmutassa piszkos és gyűrött zsebkendőjét. Buck Mulligan takarosan megtörülte borotvapengéjét. Aztán a kendőre meredve megszólalt:

– A bárd orrtörlője. Új művészi szín az ír költőknek: takonyzöld. Az ember szinte érzi az ízét. Nem igaz?

A mellvédhez lépett ismét, és körültekintett a Dublini-öblön, halványtölgy fürtjei megrezdültek.

– Istenem! – mondta csendesen. – Hát nincs igaza Algynek, mikor azt mondja a tengerről: ó, édes, hatalmas anyánk? A takonyzöld tenger. Herezacskószorongató tenger. *Epi oinopa ponton*. Ó, Dedalus, a görögök! Meg kell hogy tanítsalak görögül. Eredetiben kell olvasnod őket. *Thalatta! Thalatta!* Ó a mi édes, hatalmas anyánk. Gyere. Oda nézz.

Stephen felkelt, és odament a mellvédhez. Rákönyökölve lenézett a vízre és a postahajóra, mely épp most hagyta el Kingstown kikötőjét.

– A mi fenséges anyánk – szólt Buck Mulligan.

Nagy, kutató szemét a tengerről most hirtelen Stephen arca felé fordította.

– A nénikém azt hiszi, te ölted meg az anyádat. Ezért nem tűri, hogy barátkozzak veled.

– Valaki megölte – szólt Stephen mélabúsan.

– Az istenit a fejednek, letérdelhettél volna, Csücske, ha egyszer haldokló anyád kérte – mondta Buck Mulligan. – Hiperboreus vagyok én is, akárcsak te. De ha az ember arra gondol, hogy anyád utolsó leheletével azért könyörög, hogy térdelj le, és imádkozz érte? És te megtagadtad? Van benned valami baljós...

Abbahagyta, és újra, könnyedén beszappanozta másik arcát. Türelmes mosoly fodrozta ajkait.

– De elragadó komédiás – morogta magában. – Csücske, a legelragadóbb komédiás minden komédiások között.

Egyenletes tempóban, csöndben és nagy gonddal borotválkozott.

Stephen, könyökével az érdes grániton, tenyerét homlokához szorította, és bámulta kifényesedett fekete kabátujja foszlott szélét. Kín rágta szívét, bár még nem a szerelem kínja. Csendben, álmában az anyja eljött hozzá, aszott teste barna, bő halotti lepelben, viasz- és rózsafaszag, a lehelete ahogy föléje hajolt, némán, vádlón, nedves hamu bágyadt illata. Szálakra foszlott mandzsettavégén át látta a tengert, amelyet édes, hatalmas anyjának dicsőített mögötte a jól táplált hang. Az öböl karéja nagy határ zöld folyadékot zárt körül. Fehér porcelántál állt halálos ágya mellett, tele zöld, alvadt epenyállal, amit rohadó májából kiöklendezett, hangos, hörgő hányásrohamokban.

Buck Mulligan újratörülte borotvapengéjét.

– Ó, te ágrólszakadt bolhás kutya – mondta kedves hangon. – Muszáj adnom neked egy inget meg egy pár orrtörlőt. A másodkézből való gatyáddal hogy boldogulsz?

– Megvagyok benne – válaszolt Stephen.

Buck Mulligan megrohamozta gödröcskéjét az alsó ajka alatt.

– Tiszta röhej – mondta elégedetten. – Másodlábról való, ez volna a helyes kifejezés. Isten tudja, melyik ragyaverte szeszkazán felejtette nálam. De van egy remek hajszálcsíkos szürke is. Szívdöglesztő leszel benne. Nem viccelek, Csücske, piszok jól nézel ki, ha adsz magadra.

– Köszönöm – mondta Stephen. – Nem viselhetem, ha szürke.

– Nem viselheti – visszhangozta Buck Mulligan az arcának a tükörben. – Az etikett az etikett. Megöli az anyját, de szürke nadrágot nem viselhet.

Gondosan becsukta a borotváját, és gyöngéd pofonokkal végigpaskolta selymes bőrét.

Stephen elfordította tekintetét a tengertől, és a gömbölyded arcra nézett, a füstkék, mozgékony szemekbe.

– A pofa szerint, akivel tegnap a Shipben voltam – mondta Buck Mulligan –, EGP-d van. Odafönt dolgozik Dilivillben Connolly Normannel. Elmebetegek generál-paralízise.

Félkörben megforgatta tükrét a levegőben, hogy szertesugároztassa örömhírét a tengerre ragyogó nappal. Borotvált ajka kacagásra kunkorodott, kacagó fehér fogai élén fények csillogtak. Nevetés rázta erős, keménykötésű törzsét.

– Nézd meg magad, ó, szörnyű bárd! – mondta.

Stephen előrehajolva belenézett az eléje nyújtott tükörbe, melyet repedés hasított ketté. Égnek álló haj. Ahogy ő és mások látnak. Ki választotta ezt az arcot nekem? Ezt az ágrólszakadt, bolhás kutyát. Ez is azt kérdezi.

– A cseléd szobájából szereztem – mondta Buck Mulligan. – Neki megteszi. A nénikém mindig csúnyácska cselédeket tart Malachi számára. Ne vidd őt a kísértésbe. Ráadásul Ursulának hívják.

Újra nevetett, és elhúzta a tükröt Stephen vizsla szeme elől.

– Kalibán dühe, mert nem látja arcát a tükörben – mondta. – Ha legalább Wilde élne, hogy lásson.

Stephen visszahúzódott, és a tükörre mutatva keserűen mondta:

– Az ír művészet jelképe. Egy cseléd kettérepedt tükre.

Buck Mulligan hirtelen Stephenbe karolt, körülsétálta vele a tornyot, borotvája, tükre csörgött a zsebében.

– Nem igazság, hogy így piszkállak téged, Csücske. Hát nem? – mondta kedvesen. – Isten a megmondhatója, hogy több spirituszod van, mint bármelyiknek.

Megint kitért. Fél mesterségem lándzsájától, mint én az övétől. A toll hideg acélja.

– Egy cseléd kettétört tükre. Mondd el ezt annak az oxfordi hólyagnak odalent, és vágd meg egy guineára. A bőre alatt is pénz van, és azt hiszi, nem vagy úriember. Az apja jalapagyökeret adott el a zuluknak, úgy szedte meg magát, vagy mit tudom én, milyen rohadt svindlin. Csücske, ha te meg én együtt dolgozhatnánk, faragnánk valamit ebből a szigetből. Hellenizálnánk.

Cranly karja. Az ő karja, – És ha az ember arra gondol, hogy ezektől a disznóktól kell koldulnod. Én tudom egyes-egyedül, ki vagy, senki más. Miért nem bízol bennem jobban? Miért orrolsz énrám, mondd meg? Haines miatt? Ha sokat okoskodik, lehozom Seymourt, és úgy ellátjuk a baját, mint annak idején Clive Kempthorpe-nak.

Ifjonti kiáltások gazdag gégékből Clive Kempthorpe szobájában. Sápadtarcúak: oldalukat fogják a röhögéstől, egyik a másikét. Ó, belepusztulok! Óvatosan mondd el neki, Aubrey! Meghalok! Szalagokra szabdalt ingével csapkodja a levegőt, szökdécsel és biceg az asztal körül, nadrágja bokánál, Ades üldözi a Magdalenből, szabászollóval. Lekváros képű, riadt borjúpofa. Nem akarok gatyátlanítást! Ne játsszatok velem kergebirkát!

Nyitott ablakokból kihangzó ordítások verik fel a négyszögű udvar esti csöndjét. Egy süket kertész, kötényben és Matthew Arnoldnak maszkírozva tologatja fűnyíróját a kietlen gyepen, beszűkült szemmel figyelve a rezgő fűhalmokat.

Magunknak... új pogányság... omphalosz.

– Maradjon – mondta Stephen. – Nincs semmi baj vele, csak éjszaka.

– Akkor miről van szó? – kérdezte türelmetlenül Buck Mulligan. – Bökd már ki. Én tökéletesen őszinte vagyok hozzád. Mi bajod velem?

Megálltak, elnéztek Bray Head tompa partfoka felé, amely úgy nyúlik el a vízen, mint egy alvó bálna pofája. Stephen csöndesen kiszabadította karját.

– Tényleg akarod, hogy megmondjam? – kérdezte.

– Igen. Miről van szó? – nézett rá Buck Mulligan. – Nem emlékszem semmire.

Beszéd közben Stephen arcát figyelte. Könnyű szellő simította a homlokát, meglegyezte szőke, fésületlen haját, és a nyugtalanság ezüst csillagait gyújtogatta szemében.

Stephen tulajdon hangjától elkomorulva mondta:

– Emlékszel arra a napra, mikor először mentem el hozzád anyám halála után?

Buck Mulligan homloka ráncba szaladt:

– Mit? Mikor? Semmire sem emlékszem. Én csak gondolatokra és érzékelésekre emlékszem. Miért kérded? Mi történt, az istenért?

– Te éppen teát főztél – mondta Stephen –, és átmentél a lépcsőfordulón, hogy hozzál még forró vizet. Az anyád és valami látogató jött ki éppen a szalonból. Anyád megkérdezte tőled, ki van a szobádban.

– Igen? – kérdezte Buck Mulligan. – És mit mondtam? Feledékeny vagyok.

– Azt mondtad – válaszolta Stephen –, *ó, csak Dedalus, akinek baromira meghalt az anyja.*

Buck Mulligan arcát pír futotta el, fiatalabb és megnyerőbb lett tőle.

– Ezt mondtam? – kérdezte. – No és? Mi van ebben? – Idegesen rázta le feszélyezettségét.

– És mi a halál – folytatta –, az anyád halála, az én halálom, a te halálod? Te csak anyádat láttad meghalni. Én naponta látom őket kinyiffanni a Materban vagy a Richmondban, vagy kibelezve a boncteremben. Baromi dolog, semmi egyéb. Egyszerűen nem érdekes. Te nem akartál letérdelni, és imádkozni az anyádért a halálos ágyánál, mikor kérte. Miért? Mert ez a rohadt jezsuita hajlam dolgozik benned, csak fordítva oltottak be. Számomra röhejes az egész, röhejes és baromi. Az agylebenyei nem működnek. Sir Péter Teazle-nek szólítja az orvost, és boglárkát tépeget a paplanról. Csak tégy a kedvére, amíg nincs vége. Te megtagadtad a haldokló anyád utolsó kívánságát, és most duzzogsz nekem, mert nem nyavalygok, mint Lalouette bérgyászolói. Abszurdum! Lehet, hogy mondtam ilyesmit. Nem volt szándékomban megsérteni anyád emlékét.

Tulajdon hangjától mintha nekibátorodott volna. Stephen pajzsot tartva szíve tátongó sebei elé, melyeket a szavak okoztak, feltűnő hidegséggel válaszolt:

– Nem az anyámon esett sérelemre gondolok.

– Hát mire? – kérdezte Buck Mulligan.

– Ami rajtam esett – válaszolt Stephen. Buck Mulligan sarkon fordult.

– Lehetetlen egy alak! – kiáltott fel.

Szapora léptekkel járt körbe-körbe a mellvéd mentén. Stephen posztján maradt, és a csendes tengeren át a messzi földnyelv felé révedt. Tenger,

földnyelv homályba borult. Szemében vert a pulzusa, fátyol terült a világra, arcát égette a láz.

Valaki nagyot kiáltott a toronyból:

– Hé, Mulligan! Ott vagy?

– Jövök – szólt Buck Mulligan.

Stephen felé fordult.

– Nézd a tengert. Talán sértődékeny? Rosseb a Loyoládba, Csücske, gyere le. A szász uraság reggeli szalonnáját követeli.

Feje egy pillanatra újra megállt a felső lépcsőfoknál, a tetővel egy vonalban.

– Ne rágódj ezen egész nap – mondta. – Következetlen vagyok. Hagyd ezt a bánatos borongást.

Feje eltűnt, de lefelé ereszkedő hangjának zsongása kizengett a feljáró nyílásán:

Borongni elfordulva kár
Szerelem bús rejtelmein
Mert Fergusé a bronzszekér.

Erdőárnyak lebegtek el csöndben a békés reggelen át a lépcső tetejéről az óceán felé, amerre tekintete révedt. Az öbölben és messzebb kinn elfehéredő víztükör, sietős, fénycipős lábak kergetőznek rajta. Fakó tenger hó keble, ím. Kettesével egybefonódó feszültség. Egy kéz hárfahúrokat penget, egybeolvasztja az összefonódó akkordokat. Hullámfehér egybekelt szavak remegése a fakó áradatban.

Egy felhő takarta el a napot lassan, teljesen, mélyebb zöld árnyékba borítva az öblöt. Ott hevert előtte, keserű vizek edénye. Fergus dala: egyedül énekeltem a házban, kizengettem a hosszú, sötét akkordokat. Anyám ajtaja nyitva: hallani akarta a zenémet. Félelemtől és részvéttől csendesen ágyához léptem. Zokogott rozzant ágyán. Azok a szavak, Stephen: a szerelem bús rejtelmei.

Most hol?

A titkai: régi tollas legyezők, pézsmával beporzott szalagos tánclapok, lezárt fiókjaiban cifra borostyánkő füzér. Mikor kislány volt, napos ablakukban kalitka lógott. Hallotta, mikor a jó öreg Royce a lurkó a rettentő című pantomimban énekelt, és együtt nevetett a többiekkel, mikor azt énekelte, hogy:

De jó nekem, úgy élvezem
Hogy nem lát senki
De senki sem.

Pézsmaparfümben eltett síri jókedv.

Borongni elfordulva kár.

A természet őt is eltette emlékbe játékszereivel együtt. Stephen borongó elméjére rátelepedtek az emlékek. Pohár víz a konyhai csapról, áldozás után. Kivájt alma, megtöltve barnacukorral, amint ott sült a tűzhelyen sötét őszi estén. Ívelt körmei vörösen a vértől, mikor szétnyomta a gyerekek ingéről leszedett tetveket.

Álmában, csendben eljött hozzá, aszott teste bő halotti lepelben, viasz- és rózsafaszag, a lehelete ahogy föléje hajolt, néma, titkos szavakkal, nedves hamu bágyadt illata.

Üvegesedő tekintete, ahogy visszanéz a halálból, hogy megrázza és megtörje a lelkem. Csak rám. Kísértetgyertya világítja meg haláltusáját. Kísértetfény az elkínzott arcon. Hangos, rekedt, rémülettől hörgő lélegzete, míg mindenki térden imádkozik. Szeme rajtam, hogy térdre kényszerítsen. *Liliata mtilantium te confessorum turma circumdet: iubilantium te virginum chorus excipiat.*

Hullarabló démon! Csontzabáló!

Nem, anyám. Hagyj engem, hagyj élni...

– Csücske! Hahó!

Buck Mulligan hangja zendült a toronyból. Feljebb jött a lépcsőn, ismét kiáltott. Stephen, vacogva még lelke sikolyától, meleg futó napfényt hallott, s háta mögött a levegőben barátságos szavakat.

– Dedalus, embereld már meg magad és csoszogj le körünkbe. Kész a reggeli. Haines bocsánatot kért, amiért felébresztett minket tegnap éjjel. Szent a béke.

– Megyek – mondta Stephen, és megfordult.

– Gyere, az istenért – mondta Buck Mulligan. – A kedvemért és mindnyájunk kedvéért.

Feje eltűnt és újra feltűnt.

– Elmondtam neki az ír művészet jelképét. Azt mondta, nagyon szellemes. Vágd meg egy fontra. Úgy értem, egy guineára.

– Ma délelőtt kapom a fizetésem – mondta Stephen.

– Tanári apanázs? – érdeklődött Buck Mulligan. – Mennyit kapsz? Négy fontot? Egyet adhatsz kölcsön.

– Ha kell – mondta Stephen.

– Négy fényes aranyfont! – kiáltott örömittasan Buck Mulligan. – Dicső dáridót rendezünk, ámuljanak a druidikus druidák. Négy mindenható arany.

Égnek emelt karral ledübörgött a kőlépcsőkön, és cockney akcentussal, hamisan énekelte:

Koronázás napja van ma,
Minden hordót verjünk csapra!
Koronázás, Koronázás napja!
Minden hordót verjünk csapra,
Koronázás van ma!

Fickándozó, meleg napfény odakint a tengeren. A nikkel borotválkozótál elfeledve csillogott a mellvéden. Minek vigyem le? Vagy maradjon ott estig, elfeledett barátság?

Odament, kezében tartotta egy ideig, érezte hidegét meg a maradék hab nyirkos nyáladékát a beleállított pamaccsal. Így vittem a tömjéntartót Clongowesban. Most más vagyok és mégis ugyanaz. Szolga. Egy szolga szolgája.

A torony komor, boltozatos nappali szobájában Buck Mulligan fürdőköpenyes figurája vígan ugrándozott ide-oda a tűzhely körül, felfedve, elfedve a sárga lángokat. Puha nappali fény két nyalábja esett keresztbe a kőpadlón a magas lőrés-ablakokból, és a sugarak metszőpontjában égett zsír és égő szén füstje felhőzött forogva.

– Megfulladunk – mondta Buck Mulligan. – Haines, légy oly jó, és nyisd ki azt az ajtót.

Stephen odatette a borotvatálat a ládára. Magas alak emelkedett föl a függőágyból, ahol ült, odament az ajtónyíláshoz, és kinyitotta a belső ajtókat.

– Nálad van a kulcs? – kérdezte egy hang.

– Dedalusnál van – mondta Buck Mulligan. – A szentségit, megfulladok!

Szemét le sem véve a tűzről, elüvöltötte magát:

– Csücske!

– A zárban van – mondta Stephen, és előrelépett.

A kulcs forgott-nyikorgott, kétszer, és mikor a nehéz ajtószárnyakat széttárták, jóleső fény és friss levegő libbent a szobába. Haines ott állt az ajtónyílásban, kinézett. Stephen az asztalhoz tolta felállított bőröndjét és ráülve várt. Buck Mulligan a sült szalonnát odacsapta a mellette levő tálba. Aztán a tálat és a jókora teáskannát az asztalhoz vitte, nehézkesen letette, és megkönnyebbülten felsóhajtott.

– Elolvadok – jegyezte meg –, miként a gyertya mondta volt... De ssss! Csend legyen. Egy szót se többet erről a tárgyról. Csücske, ébredj! Kenyér, vaj, méz. Haines, gyere be. Kész a kaja. Áldj meg, Uram, minket és a te ajándékaidat. Hol a cukor? Jesszus, nincs tej!

Stephen a kenyeret, a mézes köcsögöt és a vajtartót odavitte a tálalóról. Buck Mulligan leült, kedve elborult.

– Micsoda kupleráj ez? Mondtam az asszonynak, hogy nyolc után jöjjön!

– Ihatjuk feketén – mondta Stephen. – Van egy citrom a tálalóban.

– Fene a párizsi allűrjeidbe – mondta Buck Mulligan. – Sandycove-i tejet akarok.

Haines visszajött az ajtóból, és nyugodtan jelentette:

– Jön már az asszony a tejjel.

– Isten áldása harmatozzon reád – mondta Buck Mulligan, és fölugrott a székről. – Üljetek le. Töltsétek ki a teát. A cukor a zacskóban van. Meddig vacakoljak még ezekkel a nyavalyás tojásokkal?

Szétszabdalta az eredményt a tálban, aztán rápofozta három tányérra, mondván:

– *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.*

Haines leült, hogy kitöltse a teát.

– Mindenkinek kettő cukor – mondta. – Meg kell hagyni, Mulligan, te aztán jó erős teát tudsz csinálni.

Buck Mulligan vastag karéjokat vagdosva, a vénasszonyok hízelkedő hangján mondta:

– Teját csinálok a tejázáshoz, vizet meg a vizeléshez, miként Grogan anyó mondta volt.

– Az áldóját, ez aztán tea! – mondta Haines.

Buck Mulligan csak vagdosott és hízelkedő hangján folytatta:

– *Így csinálom én ezt, Mrs. Cahill,* mondja. *A hétszentit, naccsád, m*ondja Mrs. Cahill, *de az Istenért, nehogy egy fazékba csinálja.*

Egy-egy kövér karéjt késhegyre tűzve nyújtott asztaltársainak.

– Na, ez ám a népi kultúra, a könyvedhez való, Haines – mondta komolykodva. – Öt sor szöveg és tíz oldal jegyzet Dundrum népéről és kopoltyús isteneiről. Kiadják a Vészbanyák, a nagy szél esztendejében, Stephenhez fordult, és felhúzott szemöldökkel, előkelően tanácstalan hangon érdeklődött:

– Mondd, testvér, nem emlékszel rá, hogy Grogan anyó teás és vizes edényéről a Mabinogionban esik-e szó, vagy inkább az Upanisádokban?

– Alig hinném – mondta Stephen komoran.

– Valóban? – kérdezte Buck Mulligan hasonló ünnepélyességgel. – Szabad volna az okait?

– Sejtésem szerint – mondta Stephen evés közben – ez nem szerepel sem a Mabinogionban, sem azon kívül. Grogan anyó vélhetően Mary Ann rokona volt.

Buck Mulligan mosolya örömet sugárzott.

– Elbűvölő – mondta, negédesen mutogatva fehér fogait, és könnyed bájjal forgatva szemét. – Valóban hiszel ebben a rokonságban? Egészen elbűvölő, nem mondhatok mást.

Majd felhőbe borultak arcvonásai, és miközben újult erővel lecsapott a kenyérre, ráspolyos hangon recsegte:

A jó öreg Mary Ann
Nem zavarja semmi sem
Felhúzza a pendelyét...

Teletömte a száját rántottával, majszolt és dünnyögött. Az ajtónyílás elsötétült, valaki jött.

– A tej, uram.

– Kerüljön beljebb, naccsád – biztatta Mulligan. – Csücske! Hozd a kancsót.

Egy öregasszony közeledett, és megállt Stephen könyökénél.

– Gyönyörű reggel, uram – mondta. – Istennek hála.

– Kinek? – kérdezte Mulligan rápillantva. – Ja, persze, persze.

Stephen hátranyúlt, és leemelte a kancsót a tálalóról.

– A szigetlakók – vetette oda Mulligan Hainesnek – gyakorta emlegetik a fitymagyűjtőt.

– Mennyit, uram? – kérdezte az öregasszony.

– Két pint – mondta Stephen.

Nézte, hogy tölti a mércébe, onnan pedig a kancsóba a zsíros, tejszínes tejet, nem a sajátját. Agg, aszalt emlők. Megint töltött egy mércényit, és egy kis ráadást. Vén és titokzatos, belépett a reggeli világból, talán hírnök. Dicsérte a tej minőségét, miközben töltött. Guggol a türelmes tehénnél pirkadatkor a buja réten, boszorkány a bolondgombán, ráncos ujjaival fürgén dolgozik a fröcskölő tőgyeken. Bőgtek neki, ismerték, harmatselymes jószág. A csorda legjava meg a szegény öregasszony, így hívták régen. Bolyongó bába, földi alakja egy halhatatlannak, szolgálja hódítóját és könnyelmű árulóját, mindkettőtől megcsalatva, titokzatos reggel hírnöke. Szolgálni jött vagy szidni, Stephen nem tudta eldönteni: de kegyét kérni büszke volt.

– Való igaz, naccsád – mondta Buck Mulligan, és tejet töltött a csészékbe.

– Kóstolja meg, uram.

Kérésére hörpintett egyet.

– Ha ilyen jó dolgokkal táplálkoznánk – mondta az asszonynak kissé hangosan –, az ország nem volna teli rohadó fogakkal és rohadó belekkel. Mocsárvidéken élünk, vacak ételeket eszünk, az utcákon bokáig a por, lótrágya és tébécés köpetek.

– Orvostanhallgató az úr? – kérdezte az öregasszony.

– Az vagyok, naccsád – válaszolta Buck Mulligan.

Stephen megvetően hallgatott. Annak hajt fejet, aki hangosan szól hozzá, a csontkovácsának, javasemberének: engem bezzeg észre sem vesz. Arra a hangra fülel, amely gyóntatja és fölkeni a halálra földi maradékát, csupán lágyéka tisztátalanságát nem, amely nem az Úr hasonlatosságára, hanem a Kígyónak koncául vétetett a férfi testéből. Meg erre a hangos hangra, amely most tétova szemű hallgatást parancsol rá.

– Érti, amit mond? – kérdezte Stephen.

– Francia a beszédje az úrnak? – kérdezte az öregasszony Hainestől.

Haines még hosszabb beszédet intézett az asszonyhoz magabiztosan.

– Ír – mondta Buck Mulligan. – Hát nem él a gael nyelvvel?

– Gondoltam, hogy írül beszél – mondta – olyannak hangzott. Nyugatról való az úr?

– Angol vagyok – válaszolta Haines.

– Ő angol – mondta Buck Mulligan –, és azt gondolja, hogy írül kellene beszélnünk Írországban.

– Úgy bizony, úgy is kéne, szégyellem is, hogy én nem beszélem a nyelvet. Hallottam pedig mán azoktul, akik beszélik, hogy csuda egy nyelv az.

– Csuda, az nem kifejezés! – jegyezte meg Buck Mulligan. – Valami gyönyörűséges. Adj még egy kis teát, Csücske. Nem tetszik egy csészével, naccsád?

– Nem, köszönöm uram – mondta az öregasszony, azzal a tejeskanna fogantyújába fűzte karját, és indulni készült.

Haines szólt hozzá:

– Magánál van a számla? Ki kellene fizetni, nem? Mulligan?

Stephen újra megtöltötte a három csészét.

– A számla, uram? – kérdezte az asszony és megállt. – Az annyi mint hét reggel egy pint két pennyjével, az hétszer kettő az egy shilling és két penny, és most három reggel két pint négy pennyjével az hat pint, az egy shilling, és egy shilling meg egy-kettő az kettő-kettő, uram.

Buck Mulligan sóhajtott, és miután teletömte a száját kenyérhéjjal mindkét oldalán vastagon vajazva. Két lábát előrenyújtotta, és kutatni kezdett nadrágzsebeiben.

– Fizess, és barátságos arcot kérek! – mondta Haines mosolyogva. Stephen harmadszor is megtöltötte csészéjét, egy kanál tea halványan márványozta a sűrű, zsíros tejet. Buck Mulligan előhalászott egy kétshillingest, megforgatta ujjai között és felkiáltott:

– Csoda!

Továbbadta az asztal mentén az öregasszony felé, mondván:

– Többet ne kérj tőlem, édes.
Megadtam minden adhatót.

Stephen az asszony közönyös kezébe dugta a pénzdarabot.

– Adósok maradunk két pennyvel – mondta.

– Ráér, uram, ráér. – Azzal elvette a pénzt. – Jó napot, uram. Térdet hajtott és kiment, lépteit Buck Mulligan lágy kántálása kísérte:

– Ha lenne több, lelkem lelke
Az is előtted heverne.

Stephenhez fordult:

– Komolyan beszélek. Dedalus. Leégtem. Eridj azonnal az iskoládba és hozz nekünk egy kis pénzt. Ma dőzsöljetek és igyatok, bárdok. Írország elvárja, hogy ezen a napon mindenki teljesítse a kötelességét.

– Erről jut eszembe – mondta Haines –, hogy ma meg kell látogatnom nemzeti könyvtáratokat.

– Előbb úszunk egyet – jelentette ki Buck Mulligan.

Nyájasan Stephenhez fordult:

– Ma van nálad Havimosás Napja, Csücske?

Aztán Haineshez:

– A tisztátalan bárd súlyt helyez rá, hogy havonta egyszer megmosakodjon.

– A Golf-áramlat egész Írországot mossa – mondta Stephen, miközben mézet csöpögtetett egy darab kenyérre.

Haines kiszólt a sarokból, miközben könnyedén megkötötte sálját teniszingje laza gallérja körül.

– Feltett szándékom gyűjteni az aranyköpéseidet, szíves engedelmeddel.

Hozzám beszél. Mossák, áztatják, csutakolják magukat. Az léleknek furdolása. Bűntudat. De egy folt marad.

– Például, hogy egy cseléd repedt tükre az ír művészet szimbóluma, ez haláli jó.

Buck Mulligan megrúgta Stephen lábát az asztal alatt, és baráti hangon mondta:

– Azt hallgasd meg, mikor Hamletről beszél, Haines.

– Komolyan – mondta Haines, még mindig Stephennek. – Épp erre gondoltam, mikor ez a vén teremtés bejött.

– Talán még kereshetnék is vele? – kérdezte Stephen.

Haines nevetett, és miközben szürke puhakalapját leakasztotta a függőágy tartóvasáról, így szólt:

– Esküszöm, nem tudom.

Kényelmesen elindult az ajtó felé. Buck Mulligan odahajolt Stephenhez, és nyers nyomatékkal mondta:

– Tulok, ezt jól elbaltáztad! Minek kellett ezt mondanod?

– Miért? – kérdezte Stephen. – Pénzt szerezni, ez a probléma. Kitől? A tejesasszonytól vagy tőle. Szerintem fej vagy írás.

– Nagyban csinálom a reklámot neked – mondta Buck Mulligan –, erre jössz a sanda sündörgéseddel meg a lesújtó jezsuita jópofaságoddal.

– Nem sok reményt fűzök – mondta Stephen – sem az öregasszonyhoz, sem hozzá.

Buck Mulligan tragikusan sóhajtott, és kezét Stephen vállára tette.

– Fűzz énhozzám, Csücske – mondta.

Hirtelen hangot változtatott.

– Istenigazából neked van igazad. Az ördögbe is. Hát mi másra jók ezek? Miért nem játszod velük a szerepedet, mint én? Pokolba velük mind. Na gyerünk ki ebből a kuplerájból.

Felállt, övét komoran megoldotta, kibújt köntöséből, és megadóan mondta:

– És Mulligan megfosztaték ruháitól.

Kiürítette zsebeit az asztalra.

– Itt az orrtörlőd – mondta.

És magára illesztve keménygallérját és rebellis nyakkendőjét, beszélt hozzájuk, dorgálón, fityegő óraláncához is. Kezei elmerülve turkáltak a kofferében, miközben tiszta zsebkendőért kiáltott. Atyám, hát muszáj felöltöztetnünk a karaktert. Bolhabarna kesztyű kell és zöld cipő. Ellentmondás. Ellentmondok magamnak? Jól van hát, ellentmondok magamnak. Merkuriális Malakiás. Valami puha fekete rakéta repült ki beszédes kezéből.

– És itt a Quartier Latin kalapod – mondta.

Stephen elkapta és fejébe csapta. Haines visszaszólt az ajtónyílásból:

– Jöttök már, fiúk?

– Én kész vagyok – válaszolta Buck Mulligan, és ment az ajtóhoz. – Csücske, gyere. Gondolom, már megettél mindent, amit hagytunk.

Komor szavakkal, elszánt léptekkel vonult kifelé, mondván, szinte szomorúan:

– És kimenvén onnan keserves sírásóra akadt.

Stephen kezébe véve kőrisbotját nyughelyéről, ment utánuk, és ahogy lemásztak a létrán, behúzta a nehéz vaskaput és bezárta. Az óriási kulcsot belső zsebébe dugta.

A létra lábánál Buck Mulligan megkérdezte:

– Nálad van a kulcs?

– Nálam – mondta Stephen, eléjük kerülve.

Ment tovább. Maga mögött hallotta, amint Buck Mulligan nehéz fürdőlepedőjével veri a páfrányok és füvek vezérhajtásait.

– Hasra, kérem. Nem pimaszkodunk, kérem.

Haines megkérdezte:

– Fizetsz valami bért ezért a toronyért?

– Tizenkét fontot – felelte Mulligan.

– A hadügyminiszternek – tette hozzá Stephen, hátrafordulva.

Megálltak, Haines megszemlélte a tornyot, és végül így szólt:

– Elég barátságtalan lehet télvíz idején, gondolom. Martello? Így hívják?

– Billy Pitt építtette az összesét – magyarázta Buck Mulligan –, mikor tengerre szálltak a franciák. De a miénk az omphalosz.

– Mi az elképzelésed Hamletről? – kérdezte Haines Stephentől.

– Nem, nem! – kiáltotta Buck Mulligan fájdalmasan. – Még ilyenkor korai kiállanom Aquinói Tamással és ötvenöt agyafúrt oka-fokával. Várjatok, míg egy pár pintet magamba töltök.

Stephenhez fordult, miközben takarosan kihúzta kankalinsárga mellénye csücskeit:

– Három pint alatt neked se menne, mi, Csücske?

– Ha eddig várt – mondta Stephen fásultan –, most már várhat.

– Felcsigáztad a kíváncsiságomat – mondta Haines nyájasan. – Valami paradoxonról van szó?

– Ugyan már! – mondta Buck Mulligan. – Kinőttünk már Wilde-ból és a paradoxonokból. Rém egyszerű. Stephen algebrai úton kimutatja, hogy Hamlet unokája Shakespeare nagyapja, és ő maga apjának szelleme.

– Hogyhogy? – kérdezte Haines, és már-már Stephenre emelte ujját. – Ő saját maga?

Buck Mulligan nyaka köré kerítette fürdőlepedőjét, mint valami stólát, és szaggatott kacagással hajolt oda Stephen füléhez:

– Ó, idősb Csücske árnya! Jáfet apát keres!

– Reggel mindig fáradtak vagyunk – mondta Stephen Hainesnek. – Különben is hosszú história.

Buck Mulligan, újra nekiindulva, fölemelte kezét.

– Csupán a szent korsó oldja meg Dedalus nyelvét!

– Úgy értem – magyarázta Haines Stephennek, ahogy nyomába léptek –, ez a torony és ezek a sziklák valahogy Helsingőrre emlékeztetnek. *Tengerbe bókol, talpánál kiebb*, nem igaz?

Buck Mulligan hirtelen egy pillanatra Stephenre nézett, de nem szólt. A csillogó néma pillanatban Stephen saját képét látta olcsó, poros gyászban tarka gúnyájuk között.

– Csodálatos rege – mondta Haines, mire újfent megálltak. Szemek, halványak, mint a szélborzolta tenger, még halványabbak, határozottak, fontolók. Tengerek ura, dél felé nézett az öblön át, üres, csak a postahajó füstpamata tétovázik a fényes horizonton, és egy vitorla félszárnyon a Muglins felé dűlve.

– Valahol egy hittudományi értelmezését is olvastam – mondta szórakozottan. – Az Atya és Fiú eszméje. A Fiú, aki meg akar békülni az Atyával.

Buck Mulligan azonnal vidáman mosolygó arcot öltött. Nézte őket, formás szája boldogan nyitva, szemei, melyekben hirtelen minden éleslátás elhomályosult, bomlott örömmel szikráztak. Jobbra-balra hintáztatta bábfejét, panamakalapja peremén finom remegések, és nyugodt, boldog, bolondos hangon kántálni kezdett:

Csodásabb figurát láttál-e már
Az anyám zsidó, az apám madár.
József s az ácsszakma nem vonzott soha,
Igyunk hát hívek, s Kálvária.

Az égre mutatott, figyelem!

Aki nem hiszi el isteni lényegem,
Vízből lett potyabort nem ihat sohasem.
Érje be azzal, mit akkor teszek,
Ha borból csinálok újra vizet.

Búcsúképpen hirtelen megrántotta Stephen kőrisbotját, és a szirt szélére futva verdesett a karjával, mintha uszony vagy égbe lendülő madár szárnya volna, és kántált:

No én most elszállok, ti meg csak írjatok
Jancsi, Pista tudja meg, hogy feltámadok!
Az Olajfák Hegyén jó most a szél
Tudásom öröklött, légi baj nem ér.

Ott szökdécselt előttük lefelé a Fortyfoot öblöcske felé, verdesve szárnyszerű kezével, zergeszökkenés, merkúrkalapja remeg az üde szélben,

mely visszahozta kurta, madárhangú rikkantásait.

Haines, aki visszafogottan nevetett, sétált tovább Stephen mellett, majd megszólalt:

– Tulajdonképpen nem illene nevetnünk, gondolom. Meglehetősen blaszfém. Nem mintha jómagam hivő volnék. De a vidámsága valahogy kihúzza a fullánkját. Nem? Hogy is van? József s az ácsszakma?

– A jópofa Jézus balladája – felelte Stephen.

– Ó – mondta Haines –, te már máskor is hallottad?

– Naponta háromszor, étkezés után – mondta szárazon Stephen.

– Nem vagy hivő, ugye? – kérdezte Haines, – Úgy értem, hivő a szó szoros értelmében. Teremtés semmiből, csodák, személyes Isten, ilyesmi.

– A szónak csak egy értelme van, szerintem – mondta Stephen. Haines megállt, fényes ezüsttárcát vett elő, zöld kő ragyogott rajta.

Felpattintotta hüvelykjével, és odakínálta.

– Köszönöm – mondta Stephen, és kivett egy cigarettát.

Haines is vett egyet, aztán bekattantotta a tárca fedelét. Visszatette oldalzsebébe, mellényzsebéből nikkel öngyújtót szedett elő, kupakját felpöckölte, és miután cigarettáját meggyújtotta, a lobogó lángot két marka kagylójával védve, Stephen felé nyújtotta.

– No persze – mondta, mikor újra megindultak. – Az ember vagy hisz, vagy nem hisz, nem? Ami engem illet, nem tudnék bevenni olyasmit, hogy személyes Isten. Gondolom, te sem állsz ki ilyen eszmék mellett.

– Akit itt magad előtt látsz – mondta Stephen kelletlen keserűséggel –, az a szabadgondolkodás elrettentő példája.

Ment tovább, várta, hogy majd szólnak hozzá, vonszolta kőrisbotját maga mellett. A bot végén a vasszög nyiszorogva, könnyedén követte az ösvényen. A famulusom utánam, Steeeeeeeeeeeephen, visítja. Kígyóvonal végig az ösvényen. Este majd nyomába lépnek, ha jönnek vissza a sötétben. Kell neki a kulcs. Enyém, én fizetem a bért. És az ő keserű kenyerét eszem. Neki kell adni a kulcsot is. Mindent. Kérni fogja. Szeme elárulta.

– Végül is... – kezdte Haines.

Stephen megfordult, és látta, hogy a hűvös pillantás, mellyel megméretett, nem volt teljesen ellenséges.

– Végül is, gondolom, megvan a lehetőséged, hogy szabad legyél. Úgy veszem észre, a magad ura vagy.

– Két úr szolgája vagyok – mondta Stephen –, egy angolé meg egy olaszé.

– Olaszé? – nézett rá Haines.

Tébolyult királynő, öreg és féltékeny. Hajtsatok térdet előttem.

– És egy harmadik is van – folytatta Stephen –, aki alkalmi munkákat vár tőlem.

– Olasz? – firtatta Haines. – Hogyhogy?

– A brit birodalmi állam – felelte Stephen nekivörösödve – és a szent római katolikus és apostoli egyház.

Haines leválasztott néhány dohányszálat az alsó ajkáról, mielőtt megszólalt.

– Tökéletesen megértem – mondta higgadtan. – Hogy úgy mondjam, ír ember nem is gondolkozhatik másképp. Mi angolok úgy érezzük, hogy méltatlanul bántunk veletek. Alighanem a történelem az oka.

A zengzetes büszke címek ércharangjai diadalukat kongatták Stephen emlékezetében: *et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam*: rítus és dogma lassú érése-színeváltozása, mint az ő félkész eszméi, csillagok alkímiája. Apostolok szimbóluma Marcell pápa miséjében, az igenlés magányos énekét zengő hangok összeolvadnak: zsolozsmájuk mögött a küzdő egyház harcos őrangyala lefegyverezte és megfenyegette az eretnekek légióit. Herézis hordái futnak félrecsúszott süvegben: Photius és a gúnyolok népe, melyhez Mulligan is tartozik, és Arius, aki egy életen át harcolt az Atya és Fiú egylényegűsége ellen, és Valentinus, aki lábbal tiporta Krisztus evilági testét, és a furfangos afrikai hitcsavaró Sabellius, aki állította, hogy az Atya Maga volt a Maga Fia. Szavak, melyeket Mulligan pár perce gúnyból mondott ennek az idegennek. Üres gúny. A biztos semmi várja mindazokat, akik szelekből szőnek: fenyegetés, fegyverletétel, végső vereség az egyház csatarendbe állított angyalai előtt. Szent Mihály serege, amely megvédi egyházát mindörökké a veszedelem óráiban, dárdáival és pajzsaival.

Hallva halljátok! Hosszú taps. *Zut! Nom de Dieu!*

– Persze, én brit vagyok – hallotta Haines hangját –, és érzéseimet ez határozza meg. Én sem akarom, hogy hazám német zsidók kezére jusson. Nekünk pillanatnyilag ez a nemzeti problémánk.

Két ember állt a szikla tövében: révész, vigéc.

– Bullock kikötőjébe tart.

A révész az öböl északi vége felé bökött, némi megvetéssel.

– Öt öles a mélység arra – mondta. – Egy órakor dagály, arrafelé fogja kisodorni. Ma kilenc napja.

Az a vízbe fulladt ember. Az üres öbölben forduló vitorla várja, hogy felbukkanjon egy felfújt kupac, átforduljon a nap felé puffadt, sófehér arccal. Itt vagyok.

A kanyargós ösvényt követték, le az öblöcskéig. Buck Mulligan egy kövön állt, ingujjban, elszabadult nyakkendője átcsapott a vállán. Mellette fiatalember kapaszkodott egy sziklakiszögellésbe, lassan, békaszemen mozgatta zöld lábát a víz mély kocsonyájában.

– A bátyád is itt van, Malachi?

– Lenn van Westmeathben. Bannonékkal.

– Még mindig? Kaptam egy lapot Bannontól. Valami helyes kis pipit csípett föl odalent. Fotós kislánynak hívja.

– Pillanatfelvétel, mi? Rövid exponálás.

Buck Mulligan leült, hogy kifűzze cipőjét. Idősebb ember bukkant föl a sziklafokon, püffedt, vörös arc. Kőről kőre mászott, kopasz feje búbján és ősz haja koszorúján csillogott a víz, lecsurgott mellére, pókhasára, és fekete, táskás ágyékkötőjéből bő patakokban ömlött.

Buck Mulligan félreállt, hogy tovább mászhasson. Hainesre és Stephenre nézett, ájtatosan keresztet vetett hüvelykujjával homlokán, száján, mellcsontján.

– Seymour megjött – mondta a fiatalember, ismét a sziklafokba kapaszkodva. – Otthagyta az orvosi kart, és most a katonaság gondolatával foglalkozik.

– Ugyan, menj már – mondta Buck Mulligan.

– Jövő héten kezdi a gürizést. Ismered Lilyt, azt a vörös carlisle-i lányt?

– Igen.

– Tegnap este ott enyelegtek a mólón. A fater tele dohánnyal.

– Összejött már neki?

– Ezt kérdezd meg inkább Seymourtól.

– Seymour, mint nyavalyás katonatiszt! – mondta Buck Mulligan. Helyeselt magának, miközben lehúzta nadrágját, majd fölállt, és közhelyesen megjegyezte:

– A vörös hajú nők úgy kúrnak, mint a kecskék.

Ijedten elhallgatott, oldalát tapogatva csapkodó inge alatt.

– Eltűnt a tizenkettedik bordám – kiáltotta. – Én vagyok az Übermensch. A fogatlan Csücske meg én, a szupermenek!

Kikászálódott ingéből, és maga mögé hajította, ahol ruhái hevertek.

– Itt akarsz bejönni, Malachi?

– Itt. Csinálj helyet az ágyban.

A fiatalember háttal vetette magát a vízbe, és két hosszú, elegáns tempóval az öblöcske közepén volt. Haines leült egy kőre, cigarettázott.

– Nem jössz? – kérdezte Buck Mulligan.

– Később – mondta Haines. – Nem reggeli után.

Stephen elfordult.

– Én megyek. Mulligan – mondta.

– Add csak ide azt a kulcsot. Csücske – mondta Buck Mulligan –, nehezéknek az ingemre.

Stephen odaadta a kulcsot. Buck Mulligan keresztbe tette ruhái halmára.

– És két pennyt – mondta –, sörre. Dobd oda.

Stephen két pennyt dobott a lágy halomra. Öltözés, vetkőzés. Buck Mulligan feltornyosulva ünnepélyesen mondta, maga előtt összekulcsolt kezekkel:

– Ami a szegemtől elvétetik, az Úrnak adatik. Imigyen szóla Zarathustra.

Gömbölyded teste elmerült.

– Még találkozunk – mondta Haines, és Stephen után fordult, ahogy az fölfelé ment az ösvényen. Mosolygott az ír vadembereken.

Bikaszarv, lópata, szászmosoly.

– A Shipben – kiáltotta Buck Mulligan. – Fél egykor.

– Jó – mondta Stephen.

Ment tovább a felkanyargó úton.

Liliata rutílantíum, Turma circumdet.
Iubilantium te vírgínum.

A pap szürke glóriája egy beszögellésben, ahol diszkréten öltözködött. Nem akarok ma éjjel itt aludni. Haza se mehetek.

Egy hang hívta a tengerből, édesen, hosszan kitartva. A fordulónál intett. Újra a hang, Fényes barna fókafej, messze kint a vízen, kerek.

Bitorló.

[2]

– Cochrane! Felelj! Melyik város hívta be?

– Tarentum, tanár úr.

– Helyes. És aztán?

– Csata volt, tanár úr.

– Helyes. Hol?

A gyerek üres arca az üres ablakhoz fordult feleletért.

Az Emlékezet Lányai fabulázták. De valahogy mégiscsak volt, ha nem is úgy, ahogy az emlékezet fabulázta. Akkor hát a türelmetlenség szava, a túlzás blake-i szárnycsapásai. Hallom, amint a mindenség terei összeomlanak, üvegcsörömpölés, roskadó falak, az idő utolsó sápadt kis lángja. Mi marad akkor nekünk?

– Elfelejtettem a helyet, tanár úr. Krisztus előtt 279.

– Asculum – mondta Stephen, rápillantva a helyre és dátumra a sebektől barázdált könyvben.

– Igen, tanár úr. És azt mondta: *Még egy ilyen győzelem, és végünk van*.

Frázis, melyre emlékszik a világ. Az értelem renyhesége. Tetemekkel tetézett síkság felett egy dombról tábornok szónokol tisztjeinek, lándzsájára támaszkodva. Bármilyen tábornok, bármilyen tiszteknek. Figyelnek rá.

– Armstrong – szólt Stephen. – Mi lett Pürrhosz vége?

– Pürrhosz vége, tanár úr?

– Én tudom. Tessék engem kérdezni, tanár úr – mondta Comyn.

– Türelem. Armstrong felel. Egyáltalában tudsz valamit Pürrhoszról?

Zacskó fügéstekercs húzódott meg Armstrong iskolatáskájában. A tenyerében hengergetett egyet-egyet, és csendesen bekebelezte. Morzsák ragadtak selymes szájszéléhez. Édes kamaszlehelet. Jómódú népek, boldogok, hogy elsőszülöttjük a haditengerészetnél van. Vico Road, Dalkey.

– Pürrhosz, tanár úr? Az egy *pier*. Egy móló.

Mindenki nevetett. Örömtelen, szúró, rosszakaratú nevetés. Armstrong végignézett osztálytársam, hülye vigyor profilból. Egy perc múlva még hangosabban fognak nevetni, mert jól tudják, hogy nem tudok fegyelmezni, és a papájuk borsos tandíjat fizet.

– Meg tudnád mondani – Stephen megbökte a gyerek vállát a könyvvel –, mi az a móló?

– A móló, tanár úr – mondta Armstrong. – Egy ízé kint a vízen. Hídféleség. A kingstowni móló, tanár úr.

Itt-ott újra nevetés: örömtelen, de sokat mondó. Az utolsó padban ketten susmorogtak. Igen. Tudtak: sose tanultak, sose voltak ártatlanok. Egyikük sem. Irigyen figyelte arcukat. Edith, Ethel, Gerty, Lily. Ilyenek ők is: leheletük teától és dzsemtől édes, karkötőik csilingelnek évődés közben.

– A kingstowni móló – mondta Stephen. – Igen, egy csalódott híd. A szavak megzavarták tekintetüket.

– Hogyan, tanár úr? – kérdezte Comyn. – A híd, az a folyón keresztül vezet.

Haines gyűjteményébe való. Itt ki érti-kérdi? Ma este elsüthető vad ivászat és fecsegés közepette, hogy áttörje elméjének fényes páncélzatát. És aztán? Udvari bolond ura udvarában, megtűrt és megvetett, kegyes gazda dicséretét zsebre teheti. Miért választották mindannyian ezt a szerepet? Nem csupán a selymes simogatásért. A történelem nekik is csak olyan mese volt, mint a többi, ezerszer hallott, a hazájuk zálogház.

Ha Pürrhosz nem esett volna el boszorkánykéztől Argoszban, ha Július Caesart nem késelték volna meg. Nem lehet nem számolni velük. Az idő rájuk sütötte billogát, és béklyóba kötve ott ülnek azon végtelen lehetőségek tömlöcében, melyeket kizártak. De lehetőségek lehettek-e, tekintve, hogy sohasem lettek? Vagy csupán az volt egyedül lehetséges, ami megtörtént? Szelek szövője, szeled sződd tovább.

– Meséljen valamit, tanár úr.

– Igen! Tanár úr! Kísértethistóriát!

– Ebben hol tartottunk? – kérdezte Stephen, és másik könyvet nyitott ki.

– *Ne sírjatok tovább* – mondta Comyn.

– Folytasd, Talbot.

– És a mese, tanár úr?

– Utána – mondta Stephen. – Folytasd, Talbot.

Egy füstösképű fiú kinyitott egy könyvet, és virtuózán eltüntette táskája mellvédje mögött. Akadozó darabokban jött ki belőle a vers, miközben nagyokat bandzsított a szöveg felé:

Ne sírjatok tovább, bús pásztorok,
Nem halt meg Lycidas – hagyjuk a jajt!
Bár mélyre nyelte sodró hab-torok...

Akkor hát mozgásnak kell lennie, a lehetségesnek mint lehetségesnek aktualitása. Arisztotelész tétele formálódott ki a ledarált ritmusokból, és

átlebegett a Saint Geneviéve-könyvtár szorgos csendjébe, ahol egykor olvasott, menedékre lelve Párizs bűneitől, minden este. Könyökénél egy törékeny sziámi diák hadászati kézikönyvet magolt. Eltelt és töltekező agyak körülöttem: villanylámpák alatt, tűre tűzve, csápjaik alig rezegnek: az én agyamban sötét alvilági tunyaság, rest, fénytől viszolygó, forgatja sárkánypikkelyes farkát. Gondolat a gondolat gondolatja. Nyugodt fényesség. A lélek bizonyos értelemben mindaz, ami van: a lélek a formák formája. Hirtelen, hatalmas, fehéren izzó nyugalom: a formák formája, Talbot ismételte:

Az, ki a habon nem sülyedve járt,
Az, ki a habon...

– Lapozz – mondta csendesen Stephen –, nem látok semmit.

– Mit tetszik mondani, tanár úr? – kérdezte Talbot ártatlanul, előrehajolva.

Közben a keze lapozott egyet a könyvben. Hátradőlt, és folytatta, hirtelen eszébe jutott. Ki a habon nem sülyedve járt. Itt nyúlik végig árnyéka most is ezeken a csüggeteg szíveken, a gyalázkodók szívén és ajkán, az enyémen is. Árnyéka végignyúlik a mohó arcokon, amint nyújtják néki az adógarast. A császárnak, ami a császáré. Istennek, ami Istené. Hosszú pillantás sötét szemekből, talányos szentencia, melyet tovább- és továbbszőnek az egyház szövőszékei. Igen.

Találd ki, találd ki, mire gondolok?
Az apám elvetni magokat adott.

Talbot csukott könyvét táskájába csúsztatta.

– Eddig volt? – kérdezte Stephen.

– Eddig, tanár úr. Tízkor hoki.

– Ma fél nap van, tanár úr. Csütörtök, – Ki akar egy találós kérdést megfejteni? – kérdezte Stephen. Összecsomagolták könyveiket, ceruzacsörgetés, lapzizegés. Egy csoportba gyűltek, szíjazták, csatolták táskáikat vidáman zsibongva.

– Kitalálós? Tanár úr, én!

– Én! Én! Tanár úr!

– Nehezet!

– Nos itt a rébusz – mondta Stephen.

Kakas szól, kukorék,
fent a nap, kék az ég:
harangszó, égi kegy
elüti: tizenegy.
Árva asszonylélek
most a mennybe megy.

Mi az?

– Hogy, tanár úr?

– Még egyszer. Nem értettük.

Szemük kerekedett, ahogy a sorok ismétlődtek. Egy ideig csönd, aztán Cochrane szólalt meg:

– Mi az? Szabad a gazda, tanár úr.

Stephen csiklandó torokkal válaszolt:

– Róka temeti öreganyját borókabokorban.

Felkelt, idegesen, harsányan felnevetett, a visszhang megrökönyödés. Valaki hokibottal rávert az ajtóra, a folyosón hívó kiáltás:

– Hoki!

Elszabadultak, kicsusszantak a padokból, átugrottak. Hamar eltűntek, s már a szertárból hallatszott a hokibotok zörgése, nyelvek és bakancsok zsivaja.

Sargent, aki visszamaradt az osztályban, lassan előrejött, nyitott füzetét mutatva. Kócos haja és cingár nyaka tehetetlenségről tanúskodott, és maszatos dioptriáin keresztül gyenge szemei könyörögve néztek. Fakó és vérszegény arcára lágy tintafolt ragadt, datolyaforma, friss és nedves, mint a csiganyom.

Füzetét mutatta. Összeadás, ezt a szót írta az első sorba. Alatta lejtős számsorok és a lap alján girbegurba aláírás, vak hurkokkal és pacával. Cyril Sargent: név és pecsét, – Mr. Deasy azt mondta, hogy csináljam meg újból az egészet, és mutassam meg a tanár úrnak.

Stephen megérintette a füzet szélét. Hiábavalóság.

– Na és most már tudod, hogy kell megcsinálni? – kérdezte.

– A tizenegyestől a tizenötösig – felelte Sargent. – Mr. Deasy azt mondta, hogy másoljam le a tábláról.

– Meg tudod csinálni egyedül? – kérdezte Stephen.

– Nem, tanár úr.

Ronda és hiábavaló: vékony nyak, vastag szálú haj és egy tintafolt, csiganyom. De valaki szerette, karjában és szívében hordozta. Anyja nélkül a versengő világ eltaposta volna, szétzúzott, puhatestű csigát. Az anyja a híg, felvizezett vérét is szerette, mely a magáéból eredt. Ez tehát valóság volt? Az egyetlen igaz dolog az életben? A lánglelkű Kolumbánusz szent hitbuzgalmában az anyja földre omlott testén is keresztüllépett. Nincs többé: tűzben reszkető nyárfaág-csontváz, rózsafa és nedves hamu illata. Megmentette őt tipró bakancsok alól, és most eltűnt, mintha nem is lett volna soha. Egy árva asszonylélek mennybe ment: és a bozótban a pislogó csillagok alatt egy róka, rőt prémje ragadozástól páráll, szeme könyörtelen fényes, kaparta a földet, figyelt, kaparta a földet, figyelt, kapart, kapart.

Stephen melléült, és megoldotta a feladatot. Algebrai úton kimutatja, hogy Shakespeare szelleme Hamlet nagyapja. Sargent oda-odakukucskált, ferdén, dioptriáin át. Hokibotok zörögtek a sportszertárban: labda üres puffanása és ordítás a pályáról.

Keresztül-kasul a lapokon komor mór táncban ugráltak a jelek, betűk komédiája, kalapjuk négyzet- és köbkitevő. Kéznyújtás, helycsere, bók a táncospárnak: úgy ni: a mór képzeletből kipattant manók. Eltűntek ők is, a sötét ábrázatú és mozdulatú férfiak, Averroes és Moses Maimonides, kik torz tükrükben villantják fel a világ homályos lelkét, sötétségük fénylik a világosságban, de a világosság képtelen befogadni.

– Most már érted? A másodikat már egyedül is meg tudod csinálni?

– Igen, tanár úr.

Sargent hosszú, bizonytalan kézvonásokkal másolta a példákat. Folyvást segítő szóra várva kezével hűségesen rakta-rakta egymás után a tántorgó jeleket, a szégyen halvány pírja pislákolt fakó bőre alatt. *Amor matris:* alanyi és tárgyi birtokos eset. Savós tejével és híg vérével táplálta őt, és eltakarta mások szeme elől a pólyáját.

Mint ő voltam én, palackvállú, esetlen. Gyerekkorom görnyed mellettem. Messze van, kezem el nem érheti, egyszer sem, érintésre sem. Az enyém messze van, és az övé titok, mint az ember szeme. Néma titkok, bús bálványok állnak mindkettőnk szívének sötét palotájában: zsarnokságukba belefáradt titkok: száműzetésüket szomjúhozó zsarnokok.

A feladat elkészült.

– Egész egyszerű – mondta Stephen, miközben felállt.

– Igen, tanár úr. Köszönöm – válaszolta Sargent.

Vékony itatóssal fölszárította a lapot, és a füzetet visszavitte a padjába.

– Na most fogd a botot és szedd a lábad, eridj ki a többiekhez – mondta Stephen, amint követte az ajtó felé a fiú esetlen alakját.

– Igen, tanár úr.

A folyosón hallotta nevét, a pályáról kiabáltak.

– Sargent!

– Siess – szólt rá Stephen. – Mr. Deasy hív.

Állt a tornácon, és figyelte a többiektől elmaradt fiú igyekvését a szedett-vedett pálya felé, ahol éles hangok viaskodtak egymással. Miután csapatokra osztotta őket, Mr. Deasy kamáslis lábain visszaindult a fűcsomók közt. Mikor elérte az iskolaépületet, a vitatkozó hangok újra hívták. Mérges ősz bajuszát feléjük fordította.

– Mi baj megint? – kiabálta ismételten, oda se figyelve.

– Cochrane és Halliday ugyanabban a csapatban van – mondta Stephen.

– Lenne szíves megvárni a dolgozószobámban – mondta Mr. Deasy –, míg helyreállítom itt a rendet?

Aztán fontoskodóan visszafordult, és öreges hangja szigorúan kiáltott át a pályán:

– Miről van szó? Mi baj megint?

Mindenfelől rikoltozás, ordítás ostromolta: a sokféle figura ott rajzott körülötte, a rikító napfény seszínű hajának mézét fakította.

Áporodott, füstös levegő terjengett a dolgozószobában, meg a kopott, drapp bőrszékek szaga. Mint mikor az első napon alkudozott itt velem. Miképpen kezdetben vala, vagyon most is. A pohárszéken tálca, rajta Stuart-pénzek, a mocsár ócska kincsei: míg világ a világ. És a hervadt piros plüss evőeszköztartóban a tizenkét apostol, akik végigprédikálták az egész pogány világot: mindörökkön örökké.

Gyors léptek a tornác kövén és a folyosón. Ritkás bajuszába fújva Mr. Deasy megállt az asztalnál.

– Előbb rendezzük az anyagiakat – mondta.

Kabátjából bőrszíjjal átkötött levéltárcát húzott elő. Szétcsapta, és két bankjegyet vett ki belőle, az egyik két félből összeragasztva. Gondosan az asztalra tette őket.

– Kettő – mondta, azzal összekötötte a levéltárcát és visszasüllyesztette. És most az arany a páncélterméből, Stephen feszengő keze végigtapogatta a halomba rakott kagylókat a hideg kőmozsárban: kürtcsigák és pénzkagylók: tigriscsigák és ez itt, kígyóként tekergő török turbán, és ez, Szent Jakab fésűskagylója. Vén zarándok harácsa, halott kincs, üres kagylók.

Egy aranyfont esett ragyogón és frissen az asztalterítő puha bársonyára.

– Három – mondta Mr. Deasy, kezében megforgatva kis perselyét. – Praktikus kis jószág, jó, ha van ilyen. Nézze. Ez az aranyak számára. Ide a shillingek, hatpennysek, félkoronák jönnek. Ide a koronák. Nézze.

Két koronát és két shillinget lőtt ki belőle.

– Három-tizenkettő – mondta. – Gondolom, rendben vagyunk.

– Köszönöm – mondta Stephen, szemérmes sietséggel söpörve össze a pénzt, aztán mindet nadrágzsebébe dugta.

– Semmi köszönet – mondta Mr. Deasy. – Megdolgozott érte.

Stephen keze, újra szabadon, az üres csigákat kereste. Szimbólumok is: a szépségé és a hatalomé. Kerek súlyok a zsebemben: kapzsiságtól és nyomortól szennyes szimbólumok.

– Ne ott tartsa a pénzét – figyelmeztette Mr. Deasy. – Valahol kirántja az egészet, és vége. Egyszerűen vegyen egy ilyen masinát. Meglátja, milyen praktikus.

Választ gyorsan.

– Az enyém gyakran volna üres.

Ugyanaz a szoba, ugyanaz az óra, ugyanaz a bölcsesség: én is ugyanaz vagyok. Már harmadszor. Három hurok körülöttem. Nos? Rajtam áll, hogy szétszakítom-e őket, akár ebben a pillanatban.

– Mert nem tud takarékoskodni – mondta Mr. Deasy, ujjal rámutatva. – Maga még nem tudja, mi a pénz. A pénz hatalom. Majd ha már annyit élt, mint én. Tudom, tudom. *Ha a fiatalság azt tudná*. Hogy is mondja Shakespeare? *Tömd meg erszényedet*.

– Jago – dörmögte Stephen.

Tekintetét az üres kagylókról az öregúr szeme felé emelte.

– Ő tudta, hogy mi a pénz – mondta Mr. Deasy. – Keresett is sokat. Költő volt, de angol is. Tudja, mi az angolok legfőbb büszkesége? Tudja, melyik az a legbüszkébb mondat, mely angol ember ajkait valaha is elhagyhatja?

Tengerek ura. Tengerhideg szeme a puszta öbölre nézett: alighanem a történelem az oka: énrám nézett, szavaimra, gyűlölet nélkül.

– Hogy birodalmában sose nyugszik le a nap – mondta Stephen.

– Ehhh! Ez nem angol. Francia kelta mondta ezt. Hüvelykje körméhez koppintottá perselyét.

– Majd én megmondom magának – jelentette ki ünnepélyesen –, melyik a legbüszkébb angol dicsekvés. *Mindent megfizettem*.

Derék. Derék.

– *Mindent megfizettem. Egy shillinget soha kölcsönbe nem vettem*. Érzi a dolgot? *Semmivel sem tartozom*. Érzi?

Mulligan, kilenc font, három pár zokni, egy pár bakancs, nyakkendők. Curran, tíz guinea. McCann, egy guinea, Fred Ryan, két shilling. Temple, két ebéd, Russell, egy guinea, Cousins, tíz shilling, Bob Reynolds, fél guinea, Koehler, három guinea, Mrs. MacKernan, öt hét koszt. A bank a zsebemben haszontalan.

– Pillanatnyilag nem – válaszolta Stephen.

Mr. Deasy gyönyörrel felnevetett, és félretette perselyét.

– Tudtam – mondta kitörő örömmel. – De biztos eljön a nap, mikor majd érzi. Mi nagylelkű nép vagyunk, de az igazságosságról sem feledkezhetünk meg.

– Félek a nagy szavaktól – mondta Stephen –, oly boldogtalanná tesznek bennünket.

Mr. Deasy szigorú szemmel nézett néhány pillanatig egy arányosan testes férfialakot a kandallópárkány fölött: Albert Edward walesi herceg tartankockás skótszoknyában.

– Maga azt hiszi, én valami kimustrált konzervatív vagyok – mondta töprengőn. – Én három nemzedéket láttam O'Connell ideje óta. Emlékszem a '46-os éhínségre. Van magának tudomása arról, hogy az orangista páholyok már húsz évvel azelőtt az unió eltörléséért agitáltak, hogy O'Connell fellépett, és a maga felekezetének főpapjai demagógnak nyilvánították? Maguknak, feniánusoknak, néha kihagy az emlékezetük.

Dicsőséges, kegyes és halhatatlan emlékezet. A Gyémánt-páholy a hírneves Armaghban, pápista hullákkal tapétázott falak. Álarcos, harcos banditák, ültetvényesek konventje. A fekete észak és az igaz királykék Biblia. Térdre, kopasz lázadók.

Stephen valami félgesztust vázolt a levegőbe.

– Az én ereimben is csobog lázadó vér – mondta Mr. Deasy. – Anyai ágról. De az a Sir John Blackwood is az ősöm volt, aki az unióra szavazott. Mindnyájan írek vagyunk, mind királyi sarjak.

– Hajaj – mondta Stephen.

– Per vias rectas – mondta Mr. Deasy határozottan –, ez volt jelszava. Mellette szavazott, felhúzta kemény szárú csizmáját, úgy lovagolt Dublinba az Ards of Downból, hogy megtegye.

Lalla líra la

Dublin felé göröngyös út

Marcona uraság lóháton suvickolt csizmában. Nyirkos napunk van, Sir John. Még ilyen nyirkos napot, méltóságos úr... Napot!... Napot!... Két csüngő csizma zötykölődik Dublin felé. Lalla líra la, lalalalá líralalá.

– Erről jut eszembe – mondta Mr. Deasy. – Egy kis szívességet kérek magától. Mr. Dedalus, magának vannak irodalmi barátai. Írtam egy levelet az újságoknak. Üljön le egy pillanatra. Csak épp a végét kell még legépelnem.

Odament az ablak melletti asztalhoz, kétszer is behúzta maga alá a széket, és néhány szót olvasott az írógéphengerből kilógó papirosról.

– Foglaljon helyet. Bocsásson meg – szólt hátra –, *a józan ész diktumai.* Egy pillanat az egész.

Bozontos szemöldöke alól a könyökénél heverő kéziratra pislogott, és magában motyogva lassan elkezdte pötyögtetni a billentyűzet mereven járó gombjait. Néha fújt egyet, ha valami hibát radírozott, és visszacsavarta a hengert.

Stephen hangtalanul foglalt helyet a felséges képmás jelenlétében. A falakon körbe, tisztelet jeléül, elhunyt lovak képei berámázva, jámbor fejüket magasba szegik: Lord Hastings Falanxa, a westminsteri herceg Faltörője, a beaufort-i herceg Ceylonja, *prix de Paris* 1866. Koboldszerű zsokék ülték meg őket, várva a jeladást. Látta vágtájukat, és a királyi színekben futókért szurkolva együtt üvöltött a régmúlt közönséggel.

– Pont – parancsolt billentyűinek Mr. Deasy. – *Pedig ennek az elsőrangú fontosságú kérdésnek a legsürgősebb publicitást...*

Ahová Cranly cipelt engem, hogy gyorsan meggazdagodjunk, hajszolva a nyerőket sárral bevert gyeplők között, bukmékerek bősz kiáltozásában és kantinbűzben, a tarka latyakon át. *Szép Lázadó! Szép Lázadó!* Egyenlő esély a favoritra, tíz az egyhez a mezőnyre. Kockavetők és szemfényvesztők mellett rohantunk el a paták nyomában, zsokésapkák és tarka trikók után, el a felsálpofájú asszony, valami mészáros madonnája mellett, aki orrát szortyogva túrta egy narancsgerezdbe.

A fiúk játszóteréről robbanó rikoltás hangzott és sikító síp.

Megint: gól. Közöttük vagyok, tusázó testek kavalkádjában a küzdőtéren, az élet lovagi tornáján. Arra az ikszlábú mamakedvencére gondolsz, aki mintha elcsapta volna a pocakját? Lovagi torna. A leütött idő feltámad,

ütésről ütésre. Lovagi torna, csatazaj és latyakos vérmező, fagyott halálköpés a hulla száján, dárdahegyek kiáltanak, zászlóként rajtuk véres zsigerek.

– Nos hát! – mondta Mr. Deasy és fölkelt.

Az asztalhoz lépett, összefűzte a lapokat. Stephen felállt.

– Az egész problémát dióhéjban taglalom – mondta Deasy. – A száj- és körömfájásról van szó. Pillantson bele. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban nem lehetnek eltérő nézetek.

Bocsánat, hogy értékes hasábjaikat soraimmal igénybe veszem. A laissez fairé doktrínája mely történelmünkben oly gyakran. Marhakereskedelmünk. Régi iparunk sorsa kivétel nélkül. A liverpooli klikk, mely leszorította a pályáról Galway fejlődő kikötőjét. Összeurópai katasztrófa. Gabonaszállítás a Csatorna szűk vizein. A Földművelésügyi Minisztérium kvintesszenciális indolenciája. Engedtessék meg egy klasszikus példa. Kasszandra. Egy nő által, ki nem volt jobb, mint lehetett. A szóban forgó problémára térve.

– Nos? Én aztán nem köntörfalazok, igaz-e? – kérdezte Mr. Deasy, míg Stephen olvasott.

Száj- és körömfájás. Az ismert Koch-preparátumok, Szérum és vírus. Immunizált lovak százalékaránya. Marhavész. A császár ménese az alsóausztriai Mürzstegben. Állatorvosi sebészet. Mr. Henry Blackwood Price. Méltányos ajánlat objektív kivizsgálásra. A józan ész diktumai. Legeslegfontosabb kérdés. A szó legszorosabb értelmében szarvánál ragadd meg a bikát. Hálás köszönettel hogy helyt adtak hasábjaikon.

– Azt akarom, hogy ezt kinyomtassák és olvassák – mondta Mr. Deasy. – Látni fogja, hogy a legközelebbi járvány alkalmával az ír marhaállomány kiviteli zárlat alá kerül. Pedig igenis gyógyítható. Gyógyítják. Unokabátyám, Blackwood Price írt nekem, hogy Ausztriában marhaspecialisták rendszeresen nagy sikerrel kezelik. Felajánlották, hogy átjönnek segíteni. Igyekszem befolyásra szert tenni a minisztériumban. Most megpróbálom a sajtón keresztül. Körül vagyok véve nehézségekkel... mindenféle... intrikával, mindenféle... titkos üzelmekkel...

Mutatóujját a magasba emelte és öregesen taktust vert a levegőben, csak azután hallatta hangját.

– Jól figyeljen Mr. Dedalus – mondta. – Anglia zsidó kézben van. A legmagasabb helyek; pénzügyek, sajtó. És ez egy nemzet pusztulásának előjele. Ahol csak megjelennek, kiszívják a nemzet életerejét. Évek óta figyelem a gyülekező fekete felhőket. Olyan biztos, ahogyan mi most itt

állunk, a zsidó kereskedők már megkezdték destruktív munkájukat. A régi jó Anglia halálán van.

Hirtelen nekiindult a szobában, kék élet szikrázott fel szemeiben, ahogy egy napfénynyalábot kereszteztek. Került-fordult.

– Halálán van – ismételte meg –, vagy talán már meg is halt.

Vijjogása az utcalánynak
Szemfedőt szővén Angliának.

A víziótól tágra nyitott szemei szigorúan meredtek ki a fénykévéből, amelyben megállt.

– Kereskedő az – mondta Stephen –, aki olcsón vásárol és drágán ad el, akár zsidó, akár keresztény, nem így van?

– Vétkeztek a világosság ellen – jelentette ki Mr. Deasy ünnepélyesen. – És láthatja szemükben a sötétséget, És ezért bolyonganak szerte a földön mind a mai napig.

Aranybőrű alakok a párizsi Tőzsde lépcsőin, ékköves ujjaikon árajánlatokat mutogatnak. Libagágogás. Lármás, bárdolatlan rajuk a szentélyben, félreálló cilinderük alatt fejük terveket forral. Nem az övék: ezek a ruhák, ez a nyelv, ezek a gesztusok. Nagy, lassú szemük meghazudtolta szavaikat, sérteni nem akaró, élénk gesztusaikat, de tudták, hogy gyűlik már köréjük a gyűlölet, és tudták, hogy buzgalmuk hiábavaló. Hiábavaló türelem, harácsolni és halmozni. Az idő szélnek szór mindent. Útfélre halmozott harács: zsákmányol és áll tovább. Szemük tudta vándorlásuk éveit, türelmesen tudta húsuk gyalázatát.

– Ki nem? – mondta Stephen.

– Ezt meg hogy érti? – kérdezte Mr. Deasy.

Közelebb jött egy lépéssel, és megállt az asztalnál. Álla félrecsuklott, bizonytalanul. Öregember bölcsessége? Várja, hogy szóljak.

– A történelem lidércnyomás – mondta Stephen –, amelyből próbálok felébredni.

A pályáról a fiúk ordítása hangzott. Sikító síp: gól. És ha ez a lidérc alattomban farba rúgna?

– Isten útjai kifürkészhetetlenek – mondta Mr. Deasy. – Az egész világtörténelem egyetlen nagy cél felé halad. Isten megnyilatkozásához.

Stephen hüvelykével az ablak felé bökött, mondván:

– Ez Isten. Hurrá! Hé! Hííííí!

– Tessék? – kérdezte Mr. Deasy.

– Rikoltás az utcán – felelte Stephen, vállrándítva.

Mr. Deasy lefelé nézett, és egy ideig ujjai közé csípte orrcimpáit. Mikor újra felnézett, orrcimpái fölszabadultak.

– Én boldogabb vagyok, mint maga – mondta. – Sok hibát követtünk el, sok a vétkünk. Asszony hozta a bűnt a világba. Egy asszonyért, ki nem volt jobb, mint lehetett, Szép Helénáért, Meneláosz szökevény feleségéért tíz évig hadakoztak a görögök Trója ellen. Egy hűtlen asszony hozta az idegeneket partjainkra, MacMurrough felesége és szeretője. O'Rourke, Breffni hercege. Parnellt is egy asszony döntötte romlásba. Sok hiba, sok vétek, de az egy bűn soha. Ím, most fegyverbe öltöztem öreg napjaimra. Mindvégig küzdök az igazságért.

Mert Ulster harcolni fog,
És Ulsterrel lesz a jog!

Stephen felemelte a lapokat kezében.

– Szóval, uram... – kezdte.

– Látom előre – mondta Mr. Deasy –, maga nem soká marad ennél a munkánál. Az az érzésem, maga nem tanárnak született. Lehet, hogy tévedek.

– Tanulónak inkább – mondta Stephen.

És itt ugyan mit tanulhatsz még?

Mr. Deasy fejét rázta.

– Ki tudja? – mondta. – A tanuláshoz alázat kell. De a nagy tanító az élet.

Stephen újra megzörgette a lapokat.

– Ami ezeket illeti... – kezdte.

– Igen – mondta Mr. Deasy. – Két példányt adtam. Ha lehetséges volna azonnal közölni.

Telegraph. Irish Homestead.

– Megpróbálom – ígérte Stephen –, és holnap értesítem. Futólag ismerek két szerkesztőt.

– Nagyszerű – lelkendezett Mr. Deasy. – Tegnap este írtam Mr. Field képviselőnek. Ma lesz a marhakereskedők szövetségének gyűlése a City Arms hotelben. Megkértem, hogy levelemet terjessze a gyűlés elé. Lesz szíves akkor a maga két lapjában. Mik azok?

– *Az Evening Telegraph*...

– Nagyszerű – mondta Mr. Deasy. – Nincs veszteni való időnk. Most válaszolnom kell unokabátyám levelére.

– Alázatos szolgája – mondta Stephen, zsebre dugva a papírokat. – Köszönöm.

– Szóra sem érdemes – mondta Mr. Deasy, iratai között kotorászva az asztalon. – Szívesen mérem össze pengém magával, korom ellenére.

– Alázatos szolgája – ismételte Stephen, amint meghajolt a görbülő hát felé.

A tornácon át ment ki, végig a kavicsos úton a fák alatt, hallotta a botok csattogását és a fiúk kiáltozását a pálya felől. A heraldikus oroszlánok a pilléreken, amint kilépett a kapun: fogatlan fenyegetés. De azért segítek neki harcában. Mulligan új gúnynevet ragaszt majd rám: a bikabarát bárd.

– Mr. Dedalus!

Rohan utánam. Nem másik levél, remélem.

– Pillanatra!

– Igen – mondta Stephen, és visszafordult a kapuban.

Mr. Deasy megállt, elakadt a lélegzete, zihálva nyelte a levegőt.

– Jut eszembe – mondta. – Azt beszélik, Írország az egyetlen a világon, mely büszkén állíthatja, hogy sosem üldözte a zsidókat. Hallott erről? Nem. És tudja, miért?

Szigorúan vonta össze szemöldökét a napsütötte égre.

– Miért, uram? – kérdezte Stephen, száját mosolyra húzva.

– Mert be sem eresztette őket! – jelentette ki Mr. Deasy ünnepélyesen. Röhögése hurutbombát lökött ki a torkából, hörgő váladékláncolatot vonva maga után. Gyorsan visszafordult, köhögve, kacagva, felemelt karokkal kaszálva a levegőt.

– Mert be sem eresztette őket! – kiáltotta újra röhögésén keresztül, és kamáslis lába alatt csikorgott a kavics. – Ezért.

Bölcs vállára a levelek sakktábla-mintáján át a nap táncoló tallérokat, csillámfilléreket szitált.

[3]

A láthatóság kikerülhetetlen modalitása: legalább ennyi, ha nem több, gondolat a szememen át. Mindazon dolgok kézjegye, amiket itt olvasnom kell, mélyvízi porontyok és roncsok, a közelgő dagály, az a rozsdaszín bakancs. Takonyzöld, kékezüst, rozsda: színes jelek. Az áttetszőség határai. De hozzáteszi: belül a testekben. Akkor viszont előbb volt tudatában testi mivoltuknak, mint a színeiknek. Hogyan? Mikor kobakja koppant felületükön, biztos. Lassan járj. Kopasz volt és milliomos, *maestro di color che sanno*. Az áttetszőség határa belül. Miért belül? Diafánia, adiafánia. Ha öt ujjad átdughatod rajta, kapu, ha nem, ajtó. Hunyd le szemed, és láss.

Stephen lehunyta szemét, hogy hallja, amint bakancsa csikorog csorba csigákon és kagylókon. Valahogy csak átsétál rajta az ember. Megy ez, hosszú léptenként. Nagyon rövid időtér nagyon rövid téridőkön át. Öt, hat: a *Nacheinander*. Pontosan: ez pedig a hallhatóság kikerülhetetlen modalitása. Nyisd ki szemed. Nem. Jézusom! Ha most lezuhannék egy szirtperemről, mely talpánál kisebb, a *Nebeneinanderen* kellene keresztülesnem kikerülhetetlenül. Egészen jól elbotorkálok így a sötétben. Kőriskardom lóg oldalamon. Tapogatózz vele: akárcsak ők. Két talpam az ő két bakancsában az ő lábainak végén, *Nebeneinander*. Szilárdnak hangzik: *Los demiurgos* kalapálta ki. Vajon az örökkévalóság felé indultam el a sandymounti parton? Roppan, reccsen, csikorog, csikorog. Vad tengeri pénz. Deasy direktornak a kisujjába' van.

Sandymountba jer velem,
Kanca Madeline-em!

A ritmus megindul, no lám. Hallom. Jambikus akatalektikus tetraméter menetlépésben. Nem, balgalopp: *ca Madeline-em*.

Most nyisd ki a szemed. Mindjárt. Egy pillanat. Azóta minden eltűnt? Ha kinyitom, és örökké a fekete adiafániában maradok? Basta! Majd meglátom, hogy látok-e.

Láss most! Mindig is megvolt nélküled: és meg is lesz, míg a világ világ, mindörökkön örökké.

Jöttek lefelé a lépcsőn, a Leahy's Terrace-ról, óvatosan, Frauenzimmer: le a lejtős partokon, ernyedten, csámpázva a sáros fövenyen. Miképpen én, miképpen Algy, leszállva fenséges anyánkhoz. Numero egy bábatáskáját

lóbálta, mint aki most jön a lourdok házából, a másik parapléjával böködte a parti homokot. Egynapos kiruccanás a Libertiesből. Mrs. Florence MacCabe, a néhai Patk MacCabe özvegye, fájdalomtól megtörten tudatja, sürgönycím Bride Street. Az ő rendjének egyik tagja rángatott engem vonítva világra. Teremtés semmiből. Mi van a táskájában? Elvetélt magzat, kilógó köldökzsinórral, piros gyapjútakaróba csitult el. Mindenek köteléke visszaköt, mindentestek partölelő kábele. A misztikus szerzetesek is ezért. Akarsz hasonlatos lenni az istenekhez? Nézz mélyen az *ompbalos*odba. Halló! Itt Csücske beszél, kapcsolja nekem Edenville-t! Álef, alpha: nulla, nulla, egy.

Adam Kadmon hitvese és segítőtársa: Heva, meztelen Éva. Neki nem volt köldöke. Nézz bele. Hasán semmi szeplő, domború dob, feszülő pergamen pajzs, nem, hófehér gabonaasztag, keleti és halhatatlan, öröktől fogva az öröklétig. A bűn méhe.

Bűnsötét méhből születtem én is, csináltak, nem teremtettek. Egy férfi, az én szememmel és az én hangommal és egy sírvilági asszony, hamuszagú leheletével. Ölelkeztek és elváltak, legyen meg a pároztató akarata. Idők előtti időtlenségben akart már engem, és most nem akarhatja hogy ne legyek, vagy máskor legyek. *Lex eterna* bástyázza körül. Ez hát az isteni lényeg, melyben Apa és Fiú egylényegű? Hol van szegény Arius, hogy konklúziókkal kísérletezzen? Élete dúló harc volt, a kontranszmagnificandjudeobumtancialitása ellen. Rosszcsillagú eretnek. Görög vécében lehelte ki lelkét: *euthanázia*. Gyöngyös mitrában, püspöki pásztorbottal, trónusán felmagasztalva, megözvegyült stallumának özvegye, égnek álló *omophorion*nal, alfele önsarába ragadva.

Szelek hancúroztak körülötte, csípős, élénk szelek. Jönnek a hullámok, jönnek. Fehérsörényű tengeri mének, fényszélzablájuk roppan foguk között. Mananaan paripái.

El ne felejtsem a levelét az újságoknak. Utána? A Shipben, fél egy. Egyébként csak szép csínján azzal a pénzzel, ahogy egy derék ifjú idiótához illik. Igen, muszáj.

Léptei lassultak. Itt. Menjek be Sara néniékhez, vagy ne? A velem egylényegű apám hangja. Találkoztál valahol az utóbbi időben Stephen bátyáddal, a művésszel? Nem? Csak nem a Strasburg Terrace-on üldögél Sally tántival? Szárnyalhatna kicsit magasabban is, mi? És és és és mondd, Stephen, hogy van Si bácsi? Ó, keserves Isten, miféle népek közé házasodtam! Kilóg a kapanyél a szájukból. A részeges kis könyvelő és

fivére, a kornétás. Köztiszteletben álló gondolások! És ahogy az a kancsal Walter folyton urazza az apját, az nem semmi. Uram. Igen, uram. Nem, uram. Könnyekre fakadt Jézus: és nem is csoda, Krisztusra mondom.

Meghúzom zsalugáteres házuk asztmás csengőjét és várok. Végrehajtót szimatolnak bennem, biztos leshelyről kukucskálnak.

– Stephen van itt, uram.

– Ereszd be. Stephent ereszd be.

A reteszt elhúzzák, és Walter lelkesen üdvözöl.

– Azt hittük, hogy valaki más vagy.

Richie bácsi széles ágyában, párnázva-paplanozva, felhúzott térde piramisa fölött kitárja robusztus karját. Mellkasmosdott. A felső szakaszt tisztába tette.

– Reggelt, öcsém. Ülj le és járj egyet.

Félretolja ágyasztalkáját, melyen Goff mester és Shapland Tandy mester számára körmöli költségszámláit, iktatja a jóváhagyásokat, a hitelkereseteket meg egy *Duces Tecum* idézést. Kopasz feje fölött bütykös tölgyfa ráma: Wilde *Requiescat*ja. Zümmögő füttyszavát félreértve Walter visszajön.

– Igen, uram?

– Sört Richie-nek és Stephennek, szólj az anyádnak. Hol van?

– Crissie-t fürdeti, uram.

Papa pici ágypajtása. Aranyvirág.

– Ne, Richie bátyám...

– Szólíts Richie-nek, és a fészkes fenébe a kristályvizeitekkel. Gyalázat. Whuskyt ide!

– Igazán, Richie bátyám...

– Leülsz, vagy istenuccse leütlek.

Walter hiába bandzsít valami szék után.

– Nincs mire ülnie, uram.

– Nincs hova letennie, te mamlasz. Hozd be a Chippendale-székünket. Kérsz valami harapnivalót? Semmi flanc nálunk. Szalonnával sült hering. Nem kell? Annál jobb. Úgy sincs más ebben a házban, mint lumbágópasztillák.

All'erta!

Pár taktust dúdol Ferrando *aria di sortitá*jából.

– Ez a legnagyobb szám, Stephen, az egész operában. Figyelj.

Újra döngicsél, finom árnyalatokkal, szélrohamok a tüdejéből, öklével nagydobol párnás térdein.

Ez a szél édesebb.

Hanyatló házak, enyém, övé, mindenkié. Azt mondtad Clongowes előkelő társaságának, hogy van egy bíró nagybátyád és van egy tábornok nagybátyád a hadseregnél. Hagyd el, Stephen. A szépség nem ott terem. Sem a Marsh-könyvtár állóvizében, ahol Joachim Abbas fakuló próféciáit olvastad. Kihez szóltak? A százfejű csürhéhez a székesegyház közelében. Saját fajtája gyűlölője, aki az őrület vadonába futott előlük, sörénye habzott a Holdban, szemgolyói csillagok. Lócimpás Nyihaha. Az ovális lóarcok, Temple, Buck Mulligan, Rókafejű Campbell, a Lantornás Pofa. Abbas atya, dühödött dékán, miféle sérelem lobbantotta lángra agyukat? Paff! *Descende, calve, ut ne amplius decalveris*. Látom őt, magamat, fenyegetett fején ősz hajkoszorúval leereszkedvén (*descende!*) az oltárlépcsőre, bazilészkuszszemekkel, a szentségtartót szorongatva. Le onnan, kopasz! A kórus visszaveri a fenyegetést, és visszhangozza az oltár szarvainál segédkező látszatpapok röfögő latinját, amint tonzúrásan, felkenten és kasztráltán, lomhán mozdulnak albáikban, kövéren a búza java kövérjétől.

És tán egy pap itt a szomszédban épp ugyanebben a pillanatban felmutatja. Csingiling! És két utcával odébb egy másik zárja be a Szentségtartóba. Csingaling! És egy Mária-kápolnában egy másik tömi a képébe az ostyát. Csingiling! Le, föl, előre, hátra. Erre gondolt Dan Occam, a legyőzhetetlen doktor. Egy ködös angol reggelen a huncut hiposztázis csiklandozta agyát. Lehozva az ostyát és letérdepelve hallgatta az első csengetéssel összefont második csengetést a kereszthajóban (most ő mutatja tel az övét) és fölkelve hallotta (most én mutatom fel) kettős csengetésüket (letérdel): cseng a diftong.

Stephen öcsém, belőled nem lesz szent soha. Szentek Szigete. Borzasztó szentes voltál, nem igaz? Könyörögtél a Boldogságos Szűznek, hogy ne legyen vörös az orrod. Könyörögtél az ördögnek a Serpentine Avenue-n, hogy a terebélyes özvegy szemben veled még magasabbra emelje a szoknyáját a vizes aszfaltról. *O si, certo!* Add el a lelked érte, add, rézbőrű nőre aggatott festett rongyokért. Vallj be többet, többet ennél! Hogy a howthi villamos tetején magányosan üvöltötted bele az esőbe: *meztelen nők*! Hát ehhez mit szólsz?

Mi? Mit szóljak, mihez? Mi másra találták ki őket?

Két-két oldalt olvasva hét könyvből minden éjjel, mi? Fiatal voltam. Meghajoltál magad előtt a tükörben, komolyan léptél előbbre, hogy a tapsot fogadd, megnyerő arc. Egy hurrát az istenverte idiótának! Hurrá! Senki sose

látta: ne mondd el senkinek. Könyveket akartál írni, címük egy-egy betű. Olvasta tőle az F-et? Ó, hogyne, de a Q-t jobban szeretem. Igaz, de a W csodálatos. No persze, a W. Emlékszel a zöld tojásdad lapokra írt epifániáidra, mind mélységesen mély, s hogy példányok küldendők halálod után a világ minden nagy könyvtárába, beleértve Alexandriát? Valaki majdcsak olvassa őket néhány évezred, egy mahamanvantara múltán. Mint Pico della Mirandola. Nagyon hasonlít egy cethalhoz. Ha az ember az ilyen régelhunytnak olvassa rejtélyes bölcselmeit, az ember egynek érzi magát azzal, aki egyszer...

A szemcsés homok elfogyott a lába alól. Bakancsa újra korhadt, csikorgó árbocdarabon, fűrészkagylókon, csiszogó kavicsokon taposott, teménytelen kavicson küzd, tengeri szú rágta fákon, elveszett Armada. Egészségtelen homoklapályok vártak, hogy szívhassák taposó cipőtalpát, szennyvíz gőzét párolva poshadón. Hínárkupac parázslott a tengertűzben emberi hamvak szemétdombja alatt. Megkerülte, óvatosan lépkedve. Kiállt egy sörösflaskó, derékig beázva, a tésztás, gyurmás homokból. Áll a posztján: borzalmas szomjak szigete. Tört vaskarikák a parton; beljebb a szárazföldön sötét, ravasz hálók labirintja; távolabb krétafirkált hátsóajtók és az öböl felsőbb felén ruhaszárító kötél két keresztrefeszített inggel. Ringsend: bronzbőrű kormányosok és vén tengeri rókák wigwamjei. Emberi kagylóhéjak.

Megállt. Túlmentem Sara néniéken. Hát nem oda megyek? A jelek szerint nem. Sehol senki. Északkeletnek fordult, és a szárazabb homokon át a Pigeonhouse felé vette útját.

– *Qui vous a mis dans cetté fichue position?*

– *C'est le pigeon, Joseph.*

Patrice, otthon szabadságon, a MacMahon bárban meleg tejet lefetyelt velem. A párizsi Kevin Egan, a vadlúd fia. Az apám madár, az édes *lait chaud*-t rózsaszín gyereknyelvvel lefetyelte, gömbölyded nyúlarc. Nyúl-nyal lefetyel, *lapin*. Reméli, hogy megüti egyszer a *gros lots*-t. A női természetről Michelet-ben olvasott. El kell hogy küldje nekem a *La Vie de Jésus*-t, M. Leo Taxiitól. Barátjánál van kölcsön.

– *C'est tordant, vous savez. Moi je suis socialiste. Je ne crois pas en Vexis-tence de Dieu. Vaut pas le dire á mon pere.*

– *Il croit?*

– *Mon pere, oui.*

Schluss. Lefetyel.

A Quartier Latin kalapom. Istenem, egyszerűen muszáj felöltöztetni a karaktert. Bolhabarna kesztyűre van szükségem. Egyetemi hallgató voltál, nem igaz? Mit tanultál, a helyettes ördög nevében? Pészéen. P. C. N., érted: *physiques, chimiques, et naturelles*. Aha. Krajcáros ebéd, *mou en civet*, Egyiptom húsosfazekai, böfögő kocsisok könyököltek beléd. Mondd csak ki a legtermészetesebb hangon: mikor Párizsban éltem, *boul' Mich'*, szokásom volt, hogy. Igen, kilyukasztott jegyekkel a zsebedben, hogy alibit bizonyíthass, ha valahol gyilkosságért letartóztatnak. Igazságszolgáltatás. 1904. február 17-én este a foglyot két tanú látta. Másik pofa követte el: másik én. Kalap, nyakkendő, kabát, orr. *Lui, c'est moi*. Úgy tűnik, élvezted a dolgot.

Büszke léptek. Kit próbáltál utánozni? Lényegtelen: egy kisemmizettet. Anya pénzesutalványával, nyolc shilling, a postahivatal döngő ajtaját rád csapta a portás. Éhség, fogfájás. *Encore deux minutes*. Nézze az órát. Kell a pénz. *Fermé,* Béreb! Lődd véres cafatokra egy vadászpuskával, embercafatok telefröcskölt falak csupa rézgomb. Minden cafat, krr-klakk, a helyére ugrik. Nem sérült meg? Á, semmiség. Kezet rá. Tetszik engemet érteni, igaz? Á, semmiség. Kézrázás. Á, tényleg semmiség.

Csodákat fogsz tenni, mi? Misszionárius Európában lánglelkű Kolumbánusz nyomában. Fiacre és Scotus a mennyben szégyenpadon csurgatják a habot a söröskorsóikból, harsánylatintröhögve: *Euge! Euge!* Tettetted, hogy töröd az angolt, míg vonszoltad a poggyászodat, hordárnak három penny. Newhaven sikamló mólóján. *Comment?* Gazdag zsákmányt hoztál haza; *Le Tutu*, a *Pantalon Blanc et Culotte Rouge* öt rongyos száma, egy kék francia távirat, érdekességként mutogatni:

– Ama haldoklik gyere haza apa.

A nénikém azt hiszi, te ölted meg az anyádat. Ezért nem tűri, hogy.

Buck Mulligan tántiját
Isten éltesse hát
Mert makulátlan így marad
A Hannigan család.

Egyszerre büszke ritmusban menetelt a lába a homokbarázdákon át, a déli fal vándorkövei mellett. Büszkén bámult rájuk, mamut kőkoponyák halma. Arany lény a tengeren, a homokon, a vándorköveken. Ott a nap, a karcsú fák, a citromszín házak.

Párizs nyersen ébred, durva napfény a citromszín utcáin. Kenyérbelek szivacsvizesen, békazöld abszint, hajnal tömjéné ez, a széllel incselkedik. Belluomo kikel felesége szeretője feleségének ágyából, a fejkendős háziasszony már talpon van, ecetsavas csésze a kezében. Rodotnál Yvonne és Madeleine rendbehozzák bomlott bájaikat, aranyfoguk pisztáciás *chausson*okat őröl, ajkuk a *flan breton* nedvétől sárga. Az ablak előtt párizsi férfiak mennek, bűvölt bűvölőik, bodorított konkvisztádorok.

Déli szendergés. Kevin Egan puskaporos cigarettákat sodor a nyomdafestéktől maszatos ujjai között, ő zöld tündért kortyolgat, Patrice meg fehéret. Körülöttünk haspókok fűszeres babbal tömik a gyomorcsatornáikat. *Un demi setier!* Kávégőz pöffen az ezüstfényes üstből. Intésére kiszolgál a pincérnő. *Il est irlandais. Hollandais? Non fromage. Deux irlandais, nous, Irlande, vous savez? Ah oui!* A kisasszony azt hitte, *hollandais* sajtot akarsz. Utóital, nem hallottad ezt a kifejezést? Utóital. Ismertem egy ürgét egyszer Barcelonában, fura figura, ő hívta így, utóital. Nos hát; *slainte*! A ragacsos asztalok körül borgőzös hangok bábele és morgó torokhangok. Lehelete ott csüng szószszennyes tányéraink fölött, az abszint-tündér zöld agyarai merednek elő a szájából. Írország van terítéken, a Dalcassianök, remények és összeesküvések, most Arthur Griffith, AE pimander, az emberek jó pásztora. Járomba akar hajtani, mint járomtársat, bűnünk a közös ügyünk. Az apád fia vagy. A hangot ismerem. Zsávolyinge vérvirágos, spanyol rojtjai megremegnek titkaitól. M. Drumont, híres újságíró, Drumont, tudod, hogy nevezte Viktória királynőt? Sárga fogú vén boszorka. *Vieille ogresse, dents jaunes*. Maud Gonne, szép nő. *La Patrie*, M. Millevoye, Félix Faure, tudod, hogy halt meg? Kéjleső férfiak. A *froeken, bonne á tout fairé*, aki Uppsala fürdőiben férfipucérságot dörgöl. *Moi fairé*, mondta, *tous les messieurs*. Ezt a monsieur-t nem, mondtam én. Kimondottan erkölcstelen szokás. A fürdő kimondottan belügy. Nem engedném, a testvéremnek, még a saját testvéremnek sem, kimondottan buja dolog. Zöld szemek, látlak. Érezlek, agyar. Kéjleső társaság.

A kék kanóc haldokolva pislog az ujjak között, majd tisztán lobban. Levált dohányszálak kapnak lángra: egy láng és fanyar füst világítja meg zugunkat. Nyers pofacsontok a hajnali portyázó sityakja alatt. Hogy szökött meg a főparancsnok, hiteles verzió. Ifjú arának öltöztetve, fátyol, narancsvirág, Malahíde felé vették az irányt, így volt, hitemre. Bukott vezérekről, az elárultakról, vad szökésekről. Álruhák, hiába kaptak utánuk, felszívódtak, nincsenek sehol.

Kirúgott szerető. Mondhatom, hetyke legény voltam annak idején, az voltam, hitemre. Majd egyszer megmutatom egy képemet. Szerető a szeretőjéért együtt lesben állt Richard Burke ezredessel, a klánvezérutóddal, Clerkenwell falai alatt, guggolva látta a bosszú lángját, amint az égbe röpíti a falakat a ködben. Üvegcsörömpölés, roskadó falak. A víg Pariban rejtőzik Párizs Eganje, senki se keresi rajtam kívül. Napi állomásain halad sorba, a kopott szedőszekrény, a három kocsmája, a montmartre-i odú, ahol rövid éjszakáin alszik az eltávozottak légypiszkos képmásával damaszkolt *rue de la Goutte-d'Oron*. Szeretetlen, hazátlan, nőtelen. A nő kényelmesen eléldegél száműzött férje nélkül, madame, *rue Gît-le-Cœur*, kanárimadár és két albérlő, tenyészkosok. Hamvas orcák, zebra-szoknya, kislányos vihánc. Kirúgva de kétségbe nem esve. Mondd meg Patnek, hogy találkoztál velem, ugye megteszed? Valami állást akartam szerezni egyszer szegény Patnek. *Mon fils*, francia katona. Énekelni tanítottam. *A Kilkenny-fiak pompás hetyke legények.* Ismered ezt a régi dalt? Megtanítottam Patrice-nek. Vén Kilkenny: Szent Canice, Strongbow vára a Nore-on. Valahogy így van. *Ó, ó*. Napper Tandy vezet engem,

Ó, ó,
A Kilkenny-fiak...

Gyenge, sorvadt kéz a kezemen. Ők felejtették el Kevin Egant, nem ő őket. Emlékezünk reád, ó, Sión.

Közelebb ért a tenger széléhez, és vizes homokban klaffogott bakancsa. Új szél üdvözölte, vad idegek hárfahúrjai, a fény magvait hordozó vad vihar szele. Csak nem fogok kimenni a Kish jelzőhajóig? Hirtelen megállt, lába lassan süllyedni kezdett az ingoványos talajon. Fordulj vissza.

Visszafordulva, a déli partot fürkészte, lába lassan újra süllyedt új tölcsérekbe. A torony hideg kupolás szobája vár. A lőrés-ablakokon át a napsugárnyalábok örökké mozognak, örökké lassan, ahogy a lábam süllyed, alkonyat felé sompolyogva a napóra padlón. Kék alkony, szürkület, mély kék éj. A kupola sötétjében várnak, hátratolt székeik, obeliszk kofferem, elhagyott tányérok asztala mellett. Ki takarítja el? Nála van a kulcs. Nem fogok ott aludni, mikor az éjszaka rám köszönt. Csöndes torony zárt kapuja zárja sírba vak testüket, a párduc-szahibot és vadászkutyáját. Szólok: semmi válasz. Kihúzta lábát a tölcsérből, és visszafordult a sziklamóló mellett. Vedd el mind, tedd el mind. A lelkem velem vándorol, formák formája. A

Hold hajnali óráiban imigyen járom a sziklák feletti utat, ezüstfeketében, és hallom Helsingőr csábító dagályát.

A dagály követ. Innen láthatom, ahogy hömpölyög tovább. Jobb lesz, ha a Poolbeg Roadon megyek vissza a partra. Átkapaszkodott a sáson és a csúszós lapátmoszaton, és leült egy sziklatrónra, kőrisbotját egy hasadékba szúrva.

Egy döglött kutya felfújt teteme nyúlt el pukkadt medúzamaradékokon. Előtte egy csónak peremdeszkája, homokba fúlva, *Un coche en-sablé.* Louis Veuillot így nevezte Gautier prózáját. A nehéz homok mint nyelv, szél és dagály hordta ide. És amott, halott hajóépítők kőhalmai, parti patkányok odúi. Rejts aranyat oda. Próbáld meg. Van valamicskéd. Homok és kő. A múlt terhe rajtuk. Sir Lout játékszerei. Vigyázz, nehogy fültövön illessenek. Bazinagy órijás vagyok én, bazinagy sziklákat görgetek, gázlókövet építek. Hujhá! pihá! Írrr vérrrt orrrontok itt.

Egy pont, eleven kutya, beúszik a képbe, át a homokkotralékon. Úristen, megharap? Tiszteld a szabadságát. Nem leszel mások ura vagy rabszolgája. Nálam a bot. Meg ne moccanj. Valahol messzebbről, a part felé halad, átlábolva a tarajos tajtékon két alak, kettő. A két mária. Biztosan bedugták a gyékény közé. Kukucs! Látlak. Nem, a kutya. Szalad vissza hozzájuk. Ki?

A Lochlannok gályái futottak itt partra, zsákmányt keresve, vérhorgas orruk mélyen ül az olvadt ólomhullámokon. Dán vikingek, csatabárd-nyakék csillog mellükön, midőn az aranygallért Malachi viselte. Izzó délben óriás cethalraj vetődött partra, vizet fecskendezve, a sekély víztől megbéklyózva. Aztán bőrzekés törpehorda ront elő a fagerendás, éhező városból, az én népem, hántolókésekkel, nyúznak, döfködik a zöld zsíros bálnahúst. Éhínség, dögvész és mészárlás. Bennem a vérük, vágyaik bennem vetnek hullámot, Velük vonultam a Liffey jegén, én az elcserélt gyermek, a szikraköpködő fenyőfatűz közepett. Senkihez se szóltam, hozzám se szólt senki.

A kutyaugatás feléje futott, megállt, visszafutott. Ellenségem kutyája. Én meg csak álltam, sápadtan, csöndben, körülcsaholva. *Tembilia meditans.* Kankalinmellényben, a sors lakája mosolygott rettegésemen, Hát ezért epekedsz, az ugató tapsukért? Trónkövetelők: éld az életüket. Bruce fivére, Thomas Fitzgerald a selyemlovag, Perkin Warbeck. York hamis sarjadéka, rózsafehér elefántcsont selyembricseszben, egynapos csoda, és Lambert Simnel, nyomában szolgálók és markotányosnők, megkoronázott konyhalegény. Mind királyi sarjak. Trónkövetelők paradicsoma akkor és

most. Ő fuldoklók életét mentette meg, te meg reszketsz egy korcs vakkantásától. De azok az udvaroncok, akik gúnyt űztek Guidóból Or san Michelében, saját házukban voltak. Házában a... Nem kérünk a középkori obskuranciáidból. Megtennéd, amit ő megtett? Volna csónak a közelben, mentőöv. *Natürlich*, direkt neked. Tennéd vagy nem tennéd? Az a tag, aki kilenc nappal ezelőtt vízbe fulladt Maiden's Rocknál. Most várnak rá. Csak az igazat, köpd ki. Én meg akarnám. Én megpróbálnám. Nem vagyok úszóbajnok. Víz hideg puha. Mikor beledugtam a fejemet a lavórba Clongowesban. Nem látok semmit! Ki van mögöttem? Kifelé, gyorsan, gyorsan! Látod, ahogy mindenfelől árad-árad gyorsan a dagály, elborítva gyorsan a part homokszéleit, kakaóhéjszínűen? Ha szárazföldet éreznék a talpam alatt. Hadd legyen az ő élete az övé, az enyém meg az enyém. Egy fuldokló. Emberi szemei felém sikítanak halálrémületéből. Én... Vele együtt, le... még őt sem tudtam megmenteni. A víz: keserű halál: elveszett.

Egy nő meg egy férfi. Látom az alsószoknyáját. Feltűzte, fogadok.

Kutyájuk ott poroszkált az apadó homok margóján, üget, szaglász jobbra-balra. Valamit keres, amit egy elmúlt életben elveszített. Egyszerre csak nekiiramodott, mint egy szökdécselő vadnyúl, hátracsapott füllel, hajszolva egy mélyen sikló sirály árnyékát. A férfi rekedt füttye beleszúrt lelógó fülébe. Megfordult, visszairamodott, közeledett, csillogó lábszárakon ügetve. Narancsmezőben hímszarvas, szökellő, természetes színekben, agancstalan. A dagály hullámpereménél megállt, merev mellső lábakkal, a tenger felé irányuló fülekkel. Az orra égnek, visszaugatott a tengerzajnak, rozmárcsapatnak. A lába felé kígyóztak, tekeregtek, jó pár hullámtarajt kiterítve, minden kilencedik megtört, toccsant, messziről jönnek, még annál is messzebbről, hullám hullám után.

Kagylószedők, Belegázoltak a vízbe, nem messzire, lehajoltak, alámerítették hálójukat, és mikor újra kihúzták, kijöttek. A kutya nyüszítve szaladt hozzájuk, két lábra állt, összemancsozta őket, visszahullt négy lábra, újra két lábon ágaskodott, néma, mackós hízelgéssel. Senki se törődött vele, de azért ment velük, mikor szárazabb homokra értek, állkapcsából rongyospiros farkasnyelv lihegett. Foltos teste ott baktatott előttük, majd nekilendült és borjúügetésbe váltott. A döglött kutya keresztezte útját. Megtorpant, szaglászott, körülcserkészte, felebarát, közelebbről szaglászta, megkerülte, kutyaként sebesen szimatolta a kimúlt kutya csatakos irháját. Ebkoponya, ebszimat, szeme a földön, egyetlen nagy cél felé halad. Ó, ágrólszakadt bolhás kutya. Kutyául elbántak veled. Kutyául kivagy. Terítve.

– Cafat! Nem mész onnan, te korcs!

A kiáltás hallatára visszaoldalgott gazdájához, és egy tompa, cipőtlen rúgás sértetlenül átsegítette egy földpadon, kushadt reptében. Félkör után visszaosont. Engem nem lát. A móló mentén vonszolta magát, merengő pofával, megszagolt egy sziklát, és egyik fölemelt hátsó lába alól lepisálta. Tovább trappolt, és fölemelve hátsó lábát, gyorsat és rövidet pissentett egy szagolatlan sziklára. A szegények szerény örömei. Hátsó lábaival erre homokot szórt: aztán mellső lábaival túrt, turkált. Valamit eltemetett itt, a nagyanyját. Beletúrt a homokba, fúrt, kapart, közben megállt, fülelt, dühödten kaparta újra a földet a karmaival, hirtelen abbahagyta, leopárd, párduc, házasságtörésen kapva, dögkeselyűként szaggatva a holtat.

Miután tegnap este fölébresztett, ugyanaz az álom volt, vagy nem? Lássuk csak. Nyitott előszoba. Ringyók utcája. Emlékezz. Harun al Rasid. Majdnem megvanolom. Az a pofa vezetett, beszélt is. Nem féltem. A dinnyét, amit cipelt, az arcom felé emelte. Mosolygott: érett gyümölcs illata. Ez a szabály, mondta. Be. Gyerünk. Szétterülő piros szőnyeg. Meglátod kicsoda.

Zsákjukat vállra vetve vánszorogtak tovább. Egyiptom vándorai. Fölhajtott nadrágjából kilógó megkékült lábai klaffogtak a tejfölös homokban, borotválatlan nyakát fakó téglaszínű sál fojtogatja. Női lépésekkel nyomában a nő: a haramia és hozzácsapódott cemendéje. Hátán lóg a zsákmánya. Ritkás homok és kagylódara rétegben ragadt meztelen lábára. Széltől kifújt arca körül lógott a haja. Ura mögött a segítőtársa, irány Londonyország. Mikor az este eltakarja teste hibáit, kiszól barna kendőben egy kapuboltozat alól, amit összerondítottak a kutyák. Stricije két katonával mulat, Dublini Lövészezred. O'Loughlinnál, a Blackpittsben. Csumideljed, döngesd meg enyves vakerral, Ó én sukár, kamelós gádzsim. Avas rongyai alatt nősténygyordög fehérsége, Fumbally's Lane aznap éjjel: a csersav bűze.

Piross ajka fehér kezi
Az termete igen deli
Eggy meszely bort véle inni
Setétben meg cziczerézni.

A rosszban való gyönyörködés, így mondaná a Hordóhasú Aquinói, *frate porcospino*. Ádám a bűnbeesés előtt ugyan hágott, de nem ismert kéjt. Hagyjuk, hadd csinálja: *Az termete igen deli*. Jottányit se rosszabb nyelv ez,

mint az övé. Szerzetesszavak, derekukon csörgő máriagyöngyök: dörzsölt szavak, kemény aranyrögök dobolnak zsebeikben.

Most mennek erre.

Ferde pillantás Hamlet-kalapomra. Ha most hirtelen meztelen lennék, ahogy itt ülök. Nem vagyok. A világ minden homokján át, a Nap tüzes kardjával nyomában, nyugat felé, alkonyi tájak mágnese vonzza. A nő bukdácsol, vonszol, cipel, vánszorog, hordja terhét. Nyugatló a dagály. Hold-vonzott, jár a nyomában. Bensejében árapály, szigettenger, vére nem vérem, *oinopa ponton*, borsötét tenger, íme a Hold szolgáló leánya. Álmában a nedves jel hívja, kelj fel, szólítja őt. Nászágy, gyerekágy, halálos ágy, szellemgyertyával. *Omnis caro ad te veniet.* Jön ő, sápadt vámpír, szemei orkánon át, denevérvitorlái vérbe borítják a tengert, és száján már a száj.

Itt van. Szúrd gombostűre a fickót, jó? Hol a tárcám. Száján a száj. Nem. Kettő kell belőlük. Jól össze kell ragasztani őket. S száján már a száj, Ajka a levegő hústalan ajkait csókolta és ízlelgette: szája szállva égre. Éhre, anyaméhre, sírkövére. Szája szótlanul kiáramló leheletet formázott: óóéééáááá: kataraktikus bolygók mennydörgése, gömbölyűek, izzók, ordítok élhaélhaélhaélhaél. Papírt. A bankjegyek, rosseb beléjük. Vén Deasy levele. Itt van. Hálás köszönettel hogy helyt adtak, tépd le az üres részét. Hátat fordítva a Napnak, messze elnyúlt egy szikla lapján, és szavakat firkált. Már másodszor felejtek el kérőcédulákat hozni a könyvtár pultjáról.

Árnyéka végigfeküdt a sziklákon, ahogy végighajolt, végesen. Miért nem végtelenül a legtávolabbi csillagig? Ott vannak e mögött a fény mögött, sötéten, a sötétség fénylik a világosságban, a Kassziopeia deltája, világok. Itt ül enmagam, madárjós kőrisbotjával, kölcsönszandálban, nappal az ólomszín tenger mellett észrevétlen, ibolyaszín éjen kietlen csillagbirodalom alatt vándorolva. Eldobom magamtól véges árnyékomat, kikerülhetetlen emberalakom, vissza, vissza, Végtelenül enyém lehetne, formám formája? Ki figyel itt engem? Ki fogja valaha is, valahol olvasni ezeket az írott szavakat? Jelek fehér mezőn. Valahol valakinek, legszebb fuvolahangodon. Cloyne derék püspöke papi kalapjából vette elő a templom fátylát: a tér fátyla színes emblémákkal sávozott mezőben. Fogd meg jól! Színes, síkban: igen, pontosan erről van szó. Síkban látok, aztán távolinak gondolom, közel, távol, síkban látok, kelet, vissza. De értem már! Hirtelen visszahull, térhatásba merevedve. Egyszerre csak bekattan. Sötétnek találod szavaimat. Sötétség van a lelkünkben, nem gondolod? Fuvolázó. Lelkünk,

szégyensebezve bűneinktől, még inkább hozzánk tapad, mint nő tapad a szeretőjéhez mind inkább, inkább.

A nő bízik bennem, keze gyöngéd, szeme hosszú pillájú. Hová a kékfenébe vigyem most túl a fátyolon? A kikerülhetetlen láthatóság kikerülhetetlen modalitásába. A nő, a nő, a nő. Miféle nő? A szűz a Hodges Figgis kirakata előtt hétfőn, bekukkant, az egyik betűs könyvet keresi, melyet te akartál megírni. Jól megnézted magadnak. Csuklója napernyője szalagos pántjain át. Leeson Parkban lakik a bánatával meg a csecsebecséivel, irodalmi nő. Ezt add be másnak. Stevie: Miss Kapdelhamar. Lefogadom, hogy olyan istenverte harisnyakötős fűzőt és csomós pamuttal stoppolt sárga harisnyát hord. Akkor már az almásgombóc, *piuttosto!* Erre bezzeg nem tudsz mit mondani.

Érints meg. Puha tekintet. Puha puha puha kezek. Magányos vagyok itt. Ó, érints meg, most. Melyik az a szó, melyet minden ember ismer? Csöndes itt egyedül. És szomorú is. Érints meg, érints meg.

Teljes hosszában végigdőlt az éles sziklákon, összefirkált céduláját és ceruzáját zsebébe gyömöszölte, kalapját szemére húzta. Most Kevin Egan mozdulatát utánoztam, mikor szundikáláshoz, sabbath-alváshoz bólint. *Et vidit Deus. Et erant valde hona.* Alo! *Bonjour.* Örülök neked, mint májusi virágnak. Kalapkarimája alól figyelte pávaszivárvány szempillák közül a déli napot. Itt ragadtam ebben az égő képben. Pán órája, a faun dele. Gumigyantás liánok, tejtől csepegő gyümölcsök között, ahol cserszín vizeken levelek lebegnek szélesen. A fájdalom messze jár.

Borongni elfordulva kár.

Borongva nézte széles orrú bakancsait, egy piperkőc levedlett darabja *nebeneinander*. Megszámolta a gyűrődéseket aráncos bőrön, melyben valaki másnak a lába lelt meleg fészekre. A láb, mely a földet tripudiumban verte, a láb, melyet nem szeretek. De akkor nagyon örültél, mikor Esther Osvalt cipője illett a lábadra: egy lány, akit Párizsban ismertem. Tiens, quel petit pied! Önzetlen barát, testvéri lélek: Wilde szerelme, mely önnevét meg nem nevezheti. Az ő karja: Cranly karja. Most fog elhagyni. Ki tehet róla? Vagyok, amilyen vagyok. Teljesen, vagy semennyire sem.

Cock tava felől hosszú lasszókkal bőven áradt a víz, elborítva aranyzöld lagúnák homokgátjait, nőtt, hömpölygött. Kőrisbotom is hullámra kél. Várnom kell. Nem, megy tovább és tovább, nyaldosva az alacsony sziklákat,

örvényt kavarva, tovább. Jobb lesz ezt a dolgot mielőbb elintézni. Hallgasd csak: négyszavú hullámbeszéd: sziszu, hrssz, rsszüssz, uuusz. Szilaj vízlehelet tengeri kígyók, ágaskodó lovak, sziklák között. Kőkelyhekben loccsan: loccs, poccs, toccs: hordókban halkul. S ha elfolyt, beszéde szűnik. Csobogva folyik, sodródva árad, lebegő tajték, bomló bimbó.

A földagadó dagály alatt látta a tekergő hínárokat, amint bágyadt, lengedező karjaikat vonakodva emelgették, felhúzták a pendelyüket suttogó vízi lebegésben, felforgatva félénk ezüstös leveleket. Napról napra: éjről éjre: emelkedik, árad, majd visszazuhan. Istenem, milyen fáradtak: és ha suttogsz nekik, sóhajtanak. Szent Ambrus hallotta őket, levelek és hullámok sóhaját, vágyódva várva az idők teljességét, *diebus ac noctibus iniurias patiens ingemiscit*. Értelmetlen összegyűltek: majd hiába lehulltak, előrelebegve, visszazúdulva: a hold szövőszéke. Belefáradt a szeretők látványába, kéjleső férfiak, meztelen nő ragyog udvarában, munkára fogja a vizeket.

Öt öles a mélység arra. Apád öt ölnyi mélybe pihen. Egy körül, azt mondta. Vízbe fúlva találták. Tetőzik a dagály a dublini gátnál. Laza zúzalékot hajt maga előtt, halraj, együgyű csigák. Egy hulla sófehéren emelkedik az alsó áramból, sétál, sétál, egy kis dombra lecsücsül. Ott van! Horogra, gyorsan! Húzd! Bár mélyre nyelte sodró hab-torok. Megvan. Óvatosan.

Büdös sósvízben ázó hullagáz-zsák. Egy falka fürge csellé, spongyás ínyencfalattól kövérek, villámként szöknek át begombolt sliccén. Isten lőn emberré ember lőn hallá hal lőn örvöslúddá örvöslúd lőn dupla-dunyhává. Én az élő, halott leheleteket lélegzek, halott porban lépkedek, az összes holtak urinális maradványait falom. A szegélydeszkán át mereven kivonszolva az ég felé leheli zöld sírja bűzét, leprás orrlyukaiból horkant a Napra.

Tengeri elváltozás, barna szemek, sókékek. Óceánhalál, minden ismert halálok közül a legkegyesebb. Okeánosz ősatyánk. *Prix de Paris*: óvakodjunk az utánzatoktól. Próbáld csak ki. Mérhetetlen megelégedésünkre szolgált.

Gyere. Szomjazom. Beborul. Sehol semmi fekete felhő, nemde? Égiháború, Égi fényben hull alá, az intellektus büszke villáma, *Lucifer, dico, qui nescit occasum.* Nem. Kis kalapom, botom, s övéenyém fűzött sarum. Hová? Az alkonyi tájakra. Az alkony majd megtalálja önmagát.

Fogta kőrisbotja markolatát, finoman meglendítette, de mégsem mozdult. Igen, az alkony megtalálja önmagát bennem, nélkülem. Minden napnak megvan a maga vége. Egyébként a jövő héten, mikor is, kedden lesz a leghosszabb nap. A boldog újévből, anyám, taramm, tatiriri damm. Lord Tennysonpálya, úrköltő. *Giá*. A sárga fogú vén boszorkánynak. Meg Monsieur Drumont-nak, az úrhírlapírónak. *Giá*. A fogaim nagyon rosszak. Vajon miért? Tapogasd meg. Ez is mindjárt kihull. Kagylók, Vajon fogászhoz kellene mennem? Azzal a pénzzel? Azzal. Fogatlan Csücske a szupermen. Ez miért van vajon, avagy jelent valamit talán?

Zsebkendőm, Eldobta. Emlékszem. Nem vettem föl?

Kezével hiába kotorászott a zsebében. Úgy látszik, nem. Majd veszek egyet.

A száraz taknyot, amit kipiszkált az orrlyukából, egy szikla szélére helyezte, műgonddal. A többit kotorja ki, aki akarja.

Mögöttem. Talán van ott valaki.

Válla fölött hátranézett, *rere regardant*. A tiszta légben háromárbocos szálas vitorlafái, vásznuk fölgöngyölítve a keresztfára: hazafelé, árral szemben, csendben mozgó, csendes hajó.

II

[4]

Mr. Leopold Bloom nagy előszeretettel fogyasztotta a baromfélék: és szárnyas állatok belsőségeit. Szerette az apróléklevest, ízes zúzákat, pirított töltött szívet, rántott májszeleteket, tőkehal-ikrát olajban kisütve. Mindenekfölött a roston sült birkavesét szerette, mely húgyillatok finom fűszeres árnyalataival ingerelte szájpadlását.

Vesék jártak az eszében, miközben puhán járkált körbe-körbe a konyhában, a reggeli holmikat rendezgetve neje számára a púpos tálcán. Fagyos fény és levegő töltötte be a konyhát, de odakint mindent elárasztott a gyengéd nyári reggel. Az étvágya is megjött tőle.

A szén már vöröslött.

Még egy szelet vajas kenyér: három, négy: rendben. Nem szereti, ha telerakják a tányérját. Rendben. A tálcát most hagyta, levette a tartóról a vízforraló kannát, és fél fenékkel az égő tűzre tette. Ott kuporgott bambán, feltartott csőrrel. Hamar egy csésze tea. Remek. Száraz a szám.

A macska feszes testtel sétálta körül az asztal egyik lábát, farka égnek állt.

– Mrnyau!

– Ó, hát itt vagy – mondta Mr. Bloom, elfordulva a tűztől.

A macska válaszul rányávogott, és nyávogva, büszkén, peckesen újra megkerülte az asztallábat. Pont ahogy ő kerülget az íróasztalomnál. Prr. Vakard meg a fejem. Prr.

Mr. Bloom érdeklődő szemmel, kedvtelve figyelte kecses, fekete alakját. Csinos látvány: sima, fénylő bunda, fehér gomb farka töve alatt, szikrázó zöld szemek. Lehajolt hozzá, keze a térdén.

– Tejecske kéne a micusnak – mondta.

– Mrgnyau! – szólt a macska.

Még hogy buta állat. Jobban értik, amit mi mondunk nekik, mint mi értjük őket. Mindent megért, amit csak akar. Haragtartó is. Kegyetlen. Ez a természete. Érdekes, az egerek sohase visítanak. Na, ez tetszik neki. Kíváncsi vagyok, ő hogy lát engem? Toronymagasnak? Nem, vállamra tud ugrani.

– A tyúkoktól bezzeg félünk – mondta csúfolódva. – Csipcsip, attól félünk, ugye? Soha olyan mafla micust nem láttam, mint a micus.

– Mrrgnyau! – mondta a macska hangosan.

Felpillantott rá mohó, szégyenlős szemével, hosszan és panaszosan miákolt, megmutatva tejfehér fogait. Mr. Bloom a mohóság szűkítette sötét

szemhasítékokat figyelte, míg a szemek zöld kővé nem váltak. Ekkor odament a konyhaszekrényhez, levette a csuprot, melyet Hanlon tejesfiúja épp az imént töltött neki színültig, a meleg buborékos tejet egy csészealjra öntötte, és lassan letette a padlóra.

– Gurrh! – mondta a macska, s máris lefetyelt.

Figyelte drótszerűen csillogó bajuszát a gyenge fényben, amint háromszor megbillentette a tányért, s könnyedén lefetyelt. Kíváncsi vagyok, igaz-e, hogy ha levágják a bajuszát, nem tud többé egerészni. Miért? Lehet, hogy a hegye világít a sötétben. Vagy talán olyan tapogatóféle.

Hallgatta a lefetyelését. Sonkás tojás, nem. Szárazságkor nem jó a tojás. Tiszta, friss víz kell. Birkavese Buckleynál: csütörtökön nem a legjobb az se. Vajban pirítva, csipetnyi borssal. Inkább Dlugacztól egy disznóvese. Míg felforr a teavíz. A macska lassabban lefetyelt, aztán tisztára nyalta a tányért. Miért olyan érdes a nyelvük? Hogy könnyebben lefetyeljenek, csupa porózus lyuk az egész. Nincs neki semmi ennivaló? Körülnézett. Nincs.

Csendesen nyikorgó cipőben felment a lépcsőn a folyosóra, és megállt a hálószobaajtónál. Ha esetleg szeretne valami ínyencséget. Bár reggel csak vékony vajas kenyeret szeret. Hátha mégis hébe-hóba.

Halkan mondta a csupasz folyosón:

– Lemegyek ide a sarokra. Egy perc és itt vagyok.

És mikor meghallotta saját hangját, ahogy mondja, még hozzátette:

– Te nem akarsz valamit reggelire?

Álmos bársonyos mormogás a válasz:

– Mn.

Nem. Nem akar semmit. Aztán meleg, nehéz sóhajt hallott, puhábbat, amint a másik oldalára fordult, és az ágykeret lötyögő réz sodronykarikái megcsendültek. Muszáj lesz megcsináltatni. Kár. Nagy utat tett meg Gibraltártól. Azt a kevés spanyolt is, amit tudott, mind elfelejtette. Kíváncsi vagyok, az apja mit fizetett érte. Régimódi. Hát persze, persze, A kormányzó árverésén vette. Remek vétel. Alkudni azt tud az öreg Tweedy. Igen, uram. Plevnánál történt. Közlegénysorból küzdöttem fel magam, uram, és büszke vagyok rá. Azért annyi esze volt, hogy abba a bélyegüzletbe kezdjen. Nevezem előrelátásnak.

Keze leakasztotta a kalapját a fogasról, ahol monogramos nehéz felöltője és a talált tárgyak osztályán, kiárusításon vett esőköpenye lógott. Bélyegek: enyves hátú képek. Fogadok, jó pár tiszt úr ugyanebben az üzletben utazik. Naná, hogy! Kalapja mélyéből az átizzadt felirat némán üzente neki: Plasto

minőségi kala. Gyorsan a belső bőrszalag mögé kukkantott. Fehér papírcsík. Biztos hely.

A küszöbön elkezdett kotorászni a farzsebében a lakáskulcsért. Nincs itt. A másik nadrágomban hagytam. Be kell menni érte. A krumpli megvan. Nyikorgó ruhásszekrény. Semmi értelme zavarni. Előbb fordult a másik oldalára. Nagyon halkan behúzta maga után az előszobaajtót, még egy kicsit, míg az alsó perem lágyan a küszöbhöz simult, ernyedt szemhéj. Zártnak látszott. Nem érdekes, jövök úgyis vissza rögtön.

Átment a napos oldalra, kikerülve a hetvenötös szám előtti lötyögő pincetetőt. A nap közeledett a György-templom toronysisakjához. Alighanem meleg napunk lesz ma. Különösen ebben a fekete ruhában érzi meg az ember. A fekete vezeti, reflektálja (vagy refraktálja?) a hőt. De hát csak nem mehetek abban a világos öltönyben. Mégse piknik. Szemhéja olykor lágyan leereszkedett, amint a boldog melegben sétált. Boland kenyeres kocsija, tálcán hordja a mindennapit, de ő jobban szereti a tegnapiból maradt véget pirítva, melegen. Az ember úgy érzi, megfiatalodik. Valahol keleten: kora hajnalban: elindulni pirkadatkor. Nagy körben a nap előtt járni, és megelőzni egy nappal. Ha valaki örökké ezt csinálná, az gyakorlatilag sohasem öregedne egy napot sem. Mendegélni part mentén, idegen ország, városkapuhoz érni, ott áll a strázsa, magát felküzdő katona ez is, az öreg Tweedy hatalmas bajszával, valami hosszú lándzsafeléségre támaszkodik. Vándorolni ponyvaárnyas utcákon. Turbános pofák haladnak el az ember mellett. Szőnyegkereskedők barlangos boltjai, hatalmas fickó, Turko a rettentő, ott ül törökülésben, kacskaringós pipáját szívogatva. Árusok kiabálása az utcákon. Ánizzsal illatosított vizet, sörbetet isznak. Egész nap csak kódorogni. Esetleg találkozni egy-két rablóval. No és, találkozol. Esteledik. A mecsetek árnyéka az árkádok hosszán: egy pap feltekert tekercset visz. A fák megrezdülnek, ez a jel, jön az esti szél. Tovább, tovább. Halványodó arany ég. Egy anya néz rám az ajtóban. Hívja haza a gyerekeit sötét nyelvükön. Magas fal, mögötte húrok pengenék. Éjszakai ég, ibolyaszín hold, mint Molly új harisnyakötője. Húrok. Hallgasd. Egy lány játszik azon a hangszeren, hogyishívják: cimbalom. Tovább.

A valóságban biztos egész más. Ilyesmit könyvben olvas az ember: a nap nyomában. Ragyogó napkelte a címlapon. Mosolygott, elégedetten. Amit Arthur Griffith mondott a *Freeman* címoldali fejlécéről: az önkormányzat napja felkelőben északnyugaton, az Ír Nemzeti Bank mögötti utcából. Arcán

ottmaradt az elégedett mosoly. Tipikus Spitzig Itzig ötlet: az önkormányzat napja felkelőben északnyugaton.

Közeledett Larry O'Rourke boltjához. A pincerács alól bágyadt sörszag áradt fel. A nyitott ajtón át a söntés gyömbér-, teapor- és kekszmorzsaszagokat pöffentett. Jó kis bolt egyébként: épp a belvárosi forgalom peremén. Például M'Aulay üzlete odább: a fekvése miatt reménytelen. Természetesen ha villamosvonalat építenének az Északi Circular mentén, a marhavásártértől a rakpartig, mindjárt megugrana az értéke.

Kopasz fej a vitrázsfüggöny fölött. Minden hájjal megkent pacák. Felesleges próbálkozni, ebből úgyse tudok kihúzni egy hirdetés-előfizetést. Persze a maga üzletéhez ő ért legjobban. Ő az, bizony, az én derék Larrym, ott támaszkodik a cukrosládánál ingujjban, figyeli a kötényes csapost, aki vödörrel és a felmosóronggyal takarít. Simon Dedalus egy az egyben képes utánozni, még a szemét is forgatja hozzá. Tudja, mit mondok én magának? Micsodát, Mr. O'Rourke? Tudja, mit mondok? Az oroszokat a japánok simán megeszik reggelire.

Meg kéne állni, váltani vele egy pár szót: talán a temetésről. Szomorú dolgok ezek, szegény Dignam, Mr. O'Rourke.

Befordulva a Dorset Streetre vidáman beköszönt az ajtón:

– Szép jó reggelt, Mr. O'Rourke.

– Jó reggelt magának is!

– Remek időnk van, nemde?

– De remek ám.

Honnan szerzik ezek a pénzt? Feljönnek Leitrim megyéből az ilyen vörös hajú csaposok, mossák a poharat, megmentik a maradékot. És egyszer csak láss csodát, kivirágzanak, mint Adam Findlaters vagy Dan Tallons. De akkor még ott a konkurencia. Egyetemes szomj. Jó kis fejtörő volna végigmenni Dublinon egyetlen kocsma érintése nélkül. Megtakarítani nyilván nem tudják. Talán a részegeken. Ötöt fizetsz, hármat kapsz. De az mennyi? Itt-ott egy shilling, apró-cseprő összegek. Talán a nagybani rendeléseken. Lezsírozzák az utazó ügynökökkel. Maga elintézi a főnökkel, a hasznot meg elfelezzük, rendben?

Csak a barnasörből mennyi jön össze havonta? Vegyünk mondjuk tíz hordót. Mondjuk ebből marad neki tíz százalék. Ó, több. Tizenöt. A Szent József állami iskola mellett ment el. Kölyökzsivaj. Ablakok nyitva. Friss levegő segíti a tanulást. Meg a mondókák. Ábécé déefgé káelemen opéku

erestézévé duplavé. Fiúk, mi? Igen. Inishturk. Inishark. Inishboffin. Föcióra. Nekem is van. Slieve Bloom.

Megállt Dlugacz kirakatánál, bámulta a kolbászfonatokat, hurkákat, véreset, májasat. Ha tizenötöt megszorzunk. Elméjében elhalványultak a megoldatlan számok: kedvetlenül hagyta őket kihunyni. Tekintetét a darált hússal töltött fényes füzérek táplálták, és nyugodalmasan lélegezte be a fűszeres, főtt disznóvér langyos leheletét.

Egy veséből vércseppek szivárogtak a fűzfamintás tálra: utolsó darab. A szomszéd cselédlány állt előtte a pultnál. Neki is pont az kell? Kezében cédula, arról olvassa a bevásárolnivalókat. Repedezett bőr: mosószóda. És másfél font Denny-kolbász. Szemét a lány erőteljes csípőjén nyugtatta. Woodsnak hívják a pasast. Kíváncsi vagyok, mivel foglalkozik. Feleség öregecske. Friss vér. Udvarlókat nem fogadunk. Erős két kar. Püföli a szőnyeget a porolón. Ő aztán püföli, az hétszentség. Ahogy minden ütésnél lebben a kopott szoknya.

A menyétszemű hentes karikába tekerte a kolbászt, melyet foltos ujjával lenyisszentett. Kolbászpiros az ujja. Jó hús: mint egy istállóban tartott üsző.

Levett egy lapot az előre felvágott újságpapírtoronyból: Tiberias tópartján a kinnereti mintagazdaság. Ideális téli üdülőhely lehet belőle. Moses Montefiore. Gondoltam, hogy ő az. Tanyaház, körülötte fal, elmosódott marhák legelésznek. Messzebbre tartotta magától a papírt: érdekes: közelebbről is el kellene olvasni, a cím, az elmosódottan legelésző marhák, a lap zizeg. Fiatal fehér üsző. Azok a reggelek a marhavásártéren, a barmok bőgnek karámjaikban, billogos juhok, trágya puffan, pottyan, a tenyésztők vasalt bakancsa gázol az alomban, tenyerük megvereget egy-egy érett húsú hátsó felet, elsőrendű állat, hántatlan bot a kezükben. Ferdén tartotta a papírlapot, türelmesen, meghajtotta érzékeit és akaratát, lágyan hódoló tekintete megpihent. A kopott szoknya ahogy lebben, puff és puff és püff.

A hentes lecsippentett két papirost a toronyból, becsomagolta az elsőrendű kolbászt, és pozsgás vigyorral mondta:

– Parancs, kisasszony, A cseléd odanyújtotta a pénzt, kivillantva vastag csuklóját, és merészen rámosolygott.

– Köszönöm, kisasszony. És egy shilling három penny vissza. Önnek mit adhatok?

Mr. Bloom gyorsan odamutatott. Utolérni és követni, ha lassan megy, menni a ringó sonkák után. Kellemes látvány így kora reggel. Gyerünk már, a fenébe is. Addig üsd a vasat, amíg meleg. A lány a bolt előtt állt a

napfényben, és ráérősen jobbra indult. Mr. Bloom mélyet lélegzett az orrán keresztül: sosem fogják megérteni. Szódamarta kezek. Lábkörmök is szarusak. Barna skapuláré rajta, rongyokban, mindkét szempontból védi. A közöny tüskéje a gyönyör sápadt mécsévé gyúlt Mr. Bloom kebelében. Más nője: szabadnapos rendőr ölelgeti az Eccles Lane-en. Szeretik, ha méretes. Elsőrendű kolbász. Ó, kérem, biztos úr, eltévedtem az erdőben.

– Három penny lesz.

Keze átvette a nedves puha mirigyet, és oldalzsebébe süllyesztette. Aztán elővett három pénzdarabot a nadrágzsebéből, és elhelyezte őket a gumitálcán. Ott feküdtek, aztán gyors számolást követően gyors ütemben korong korong után bekerült a kasszába.

– Köszönöm. Legyen szerencsénk.

Rókaszemek mohó tüze villant feléje köszönetképpen. Egy pillanat múltán elfordította a tekintetét. Nem. Most nem: legközelebb: ha lesz szerencsénk.

– Jó napot – mondta, távozás közben.

– Jó napot kívánok.

Nyoma sincs. Odébbállt. Annyi baj legyen, A Dorset Streeten ment visszafelé, miközben komoran olvasott. Agendath Netaim: Ültetvényes Egyesülés. A török kormánytól hatalmas, parlagon heverő területeket vásárolni, és eukaliptuszfákkal beültetni. Árnyéknak, tüzelőnek és épületfának egyaránt kiváló. Narancsligetek és végtelen dinnyeföldek Jaffától északra. Fizetsz nyolcvan márkát, és beültetnek neked egy dunam földet olajfával, naranccsal, mandulával vagy citrommal. Az olajbogyó olcsóbb: a narancshoz mesterséges öntözés kell. Évenként kapsz egy szállítmányt a termésből. Az egyesülés könyvébe életfogytiglani tulajdonosként beírva. Tizet egy összegben le lehet tenni, és a különbözetet évenként törleszteni. Bleibtreustrasse 34, Berlin, W. 15.

Nem nekem találták ki. Valami azért van benne.

Nézte az ezüst hőségben elmosódott marhákat. Ezüstpúderes olajfák. Hosszú, nyugodalmas napok: nyesegetés, érlelgetés. Az olajbogyót befőttesüvegben szállítják, nem? Van egy pár, még Andrewstól, Molly kiköpte. Most már rájött az ízére. Narancs selyempapírban, rekeszekben szállítva. Citrom szintén. Kíváncsi vagyok, szegény Citron még most is a Saint Kevin Parade-en lakik? És Mastiansky, a vén citerás? Kellemes estéink voltak. Molly Citrom fonott székében. Jó megfogni, hűvös viaszgyümölcs, úgy tartani kézben, fölemelni az orrlyukhoz, és beszívni illatát, így ni.

Nehéz, édes, vad illat. Mindig ugyanaz, évről évre. Meg is kérték az árát, Moisel mondta nekem. Arbutus Place: Pleasants Street: régi szép idők. Teljesen makulátlannak kell lenniük, mondta. Nagy utat tesznek meg: Spanyolország, Gibraltár, Földközi-tenger, Közel-Kelet. Rekeszek glédában Jaffa kikötőpartjain, pofa kipipálja őket egy könyvben, melósok pakolják mezítláb, koszos kezeslábasban, Ott megy az a hogyishívják onnan a. Hogysmint? Nem lát. Épphogy köszönőviszony, elég unalmas. A háta olyan, mint azé a norvég kapitányé. Kíváncsi vagyok, ott lesz-e ma. Locsolókocsi. Hogy esőt provokáljon. Miként a mennyben, úgy a földön is.

Egy felhő kezdte takarni a Napot, lassan, teljesen. Szürke. Távoli.

Nem, nem is ilyen az. Puszta föld, kopár parlag. Vulkanikus tó, a holttenger: se hal, se fű, mélyen besüppedt a földbe. Nincs szél, mely hullámot verne rajta, szürke fém, mérgező, ködülte víz. Kénkő, így hívták, ami a síkság városaira hullott: Szodoma. Gomorra, Edom. Halott nevek mind. Holttenger holtföldön, szürke és öreg. Öreg már. Ő szülte a legrégibb, az első népet. Görbe hátú banya ment át az úton, Cassidytől, aprócska palackot szorongatott a nyakánál fogva. A legrégibb nép. Végigvándorolta az egész világot messze-messze, fogságból fogságba, sokasodva, haldokolva, születve mindenütt. Most ott fekszik. Nem tud már szülni. Halott: egy vénasszonyé: a világ szürke, aszott pinája.

Vigasztalanság.

Szürke rémület perzselte a húsát. Összehajtva zsebre dugta a papirost, és befordult az Eccles Streetre, sietett haza. Hideg olaj ömlött szét ereiben, fagyaszotta vérét, az öregedés sóköpenybe burkolta. Na, itt vagyok. Megjöttem, itt vagyok már. Rossz szájíz, sötét képzetek. Bal lábbal keltem ki az ágyból. Újból kell kezdenem a Sandow-féle tornagyakorlatokat. Fekvőtámasz. Foltos barna téglaházak. A nyolcvanas szám még mindig kiadó. Vajon miért? Csak huszonnyolc a bére. Towers, Battersby, North, MacArthur: a fogadószoba ablakai plakátokkal beragasztva. Tapaszok a fájós szemen. Teagőz szelíd szagát szippantgatni, a serpenyő páráját, sistergő vajat, Közel bőséges ágymeleg testéhez. Igen, igen.

Gyors meleg napsugár futott a Berkeley Road felől, sebesen, szárnyas szandálban, végig a felragyogó járdán. Fut, egy lány fut felém, arany haját fújja a szél.

Két levél és egy lap hevert az előszoba padlóján. Lehajolt, fölszedte őket. Mrs. Marion Bloom. Sebesen dobogó szíve hirtelen lelassult. Magabiztos kézírás, Mrs. Marion.

– Poldi!

Mikor belépett a hálószobába, félig behunyta szemét, és meleg sárga félhomályon ment keresztül kócos feje felé.

– Kinek jött levél?

Megnézte. Mullingar. Milly.

– Millytől egy levél nekem – mondta óvatosan –, és egy lap neked. És még egy levél neked.

A lapot és a levelet odatette a durva szövésű ágytakaróra, közel a térde ívéhez.

– Húzzam fel a rolót?

Miközben óvatos mozdulatokkal félig felhúzta a rolót, fél szemmel látta, hogy Molly egy pillantást vetett a levélre és párnája alá dugta.

– Így jó? – kérdezte és visszafordult. Molly a lapot olvasta felkönyökölve.

– Megkapott mindent – mondta.

Megvárta, míg leteszi a lapot, és lassan, elégedett sóhajjal visszakucorodik az ágyba.

– Siess már azzal a teával – mondta. – Tisztára kiszáradtam.

– Forr már a víz – mondta.

De azért még húzta az időt, lerámolta a széket: csíkos alsószoknya, ledobott, szennyes fehérnemű: mindet karjára vette és letette az ágy lábához.

Míg ment le a konyhalépcsőn, az asszony utána kiabált:

– Poldi!

– Mi az?

– Forrázd ki a teáskannát.

Forrni forr, meghiszem azt, a csőréből gőz pöfékel. Kiforrázta, kiöblítette a teáskannát, négy teli kanál teát tett bele, a megdöntött forralóból belétöltötte a vizet. Miután félretette, hogy ázzon, és félrehúzta a forralót is, a serpenyővel szétlapította az izzó szenet, és figyelte, hogyan csúszkál és olvad a vajdarab. Mikor kicsomagolta a vesét, a macska éhesen nyávogott feléje. Ha sok húst kapnak, nem egerésznek. Disznót állítólag nem is esznek. Kóser. Nesze. Odaejtette neki a vérfoltos papírt, a vesét meg beledobta a sercegő vajba. Bors. Az ujjával szórta rá, karikába, a csorba tojástartóból.

Ekkor felbontotta levelét, lefelé átfutotta, majd itt-ott beleolvasott. Köszönöm: új sapka: Mr. Coghlan: Lough Owel piknik: fiatal diák: Bagzó Boylan: tengerparti lányok.

A tea kiázott. Megtöltötte saját bajuszbögréjét, hamis Crown Derby porcelán, és mosolygott. Dili Milly születésnapi ajándéka. Csak ötéves volt

akkor. Várjunk csak, nem. Négy. Én a borostyánutánzat nyakláncot adtam neki, amit összetört. Összehajtogatott barna papírdarabkákat dugtam neki a levélszekrénybe. Mosolygott, töltött.

Ó, Milly Bloom, szivem szerelme,
Ő az én tükröm reggel-este,
Többet ér nekem, bár nincs krajcárja se,
Mint Katey Keogh földje és sege.

Szegény öreg Goodwin professzor. Ijesztő vénség. De udvarias öreg szivar volt, azt meg kell hagyni. Milyen ódivatú módon kísérte le Mollyt a dobogóról. És a kistükör a selyemkalapjában. Egyik este Milly behozta a szalonba, Nézzétek, mit találtam Goodwin professzor kalapjában! Mind nevettünk. Már akkor kibújt belőle a nő. Szemtelen kis fruska volt.

Villát döfött a vesébe és átfordította, aztán eligazította a teáskannát a tálcán. Púpja huppant, mikor felemelte. Minden rajta van? Vajas kenyér, négy, cukor, kanál, a tejszíne. Igen. Felvitte a lépcsőn, hüvelykjét a teáskanna fülébe akasztotta.

Térdével belökte az ajtót, a tálcát bevitte és rátette a székre az ágy fejénél.

– Jó soká tartott – mondta Molly.

A réz sodronykarikák megcsendültek, amint fürgén felemelkedett könyökével a párnán. Bloom higgadtan nézett végig egész tömegén, és be a nagy, puha cicik közé, amelyek úgy lógtak hálóingében, mint a kecske tőgye. Heverő testének melege felszállt a levegőbe, és elkeveredett a tea illatával, amit éppen töltött magának.

Egy föltépett boríték csücske kandikált ki a gödrös párna alól. Bloom már indult volna, de megállt, és kisimította a paplant.

– Kitől jött a levél? – kérdezte. Magabiztos kézírás. Marion.

– Ó, Boylan. Elhozza a műsort.

– Te mit énekelsz?

– A *La ci darem*et. J. C. Doyle-lal – mondta –, és a *Szerelem régi, édes dallamá*t.

Telt ajka mosolygott ivás közben. Másnapra elég büdös szaga van ennek az illatosítónak. Poshadt rózsavíz.

– Kinyissam egy kicsit az ablakot?

Molly összehajtott vajas kenyeret dugott a szájába, úgy kérdezte:

– Hánykor van a temetés?

– Tizenegykor, gondolom – felelte. – Még nem néztem meg az újságot.

Molly ujjhegyének irányítását követve száránál fogva fölemelte az ágyról piszkos bugyiját. Nem az. Összegombolyodott szürke harisnyakötő, belegabalyodva a harisnyába: gyűrött, a talpa kifényesedve.

– Nem: az a könyv.

Másik harisnya. Az alsószoknyája.

– Nézd meg, nem-e leesett – mondta Molly.

Tapogatott ide-oda. *Voglio e non vorrei*. Kíváncsi vagyok, jól ejti-e ki: *voglio*. Az ágyban nincs. Alighanem lecsúszott. Lehajolt és fölemelte az ágyszegélyt. A leesett könyv a narancsszín-meanderes éjjeliedény hasához támaszkodott.

– Mutasd ide. Megjelöltem. Van benne egy szó, meg akartalak kérdezni.

Nagyot kortyolt a teáscsészéből, nemfülénél fogva, és miután ügyesen megtörülte ujja hegyét a lepedőn, elkezdte szántani a szöveget egy hajtűvel, míg végre megtalálta a szót.

– Menten mit? – kérdezte Bloom.

– Itt, ez – mondta. – Ez mit jelent? Előrehajolt és olvasta, ápolt körme mellett.

– Metempszichózis?

– Igen. Ez mi a csuda?

– Metempszichózis – ismételte, homlokát ráncolva. – Görög szó. A görögből jön. A lélek újratestesülését jelenti.

– Frászkarikát – mondta Molly. – Mondd el egyszerű szavakkal.

Bloom mosolygott, és gunyoros szemekbe sandított. A szeme most is fiatal. Az első este Dolphin's Barnban, a most mutasd meg játék után. Lapozgatott a ragacsos könyvben. *Ruby, A Porond Csillaga*. Hohó! Illusztráció. Vad olasz kocsisostorral. Ez nyilván Ruby, a csillag, pucéron a padlón. Voltak szívesek lepedővel ellátni. *Az iszonyú Maffei elállt szándékától, és káromkodva taszította el áldozatát*. Kegyetlenség van mögötte. Elkábított állatok. A trapéz Henglernél. Félre kellett néznem. A csőcselék tátott szájjal. Törjön ki a nyakad, hadd törjön ki a röhögés. Egész családok. Kicsontozni fiatalon, jöhet a metempszichózis. Hogy élünk a halál után. A lelkünk. Hogy az ember lelke, miután meghal. Dignam lelke...

– Kiolvastad? – kérdezte.

– Ki – mondta. – Nincs benne semmi disznó. Ez a nő örökké bele van esve az első pasasba?

– Én ugyan nem olvastam. Hozzak másikat?

– Igen. Egy másik Paul de Kockot. Édes neve van.

Töltött még magának teát, nézte oldalról, ahogy folyik.

A Capel Street-i kölcsönkönyvet meg kell hosszabbítani, különben írnak a jótállómnak. Kearneynak. Reinkarnáció, na! Ez az a szó.

– Vannak, akik azt hiszik – mondta –, hogy a halál után tovább élünk egy másik testben, és már éltünk ezelőtt is. Ezt hívják reinkarnációnak. Hogy mindenki élt már a földön évezredekkel ezelőtt, vagy egy másik bolygón. Azt mondják, elfelejtettük. Egyesek állítólag emlékeznek az elmúlt életükre.

A lomha tejszín alvadó spirált formált Molly teájában. Emlékeztetni kéne a szóra: metempszichózis. Persze egy példa többet ér. Egy példa?

A Nimfa fürdője az ágy fölött. A *Photo Bits* húsvéti számának melléklete, kiváló műalkotás művészi színekben. Mint a tea, mielőtt beleöntik a tejet. Hasonlít is hozzá leengedett hajjal. Karcsúbb. Három shilling hat pennyt adtam a rámáért. Molly azt mondta, hogy nagyon jól fog kinézni az ágy fölött. Meztelen nimfák: Görögország: és például akik akkor éltek.

Visszalapozott.

– Metempszichózis – mondta –, a régi görögök így nevezték. Úgy hitték, hogy az ember állattá vagy fává változhat például. Vagy például amit nimfának neveztek.

Molly kanala megállt, nem kavarta tovább a cukrot. Mereven maga elé nézett, szaglászva ívelt orrlyukán.

– Valami ég – mondta. – Nem hagytál valamit a tűzön?

– A vese! – kiáltott észbe kapva, A könyvet bevágta a belső zsebébe, s a rozzant szobaklozetton keresztülbotolva rohant kifelé a szag irányába, riadt gólyaként ugrálva a lépcsőfokokon. Éles szagú füst lövellt föl dühös gejzírként a serpenyő egyik oldaláról. A pecsenyés villa egyik ágát a vese alá döfte, leválasztotta a fenékről, és mint egy teknőst, hanyatt fordította. Éppen csak megpörkölődött. A serpenyőből egy tányérra csúsztatta, és rácsöpögtette a gyér barna szaftot.

Na most egy csésze teát. Leült, levágott és megkent vajjal egy darab kenyeret, Az odaégett részt lenyeste és a macskának hajította. Aztán egy falatot a szájába dugott, és szakértelemmel rágta a zamatos, omlós húst. Pont jól átsült. Egy korty tea. Aztán kis kockákat vágott a kenyérből, megmártotta a szaftban és a szájába tette. Mi is van azzal a fiatal diákkal meg a piknikkel? Kisimította a levelet maga mellett, lassan olvasta, miközben rágott, másik kenyérbelet áztatott a szaftba és szájához emelte.

Drága Papuli
Ezer hála és köszönet a pompás születésnapi ajándékért. Ragyogóan áll. Mindenki azt mondja hogy szívdöglesztő vagyok az új micisapkában. Mami fincsi pralinéját megkaptam majd írok neki. Nagyon fincsi. A fotószakmában jól beindultam. Mr. Goghlan csinált egy felvételt rólam és a Mrsről. Küldöm ha elő lesz híva. Tegnap nagyon jól ment az üzlet. Vásár volt és az összes talpig fartó itt mászkált. Hétfőn egypár barátunkkal kirándulunk a Lough Owel-hez jó kis piknik lesz. Anyut csókoltatom és neked is egy nagy-nagy puszi és köszönet. Hallom hogy zongoráznak odalent. Lesz majd egy koncert a Grenville Armsban szombaton. Van itt egy fiatal diák szokott néha este kijönni hozzánk Bannonnak hívják az unokatestvérei vagy kicsodái valami nagykutyák és Boylan dalát énekli (egy hajszál híján Bagzó Boylant írtam) azokról a tengerparti lyányokról. Mondd meg neki Dili Milly legmélyebb tisztelettel van irányában. Zárom soraimat szerető lányod
Milly
Ui. Bocs ronda firkáért rohanok. Pápá.
M.

Tegnap lett tizenöt. Muris, épp tizenötödikén. Első születésnapja távol itthonról. Elválás. Emlékszem, nyári reggel volt, mikor született, rohantam fölverni Mrs. Thorntont a Denzille Streeten. Áldott jó asszony. Biztos jó sok gyereket segített a világra. Első pillantásra látta, hogy szegény kis Rudy nem fog megmaradni. Hát igen, jó az Isten, uram. Rögtön tudta. Most tizenegy lenne, ha élne.

Üres arca szomorúan nézte az utóiratot. Bocs ronda firkáért. Rohanok. Zongoráznak odalent. Most bújik ki a tojásból. Az a veszekedés az XL Cafében a karkötő miatt. Egy falatot sem evett a süteményből, nem beszélt, nem nézett. Méregzsák. Újabb kenyérkockákat áztatott a szaftba, és felváltva ette a vesedarabkákkal. Tizenkét shilling hat pennyt kap egy hétre. Nem sok. Bár lehetne rosszabb is. Varieté színház. Fiatal diák. A hűlő teából hosszabbat húzott, hogy leöblítse az ételt. Akkor újra elolvasta a levelet: kétszer.

Na jól van: tud vigyázni magára. De ha nem? Nem, semmi se történt. Persze történhet. De addig úgysincs mit tenni. Micsoda kis vadóc. Ahogy vékony lábain szalad fel a lépcsőn! Végzet. Most érik. Hiú is: nagyon.

Zaklatott gyengédséggel mosolygott ki a konyhaablakon. Egyszer megleptem az utcán, ahogy csipkedte az arcát, hogy pirosabb legyen. Kissé vérszegény. Túl későn választották el. Az *Erin Király*án aznap a Kish körül. Mit dülöngélt az a rohadt vén teknő! Egy cseppet sem volt berezelve. Halványkék sálja szabadon a szélben a hajával.

Szem, haj bája, mételyek,
Az ember szinte szédeleg.

Tengerparti lyányok. Föltépett boríték. Zsebre vágott kézzel énekel, mint egy szabadnapos postakocsis. A család barátja. *Széjdeleg*, így ejti. Lampionos móló, nyári este, zenekar.

Azok a lyányok, azok a lyányok
Azok a tengerparti lyányok.

Milly is. Ifjú csókok: az első. A múlt már messze. Mrs. Marion. Hanyatt fekszik, úgy olvas, hajtincseit számolgatva, mosolyog, fonogatva.

Lágy szorongató bánat, végigfolyt lefelé a hátgerincén, növekedett. Meg fog történni, igen. Megelőzni. Hasztalan: az ember nem tehet semmit. Lágy, édes lányajkak. Ez is meg fog történni. Erezte az áradó aggodalmat, ahogy elönti. Hasztalan most bármit csinálni. Ajkak csókja, csókoló, csókolt. Asszonyajkak meleg enyve.

Jobb, hogy ott van; távol. Elfoglalni valamivel. Kutyát akart időtöltésből. Leruccanhatnék hozzá. Augusztusi szabadnapon, csak kettő-hat, oda-vissza. De az még hat hét. Esetleg sajtószabadjegy. Vagy M'Coy révén.

A macska, miután egész bundáját megtisztogatta, visszatért a vérmocskos papiroshoz, odaszagolt, és az ajtóhoz vonult. Visszanézett és nyávogott. Ki akar menni. Ha eleget vársz egy ajtó előtt, előbb-utóbb kinyílik. Hadd várjon. Ideges. Elektromos. Vihar a levegőben. A tűznek háttal a fülét is kefélte.

Puffadtnak, nehéznek érezte magát: aztán lassan lazultak a belei. Fölkelt és kigombolta a nadrágját. A macska rányávogott.

– Miau! – mondta válaszképpen. – Várj, míg elkészülök. Fülledtség: meleg nap lesz. Fölösleges megmászni a lépcsőt a folyosóig.

Újságot. Szeretett olvasni székelés közben. Remélem, nem pont most fog kopogni valami majom, mikor én épp.

Az asztalfiókban megtalálta a *Titbits* egy régi számát. Hóna alá tekerte, az ajtóhoz ment és kinyitotta, A macska puha ugrásokkal fölszaladt. Aha! föl akart menni a szobába, és az ágyra gömbölyödni.

Figyelt és hallotta Molly hangját;

– Gyere, gyere, kiscicám. Gyere.

A hátsó ajtón kiment a kertbe: megállt, és a szomszéd kertet figyelte. Semmi nesz. Talán ruhát tereget. Kiscseléd a kertben. Gyönyörű reggel.

Lehajolt, hogy megnézzen egy csenevész fodormentaágyást a fal mellett. Lugas kéne majd ide. Tűzbab. Virginiai repkény. Az egész helyet végig be kéne trágyázni, sovány talaj. Egy réteg kéntejet rá. Minden föld ilyen, ha nem trágyázzák. Moslék a konyhából. Vályogtalaj vagy mi, ha igaz. A csirkék a szomszéd kertben: az ürülékük kiváló minőségű fedőtrágya. A legeslegjobb persze a marháké, ha olyan olajpogácsával táplálják őket. Trágyatakaró. Sevró női kesztyűt ezzel a legjobb pucolni. Tisztít a piszok. A hamu is. Rendbe hozni az egész területet. Abba a sarokba borsót. Fejes salátát. Mindig volna friss zöldség. Persze hátránya is van a kertnek. Az a méh vagy dongó itt pünkösdhétfőn.

Továbbment. Egyébként hol a kalapom? Biztos visszaakasztottam a fogasra. Vagy az emeleten hagytam. Fura, hogy nem emlékszem. Az előszobafogas túl van terhelve. Négy esernyő, az esőkabátja. Mikor a levelekért lehajoltam. Drago boltjában a csengő. Bizarr, abban a pillanatban gondoltam rá. Barna brillantinos haj a gallér fölött. Frissen mosva, fésülve. Kíváncsi vagyok, hogy lesz-e időm fürdeni ma délelőtt még. Tara Street. A pénztáros fickó szöktette meg James Stephenst, állítólag. O'Brien.

Mélyhangú pacák ez a Dlugacz. Agendath micsoda? Parancs kisasszony. Lelkes híve az ügynek.

Berúgta a budi rozzant ajtaját. Jó lesz vigyázni, nehogy piszkos legyen a nadrágom a temetésre. Bement, meghajtva fejét az alacsony szemöldökfa alatt. Félig nyitva hagyva az ajtót, penészedő meszelés és áporodott pókhálók bűzében kigombolta a nadrágtartóját. Mielőtt letelepedett volna, átpislogott egy hasadékon a szomszéd ablakra. Király a kamrában. Senki.

Trónusára kuporodva szétnyitotta az újságját, meztelen térdén lapozgatta. Valami újat és könnyűt. Nem sietni. Jó egy kicsit visszatartani. Az e heti titbit-díjas: *Matcham mesterfogása*. Írta Mr. Philip Beaufoy, Színpártolók Szövetsége, London. A szerző hasábonként egy guinea tiszteletdíjat kapott. Három és fél. Három font három. Három font tízenhárom és hat.

Nyugodtan elolvasta, fékezve magát, az első hasábot, és lassan meghódolva, de még ellenállva belefogott a másodikba. A közepén, végképp feladva az ellenállást, engedte, hogy belei könnyítsenek terhükön, miközben békésen tovább olvasott, s türelmesen olvasva nyugtázta, hogy a tegnapi enyhe székrekedés elmúlt. Remélem, nem túl nagy, nehogy kijöjjön az aranyerem. Nem, pont jó. Kész. Ah! Kemény dió volt. Egy tabletta cascara sagrada. Az élet talán ilyen. Érzelmileg nem hatott rá, nem rendítette meg, de volt benne valami gyors, formás. Bármit lehoznak manapság. Uborkaszezon. Tovább olvasott, nyugodtan üldögélve saját felgőzölgő szaga fölött. Formás, ez tény. *Matcham gyakran gondol a mesterfogásra, mellyel megnyerte a kacagó boszorkányt, aki most*. Van eleje, vége, tanulsága. *Kéz a kézben.* Ügyes. Újra végigfutotta szemével, amit olvasott, és míg érezte csendesen csorgó vizeletét, nyájasan irigyelte Mr. Beaufoyt, a szerzőt, és három font tizenhárom shilling hat penny honoráriumát.

Meg lehetne próbálkozni egy karcolattal. Írta Mr. és Mrs. L. M. Bloom. Kitalálni egy sztorit valami közmondásból. Melyikből? Régen, mikor próbáltam lejegyezni a mandzsettámra, amit öltözködés közben mondott. Nem jó ötlet együtt öltözni. Borotválkozás közben megvágtam magam. Ahogy beharapja az alsó ajkát, mikor a szoknyáját kapcsolja össze, Mértem az időt. 9:15. Roberts még mindig nem fizetett? 9:20. Gretta Conroyon mi volt? 9:23. Mi szállt meg, hogy megvettem ezt a fésűt? 9:24. Ez a káposzta egészen felfújt. Porszem a lakkcipőjén: ügyesen dörzsölte a cípőorrát a harisnyájához a vádliján, egyiket a másik után. Aznap reggel a jótékonysági táncest után, mikor May zenekara játszotta Ponchiellitől az órák táncát. Elmagyarázni: a reggeli órák után jön a dél, aztán az alkony, aztán az éjszaka. Mosta a fogát. Az volt az első éjszaka. A feje tánc közben. Legyezője zörgött. Jómódú ez a Boylan? Van pénze. Miért is? A leheletén érezni a gazdagságot, tánc közben megfigyeltem. Ott nem lehet mismásolni. Az utal rá. Furcsa zene volt azon az utolsó éjszakán. A tükör árnyékban állt. Molly szaporán dörzsölgette kézitükrét a gyapjúkardigánjához telt, hullámzó mellén. Belepillantott. Vonalkák a szemében. Ez valahogy nem akar sikerülni.

Esti órák, lányok szürke lepelben. Aztán az éjszakai órák: tőrök és álarcok feketéje. Költői gondolat: rózsaszín, utána arany, utána szürke, utána fekete. Közben élethű is. Nappal: aztán éjszaka.

Letépte a díjnyertes történet felét, és kitörülte magát vele. Aztán felhúzta a nadrágját, a nadrágtartót, és begombolkozott. Kitárta a budi akadozó, rozzant

ajtaját, és kilépett a homályból a levegőre.

A ragyogó fényben, tagjaiban megkönnyebbülten és felfrissülve gondosan megszemlélte fekete nadrágját: a szárát, a térdét, a térdhajlatát. Hánykor van a temetés? Jobb lesz megnézni az újságban.

Csikordulás, majd sötét zúgás magasan a levegőben. A Szent György templom harangjai. Ütik az órát: sötét, zengő fém.

Héjhó! Héjhó!
Héjhó! Héjhó!
Héjhó! Héjhó!

Háromnegyed. És megint: a felhang is megérkezik a levegőben. Harmadszor.

Szegény Dignam!

[5]

Mr. Bloom kimért léptekkel haladt a kézikocsik mellett a Sir John Rogerson rakparton, elhagyta a Windmill Lane-t, Leask olajsajtolóját és a távírdát. Ezt a címet is megadhattam volna. A tengerészotthon is mögötte maradt. Elfordult a rakpart reggeli lármájától és végigment a Lime Streeten. A Brady-féle bodegák előtt egy guberáló kölyök ődöngött, hulladékkal teli vödör a karján, agyoncsócsált csikkvéget szívott. Egy kisebb lány, ekcémás sebekkel a homlokán, kezében elnyűtt hordóabroncs, egykedvűen bámulta. Mondd neki, ha dohányzik, nem fog megnőni. Ó, hadd csinálja. Az élete amúgy sem lehet túl rózsás. Várni a kocsmák előtt, hogy a papát hazahurcolja. Gyere haza mamához, papa. Lanyha forgalom: ilyenkor nem lesznek sokan. Átvágott a Townsend Streeten, elhaladt a Bethel haragos homlokzata alatt. Igen, El: az Ő háza: Álef, Bét. Elment Nichols mellett, temetkezési vállalat. Tizenegykor van. Van még idő. Fogadok, Corny Kelleher hozta össze ezt a munkát O'Neillnek. Csukott szemmel énekel. Corny. Parkban a hölgyre rálelek. Az éj setét. Ki látott ily mesét. Rendőrspicli. Megmondta címét, nevét, taríiíram, taríiíram taríií. Persze hogy ő hozta össze. Olcsón temessétek el egy tudomisénmibe. Részemről a taríiíram, taríiíram, taríiíram, taríiíram.

A Westland Row-n megállt a Belfast és Orientál Tea Társaság ablaka előtt, és végigolvasta a sztaníolpapíros csomagok címkéit: finom keverék, legfinomabb minőség, családi tea. Elég meleg van. Tea. Kell szereznem Tom Kernantól. A temetésen persze mégse szólhatok neki. Míg szeme olvasta a feliratokat, lassan levette kalapját és csendben belélegezte hajolaját, miközben jobb keze kecses lassúsággal végigsimította homlokát és haját. Nagyon meleg reggel. Lesütött szemhéja alól a belső bőrszalag apró csokrára esett a tekintete: minőségi kala. Pont ott. Jobb keze elmerült kalapja mélységeiben. Ujjai gyorsan rátaláltak egy kártyára a bőrszalag mögött és áthelyezték mellényzsebébe.

Nagyon meleg van. Jobb kezével még egyszer, még lassabban, újra végigsimított homlokán és haján. Aztán visszatette a kalapját, megkönnyebbülten: olvasott tovább: finom keverék, a legprímább ceyloni fajtákból. A Távol-Kelet. Biztosan szép hely: a világ kertje, nagy lagymatag levelek, úszni lehet rajtuk, kaktuszok, virágzó rétek, kígyózó liánok, úgy hívják őket. Kíváncsi vagyok, tényleg ilyen-e. Azok a szingalézek is, kinn ténferegnek a napon, dolce far niente, kisujjukat se mozdítják egész nap. Hat

hónapot átalusznak tizenkettőből. Túl nagy a hőség veszekedni. Az éghajlat befolyása. Letargia. A tétlenség virágai. A levegő táplál a legjobban. Azót. Melegház a Botanikuskertben. Érzékeny plánták. Vízililiomok. A szirmok túl bágyadtak, hogy. Álomkór a levegőben. Rózsalevélen járni. Képzeld el, ha pacalt és borjúlábat próbálnának enni. Hol volt az a pofa, akit azon a képen láttam valahol? Ő, a Holt-tengeren hanyatt lebegve, nyitott napernyő alatt egy könyvet olvasott. Ha akarnál, se tudnál alámerülni: olyan sűrű a sótól. Mert a víz súlya, nem, a test súlya a vízben egyenlő a súllyal, ami. Vagy a térfogat volna egyenlő a súllyal? Ez a valaminek a törvénye vagy mi. Vance a gimnáziumban tanítás közben ujjízületeit ropogtatja. Főiskolai kurrikulum. Ropogtató kurrikulum. Mi a súly valójában, ha azt mondod súly? Harminckét láb per szekundum, per szekundum. A szabadesés törvénye: per szekundum, per szekundum. Minden leesik a talajra. A földre. A föld gravitációjának az ereje maga a súly.

Elfordult és átballagott az úton. Hogy is ment az a nő a kolbászaival? Így valahogy. Séta közben Mr. Bloom előszedte oldalzsebéből az összehajtogatott Freemant, széthajtogatta, hosszában összecsavarta, mint egy marsallbotot, és minden ballagó lépténél a nadrágszárához veregette. Fesztelen fellépés: épp csak bekukkantottam. Per szekundum, per szekundum. Per szekundum azt jelenti, másodpercenként. A járdaszélről éles pillantása szinte átfúrta a postahivatal ajtaját. Késedelmes feladások. Feladás itt. Senki nincs. Befelé.

Kártyáját átnyújtotta a rézrácson.

– Van valami levél a számomra? – kérdezte.

Míg a postáskisasszony a levélrekeszben babrált, a toborzó plakátot bámulta: katonák mindenféle fegyverrel, díszszemlén: marsallbotja hegyét orrlyukaihoz bökte, és beszívta a rongypapír friss nyomdaszagát. Valószínűleg nincs válasz. Legutóbb túl messzire mentem.

A postáskisasszony a rácson át visszaadta a kártyáját és egy levelet. Megköszönte, és gyors pillantást vetett a gépelt borítékra.

Henry Flower, Nagys.
Poste restante, Westland Row Postahiv., City.

Mindenesetre válaszolt. A kártyát és a levelet oldalzsebébe dugta, s újból végigtekintett a katonák díszszemléjén. Hol van az öreg Tweedy regimentje? Levitézlett katona. Lám: medvebőr sapka és tollforgó. Nem, ez gránátos.

Csúcsos hajtóka. Hopp, ott van: Dublini Királyi Lövészek, Vöröskabátosok. Túl rikító. Ezért van az, hogy a nők buknak rájuk. Uniformis. Könnyebb toborozni és fegyelmezni. Maud Gonne levele, hogy éjjelre vonják ki őket az O'Connell Streetről: szégyent hoznak ír fővárosunkra. Griffith lapja most ugyanezt fújja: nemi betegségektől rothadó hadsereg: világbirodalom vagy félvilági birodalom. Félnótásnak látszanak: mint akiket hipnotizáltak. Előre nézz. Lépést tarts. Szalma: alma. Széna: én a. A királyi ezred. Őt nem látta senki tűzoltónak vagy hekusnak felöltözve. Szabadkőművesnek igen.

Kisétált a postahivatalból és jobbra fordult. A beszéd: mintha az segítene a dolgokon! Keze zsebébe siklott, mutatóujjával a boríték fülét kereste, és aprókat szaggatva fölszakította. Nem hiszem, hogy a nők ilyen óvatosak volnának. Ujjaival előhalászta a levelet, a borítékot visszagyűrte a zsebébe. Valami rátűzve: fénykép talán. Hajfürt? Nem.

M'Coy. Gyorsan lerázni. Feltartja az embert. Utálom a társaságot, épp mikor.

– Jó reggelt. Bloom. Hova, hova?

– Jó reggelt, M'Coy. Semmi konkrét, csak úgy.

– Egészség rendben?

– Persze. Hát maga?

– Éppen, hogy – mondta M'Coy.

Szeme a fekete ruhán és nyakkendőn, halk tisztelettel kérdezte:

– Talán valaki... csak nincs valami gond, remélem? Látom, hogy, ..

– Ó, nem, nincs – felelte Mr. Bloom. – Szegény Dignam, tudja. Ma van a temetés.

– Hogyne. Szegény feje. Így van ez. Hánykor?

Nem fénykép, az biztos. Valami jelvény?

– Tíizenegy – felelte Mr. Bloom.

– Megpróbálok majd kimenni – mondta M'Coy. – Szóval tizenegykor? Csak tegnap este tudtam meg. Kitől is hallottam? Holohantól. Ismeri Hoppszát?

– Ismerem.

Mr. Bloom átbámult az úton a Grosvenor kapuja előtt álló bricska irányába. A hordár a poggyászt a csomagtartóra emelte. A nő még ott állt, várakozva, miközben a férfi, férje, bátyja, hasonlít hozzá, kotorászott a zsebében aprópénzért. Divatos kabát azzal a kerek gallérral, meleg egy ilyen napon, olyan mint a paplanhuzat. Közömbös tartással áll, keze a rávarrott zsebekben. Mint az a fennhéjázó nőszemély a pólómeccsen. El vannak telve

osztálytudattal, míg rá nem tapintasz arra a pontra. Szép az, aki szépen él. Tartózkodó, de engedni kész. A becsületes nej és Brutus, derék, becsületes férfiú. Csak egyszer kerülj fölébe, rögtön kimegy belőle a keményítő.

– Bob Dorannel voltam, épp az esedékes ivókúráját tartotta, és azzal a hogyishívjákkal, Bantam Lyonsszal, Conwaynél voltunk, itt a szomszédban, tudja.

Doran és Lyons, Conwaynél. A nő kesztyűs kezét a hajához emelte. Hoppsza betoppant. Legurított egyet. Bloom hátrahajtotta fejét és messze merengve, hunyorítva figyelte, ahogy az erős fényben megcsillan a fonatokkal díszített, világos szarvasbőr. Milyen tisztán látok ma. Talán a nedvesség, távollátóvá teszi az embert. Erről-arról beszélnek. Nemes ívű kezek. Melyik oldalról fog fölszállni?

– És azt mondja: *Szomorú dolog, ami szegény öreg Paddy barátunkkal történt*. *Miféle Paddyvel?* mondom én. *Szegény kis Paddy Dignammel,* mondja ő.

Vidékre indulnak: talán a Broadstone-ból. Magas szárú barna cipők fityegő fűzőkkel. Formás láb. Meddig piszmog még az a pasas azzal az aprópénzzel? Látja, hogy nézem. Mindig készen az újabb pasikra. A tartalék mindig jól jön. Több vasat tart a tűzben.

– *Miért?* kérdem. *Mi baj van vele?* mondom.

Büszke: gazdag: selyemharisnya.

– Igen – mondta Mr. Bloom.

Kissé odébb lépett, hogy ellásson M'Coy beszélő feje mellett. Egy perc, és fölszáll.

– *Mi baj van vele?* mondja. *Meghalt,* azt mondja. És szavamra, újratöltött. *Paddy Dignamről beszélsz?* mondom. Nem hittem a fülemnek. A múlt pénteken még láttam, vagy lehet, hogy csütörtökön volt, az Arch-ban. *Igen,* azt mondja. *Ő is elment. Hétfőn halt meg szegény feje.*

Most! Most! Selyemvillanás gazdag harisnyák fehér. Most!

Nehéz villamoskocsi siklott csörömpölő csengővel közéjük.

Vége. Fene abba a zörgő, tömpe orrodba. Mintha kizárt volna a világból. A Paradicsom és a périk. Mindig ez van. Pont akkor. Kislány az Eustace Street-i kapualjban. Hétfő volt, a harisnyakötőjét igazította. Barátnője eléje állt, hogy takarja a belátást a. *Esprit de corps.* No mit bámulsz?

– Igen, igen – mondta rá Mr. Bloom nehéz sóhajjal. – Megint elment egy.

– A legjobbak közül – mondta M'Coy, A villamos elment. A bricska a Loop Line Bridge felé hajtott, a nő gazdag kesztyűs keze az acél

fogódzkodón. Villan, villan: kalapszalagja megvillan a napfényben: villan, illan.

– Az asszony jól van, remélem – érdeklődött M'Coy megváltozott hangon.

– Ó, igen – felelte Mr. Bloom. – Remekül. Köszönöm.

Szórakozottan kitekerte újság-botját és szórakozottan olvasni kezdte:

Plumtree húskonzerv:
Nélküle mit ér az otthona?
Szinte keserv.
De véle: a tökély hona.

– Nejem épp most kapott egy szerződést. Még nincs rendesen lekötve a dolog.

Ez már a bőrönd-taktika. Amúgy mit árthat? Nem veszem be, kösz. Mr. Bloom ráérős jóindulattal fordította felé félárbocra eresztett szemeit.

– Az én feleségem is – jegyezte meg. – Valami procc estélyen fog énekelni az Ulster Hallban, Belfastban, huszonötödikén.

– Valóban? – mondta M'Coy. – No gratulálok, öreg fiú. Ki hozza össze? Mrs. Marion Bloom. Még nem jött neki össze. Királyné a hálóban mézet nyalogat. Nincs könyve. Szurtos figurakártyák hosszában a combjánál hetesével. Sötét úrnő és szőke férfi. Macska bolyhos fekete gombolyag. Boríték föltépett sarka.

Szerelem.
Régi.
Édes.
Dallama.
Amit a szív...

– Olyan turnéféle, tudja? – mondta Mr. Bloom eltöprengve. *Szíííív zsong*. – Bizottságot alakítottak. Költséget, hasznot elosztják.

M'Coy bólintott, és megcsippentette bajsza tövét.

– Nos hát – mondta. – Ez jó hír.

Lépett egyet, hogy megy.

– Örülök, hogy jó egészségben láttam – mondta. – Majd csak összeakadunk valahol.

– Igen – mondta Mr. Bloom.

– Tudja mit? – folytatta M’Coy. – Lenne szíves és felíratná a nevem a temetésen? Szeretnék elmenni, de könnyen meglehet, hogy nem tudok, érti. Sandycove-ban valami vízbefulladást ügy van, lehet, hogy épp most kerül elő, és akkor a halottkémnek meg nekem le kell mennünk, ha a tetemet megtalálják. Egyszerűen csak tetesse be a nevemet, ha nem lennék ott, megtenné?

– Meglesz – mondta Mr. Bloom, és indulni készült. – Meglesz, rendben.

– Helyes – mondta M’Coy ragyogva. – Köszönöm, öregem. Persze hogy mennék, ha lenne rá lehetőségem, csak tudja. Na jó. Pápá. Csak annyit, hogy C. P. M’Coy.

– Meglesz, ahogy akarja – válaszolta határozottan Mr. Bloom. Nem vettem be az ócska trükkjét. Futólag utalunk a témára. Finom kis célzás. Madárnak néz ez? Az útibőrönd a gyengém. Bőr. Védősarkok, szegecselt szélek, dupla csatos zár. Tavaly Bob Cowley adta neki kölcsön az övét a Wicklow regatta koncertre, és azóta se hallotta hírét mind a mai napig.

Mr. Bloom a Brunswick Street felé baktatva elmosolyodott. Nejem épp most kapott egy. Sipegő, szeplős szoprán. Pengevékony orr. A maga módján megteszi: egy rövidke balladához. Nincs vér a pucájában. Maga meg én, tudja: mi egy csónakban. Talpnyalás. Az ember háta borsózik az ilyentől. Nem hallja ez a különbséget? Azt hiszem, elfogult egy kicsit. Valahogy nem kedvemre való. Gondoltam, hogy a Belfast-dolog telibe talál, Remélem a himlő nem rosszabbodott odafönn. Gondolom, nem hagyná magát másodszor beoltani. A te feleséged és az én feleségem.

Mi van, ha szimatol utánam?

Mr. Bloom ott állt a sarkon, szemét legeltette a tarka plakátokon. Cantrell és Cochrane-féle gyömbérsör (aromatizált). Clery nyári kiárusítása. Nem, továbbmegy egyenesen. Hohó. Ma este *Leah.* Mrs. Bandman Palmer. Szívesen megnézném benne még egyszer. Tegnap este a *Hamlet*et játszotta. Férfi-imitátor. Talán ő is nő volt. Ezért követett el Ophelia öngyilkosságot. Szegény papa! Milyen szívesen mesélt róla, hogy mekkorát alakított Kate Bateman abban a darabban! Egész délután sorban állt az Adelphi előtt Londonban, hogy bejusson. Mielőtt születtem, abban az évben volt: hatvanötben. És Ristori Bécsben. Hogy is, mi is volt pontosan a neve? Mosenthal írta. *Rachel*, nem? Nem. Az a jelenet, amelyikről mindig mesélt, ahol a vén vak Ábrahám felismeri a hangot, és megtapintja az arcát.

– Náthán hangja! A fia hangja! Hallom a hangját Náthánnak, aki hagyta atyját bánatban és nyomorban meghalni a karjaimban, aki elhagyta atyjának

házát és elhagyta atyjának Istenét.

Minden szó oly mély értelmű, Leopold.

Szegény papa! Szegény ember! Örülök, hogy nem mentem be a szobába, hogy az arcát megnézzem. Micsoda nap! Édes Istenem! Édes Istenem! Tyű! Igen, talán így volt a legjobb neki.

Mr. Bloom befordult a sarkon, és elment a bérkocsiállás csüggeteg gebéi mellett. Semmi értelme ezen rágódni. Zabidő. Minek kellett nekem azzal a M'Coy fickóval találkozni.

Közelebb jött és hallotta ropogni az aranyzabot, a fogak jámbor rágcsálását. Nagy őzszemmel bámultak rá amint elment mellettük, zabosédes lóhúgyszag felhőjében. Az ő Eldorádójuk, Szegény mulyák! Ha hosszú orruk az abrakos zsákban van, nem izgatja őket már semmi az égvilágon. Teli zsákkal nem lehet beszélni. Viszont szépen megkapják a kosztot-kvártélyt, ami jár. Ki is vannak herélve: tömpe fekete gumicső himbálózik petyhüdten a combjaik között. Nem zárja ki a boldogságot. Derék szegény barmok így ránézésre. Hanem a nyerítésük, az idegesítő tud lenni.

Kihúzta zsebéből a levelet és belehajtogatta az újságba, ami a kezében volt. Még csak az hiányzik, hogy itt összefussak vele. A mellékutca biztonságosabb.

Elment a kocsisbetérő mellett. Különös élet a zötyögőlötyögő kocsisoké. Ha esik, ha fúj, mindenfelé, idő és fuvar szerint, nincs saját akaratuk. *Voglio e non*. Szeretek egy cigarettát dugni nekik. Barátságosak. Elhaladtukban odakurjantanak a bakról pár szótagot. Dúdolt:

La ci darem la mano
La la lala la la.

Befordult a Cumberland Streetre és néhány lépés után beállt az állomás falához, szélvédetten. Senki. Meade épületfa-raktára. Gerendahalmok. Romok és bérkaszárnyák. Óvatos léptekkel keresztezett egy ugróiskolát, az ottfelejtett dobókaviccsal együtt. Nem lépett a vonalra. A faraktár közelében egy gyerek egymagában guggolt, golyózott, hüvelykjével pöckölve az üveggolyót. Bölcs cirmos, hunyorító szfinx figyelte meleg ablakkönyöklőjéről. Kár volna megzavarni őket. Mohamed levágott egy darabot köntöséből, hogy föl ne ébressze. Bontsuk föl. Én is játszottam, golyóztam, mikor annak az öreg hölgynek jártam az iskolájába. Szerette a rezedát. Mrs. Ellishez. Hát a Mr.? Kinyitotta a levelet, benn az újságban.

Egy virág. Azt hiszem, ez egy. Sárga virág, lepréselt szirmú. Szóval akkor nem haragszik? Mit ír?

Kedves Henry
Megkaptam hozzám írt utolsó levelét és nagyon-nagyon köszönöm. Bánt hogy utolsó levelemmel nem volt megelégedve. Mért tett bele bélyegeket? Borzasztóan haragszom Magára. Bárcsak megbüntethetném Magát érte. Rossz kisfiúnak neveztem Magát mert énnekem nem tetszik az a másik só. Legyen szíves mondja meg nekem mi a pontos értelme annak a szónak. Nem boldog az otthonában az én szegény rossz kisfiúm? Bárcsak tehetnék Magáért valamit. Legyen olyan jó és mondja meg nekem mit gondol szegény Martháról. Gyakran gondolok a Maga gyönyörű nevére. Kedves Henry mikor fogunk mi találkozni? Oly sokszor gondolok Magára hogy Maga azt el sem tudja képzelni. Én soha nem éreztem hogy egy férfi így vonzott volna mint Maga. Úgy furdal éne a lelkiismeret. Legyen szíves írjon nekem egy hosszú levelet és mondjon Magáról sokkal többet. Ne felejtse el hogy ha nem ír meg fogom büntetni, így most legalább tudja mit fogok csinálni Magával rossz kisfiú hogyha nem ír. Ó hogy vágyódom találkozni Magával! Kedves Henry ne tagadja meg kívánságomat mert a türelmem elfogyik. Akkor mindent el fogok Magának mondani. És most Isten vele, kedves rossz fiú, olyan rémes fejfájásom van máma. És írjon postafordultával a Maga vágyódó
Marthájának

Ui. Írja meg nekem milyen parfümöt használ a felesége. Tudni akarom.
x x x x

A virágot nagy gonddal kihúzta a gombostű alól, megszagolta, jóformán semmi szaga, és zsebre tette, a szíve fölé. Virágnyelv. A nők szeretik, mert senki sem hallja. Vagy a bürök-bokrétát, hogy végezzenek az emberrel. Azután lassú sétalépésben haladva újból elolvasta a levelet, itt-ott belemormogott. Haragszom tulipán magára kedves kankalin megbüntetem kaktuszát ha nem legyen szíves szegény nefelejcs hogy vágyódom ibolyák hogy drága rózsák amikor majd hamarosan kökörcsin találkozunk rossz kisfiú nadragulya felesége Marthájának parfümöt. Miután végigolvasta az egészet, kivette az újságból és visszatette az oldalzsebébe.

Gyenge mosoly nyílt ajkain. Megváltozott az első levél óta. Kíváncsi vagyok, ő írta-e egyáltalán. Megjátssza a méltatlankodót: ilyen úri családból való lány, mint én, tiszteletreméltó jellem. Találkozhatnánk egy vasárnap a litánia után. Köszönöm: nem élek vele. Szokásos szerelmi huzavona. Aztán a bújócska. Rosszabb, mint egy veszekedés Mollyval. A szivar idegnyugtató. Narkotikum. Legközelebb messzebbre menni. Rossz kisfiú: büntetés: fél a szavaktól, persze. Brutálisak: hát aztán. Mindenesetre meg kell próbálni. Apránként.

Tovább babrálva zsebében a levéllel, kihúzta belőle a gombostűt. Egy közönséges tű, nem? Ledobta a földre. Biztos a ruhájából piszkálta ki valahonnan: összetűzve. Röhej, mennyi tű van mindig bennük. Nincsen rózsa tövis nélkül.

Otromba dublini hangok rikácsoltak a fejében. Az a két cafka akkor este, a Coombe-ban, egymásba karolva az esőben.

A bugyija tűjét elvesztette Marcsa,
Nem tudta, hogy mit csináljon
Hogy mégis fenn tarcsa
Hogy mégis fenn tarcsa.

Tarcsa? Tartsa. Rémes fejfájás. Biztos épp most nyílnak a rózsái. Vagy hogy egész nap ül és gépel. Szemerőltetés rosszat tesz a gyomoridegeknek. Milyen parfümöt használ a felesége? Ezt add össze.

Hogy mégis fenn tarcsa.

Márta, Mária. Láttam ezt a festményt valahol, most nem jut eszembe hol, régi mester vagy drága hamisítvány. Ott ül a házukban és beszél. Rejtélyes. A két cafka a Coombe-ban éppúgy hallgatná.

Hogy mégis fenn tarcsa.

Kellemes esti hangulat. A bolyongásnak vége. Semmi más, csak henyélés: csöndes alkony: lesz, ami lesz. Felejtsünk. Meséld el, merre jártál, idegen szokásokról. A másik, kancsóval a fején, a vacsorát hozza: gyümölcsöt, olajbogyót, üdítő hűs vizet a mély hideg kútból, mint az ashtowni csorgó. Legközelebb, ha az ügetőre megyek, papírpoharat kell vinnem magammal.

Figyel tágra nyílt, sötét, puha szemmel. Mesélj neki: még és még: mindent. Aztán egy sóhaj: csönd. Hosszú hosszú hosszú néma nyugodalom.

Bement a vasúti híd alá és elővette a borítékot, gyorsan darabokra tépte és az út felé szórta. A foszlányok csapkodva repdestek szanaszét, elmerültek a nyirkos levegőbe: fehér repdesés, és mind elmerült.

Henry Flower. Egy százfontos csekket is ugyanígy össze lehet tépni. Közönséges papírdarab. Lord Iveagh egyszer egy hétszámjegyes csekket váltott be egymillióra az ír Nemzeti Banknál. Tanulság: mennyi pénzt lehet keresni porter sörön. Bátyjának, Lord Ardilaunnak mégis négyszer kell inget váltania naponta, állítólag. A bőrén, úgy látszik, tenyésznek a férgek vagy a tetvek. Egymillió font, hogy is csak? Két penny egy pint, négy penny két pint, nyolc penny négy pint porter, nem, egy shilling és négy penny egy gallon. Egy négy a húszban: az körülbelül tizenöt. Igen, pontosan. Tizenötmillió hordó sör.

Fenét hordó. Gallon. De hordóból is megvan vagy egymillió.

Egy érkező vonat a feje fölött csörömpölt végig, kocsi kocsi után. Hordók hengeregtek a fejében: szurokfekete porter lötyögött és habzott benne. A dugók kipattantak, és óriási szurokfekete áradat tört elő, összefolyt, végigkígyózott a lapályos sársíkságon, a tócsák lusta örvénylése széles levelű habvirágokat sodort.

Elérte a Mindenszentek templomának nyitott hátsó kapuját. Az előcsarnokba lépve lekapta kalapját, zsebéből kihúzta kártyáját, és újra bedugta a belső bőrszalag mögé. A fenébe is. Szerezhettem volna ingyenjegyet M'Coyon keresztül Mullingarba.

A régi hirdetés a kapun. A főtisztelendő John Conmee S. J. beszéde Claver Szent Péterről és az afrikai missziókról. Imahadjáratot szerveztek Gladstone áttéréséért is, mikor már halálán volt. Protestánsok, tisztára ugyanaz. Térítsétek meg William J. Walsh dr. theol.-t az egyedül üdvözítő vallás aklába. Mentsétek meg a kínai milliókat. Szeretném tudni, hogy magyarázzák ezt a pogány kínaiaknak. Fél deka ópiumot többre tartanak. Mennyei. Gyűlöletes eretnekség a szemükben. Buddha, az istenük, ott fekszik oldalvást a múzeumban. Keze az álla alatt, csak kényelmesen. Tömjénrudacskák égnek. Nem olyan, mint az Ecce Homo. Töviskorona meg kereszt. Szent Patrik, a lóhere, okos ötlet. Evőpálcikák? Conmee: Martin Cunningham ismeri: disztingvált külső. Őt kellett volna inkább puhítanom, hogy vegye be Mollyt a kórusba, nem azt a Farley atyát, aki hülyébbnek nézett ki, mint amilyen. Ezt külön tanulják. Csak nem Afrikába akar menni,

hogy napszemüvegben, verejtékezve keresztelje a feketéket? A szemüvegre biztos harapnának, ahogy csillog. Jó látni őket, körben ülve a virsli ajkukkal, bűvöletben. Csendélet. Lefetyelik az igét, mint a tejet, gondolom.

A megszentelt hideg márvány szaga vonzotta. Felment a kitaposott lépcsőkön, belökte a forgóajtót, és lábujjhegyen belépett a hátsó bejáraton.

Éppen csinálnak valamit: valami testvérületi gyűlés. Kár, hogy ilyen kevesen vannak. Diszkrét hely egy kislány mellett. Ki lesz a felebarátom? Órákon át egymáshoz préselődni lassú zenére. Az a nő az éjféli misén. Hetedik mennyország. Asszonyok térdeltek a padokban bíbor nyakpánttal a nyakuk körül, fejük lehajtva. Egy csoport a szentélykorlátnál térdepelt. A pap elhaladt előttük, mormogva, kezében tartva azt a micsodát. Mindegyiknél megállt, kivett egy szent ostyát, lerázott róla egy-két (vízben tartják?) cseppet, és ügyesen a szájukba dugta. A nő kalapja és feje a mellére bukott. Aztán a következő: kalapja rögtön leereszkedett. Aztán a következő: apró öregasszony, a pap lehajolt hozzá, hogy betegye a szájába, közben abba nem hagyta a mormogást. Latinul. A következő. Csukdbeszemed, nyisdkiszád. Hogy? *Corpus*: test. Tetem. Jó ötlet ez a latin. Előbb elkábítja őket. Haldoklók menedéke. Úgy látszik, nem rágják össze: csak lenyelik. Fura ötlet: hulladarabkákat enni, azért vannak érte úgy oda a kannibálok.

Félreállt, figyelve a vak maszkokat, amint végigvonultak a padok között, egyik a másik után, és keresték a helyüket. Odament egy padhoz, és elhelyezkedett a sarkában, kalapját és újságját dajkálva. Micsoda fazekakat kell viselnünk. Olyan kalapokat kellene csinálni, amiket a fejünkre szabtak. Ott voltak körülötte itt is, ott is, még mindig lehajtott fejükkel a bíbornyakpántosok, várva, hogy szétolvadjon a gyomrukban. Ez olyasmi lehet, mint a macesz: egyfajta kenyér: a kovásztalan pászkakenyér. Nézd csak! Fejemet teszem rá, hogy boldoggá teszi őket. Nyalóka, így van. Angyalok kenyerének hívják. Nagy ötlet van ebben, szinte érzed magadban az Isten Országát. Elsőáldozók. Hókusz-pókusz, csak egy penny a gombóc. Utána úgy érzik, hogy mind együtt vannak, mint a családi uzsonnán, ez megy a színházban is, ugyanarra a rugóra jár. Ez tény. Biztos vagyok benne. Nem olyan magányosak. Ez a mi testvérületünk. Mikor kijönnek, be is vannak csípve tőle. Levesz a gőzből. Már ha igazán hisz benne. Lourdes-i gyógyulások, a feledés vizei, és a jelenés Knockban, vérző szobrok. Vén pasi elaludt a gyóntatószék mellett. Onnan jön a horkolás. Vakhit. Bizodalmam a Te országodban. Elcsitít minden szenvedést. Mához egy évre felébred.

Látta, hogy a pap eldugja az áldoztató kelyhet, jól be, és letérdel egy pillanatra előtte, kilátszik a nagy szürke cipőtalpa az alól a csipkés ízé alól, ami rajta van, Képzeld, ha ő vesztené el egyszer a micsodája tűjét. Nem tudná, hogy mit csináljon. Kopasz kerekség hátul. Betűk a hátán: I. N. R. I.? Nem. I. H. S. Molly egyszer azt mondta, mikor kérdeztem, „így Hajszolt Sorsom”: vagy nem: „Ily Híven Szenvedtem”, ez az. És a másik? Irgalom Nélkül Rángattak Ide.

Találkozzunk egy vasárnap a litánia után. Ne tagadja meg kérésemet. Fátyolban jöjjön és fekete retiküllel. Alkonyatkor, ellenfényben. Az is lehet, hogy itt van szalaggal a nyaka körül, és közben csinálja azt a másik dolgot suttyomban. Rájuk vallana. Az a pofa, aki a vád koronatanúja volt a Legyőzhetetlenek perében, az rendszeresen, Careynek hívták, áldozott minden reggel. Épp ebben a templomban. Péter Carey. Nem, Claver Péter miatt gondoltam rosszul. Denis Carey. Képzeljük csak el. Feleség és hat gyerek otthon. És közben egyfolytában azt a gyilkosságot forgatja a fejében. Ezeknek az ostyazsákoknak, na ez egy találó név rájuk, mindig van valami sunyiság a tekintetükben. És üzleti dolgokban sem egyenesek. Ó, nem, nem lehet itt: a virág: nem, nem. Egyébként összetéptem én azt a borítékot? Igen: a híd alatt.

A pap kiöblítette a kelyhet: a maradékot ügyesen kilöttyintette. Bor. Sokkal arisztokratikusabb így a dolog, mint ha például Guinness porter sört inna, amit amúgy is, vagy valami szeszmentes italt, Wheathley Dublin komlókeserűjét vagy Cantrell és Cochrane-féle gyömbérsört (aromatizált). Nem ad belőle nekik egy cseppet sem: ez pászkabor: csak a másikból. Nincsenek elkényeztetve. Kegyes csalás, de tökéletesen helyénvaló: különben egyik részeges disznó jönne a másik után, itt tolonganának potyafröccsért. Fura lenne az egész atmoszférája ennek a. Nagyon helyes. Igazán nagyon helyes ez így.

Mr, Bloom hátranézett az orgonakarzat felé. Nem lesz semmi zene. Kár. Kíváncsi lennék, ki szokott itt orgonálni. Az öreg Glynn az tudta, hogy kell megszólaltatni ezt a hangszert, a vibrátókat: évi ötven fontot kapott, azt mondják, a Gardiner Streeten. Molly hangja formában volt aznap. Rossini *Stabat Mater*ját énekelte. Bemard Vaughan atya szentbeszéde előbb. Krisztus vagy Pilátus? Krisztus, de azért talán nem kell egész este itt rostokolni. A zenéért jöttek. Egyszerre elhallgatott a topogás. Olyan csend volt, hogy ha valaki leejtett volna egy gombostűt, azt is meg lehetett volna hallani. Mondtam neki, hogy a felé a sarok felé eressze ki a hangját.

Idegeimben éreztem a levegő elektromosságát, feszültség, az emberek a magasba néztek:

Quis est homo?

Némelyik régi egyházi zene ragyogó. Mercadante: a hét utolsó szó. Mozart tizenkettedik miséje: a *Glória*, benne! Azok a régi pápák megadták a módját, ha zenéről, művészetről és szobrokról és mindenféle képekről volt szó. Palestrina például szintén. Kimulatták magukat, amíg lehetett. Egészségesek is, karének, pontos időbeosztás, aztán szeszfőzés. Benediktiner. Zöld Chartreuse. De azért az, hogy eunuchokat tartottak a kórusokban, az egy kicsit erős volt. Miféle hang az? Furcsa lehetett hallani a saját jó erős basszusuk után. Nagy ínyencek. Hátha nem éreztek semmit se utána? Csak a megnyugvást. Semmi izgalom. Meghíznak, nem? Falánkok, magasak, hosszú lábúak. Ki tudja? Eunuchok. Ez is egy megoldás.

Látta a papot, ahogy lehajolt, megcsókolta az oltárt, aztán megfordult, és megáldotta az embereket. Mindenki keresztet vetett és fölállt. Mr. Bloom körülnézett és fölállt, végigpillantva az emelkedő kalapokon. Fölállnak az evangéliumra természetesen. Aztán megint elhelyezkedtek a térdükön, és ő nyugodtan visszaült a padjára. A pap lejött az oltártól, maga előtt tartva azt a micsodát, és ő meg a ministránsgyerek felelgettek egymásnak latinul. Akkor a pap letérdelt, és kezdte olvasni egy kemény lapról:

– A mi Urunk, menedékünk és erősségünk...

Mr. Bloom előrehajolt, hogy értse, mit mond. Angolul. Vet a népnek is valamit. Emlékszem homályosan. Mikor voltál utoljára misén? Dicsőséges és szeplőtelen szűz. József az ő jegyese. Péter és Pál. Sokkal érdekesebb, ha érti is az ember, miről van szó tulajdonképpen. Remek szervezet, nem vitás, úgy működik, akár az óramű. Gyónás. Mindenki szeretne. Akkor elmondok mindent, Penitencia. Büntess meg, kérlek. Nagy fegyver a kezükben. Több ez, mint az orvos vagy az ügyvéd. A nők odavannak érte, hogy. Én pedig sisisisisisisi. És volt sasasasasa is? És miért tetted? Lenéz a jegygyűrűjére, hogy mentséget találjon. Suttogó galéria, a falnak is füle van. Férj megdöbbenten értesül. Isten kisded játékai. Aztán kilép a nő. Felszíni bűnbánat. Csinos szégyenpír. Mellékoltárnál ima. Üdvözlégy, Mária és Mennynek Királyné Asszonya. Virágok, tömjén, olvadó gyertyák. Elleplezi a szégyenpírt. Üdvhadsereg ehhez képest kismiska. Megtért prostituált fog szólni a gyülekezethez. Hogy találtam rá Istenre. Csavaros eszű fickók

lehetnek azok ott Rómában: az ő kezükbe fut össze minden szál. És ki sepri be a sok pénzt, ha nem ők? A hagyatékokat is: jelenlegi iksz ipszilon plébánosnak teljes diszkrécióval. Miséket lelkem örök nyugalmáért nyilvánosan, nyitott kapuknál. Kolostorok, monostorok. Az a pap is a fermanagh-i végrendeleti perben a tanúk padján. Nem tudták csőbe húzni. Kész volt a válasszal mindenre. Anyaszentegyháznak szabadsága és felmagasztaltatása. Az egyházdoktorok: feltérképezték előre az egész teológiáját. A pap imádkozott:

– Szent Mihály arkangyal, védelmezz minket nehéz óránkban. A sátán gonoszsága és incselkedése ellen légy oltalmunk (parancsoljon neki az Isten, esedezve kérünk): te pedig, égi seregek fejedelme, a sátánt és más gonosz szellemeket, kik a lelkek veszedelmére törnek e világon, Isten erejével taszítsd a kárhozatra.

A pap és a ministránsgyerek felálltak és kimentek. Kész. A nők még itt maradtak: hálaimára.

Jobb lesz kisuttyanni. Susmus Testvér. Képes, jön a persellyel. Teljesítsd húsvéti kötelességed.

Fölállt. Hopplá! Ez a két gomb egész idő alatt nyitva volt a mellényemen. A nőknek tetszik. Sose szólnak. Csak mi. Pardon, kisasszony, van itt egy kis (hhh!) egész pici (na!) bolyhocska. Vagy a szoknyájukon hátul a slicc kigombolódott. Holdfehér fények. Bosszantja őket, ha nem szólunk. Miért nem szóltál előbb? De ha a férfi rendetlen, azt meg szeretik, Még szerencse, hogy nem egy kicsit délebbre hagytam nyitva. Továbbment, diszkréten gombolkozva, végig a hajón és ki a főkapun a világosságra. Egy pillanatra megállt elvakítottan a hideg fekete márványtál mellett, miközben előtte és mögötte két hívő sietősen megmártotta ujjait a szenteltvíz langyos apályában. Villamosok: Prescott vegytisztító kocsija: egy özvegy fátyolban. Feltűnik, mert gyászban vagyok én is. Befedte fejét. Idővel hogy állunk? Negyed. Van idő bőven. Meg kéne csináltatni azt az arckrémet. Hol is? Ja igen, ahol a múltkor. Sweny, Lincoln Place. Gyógyszerészek ritkán költöznek el. A zöld és arany demizsonjaikat nagyon nehéz mozgatni. Hamilton Long-féle patika, alapítva az özönvíz évében. Hugenotta temető van a közelében. Egyszer megnézem.

Délnek indult a Westland Row-n. De a recept a másik nadrágban van. Ó, és a lakáskulcsot is elfelejtettem. Fenébe ezt az egész temetést. Jól van no, szegény fickó, igazán nem ő tehet róla. Mikor volt, mikor is csináltattam legutoljára? Várjunk csak. Egy fontsterlinget váltottam, az egyszer biztos.

Elsejének kellett lenni, vagy másodikának. Ugyan, utánanézhet a vénynaplójában.

A patikus visszafelé lapozott, egyiket a másik után. Aszott hamuszagot érezni rajta. Összezsugorodott koponya. Öreg is. Kutatja a bölcsek kövét. Alkimista. Kábítószerek öregítenek szellemi izgalom után. Jön a letargia. Miért? Reakció. Egy egész élet egyetlen éjszakában. Lassan megváltoztatja a jellemet. Huszonnégy óra gyógyfüvek, kenőcsök, fertőtlenítők között. Az a rengeteg liliomos alabástromedénye. Mozsár és mozsártörő. *Aq. Dist. Fol. Laur. Te Virid*. A szaga majdnem úgy gyógyít, mint mikor a fogorvosnál csönget az ember. Doktor Rosszkor. Saját magát is egy kicsit medicináihatná. Electuarium vagy emulzió. Nem mondom, az első pofának, aki növényt evett, hogy gyógyítsa magát, annak lehetett mersze. Gyógynövények. Óvatosság kell hozzá. Van itt annyi, hogy kloroformizálja az embert. Kísérlet: kék lakmuszpapír pirossá válik. Kloroform, Túladagolt laudanum. Kanalas altató. Szerelmi bájital. Paragorikus mákszörp rossz a köhögésre. Elzárja a pórusokat vagy a váladék útját. Mérgek a gyógyszerek. Orvosság a legváratlanabb helyekről. Ügyes a természet.

– Úgy két héttel ezelőtt, uram?

– Igen – mondta Mr. Bloom.

A pultnál várakozott, émelyítő mérgek, szivacsok és luffák száraz, poros szagát szívta. Mennyi időt töltünk azzal, hogy a nyavalyáinkat magyarázzuk.

– Édesmandula-olaj és benzointinktúra – mondta Mr. Bloom – és narancsvirág-víz.

Annyi biztos, hogy a bőre attól olyan finom, viaszos-fehér.

– És fehér viasz is volt benne – tette hozzá.

Kihozza a szeme feketeségét. Ahogy nézett rám a papírlap fölött, spanyol, testét szagolgatta, mikor a mandzsettáimat gomboltam. Ezek a háziszerek gyakran a legjobbak: szamóca a fogaknak: csalán és esővíz: zabdara, azt mondják, íróba áztatva. Bőrtáp. Az öreg királynő fiai közül az egyiknek, Albany hercegének? csak egy bőre volt. Leopold, igen. Nekünk három van. Szemölcsök, bütykök, pattanások rondítják. De parfüm is kell. Milyen parfümöt használ a? *Peau d'Espagne*-t. Az a narancsvirág olyan friss. Finom az illatuk ezeknek a szappanoknak. Színtiszta krémszappan. Ideje fürödni, itt van a közelben. Hammam. Török. Masszázs. A piszok csomóba rakódik a köldökben. Szebb volna, ha egy szép lány csinálná. És azt hiszem, hogy majd. Igen majd. Csináljuk a fürdőben. Furcsa vágyakozást érzek, hogy.

Vizet a víznek. Összekötni a kellemesét a hasznossal. Kár, hogy nincs idő masszírozásra. Friss érzés egész nap. A temetés elég lehangoló lesz.

– Igen, uram – szólalt meg a patikus. – Ez annyi, mint kettő kilenc. Üveget tetszett hozni?

– Nem – mondta Mr. Bloom. – Készítse el, kérem. Később úgyis benézek még ma, és viszek egyet ezekből a szappanokból is. Mennyibe kerülnek?

– Négy penny.

Mr. Bloom az orrlyukához emelt egyet. Édes citromos viasz.

– Ezt kérem – mondta. – Szóval akkor három shilling és egy penny.

– Igenis – mondta a patikus. – Akkor is ráér együtt az egészet, mikor vissza tetszik jönni.

– Jó – mondta Mr. Bloom.

Kisétált a boltból, az újságbot a hóna alatt, a hűsen csomagolt szappan bal kezében.

Bantam Lyons hangja és keze akadt a hónaljába:

– Jó reggelt, Bloom, na mi a nagy újság máma? Ez mai? Mutassa csak egy pillanatra!

Már megint leborotválta a bajuszát, te jóisten! Hosszú, hideg felső ajak, Hogy fiatalabbnak látszódjon. Ütődöttnek látszik inkább, Fiatalabb, mint én.

Bantam Lyons sárga, piszkos körmű ujjaival kigöngyölte a botot. Ez is megfürödhetne. Levakarná a retket. Jó reggelt! Pears-féle szappannal kezdjük a napot! Válla csupa korpa. Olajozhatná a fejbőrét.

– Azt a francia lovat keresem, amelyiket ma futtatnak – mondta Bantam Lyons. – Hol a francba van?

Csörgette a szétsimított lapokat, állát hozzávakarta magas gallérjához. Borbélyviszketeg. Szűk gallértól kihull a haja. Inkább vigye az újságot, csak szabaduljunk meg tőle.

– Megtarthatja – biztatta Mr. Bloom.

– Ascot. Arany Kupa. Várjon – motyogta Bantam Lyons. – Fél pill. Maximum egy másodperc.

– Épp el akartam dobni, nekem úgyse kell semmire – tette hozzá Mr. Bloom.

Bantam Lyons felemelte szemét, és szemtelenül rábámult.

– Mit mond? – kérdezte éles hangon.

– Mondom, tartsa meg, nekem nem kell semmire – válaszolta Mr. Bloom. – Épp ebben a percben akartam eldobni.

Bantam Lyons kétkedőn hunyorgott egy pillanatig, aztán a szétteregetett lapokat visszadugta Mr. Bloom karja alá.

– Megteszem – mondta. – Tessék. Köszönet.

A Conway-sarok felé rohant el, Csakhogy elesz a fene.

Mr, Bloom újra szabályos négyszögekbe hajtotta az újságíveket, és mosolyogva beletette a szappant. Hülye egy szájformája van ennek a hapsinak. Fogadás. Kimondott tömegbetegség mostanában. Kifutófiúk hat pennyket lopnak, hogy játszhassanak. Óriási porhanyós pulyka a tombolán. Az Ön karácsonyi vacsorája három pennyért. Jack Fleming sikkasztott, hogy játszhasson, aztán kicsusszant Amerikába. Most szállodája van. Soha nem jönnek vissza. Egyiptom húsosfazekai.

Vígan sétált a fürdő mecsetje felé. Mecsetre emlékeztet, pirostéglás, minaretek. Nocsak, egyetemi sportnap van. Az egyetem kertkapuja körül nézte a patkó alakú plakátot: biciklista hasal rá kormányára, mint egy hal a tálon. Pocsék egy plakát. Nem volt eszük, hogy körbe csinálják, mint egy kereket? És a küllőkre: sport! sport! sport! A kerékagy meg: egyetem. Azon megakadna az emberek szeme.

Hornblower ott álldogál a portásfülkénél. Jó lesz jóba lenni vele: talán erre fordul, hogy biccenthessünk. Hogy vagyunk, hogy vagyunk, Mr. Hornblower? Hogy van, uram?

Tényleg isteni az idő. Ha az élet mindig ilyen volna. Krikett-idő. Üldögélni ernyők alatt. Egyik *over* a másik után. *Out*. Itt nem tudják játszani. Hatkapus kacsa. De azért Culler kapitány betörte a Kildare Streeten a klubablakot, ahogy a *square* légre lőtt. Inkább a donnybrooki vásár, az való ezeknek. Ha M’Carthy nekilát, repednek a koponyák. Hőhullám. Nem tart semeddig. Folyton mozgásban van, az élet árja, mi az élet árján megmarad, az minden kincsnél fohohontosabb.

Most itt a fürdőélvezés ideje: tiszta vízivályú, hűs zománc, a lusta, langyos folyam. Ez az én testem.

Már látta sápadt testét teljes hosszában vízszintesen, meztelenül, méhmelegben, olajosan, illatosán az olvadó szappanlében, szelíden megmerítve. Látta törzsét és tagjait, paskoltan és könnyedén emelve, citromsárgán: köldöke bimbóját: és látta sötéten lebegő göndörét, árban lebegő szőrzetét, nemzedékek petyhüdt atyja, ernyedt, lebegő virág körül.

[6]

Martin Cunningham elsőnek dugta be cilinderes fejét a recsegő kocsiba, és fürgén belépve helyet foglalt. Mr. Power lépett föl utána, óvatosan meghajtva termetét.

– Gyere, Simon.

– Csak ön után – mondta Mr. Bloom.

Mr. Dedalus felcsapta kalapját, és beszállt, mondván;

– Igen, igen.

– Megvagyunk mind? – kérdezte Martin Cunningham. – Jöjjön, Bloom.

Mr. Bloom fellépett, és elfoglalta az üres helyet. Behúzta maga mögött az ajtót, és kétszer is bevágta, mire rendesen bezáródott. Karját átfűzte a fogantyún, és komolyan szemlélte a nyitott kocsiablakból az utcán végig leeresztett rolókat. Egyik félrehúzva: egy öregasszony kukucskál. Orra fehéren az üvegre lapul. Hálát ad az égnek, hogy nem őt temetik. Elképesztő, hogy milyen érdeklődést képesek tanúsítani egy hulla iránt. Örülnek, ha látják, amint elmegyünk, annyi kínt okozunk nekik, mikor megjövünk. Nekik való elfoglaltság. Sarkokban sutyimutyi. Csoszimoszi csócsálás, fel ne ébredjen. Aztán rendbe teszik egykettőre. Kiterítik. Molly és Mrs. Fleming megvetik az ágyat. Egy kicsit magad felé húzd, úgy. A mi halotti leplünk. Ki tudja, ki nyúl hozzánk holtunkban. Ki mosdat, ki szappanoz. Azt hiszem, levágják az ember körmét meg a haját. Egy hajfürtöt borítékba szoktak. Aztán mégis nő tovább. Tisztátalan munka.

Mind várakoztak. Nem szóltak semmit. Biztos a koszorúkat rakják be. Valami keményen ülök. Ja! a szappan a farzsebemben. Jó lesz kihúzni onnan. Kivárjuk a megfelelő alkalmat.

Mind várakoztak. Aztán kerekek gördülése hallatszott elölről: aztán közelebb: aztán lópatkók. Zökkenés. Az ő kocsijuk indult, zörögve és himbálózva. Más lópatkók és zörgő kerekek jöttek utánuk. Az utca rolói vonultak mellettük, és a kilences szám fekete kreppel beburkolt kopogtatójával, a kapuszárnyak résnyire nyitva. Lépésben.

Még mindig vártak, zötykölődő térdekkel, míg egy kanyar után nekilódultak a villamossínek mentén. Tritonville Road. Gyorsabban. A kerekek zörögve gördültek a macskaköves úton, és a repedt üveg zörgött az ajtókeretekben.

– Merrefelé visz ez minket? – kérdezte Mr. Power mindkét ablakon kitekintve.

– Irishtown – mondta Martin Cunningham. – Ringsend. Brunswick Street.

Mr. Dedalus kinézett és bólintott.

– Szép régi szokás – mondta. – Örömmel látom, hogy még nem halt ki.

Mind nézték közben az ablakokon keresztül, amint kalapjaikat és sapkáikat leemelik a járókelők. Tisztelet. A kocsi elkanyarodott a villamossínekről a simább útra, a Watery Lane után. Bámészkodás közben Mr. Bloom egy cingár fiatalembert pillantott meg, gyászban, széles kalappal.

– Erre ment egy ismerőse, Dedalus – jegyezte meg.

– Kicsoda?

– Fia és örököse.

– Merre? – érdeklődött Mr. Dedalus, és nyakát nyújtva áthajolt a térdeiken.

A kocsi elhagyta a nyitott csatornákat és a föltépett úttest kupacait a bérházak előtt, lódult egyet a saroknál, és a villamossínekhez visszazöttyenve továbbgördült zajosan karattyoló kerekein. Mr. Dedalus hátradőlt, úgy kérdezte:

– Az a Mulligan-ripők vele volt? *Fidus Achatése*?

– Nem – felelte Mr. Bloom. – Egyedül volt.

– Biztos leruccant a Sally nénikéjéhez – mondta Mr. Dedalus. – A Goulding klikk, a részeges kis könyvelő és Crissie, papa pici szarany-virága, a bölcs gyermek, aki tudja, ki az apja.

Mr. Bloom örömtelenül mosolygott a Ringsend Roadra. Wallace és Testvérei. Palackgyár, Dodder Bridge.

Richie Goulding meg az irattáskája. Goulding, Collis és Ward, így nevezi a céget. A viccei kissé szakállasak. Nagy mellénye volt. Ignatius Gallaherrel mikor egyszer végigkeringőzött vasárnap reggel a Stamer Streeten, a házinénije két kalapja a fejére tűzve. Egy görbe éjszaka után. Most kezd rajta meglátszani: ezek a hátfájásai nekem nagyon gyanúsak. Az asszony vasalja a hátát. Ő meg pirulákkal akarja kikúrálni. Halottnak a csók. Cirka hatszáz százalék haszon.

– Valami züllött bandával szövetkezett össze – röffent föl Mr. Dedalus. – Az a Mulligan egy minden hájjal megkent, hétpróbás haramia, annyi szent. Egész Dublin bűzlik a nevétől. De az Atyaúristen és a Boldogságos Szűzanya nevére nem nyugszom addig, míg levelet nem írok az anyjának vagy nénikéjének vagy ki a fészkes fenéjének, az majd nagy szemet mereszt. Majd én megcsiklandozom a katasztrófáját, azt elhihetitek. Túlordította a kerékkerepelést.

– Nem hagyom, hogy az a fattyú unokaöccse tönkretegye a fiamat. Egy boltossegéd fia. Szalagokat árult a kuzinomnál. Peter Paul M'Swineynél. Abból nem eszik.

Abbahagyta. Dühös bajuszáról Mr. Bloom Mr. Power szelíd arcára pillantott, majd tovább, Martin Cunningham szemeire és komoran rengő szakállára. Lármás, önfejű alak. El van telve a fiával. Igaza van. Át akar adni valamit az utódnak. Ha a kis Rudy élne! Látnám, ahogy felnő. Hallanám a hangját a házban. Menne Molly mellett Eton-öltönyben. Az én fiam. Én tükröződnék a szemében. Furcsa érzés lenne. Tőlem való. Merő véletlen. Azt hiszem, akkor történt, mikor Molly reggel a Raymond Terrace-on ott állt az ablaknál, és két kutyát figyelt a *Ne vétkezz többé* falánál, amint épp nagyban. És a rendőr fölsomolygott. Az a vajszín pongyola volt rajta, a szakadással, amit sose varrt meg. Poldi, mit szólnál egy kis? Te jóságos Isten, megdöglök érte. Hogy kezdődik az élet!

Nagy hasa lett. A Greystones koncertet le kellett mondani. A fiam benne. Egyengethettem volna az életét. Tényleg, Önállósítottam volna. Németre is taníttattam volna.

– Késésben vagyunk? – kérdezte Mr. Power.

– Tíz perccel – mondta Martin Cunningham, órájára nézve. Molly, Milly. Ugyanaz higítva. Káromkodik, akár a fiúk. Te jószagú úristen! Szent Kleofás és az összes aprószentek! Azzal együtt helyes lány. Maholnap kész nő. Mullingar. Drága Papuli! Fiatal diák. Igen, igen: már nő is. Élet, élet.

A kocsi gyorsított, lassított, négyük törzse aszerint dülöngélt.

– Corny kissé kényelmesebb járművet is adhatott volna – mondta Mr. Power.

– Adhatott volna éppen – mondta Mr. Dedalus. – Csak hát kancsalít szegény. Érted, mire célzok.

Bal szemét becsukta. Martin Cunningham kenyérmorzsákat kezdett kefélni a combjai alól.

– Az isten szerelmére, hát ez meg mi? Morzsa?

– Úgy látszik, valaki pikniket rendezett itt – mondta Mr. Power. Mindnyájan magasra emelték a combjukat, és rosszallóan szemlélték a gombjahullott, penészes bőrt az üléseken. Mr. Dedalus fintorogva, borúsan tekintett maga alá.

– Hacsak nem estem súlyos tévedésbe... Te mit gondolsz, Martin?

– Én is élek a gyanúpörrel – mondta Martin Cunningham.

Mr. Bloom visszaengedte combjait. Jól tettem, hogy megfürödtem. Érzem, hogy tiszta a lábam. Bár Mrs. Fleming rendesebben is megstoppolhatta volna a zoknimat.

Mr. Dedalus lemondóan sóhajtott.

– Mindent összevéve – mondta – a legtermészetesebb dolog a világon.

– Tom Kernan eljött? – kérdezte Martin Cunningham, finoman pödörgetve szakálla hegyét.

– El – felelte Mr. Bloom. – Ott van hátul Ned Lamberttel és Hynesszal.

– És Corny Kelleher? – érdeklődött Mr. Power.

– Majd a temetőnél – mondta Martin Cunningham.

– Reggel találkoztam M'Coyjal – mondta Mr. Bloom. – Azt mondta, megpróbál kijönni.

A kocsi hirtelen megállt.

– Mi baj?

– Elakadtunk.

– Hol vagyunk?

Mr. Bloom kidugta fejét az ablakon.

– A Grand Canalnál – állapította meg.

Gázművek. Állítólag jó a szamárköhögésre. Mázli, hogy Milly sose kapta meg. Szegény gyerekek: Kétrét görnyedeznek, és kékek meg feketék a rohamoktól. Tényleg borzasztó. Aránylag szárazon megúszta a betegségeket. Csak a kanyaró. Lenmagtea. Skarlát, influenzajárvány. Haláltoborzás. El ne mulassza az alkalmat. Ott az Ebek Menháza. Szegény öreg Athos! Jó legyél Athoshoz Leopold, ez utolsó kívánságom. Legyen meg a te akaratod. Engedelmeskedünk a holtaknak. Haldokló ákombákoma. Szívére vette, bánatába beledöglött. Csendes állat volt. Öregurak kutyái rendszerint.

Esőcsepp koppant a kalapján. Visszahúzódott és látta, ahogy gyors zápor permetezi pettyesre a szürke járdaköveket. Mindegyiket külön. Érdekes. Mintha szitán keresztül. Sejtettem, hogy ideér. A cipőm nyikorgott, most jut eszembe, – Változik az idő – mondta nyugodtan.

– Kár, hogy nem maradt végig napos – mondta Martin Cunningham.

– Jót tesz a földeknek – mondta Mr. Power. – Megint kibújik a nap. Mr. Dedalus felkukucskált szemüvege ablakán a felhős napra, és néma átkot eresztett az égre, – Szeszélyes, mint a csecsemő széklete – mondta.

– No, megyünk újra.

A kocsi kenetlen kerekei ismét forogtak, és törzsük szelíden dülöngélt tovább. Martin Cunningham gyorsabban pödörgette szakálla csücskét.

– Tom Kernan óriási volt tegnap este – mondta. – Paddy Leonard meg mindjárt utánozta is ott helyben.

– Hogy volt? Add már elő, Martin – lelkesedett Mr. Power. – Azt hallgasd meg, Simon, mit mond Ben Dollardról, amikor a *Kopaszfiú*t énekli.

– Óriási – szavalta Martin Cunningham. – *Ahogy ő énekli ezt az egyszerű kis balladát, Martin, ez a legkristályosabb interpretáció, amit életemben hallottam.*

– *Kristályos interpretáció* – nevetett Mr. Power. – Belehibbant ebbe a kifejezésbe. Meg a *retrospektív elrendezés*be.

– Olvastad Dan Dawson beszédét? – kérdezte Martin Cunningham.

– Még nem – mondta Mr. Dedalus. – Hol van?

– A ma reggeli újságban.

Mr. Bloom előszedte az újságot belső zsebéből. Azt a könyvet ki kell cserélni Mollynak.

– Ne, ne – mondta Mr. Dedalus. – Később, ha nem haragusztok.

Mr. Bloom szeme végigpásztázta az újság halálozási rovatát: Callan, Coleman, Dignam, Fawcett, Lowry, Naumann, Peake, melyik Peake ez? az a pofa, aki Crosbie és Alleyne-nél dolgozott? nem. Sexton. Urbright. A betűk fekete festéke hamar kifakul a málló megtört papíron. Hála a Kis Virágnak. Megtört szívvel. Soha nem múló fájdalommal az egész. 88 éves korában hosszú és súlyos betegség után. Engesztelő szentmiseáldozat: Quinlan. Édes Jézus irgalmazz az ő lelkének.

Immár a drága Henry távozott,
Az égben új honába tér.
Családja itt lenn gyászol és zokog,
És új találkozást remél.

Összetéptem a borítékot? Igen. Hova tettem a levelét, miután elolvastam a fürdőben? Megtapogatta mellényzsebét. Ott van, jól van. Henry távozott. Mielőtt türelmem elfogyik.

Állami iskola. Meade raktárja. A bérkocsiállás. Ketten állnak benn csak. Bólogatnak. Telezabálták magukat. Csökönyösek is. A másik valahol fuvarral járja az utcákat. Egy órája jártam erre. A kocsisok megemelték kalapjukat.

Egy váltóőr háta hirtelen kiegyenesedett a vezetékoszlopnál, Mr. Bloom ablaka előtt. Nem tudnak kitalálni valami önműködő dolgot úgy, hogy a

kerék maga, sokkal könnyebb, praktikusabb. Viszont akkor ez a pofa elvesztené az állását. Viszont akkor egy másik pofának volna állása ahol gyártaná az új találmányt.

Antient koncertterem. Nem játszanak semmit. Egy alak barnássárga öltönyben, gyászszalaggal a karján. Nem látszik túl bánatosnak. Nem mélygyász. Sógorság talán.

A Szent Márk templom komor kapuja előtt haladtak el, a vasúti híd alatt, túl a Queen's Színházon: szótlanul. Plakátok. Eugene Stratton. Mrs. Bandmann Palmer. Kíváncsi vagyok, meg tudom-e nézni este a *Leah*-t? Azt mondtam neki, hogy. Vagy a *Killarney liliomát*? Elster Grimes operatársulata. Nagy és fontos változások. Nedvesen fénylő plakátok: jövő hétre. *Kaland a Bristolon*. Martin Cunningham szerezhetne egy ingyenjegyet a Gaietybe. Akkor fizetni kell neki egy-két kört. Egykutya.

Délután eljön. Molly dalaival.

Plasto's. Sir Philip Crampton emlékkútja. Az meg ki volt?

– Alászolgája! – mondta Martin Cunningham, és tenyerét homlokához emelve szalutált.

– Nem lát minket – mondta Mr. Power. – De, meglátott. Alászolgája!

– Ki az? – kérdezte Mr. Dedalus.

– Bagzó Boylan – mondta Mr. Power. – A frizuráját szellőzteti. Pont most gondoltam rá.

Mr. Dedalus áthajolt, hogy üdvözölje. A Red Bank kapujából egy szalmakalap fehér korongja villant válaszul: bájgúnár: már el is tűnt.

Mr. Bloom szemlét tartott bal keze körmein, majd jobb keze körmein. A körmei, igen. Van benne valami más, amit csak a nők, csak ő lát? Magnetizmus. A legutolsó ember Dublinban, Ebből él. Néha a nők megérzik, hogy egy ember kicsoda. Ösztön. De egy ilyen alak! A körmeim. Épp most nézem: jó manikűr. És aztán: magunkban elgondolkozni. A test kicsit puhább lesz. Azt észrevenném: emlékezetből. Mitől van? Gondolom a bőr nem tud elég gyorsan összehúzódni, mikor a hús sorvadni kezd. De az alakja a régi. Az alakja még mindig a régi. Váll. Csípő. Gömbölyded. Este, mikor a bálhoz öltözött. Az inge beszorult a két hátsó partocska közé.

Összekulcsolta kezét a térdei között, és elégedetten jártatta végig arcukon üres tekintetét.

– Mi újság a hangverseny-körúttal, Bloom? – érdeklődött Mr. Power.

– Minden rendben – mondta Mr. Bloom. – A legjobb hírek mindenfelől. Nagyon jó az ötlet, mert hogy...

– Maga is megy?

– Nem, nem – mondta Mr. Bloom. – Az igazság az, hogy le kell mennem Clare-be, magánügyben. Az ötlet lényege, hogy végigjárják a fontos városokat. Amit az ember veszít a réven, megnyeri a vámon.

– Pontosan – mondta Martin Cunningham. – Mary Anderson is odafent van éppen. Vannak jó művészeik?

– Louis Werner vezeti a turnét – magyarázta Mr. Bloom. – Sztárokkal dolgozunk. J. C. Doyle és John MacCormack remélem és. Szóval a legjobbak.

– És a *Madame* – mondta Mr. Power, mosolyogva. – Végül, de nem utolsósorban.

Mr. Bloom udvarias gesztussal szétkulcsolta a kezét, aztán összekulcsolta ismét. Smith O'Brien. Valaki egy virágcsokrot tett oda. Nő. Biztos a halála évfordulójára. Sok boldog. A kocsi Farrell szobra mellett görgött el, hangtalanul egyesítve ellenállást nem tanúsító térdeiket.

Őőő: egy öregember a sarkon fekete rongyokban kínálta áruját, szájtátva, őőő.

– Négy cipőfűzőőő egy penny.

Kíváncsi volnék, miért rúgták ki a kamarából. Irodája volt a Hume Streeten. Molly névrokonával egy házban. Tweedy. Waterford főjegyzője. A cilindere azóta is megvan. Régi tisztesség relikviája. Ő is gyászban. Rémes egy lecsúszás, szegény fickó! Adják körbe, mint a tubákot virrasztáskor. O'Callaghan a végét járja.

És a *Madame*. Tizenegy-húsz. Fönn van. Mrs. Fleming már takarít. Fésülködik, dudorászva: *voglio e non vorrei.* Nem. *Vorrei e non.* Nézi a hajszálak végét, nem töredezik-e. *Mi trema un poco il*. Mikor azt a *tre*t énekli, azt nagyon szépen csínálja, sírós hangon. Egy csalogány. Egy sármány. Van ez a szó, hogy sármány, ez az, ez a legjobb rá.

Szemeit végigjártatta Mr. Power jóvágású arcán. Füle fölött szürkül. A *Madame*: mosolyogva. Visszamosolyogtam. Sok mindent el lehet érni egy mosollyal. Talán puszta udvariasság. Rendes fickó. Ki tudja, igaz-e, amit arról a nőről mondanak, akit kitart? Nem valami kellemes a feleségnek. De azt is mondják, ki is, mondta nekem valaki, hogy nincs köztük semmi testi dolog. Az ember azt hinné, hogy úgy nem tart valami sokáig, Igen, Crofton volt, aki találkozott vele egy este, amint egy font hátszínt vitt a nőnek. Mit is csinál? Talán pincérnő a Jury'sben. Vagy inkább a Moirában, nem?

Elkocsiztak a Felszabadító nagyköpönyeges alakja mellett. Martin Cunningham megbökte Mr. Powert.

– Ruben törzséből – mondta.

Egy magas, fekete szakállas alak, botra támaszkodva, bicegve fordult be Elvery Elefántháza sarkánál, és kacska kezét mutatta feléjük a hátgerincén.

– Teljes őseredeti szépségében – jegyezte meg Mr. Power. Mr. Dedalus a bicegő alak után nézett, és szelíden mondta:

– Az ördög egyengesse ki a púpot a hátadon!

Mr. Power összecsuklott a nevetéstől, eltakarta arcát az ablak elől, miközben a kocsi Gray szobra mellett haladt el.

– Mindnyájunkkal megesett, hogy rászorultunk – legyintett Martin Cunningham.

Szeme találkozott Mr. Bloom szemével. Majd szakállát simogatva hozzátette:

– Hát majdnem mindnyájunkkal.

Mr. Bloom hirtelen lelkesedéssel beszélt bele útitársai arcába.

– Iszonyú jó adoma kering most Reuben J.-ről és a fiáról.

– Az a hajós eset? – kérdezte Mr. Power.

– Az. Ugye milyen iszonyú jó?

– Miről van szó? – kérdezte Mr. Dedalus. – Én még nem hallottam.

– Lány volt a dologban – kezdte Mr. Bloom –, és az öreg elhatározta, hogy a fiút leküldi Man szigetére, hogy kivonja a forgalomból, de mikor mentek...

– Mi? – kérdezte Mr. Dedalus. – Az a tejfelesszájú kajla kamasz?

– Az. Mentek a hajó felé, és a fiú megpróbált a vízbe...

– Fojtsátok vízbe Barabbást! – kiáltotta Mr. Dedalus. – A Krisztusát, ugye sikerült?

Mr. Power hosszas kuncogást hallatott eltakart orrlyukaiból.

– Nem – folytatta Mr. Bloom –, a fiú saját maga...

Martin Cunningham durván a szavába vágott.

– Reuben J. és fia sietve mentek végig a parton, a folyó mentén, útban a Man-szigeti hajóhoz, és az ifjú hóhányó egyszerre csak elszabadult, fönn termett a mellvéden, aztán zsupsz bele a Liffeybe.

– Te jó Isten! – kiáltotta elborzadva Mr. Dedalus. – Meghalt?

– Frászt! – mondta Martin Cunningham. – Majd pont ő fog meghalni. Egy hajós fogott egy póznát, kihalászta a nadrágszáránál fogva, és odatálalta atyja elé a parton. Félholtan. A fél város összeszaladt.

– Igen – mondta Mr. Bloom. – De a legviccesebb az...

– És Reuben J, – folytatta Martin Cunningham – adott a hajósnak két shillinget, hogy megmentette a fia életét.

Mr. Power keze alól sóhaj tört elő.

– Adott bizony – erősítette Martin Cunningham. – Hősiesen. Egy ezüst kétshillingest.

– Iszonyú jó, nem? – kérdezte lelkesen Mr. Bloom.

– Shilling-nyolcpennyvel túlfizette – jegyezte meg szárazon Mr. Dedalus.

Mr. Power visszafojtott nevetése csendben kitört a kocsiban. Nelson oszlopa.

– Nyolc szem szilva egy penny! Nyolcat egy pennyért!

– Nem ártana kissé komolyabban viselkednünk – mondta Martin Cunningham.

Mr. Dedalus felsóhajtott.

– Bár valljuk be őszintén – mondta –, szegény öreg Paddy igazán nem venne zokon tőlünk egy kis kedélyeskedést. Hallottunk tőle mi is jó pár vicces sztorit.

– Isten bocsássa meg! – mondta Mr. Power, szemét törülgetve ujjaival. – Szegény Paddy! Igazán nem gondoltam múlt héten, mikor utoljára láttam, szokásos jó egészségében, hogy így fogok kocsikázni mögötte. Itt hagyott minket.

– Kevés ilyen derék kis embert hord a föld a hátán – mondta Mr. Dedalus. – És egyik percről a másikra!

– Összecsuklott – állapította meg Martin Cunningham. – A szíve.

Szomorúan bökött a bal mellére.

Lángba borult arc: vörös izzás. Tenger whiskey, Vörös orr kezelési módja. Vedelj, míg el nem kékül, jó sok pénzt fordított a festésére. Mr. Power bús beletörődéssel bámulta a tünedező házakat.

– Hirtelen halála volt szegénynek – mondta.

– A legjobb halál – fűzte hozzá Mr. Bloom.

Tágra nyílt nagy szemek néztek rá.

– Semmi szenvedés. Egy pillanat és mindennek vége. Mint mikor álmában hal meg az ember.

Senki se szólt.

Döglött oldala az utcának ez. Lanyha az üzlet egész nap, ingatlanügynök, alkoholmentes hotel, Falconer menetrendje, közhivatalnoki szakiskola, Gill’s, katolikus klub, vakok szövetkezete. Miért? Valami oka van. A nap

vagy a szél. Éjszaka is. Inasok és mindenesek. A néhai Mathew atya védnöksége alatt. Parnell-piedesztál. Összecsuklott. A szíve.

Fehér lovak bukkantak föl a Rotunda sarkánál, fehér tollakkal a homlokukon, galoppban. Csöpp koporsó, egy pillanatra, már el is tűnt. Sietve temetve. Csak egy gyászkocsi. Nem férjezett. Férjezettnek sötétpej. Agglegénynek tarka. Szürkenővérnek szürkeöszvér?

– Szomorú – jegyezte meg Martin Cunningham. – Egy gyerek.

Törpearc, mályvaszínű és ráncos, mint a kis Rudyé. Törpetest, gumipuha, fehérrel bélelt bonbondoboz. Temetés a biztosító egylet költségén. Hetenként egy penny a gyeptéglányi földért. A mi. Kis. Szerencsétlen. Gyermekünk. Nem fáj senkinek. A természet tévedése. Ha egészséges, az anyjára ütött. Ha nem, az apjára. A következő majd jobban sikerül.

– Szegény kis jószág – mondta Mr. Dedalus. – Ez hamar elintézte.

A kocsi lassabban kapaszkodott fel a Rutland Square oldalában. Hogy zörög a csontja. Út göröngye rontja. Csak egy koldus, nincs rá. Senkinek se gondja.

– Élete virágában – fűzte hozzá Martin Cunningham.

– De a legszörnyűbb – vélekedett Mr. Power –, mikor az ember önkezével vet véget az életének.

Martin Cunningham sietve előhúzta óráját, köhintett és visszatette.

– Nagyobb szégyen nem is érhet egy családot – toldotta meg Mr. Power.

– Pillanatnyi elmezavar persze – szólt közbe Martin Cunningham élesen. – Az irgalom álláspontjára kell helyezkednünk.

– Azt mondják, hogy aki ilyet tesz, az gyáva – mondta Mr. Dedalus.

– Az ítélet Istennél van – mondta Martin Cunningham.

Mr. Bloom már éppen szólni akart, de erre becsukta száját. Martin Cunningham nagy szemei. Most messze néznek. Rokonszenves, humánus ember. Intelligens. Az arca, mint Shakespeare-é. Mindig van egy jó szava. Az ilyesmit nem bocsátják meg itt, sem a gyermekgyilkosságot. A keresztény temetést is megtagadják. Régen karót ütöttek a szívébe a sírban. Mintha nem szakadt volna meg úgyis. De néha megbánják, későn. Folyófeneken találták meg, kákába kapaszkodva. Rám nézett. És az a rémes részeges felesége. Hányadjára rendezi már be neki a lakást, de szinte minden szombaton mindenük a zálogban van megint. Pokollá teszi az életét. Még a kőszikla is megindulna rajta, olyan. Hétfő reggel kezdődik elölről, Húzni az igát! Egek Ura, hogy nézhetett ki akkor este is, Dedalus mondta, hogy látta. Tökrészegen és összevissza tántorogva Martin esernyőjével:

Ázsia gyöngyének hívnak, és a
mesterségem:
gésa.

Elfordította a szemét tőlem. Ő tudja. Hogy zörög a csontja.

Az a délutáni halottszemle! A píros címkés üveg az asztalon. Hotelszoba vadászképekkel. Fülledtség. Napfény a redőny résein keresztül. A halottkém nagy, szőrös füle. A londiner tanúvallomása. Azt gondoltam, csak alszik először. Akkor láttam, hogy olyan sárga csíkok vannak az arcán. Lecsúszott az ágy lábához. Verdikt: túladagolás. Véletlen baleset folytán. A levél. Fiamnak, Leopoldnak.

Nincs több fájdalom. Nincs több ébredés. Senkinek se gondja.

A kocsi gyorsan zörgött végig a Blessington Streeten. Út göröngye rontja.

– Most jól megyünk – állapította meg Martin Cunningham.

– Hálát adhatunk, ha ki nem fordít bennünket az utcára – mondta Mr. Power.

– Remélem, nem – mondta Martin Cunningham. – Holnap nagy autóverseny lesz Németországban. A Gordon Bennett-kupa.

– Azám, a mindenségit – mondta Mr. Dedalus. – Érdemes volna látni, az biztos.

Ahogy befordultak a Berkeley Streetre, egy kintornás a Víztároló közelében egy bohókás-zörgő varietéslágerrel üdvözölte és búcsúztatta őket. Látta valaki Kellyt erre? Ká, e, dupla el, ipszilon. Gyászinduló a *Saul*ból. Ha szegény Antonio kitart. Nem egyedül űzném az ipart. Piruett! A *Mater Misericordiae*. Eccles Street. A házam ott. Nagy épület. Odébb a gyógyíthatatlan betegek kórháza. Fölöttébb lelkesítő. Miasszonyunk Ápoldája haldoklók számára. Hullaház kéznél az alagsorban. Az öreg Mrs. Riordan is ott halt meg. A nők iszonyatosan néznek ki. A csőrös etetőkannája, meg a kanál, amivel lekaparták a szájánál. Aztán a függöny az ágya körül, hogy meghalhasson. Jóképű fiatal orvostanhallgató volt, aki bekötözte a méhcsípésemet. Állítólag átment a szülészetre. Egyik végletből a másikba.

A kocsi galoppban kerülte meg a sarkot: megállt.

– Már megint mi van?

Kétfelé oszló, billogos farú csorda vonult el az ablakuknál, bőgve, kullogva puha patákon, lomhán meg-megcsappintva farkukkal csontos,

ragacsos alfelüket. Körülöttük és keresztül félelmüket bégető, festett fülű birkák rohantak.

– Kivándorlók – jegyezte meg Mr. Power.

– Huuuu! – hangzott a hajcsár hangja, amint végigvágott az ösztökével a horpaszukon. – Huuuu! Netene!

Persze csütörtök. Holnap vágás. Fiatal borjak. Cuffe darabját huszonhét fontért adta el. Valószínűleg Liverpoolba. Marhasült a vén Angliának. A javát persze mind ők vásárolják föl. És a negyede pocsékba megy: a sok belsőség, bőr, szőr, szarvak. Kiadós összeg egy évben. Döghús-kereskedelem. Vágóhidak melléktermékei cserzőműhelyeknek, szappanhoz, margarinnak. Kíváncsi vagyok, megy-e még az a disznóság, hogy Clonsillánál leszedik a vonatról a romlott húst.

A kocsi továbbgördült a csorda közt.

– Nem értem, a várostanács miért nem épít iparvágányt a Park kapujától a kikötőig – töprengett fennhangon Mr. Bloom. – Ezt a rengeteg állatot egyenesen oda lehetne szállítani a hajókhoz.

– Ahelyett, hogy föltartanák a forgalmat – mondta Martin Cunningham. – Okos gondolat. Ezt kellene csinálni.

– Igen – folytatta Mr. Bloom. – És a másik dolog, amire gyakran gondoltam, hogy városi temetési villamosjáratokat kellene indítani, ahogy Milánóban, tudja. A sínek kimennének egészen a temető bejáratáig, és volnának speciális kocsik koporsó, gyászkocsi satöbbi számára. Érti, hogy gondolom.

– Nagy szám lenne – mondta Mr. Dedalus. – Pullmankocsi és luxus-étkező hozzá!

– Rossz kilátás Corny számára – tette hozzá Mr. Power.

– Miért? – kérdezte Mr. Bloom, Mr. Dedalus felé fordulva. – Nem lenne méltóbb, mint így? Kettős sorokban galoppozni?

– Tényleg van valami a dologban – ismerte el Mr. Dedalus.

– És – mondta Martin Cunningham – legalább nem lennénk tanúi olyan jeleneteknek, mint mikor a halottaskocsi fölfordult valahol a Dunphy's tájékán, és a koporsó kiborult az úttestre.

– Rettenetes volt! – mondta Mr. Power megbotránkozva. – És a hulla ott hentergett az úton. Rettenetes!

– Az első kanyar Dunphynál – mondta Mr. Dedalus, bólogatva. – Gordon Bennett-kupa.

– Dicsőség Istennek! – mondta jámboran Martin Cunningham.

Bumm. Fölfordul. Egy koporsó lebukfencezik az utcára. Fedele felpattan. Paddy Dignam kirepül, és gurul-gurul mereven a porban a bő barna ruhában. Vörös arca: most szürke. Álla leesett. Mint aki azt kérdi, na mi van. Nagyon helyes, hogy lezárják. Nyitva rettenetes látvány. És a belsőségek gyorsan oszlásnak indulnak, Legjobb betömni a test minden nyílását. Azt is. Viasszal. A záróizom már laza. Mindent lepecsételni.

– A Dunphy's – jelentette be Mr. Power, amint a kocsi jobbra fordult.

Dunphy kocsmája ott a sarkon. Gyászkocsik állnak sorban, belefojtják a bánatot, Betérő. Tiptop fekvés egy kocsmának. Biztos kikötünk majd itt visszafelé jövet, hogy igyunk az egészségére. Részvétel a részvétben. Életelixir.

Mi lenne, ha most történne meg? Eleredne a vére, ha mondjuk egy szög belement volna zötykölődés közben? Igen is, nem is, gondolom. Attól függ, hova. A vérkeringés leáll. Viszont szivárgás lehet valamelyik artériából. A legjobb volna vörösben eltemetni őket: sötétvörösben.

Hallgatagon hajtottak tovább a Phibsborough Roadon. Üres halottaskocsi robogott el mellettük, a temetőből jött: megkönnyebbültnek látszik.

Crossguns Bridge: Royal Canal.

A zsilipréseken át zuhogva zúgott a víz. Egy ember állt ereszkedő bárkáján tőzegtéglák között. A vontatóúton a duzzasztónál egy ló, lazított kötőfékkel. A Bugabu fedélzetén.

Szemük őt figyelte. Lassú sáros sasos vízi úton lebegett a tutajon a tenger felé, végig Írországon vontatókötélen, nádtengereken, iszapon, kátyúba süppedt flaskákon, kutyahullákon át. Athlone, Mullingar, Moyvalley, jó kis gyalogtúrát csinálhatnék a csatorna mentén, meglátogathatnám Millyt. Vagy biciklivel. Bérelek egy vén tragacsot, biztos dolog. Wrennél láttam egyet múltkor az árverésen, de nőit. Fejlődő vízi utak. James M'Cann kedvenc szórakozása, hogy csónakkal vigye át az embert. Olcsóbb szállítás. Rövid állomásokkal. Tanyahajók. Táborozás. Ravatalokat is lehetne. Vízi úton az égbe. Esetleg nem is írok neki előre. Meglepetésként jelenek meg. Leixlip, Clonsilla. Lecsurgok szépen, zsiliptől zsilipig Dublinba. Tőzeggel az ország mocsaras szívéből. Üdvözlet. Barna szalmakalapját megemelve üdvözölte Paddy Dignamet. A Brian Boroimhe-ház előtt gördültek el. Közeledünk.

– Kíváncsi vagyok, hogy megy Fogarty barátunknak – tűnődött Mr. Power.

– Tom Kernant kérdezd – mondta Mr. Dedalus.

– Miért, mi történt? – kérdezte Martin Cunningham. – Gondolom, bennhagyta a pácban.

– Légy bár távol – jelentette ki Mr. Dedalus –, emléked él.

A kocsi most a Finglas Road felé, balra fordult.

A kőfaragó műhelye jobbra. Utolsó kanyar. A köpésnyi kis telken néma formák tűntek fel, fehéren, bánatosan, békés karjukat nyújtogatták, bánatukban térdre roskadtak, égre mutatva. Torzók, félig készek, nagyoltak. A fehér csöndben: szólítanak. A legjobb minőség. Thos. H. Dennany, emlékmű-építő és szobrász.

Elhagyták.

Jimmy Geary temetőőr háza előtt a járdaszélen vén csavargó üldögélt, morgott magában, rázta ki a piszkot meg kavicsot óriási, ásító porosbarna bakancsából. Az élet útjának végén.

Barátságtalan kertek következtek: egyik a másik után: csupa barátságtalan ház.

Mr. Power kimutatott az ablakon.

– Ott történt a Childs-gyilkosság – mondta. – Az utolsó ház.

– Valóban – mondta Mr. Dedalus. – Sötét ügy. Seymour Bushe húzta ki a végén. Megölte a bátyját. Legalábbis azt mondják.

– A vádnak nem voltak bizonyítékai – mondta Mr. Power.

– Csak közvetett bizonyítékai – tette hozzá Martin Cunningham. – Ez a jog alaptétele. Inkább fusson kilencvenkilenc bűnös, mint hogy egyetlen ártatlan embert igazságtalanul ítéljenek el.

Nézték. A gyilkos háza. Sötéten tűnt tova. Zárt zsaluk, gazdátlan, elgazosodott kert. Az egész ház lezüllött. Igazságtalanul elítélve. Gyilkosság. A gyilkos képe a meggyilkolt szemében. Szeretnek ilyesmikről olvasni. Emberfej a kertben. A nő ruhája mindössze. Hogy halt meg. Friss bántalmazás nyomai. Milyen fegyverrel. A gyilkos még szabadlábon. Nyomok. Egy cipőfűző. A hullát exhumálni kell. Minden kiderül.

Zsúfolt ez a kocsi. Milly haragudna, ha csak úgy beállítanék, értesítés nélkül. Az ember legyen óvatos a nőkkel. Egyszer kapd rajta őket. Többé nem bocsátják meg. Tizenöt éves.

A Prospect magas rácsai futottak el mellettük. Sötét nyárfák, ritkás fehér formák. Szaporodnak, fehér figurák egymás hegyén-hátán a fák között, fehér testek és töredékek egymás után, némán, hiábavaló mozdulataik megmerevedve a levegőben.

A kerékabroncs nekicsikorodott a járdaszélnek, megállt. Martin Cunningham kinyújtotta karját, hátrahúzta a fogantyút, térdével kilökte az ajtót. Kiszállt. Mr. Power és Mr. Dedalus utána.

Most áttenni a szappant! Mr. Bloom gyorsan kigombolta farzsebét, és a papirosba ragadt szappant átdugta belső zsebkendőzsebébe. Kilépett a kocsiból, másik kezébe vette az újságot.

Szegényes egy temetés: halottaskocsi és három konflis. Egyre megy. Gyászhuszárok, aranyhímes kantárszárak, gyászmise, sortűz. Halotti pompa. Az utolsó kocsi mögött egy utcai árus állt a süteményes-gyümölcsös targoncájánál. Simnel-kekszek. összeragadva: süteményt a holtaknak. Kutyakeksz. Ki eszi? Gyászolók, kifelé.

Ment társai után. Mr. Kernan és Ned Lambert jött utána, Hynes zárta a sort. Corny Kelleher a nyitott halottaskocsi mellett állt, és kivette a két koszorút. Az egyiket odaadta a fiúnak.

Az a gyerektemetési menet hova tűnt?

Lovasfogat jött Finglas felől keserves kínosan tapodva a földet, a síri csöndben nyikorgó szekeret vonszolt, gránittömb feküdt rajta. A kocsis, aki a lovakat vezette, köszönt. Most a koporsó. Előbb ért ki náluk, pedig ő a halott. A ló hátrafordul, végignézi, tolldísze félrebillen. Szeme közönyös: szerszámja szűk a nyakán, rányomódik egy véredényre vagy mire. Tudják vajon, mit fuvaroznak ide nap mint nap? Biztos jut vagy húszharminc temetés egy napra. Hozzá még Mount Jerome a protestánsoknak. Temetések az egész világon, mindenütt, minden percben. Rohammunka, lelapátolni őket a föld alá, szekérszámra. Óránként ezrek. Túl sokan vannak a földön.

Gyászolók jöttek ki a kapun: asszony és gyerek. Csontos arcú hárpia, kardos nőszemély lehet, szalagkötős kalapja ferdén. A kislány arca piszoktól, könnytől maszatos, fogja az asszony kezét, és néz föl rá a jeladásért, mikor kell bőgnie. Halarc, vértelen, hamuszín.

A gyászhuszárok vállukra kapták a koporsót, és becipelték a kapun. Tiszta holtsúly. Nehezebbnek éreztem magam, mikor kijöttem a fürdőből. Elöl a hulla: aztán a hulla barátai. Corny Kelleher és a fiú utána a koszorúkkal. Az ki ott mellettük? Ja, a sógora.

Mentek mind utánuk.

Martin Cunningham odasúgta:

– Azt hittem, ott halok meg helyben, mikor az öngyilkosságról beszéltél Bloom előtt.

– Hogy? – suttogta Mr. Power. – Miért?

– Az ő apja is megmérgezte magát – suttogta Martin Cunningham. – A Queen's hotel volt az övé Ennisben. Hallottad, mikor azt mondta, hogy Clare-be megy. Évforduló.

– Jesszusom! – suttogta Mr. Power. – Először hallom. Megmérgezte magát?

Hátranézett, amerre egy sötét arc messze merengő szemekkel jött a bíboros mauzóleuma felé. Beszélt.

– Volt biztosítása? – kérdezte Mr. Bloom.

– Úgy tudom – válaszolta Mr. Kernan –, de a biztosítási kötvény agyon volt terhelve. Martin megpróbálja elhelyezni a srácot Artane-ben.

– Hány gyerek maradt utána?

– Öt. Ned Lambert azt mondja, megpróbálja, hátha az egyik lányt el tudja helyezni Toddnál.

– Szomorú dolog – mondta tapintatosan Mr. Bloom. – Öt neveletlen árva.

– Súlyos csapás a szegény asszonyra nézve – tette hozzá Mr. Kernan.

– Hát ez bizony az – helyeselt Mr. Bloom. Mégis az asszony nevetett utoljára.

Mr. Bloom lenézett a bekent-kifényesített cipőjére. Túlélte a nő. Elvesztette a férjét. Halottabb neki, mint nekem. Egyiknek túl kell élnie a másikat. Azt mondják a bölcsek. Több a nő a földön, mint a férfi. Részvétet kell nyilvánítani neki. Az ön pótolhatatlan vesztesége. Remélem, hamarosan követi őt. Csak hindu özvegyeknek. Ő biztos újra férjhez menne. Ahhoz? Nem. Bár ki tudja később? Az özvegység sem a régi már, mióta meghalt az öreg királynő. Ágyútalpon húzták. Viktória és Albert. Frogmore-i gyászemlék. De végül pár szál ibolyát azért tett a kalapjára. Lelke legmélyén hiú volt. Egy árnyékért. Uralkodói hitves, nem király. A fia volt a lényeg. Valami új, amit remélni lehetett, nem mint a visszavágyott múltja. Mert az sose tér vissza. Az egyiknek előbb kell elmenni: egyedül, a föld alá: és nem fekhet többé mellé a meleg ágyba.

– Hogy vagy, Simon? – mondta Ned Lambert, amint csöndesen kezet szorítottak. – Ezer éve nem láttalak.

– Remekül. Hogy vannak a corkiak?

– Húsvéthétfőn lementem a corki ügetőre – mondta Ned Lambert. – Minden a régi. Dick Tivynél szálltam meg.

– Hogy van a jó öreg Dick?

– Semmi sincs már közte és az ég között – válaszolta Ned Lambert.

– Szentséges ég! – mondta Mr. Dedalus visszafogott csodálkozással. – Dick Tivy megkopaszodott?

– Martin gyűjtőívet visz majd körül az árvák javára – mondta Ned Lambert előremutatva. – Pár shilling fejenként. Csak hogy kihúzzák addig, míg tisztázódik a biztosítás.

– Értem, értem – Mr. Dedalus meggyőződés nélkül. – Az ott elől a legidősebb gyerek?

– Az – mondta rá Ned Lambert –, az asszony bátyjával. Mögöttük John Henry Menton. Egy fontot vállalt a gyűjtőíven.

– El is hiszem – mondta Mr. Dedalus. – Gyakran mondtam szegény Paddynek, hogy jobban vigyázzon arra az állásra. John Henry nem a legutolsó fickó a földtekén.

– Hogy vesztette el az állását? – kérdezte Ned Lambert. – Ital, mi?

– Sok derék ember végzete – sóhajtott Mr. Dedalus.

A halottasház kapuja körül megálltak. Mr. Bloom a koszorús gyerek mögött állt, fölülről nézte lenyalt haját és a vadonatúj gallértól bevágott, vékony nyakát. Szegény fiú! Ott volt, mikor az apja? Mindketten öntudatlanul. Feleszmélni az utolsó percben, és felismerni most utoljára. Mi mindent tehetett volna. Három shillinggel tartozom O'Gradynek. Megértette volna vajon? A gyászhuszárok behozták a koporsót a halottasházba. A feje merrefelől van?

Egy perc múltán bement a többiek után, pislogva a szűrt fényben. A koporsó ott feküdt a ravatalon a szentély előtt, négy hosszú sárga gyertya a sarkainál, Mindig előttünk jár. Corny Kelleher, miután egy-egy koszorút elhelyezett az elülső sarkoknál, biccentett a gyereknek, hogy térdeljen le. A gyászolók imazsámolyukon térdepeltek itt-ott. Mr. Bloom hátul állt meg, közel a szenteltvíztartóhoz, és mikor mindenki letérdelt, óvatosan leejtette a széthajtott újságot, és jobb térdével ráereszkedett. Fekete kalapját finoman a bal térdére illesztette, és karimáját szorongatva jámboran föléje hajolt.

Ministráns jött ki az ajtón, rézvödörben hozott valamit. Az albába öltözött pap jött utána, stóláját tisztogatva egyik kezével, a másikkal kis könyvet egyensúlyozott békahasán. Kinél van a könyvecske? Nálam, szól a kisfecske.

Megálltak a ravatalnál, és a pap folyamatosan brekegve olvasni kezdett.

Coffey atya. Emlékeztem, hogy a neve olyasmi, mint a koffer. Dominenamine. Vaskos egy állkapcsa van. Ő vezeti a műsort. Kigyúrt keresztény. Jaj annak, aki görbe szemmel néz rá: ő a pap. Te Péter vagy.

Előbb-utóbb kihasad az oldala, mint birkának a lucernásban, mondja Dedalus. Akkora hasa van neki, mint egy kólikás kutyakölyöknek! Elképesztő kifejezései vannak. Hű: kihasad az oldala.

– *Non intres in judicium cum servo tuo, Domine.*

Fontosabbnak érzik magukat tőle, hogy latinul imádkoznak felettük. Gyászmise. Fátyolos siratónők. Fekete szélű levélpapír. Neved a részvétnyilvánítók jegyzékében. Hűvös ez a hely. Bőséges étkezést kíván, hogy itt ül egész délelőtt a sötétségben, és toporogva várja a következő delikvenst. Tiszta varangyosbéka-szeme van. Mitől fúvódik fel ennyire? Molly a káposztától fúvódik fel. Lehet, hogy a hely levegője. Úgy néz ki, mintha tele volna rossz gázzal. Pokoli sok rossz gáz lehet egy ilyen helyen. A mészárosok például: olyanok lesznek, mint a nyers bélszín. Ki is mondta? Mervyn Brown. A Szent Werburgh kriptájában az a szép kis orgona van vagy százötven a koporsókon időnként lukakat kell nekik fúrni hogy kieresszék és elégessék a rossz gázt. Csak úgy jön kifelé: kék. Egy szippantás belőle, és nyiff.

Fáj a térdkalácsom. Au. Na most jobb.

A pap egy botot vett ki a ministráns vödréből gombbal a végén, és a koporsó fölé rázta. Aztán átment a másik végére, és megint rázta. Utána visszajött, és visszatette a vödörbe. Miképpen valál, mielőtt elpihentél. Minden le van írva: így kell csinálnia.

– *Et ne nos inducas in tentationem.*

A ministráns a válaszokat szopránhangon csipogta. Sokszor gondoltam már, hogy jobb lenne fiúcselédeket tartani. Úgy tizenötig. Az után persze már...

Szenteltvíz volt, gondolom. Álmot hint belőle. Torkig lehet ezzel a melóval, rázni, rázni azt a micsodát minden hullára, akivel idetrappolnak. Mi lenne, ha megnézné, mire rázza rá. Minden áldott nap friss szállítmány: középkorú férfiak, öregasszonyok, gyerekek, gyermekágyban meghaltak, férfiak szakállal, kopasz üzletemberek, verébmellű, tüdővészes lánykák. Egész éven át ugyanazt az imát mindenkire elmondani és vizet rázni rájuk: álmot. Most Dignamre.

– *In paradisum.*

Azt mondja, hogy a paradicsomba fog menni, vagy már ott van. Elmondja mindenkire. Fárasztó egy foglalkozás. De hát kell valamit mondania.

A pap összecsukta könyvét, és eltűnt, a ministráns követte. Corny Kelleher széttárta a kapuszárnyakat, bejöttek a sírások, felkapták újra a

koporsót, kivitték és rálökték a talyigájukra. Corny Kelleher egy koszorút a fiúnak adott, egyet meg a sógornak. Mind mentek utána az oldalajtón, ki az enyhe, szürke levegőre. Mr. Bloom lépett ki utoljára, újra zsebébe hajtogatta az újságot. Komoran bámult lefelé a földre, míg a koporsós talyigát el nem gurították bal felé. A vaskerekek sírva csikorogtak a kavicson, és súlyos cipők követték a hosszú sírsoron.

Taríí taráá taríí taráá tarúú. Te jó ég, dudorásznom talán mégse kellene.

– Az O'Connell síremlék – mondta Mr. Dedalus a mellette állóknak. Mr. Power szelíd szeme megkereste a monumentális kúp csúcsát.

– Nyugszik békében – mondta – népe körében, a jó öreg Dan O'. De a szíve Rómában van eltemetve. Hány megtört szív van itt eltemetve, Simon!

– A feleségem sírja arra van, Jack – mondta Mr. Dedalus. – Hamarosan engem is melléje fektetnek szép hosszában. Vegyen magához az Úr, amikor csak úgy hozza akarata.

Ellágyulva, csöndesen sírdogálni kezdett magában, léptei megroggyantak. Mr. Power karon fogta.

– Jobb neki ott, ahol van – mondta vigasztalón.

– Én is úgy gondolom – sóhajtotta Mr. Dedalus erőtlenül. – Biztosan a mennyországban van, ha van mennyország.

Corny Kelleher kiállt a sorból, és hagyta, hogy a többi gyászoló felzárkózzon.

– Szomorú alkalmak – kezdte Mr. Kernan udvariasan.

Mr. Bloom lehunyta szemét, és kétszer búsan bólintott.

– A többiek fölteszik a kalapjukat – mondta Mr. Kernan. – Talán tegyük föl mi is? Mi vagyunk az utolsók. Alattomos hely ez a temető.

Befedték a fejüket.

– A főtisztelendő úr mintha kissé elsiette volna a szertartást, nem gondolja? – mondta Mr. Kernan rosszallólag.

Mr. Bloom komoran bólintott, belenézve a véreres, nyugtalan szemekbe. Titkos szemek, kutató szemek. Szabadkőműves lehet: nem biztos. Megint mellé kerültem. Mi vagyunk az utolsók. Ugyanabban a cipőben. Reméljük, valami mást fog mondani.

– Az ír egyház Mount Jerome-i szertartása sokkal egyszerűbb, sokkal meghatóbb, hogy őszinte legyek – folytatta Mr. Kernan.

Mr. Bloom bölcsen rábólintott. A nyelv, az persze másik kérdés.

– *Én vagyok a feltámadás és az élet.* Szívbe markoló szerintem – mondta ünnepélyesen Mr. Kernan.

– Föltétlen – mondta Mr. Bloom.

Még a te szívedbe csak-csak, de mit számít ez annak a szegény fickónak a kétszer hat lábnyi földben, ahonnan az ibolyát szagolja? Abba ugyan bele nem markol semmi. Az érzések fészke. Megtört szív. Végeredményben pumpa, napról napra hektószámra pumpálja a vért. Egy szép nap eldugul: akkor aztán jól nézünk ki. Van itt dögivel: tüdő, szív, máj. Rozsdás pumpák: megette a fene az egészet. A feltámadás és az élet. Ha az ember elpatkolt, akkor végleg elpatkolt. Jönnek itt az utolsó ítélettel! Kirugdossák őket a sírjukból. Lázár, jöjj ki! De nem jött ki a lépés és befuccsolt. Ébresztő! Végítélet! Erre szegény fickók cihelődnek erre-arra, keresik a májukat, a beleiket meg a többi szerelvényt. Aznap reggel mindenki maga szedegeti össze a vacakjait. Egy scrupulus por a koponyában. Egy scrupulus annyi, mint tíz granum. Patikus mértékegységben.

Corny Kelleher újra beállt a sorba melléjük.

– Prímán ment minden, mi?

Kancsal szemekkel hunyorított feléjük. Rendőrvállak. Taríiíram, taríiíram.

– Ahogy illik – mondta Mr. Kernan.

– Hogy? Mit? – kapta fel a fejét Corny Kelleher.

Mr. Kernan megnyugtatta.

– Ki az a pofa ott hátul Tom Kernannal? – kérdezte John Henry Menton. – Az arca ismerős.

Ned Lambert hátranézett.

– Bloom – felelte. – Madám Marion Tweedy, aki valaha, illetőleg most is, a szoprán. Ő a felesége.

– Ja persze – mondta John Henry Menton. – Régóta nem láttam. Szemrevaló nő volt. Táncoltam is vele, várj csak, mikor is, tizenöt, tizenhét évvel ezelőtt, aranyidők, Mat Dillonnál, Roundtownban. Volt mit fogni rajta.

Hátranézett, a többieken át.

– Micsoda ez a Bloom? Most mit csinál? Nem a papír-írószer szakmában volt? Emlékszem, egyszer golyózásnál összerúgtuk a patkót.

Ned Lambert mosolygott.

– De bizony – mondta. – Wisdom Helynél volt itatóspapír-ügynök.

– Az isten szerelmére – mondta John Henry Menton –, hogy mehetett hozzá az a nő egy ilyen sunyi alakhoz? Belevaló nő volt akkortájt!

– Most is az – mondta Ned Lambert. – A férje meg valami hirdetésekkel vigéckedik.

John Henry Menton kerek szemmel bámult maga elé.

A talyiga mellékútra fordult. Egy zömök ember, a magas fűben álldogálva, tisztelettel megemelte kalapját. A sírások megbökték sapkájukat.

– John O'Connell – mondta Mr. Power elégedetten. – Sosem feledkezik meg jó barátairól.

Mr. O'Connell sorban kezet fogott velük, némán.

– Íme, eljöttem újra látogatóba hozzád – mondta Mr. Dedalus.

– Édes jó Simonom – válaszolta fojtott hangon a gondnok –, nem óhajtlak törzsvendégeim között látni.

Miután Ned Lambertet és John Henry Mentont üdvözölte, átment Martin Cunningham mellé, két hosszú kulccsal babrálva a háta mögött.

– Hallották azt az esetet a coombe-i Mulcahyról?

– Én nem – mondta Martin Cunningham.

Összedugták cilinderüket, és Hynes odahajtotta fülét is. A gondnok arany óraláncа nyolcasaiba dugta hüvelykujjait, és illendőre fogott hangon beszélt bele üres mosolyukba.

– Úgy szól a história – mesélte –, hogy egy ködös este két részeg jött ki a temetőbe, hogy fölkeressék valamelyik barátjuk sírját. A coombe-i Mulcahy felől kérdezősködtek, és megmondták nekik, hol van eltemetve. Csomót kóválygotak a ködben, míg végül megtalálták a sírját. Az egyik részeg kibetűzte a nevét: Terence Mulcahy. A másik részeg meg a mi Urunk Jézus szobrára pislogott fölfelé, amit az özvegy állíttatott.

A gondnok menet közben felpillantott az egyik sírra, aztán folytatta:

– És miután fölpillantott a szent szoborra, aszongya: *Frász beléjük, ez nem hasonlít rája,* aszongya. *Ez nem Mulcahy*, aszongya, *akárki csinálta.*

Bezsebelve a mosolyokat, hátramaradt, és Corny Kelleherrel beszélgetett, átvette a bizonylatokat, forgatta és ellenőrizte őket.

– Nem véletlenül csinálja ám – magyarázta Martin Cunningham Hynesnak.

– Tudom – mondta Hynes. – Tudom én jól.

– Kedvderítő a gyászolóknak – mondta Martin Cunnigham. – Tiszta jószívűség, semmi egyéb a világon.

Mr, Bloom bámulta a gondnok pazar termetét. Mindenki igyekszik jóban lenni vele. Rendes fickó ez a John O'Connell, jó ember. A kulcsai: akár Kulch hirdetése: semmi izgalom, hogy valaki átugrik a falon, kilépőjegy nincs. Habeas corpus. Temetés után el kell intézni azt a hirdetésügyet. Ugye ráírtam arra a borítékra, hogy Ballsbridge, amivel a Marthának szóló levelet letakartam, mikor megzavart? Remélem, nem kerül a címzett ismeretlenek

közé a postán. Jobban tenné, ha megborotválkozna. Őszes borostás. Ez az első jel, mikor őszen nő ki a szőr. És az ember kezd ingerült lenni. Ezüst szálak az őszek között. Milyen lehet a feleségének lenni. Egyáltalában hogy volt mersze valakit megkérni? Jer velem, éljünk a temetőben. Mézesmadzag. Eleinte talán csiklandozza a nőt. Kacérkodni a halállal. Az éjszaka árnyai tornyosulnak a sok kiterített halott között. Sírdombok árnyai mikor minden sír ásít és Daniel O'Connell, biztos a leszármazottja, ki is szokta mondani, fura bőtenyészetű férfiú mindamellett nagy katolikus mint egy óriás a sötétben. Lidércek. Gázok a sírgödrökben. Vigyázni kell, mert az asszony, ha folyton arra gondol, nem bír megfoganni. A nők különösen érzékenyek. Kísértetekről mesél neki az ágyban, hogy elaludjon. Láttál már kísértetet? Láttam hát. Szurokfekete éj volt. Az óra tizenkettőt ütött. Jobban is csókolnak, ha jó a hangolás. A kurvák a török temetőkben. Mindent megtanulnak, ha idejekorán kezdik. Fiatal özvegyet csíphetnél itt föl valahol. Urak kedvelik az ilyet. Szerelem a sírkövek között. Romeo. A kéj fűszere. A halál virágában az élet. Kellemest a hasznossal. Szegény halottaknak tantaloszi kín lehet. Roston sült marhaszelet szaga az éhezőknek. Mardossa a belsejüket. A vágy, felpiszkálni másokat. Mikor Molly az ablak előtt akarta csinálni. Mindenesetre van vagy nyolc gyereke.

Szép tömeget láthatott itt alászállni a maga idejében, egyik parcella a másik után. Megszentelt föld. Több hely volna, ha állva temetnék el őket. Ülve vagy térdelve, az nem jó. Állva? Egyszer csak kibújhat a feje a földből egy kis földcsuszamláskor kezével az égnek. A föld, mint a méhek lépe: téglalap alakú sejtek. Igazán pedáns, ahogy gondozza őket: nyírott gyep és gyepszélek. Gamble őrnagy kertnek hívja Mount Jerome-ot. Helyesen. Altató virágok kellenének. Mastiansky mesélte, hogy a legjobb ópiumot a kínai temetőkben nyíló óriás mákvirágok adják. A Botanikuskert nincs is messze. A földbe beszivárgó vér új életet ad. Ugyanaz a gondolat, mint hogy azok a zsidók állítólag megöltek egy keresztény gyereket. Minden embernek szabott ára van. Jó kondícióban levő hájas úrihulla, epikureus, gyümölcsöshöz nélkülözhetetlen. Alkalmi vétel. Fölvettem William Wilkinson számvevő és könyvelő friss teteméért három font tizenhárom shilling hat pennyt. Köszönettel nyugtázva.

Kétségtelen, hogy a legjobb humusz a hullatrágya, csontok, hús, körmök. Vágóhidak. Félelmetes. Zöld lesz, rózsaszín lesz, oszlik. Nedves földben gyorsan rothad. A sovány öregek szívósabbak. Aztán valami faggyúszerűség, a sajt, mikor. Aztán kezd elfeketedni, melaszféle szivárog

belőle. Aztán kiszárad. Halálfejű lepke. Persze a sejtek vagy mifenék azért élnek tovább. Átalakulnak. Lényegében örökké élnek. Nem lévén táplálékuk, önmagukkal táplálkoznak.

Mennyi nyű elélhet ezeken! Nézni is szédület. Az fejed szinte széjdeleg. Azok a tengerparti lyányok. Aránylag derűsen fogja fel a dolgot. Biztonságérzettel tölti el, ha látja, hogy mások mennek előbb. Kíváncsi volnék, hogy fogja fel az életet. Viccet is elsüt: lélekmelegítőnek. Az az eset példának okáért. A hirdetménnyel. Spurgeon ma hajnali négykor mennybe ment. Záróra este 11-kor. Még nem érkezett meg. Péter. Maguk a holtak is szeretnének legalábbis ami a férfiakat illeti időnként valami viccet hallani vagy az asszonyok tudni hogy mi a divat. Egy zaftos körte vagy konty alá való puncs, forró, erős, édes kéne. Jó ellenszer a nyirkosság ellen. Néha nevetni is kell, így még a legjobb. Sírások a *Hamlet*ben. Az emberi szív alapos ismeretét mutatja. Tabu viccelni a halottakról legalább két évig. De *mortuis nil nisi prius*. Kivárni a gyász végét. A saját temetését nehéz elképzelni. Olyan, mint egy vicc. Azt mondják, ha az ember a saját gyászjelentését olvassa, sokáig él. Második start. Új élet koncesszió.

– Holnapra hány van? – kérdezte a gondnok.

– Kettő – mondta Corny Kelleher. – Fél tíz és tizenegy.

A gondnok zsebre dugta iratait. A talyiga nem döcögött tovább. A gyászolók két csoportra oszlottak, és a gödör két oldalához álltak, óvatosan lépkedve a sírdombok között. A sírások leemelték a koporsót, s elejét a sír szélére támasztva, ráhurkolták a köteleket.

Temetni. Temetni jöttünk Caesart, nem.

Az ő március (illetve június) idusa. Nem tudja ki van itt, nem is érdekli.

Az meg ki ott, az a hórihorgas mamlasz a macintosh kabátban? Nem lenne rossz tudni. Adnék érte egy krajcárt. Mindig van, hogy valaki csak úgy megjelenik, az ember nem is álmodott róla. Egy pacák leélheti az életét tök egyedül. Persze, miért ne. De mégiscsak kell valaki, aki elkaparja, mikor meghalt, ámbár saját maga is megáshatja a sírját. Mindnyájan csináljuk. Csak az emberek temetnek. Nem, a hangyák is. Ez az első dolog, ami mindenkinek eszébe jut. Eltemetni a holtakat. Mondjuk, ha Robinson Crusoe valóban létezett. Akkor Péntek temette el. Minden péntek eltemet egy csütörtököt, ha úgy vesszük.

Szegény Robinson Crusoe.
Tetted kárhozatba húzó.

Szegény Dignam! Utoljára fekszik most fönn a földön a dobozában. Ha az ember jól meggondolja, bosszantó pazarlás ez a fával. Úgyis mind szétrohad. Kitalálhatnának egy csinos kis ravatalt egy csúsztatóval, és akkor azzal lehetne mindet leküldeni. Na igen, de erre az lenne a kifogásuk, hogy ugyanazon kell feküdni, mint előttük már egy másik. Az emberek olyan finnyásak. Temessetek szülőföldembe. Egy rög a Szentföldről. Csak anyát és halva született gyermekét teszik ugyanabba a koporsóba. Világos, mit jelent. Egészen világos. Hogy védje, ameddig csak lehet, még a földben is. Ír ember háza a koporsója. Balzsamozás, katakomba, múmia, ugyanaz a gondolat.

Mr. Bloom messze hátul állt, kalapja a kezében, számolta a fedetlen fejeket. Tizenkettő. Én vagyok a tizenharm. Nem. Az a pasas ott a macintosh kabátban, tizenhárom. A halál száma. Honnan a fészkes fenéből került ez ide? Egy holtbiztos, a kápolnában még nem volt ott. Buta babona ezzel a tizenhármas számmal.

Finom puha tweed Ned Lambert ruhája. Lilába játszó árnyalat. Nekem is volt egyszer egy ilyen, mikor a Nyugati Lombard Streeten laktunk. Valamikor nagyon szeretett öltözködni a fickó. Háromszor is váltott öltönyt naponta. Ki kell fordíttatnom azt a szürke ruhámat. Majd Mesias. Hohó. Hiszen ez át van festve. A felesége, ja elfelejtettem, hogy nőtlen, akkor a háziasszonya kiszedhette volna azokat a cérnákat.

A koporsó eltűnt a mélyben, már nem látszott, lassan eresztették lefelé szétvetett lábakkal a sírpallókról. Kikászálódtak, mindenki levette a kalapját. Húszan.

Csönd.

Mi lenne, ha egyszerre mind mások volnánk.

Valahol messze egy szamár ordított. Eső. Nem is olyan szamár. Senki se látott döglött szamarat, mondják. A halál szégyene, Elbújnak. Szegény papa is elment.

Szelíd édes szellő hullámzott tova suttogva a fedetlen fejek fölött. Suttogás. A fiú a sír fejénél két kézzel tartotta a koszorút, és nyugodtan bámult le a nyílt fekete űrbe. Mr. Bloom a köpcös kedves gondnok mögé lépett. Jó szabású szalonkabát. Talán szemrevételezi, melyikünk lesz a következő, Hosszú pihenő, az egyszer biztos. Érzés semmi. Az a pillanat, mikor érzi. Pokolian kínos lehet. Először el se hiszi az ember. Valami tévedés; valaki más, Próbáld azt a házat ott szemben. Várj, még azt akartam. Még nem is, Aztán elsötétített halottas szoba. Fényt akarnak. Suttogás

körülötte. Hívjak papot? Aztán elkalandozás, kósza ábrándok. Delírium, minden, amit egy életen át titkolt. Haláltusa. Alvása nem természetes. Az alsó szemhéját lehúzzák. Nézik, hegyesedik-e az orra, leesik-e az álla, talpán sárga-e a bőr. Húzd ki alóla a párnát, és fejezze be a padlón, ha már úgyis befellegzett. Az a kép, a bűnös halála, amelyiken az ördög egy nőt mutat neki. Belehal, hogy átölelhesse, ingben. A *Lucia* utolsó felvonása. *Soha nem látlak-e többé?* Bumm! Utolsó lehelet. Végre vége. Kicsit még beszélnek az emberről, aztán elfelejtik. Ne felejts el imádkozni érte. Emlékezzél meg róla imáidban. Még Parnellt is. A Borostyán-nap is kihal lassan. Követi a többi: potyognak bele a lukba, egyik a másik után.

Most imádkozunk lelke nyugalmáért. Reméljük, jól van, s nem a pokolban. Kellemes levegőváltozás. Az élet csöbréből a tisztítóhely tüzébe.

Elgondolta már, hogy egy luk vár őrá is? Mondják, olyankor, mikor az ember megborzong a napon. Valaki átlépett rajta. Beszól az ügyelő. Egész közel. Az enyém ott van Finglas felé, az a parcella amit vettem. Mama szegény és a kis Rudy.

A sírások fölkapták az ásót, és nehéz agyagrögöket hánytak rá a koporsóra. Mr. Bloom elfordította az arcát. És ha közben még él ott lent? Fú! Na az aztán pocsék lenne. Nem, nem, halott persze. Persze hogy halott. Hétfőn halt meg. Kellene valami olyan rendeletet hozni, hogy át kell szúrni a szívét, és így biztos lenne, vagy elektromos óraművet vagy egy telefont a koporsóba meg egy szelelőszelepet. Vészjelző zászlót. Három nap. Elég sok így tartani nyáron. Jobb lenne azonnal elpaterolni, mihelyt az ember biztos hogy esetleg nem.

Puhábban hull az agyag. Kezdik elfelejteni. Nem látszik, nem hiányzik.

A gondnok néhány lépést odébb ment, és föltette a kalapját. Elég is volt. A gyászolók fölengedtek, egyik a másik után, feltették a kalapjukat csendes diszkrécióval. Mr. Bloom föltette kalapját, és látta a köpcös figurát, amint nyugodt terepismerettel vágott át a sírok útvesztőjén.

Hynes valamit firkál a noteszába. Ja, a neveket. De hát ismeri mind. Nem: idejön.

– Épp írom a neveket – mondta Hynes hangfogóval. – Mi is a keresztneve? Nem vagyok biztos benne.

– L – mondta Mr. Bloom, – Leopold. És esetleg beírhatná utána M’Coy nevét is. Megkért rá.

– Charley – mondta Hynes írás közben. – Ismerem. Valamikor a Freemannél dolgozott.

Ott bizony. Mielőtt azt az állást kapta a hullaházban, Louis Byrne keze alatt. Nem is rossz ötlet az a boncolás az orvosoknak. Fölfedezik, amiről azt képzelik, hogy tudják. Miben halt meg? Pizsamában. Jól belejött. „Véletlenül” nála maradt egy kis hirdetéspénz. Charley, te édes. Ezért engem kért meg. Nem baj, nincs abban semmi. Elintéztem, M’Coy. Kösz, öreg fiú: igazán lekötelezett. Legyen lekötelezve, nem kerül pénzbe.

– Ja és nem tudja véletlenül – mondta Hynes –, nem tudja megmondani, ki volt az a pasas abban a...

Körülnézett.

– A macintosh... Igen láttam – mondta Mr. Bloom. – Hova tűnt?

– M’Intosh – véste Hynes. – Nem tudom kicsoda. Ez a neve?

Továbbállt, nézelődött.

– Nem – kezdte Mr. Bloom, aztán megfordult és megállt. – Halló, Hynes!

Nem hallja. Hogyhogy? Hova tűnt? Semmi nyom. Azt a jóságos. Látta valaki egyáltalán? Ká, e, dupla el. Kámforrá vált. Te jóisten, hova lett?

A hetedik sírásó odalépett Mr. Bloom mellé, hogy fölvegyen egy ott heverő ásót.

– Ó, bocsánat!

Fürgén odábblépett.

A barna, nedves agyaggal kezdett kitelni a gödör. Emelkedett. Mindjárt vége. Nyirkos rögök halma nőtt, nőtt tovább, és a sírások letették az ásókat. Mindnyájan levették még egyszer a kalapjukat pár pillanatra. A fiú odadöntötte koszorúját az egyik oldalának: a sógor föltette a hompra. A sírások fejükre csapták sapkájukat, és a földes ásókat vitték vissza a talyiga felé. Odaütötték a fűhöz egy kicsit: tiszta. Egyik lehajolt, hogy a nyeléről lekaparjon egy hosszú fűcsomót. Egy másik otthagyta a többit, lassan ment előre vállára vetett fegyverével, éle kéken fénylett. A sírnál egy harmadik csöndben csomóba fogta a koporsókötelet. A köldökzsinór. A sógor, félrefordulva, valamit tett az üres kezébe. Csendes köszönet. Sajnos uram: nehéz. Fejcsóválás. Tudom. Maguknak egy kis, A gyászolók lassan szétszéledtek a kanyargós utakon, megálltak, elolvastak egy-egy nevet a sírköveken.

– Tegyünk egy kört a vezér sírja felé – ajánlotta Hynes. – Van időnk.

– Tegyünk – mondta Mr. Power.

Követve lassú gondolataikat jobbra fordultak. Mr. Power színtelen hangja mély áhítattal szólt:

– Vannak, akik azt mondják, hogy nincs is ebben a sírban. Hogy a koporsót kövekkel töltötték meg. Hogy egy szép napon visszatér.

Hynes a fejét rázta.

– Parnell soha többé nem tér vissza. Itt van mindaz, ami halandó volt benne. Béke poraira.

Mr. Bloom magában bandukolt a mezsgye mentén, bús angyalok, keresztek, félbetört oszlopok, családi kripták között. Kőből faragott remények imára fordított szemekkel, vén Írország sok szíve és keze. Sokkal ésszerűbb a pénzt valami jótékonyságra fordítani az élők számára. Imádkozz szerettünk lelke nyugalmáért, aki. Imádkozik vajon valaki? Elkaparják és jojcakát. Megy a süllyesztőbe. Aztán egybeveszik az egészet, hogy időt spóroljanak. Halottak napja. Huszonhetedikén ott leszek a sírjánál. Tíz shilling a kertésznek. A gazt szépen kigyomlálja. Ő is öreg ember. Kétrét görnyed az ollójával, vagdos. Közel a halál kapujához. Akik jobblétre szenderültek. Eltávoztak az élők sorából. Mintha saját jószántukból tették volna. Mindegyik megkapta hozzá a lökést. Akik beadták a kulcsot. Érdekesebb volna, ha azt mondanák el, kik voltak. Ez meg ez, kerékgyártó. Én parafa padlóburkolatban utaztam. Fontonként öt shillinget fizettem. Vagy egy asszony lehetne a serpenyőjével. Remek ír gulyást főztem. Eulógia egy falusi temetőben jobb cím lenne ki is írta azt a verset, Wordsworth vagy Thomas Campbell. Protestánsok úgy mondják, megpihent. Az öreg dr. Murren meg: a nagy doktor hazahívta. Igen, ők Isten Földecskéjének hívják. Csinos vidéki lak. Frissen mázolva, vakolva. Ideális hely csöndes pipaszóra és a *Church Times* olvasására. A házassági hirdetéseket sosem próbálják girlandozni. Rozsdás koszorúk lógnak kampókon, bronzlemez füzérek. Jobban megéri a pénzt. De azért a virágok mégis poétikusabbak. A fémet idővel valahogy megunja az ember, sose akar elhervadni. Nem fejez ki semmit. Immortelles.

Egy madár ült szelíden egy nyírfaágon. Mintha kitömött lenne. Mint a nászajándék, amit Hooper városi tanácsostól kaptunk. Hu! Meg se rezzen. Tudja, hogy itt nincs csúzlizás. Döglött állat még lehangolóbb. Dili Milly ahogy eltemette a halott kismadarat a konyhai gyufásdobozban, százszorszép-füzér és porceláncserepek a sírra szórva.

Ez meg a Szent Szív: megmutatja. Közszemlére teszi a szívét. De inkább féloldalvást kellene és pirosra lehetne festeni, mintha egy valódi szív volna. Írországot neki ajánlották fel vagy valahogy így. Nemigen tetszik neki a dolog. Minek ez a kínzás? Talán akkor jönnének a madarak, és csipkednék,

mint annál a fiúnál a gyümölcsöskosárral, de ő azt mondta, nem, mert féliük kellett volna a fiútól. Apolló, ez az.

Mennyien! Ezek mind valamikor Dublin utcáit rótták. Hűséges eltávozottak. Ahogy ti most, voltunk mi is.

Egyébként hogy emlékezhet az ember mindenkire? A szemekre, járásra, hangra. A hangra még csak: gramofon. Egy gramofon kellene minden sírba, de lehetne otthon is tartani. Ebéd után vasárnap. Tegyük fel szegény dédükópapát. Kraahraark! Hallóhallóhalló örülökhogy krhhh örülökhogyújrra hallóhalló örülök ropp krsprss. Éppúgy emlékeztet a hangjára, mint a fénykép az arcára. Különben lehetetlen volna az arcra visszaemlékezni, mondjuk, úgy tizenöt év után. Például kire? Például valakire, aki akkor halt meg, mikor Wisdom Helynél voltam.

Rtststr! Kavicszörgés. Álljunk csak meg. Csitt.

Nyugtalanul lenézett egy kőkriptába. Valami állat. Várjunk csak. Ott megy.

Elhízott szürke patkány sompolygott a kripta fala mentén, az zörgette a kavicsokat. Vén vagány: dédükópapa: ismeri a dürgést. A szürke eleven befúrta magát az alapzat alá, tekergőzve alákúszott. Jó rejtekhely kincseknek.

Ki lakik itt? Nyugszanak Robert Emery földi maradványai. Robert Emmetet fáklyafénynél temették el itt, nem? Őrjáratban. A farka is eltűnt.

Egy ilyen kis fickó egykettőre elintéz egy pasast. Csupaszra lerágják a csontokat, mindegy, kiét. Nekik ez közönséges hús. A hulla romlott hús. Jó. No és a sajt, az mi? A tej teteme. Olvastam abban a *Kínai utazások*ban, hogy a kínaiak úgy tartják, a fehér embernek hullaszaga van. A hamvasztás jobb. A papok halálosan ellenzik. Szidják a más cégét. A nagybani égetőket és holland kemencekereskedőket. Pestis idején. Meszesgödörbe dobták mindet, emésztésre. Kivégzőkamra. Por a porhoz. Vagy tengerbe temetés. Hol is van az a párszi hallgatás tornya? Madarak eszik meg. Föld, tűz, víz. Állítólag vízbe fulladni a legkellemesebb. Egy másodperc alatt az egész élete lepereg. De ha visszahozzák az életbe, semmire. Levegőbe viszont mégse temethetnek. Repülő gépezetről ledobni. Kíváncsi vagyok, híre megy-e, ha egy frisset leengednek? Föld alatti hírforgalom. Tőlük tanultuk. Nem lennék meglepve. Rendes, megszokott táplálékuk. Meg sem halt még jóformán, de a legyek már jönnek. Dignamet is kíszagolták. Nem zavarja őket, hogy büdös. Sófehér, morzsalékos hullapempő: szaga, íze, mint a nyers fehérrépa.

Szemben szikráztak a kapuk: még nyitva. Vissza a világba. Elég volt ebből a helyből. Minden alkalommal közelebb kerül az ember. Mikor utoljára itt jártam, Mrs. Sinicót temették. Szegény papa is. Gyilkos szeretet. Van, hogy föltúrják a földet éjjel lámpavilágnál, mint az az eset, amit olvastam, hogy egy frissen eltemetett nőhöz jusson, még akkor is, ha gennyedző sírsebektől rothad. Idővel majd megijesztgetlek egy kicsit. Megjelenek neked a halál után. Szellemem kísérteni fog. A halál után a másvilág jön, a halál az élet sója. Énnekem nem tetszik az a másik só, azt írta. Nekem se. Van itt még bőven mit látni és hallani és érezni. Érezni élő meleg lényeket egész közel. Aludjanak kukacrágta nyoszolyájukon. Engem nem rántanak be, Meleg ágyak, meleg telivér élet.

Martin Cunningham bukkant fel egy mellékösvényen, komoly tárgyalásban volt.

Valami ügyvéd, gondolom. Ismerős az arca. Menton. John Henry, ügyvéd, esküvel megerősített nyilatkozatok szakembere. Dignam nála dolgozott valamikor. Mat Dillonnál, de régen volt. A jó öreg Mat. Azok a vidám esték. Hideg csirke, szivarok, a Tantalosz-poharak. Igazán aranyból volt a szíve. Igen, Menton. Akkor este kiverte a huppot a golyózásnál, mert kiütöttem az övét. Tiszta mázli volt részemről: megcsavarodott. Azóta utál rendületlenül. Utálat első látásra. Molly és Floey Dillon egymásba karolva kacagtak az orgonabokor alatt. Mindig ilyen az ember, ha nő van a közelben.

Oldalt be van horpadva a kalapja. Biztos a kocsiban.

– Pardon – mondta Mr. Bloom, mikor odaért. Megálltak.

– A kalapját valahová odaütötte – mutatta Bloom az ujjával. John Henry Menton egy pillanatig mozdulatlanul bámult rá.

– Ott – mutatta Martin Cunningham is szolgálatkészen.

John Henry Menton levette a kalapját, belülről kiütötte a horpadást, és műgonddal lesimította a bolyhokat a kabátujján. Aztán felcsapta a fejére.

– Most jó – mondta Martin Cunningham.

John Henry Menton biccentett köszönetnyilvánításul.

– Köszönet – mondta kurtán.

Mentek tovább a kapu felé. Mr. Bloom lehangoltan, pár lépéssel hátramaradt, nehogy úgy tűnjön, mintha hallgatná őket, Martin osztja itt a lapokat. Úgy teker a kisujja köré egy ilyen tökfilkót, hogy az észre se veszi.

Osztrigaszem. Mindegy. Talán később bánni fogja, ha észbe kap. Egy pont a javamra.

Köszönet. Milyen nagy mellényünk van ma!

[7]

HIBERNIA METROPOLISZÁNAK SZÍVÉBEN

A Nelson-oszlop előtt a villamosok lelassítottak, tolattak, áramszedőt cseréltek, indultak Blackrock, Kingstown és Dalkey, Clonskea, Rathgar és Terenure, Palmerston Park és Felső-Rathmines, Sandymount Green, Rathmines, Ringsend és Sandymount Tower, Harold's Cross felé. Az Egyesült Dublini Villamostársaság rekedt indítója ordított nekik:

– Rathgar és Terenure!

– Indíts, Sandymount Green!

Jobbra és balra párhuzamosan csöngve-csörömpölve egy emeletes és egy szimpla indult a végállomásról, párhuzamosan siklottak lekanyarodva az alsó vágányra.

– Gyerünk, Palmerston Park!

A KORONA VISELŐJE

A főposta oszlopcsarnokában cipőtisztítók kiabáltak és suvickoltak. Az Északi Prince Street parkolóhelyén Őfelsége cinóbervörös postakocsijai, oldalukon a királyi kezdőbetűkkel, E. R., hangosan nyelték el a behajított leveles-zsákokat, levelezőlapokat, zártlapokat, csomagokat, biztosítva és bérmentesítve, helyi és vidéki, brit és tengerentúli kézbesítésre.

NÉHÁNY ÚR A SAJTÓTÓL

Nehézcsizmájú fuvarosok gurítottak tompán puffanó hordókat a Prince-raktárból és rágördítették a söröskocsira. A söröskocsira nehézcsizmájú fuvarosok gurította tompán puffanó hordók gördültek a Prince-raktárból.

– Tessék, itt van – szólt Vörös Murray. – Alexander Kulch.

– Csak vágja ki, legyen szíves – mondta Mr. Bloom –, aztán majd én átviszem a *Telegraph* szerkesztőségébe.

Ruttledge irodaajtaja megint nyikordult. Davy Stephens, apró alak nagy ujjatlan köpönyegben, göndör fürtjei kis nemezkalappal koronázva, papírtekerccsel köpönyege alatt kivonult, királyi hírnök.

Vörös Murray hosszú ollója négy határozott nyisszantással kivágta a hirdetést az újságból. Olló és enyv.

– A nyomdán keresztül megyek – mondta Mr. Bloom, kezében a kivágott kockával.

– Persze ha egy kis cikket is akar – mondta komolyan Vörös Murray, tollal a füle mögött –, mi meg tudjuk csinálni.

– Rendben – mondta biccentve Mr. Bloom. – Majd beadom neki a dolgot.

– Mi meg.

WILLIAM BRAYDEN (NAGYS.), OAKLANDS,
SANDYMOUNT

Vörös Murray az ollóval megérintette Mr. Bloom karját és odasúgta:

– Brayden.

Mr. Bloom megfordult, és látta, hogy a libériás portás megemeli feliratos sapkáját, amint egy szertartásos alak belépett a *Weekly Freeman and National Press* és a *Freeman ‘s Journal and National Press* hirdetőtáblái között. Tompán puffanó Guinness söröshordók. Az alak szertartásosan lépdelt fölfelé a lépcsőn, esernyőjével kormányozva magát, ünnepélyes szakállkoszorúzta arc. A fekete gyapjúszövettel borított hát lépcsőről lépcsőre emelkedett: hát. Az egész agyát a tarkóján hordja, mondja Simon Dedalus. Mi húst hord a háta! Zsírpárnák a feje alatt, háj, fej, háj, fej.

– Nem úgy néz ki, mintha a Megváltó képe volna? – suttogta Vörös Murray.

A Ruttledge iroda ajtaja nyikorgott: ii: kríii. Az ajtókat mindig úgy építik, az egyiket a másikkal szemben, hogy a szél. Bejárat. Kijárat.

A Megváltó: szakállkoszorúzta tojásdad arc: beszélget a homályban. Mária, Márta. Esernyő kardjával kormányozza magát a rivalda felé: Mario, a tenorista, – Vagy mint Marióé – mondta Mr. Bloom.

– Igen – ismerte el Vörös Murray. – Viszont állítólag Mario a Megváltó hasonmása volt.

Jézus Mario festett arccal, testre simuló zekében, pipaszárlábakon. Keze a szívén. A *Martha*ban.

Jö-öjj hát vissza,
Jö-öjj, te drága!

PÁSZTORBOT ÉS PENNA

– Őeminenciája ma délelőtt kétszer is letelefonált – mondta Vörös Murray komoran, Figyelték, hogy tűnnek el a térdek, lábak, cipők. Nyak. Egy sürgönykihordó gyerek fürgén beugrott, egy borítékot dobott a pultra, és postafordultával kipenderült, mondván:

– *Freeman!*

– Hát, ő is az egyik megváltónk – mondta Mr. Bloom lassan.

Jámbor mosollyal megemelte a pult fedelét, és keresztülment az oldalajtón, végig a meleg, sötét lépcsőházban és a folyosón, a visszhangzó falak mentén. De a lap forgalmát megváltja-e vajon? Döngés. Döngés.

Belökte a lengő üvegajtót, és belépett, szertehányt csomagolópapíron taposva. Zörgő hengerek sorai közt igyekezett Nannetti korrektori szobája felé.

Hynes is itt: biztosan a beszámoló a temetésről. Döngés, döng.

ŐSZINTE RÉSZVÉTTEL JELENTJÜK KÖZTISZTELETBEN ÁLLÓ DUBLINI POLGÁR ELHUNYTÁT

Ma délelőtt a megboldogult Mr. Patrick Dignam földi maradványait. Gépek. Porrá zúzzák az embert, ha elkapják. Uralják az egész világot ma már. Az ő gépezetei is lankadatlanul dolgoznak. Fékevesztetten, mint ezek: erjednek. Egyre csak dolgoznak, egyre csak törik magukat. És az az öreg szürke patkány töri magát, hogy bejusson.

HOGYAN KÉSZÜL EGY NAGY HATÁSÚ NAPILAP

Mr. Bloom megállt a munkavezető szikár alakja mögött, csodálva csillogó hajkoronáját.

Különös, sose látta az igazi hazáját. Írország az én hazám. College Green képviselője. Mindent beleadott abba a kétkezi munkás kampányba. A hirdetések meg a tárcarovat, ezek viszik a hetilapot, nem a hivatalos közlöny hervadt hírei. Anna királynő meghalt. A hatóságok ezennel nyilvánosságra hozzák, hogy ezervalahányban. Ősi birtok Rosenallis járásban, Tinnahinch grófságban. Tudatjuk az illetésekkel a Ballinából exportált öszvérek és spanyol csődörök visszaszállításáról szóló törvény végrehajtásának ütemezését. Természetbarátok rovata. Humorrovat. Pat és Bull történetét

közli Phil Blake heti folytatásokban. Toby bácsi kalandjai csintalan csöppségeknek. Bumburnyákok Bökkenői. Igen tisztelt Szerkesztő úr, mi a leghatékonyabb gyógyszer szelek ellen? Ezt a rovatot szívesen vállalnám. Az ember sokat tanul másokat tanítva. Vallomások percei. F. É. K. Főleg érdekes képek. Formás fürdőzők aranypartokon. A világ legnagyobb léggömbje. Nővérek kettős lakodalma. A két vőlegény szívből egymásra nevet. Cuprani is, a szedő. Írebb az íreknél.

A gépek háromnegyedes ütemben zörögtek. Döng, döng, döng. Ha most itt megütné a guta, és senki se tudná, hogy kell megállítani őket, zörögnének egyre csak tovább, újra meg újra nyomnák, végig fel és vissza. Nagy majré lenne. Ide lélekjelenlét kell.

– Szóval tegye bele az esti kiadásba, főtanácsos uram – mondta Hynes.

Nemsokára főpolgármester úrnak fogja szólítani. Hosszú John áll mögötte, úgy hírlik.

A munkavezető nem is válaszolt, csak odafirkantotta az imprimaturt az ív sarkába, és intett egy szedőnek. Szó nélkül átdugta az ívet a rekeszfal piszkos üvegén.

– Helyes. Köszönöm – mondta Hynes és indult.

Mr. Bloom elébe állt.

– Ha föl akarja venni a pénzét, a pénztáros épp most megy ebédelni – mondta, és hüvelykével hátramutatott.

– Maga fölvette? – kérdezte Hynes.

– Mm – mondta Mr. Bloom. – Lépjen ki, még eléri.

– Köszönöm, öregfiú – mondta Hynes. – Én is megvágom. Szedte a lábát, rohant a *Freeman's Journal* irodájába.

Három shillinget adtam neki kölcsön Meaghernél. Három hete. Harmadik célzás.

HIRDETÉSI ÜGYNÖK MUNKÁBAN

Mr. Bloom a kivágást odatette Mr. Nannetti asztalára.

– Bocsánat, főtanácsos uram – mondta. – Ez a hirdetés, tudja... Kulch, emlékszik?

Mr. Nannetti egy ideig elnézegette a kivágást és bólintott.

– Azt akarja, hogy júliusban benne legyen – mondta Mr. Bloom. A munkavezető fölé hajlott a ceruzájával.

– Pillanat – szólt Mr. Bloom. – Egy kis változtatást szeretne. Kulch, ugyebár, tudja. Szeretné, ha fönt két kulcs lenne.

Fene ezt a ricsajt. Nem hallja. Nannan. Vasidegek. Talán érti, hogy én mit is.

A munkavezető türelmesen odafordult, hogy jobban hallja, és fölemelve egyik könyökét, lassan vakarni kezdte hónalját alpaka zakójában.

– Valahogy így – mondta Mr. Bloom, mutatóujjait keresztezve a lap tetején.

Először ennyit emésszen meg.

Mr. Bloom, ahogy oldalvást fölnézett keresztezett ujjairól, a munkavezető aszott arcát látta, gondolom, kezdődő sárgasága lehet, és mögötte, amint engedelmes kerekek nyelték el a papírhengereket. Zörögjetek csak. Zörögjetek csak. Mérföldeket kell még letekerni. És mi lesz belőle? Ó, húst pakolnak bele, csomagokat, sokra lehet használni, ezeregy dologra.

A zörgés szüneteibe csúsztatva szavait gyorsan odarajzolta az összevissza karcolt asztallapra.

A KULCHOK HÁZA

– Valahogy ilyenformán, nézze csak. Ide a két kulcs keresztbe. Egy kör. Ide meg a név. Alexander Kulch, tea, bor és égetett szesz kereskedő, satöbbi.

Jobb, ha nem oktatom ki a saját szakmájában.

– Maga is pontosan tudja, főtanácsos uram, hogy mit akar. Aztán felül körbe fettel: a Kulchok háza. Érti? Nem is olyan rossz ötlet, igaz?

A munkavezető vakaró keze most áttért az alacsonyabb bordákra, és ott vakart tovább csendesen.

– Az ötlet lényegében – mondta Mr. Bloom – a Kulcsok háza, a Man szigeti parlament. Burkolt célzás az ír önkormányzatra. Turisták, tudja, a Man szigetről. Rögtön szembeötlik, érti. Meg tudná csinálni?

Talán megkérdezhetném tőle, hogyan kell kiejteni azt, hogy voglio. De ha véletlenül nem tudja, akkor csak zavarba hozom. Hagyjuk.

– Meg tudjuk csinálni – mondta a munkavezető. – A rajz megvan?

– Azt meg tudom szerezni – mondta Mr. Bloom. – Egy kilkenny-i újságban benne volt. Ott is van egy háza. Csak elugrom, és megkérdezem tőle. Szóval meg tudják csinálni, és egy kis cikket hozzá, éppen csak hogy felhívja a figyelmet. Tudja, ahogy szoktuk. Italmérési engedéllyel rendelkező első osztályú üzlet. Hiánypótló et cetera.

A munkavezető egy pillanatra elgondolkodott.

– Meg tudjuk csinálni. Hosszabbítsa meg az előfizetést három hónapra.

Egy szedő ernyedt hasáblevonatot hozott neki. Csöndben elkezdte korrigálni. Mr. Bloom ott állt mellette, hallgatta a csuklókarok lármás lökéseit, és figyelte a néma szedőket dobozaik mellett.

ORTOGRAFIKUS

A helyesírást nagyon nézi. Korrektúraláz. Martin Cunningham elfelejtette reggel leadni a betűzési rejtvényét. A notórius nótárius, aki a tanácsot megszívleli (1-lel), egyelőre (n nélkül) nem szíveli (1 nélkül), szerinte kész siralom (rövid i), hogy egyenlőre (n-nel) készül minden sírhalom. Hülyeség, nem? A sírhalom persze a siralom miatt került bele.

Mondhattam volna, amikor fejére csapta kalapját. Köszönet. Mondanom kellett volna valamit a régi kalapokról, vagy valami. Nem. Mondhattam volna. Szebb, mint újkorában. Milyen pofát vágott volna!

Szilt. Az első gép legalsó stószoló dekkje szilt hajtogatott ívekben kiköpte a lengőkeretről az első köteg ívbe hajtott újságot. Szilt. Szinte emberi szilt ahogy felhívja magára a figyelmet. Éppen csak hogy meg nem szólal. Az az ajtó ott még mindig szilt nyikorog, kéri, hogy csukják be. Minden dolog a maga nyelvén beszél. Szilt.

JELES EGYHÁZNAGY MINT ALKALMI MUNKATÁRS

A munkavezető váratlanul visszanyújtotta a hasáblevonatot, mondván:

– Várjunk csak. Hol az érsek levele? Másodszor is le kell hozni a *Telegraph*ban. Hol van a hogyishívják?

Körülnézett a zajos, semmit sem felelő gépein.

– Monks, uram? – kérdezte egy hang a szedőláda felől.

– Az. Hol van Monks?

– Monks!

Mr. Bloom kezébe vette a kivágását. Ideje lesz eltűnni.

– Akkor most megszerzem a rajzot, Mr. Nannetti – mondta –, és biztos vagyok benne, hogy maga jó helyen fogja hozni.

– Monks!

– Igenis, uram.

Háromhónapos előfizetés-megújítás. Először ki kell szellőztetnem a fejem. Mindenképpen megpróbálom. Az augusztust kell beadni neki: jó ötlet: a lókiállítás hónapja. Ballsbridge. Turisták jönnek át a kiállításra.

AKTUALITÁSOK ATYJA

Ment keresztül a szedőtermen, el egy öregember mellett, meggörbült, szemüveg, kötény rajta. Vén Monks, az aktualitások atyja. Micsoda vegyesfelvágott mehetett keresztül a kezén életében: gyászjelentések, kocsmareklámok, szónoklatok, válóperek, vízbefúlva találták. Végét járja már az öreg. Józan, komoly ember, biztos van egy kis takarékkönyvecskéje. Felesége jól főz, szépen mos. Lánya a varrógépnél a másik szobában. Egyszerű teremtés, helyén van az esze.

VALA PEDIG AKKOR A PÁSZKA ÜNNEPE

Megállt és elnézett egy szedőt, amint ügyesen rakosgatta a betűket. Először visszafelé olvassa. De milyen gyorsan, Gyakorlat kell az ilyesmihez, mangíD kcirtaP. Szegény papa a haggádájával, ahogy visszafelé olvasott és az ujjával mutatta nekem. Pészah. Jövőre Jeruzsálemben. Ó, te jóságos ég! Az a sok szöveg, hogy kihozattunk Egyiptom földjéről és a szolgaság házába *alleluja. Smá Jiszraél Adonáj Elohénu*. Nem, ez a másik. Aztán a tizenkét testvér, Jákob fiai. És akkor a bárány és a macska és a kutya és a bot és a víz és a metsző. És akkor a halál angyala megöli a metszőt és ő megöli az ökröt és a kutya megöli a macskát. Az egész kissé bugyutának hangzik, amíg nem gondol bele az ember. Az igazságosságról szól, miközben mindenki megeszik mindenki mást. De hát, ha egyszer ilyen az élet. Milyen gyorsan csinálja a munkáját. Gyakorlat teszi a mestert. Mintha az ujjaiban volna a szeme.

Mr. Bloom ment kifelé a csattogó lármából a függőfolyosón át a lépcsőfordulóhoz. Most villamosozzak ki a világ végére, és talán nem is találom otthon. Jobb, ha előbb telefonálok neki. Mi is a száma? Ugyanaz, mint Citron háza. Huszonnyolc. Huszonnyolc négy-négy.

MÉG EGY SZÓ A SZAPPANRÓL

Lement a hátsó lépcsőn. Ki a nyavalya firkálta össze gyufával a falakat? Úgy néz ki, mintha fogadásból csinálták volna. Nehéz olajszag nyomja az embert mindig azokban az üzemekben. Langyos enyv a Thom'snál itt a szomszédban, amikor még ott voltam.

Elővette a zsebkendőjét, hogy megtörölje az orrát. Citroncitrom? Ja, a szappan, amit odatettem. Ebből a zsebemből el fogom veszíteni. Zsebkendőjét visszatéve kiszedte a szappant, és begombolta nadrágja farzsebébe.

Milyen parfümöt használ a felesége? Még mindig hazamehetnék: villamos: valamit otthon felejtettem. Éppen hogy lássam: mielőtt: öltözködni kezd. Nem. Itt. Nem.

Váratlan röhej szakadt ki az *Evening Telegraph* irodájából. Tudom, ki az. Mi lehet? Beugrok egy pillanatra telefonálni. Ned Lambert, ő röhögött.

Halkan belépett.

ERIN. AZ EZÜSTTENGER ZÖLD ÉKKÖVE

– Kísértet jár – dünnyögte halkan MacHugh professzor kekszteljesen a poros ablaküveg felé.

Mr. Dedalus az üres kandalló után most Ned Lambert talányos képét bámulta, és keserűen mondta:

– A keserves Krisztusát, ha ettől nem szakad ki az ember szíve a seggén!

Ned Lambert az asztalon ülve tovább olvasott:

– *Avagy figyeld meg a csörgedező kis patak kígyózását, amint duruzsolva halad útján, jóllehet köves akadályokkal civódva Neptun kék birodalmának hánykolódó árja felé, mohos partok kőzött, legszelídebb zefírektói legyezve, a ragyogó napfény játszik felette avagy az erdő órjásinak ága-boga merengő keblének alagútja*. Ehhez mit szólsz, Simon? – kérdezte kidugva orrát az újságból. – Magasröptű, mi?

– Keveri a piákat – mondta Mr. Dedalus.

Ned Lambert röhögve csapkodta térdén az újságot, ismételve:

– *Merengő kebel és az erdő valagútja*. Barátom!

– És Xenophón nézte Marathónt – mondta Mr. Dedalus ismét a kandallóra és az ablakra nézve –, és Marathón a tengerre nézett.

– Ennyi elég is lesz – kiáltott MacHugh professzor az ablak felől. – Nem óhajtok többet hallani ebből a marhaságból.

Végigmajszolta a száraz kekszmaradék félholdját, és mivel megjött az étvágya, nekikészült, hogy a másik kezében levő keksz majszolásába fogjon.

Cikornya és bombaszt. Süket duma. Úgy látom, Ned Lambert kivesz magának egy nap szabadságot. Felborítja az ember napját egy temetés. Befolyásos, azt mondják. Az öreg Chatterton, az alkancellár a nagybácsija vagy a dédnagybácsija. Kilencven körül jár, állítólag. Másod-vezércikk a halálára alighanem már réges-rég meg van írva. Csak azért is él, hogy bosszantsa őket. Lehet, hogy ő megy el előbb. Johnny, csinálj helyet a nagybácsidnak. Őfőméltósága Hedges Eyre Chatterton. Nem kizárt, hogy szignál neki egy-két reszkető csekket, amikor a házbér esedékes. Aranyeső, ha elpatkol. Alleluja.

– Még egy eresztés – mondta Ned Lambert.

– Mi ez? – kérdezte Mr. Bloom.

– Egy újonnan felfedezett Cicero-töredék – válaszolta MacHugh professzor ünnepélyesen. – *A mi drága földünk.*

RÖVID, DE VELŐS

– Kinek a földje? – kérdezte egyszerűen Mr. Bloom.

– Rendkívül helyénvaló kérdés – mondta a professzor két harapás között. – Hangsúlyozva, hogy kinek.

– Dan Dawson földje – mondta Mr. Dedalus.

– A tegnap esti beszéde? – kérdezte Mr. Bloom.

Ned Lambert bólintott.

– De ezt hallgassátok meg – mondta.

A kilincsgomb vesetájon vágta Mr. Bloomot, ahogy az ajtót belökték.

– Elnézést – mondta J. J. O'Molloy, belépve.

Mr. Bloom fürgén odébblépett.

– Én kérek elnézést – mondta.

– Jó reggelt, Jack.

– Na, gyere csak, gyere.

– Jó reggelt.

– Hogy vagy, Dedalus?

– Köszönöm. Hát te?

J. J. O'Molloy megrázta fejét.

SZOMORÚ

A legígéretesebb ügyvédjelölt volt valaha. Le van pusztulva szegény fiú. A sorvadás lázrózsái a végről vallanak. Itt már csak az imádság segít. Vajon mi szél hozta ide? Pénzzavar.

– *Avagy ha a csipkézett hegyormokra hágunk.*

– Remek színben vagy.

– Láthatnám a szerkesztőt? – kérdezte J. J. O'Molloy, a belső ajtó felé nézve.

– Nagyon is – mondta MacHugh professzor. – Látható és hallható. Bent van a szentélyben Lenehannel.

J. J. O'Molloy odasétált a lejtős asztalhoz, és elkezdte visszafelé forgatni a kartoték rózsaszín lapjait.

Egyre kevesebbet praktizál. Lehetettvolnavalaki. Elkeseredés. Hazárdjáték. Becsületbeli adósságok. Szelet vet, vihart arat. Szép tiszteletdíjakat tett zsebre valaha D. és T. Fitzgeraldnál. Parókát viselnek, hogy fitogtassák a szürkeállományukat. Közszemlére teszik az eszüket, mint az a szobor Glasnevinben. Rémlik, mintha valami irodalmi munkája is volna az *Express*nél Gábriel Conroyjal. Olvasott fickó. Myles Crawford az *Independent*nél kezdte. Muris, ahogy ezek az újságírók kiszagolják, merről fúj a szél és rögtön ott vannak, ha akad egy új állás. Szélkakasok. Egy szájból fújnak hideget és meleget. Nem tudja az ember, melyiknek higgyen. Az egyik történet addig jó, amíg nem hallod a másikat. Fejvesztve egymásnak esnek a lapokban, aztán mintha elfújták volna a haragot. A következő percben már ölellek, édes barátom.

– Az isten szerelmére, figyeljetek ide – könyörgött Ned Lambert. – *Avagy ha a csipkézett hegyormokra hágunk...*

– Bombaszt! – vágott közbe a professzor mogorván. – Elég ebből a felfújt szélzsákból.

– *Hágunk* – folytatta Ned Lambert – *egyre csak feljebb és feljebb, hogy lelkünket megfürdessük mintegy...*

– A száját kéne megfürdetni – mondta Mr. Dedalus. – Szentséges Atyaúristen! De nem? Szed erre valamit?

– *Mintegy ír honunk portfoliójának páratlan panorámájában, mely már sokat megénekelt remek tájak égig magasztalt, prototipikus csodái dacára a szépség koronájáért küzd, bozótos berkeivel és hullámzó síkjaival és a tavasz zöldjének buja legelőivel, melyeket átitat szelíden sejtelmes ír félhomályunk éteri áttetsző ragyogása...*

– A hold – szólt közbe MacHugh professzor. – Hamletről megfeledkezett.

ŐSEI NYELVÉN

– Mely széltében-hosszában köpönyeget borít a kilátásra és várja, míg a hold izzó korongja felragyog és szétteríti ezüst tündökletességét...

– Ó – kiáltott fel Mr. Dedalus, kieresztve egy reménytelen mordulást. – Ezt a szart! Ebből elég, Ned. Az élet túl rövid.

Levette cilinderét, és türelmetlenül belefújva bokros bajuszába, gereblyeujjakkal átfésülte kócos fejét.

Ned Lambert kuncogó gyönyörűséggel félrelökte az újságot. Egy perccel később ugatásszerű rekedt röhögés pukkadt ki MacHugh professzor borotválatlan, fekete szemüveges arcából.

– Dagálydagasztó Danny! – kiáltotta.

MIT MONDOTT WETHERUP

Ez mind nagyon szép, így röhögni rajta, mikor már kihűlt a betű, de azon melegében kapkodják az ilyet, mint a cukrot. Valamikor a sütőiparban dolgozott, nem? Ezért hívják Dagálydagasztó Dannynek. Mindenesetre jól van bélelve. A lányát ügyesen hozzáfércelte ahhoz az adóhivatali pofához az autójával. Szép fogás volt. Fogadások. Nyílt ház. Nagy zabák. Wetherup mindig azt mondta. A gyomrukon keresztül lehet őket megfogni.

A belső ajtó kivágódott, és egy horgas orrú skarlát arc nyomult elő, tarajos-tollasra fésült hajjal. Kihívó kék szemmel nézett körül, és harsány hangon kérdezte:

– Miről van szó?

– Íme az álgróf személyesen – jelentette be zengőn MacHugh professzor.

– Fogdbeaszádat, rohadt vén tanbetyár! – mondta elismeréssel a szerkesztő.

– Gyere, Ned – mondta Mr. Dedalus, fejére téve kalapját. – Erre innom kell valamit.

– Inni! – rikkantotta a szerkesztő. – Semmi szesz szentmise előtt.

– Milyen igaz – mondta Mr. Dedalus, kifelé menet. – Gyere már, Ned.

Ned Lambert lesiklott az asztalról. A szerkesztő kék szeme Mr. Bloom arcára révedt, mosoly árnya suhant át rajta.

– Jössz te is, Myles? – kérdezte Ned Lambert.

HÍRES CSATÁKRA EMLÉKEZÜNK

– Észak-Cork-i milícia! – rikkantotta a szerkesztő a kandalló felé lépdelve. – Minden alkalommal győztünk! Észak-Cork és spanyol tisztek!

– Hol volt ez, Myles? – kérdezte Ned Lambert tűnődő szemlét tartva cipője orrán.

– Ohióban! – üvöltötte a szerkesztő.

– Abbizony – ismerte el Ned Lambert.

Kivonulva odasúgta J. J. O'Molloynak:

– Kezdődő delírium tremoló. Szomorú, – Ohio! – kukorékolta magasszopránban a szerkesztő égre fordított bíborarccal. – Az én Ohióm.

– Tökéletes krétikus metrum! – mondta a professzor. – Egy hosszú, egy rövid, egy hosszú.

Ó, EÓLI HÁRFA!

Mellényzsebéből kis fogselyem szalagot húzott elő, egy szálat leszakított, és két-két rezonáló piszkos foga között ügyesen pengetni kezdte.

– Bingbang, bangbang.

Mr. Bloom, látván, hogy tiszta a levegő, a belső ajtó felé indult.

– Egy pillanat, Mr. Crawford – mondta. – Csak éppen telefonálok egy hirdetésügyben.

Bement.

– Na és az esti vezércikk? – kérdezte MacHugh professzor, miközben odalépett a szerkesztőhöz, és erős tenyerét a vállára tette.

– Az rendben lesz – mondta Myles Crawford sokkal nyugodtabban. – Nyugi. Hahó, Jack. Sima ügy.

– Szép jó napot, Myles – mondta J. J. O'Molloy, és a kezében tartott oldalakat hanyagul visszaejtette a többihez. – Az a kanadai panamaügy van ma műsoron?

Bent felberregett a telefon.

– Huszonnyolc... Nem, húsz... Négy, négy... Igen.

TIPPEK TIPPjE

Lenehan jött ki a belső irodából a Sport ívekkel.

– Ki akar egy halálbiztos tippet az Arany Kupára? – kérdezte. – Jogar O. Maddennel a nyeregben.

Odalökte az íveket az asztalra.

Mezítláb rohangászó rikkancsok ordítozása közeledett a hallban, és kivágódott az ajtó.

– Pszt! – mondta Lenehan. – Laposakat hallok.

MacHugh professzor átvágott a szobán, nyakon ragadta a berezelt csirkefogót, miközben a többiek lóhalálában menekültek a hallból le a lépcsőn. Az ívek sustorogva repültek szét a huzatban, kék szavakat firkantottak a levegőbe, és az asztal alatt a földre hulltak.

– Nem én voltam! Az a nagydarab lökött meg, uram.

– Dobjátok ki, és csukjátok be az ajtót – mondta a szerkesztő. – Hurrikánban nem lehet dolgozni.

Lenehan elkezdte szedegetni az íveket a földről, és nyögött, miközben kétszer is laposakat hajlott.

– A lóverseny-mellékletért jöttem, uram – mondta a rikkancs. – Pat Farrell lökött meg, uram.

Két arcra mutatott, akik az ajtófélfa mellett kukucskáltak vissza.

– Az ott, uram.

– Tűnj a fenébe! – rivallt rá MacHugh professzor.

Kilökte a srácot, és bevágta az ajtót.

J. J. O'Molloy ide-oda lapozgatta a recsegő kartotékokat, morgott, keresett valamit:

– Folytatása a hatodik oldalon, negyedik hasáb.

– Igen... Itt az *Evening Telegraph* beszél – telefonált Mr. Bloom a belső irodából. – A főnök...? Igen. *Telegraph*... Hogy hová?... Aha! Melyik árverési csarnok? Aha! Értem. Jó. Majd megtalálom.

KARAMBOL KÖVETKEZIK

A telefon újra berregni kezdett, ahogy visszaakasztotta a kagylót. Sietősen jött befelé és nekiment Lenehannek, aki a második ívvel küszködött éppen.

– *Pardon, monsieur* – mondta Lenehan, és fintorogva megragadta egy pillanatra.

– Én kérek bocsánatot – mondta Mr. Bloom, tűrve a másik szorítását – Hol ütöttem meg? Rohanásban vagyok.

– Bokán – mondta Lenehan.

Bohócpofát vágott és nyafogott, a bokáját masszírozva:

– Az évek múlásának felsőbb okán.

– Igazán sajnálom – mondta Mr. Bloom.

Az ajtóhoz ment, kitárta, majd megállt. J. J. O'Molloy egymás után csapkodta a nehéz lapokat. Két sipító hang visszhangzott a puszta folyosón, meg egy szájharmonika hangja a lépcsőkön guggoló rikkancsok felől:

– A wexfordi legények mi vagyunk
Helyén van a szívünk és karunk.

BLOOM EL

– Csak átugrok a Bachelor's Walkra – mondta Mr. Bloom –, ebben a Kulch-féle hirdetésügyben. El akarom intézni. Hallom, ott van Dillonnál.

Egy pillanatig határozatlanul nézte az arcukat. A szerkesztő, aki addig a kandallópárkányra könyökölve homlokát tenyerébe támasztotta, hirtelen szélesre tárta karját.

– Távozz! Előtted a világ.

– Egy perc, és itt vagyok – mondta Mr. Bloom kifelé sietve.

J. J. O'Molloy kivette az íveket Lenehan kezéből, olvasni kezdett, puhán szétfújva őket, megjegyzés nélkül.

– Meg fogja szerezni azt a hirdetést – mondta a professzor, fekete keretű pápaszemén keresztül kibámulva a vitrázsfüggöny felett. – Nézd a kis csibészeket a sarkában.

– Mutasd! Hol? – kiáltott Lenehan, miközben az ablakhoz szaladt.

UTCAI DÍSZKÍSÉRET

A vitrázsfüggöny felett mindketten megmosolyogták a Mr. Bloom nyomában rajcsúrozó rikkancsok libasorát, az utolsó fehéren cikázott ide-oda a szélben, csúfondáros papírsárkány, fehér pántlikafarokkal.

– Nézd azt a kis porbafingót a sarkában, jó kis haddelhadd – ujjongott Lenehan. – Meg kell dögölni! Ó, a lengőbordám! A lúdtalpas járását, azt kezdte utánozni! Minden hájjal megkentek. Ismerik a dürgést.

Mazurkát rögtönözve végigillegett a parketten a kandalló mellett J. J. O'Molloyhoz, aki az íveket kinyújtott kezébe terítette.

– Ez meg mi? – kérdezte riadtan Myles Crawford. – Hová mentek ezek ketten?

– Kik? – kérdezte odafordulva a professzor. – Lementek az Ovalba egy pohárra. Paddy Hooper is ott van Jack Hall-lal. Tegnap este jött meg.

– Na, akkor gyerünk – mondta Myles Crawford. – Hol a kalapom?

Reszketegen átment a hátsó irodába, miközben zakója szárnyait széthajtotta, s kulcsait csörgette a hátsózsebében. Aztán a levegőben csörögtek, meg a fának koppantak, ahogy bezárta az íróasztalfiókot.

– Már van benne – mondta halkan MacHugh professzor.

– Úgy látszik – jegyezte meg J. J. O'Molloy, és tűnődőn, morogva elővette cigarettatárcáját –, de a látszat néha csal. Kinek van a legtöbb gyufája?

A BÉKEPIPA

Megkínálta a professzort cigarettával, és magának is vett egyet. Lenehan máris ugrott, gyufát sercintett nekik, és egymás után meggyújtotta mind a kettőnek. J. J. O'Molloy újra kinyitotta a tárcáját, és megkínálta.

– Merci szépen – mondta Lenehan, és vett egyet.

A szerkesztő kijött a belső irodából, a szalmakalap félrecsapva homlokán. Énekhangon szavalt, rábökve MacHughra:

– Téged rang és hírnév kísért,
Birodalomra vágy szíved.

A professzor vigyorgott, összezárva hosszú ajkait.

– He? Az a rohadék vén római birodalom? – mondta Myles Crawford.

Kivett egy cigarettát a nyitott tárcából. Lenehan, miután fürge gráciával meggyújtotta neki, felkiáltott:

– Közfigyelem kéretik vadonatúj találós kérdésemhez:

– *Impérium romanum* – mondta nyájasan J. J. O'Molloy. – Nemesebb csengése van, mint annak, hogy British vagy Brixton. Az úgy hangzik, mint zsír a tűzben.

Myles Crawford teli tüdőből fújta az első füstöt föl a mennyezetnek.

– Erről van szó. Mi vagyunk a zsír. Te meg én vagyunk a zsír a tűzben. Annyi esélyünk sincs, mint hógolyónak a pokolban.

RÓMA, NAGYSÁG VOLT A NEVED

– Egy pillanat türelmet – szólt közbe MacHugh professzor, magasra emelve két békés karmát. – Nem szabad, hogy a szavak, a szavak hangzása félrevezessen minket. Impérium, imperatívusz, imperiális, csupa ilyet gondolunk Rómáról.

Kirojtosodott, mocskos kézelőkből szónokian nyújtotta ki a karjait, majd szünetet tartott.

– Milyen volt a civilizációjuk? Hatalmas, elismerem, de hitvány. Kloákák: kanálisok. A zsidók a pusztában és a hegytetőn azt mondták: *Jó itt nekünk. Építsünk egy oltárt Jehovának.* A rómaiak, pontosan úgy, mint az angolok, akik a nyomukban járnak, minden új földrészre, ahová csak betették a lábukat (a mi szigetünkre sosem tették), ezt a kloáka komplexusukat hozták magukkal. Körülnéztek tógájukban, és azt mondták: *Jó itt nekünk. Építsünk egy vécét.*

– Amit meg is építettek – mondta Lenehan. – A mi régi, ősi elődeink, ahogy azt a Guinness's könyvének első fejezetében olvashatjuk, különösképpen vonzódtak a szabad folyáshoz.

– A természet úriemberei voltak – dünnyögte J. J. O'Molloy. – De van római jog is a világon.

– És Poncius Pilátus az ő prófétája – válaszolta MacHugh professzor.

– Hallottátok azt a történetet Palles őrgrófról? – kérdezte J. J. O'Molloy. – A királyi egyetem díszvacsoráján történt. Minden remekül ment...

– Először az én találós kérdésemet – mondta Lenehan. – Figyeltek?

Mr. O'Madden Burke, magasan, bő, szürke Donegal tweedjében, bejött a folyosóról. Stephen Dedalus jött utána, s levette a kalapját, ahogy belépett.

– *Entrez, mes enfants!* – kiáltotta Lenehan.

– Egy kérelmezőt kísérek – mondta Mr. O'Madden Burke zengzetesen. – A Tapasztalat vezeti az Ifjúságot a Hírnév csarnokába.

– Hogy van? – mondta a szerkesztő, kezét nyújtva. – Kerüljön beljebb. Atyjaura épp most ment el.

???

Lenehan mindenkihez szólt:

– Csöndet kérek! Melyik operát adják a virágpiacon? Gondolkodjatok, fontolgassátok, agyaljatok, válaszoljatok.

Stephen átnyújtotta a gépelt lapokat, s mutatta a címet és az aláírást.

– Kicsoda? – kérdezte a szerkesztő. A sarka le van szakítva.

– Mr. Garrett Deasy – felelte Stephen.

– Az a vén nyomoronc – állapította meg a szerkesztő. – Ezt ki tépte le? Hirtelen jött rá?

Tűz szárnyán küldi
Orkán s déli táj
Jön ő, sápadt vámpír
S számon már a száj.

– Jó napot, Stephen – mondta a professzor, miközben átkukucskált a válluk felett. – Száj és köröm? Csak nem maga is...?

Bikabarát bárd.

GRIMBUSZ KÖZISMERT VENDÉGLŐBEN

– Jó napot, uram – válaszolta Stephen és elpirult. – Nem én írtam a levelet. Mr. Garrett Deasy kért meg, hogy...

– Ó, jól ismerem – mondta Myles Crawford –, ismertem a feleségét is. A legrohadtabb vén szipirtyó volt, akit valaha a föld a hátán hordott. Jézus nevére, annak aztán volt száj- és körömkórja, nem vitás. Aznap este, amikor a levest a pincér pofájába vágta a Star and Garterben. Hohó!

Asszony hozta a bűnt a világba. Helénáért, Meneláosz szökevény feleségéért, tíz évig a görögök. O'Rourke, Breffini hercege.

– Özvegyember? – kérdezte Stephen.

– Szalmaözvegy – mondta Myles Crawford, és szemével végigfutott a gépelt szövegen. – A császár lovai. Habsburg. Egy ír ember mentette meg az életét a bécsi bástyán. Ne feledjük! Maximilian Karl O'Donneli, gráf von Tirconnel Írországból. Most meg a saját trónörökösét küldte el, hogy a királyt az osztrák hadsereg tábornokává tegye. Nagy baj van ott készülőben. A Vadludak vándorlása. Igen, minden alkalommal. Ne feledjük!

– A kérdés éppen az, hogy ő nem felejtette-e el – tűnődött J. J. O'Molloy, egy lópatkó papírnehezéket forgatva. – Trónörökösök megmentéséért köszönet a fizetség.

MacHugh professzor hirtelen feléje fordult.

– És ha nem? – mondta.

– Elmondom, hogy volt – kezdte Myles Crawford. – Volt egyszer egy magyar...

VESZETT ÜGYEK. NEMES MÁRKI KERÜL SZÓBA

– Mi mindig veszett ügyeket szolgáltunk híven – mondta a professzor. – A siker számunkra az értelem és a képzelet halála. Győztesekhez sosem voltunk hívek. Azokat kiszolgáljuk. Én a durva latin nyelvet tanítom. És egy olyan faj nyelvét beszélem, melynek gondolkodása abban a bölcsességben leli betetőzését, hogy az idő pénz. Materiális dominancia. Domine! Uram! És hol a lelkiség? Uram Jézus? Salisbury uram? Szófa egy West End-i klubban. Bezzeg a görög!

KYRIE ELEISON!

Mosoly ragyogta be sötétkeretes szemét, nyújtotta keskeny ajkát.

– A görög! – mondta újra. – *Kyrios!* Sugárzó szó. Magánhangzók, melyeket a sémiták és a szászok sose ismertek. *Kyrie.* Az értelem ragyogása. Görögöt kellene tanítanom, a szellem nyelvét. *Kyrie eleison!* A klozett-gyártók és a kloákagyártók sohasem lesznek a lelkünk urai. Mi felesküdt hívei vagyunk az európai katolikus lovagi etikának, amely elsüllyedt Trafalgarnál, és a lélek birodalmának, nem pedig egy *imperium*nak, mely elmerült az athéni flottával Aigoszpotaminál. Igen, igen. Elsüllyedt minden. Pürrhosz, akit egy jóslat félrevezetett, tett egy utolsó kísérletet, hogy visszahozza Hellász aranykorát. Veszett ügyet szolgált. Odébbsétált az ablak felé.

– Mindig harcba szálltak – mondta Mr. O'Madden Burke szürkén –, de mindig elbuktak.

– Buhuhuuu! – siránkozott Lenehan halkan. – A *matinéé* második felében kapott téglának köszönhetően. Szegény, szegény, szegény Pürrhosz!

Aztán Stephen fülébe suttogta egész közelről:

LENEHAN LIMERICKJE

MacHugh egy bölcs kövér kisöreg
A szemén sötét a szemüveg
Én mondom, kár bele

Kettőt lát többnyire
A Poén Peti meg hova lett?

Gyászban Sallustiusért, mondja Mulligan. Akinek baromira meghalt az anyja.

Myles Crawford a lapokat az oldalzsebébe gyömöszölte.

– Rendben lesz a dolog – mondta. – Majd később elolvasom a többit. Rendben lesz a dolog.

Lenehan tiltakozva tárta szét karját.

– No de a találós kérdésem! Melyik operát adják a virágpiacon?

– Operát? – Mr. O'Madden Burke szfinxképe még talányosabbra vált. Lenehan örömmel jelentette be:

– A *Kasztília rózsáját*. Értitek, hogy adják, he?

Szelíden léptájon legyintette Mr. O'Madden Burke-öt. Mr. O'Madden Burke kecsesen az esernyőjére dőlt, látszólag lélegzet után kapkodva.

– Segítség! – sóhajtotta. – Erősen gyengülök.

Lenehan lábujjhegyre emelkedett, és sebesen legyezte arcát a zizegő újságlapokkal.

A professzor megkerülte a kartotékokat, végighúzta kezét Stephen és Mr. O'Madden Burke laza nyakkendőjén.

– Párizs régen és most – mondta. – Úgy néztek ki, mint a kommünárok.

– Mint azok a fickók, akik a levegőbe röpítették a Bastille-t – mondta J. J. O'Molloy szelíden gúnyolódva. – Vagy nem ti lőttétek le a finn alkirályt? Úgy néztek ki, mint aki már meg is tette. Bobrikov generális.

– Csak gondolkodtunk rajta – mondta Stephen.

OMNIUM MINDITTUM

– Tehetségek gyülekezete – állapította meg Myles Crawford. – Jog, a klasszika...

– Lóverseny – tette hozzá Lenehan.

– Irodalom, publicisztika.

– Ha Bloom itt volna – mondta a professzor. – A hirdetés szépművészete.

– És Madame Bloom – egészítette ki Mr. O'Madden Burke. – Az éneklő múzsa. Dublin első számú kedvence.

Lenehan hangosan köhintett egyet.

– Öhöm – mondta egész halkan. – Ó, egy szabad kis levegőt! Meghűltem a parkban. Nyitva volt a kapu.

„MEG TUDJA CSINÁLNI!”

A szerkesztő ideges kezét rátette Stephen vállára.

– Szeretném, ha írna nekem valamit – mondta. – Valami tököset. Meg tudja csinálni. Az arcára van írva. *Az ifjúság lexikoná*ban...

Az arcodra van írva. A szemeden is látszik. Lusta kis léhűtő.

– Száj- és körömfájás! – kiáltotta a szerkesztő megvetően. – Nacionalista tömeggyűlés Borris-in-Ossoryban. Nyavalyakórság! A közvélemény lehengerlése! Valami tököset írjon nekik. Írjon bele mindannyiunkat, ott egye a fene. Atyafiúszentlélek és Jakes M’Carthy.

– Elvégre mindnyájan szállíthatunk szellemi táplálékot – mondta Mr. O’Madden Burke.

Stephen a kihívóan közönyös ábrázatra emelte tekintetét.

– Be akar venni a sajtóbandába – mondta J. J. O’Molloy.

A NAGY GALLAHER

– Meg tudja csinálni – ismételte Myles Crawford, és nyomatékul ökölbe szorította a kezét. – Várjunk csak. Európának tátva marad a szája, ahogy Ignatius Gallaher mondta mindig, amikor még csak lézengett, meg felügyelő volt a Clarence billiárdtermében. Gallaher! Ezt nevezem újságírónak! Ezt nevezem tollnak! Tudja, hogy ugrott ki? Majd én elmondom. Az volt a legügyesebb húzás az újságírás történetében. Nyolcvanegyben volt, május hatodikán, a Legyőzhetetlenek idején, gyilkosság a Phoenix Parkban, még a világon se volt, gondolom. Meg is mutatom.

Félrelökte őket, és ment a kartotékokhoz.

– Ide nézzen – mondta és hátrafordult. – A *New York World* táviratozott különtudósításért. Emlékeztek arra az időre?

MacHugh professzor bólintott.

– A *New York World* – mondta a szerkesztő izgatottan hátralökve szalmakalapját. – Ahol történt. Tim Kelly, vagy jobban mondva Kavanagh, Joe Brady és a többiek. Ahol Kecskenyúzó vezette a kocsit. Az egész útvonal, látja?

– Kecskenyúzó – emlékezett Mr. O'Madden Burke. – Fitzharris. Most állítólag övé az a kocsisbetérő ott a Butt Bridge-nél. Holohan mesélte. Ismeritek Holohant?

– Hoppá hol rohan. Ez az? – kérdezte Myles Crawford.

– És a szegény Gumley is ott van valahol, így mesélte, a várostanács köveire vigyáz. Éjjeliőr.

Stephen döbbenten fordult felé.

– Gumley? Ne mondja! Az apám barátja?

– Hagyja a fenébe Gumleyt – kiáltotta mérgesen Myles Crawford. – Vigyázzon csak a köveire, hogy meg ne lógjanak. Erre figyeljen. Mit tesz Ignatius Gallaher? Hát majd én megmondom. A lángész ötlete. Azonnal táviratozott. Megvan a *Weekly Freeman* március 17-i száma? Na! Megvan?

Pár oldalt visszafelé csapkodott a kartotékok közt, és ujjával egy pontra bökött.

– Vegyük a negyedik oldalt, a Bransome-kávé hirdetése, mondjuk. Megvan? Na!

A telefon berregett.

TÁVOLI HANG

– Veszem én – mondta a professzor és már ment is.

– B a park bejárata. Jó.

Az ujja pontról pontra ugrált, reszketegen bökdösött.

– T az alkirály rezidenciája. C ahol a gyilkosság történt. K a Knockmaroon kapu.

A laza hús ide-oda lötyögött a nyakán, mint a pulykatoka. Rosszul keményített ingmelle kiugrott a mellénye alól. Egyetlen durva mozdulattal visszalökte.

– Halló? Itt az *Evening Telegraph* beszél... Halló?... Ki beszél?... Igen... igen... igen.

– F-től P-ig megy az út, ahol Kecskenyúzó hajtotta a kocsit alibi gyanánt. Inchicore, Roundtown, Windy Arbour, Palmerston Park, Ranelagh. F.A.B.P. Érti? X az Davy kocsmája, a Felső Leeson Streeten.

A professzor a belső ajtóhoz lépett.

– Bloom van a telefonnál.

– Mondd neki, hogy menjen a pokolba – mondta a szerkesztő habozás nélkül. – X tehát Davy kocsmája, érti?

RAVASZ, NAGYON

– Ravasz – mondta Lenehan. – Nagyon, – Azon melegiben átnyújtotta nekik – mesélte Myles Crawford – az egész rohadt históriát.

Lidércnyomás, amelyből sohasem fogsz felébredni.

– Én láttam – mondta büszkén a szerkesztő. – Jelen voltam. Dick Adams, a legjobb szívű corki fenegyerek, akibe az Isten valaha lelket lehelt, meg én.

Lenehan meghajolt egy légből kapott alak előtt, és kijelentette:

– Madám, ím Ádám. A tan Ábel e bánata.

– Történelem! – kiáltotta Myles Crawford. – A Prince Street-i Öregasszony jött meg elsőnek. Lőn sírás és fogak csikorgatása. Egy hirdetésből. Gregor Grey csinálta a tervét. Ettől állt talpra. Aztán Paddy Hooper megfőzte Tay Payt, aki bevette őt a *Star*hoz. Most Blumenfelddel dolgozik. Ezt nevezem újságírásnak. Ez a tehetség. Pyatt! Ő volt mindannyiuk papája!

– A bulvársajtó atyja – erősítette meg Lenehan –, és Chris Callinan sógora.

– Halló?... Ott van?... Igen, még itt van. Jöjjön át személyesen.

– Hol találtok ma ilyen tehetséget a sajtóban, mi? – kiáltotta a szerkesztő, és az asztalra csapta a lapokat.

– Rene favasz – mondta Lenehan Mr. O'Madden Burke-nek.

– Nagyon ügyes – mondta Mr. O'Madden Burke.

MacHugh professzor kijött a belső irodából.

– Apropó Legyőzhetetlenek – szólalt meg. – Tudtátok, hogy néhány utcai árust kihallgatott a vizsgálóbíró?

– Ó, hogyne – mondta mohón J. J. O'Molloy. – Lady Dudley éppen ment hazafelé a parkon át, mert látni akarta azokat a fákat, amiket a ciklon tavaly kidöntött, és gondolta, vesz egy látképet Dublinről. És kiderült, hogy a képeslap Joe Brady vagy a Nagyfőnök vagy Kecskenyúzó emlék-levelezőlapja. Pont az alkirály rezidenciája előtt, ezt kapd ki!

– A tyúkper-ügyosztályra kerültek – mondta Myles Crawford. – Aggyan! A sajtó és a jog! Hol találtok most olyan embert a jogászok között, mint azok a fickók, mint teszem azt Whiteside, Isaac Butt, vagy az Ezüstszájú O'Hagan? Mi? Ott ette meg a fene. Aggyan! Legfeljebb a kakasülőn.

Ajka ideges gúnyos fintorral némán rángatózott tovább. Hol a nő, aki e száj csókja után sóvárogna? Honnan tudod? Miért írtad akkor?

RÍMEK ÉS SZÍNEK

Táj, száj. A száj tán táj? Vagy a táj száj? Egy kicsit. Táj, fáj, állj, mállj, szállj. Rímek: két ember egyformán öltözve, egyforma külső, párosával.

.....la tua pace
..... che parlar ti piace
Mentre che il vento, come fa, si tace.

Látta őket hármasával, közeledő lányok, zöldben, rózsaszínben, rozsdabarnán, egymásba karolva, per l'aer perso, mályvaszínben, bíborban, quella pacifica oriafiamma, aranylobogókkal, di rimirar fé piú ardenti. De én öreg emberek, bűnbánóan, ólomlábakon, éjsötét leple alatt: száj táj: anyaméhre sírkövére.

– Halljuk, mit tudsz felhozni saját védelmedre! – mondta Mr. O'Madden Burke.

ELÉG A MÁNAK...

J. J. O'Molloy sápadtan mosolyogva fogadta a kihívást.

– Kedves Myles barátom – mondta, elhajítva a cigarettáját –, teljesen félremagyarázod a szavaimat. Semmi szándékom védőbeszédet tartani, mint jelenleg ajánltatik, a harmadik professzió *qua* professzió mellett, de túl messzire vittek a corki lábaid. Miért nem hivatkozol mindjárt Henry Grattanre, Floodra, Démoszthenészre és Edmund Burke-re? Ignatius Gallahert és chapelizodi fejesét, Harmsworthöt a zugsajtóból, mindnyájan ismerjük, csakúgy mint az amerikai kuzinját a bowery-i szennylapnál, nem is beszélve a többiről, a *Paddy Kelly's Budget*ről, a *Pue's Occurences*ről, és örökéber barátunkról, a *Skibereen Eagle*-ről. Miért hivatkozzunk a törvényszéki ékesszólás olyan virtuózára, mint Whiteside? Elég a mának a sajtó maga.

HAJDANVOLT NAPOK EMLÉKE

– Grattan és Flood éppen ebbe az újságba írtak – ordította arcába a szerkesztő. – Ír Önkéntesek! Hol vagytok most? Alapítva 1763-ban. Dr.

Lucas. Hol találtok most egy John Philpot Currant? Aggyan!

– Hát – mondta J. J. O'Molloy. – Bushe királyi tanácsos, például.

– Bushe? – mondta a szerkesztő. – Igen, Bushe, az igen. Neki van belőle valami a vérében. Kendal Bushe, akarom mondani, Seymour Bushe.

– Már rég a bíróságon lehetne – jegyezte meg a professzor –, ha az a... különben hagyjuk.

J. J. O'Molloy Stephenhez fordult, és csöndesen, lassan mondta:

– Életemben az egyik legkerekebb körmondatot, azt hiszem, Seymour Bushe-tól hallottam. Abban a testvérgyilkossági ügyben, a Childs-ügyben. Bushe volt a védőügyvédje.

S fülhézagomba önté.

Tényleg, hogy jött rá? Álmában halt meg. Vagy a másik sztori, a két-hátú fenevad.

– Az hogy volt? – kérdezte a professzor.

ITÁLIA. MAGISTRA ARTIUM

– A bizonyítékok mérlegelésén alapuló jogról beszélt – mondta J. J. O'Molloy –, a római jogról, ellentétben a korábbi mózesi törvénnyel, a *lex talionis*szal. Michelangelo Mózesére hivatkozott a Vatikánban.

– Ha!

– Néhány jól megválasztott szó – hangzott Lenehan bevezetője. – Csönd!

Szünet. J. J. O'Molloy elővette cigarettatárcáját.

Vaklárma. Valami banalitás következik.

A Hírnök gondolatokba merülve gyufaskatulyát vett elő, és meggyújtotta szivarját.

Azóta sokat gondoltam rá, visszatekintve arra a különös időre, hogy az a jelentéktelen mozdulat, önmagában véve egészen triviális, az a gyufagyújtás határozta meg mindkettőnk későbbi életét mindörökre.

EGY KEREK KÖRMONDAT

J. J. O'Molloy belefogott, formálva szavait:

– Azt mondta róla: *fagyott zenének márványos bálványa, szarvas és iszonyú, az ember isteni formája, bölcsesség és prófécia örök jelképe, mely,*

ha bármi, amit valaha szobrász keze vagy képzelete márványba vésett, átszellemülten és átszellemítőn, megérdemli, hogy éljen, megérdemli, hogy éljen.

Vékony keze kecses hullámot vetve felröppent és visszahullt.

– Szép! – vágta rá azonnal Myles Crawford.

– Isteni sugallat – mondta Mr. O'Madden Burke.

– Magának tetszik? – kérdezte J. J. O'Molloy Stephentől. Stephen a nyelv és a mozdulat kecsességétől megszédültén elpirult.

Kivett egy cigarettát a tárcából. J. J. O'Molloy odanyújtotta tárcáját Myles Crawfordnak. Lenehan, mint az előbb, meggyújtotta a cigarettájukat, és bezsebelve zsákmányát, mondta:

– Köszibusz szépibusz.

NAGYERKÖLCSŰ FÉRFIÚ

– Magennis professzor beszélt nekem magáról – mondta J. J. O'Molloy Stephennek. – Mi a véleménye valójában arról a hermetikus bandáról, az opál csend költőiről: A. E.-ről, a mestermisztikusról? Az a Blavatsky-némber kezdte az egészet. Nagy kókler volt az öreglány. A. E. mondta valami jenki újságírónak, hogy ön egyszer azért ment el hozzá kora hajnalban, hogy a tudat síkjairól kérdezze. Magennis azt hiszi, hogy csak ugratni akarta. Igen nagyerkölcsű férfiú ez a Magennis.

Rólam beszélt. Mit mondott? Mit mondott? Mit mondott rólam? Ne kérdezd meg.

– Nem, köszönöm – mondta MacHugh professzor, elhárítva a cigarettatárcát. – Várj egy pillanatra. Hadd mondjak valamit. A szónoklás művészetének legragyogóbb példáját John F. Taylortól hallottam, amikor beszédet mondott az egyetemi történelmi társaság ülésén. Mr. Fitzgibbon, aki most a legfelsőbb bíróság elnöke, beszélt előtte, és a vita tárgya egy esszé volt (újdonság abban az időben), mely az ír nyelv felélesztéséért szállt síkra.

Myles Crawfordhoz fordult.

– Te ismered Gerald Fitzgibbont. Nahát akkor el tudod képzelni elmefuttatása stílusát.

– Úgy hírlik, ő is tagja Tim Healyvel együtt – vetette közbe J. J. O'Molloy – a Trinity College birtokkezelőségének.

– Édes kis társasága van – mondta Myles Crawford –, gyerek matrózinget visel. Na folytasd. Szóval?

– Az a beszéd, megjegyzem – mondta a professzor –, tökéletes szónokra vallott, tele volt udvarias fennhéjázással, és csiszolt előadásmódban öntötte rá, ha nem is haragjának csészéjét, de a gőgös ember dölyfét az új mozgalomra. Akkor új volt a mozgalom. Gyengék voltunk, tehát mit sem értünk.

Hosszú vékony ajkait egy pillanatra összezárta, de mivel mohón folytatni akarta, hüvelykjét és gyűrűsujját szemüvegéhez emelte, és reszketegen megérintve a fekete keretet, új irányba fókuszálta.

IMPROMPTU

Ünnepélyesen J. J. O'Molloyhoz fordult:

– Biztosan tudjátok, hogy Taylor betegágyából kelt fel, hogy ott lehessen. Hogy előre készült volna beszédére, aligha hiszem, mert egy árva gyorsíró nem volt a teremben. Taylor sötét, sovány arcát bozontos szakáll keretezte. Lazán megkötött, fehér selyem nyakkendőt viselt, és összességében úgy nézett ki (noha nem így volt), mint aki halálán van.

Egyszerre, de nem sietve J. J. O'Molloyról Stephen arcába nézett, aztán hirtelen a földre, mintha valamit keresne. Fénytelen vászongallérja előbukkant lehajtott feje mögül, hervadó hajától piszkosan. Még mindig keresve folytatta:

– Mikor Fitzgibbon beszédének vége volt, John F. Taylor emelkedett szólásra. Röviden, már amennyire fel tudom idézni, szavai így hangzottak.

Fölemelte fejét, határozottan, mintha még egyszer magába nézett volna. Vaksi mélytengeri halak úszkáltak vastag lencséi mögött, kijáratot keresve.

Belefogott:

– *Elnök úr! Hölgyeim és uraim! Nagy volt csodálatom mind e percig, miközben tudós barátom Írország ifjúságához intézett szavait hallgattam. Mintha távoli országba kerültem volna, messze-messze innen, olyan korszakba, mely idegen a mi korszakunktól. Mintha az ókori Egyiptomban álltam volna, és főpapját hallgattam volna, amint szavait az ifjú Mózeshez intézi.*

Hallgatói figyelmesen tartották cigarettájukat, miközben szavait itták, s a füst szárba szökkent szóvirágaival. *És bodor füst szálljon.* Nemes szavak jönnek. Vigyázat! Megpróbálkoznál vele te is?

– És mintha hallottam volna az egyiptomi főpapnak szavát, emelkedett hangon, büszkeség és gőg rendületlen mérlegén. Hallottam igéit, és világosan megértettem jelentésüket.

AZ ATYÁKTÓL

Világosan megértettem azt is, hogy a romlás mindig valami véges jóban történik. Sem a végtelenül jó, sem a jóságban teljesen szűkölködő dolgok nem romolhatnak. A fene egyen meg! Ez Szent Ágoston!

– Miért nem akarjátok, ti zsidók, elfogadni a mi kultúránkat, a mi vallásunkat és a mi nyelvünket? Ti nomád pásztorok törzse vagytok: mi hatalmas nép vagyunk. Nektek nincsenek városaitok és nincsen gazdagságtok: a mi városaink a műveltség kaptárai és a mi gályáink, háromsorevezősök és négysorevezősök, áruval és arannyal rakottan szántják az ismert világ tengereit. Ti alig emelkedtetek ki a legkezdetlegesebb állapotból: nekünk irodalmunk, papságunk van, ősidőktől történelmünk és államtudományunk.

Nílus.

Gyermek, ember, bálvány.

A Nílus-parton kisdedmáriák térdepelnek, gyékénybölcső: egy férfi, harcedzett: kőszarvú, kőszakállú, kőszívű.

– Ti egy ismeretlen helyi bálványhoz imádkoztok: a mi templomaink magasztosak és titokzatosak, Izisz és Ozirisz, Hórusz és Ámon-Ré hajlékai. Tiétek a rabszolgaság, áhítat és megalázkodás: miénk a mennydörgés és a tengerek. Izrael gyenge, és gyérek az ő magzatai: Egyiptom seregekkel bír és fegyverei rettenetesek. Csavargónak és napszámosoknak neveztettek: a mi nevünktől reszket a világ.

Éhes, tompa böffenés szakította meg beszédét. De hangja merészen föléje szárnyalt:

– Ámde, hölgyeim és uraim, ha az ifjú Mózes meghallgatta és elfogadta volna ezt a életszemléletet, ha meghajtotta volna fejét, és meghajtotta volna akaratát, és meghajtotta volna szellemét e dölyfös dorgálás előtt, sohasem vezette volna ki a választott népet a szolgaság házából, és nem követte volna a tűzoszlopot a Nap világosságában. Sohasem beszélt volna az Örökkévalóval villámlás közepette a Sínai-hegy csúcsán, sohasem jött volna le az ihlet szent ragyogásával orcáin, kezében tartva a számkivetettek nyelvén vésett törvény kőtábláit.

Megállt, körülnézett, élvezte a csöndet.

BALJÓS – SZÁMÁRA!

J. J. O’Molloy nem minden szomorúság nélkül jegyezte meg:

– Úgy halt meg mégis, hogy nem tehette lábát az ígéret földjére.

– Hirtelen-épp-pillanatnyi-bár-lappangó-betegség-gyakran-előre-átható-haláleset – mondta Lenehan. – És nagy jövő állt mögötte.

Mezítlábas csörtetés hallatszott a folyosókon, majd lábdobogás fel a lépcsőn.

– Ezt nevezem szónoklatnak – mondta a professzor, és senki se mondott ellent.

Elfújta a szél, Mullaghmast seregei és a királyi Tara. Fülhézagok kilométereken át. Szónoki emelvényről bömbölt szavak a szélrózsa minden irányába szétszórva. Egy nép talált menedékre a hangjában. Holt zaj. Akasa-krónikák mindenről, ami valaha valahol valamerre volt. Szeressétek és adjatok hálát neki: én már nem.

Van pénzem.

– Uraim – szólt Stephen. – Tűzzük ki, ajánlanám, következő napirendi pontként az ülés elnapolását.

– Lélegzetelállító vagy. Csak nem valami francia gesztus rejlik itt? – kérdezte Mr. O’Madden Burke. – Amondó vagyok, hogy ez az a pillanat, mikor a boroskancsó, egy metaforával élve, kegyesen várja nagymindnyájunkat amaz ősi fogadóban.

– Legyen akaratod szerint, és ezennel határozottan elhatároztatott. Aki mellette szavaz, mondjon igent – harsogott Lenehan. – Az ellenvélemény: nemet. A javaslatot elfogadottnak nyilvánítom. És melyik legyen az a szeszpajta?... Én a Mooney’sra adom a voksom.

Előrement, intelmeit szórva:

– A legszilárdabban ellene fogunk állni mindenféle töménységeszek fogyasztásának, nem igaz? Így van, nem igaz. Semmiféle esetre sem.

Mr. O’Madden Burke, szorosan nyomában, bajtársként kivont esernyővel így szólt:

– No, Macduff, gyere!

– Apád fia vagy! – kiáltotta a szerkesztő, megveregetve Stephen vállát. – Mehetünk. Hol a fenében vannak a kulcsaim?

Zsebében kotorászott, kirántva az összegyűrt gépelt lapokat.

– Száj- és körömfájás. Tudom. Rendben lesz a dolog. Betesszük. Hol vannak? Rendben van.

Visszadugta a szöveget, és bement a belső irodába.

REMÉNYKEDJÜNK

J. J. O'Molloy épp utána akart menni, de előbb csöndesen odaszólt Stephennek:

– Remélem, megéri még, hogy megjelenjen.

Myles, egy pillanatra. Bement a belső irodába, és behúzta az ajtót.

– Jöjjön, Stephen – mondta a professzor. – Jó, nem? A próféták látomását érezni benne. *Fuit Ilium*! Széljárta Trójáját fosztogatják. Evilági királyságok. A Földközi-tenger urai ma póri szolgák.

Az első rikkancs mögöttük dobogott le a lépcsőn, és ordítva rohant ki az utcára.

– Lóverseny-különkiadás!

Dublin. Sokat, nagyon sokat kell még tanulnom. Balra fordultak, aztán végig az Abbey Streeten.

– Nekem is van egy látomásom – mondta Stephen.

– Igen? – kérdezte a professzor, és lépést váltott. – Crawford majd jön utánunk.

Egy másik rikkancs süvített el mellettük ordítva:

– Lóverseny-különkiadás!

DRÁGA DOHOS DUBLIN

Dublini emberek.

– Két dublini vesta-szűz – mondta Stephen –, öregecskék és jámborak, ötven és ötvenhárom évig éltek a Fumbally Lane-en.

– Az hol van? – kérdezte a professzor.

– Blackpittsen túl.

Éhes dagasztott tésztától bűzlő nyirkos éj. Falhoz lapulva. Faggyúfényes arc pamutbársony kendőben. Fékevesztett szívek. Akasa-krónikák. Gyorsabban, hédes!

Gyerünk tovább. Vágj bele. Legyen világ!

– Dublin látképét a Nelson-oszlop tetejéről szeretnék megnézni. Három shilling tíz pennyt kuporgattak össze egy piros bádog postaláda perselyben.

A hárompennyseket és a hatpennyseket kirázzák, a pennyket kibűvölik egy bicskával. Kettő és három ezüstben, egy és hét rézben. Magukra öltik szalagkötős kalapjukat és legjobb ruhájukat, és esernyőt is visznek magukkal, mert félnek, hogy esetleg elered az eső.

– Okos szüzek – jegyezte meg MacHugh professzor.

RÖGVALÓSÁG

– Egy shilling négy penny értékben disznósajtot vásárolnak, és négy szelet zsúrkenyeret a Marlborough Street-i étkezdéből az északi városrészben, Miss Kate Collins cégtulajdonostól. Vesznek huszonnégy érett szilvát egy lánytól a Nelson-oszlop tövében, hogy a disznósajt utáni szomjúságot csillapítsák. A forgó sorompónál egy úrnak két hárompennyst adnak, és elkezdenek totyogni szép lassan fölfelé a csigalépcsőn, morogva, egymást noszogatva, félnek a sötétben, kifulladnak, kérdezi egyik a másiktól: megvan-e a disznósajt, dicsérik Istent és a Boldogságos Szűzmáriát, ijesztgetik egymást, hogy visszafordulnak, kikukucskálnak a légréseken. Uram Teremtőm! Nem gondolták, hogy ennyire magas.

A nevük Anna Kearns és Florence MacCabe. Anna Kearnsnek derékzsábája van, és azzal a lourdes-i vízzel dörzsöli, egy hölgy adta neki, aki egy egész üveggel kapott egy passzionista atyától. Florence MacCabe minden szombaton egy disznócsülköt és egy üveg duplamaláta sört fogyaszt el vacsorára.

– Antitézis – jegyezte meg a professzor kétszer bólintva. – Vesta-szüzek. Látom őket. Hol marad a barátunk?

Megfordult.

Rikkancsok viháncoló csapata vágtatott le a lépcsőn, és szétszóródott minden irányban, ordítozva, fehér papírjaik csattogtak a levegőben. Nyomukban megjelent a lépcsőn Myles Crawford, kalapja dicsfénybe borította skarlát arcát. J. J. O'Molloyjal beszélgetett.

– Gyere már! – kiáltotta a professzor nagy karlengetéssel. Azzal továbbindult Stephen mellett.

– Igen – mondta. – Látom őket.

BLOOM VISSZATÉR

Mr. Bloom kifulladtán, a megvadult rikkancsok forgószelében, az *Irish Catholic* és a *Dublin Penny Journal* szerkesztősége mellől odakiáltott:

– Mr. Crawford! Egy pillanatra!

– *Telegraph*! Lóverseny-különszám!

– Na mi az? – mondta Myles Crawford egy lépést hátramaradva. Egy rikkancs egyenesen Mr. Bloom képébe kiáltotta:

– Szörnyű tragédia Rathminesban! Megcsípte a gyereket a fújtató!

INTERJÚ A SZERKESZTŐVEL

– Csak ez a hirdetés – mondta Mr. Bloom, miközben fújtatva a lépcső felé igyekezett, és elővette zsebéből a kivágást. – Ebben a pillanatban beszéltem Mr. Kulch-csal. Az előfizetést két hónapra megújítja, azt mondja. Utána majd meglátja. Viszont egy kis figyelemfelkeltő cikket szeretne a *Telegraph*ban, a rózsaszín szombati oldalon. És azt szeretné, hogy másoljuk ki, ha nem túl késő, már mondtam Nannetti tanácsos úrnak, a *Kilkenny People*-ből. Könnyen meg tudom szerezni a nemzeti könyvtárban. A Kulchok háza, érti, ugye? Úgy hívják, hogy Kulch. Szójáték. De gyakorlatilag szavát adta, hogy megújítja az előfizetést. Mindössze egy kis csinnadrattát szeretne. Mit mondjak neki, Mr. Crawford?

K. A. S.

– Lenne szíves közölni vele, hogy kinyalhatja a seggemet? – mondta Myles Crawford, a hangsúly kedvéért széttárva karjait. – És siessen vele, mielőtt kihűl.

Kissé ideges. Jó lesz vigyázni, szélvihar közeleg. Mindannyian elmentek inni. Karöltve. Lenehan tengerészsapkában hátul, lesi, hol lehet potyázni. Szokásos hízelkedése. Vajon az ifjabb Dedalus a főkolompos? Egész jó cipő van ma rajta. Mikor múltkor láttam, kikandikált a sarka. Jó nagy sárban járkált valahol. Nemtörődöm gyerek. Mit keresett vajon Irishtownban?

– Elég az hozzá – mondta Mr. Bloom, miután befejezte a szemlét –, ha megszerzem a rajzot, gondolom megér a dolog egy kis cikket is. Biztosan hozza a hirdetést. Majd megmondom neki, hogy...

K. A. K. I. S.

– Kinyalhatja a királyi ír seggemet – kiáltotta vissza Myles Crawford. – Időpontot választhat, megmondhatja neki.

Miközben Mr. Bloom ott állt a csattanót emésztve, mosolyra görbülő szájjal, Myles Crawford reszketegen tovasietett.

SZÉL ELLEN

– *Nulla bona*, Jack – mondta, állához emelve kezét. – Én is eddig benne vagyok. Nekem is megvan a magam keserű igája. Épp a múlt héten próbáltam felhajtani valakit, aki kezességet vállalna egy váltómra. Sajnálom, Jack. Be kell érned a jószándékkal. Teljes meg egy fél szívemből szeretném, de szél ellen nem lehet.

J. J. O'Molloy megnyúlt arccal sétált csöndben tovább. Utolérték a többieket, és így egymás mellett haladtak.

– Mikor megették a disznósajtot és a kenyeret, és megtörülték mind a húsz ujjukat abban a papírban, amibe a kenyér volt csomagolva, közelebb lépnek a korláthoz.

– Ez neked való – magyarázta a professzor Myles Crawfordnak. – Két idős dublini nő a Nelson-oszlop tetején.

EZ AZTÁN AZ OSZLOP!
– MONDTA AZ ELSŐ SZÁMÚ CSOROSZLYA

– Ez aztán a szenzáció! – kiáltotta Myles Crawford. – Ez aztán a híranyag! Vargák Dőzsön. Két huncut csoroszlya, mi?

– De félnek, hogy az oszlop fel fog dűlni – folytatta Stephen. – Nézik a háztetőket, és vitatkoznak, melyik templom merre van, a Rathmines kék kupolája, az Ádám és Éváé, Szent Lawrence O'Toole-é. De a nagy nézésbe beleszédülnek, úgyhogy fölhajtják a szoknyájukat...

AMAZ ENYHÉN DUHAJ NŐSZEMÉLYEK

– Vegyünk vissza – mondta Myles Crawford –, csak semmi költői szabadság. A főegyházmegyében vagyunk.

– És leülnek csíkos alsószoknyájukra, úgy nézik a félkarú nőrabló szobrát.

– Félkarú nőrabló! – rikkantotta a professzor. – Ez tetszik nekem. Értem az utalást. Értem, mire gondol.

DÁMÁK DONÁCIÓJA DUBLIN POLGÁRAINAK: RÖPPIRULÁK, GYORSULÓ LÉGKÖVEK, HIT

– Kitekeredik a nyakuk – mondta Stephen –, és már belefáradtak a fölnézésbe-lenézésbe, beszédbe. A zacskó szilvát leteszik maguk közé, és eszegetik belőle a szilvákat, egyiket a másik után, zsebkendőjükkel törlik a szilvalét, ami lecsorog a szájuk sarkában, és a szilvamagokat lassan leköpik a rácsok között.

Finálléképpen hirtelen hangos ifjúi kacajt hallatott. Lenehan és Mr. O'Madden Burke felfigyeltek, hátrafordultak, intettek, és egyenesen átvágtak Mooney's felé.

– Vége van? – kérdezte Myles Crawford. – Hát amíg rosszabbat nem csinálnak.

SZOFISTA BEHÚZ EGYET HENCEGŐ HELÉNA OKMÁNYÁRA. SPÁRTAIAK ŐRLŐFOGAT CSIKORGATNAK. ITHAKAIAK ESKÜSZNEK. PEN A BAJNOK

– Maga Antiszthenészre emlékeztet engem – mondta a professzor –, a szofista Gorgiász tanítványára. Állítólag senki se tudta eldönteni, másokat gyűlölt-e keserűbben vagy saját magát. Egy nemesember és egy rabszolganő fia volt. És írt egy könyvet, melyben a szépség pálmáját elvette az argoszi Helenétől, és a szegény Pénelopénak nyújtotta.

Szegény Pénelopé. Pénelopé Rich. Az O'Connell Streeten készültek átmenni.

HALLÓ, KÖZPONT!

A nyolc fővonal különböző pontjain villamoskocsik álltak mozdulatlan áramszedőkkel a síneken, hogy Rathmines, Rathfarnham, Blackrock, Kingstown és Dalkey, Sandymount Green, Ringsend és Sandymount Tower, Donnybrook, Palmerston Park és Felső-Rathmines felé vagy felől induljanak, mind bénán, a rövidzárlat elégikus csöndjében. Bérkocsik, konflisok, árukihordó kocsik, postakocsik, csukott magánhintók, szódavizes

stráfkocsik zörgő rekeszekkel és palackokkal, zörögtek, gurultak, lovak által vontatva, sebesen.

MI? – ÉS HASONLÓKÉPPEN – HOL?

– De mi a címe? – kérdezte Myles Crawford. – Hol vették a szilvát?

VERGILIUSI, MONDJA A PEDAGÓGUS. A MÁSODÉVES MÓZEST MAGASZTALJA

– Legyen a címe – mondta a professzor, és hosszúkás száját tűnődve eltátotta. – Legyen a címe, lássuk csak. Legyen a címe: Deus nobis haec otia fecit.

– Nem – mondta Stephen –, a címe Palesztina látképe a Piszgáról avagy Példabeszéd a szilvákról.

– Ertem – mondta a professzor. Teli torokból nevetett.

– Értem – mondta megújuló örömmel. – Mózes és az ígéret földje. Mi adtuk neki ezt az ötletet – fordult J. J. O'Molloyhoz.

HORATIO EZEN A SZÉP JÚNIUSI NAPON A VEZÉRCSILLAG

J. J. O'Molloy unottan felsandított a szoborra, és csöndben maradt.

– Értem – mondta a professzor.

Megállt Sir John Gray járdaszigetén, és onnan kémlelte Nelsont a magasban erőltetett mosolyának hálóján át.

CSONKOLT UJJAK CSIKLANDÓNAK BIZONYULNAK BOHÓ BANYÁK SZÁMÁRA. ANNA BAMBULDÁL, FLO UMBULDÁL – DE KI VETNE RÁJUK KÖVET

– Félkarú nőrabló – mondta rendületlenül mosolyogva. – Ez izgat engem, valljuk be őszintén.

– Az öreglányokat is izgatta – mondta Myles Crawford –, a mindenható Isten a tudója.

[8]

Ananászrúd, citromos cukorka, tejkaramella. Mézesmázas lány merőkanállal lapátolja az édességet egy keresztény iskolatestvérnek. Valami iskolai mulatságra. Fájni fog a pocijuk. Cukorka- és bonbonkészítő. Őfelsége udvari szállítója. Isten. Óvja. A. Trónusán ül, és fehérre szopja a piros gumicukrot.

Egy komor, semmirekellő ifjonc (Keresztyén Ifjúsági Egyesület) lesben a Graham Lemon melegédes gőzében, szórólapot csúsztatott Mr. Bloom kezébe.

Szív küldi szívnek.

Leo... Én? Nem.

Leoldom saruim, s megmosdom a Bárány vérében.

Lassú lába a folyó felé vitte, olvasva. A kegyelem állapotában vagy? Mindnyájan megmosdunk a bárány vérében. Istennek véráldozat kell. Születés, nász, mártír, háború, alapkőletétel, felajánlás, vese égőáldozat, druida oltárok. Illés újra eljő. Sión templomának újjáépítője, dr. John Alexander Dowie eljő.

Eljő! Eljő!! Eljő!!!

Mindenkit szívesen látunk.

A pénzre mennek. Tavaly Torry és Alexander. Poligámia, Ehhez majd még a feleségének is lesz egy-két szava. Hol volt az a hirdetés, valami birminghami cég a világító feszülettel? Megváltónk. Éjfélt üt az óra, felriadsz és látod ott lógni a falon. A Pepper-féle szellem ötlete. Irgalom Nélkül Rángattak Ide.

Foszforral csinálják biztosan. Ha az ember például meghagy egy darab tőkehalat. Jól lehetett látni az ezüstkék színt rajta. Akkor éjjel, mikor lementem a spájzba, a konyhába. Nem szeretem ezt a sok szagot, amint várják, hogy kidőlhessenek. Mit is kért Molly? Malagai mazsolát. Spanyolországi emlékek. Mielőtt Rudy született. A foszforeszkálás, kékes, zöldes. Jót tesz az agynak.

Az emlékmű melletti Butler-háznál végignézett a Bachelor’s Walkon. Dedalus lánya még mindig ott Dillon árverési csarnoka előtt. Biztos néhány régi bútorukon adnak túl. Rögtön megismertem a szeméről, egészen az apja. Ott ácsorog, rá vár. A család mindig felbomlik, ha az anya elment. Tizenöt gyereke volt. Jóformán minden évben szült. Ez van a teológiájukban, a pap nem adja meg szerencsétlen asszonynak a gyónást, feloldozást.

Gyarapodjatok és sokasodjatok. Hallottak már ilyet? Zabáljátok föl mindeneteket. Nekik persze nincs családjuk, amit etetniük kellene. Övék a földnek legjava. Tele a pince meg a padlás. Szeretném látni, hogy csinálnák végig Jom Kippúr fekete böjtjét. Húsvéti kalács. Egyszeri étkezés és egy kis böjti étel, épp csak hogy össze ne essen az oltárnál. A házvezetőnőből az egyik ilyen fickónál ki lehetne szedni ezt-azt. Persze nem lehet ezekből semmit kiszedni. Mint ahogy belőle se lehet egy fityinget se kivasalni. Jó lesz az neki magának. Vendégség nincs. Mindenki a No. 1-ért. Még a vizére is vigyáz, Mindenki hozzon magának. Őtisztelendősége: ne szólj szám.

Uramisten, annak a szegény gyereknek a ruhája csupa rongy. Látszik, hogy alultáplált. Krumpli és margarin, margarin és krumpli. Később érzik meg. A puding próbája. Kikezdi a szervezetet.

Ahogy rálépett az O'Connell Bridge-re, füstgomoly pöffent fel a mellvédről. Sörgyári bárka export barnával. Anglia. Tengeri levegő megsavanyítja, állítólag. Érdekes volna egyszer Hancock révén ingyenjegyet szerezni, megnézni a sörgyárat. Külön világ. Erjesztőkádak, porter, csuda dolgok. Patkányok is vannak benne. Vedelnek és fölfúvódnak, mint a vízbefúlt kutya. Hullarészegek a sörtől. Isznak, amíg ki nem okádják a belüket. Most képzeld el, ezt meginni! Kád: okád. Persze, ha mindenről tudnánk.

Ahogy lenézett, látta a rakpart komor falai mentén keringő, csapkodó sirályokat. Ronda idő arra kifelé. Ha most levetném magam. Reuben J. fia jól teleihatta magát ebből a csatornaléből. Shilling nyolc pennyvel túlfizette. Hhhhm. Murisán tud feltálalni dolgokat. És azt is tudja, hogy kell előadni egy sztorit.

Lejjebb köröztek. Kajára lesnek. Várjunk csak.

Papírgalacsint dobott le közéjük. Illés eljő, harminckét láb per szek. Rá se bagóznak. A labda ott himbált észrevétlenül a lusta hullámokon, elúszott a híd pillérjeinél. Nem is olyan hülyék ezek az állatok. Mint mikor az *Erin Királyá*ról kidobtam azt az avas süteményt, és kikapta a vízből ötven yarddal lejjebb. Ésszel élnek ezek. Keringtek, csapkodtak.

Kering az éhes sirály
Alatta nő a dagály.

Ez az, ahogy a költők írnak, hasonló hangok. De Shakespeare-ben nincsen rím, blank verse. Ott a nyelv ritmusa teszi. A gondolatok. A fennköltség.

Hamlet, én atyádnak szelleme vagyok,
Kárhozva, földön bolygnom egy korig.

– Két alma egy penny! Kettő egyért!

Szeme végigsiklott a kifényesített almák során a kofa asztalán. Biztos ausztrál, ilyenkor még. Csillog a héja: ronggyal vagy zsebkendővel dörgöli ilyen zománcosra.

Várjunk csak. Szegény madarak.

Újra megállt, és az almáskofától vett két Banbury kekszet egy pennyért, összemorzsolta a porhanyós tésztát, és a kis darabkákat bedobálta a Liffeybe. Azt nézd! A sirályok csöndben lecsaptak a magasból, kettő, aztán mind, pusztítva a prédát. Kész. Utolsó szemig.

Látva, milyen mohók és eszesek, lerázta kezéről a süteményporladékot. Erre persze nem számítottak. Manna. Halon élnek, halízű a húsa minden vízimadárnak, sirályoknak, tengeri ludaknak. Hattyúk néha az Anna Liffeyből leúsznak idáig tollászkodni. Ízlések és pofonok. Vajon milyen lehet a hattyúhús. Robinson Crusoe azon élt.

Keringtek, lanyhuló szárnyakkal. Többet nem vetek nekik. Egy penny bőven elég. A köszönöm elmaradt. Még egy kaffanást sem kaptam. A száj- és körömfájást is terjesztik. Állítólag ha az ember a pulykát gesztenyével tömi, annak az íze is olyan lesz. Disznót eszel, disznó leszel. De akkor hogyhogy a sósvízi halak nem sósak? Hogy van ez?

Szeme a folyóból várta a választ, és meglátott egy lehorgonyzott evezős csónakot, amely a melaszos hullámokon lustán emelgette mázolt reklámtábláját.

Kino
11.
Nadrág

Jó ötlet. Kíváncsi lennék, fizet-e helybért a városnácsnak? Hogyan lehet egyáltalán birtokolni a vizet? Folyton áramlik, sosem ugyanaz, mi az élet árján megmarad. Mert az élet áramlás. Minden alkalmas hirdetésre. Az a sarlatán kankódoktor minden közvizeldében kiragasztotta a nevét. Mostanában nem látom sehol. Szigorúan bizalmas. Dr. Hy Franks. Nem került egy fityingjébe sem az önreklám, mint annak a tánctanárnak,

Maginninak. Voltak emberei, akik kiragasztották neki, vagy ő ragasztotta fel suttyomban, ahova épp beugrott, hogy könnyítsen magán. Elsliccol. Pont oda. Ha felragaszt száz gyógytapaszt, megszűnteti a panaszt. Tilos a falragasz! A pasasnak meg pont megvan a keserű tapasztalat.

Ha neki...

Ó!

He?

Nem, nem.

Nem, nem. Nem hiszem. Azt azért mégse.

Nem, nem.

Mr. Bloom nyugtalanul pislogva mendegélt tovább, Ne gondolj rá többet. Egy óra múlt. A Ballast Office időjelző gömbje alacsonyan áll. Dunsmki idő szerint. Lenyűgöző Sir Robert Bálinak az a kis könyve. *Parallaxis.* Sose értettem pontosan. Itt jön egy pap. Megkérdezhetném tőle. Par az görögül van, *parallel, parallaxis*. Mentenpisózisnak hívta, míg az újratestesülést meg nem magyaráztam neki. Frászkarikát!

Mr. Bloom rámosolygott, frászkarikát, a Ballast Office két ablakára. Végeredményben igaza van Mollynak. Csak a nagy szavak közönséges dolgokra, a hangzatosság miatt. Nem az a kimondottan szellemes. Durva is tud lenni. Kiböki, amit éppen gondoltam. Különben meg nem is tudom. O mondta azt is, hogy Ben Dollardnak hordómélyi horgánuma van. Dongalábai vannak, és az ember azt hinné, hordóba énekel bele. Na tessék. Hát ez nem szellemes? Mindig úgy hívták, hogy Big Ben. Ez félig sem olyan szellemes, mint hordómélyi horgánum. Zabál, mint a bálna. Befal egy dupla marhahátszínt. Kolosszális volt, mikor legurított egy hordónyi No. 1 Bass-sört. Egy hordó Basst a hordómély basszistának. Na? Ugye, milyen jól kijön?

Fehér zubbonyos szendvicsemberek vonultak feléje lassan az árok mentén, skarlátvörös szalagokra fűzött reklámtáblákkal. Mi a jó vásár. Mint az a pap ma reggel, olyanok ezek, így Hajszolt Sorsunk, Ily Híven Szenvedtünk. Elolvasta a skarlát betűket öt csúcsos fehér kalapjukon: H. E. L. Y. S. Wisdom Hely's Y-ja kissé hátramaradt, kihúzott egy jó darab kenyeret a reklámtáblája alól, magába tömte, és csámcsogott menet közben. Mindennapi táplálékunk. Napi három shilling, sétálni az árokparton, utcáról utcára. Épp hogy a csontjukhoz férceli a bőrt, kenyér és hamisleves. Csak nem Boyl: nem, ezek M'Glade emberei. Ettől ugyan nem fog jobban menni neki. Ajánlottam egy átlátszó reklámkocsit két csinos lánnyal, akik

levélpapírra, noteszokba, borítékokra, itatóspapírokra irkálnának. Fogadok, hogy síkere lett volna. Csinos lányok, írnak valamit, rögtön megfogja az ember szemét. Mindenki döglik a kíváncsiságtól, mit írhat egy nő. Azonnal húszan vesznek körül, ha csak úgy nézel föl a semmibe. Minden lében. Asszonyok is. Kíváncsiság. Sóbálvány. Persze nem csinálta meg, mert nem az ő fejéből pattant ki. Vagy a tintásüveg, amit ajánlottam neki, fekete hamis pacával, celluloidból. A reklámötletei olyanok, mint Plumtree húskonzervje a nekrológok alatt, hidegkonyhai készítmények. Nem kell nyalni! Mit? A *mi* borítékainkat. Hello, Jones, hova sietsz? Rohanok, Robinson, az egyetlen megbízható tintaradírért – *L-töröl*, kapható Hely's Kft., Dame Street 85. Szerencse, hogy otthagytam azt a brancsot. Pokoli munka volt a kolostorokból inkasszálni. Tranquilla kolostor. Az az apáca tényleg kedves volt azzal az édes kis arcával. Jól állt a fátyol a kis fején. Nővér? Nővér? Biztos, hogy szerelmi csalódás érhette, a szemén láttam. Bajos alkudozni az ilyen nőkkel. Ájtatosság közben zavartam meg akkor reggel. Bár örült, hogy kapcsolatba kerül a külvilággal. A mi nagy ünnepünk, mondta. Karmel-hegyi Boldogasszony. Édes név: karamell. Tudta ő, abból gondolom, hogy tudta, ahogyan. Ha férjhez ment volna, megváltozott volna. Gondolom, tényleg nem volt pénzük. Mégis mindent a legfinomabb vajjal főztek. A szalonna náluk nem cikk. Meghasadna a szívem, ha zsírt kellene ennem. Minden vajjal megkentek. Molly amint megkóstolja, felhúzott fátyollal. Nővér? Pat Claffey, a zálogkölcsönző lánya. Állítólag egy apáca találta fel a szögesdrótot.

Átvágott a Westmoreland Streeten, mikor Aposztróf S elcammogott mellette. Rover bicikliboltja. Ma vannak a versenyek. Mennyi ideje lehet annak? Abban az évben volt, mikor Phil Gilligan meghalt. A Nyugati Lombard Streeten laktunk. Várjunk. A Thom'snál dolgoztam. A Wisdom Hely'shez abban az évben kerültem, mikor az esküvőnk volt. Hat éve. Tíz éve, kilencvennégyben halt meg, igen, ez stimmel, mikor a nagy tűzvész volt Arnottnál. Val Dillon volt a polgármester. A Glencree-bankett. Robert O'Reilly, városi belső tanácsos saját levesébe ürítette portóiját, mielőtt lehullt a jelzőzászló. Bobbob aztán mindezt be is lapátolta, belső tanácsra. Csámcsogása elnyomta a zenekar hangját. Aki ételt-italt adott, annak. Milly csöppség volt még akkor. Molly azt az elefántszürke ruháját hordta a sok szalaggal, paszománnyal. Visszafogott fazonú kosztüm, saját anyagával bevont gombokkal. Nem szerette, mert én az első nap, hogy viselte, kificamítottam a bokámat az énekkar piknikjén a *Sugarloaf*-on. Mintha

ennek bármi. Az öreg Goodwin cilindere teli volt valami ragaccsal. Legyek is piknikeztek. Ilyen jó ruhája nem volt azóta se. Mintha ráöntötték volna, a vállára, a csípőjére. Épp hogy kezdett domborodni benne. Nyúlpástétomot ettünk aznap. Az emberek megfordultak utána.

Boldogabb idők voltak. Lakályos kis szoba volt azzal a piros tapétával Dockrelltől, egy shilling kilenc penny egy tucat. Milly esti fürdője. Amerikai szappant vettem: bodzavirág-illatút. A fürdővíz otthonos illata. Mókás volt tetőtől talpig szappanhabban. Neki is jó alakja van. Most meg a fényképezés. Szegény papa dagerrotipia-műterme, amiről mesélt. Öröklött ízlés.

A járdaszegély mentén igyekezett tovább.

Az élet árja. Hogy is hívták azt a papképű fickót, aki mindig bekukucskált, ha arra ment? Rövidlátó, nőies. Citronéknál lakott a Saint Kevin's Parade-en. Valami Pen. Pendennis? A memóriám kezd. Pen...? Persze sok év telt el azóta. A villamoscsörömpölés, biztos. Ő meg az Aktualitások Atyjának a nevére se tudott visszaemlékezni, pedig azzal nap mint nap találkozik.

Bartell D'Arcy volt a tenor, csillaga épp akkor volt emelkedőben. Próba után hazakísérte Mollyt. Nagyképű fráter a pomádés bajuszával. Azt a dalt adta neki, hogy *Délről kél a szél*.

Hogy fújt a szél akkor éjjel, mikor mentem érte, páholy-összejövetel volt aznap a lottójegyek miatt a Goodwin-koncert után a városházán, a felső szalonban vagy tölgyfa teremben. Goodwin meg én hátul. Molly kottáját kifújta a szél a kezemből, és odatapadt a gimnázium kerítéséhez. Még jó, hogy nem. Az ilyesmi képes tönkretenni neki az est hangulatát. Goodwin professzor előrement és belekarolt. Alig állt már a rozoga lábain, szegény öreg piás. Búcsúhangversenyek. Határozottan az utolsó föllépése. Egy hónapra csak, vagy örökre tán. Emlékszem, ahogy Molly nevetett bele a szélbe, a kámzsája föl volt hajtva. A Harcourt Road sarkán, emlékszem arra a szélrohamra. Brrrfuu! Szoknyáját a nyakába fújta, és az öreg Goodwin majdnem belefulladt a boájába. Molly egészen kivörösödött a szélben. Emlékszem, mikor hazaértünk, összekotortuk a parazsat, és megsütöttük neki vacsorára a bárányszeleteket csatnival, amit annyira szeretett. És grogot forraltunk. Láttam a hálószobában a tűzhely mellől, amint kapcsolgatja ki a fűzőjét: fehér.

Susogott és lágyan puffant, ahogy rádobta az ágyra. Meleg mindig a testétől. Mindig szerette kiszabadítani magát. Képes volt majdnem éjjel

kettőig ott ülni, és szedegetni hajából a tűket. Milly puhán bebugyolálva a kuckójában. Boldog idők. Boldog idők. Azon az éjszakán volt, hogy...

– Jé, Mr. Bloom! Hogy s mint van?

– Ó, Mrs. Breen! Hogy van mindig?

– Nem panaszkodom. Molly mit csinál mostanában? Ezer éve nem láttam.

– Megvagyunk – felelte derűsen Mr. Bloom. – Képzelje, Millynek állása van lent Mullingarban.

– Na ne mondja! Hát ez szenzációs!

– Igen, egy fényképésznél dolgozik. Megy neki, mint a karikacsapás. Hogy vannak az éhes szájak?

– Megvannak egy szálig – mondta Mrs. Breen.

Hány is van neki? Újabb nincs kilátásban.

– Látom, feketében van. Remélem, nem...

– Nem – mondta Mr. Bloom. – Temetésről jövök.

Már látom előre, hogy ez egész nap így fog menni. Ki halt meg, mikor halt meg, mibe halt meg. Úton-útfélen.

– Te jó ég – mondta Mrs. Breen –, remélem, nem közeli rokon. Egy kis együttérzés nem árthat.

– Dignam – mondta Mr. Bloom. – Régi barátom. Szegény fiú, hirtelen halt meg. A szívével lehetett valami. Most délelőtt volt a temetés.

Ma még lábad rozsban gázol
Holnap arád téged gyászol
Pamparíra pampám
Pamparíra...

– Szomorú dolog régi barátot elveszíteni – mondta Mrs. Breen asszonyszeme mélabúsan.

Ebből elég ennyi. Szolid érdeklődés: a férje.

– Hát a kedves ura és parancsolója?

Mrs. Breen ráemelte két nagy szemét. Legalább ezt megőrizte.

– Ne is beszéljünk róla – mondta. – Az egy csudapók. Most is odavan a jogi könyveivel, hogy kitanulja a becsületsértési jogot. Előbb-utóbb a sírba visz. Várjon csak, mindjárt mutatok magának valamit.

Forró hamis teknőcleves párája és frissen sült szilvás táska szaga hömpölygött kifelé Harrisontól. A nehéz ebédgőzök csiklandozták Mr. Bloom nyelőcsövét. Ha jó süteményt akarsz, csakis vaj, finomliszt,

Demerara-cukor! Különben forró teába áztatják. Vagy őbelőle árad a szag? Egy mezítlábas utcagyerek ácsorgott a rácsnál, a szagfelhőket inhalálva. Az éhcsikarást üti el így. Kín ez vagy kéj? Filléres zóna. Kés, villa az asztalhoz láncolva.

Kinyitja a táskáját, lepattogzott lakk. Kalaptű: az ilyesmivel óvatosan kell bánni. A villamoson ki lehet vele szúrni valakinek a szemét. Turkálás. Nyitva. Pénz. Tessék, vegyen egyet. Rájuk jön a hisztéria, ha egy hatpennyst elveszítenek. Áll a bál egy napig. Férj szitkozódik. Mi lett azzal a tíz shillinggel, amit hétfőn adtam? A pereputtyodat tömöd a hátam mögött? Szennyes zsebkendő, orvosságosüveg. Pirula kiesett. Vajon mit...?

– Biztosan újhold van – mondta. – Ilyenkor szokott rájönni. Tudja, mit csinált az éjjel?

Keze abbahagyta a turkálást. Szemét rászögezte, riadtan, kereken, mégis mosolyogva.

– Mit? – tudakolta Mr. Bloom. Hadd beszéljen. Szemébe nézni. Én hiszek magának. Bízhat bennem.

– Felébresztett az éjjel – mesélte. – Álmodott, azt mondja, lidércnyomása volt.

Székreke.

– Azt mondta, hogy a pikk ász jön föl a lépcsőn.

– A pikk ász! – álmélkodott Mr. Bloom. Összehajtott levelezőlapot vett ki a táskájából.

– Ezt olvassa el – mondta. – Ma reggel kapta.

– Mi ez? – kérdezte Mr. Bloom, és kezébe vette a kártyát. – P.U.?

– PUhap – mondta. – Valaki hülye viccet csinált. Szégyen és gyalázat, bárki is volt az.

– Valóban az – mondta Mr. Bloom.

Mrs. Breen visszavette a lapot, és felsóhajtott.

– Most elment Mr. Menton irodájába. Azt mondja, pert akar indítani tízezer fontra.

Összehajtotta a lapot, begyűrte rendetlen retiküljébe, és rákattintotta a zárat.

Ugyanaz a kék gyapjúruha, amit két éve is viselt, a bolyha kifakult. Szebb napokat látott. A haja csomókban a füle mögött. És az a slampos kalap, három hervadt bogyóval, mintha attól jobban nézne ki. Lecsúszott grácia. Valamikor ízlésesen öltözködött. Ráncok a szája körül. Talán egy évvel ha idősebb Mollynál.

Micsoda pillantást vetett rá az a nő, aki elment mellette! Kegyetlen. A gyöngédtelen nem!

Mr. Bloom még mindig nézte, tekintete mögé rejtve kiábrándulását. Átható szag, hamis teknőc, ökörszály, mulligatawny. Éhes is vagyok. Péksütemény-morzsák a ruhája ráncában, cukrozott liszt alapozóként az arcára kenve. Rebarbaratorta gazdagon, gyümölccsel bőségesen megtöltve. Az egykori Josie Powell. Luke Doyle-nál réges-régen. Dolphin's Barnban, most mutasd meg. PUhap.

Váltsunk témát.

– Szokott találkozni Mrs. Beaufoyjal? – érdeklődött Mr. Bloom.

– Mina Purefoyjal?

Philip Beaufoyra gondoltam. Színpártolók Szövetsége. Matcham gyakran gondol a mesterfogásra. Lehúztam én magam után? Igen. Az utolsó felvonás.

– Igen.

– Épp most útközben érdeklődtem, hogy túl van-e rajta. A Holles Street-i szülészeten fekszik. Dr. Horne vitette be. Már három napja vajúdik.

– Ó. Sajnálattal hallom.

– Bizony – mondta Mrs. Breen. – És egy rakás kölyök odahaza. Nagyon nehéz szülés, az ápolónő mondta.

– Ó – mondta Mr. Bloom.

Mélységesen együttérző tekintete nyelte az értesülést. Nyelve sajnálkozva csettintgetett. Ct. Ct.

– Borzasztóan sajnálom. Szegényke! Három napja! Rémes lehet. Mrs. Breen bólogatott.

– Kedden kezdődtek a fájásai...

Mr. Bloom gyöngéden megérintette a könyökét figyelmeztetésképpen.

– Vigyázzon! Hadd menjen el ez az ember.

Csontos alak csörtetett a folyó felől a járdaszegélyen, gárgyultan bámulva a napfénybe egy nehéz, vastag láncú monoklin keresztül. Gombostűnyi kalap feszült a fején szorosan, mint egy hálósipka. Karján porkabát, bot és esernyő lengedezett lépteivel egy ütemben.

– Figyelje csak – mondta Mr. Bloom. – Mindig a lámpaoszlopokon kívül megy. Figyelje!

– Ki ez, ha szabad kérdeznem? – kérdezte Mrs. Breen. – Kicsit süsü?

– Úgy hívják, hogy Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell – mondta Mr. Bloom mosolyogva. – Figyelje!

– Hát, névből legalább jutott neki elég – mondta Mrs. Breen. – Nem sok kell, és Denis is pont ilyen lesz.

Hirtelen elakadt a szava.

– Ott megy! – kiáltotta. – Utána kell hogy szaladjak. Isten vele. Üdvözlöm Mollyt, el ne felejtse!

– Ó, dehogy – mondta Mr. Bloom.

Nézte, amint a járókelők között lavíroz a kirakatok felé. Denis Breen fényes szalonkabátban és kék vászoncipőben csoszogott kifele Harrisontól két mázsás kötettel a hóna alatt. Átfúj rajta a szél. Mint a régi szép időkben. Meglepetés nélkül vette tudomásul, hogy ott van mellette az asszony. Zsíros szürke szakállát feléje dugta, lógó álla idegesen lötyögött, közben komolyan magyarázott.

Mesüge. Meg van húzatva.

Mr. Bloom elindult újra sétalépésben, nézve maga előtt a napfényben a szűk kalapot, lengő botesernyőporkabátot. Majomparádé. Nézd! Már megint kívül megy. Így is lehet élni. És az a másik vén holdkóros madárijesztő a rongyaiban. Meg lehet áldva vele szegény asszony.

PUhap. Mérget veszek, hogy Alf Bergan vagy Richie Goulding volt. Fogadok akármibe, hogy ott találták ki ezt a heccet a Scotch House-ban. Megy Menton irodájába. Osztrigaszeme bámulja a levelezőlapot. Az égiek meg jól mulatnak.

Az *Irish Times* előtt ment el. Lehet, hogy más válaszok is hevernek még ott. Szívesen válaszolnék mindegyikre. Ügyes szisztéma bűnözőknek. Virágnyelv. Most épp ebédelnek. Az a szemüveges tisztviselő nem ismer meg. Ó, csak főjenek a saját levükben. Épp elég volt negyvennégyet átnyálazni. Úriember ügyes gépírónőt keres irodalmi munkához. Rossz kisfiúnak neveztem magát, mert énnekem nem tetszik az a másik só. Legyen szíves mondja meg, mi az értelme. Legyen szíves mondja meg, milyen parfümöt. Mondja meg, ki teremtette a világot. Ahogy rázúdítják a kérdéseiket az emberre. Lizzie Twigg a másik. Irodalmi kísérleteim megnyerték A. E. (Mr. Geo. Russell) jeles költő tetszését. Nincs ideje megfésülködni, kotyvalék teát hörpölget, verseskönyv a kezében.

Messze a legjobb újság apróhirdetésre. Most már a vidék is az övék. Szakács és házvez., konyh. remek, csel. van. Agilis ffi, kerestetik italmérésbe. Tiszt, úrilány (róm. kat.) elhelyezkedne gyümölcs-, ill. húsboltban. James Carlisle hozta össze. Hat és fél százalék osztalék. Jól megszedte magát a Coates-részvényekkel. Nem reszkíroz. Rafinált, garasos

vén skót. A talpnyaló tudósításaik. A mi kegyes és népszerű alkirálynőnk. Most vette meg az *Irish Field*et is. Lady Mountcashel ragyogó egészségnek örvend gyengélkedése után, és a Ward Union vadászkutyáival rőtvadra hajtott tegnap a rathoathi vadaskertben. A róka ehetetlen. De lőnek a fazékba is. A félelem nedveket választ ki, attól puhább a húsuk. Szétvetett lábbal a lován. Úgy üli meg, mint a férfiak, nehézsúlyú Diána. Csak semmi oldalnyereg vagy vánkos, kész csoda. Hajnalban érkezik és ott van a halálnál. Az ilyen lovarnők némelyike szívósabb egy tenyészkancánál. Ott riszálják magukat a béristállók körül. Mire azt mondanád bikkmakk, már be is dobtak egy pohár brandyt. Például az ott a Grosvenornál ma délelőtt. Sutty, már fönn is volt a kocsin. Kőfal, karámajtó neki nem akadály: átugratja azt is. Az a tömpe orrú villamosvezető nyilván rosszindulatból csinálta. Ki is az, akihez hasonlított? Ja igen! Mrs. Miriam Dandrade, aki a használt gönceit és a fekete alsóneműjét eladta nekem a Shelbourne hotelben. Elvált latin-amerikai. Szeme se rebbent, amíg ott rakosgattam. Mintha a ruhaakasztója lettem volna. Láttam az alkirály gardenpartyján, mikor Stubbes, a parkőr becsempészett Whelannel az Expresstől. Belapátolhattuk, amit az urak otthagytak. Kései tea és hidegtál. Majonézt öntöttem a szilvára, azt hittem, tejsodó. Gondolom, még hetekig csuklott azután, hogy találkoztunk. Elmennék hozzá bikának. Született kurtizán. Nem óvónő-típus, az tuti.

Szegény Mrs. Purefoy! Metodista férj. Metódus a marhaságban. Sáfrányos briót és szódás tejet ebédel a tejmintagazdaságban. Keresztyén Ifjúsági Egyesület. Stopperórával eszik, harminckét harapás percenként. A pofaszakálla mégis olyanra nőtt, mint két bárányszelet. Állítólag jó összeköttetései vannak. Theodor kuzinja Dublin Castle-ban. Minden családba kell egy elegáns rokon. Évelő. Minden évben meglepi a nejét egy új palántával. Láttam egyszer a Three Jolly Topers előtt hajadonfőtt tüntetni, a legidősebb fia szatyorban vitte az öccsét. Nyívó csemeték. Szegény asszony! A mellén csüggnek évről évre az éjszaka minden órájában. Önzők mind ezek a szeszellenesek. Savanyú a szőlő. Csak egy kocka cukrot a teámba, lesszíves.

Ott állt a Fleet Street-i útkereszteződésnél. Ebédszünet. Hat pennyért Rowe-nál? Utána kell néznem annak a hirdetésnek a nemzeti könyvtárban. Burtonnél nyolc penny. Jobb. Útba esik.

Elment Bolton Westmoreland utcai háza előtt. Tea! Tea! Tea! Elfelejtettem megpumpolni Tom Kernant.

Pff, Ct, ct. ct! Három napig nyög egy ágyon ecetes zsebkendővel a homlokán, a hasa akkora, mint egy hordó. Hű! Egyszerűen szörnyű! A gyerek feje túl nagy: szülészfogó. Összetekeredve öklelődzik, vakon fúrja ki magát, nem tudja, hol az út. Én beledöglenék. Szerencse, hogy Molly könnyen túlesett rajta. Ki kellene találni valamit, hogy ez másképp legyen. Ellek míg élek. Az a könnyű narkózis jó találmány: Viktória királynőnek azt adták. Kilenc volt neki. Jó tojó. Volt egyszer egy néni, egy félcipőben élt, száz fia volt néki, és mind enni kért. Lehet, hogy a férje, Albert herceg tébécés volt? Ideje már, hogy valaki ezen törje a fejét, ahelyett, hogy, na hogy is volt, merengő kebelének ezüst tündöklетességéről nyomnák a sódert. Halandzsa hiszékeny hülyéknek. Alapíthatnának hatalmas intézményeket. Az egész cécó fájdalommentesen kijönne az össz-adóalapból: a gyerek, mikor születik, kap öt fontot kamatos kamatra huszonegy évig: ha öt százalékkal vesszük az száz shilling és öt nehéz font megszorozni hússzal tízes számrendszer kedvet csinálna az embereknek hogy félretegyék a pénzüket spóroljanak száz és tíz és még valami huszonegy éves korára majd kiszámolom papíron többre fog kijönni mint hinné az ember.

Halvaszületetteknek persze nem járna. Azokat nem is anyakönyvezik. Kár a gőzért.

Mókás látvány volt őket együtt látni domborodó hassal. Molly és Mrs. Moisel. Anyák, ha találkoznak. Ilyenkor a tüdővész szünetel, de aztán visszajön. Hirtelen milyen laposnak látszanak utána! Megbékült szemek. Megkönnyebbült szív. Az öreg Mrs. Thornton áldott jó lélek volt. Az én kis babáim, mondta. Megkóstolt egy kanállal a pempőből, mielőtt nekik adta. Hú de fincsimincsi. Az öreg Tom Wall fia összeroncsolta a kezét. Első nyilvános fellépése alkalmából. Az aranyérmes dísztök fejével. A mogorva Dr. Murren. Az emberek a nap minden órájában zargatják. Az ég szerelmére, doktor úr. A fájások már elkezdődtek. Aztán várhatnak hónapokig a honoráriumra. Amit a feleség kezeléséért. Csepp hála nincs az emberekben. Humánus orvosok, a legtöbbje.

Az ír Parlament hatalmas főkapuja előtt galambsereg röppent fel. Étkezés utáni szokásos enyelgés. Kinek a fejére ejtsünk. Az a feketeruhás az enyém! Nesze! Sok szerencsét! Óriási lehet így a levegőből. Apjohn, én és Owen Goldberg fönn a fákon a Libalegelőnél, mikor majmot játszottunk! Engem Makrélának hívtak.

Rendőrszakasz fordult ki a College Streetről libasorban. Díszlépés. Zabától vörös pofák, izzadt sisakok, ütögetik a gumibotjukat. Bezabáltak,

egy liter zsíros leves a derékszíj alatt. A rendőrnek jól megy dolga. Rajokra oszlanak, szétszóródnak, szalutálnak, posztjukra igyekeznek. Kicsapva a legelőre. Ilyenkor a legjobb elkapni az egyiket, desszertidőben. Jobbegyenes bele az ebédjébe. Másik szakasz jön, szabálytalan alakzatban. Megkerülték a Trinity College kerítését, váltás. Vályúhoz! Szakasz vigyázz! Lovasrohamra készülj! Levesrohamra készülj!

Átment Tommy Moore huncut ujja alatt. Helyes, hogy egy vizeldéhez helyezték: Vizek találkozása. A nőknek is kellene ilyen helyeket. Cukrászdákba szaladgálnak. Meg kell igazítani a kalapomat. *Széles e világon nincs oly szép völgy.* Júlia Morkan hogy tudta ezt énekelni! Semmit se vesztett a hangjából élete végéig. Michael Balfe tanítványa volt, ha minden igaz.

A szeme ottragadt az utolsó széles zubbonyon. Nem jó velük ujjat húzni. Jack Power tudna róluk mesélni: az apja detektív. Ha egy pofa sokat ellenkezik, amikor lekapják, beviszik és adnak neki annyit, amennyi ráfér. De ha már egyszer ilyen a munkájuk, nem is hibáztathatjuk őket, pláne nem a fiatal hekusokat. Az a lovas rendőr, aznap, mikor Joe Chamberlaint díszdoktorrá avatták a Trinity College-ban, jól megdolgozott a pénzért. De meg ám! A lova patkói csattogtak végig a nyomukban az Abbey Streeten. Szerencse, hogy volt még lélekjelenlétem bemenekülni Manninghez, különben kaptam volna egy pár nyaklevest. Jó nagyot puffant, az hétszentség. Tuti, hogy a feje nem maradt egybe a macskaköveken. Nem kellett volna a medikusok közé keverednem. És azok a Trinity-gólyák a kockaforma kalapjaikkal! Keresték a bajt. Viszont akkor ismertem meg a kis Dixont, aki a Materben leápolta azt a csípésemet, és most a Holles Streeten van, ahol Mrs. Purefoy. Egymásba kap minden. A rendőrsíp még mindig a fülemben szól. Mind futott eszeveszetten. Hogy miért épp engem szúrt ki. Előállít engem. Épp itt kezdődött.

– Éljenek a búrok!

– Háromszoros hurrá De Wetnek!

– Joe Chamberlaint az első lámpavasra!

Süket népség: egy falka kölyök kiugatja a belét. A Vinegar Hill. A Tejtermelő Liga zenekara. Egypár év, és a feléből tanácsnok és köztisztviselő lesz. Kitör a háború: ripsz-ropsz bevonulnak: ugyanazok a fickók, akik nemrég még. Akárha vérpadon.

Az ember sose tudja, kivel áll szóba. Corny Kellehernek van egy kis Harvey Duff a nézésében. Mint az a Peter vagy Denis vagy James Carey, aki

beköpte a Legyőzhetetleneket. Még a várostanácsnak is tagja volt. Tapasztalatlan kölyköket környékez meg, hogy ezt-azt kiszedjen belőlük. Közben vágja zsebre a nehéz pénzeket a hatóságtól a titkos szolgálatért. Jobb az ilyet nagy ívben elkerülni. Ezért kísérgetik a titkosrendőrök mindig a cselédlányokat. Könnyű kiszúrni őket, hiába vannak civilben. Jól falhoz nyomja a nőt a hátsó bejáratnál. Meglapogatja kissé. Aztán jöhet a következő fogás. És ki az az úriember, aki ide szokik járni látogatóba? A fiatalúr nem mondott semmit? Kukucska a kulcslyukon. Csalikacsa. Forrófejű fiatal diák ott legyeskedik a kövér karja körül, míg vasal.

– Ez a te holmid. Mary?

– Én nem hordok ilyen izéket... Hagyjon békét, mert megmondom a naccságának. Éjfél után jár haza.

– Nagy dolgok vannak készülőben, Mary. Csak várj. Majd meglátod.

– Eriggyen már a nagy dolgaival.

Pincérlányok is. Trafikosnők is.

James Stephens ötlete volt a legjobb. Az ismerte őket. Tíztagú körök, egy fickó nem köphetett be mást, csak aki az ő körében volt. Sinn Fein. Ha kiszállsz, hátadban a kés. Titkos kéz. Ha bennmaradsz, a kivégzőosztag. A börtönőr lánya szöktette meg a Richmondból, Lusk közelében. Az orruk előtt ütötte fel a tanyáját a Buckingham Palace hotelben. Garibaldi.

Szuggesztív erő kell hogy legyen az emberben: Parnell. Arthur Griffith egyenes ember, de a tömegeket nem tudja megfogni. A mi drága földünkről kell nyomni a sódert. Összehordani fűt-fát. Dublini Sütőipari Társaság teaszalonjai. Vitakörök. Hogy a köztársasági rendszer a kormányzás legalkalmasabb formája. Hogy a nyelvkérdés előbbre való, mint a gazdasági kérdések. Édesgessétek őket leányaitokkal házatokba. Tömjétek őket hússal és itallal. Szent Mihály-napi libasült. Tessék, itt van még egy adag finom kakukkfüves mellehúsa, biztos lecsúszik még. No, még egy merőkanál libazsírt rá, mielőtt kihűl. Éhenkórász rajongók. Krajcáros zsömle és zenés promenád. Még borravalót se kell az osztogatónak. Belegondolni, hogy a másik pasasnál hátha jobb a szósz. Hadd érezzék otthon magukat. Mutassa csak azt a sárgabarackot, akarom mondani, őszit. Nincs messze az a nap. Az Önkormányzat Napja felkelőben északnyugaton.

Mosolya eloszlott menet közben, ahogy egy súlyos felhő takarta el lassan a napot, árnyékba borítva a Trinity büszke homlokzatát. Egyik villamos ment a másik után, befelé, kifelé, zörögve. Haszontalan szavak. A dolgok ugyanúgy haladnak a maguk útján, nap nap után: rendőrosztagok

kivonulnak, bevonulnak: villamosok ki, be. Az a két eszelős szédeleg összevissza. Dignam leszállítva. Mina Purefoy fölfújt hassal nyög egy ágyon, várja, hogy a gyereket kivontassák belőle. Minden másodpercben valahol születik egy. Egy másik meghal minden másodpercben. Mióta a madarakat etettem, öt perc. Háromszázan adták be a kulcsot. Másik háromszáz született, lemossák róluk a vért, mindnyájan megmosdunk a bárány vérében, bégetve, beeee.

Egy városnyi ember múlik el, másik városnyi jön és elmúlik: aztán megint jön, megint elmúlik. Házak, házsorok, utcák, hány mérföld kövezet, téglahegyek, kövek. Kézről kézre járnak. Most ez a tulajdonos, most az. A háziúr sosem hal meg, így tartja a mondás. Másik lép a nyomába, ha az egyik bemondja az unalmast. Aranyaikkal összevásárolják a fél világot, és a végén az arany mégis megmarad nekik. Valami svindli lehet ebben. Csak dőlnek a népek a városba, és szétrágják őket a századok. Mint a piramist a homok. Kenyérre és hagymára építenek. Rabszolgák. Kínai fal. Babilon. A nagykövek maradtak meg. Kerektornyok. A többi kőtörmelék, a terjengő külvárosok, vályogvityillók. Kerwan hitvány salaktéglás gombaházai. Éjjeli menedékhely.

Senki se számít semmit.

Ez a nap legrosszabb órája. Vitalitás. Sötét, komor: gyűlölöm ezt az órát. Úgy érzem magam, mintha megettek és kihánytak volna.

A Provost háza. Dr. Salmon főtisztelendő: szalmonella. Itt aztán védve van. Mint egy halottas kápolna. Nincs az a pénz, amiért itt laknék. Remélem, van ma szalonnás máj. A természet irtózik az ürességtől.

A nap lassan kiszabadította magát, és fényfoltokat gyújtott az utca túloldalán, Walter Sexton ezüstkereskedésében a kirakat tárgyain. John Howard Parnell ment el előtte, se látott, se hallott.

Ott van: a bátyja. Kiköpött mása, Kísérteties arc. Véletlenek összjátéka. Persze máskor az ember százszor gondol valakire, és nem találkozik vele. Akár az alvajáró. Senki sem ismeri. Biztos ülésezik ma a várostanács. Azt mondják, mióta kinevezték díszelnöknek, egyszer se vette fel az egyenruháját. Charley Kavanagh mindig kivonult a magas lován háromszögletű kalapban, fölfújva, borotválva, púderozva. Nézd, mily vigasztalanul vánszorog. Záptojást reggelizett. Kocsonyásak a szemei. Nagy az én fájdalmam. A nagyember fivére: fivérének fivére. Jól festene valami hatósági paripán. Benéz a D. S. T.-be, biztos egy kávéra vagy sakkozni. Az öccse parasztként áldozta az embereket. Hagyta elveszni őket. Egy szót se

mertek rá szólni. A vér is megfagyott bennük, ha rájuk nézett azzal a két szemével. Ez a szuggesztív erő: a név. Mindegyikükbe jutott egy kevés. Félnótás Fanny, és a másik testvére, Mrs. Dickinson, aki bíbor lószerszámmal hajtat végig az utcákon. Mintha nyársat nyelt volna, akárcsak M'Ardle, a sebész. Dávid Sheehy mégis legyőzte South Meathben. Kapott egy sóhivatali posztot, hogy visszavonulhasson a közéletbe. A hazafi bankettje. Narancshéjat esznek a Parkban. Simon Dedalus mondta, mikor betették a parlamentbe, hogy Parnell fölkel a sírjából, és karon fogva vezeti ki az alsóházból.

– A kétfejű polip. Az egyik feje az a fej, amelyen az idők vége elfelejtett elérkezni, a másik meg skótosan beszél. A csápjai...

Mr. Bloom háta mögül bukkantak elő a járdaszélen. Szakáll és bicikli. Fiatal nő.

Most meg ez! Ez aztán a véletlenek összjátéka: másodszor! Az eljövendő események előrevetítik árnyékukat. Megnyerték Mr. Geo. Russell jeles költő tetszését. Lehet, hogy ez Lizzie Twigg, aki vele van. A. E.: ez meg mit jelent? Talán kezdőbetűk. Albert Edward, Arthur Edmund, Alphonsus Eb Ed El Esquire. Mit is mondott? A világ végei skótosan. Csápok: polip, Valami okkult dolog: szimbolizmus. Mondja a magáét. A nő mindent bevesz, Nem szól egy szót se. Ügyes gépírónő irodalmi munkához.

Szemével követte a hórihorgas figurát. Háziszőttes öltöny, szakáll és bicikli, csupa fül nő mellette. Vegetáriánus vendéglőből jönnek. Főzelékek csuszpájzzal és gyümölcs. Marhaszelethez ne nyúlj. Különben a tehén szeme üldöz végig egy örökkévalóságon át. Azt mondják, egészségesebb. Víz és szelek. Kipróbáltam. Naphosszat szaladgálhatsz. Mint a kérődzők. Lidércnyomások egész éjjel. Miért hívják diósültnek, amit adtak nekem? Dioriánusok. Almáriánusok. El akarják hitetni, hogy hátszínszeletet eszel. Ugyan kérem. Sós is. Szódában főzik. Rájársz a vízcsapra éjjel.

A harisnyája ráncos a bokáján. Ezt utálom: olyan ízléstelen. Ilyen ez az átszellemült irodalmi népség. Révült, szédült, szimbolikus. Esztéták. Egyáltalában nem volnék meglepve, ha az keltené bennük a költői szeleket, hogy ilyesmiket esznek. Vegyünk csak például egy rendőrt, aki teleizzadja az ingét birkagulyással. Abból egy fél sor költészetet nem létezik kipréselni. Azt se tudja, mi az a költészet. Egyfajta hangulat nyilván.

Révült, szédült sirály
Ringatja a dagály.

A Nassau Street sarkánál átment, és megállt Yeates és Fia kirakatánál, a látcsövek árát nézegette. Vagy kukkantsak be az öreg Harrishez, és váltsak pár szót Sinclairrel? Jó modorú pasas. Valószínűleg épp ebédel. Meg kell csináltatni a régi látcsövemet. Goerz-lencsék, hat guinea. Ezek a németek mindenütt ott vannak. Olcsón adják, hogy az övék legyen a piac. Alákínálnak. Lehet, hogy találnék egyet a talált tárgyak raktárában a vasúton. Az ember esze megáll, miket tudnak az emberek ottfelejteni a vasúti kupékban és nyilvános mosdókban. Hol jár az eszük? És a nők! Hihetetlen. Tavaly, mikor Ennisbe utaztam, nekem kellett fölkapnom annak a parasztlánynak a táskáját, és a limericki átszállónál visszaadni neki. Pénzt is hagynak el, kutya se jár utána. A bank tetején van egy kis óra, azon ki lehetne próbálni a távcsövet.

Szemhéját leeresztette a szembogara alá. Nem látom. Ha az ember elképzeli, hogy ott van, akkor szinte már látja. Nem látom.

Sarkon fordult, és megállt a kirakat ponyvái között, jobb tenyerét karhossznyira tartotta a nap felé. Ezt már többször ki akartam próbálni. Igen: pontosan így van. A kisujja hegye teljesen eltakarta a nap korongját. Ez lesz a gyújtópont, ahol a sugarak keresztezik egymást. Ha volna egy fekete szemüvegem. Érdekes. Mennyit beszéltek azokról a napfoltokról, mikor a Nyugati Lombard Streeten laktunk. A hátsó kertből figyeltem. Iszonyatos kitörések lehetnek. Idén teljes napfogyatkozás lesz: valamikor ősszel.

Jut eszembe az az időgömb, greenwichi idő szerint hullik le. Az óraművet villanyhuzal köti össze Dunsinkkel. Valamelyik hónap első szombatján kimegyek megnézni. Ha valaki bemutatna Joly professzornak, vagy megtudnék valamit a családjáról. Az ilyesmi számít: az emberek olyan hiúk. Mi minden lehet hízelgő! Nemesúr büszke, hogy valamelyik király szeretőjének a leszármazottja. Az ősanyja. Pofátlanul hízelegni. Alázatos szolgája, nyílik palotája. Nem ajtóstul berontani, és rögtön kikottyantani, amit nagyon jól tudod, hogy nem kéne: mi az, hogy parallaxis? Vezesse ki ezt az urat.

Ah.

Leeresztette a karját.

Sose fogok erről megtudni semmit. Időpazarlás. Gázgömbök forognak, keresztezik egymást, eltűnnek. Mindig ugyanaz a nóta. Gáz: aztán szilárd tömeg: aztán világ: aztán hideg: aztán sodródó üres kagyló: jéggé fagyott

szikla, mint az az ananászrúd. A Hold. Alighanem újhold van, mondta Mrs. Breen. Biztos úgy van.

A Claire-divatház mellett ment el.

Hogy is. Telihold volt akkor este, mikor mi, vasárnap volt két hete, valóban újhold van most. A Tolka mellett sétáltunk. Szépen sütött Fairview felett. Molly dúdolgatott: májusi újhold önti sugarát, szívem. Az meg ment a másik oldalán. Könyök, kar. Az a. Látod-e a fénybogarak hadát, szivem. Érintés. Ujjak. Kérdés. Válasz. Igen.

Elég, elég. Ha volt, hát volt. Legyen.

Mr. Bloom, sebesen lélegezve, lassabban lépegetve az Adam Court mellett ment el.

No nyugalom csak nyugalom fellélegzett szeme rögzítette ez itt egy utca fényes nappal van Bob Doran palackvállai. Az esedékes ivókúráját tartja, ahogy M'Coy mondta. Azért isznak, hogy mondjanak vagy csináljanak valamit, vagy *cherchez la femme*. Elmennek a Coombe-ba strigókkal és sarkangyalokkal, aztán egy évig olyan józanok mint egy vizsgálóbíró.

Igen. Jól gondoltam. Beslisszolt az Empire-ba. Már el is tűnt. Sima szódavíz jót tenne neki. Pat Kinsella Hárfa Színháza volt itt, mielőtt Whitbred megnyitotta a Queen'st. Tűzrőlpattant legény. Dion Boucicault-bohóckodás a teliholdképével meg a vacak főkötőjével. Három huncut hajadon. Hogy repül az idő, mi? Hosszú piros nadrágja kilátszott a szoknyája alól. Vederszám vedelők, fröcsögve röhögtek, italuk torkukon akadt. Erő-egészség, Pat. Nyers vörös: részegek öröme: röhögés és füstgomoly. Vedd le azt a fehér sityakot. A vizenyős szemei. Most hol lehet? Valahol koldul. A hárfa, amely egykoron koldussá tett mindnyájunkat.

Akkor boldogabb voltam. Én voltam az? Vagy most én vagyok én? Huszonnyolc voltam. Molly huszonhárom. Mikor elköltöztünk a Nyugati Lombard Streetről, valami megváltozott. Rudy után már nem volt ugyanolyan. Elmúlt, nem lehet többé visszahozni. Olyan, mint a víz az ember ujjai közt. Szeretnél visszamenni abba az időbe? Pontosan akkor újrakezdeni. Szeretnéd? Nem boldog az otthonában az én szegény rossz kisfiúm? Szeretné a gombjaimat fölvarrni. Válaszolnom kell. A könyvtárban megírom.

A Grafton Street vidám boltjai, a napellenző ponyvák felcsiklandozták érzékeit. Nyomott mintás muszlinok, selyem, dámák és özvegy eminenciások, csengő-bongó lószerszámok, tompakoppanó patkópuffok a tűzforró utcakövön. Micsoda vastag lába van annak a nőnek a fehér

harisnyában! Reméljük, a zápor fölveri rá a sarat. Eredeti falusi csülökhús. Az összes talpig fartő itt mászkált. Esetlen lesz tőle a járásuk. Mollyé sem éppen tökéletes.

Bámészkodva ment el Brown Thomas selyemkereskedésének kirakata előtt. Vízesések szalagokból. Szélnél puhább krepdesinek, Egy félrebillentett amfora szájából vérvörös puplin patakzott: vérnél csillogóbban. A hugenották hozták be. *La causa è santa!* Tara tara. Felséges ez a kórus. Tara. Esővízben mosandó. Meyerbeer. *Tara: bumm bumm bumm*.

Tűpárnák. Régóta fenyegetőzöm, hogy veszek neki egyet. Teletűzdeli velük a lakást. Az ablakfüggönyök, minden csupa tű.

Kicsit fölhúzta a kabátujját a bal karján. Karcolás: már alig látszik. Ma semmi esetre sem. Vissza kell menjek azért az arckrémért. Talán a születésnapjára. Júnijúliaugusztus szeptember nyolc. Még majdnem három hónap. De lehet, hogy nem is örülne neki. A nők nem szeretik fölszedni a tűket. Azt mondják, megsebzi a szerel.

Ragyogó selymek, alsószoknyák vékony rézfogasokon, sima selyemharisnyák nyalábjai.

Nincs értelme visszamenni. Így kellett lennie. Majd elmond mindent.

Éles hangok. Napmeleg selyem. Csengő-bongó lószerszámok. Mindent egy asszonyért, házadat, hazádat, selymet, ezüstöt, ízes jaffai gyümölcsöt. Agendath Netaim. A világ vagyonát.

Meleg, jótékony tompultság ülte meg agyát. Elernyedt. Ölelések illata támadt rá. Kiéheztetett húsa sötéten, némán sóvárgott.

Duke Street. Na megérkeztünk. Enni kell. A Burton. Utána mindjárt jobb.

Befordult a Combridge-saroknál, vágyűzötten. Csengő-bongó patkópuff. Parfümös testek, melegek, teltek. Mind csókolva, odaadón: sűrű nyári réteken, kócos lepréselt füvön, bérházak penészvirágos előterében, díványokon, recsegő ágyakon.

– Jack, szívem!

– Drágám!

– Csókolj meg, Reggy!

– Egyetlenem!

– Szeress!

Zakatoló szívvel benyomta a Burton-vendéglő ajtaját. Reszkető lélegzete fönnakadt a bűzben: orrfacsaró mártások, moslékfőzelék. Nézd, hogy esznek az állatok a vályúnál.

Férfiak, férfiak, férfiak.

Magas székeken kuksolnak a söntésnél, kalapjuk hátralökve, az asztaloknál ingyenkenyérért kiabálnak, farkaséhesen két pofára tömik a lucskos ételt, a szemük kidagad, szutykos bajszukat törülgetik. Egy faggyúképű sápadt fiatalember asztalkendőjével sorba törölgette poharát kését villáját és kanalát. Újabb bacilustenyészet. Egy férfi gallérjába körbe bedugott mártásmaszatos szalvétaelőkével gurgulázva nyeldekli a levest, Egy másik valamit visszaköp a tányérjára: félig csócsált mócsing: nincs foga, hogy megrágirágirágja. Egybensült rostélyos. Egyben nyeli, hogy haladjon. Szomorú korhelyszemek. Nagyobbat harapott, mint amit meg tud rágni. Én is ilyen vagyok? Önmagunkat úgy látni, ahogy mások látnak minket. Aki éhes, mérges. Fogak és állkapcsok dolgoznak. Hoplá! Ó! Egy csont. Írország utolsó pogány királya, Cormac, a gimnazista versben így fulladt meg Slettynél, a Boyne-tól délre. Kíváncsi vagyok, mit evett? Valami felségeset. Szent Patrik megtérítette a kereszténységre. Mégis a torkán akadt.

– Marhasült káposztával.

– Egy pörkölt.

Férfiszagok. Összeköpdösött fűrészporos padló, édeskés langyoskás cigarettafüst, bagószag, kiömlött sör, férfiak sörös húgya, az erjedés klozetbűze.

Fölfordult a gyomra.

Egy fél falatot se tudnék itt lenyelni. Pacák a kését meg villáját feni, hogy befalja, amit eléje raktak, egy öreg szivar a fogát vájja. Halkan böffent, aztán rágja, amit felkérődzött. Előtte és utána. Étkezés utáni ima. Tekints e képre s ama másikra ott. A pörköltszaftot tunkolja szivacsos kenyérdarabkákkal. Nyald ki a tányért, jóember, egyszerűbb! Na tűnjünk innen! Körülnézett. Esznek asztalokon, székeken. Kimerevítette orrcimpáit.

– Kettő barnát ide.

– Egy párolt marhaszelet káposztával.

Az az ürge késsel keni a pofájába a káposztát, mintha az életéért küzdene. Szépen betalált. A látványtól is kiráz a hideg. Biztosabb három kézzel enni. Cafatokra tépi. Második természete. A szájában ezüstkéssel született. Ez így szellemes szerintem. Vagy mégsem. Ezüst, az azt jelenti, hogy gazdagnak született. Késsel született. De akkor elvész az utalás.

Mocskos kötényű pincér szedte össze a ragadós, csörömpölő tányérokat. Rock, a végrehajtó a bárnál álldogálva lefújta a habot a fedeles korsó tetejéről. Jól tele van: sárgán placcsant a csizmája mellett. Egy vendég az asztalra könyökölve álló késsel és villával türelmetlenül várta a második

fogást, maszatos újságjának négyszöge fölött fodrozva az ételfelvonót. Másik pofa teli szájjal dumál neki valamit. Rokonszenvező hallgatóság. Kis asztali traktátus. Összenyámnyámtam nyele a Nyamzeti Nyankban nyamteken. Igazán? Na ne mondd!

Mr. Bloom két ujját révetegen ajkához emelte. Szemei ezt mondták:

– Nincs itt. Nem látom.

Kifele. Utálom, ha gusztustalanul esznek.

Az ajtó felé hátrált. Majd bekapok valami könnyűt Davy Byrne-nél. Elüti az éhséget. Éppen csak. Reggelire eleget ettem.

– Egy natúr pürével.

– Korsó barna.

Csülökre mindenki. Foggal, körömmel. Serfel. Hörpöl. Serfel. Falnyelfalfel.

Kilépett a tisztább levegőre, és visszafordult a Grafton Street felé. Eszel vagy megesznek. Ölni! Ölni!

Képzeld, ha majd eljön a népkonyhák korszaka! Loholnak csajkával-ételhordóval az adagért, és ott tolják le helyben az utcasarkon. John Howard Parnell például, vagy a Trinity College provostja, minden atyafi, hagyd el most a Trinityt meg a provostot, nők és gyerekek kocsisok papok lelkészek tábornokok és érsekek. Jönnek az Ailesbury Roadról, a Clyde Roadról, az iparostelepről, az Észak-dublini Egyesült Dologházból, a polgármester a mézeskalács-hintójával, az öreg királynő tolókocsin. Üres a tányérom. Csak ön után a kincstári ivócsészével. Mint Sir Philip Crampton kútjánál. Törüld le a bacilusokat a zsebkendőddel. A következő tag visszatörül egy rakást az ő zsebkendőjével. O'Flynn atya rendet vágna köztük. Persze akkor is lennének perpatvarok. Mindenki No. 1-ért. Gyerekek marakodnának, hogy kikaparhassák az üst fenekét. Akkora levesesfazék kellene, mint a Phoenix Park. Szigonnyal fognák belőle az oldalast meg a felsált. Utálom a tömeget magam körül. A City Arms hotel *table d'hôte*-ja, ahogy Molly hívta. Leves, sült és desszert. Az ember sose tudja, kinek a gondolatain rágódik. És ki fogja mind elmosogatni a tányérokat és villákat? Lehet, hogy a jövőben mindenki tablettákban eszik mindent. A fogak egyre csak romlanak.

Ha úgy vesszük, van valami a vegetáriánusok étkezésében. Zamatos dolgok jönnek ki a földből, fokhagymazamat na persze, olasz kintornások szája bűze, hersegő hagyma, csiperke, szarvasgomba. És az állatok kínszenvedése! Kopasztás, belezés! Szerencsétlen barmok a marhavásáron, amint várják a taglót, hogy szétloccsantsa a koponyájukat. Mú. Szegény

vacogó borjak. Mee. Tejesmaflák. Káposztás borjúragu. Mészárosvájdlingban remegő tüdő. Azt a szegyet ott vegye le nekem a kampóról. Paccs! Csontzörgető vérpofa. Lenyúzott üveges szemű birkák lógnak átszögelt combjukon, bárányfejek véres papírban, taknyuk csöpög a fűrészporba. Mócsing, bőnyeg szemétre. Ne trancsírozd aztat, fiacskám.

Friss, meleg vért írnak föl sorvadás ellen. Vér, az mindig kell. Alattomos dolog. Felnyalni, míg melegen gőzölög, sűrű cukorszerű. Kiéhezett holtak. Na, éhes vagyok.

Bement Davy Byrne-hez. Korrekt hely. Nem fecseg. Néha fizet egy kört. Szökőévben egyszer. Egyszer egy csekket beváltott nekem. Mit rendeljek? Előhúzta az óráját. Lássuk csak. Egy félbarnát?

– Alászolgája, Bloom! – szólt rá Orros Flynn a kuckójából.

– Alászolgája, Flynn.

– Hogy s mint van?

– Nagyszerűen... Lássuk csak. Iszom egy pohár burgundit és... Lássuk csak.

A polcokon szardínia. Szinte érzi az ember az ízét, ha csak ránéz. Szendvics? Hám hozza sarjait, hogy feltegye őket magas szekerére. Hámozza sajtjait, hogy feltegye őket vajas kenyerére. Konzervek. Plumtree húskonzerv: nélküle mit ér az otthona? Kész keserv. Hülye egy hirdetés. Rögtön a gyászjelentések alatt hozták. Kivágták alóla a szilvafát. Konzervált Dignamhús. Kannibáloknak ízlene citrommal és rizzsel. A fehér hittérítők nagyon sósak. Mint a pácolt sonka. A legnemesebb részeket biztos a főnök fogyasztja el. Rágós lehet a sok használattól. Feleségei körben lesik a hatást. *Előkelő, benga néger. Hittérítő-micsodából egy micsodát ebédel*. De véle a tökély hona. A jóég tudja, hogy kotyvasztották. Magzatburok penészes pacal légcső feltekerve és ledarálva. Találós kérdés: hol a hús? Kóser. Húst tejjel össze ne vegyíts. Higiénéből volt akkor így, ahogy most az ilyet nevezik. Jom Kippúr böjt: tavaszi tisztítás a belekben. Háború és béke ennek vagy annak az embernek az emésztésétől függ. Vallások. Karácsonyi pulyka és liba. Aprószentek mészárlása. Egyetek, igyatok, és vigadjatok. Aztán meg tele van az orvosi ügyelet. Bekötött fejek. A sajt mindent emészt, kivéve a sajtot. Ó, roppant sajt.

– Sajtos szendvics van?

– Parancsára.

Ennék pár szem olajbogyót is, ha van nekik. Olasz a legjobb. Jó pohár burgundi, az majd elveszi a. Jobban csúszik. Finom saláta, hideg, mint a

jégsaláta. Tom Kernan remek öntetet csinál. Van érzéke hozzá. Tiszta olívaolaj. Milly azt a kotlettet is petrezselyemágacskával tálalta. Végy egy spanyol hagymát. Isten teremtette a táplálékokat, az ördög a szakácsokat. Ördöngös mesterség.

– Az asszony? Jól van?

– Jól, köszönöm... Szóval egy sajtos szendvicset. Gorgonzola van?

– Igenis.

Orros Flynn kortyolt egyet a grogjából.

– Énekel mostanság?

Nézd a száját. A saját fülébe fütyülhetne. Jól illik a vitorlafüleihez. Zene. Annyit ért hozzá, mint egy süket ló. Azért jobb, ha válaszolok. Mit ártok vele? Potya reklám.

– Nagy turnéra van szerződése a hónap végén. Talán hallott is róla?

– Nem. Ezt nevezem! Ki hozza össze?

A tulaj kiszolgálta.

– Mennyi lesz ez?

– Hét penny, uram... Köszönöm uram.

Mr. Bloom keskeny szeletkékre vágta a szendvicsét. *Hittérítő-hmt ebédel.* Könnyedebb, mint azok a révült krémült holmik. *Felesége ötven. Sápad, ájul, döbben.*

– Mustárt, uram?

– Köszönöm.

Minden szeletke két fele közé sárga pacákat pötyögtetett. *Ájul, döbben.* Megvan! *Mily tápláló ez az étel*.

– Hogy ki hozza össze? Tulajdonképpen részvénytársasági alapon megy, érti? Költséget, hasznot elosztják.

– Ja, már emlékszem – mondta Orros Flynn, zsebébe dugva a kezét, hogy ágyékát megvakarja. – Ki is mesélte? Nincs Bagzó Boylan is benne?

Forró mustárgőz markolta meg Mr. Bloom szívét. Fölemelte szemét, és egy epés falióra tekintetével találkozott. Kettő. A kocsmai órák öt percet sietnek. Múlik az idő. Forognak a mutatók. Kettő. Még nem.

Rekeszizma a sóvárgástól előbb fölfelé emelkedett, majd visszasüllyedt bensejében, vár, vár, sóvár.

Bort.

Beleszaghörpintett a szíverősítő nedűbe, és jól kitágítva a torkát, hogy mihamarabb leguruljon, óvatosan visszatette poharát az asztalra.

– Igen – felelte. – Valóban ő szervezi.

Nincs mitől félni: nincs agya.

Orros Flynn szipogott és vakaródzott. Bolhák lakomája.

– Csuda egy mázlija volt, Jack Mooney elmesélte nekem az egészet azzal a bokszmeccsel, mikor Myler Keogh kiütötte azt a katonát a Portobello kaszárnyában. Aszentjit neki, lent tartotta Carlow-ban a kis mitugrászt, mesélte nekem...

Csak az orra bele ne csöppenjen a pohárba. Nem, visszaszippantotta.

– Legalább egy hónapig, képzelje, a nagy nap előtt. Nyers kacsatojást evett, egyebet csak engedéllyel. A piától is eltiltotta, képzelje. Ja kérem, ha egyszer Bagzó a kezébe vesz valamit.

Davy Byrne kijött a pult mögül hurkára gyűrt ingujjban, és jobbról-balról megtörölte a száját szalvétájával. Rákvörös. Orcáján víg mosoly szökell izémizé a bőség. Túl sok a hab a tortán.

– És íme ő, csúcsformában – mondta Orros Flynn. – Nincs egy jó tippje az Arany Kupára?

– Már nem foglalkozom ilyesmivel, Mr. Flynn – válaszolta Davy Byrne. – Nem lóversenyezek.

– Igaza van – mondta Orros Flynn.

Mr. Bloom fanyar előszeretettel fogyasztotta a szendvicsszeleteket, friss fehér kenyér, csípős mustár, a zöld sajt lábszaga. Korty borokkal simogatta szájpadlását. Ez aztán vérré válik. Ilyen időben sokkal zamatosabb, mikor nincs már olyan hideg.

Kellemes, csöndes hely. Jólesik a szememnek az a szép faberakás a pulton. Szépen el van dolgozva. Tetszik, ahogy szépen előredomborodik.

– Egy vasat nem adnék lóra – mondta Davy Byrne. – Hány embert tettek már tönkre ugyanazok a lovak!

Szeszmérések szerencséje. Hatósági engedély bor, sör és égetett szesz fogyasztására az üzlet területén. Ha fej, én nyerek, ha írás, te vesztesz.

– Igazsága van – mondta Orros Flynn. – Hacsak nem lát a fülük mögé. Sport és becsület már rég külön úton jár. Lenehannek azért néha vannak jó tippjei. Máma Jogart teszi meg. Zinfandel a favorit, Howard de Walden lordé, Epsomban nyert. Morny Cannon lovagolja. Két hete Saint Amant hétszerest hozott volna.

– Ne mondja – mondta Davy Byrne, azzal odament az ablakhoz, és forgatni kezdte a pénztárkönyvet.

– Úgy, ahogy mondom – mondta Orros Flynn szipogva. – Ritka remek egy dög. Saint Frusquin az apamén. Óriási hajrával futott be, Rothschild

kancája, vattával a fülében. Kék zeke és sárga sapka. Franc essen Big Ben Dollardba és a John O'Gauntjába. Ő beszélt le róla. Bizony...

Rezignáltán hörpintett egyet a poharából, ujjait húzogatva a vájatokon.

– Ajaj – sóhajtotta.

Az álldogáló, rágcsáló Mr. Bloom felnézett a sóhajt hallván. Süket pali ez az Orros. Szóljak neki arról a lóról, amit Lenehan? Úgyis tudja, jobb, ha kiveri a fejéből. Kimegy, és még többet veszít. A hülye a pénzével. Már megint csöppen el az orra. Milyen hideg lehet csókolódzás közben. De lehet, hogy épp ez izgatja a nőket. A szúrós szakállt szeretik. A kutyák hideg orrát. Az öreg Mrs. Riordan a korgó hasú skye terrierjével a City Arms hotelben. Molly cirógatta az ölében. Ó, az a kövér kutyulimutyulityutyu.

A bor jól átjárta és oldotta, lemosta a mustáros kenyérbelet s a pillanatig émelyítő sajtot. Derék egy borocska. Jobban ízlik, mert nem vagyok szomjas. Persze a fürdő miatt van. Csak épp egy-két falatot. Akkor hat óra körül már. Hat, hat. Addigra elég idő telik el. Ő pedig.

Bor szelíd tüze szítogatta vérét. Ez bizony nagyon kellett már. Nagyon elhervadtam. Szeme eltelten leltározta a polcokon a konzerveket: szardíniák, homárok vidor színű ollói. Mennyi furcsaságot szednek össze az emberek, hogy megegyék. Ki a héjából, a tengeri csigát tűvel piszkálják ki a házából, fákról, a franciák a földből is előrángatják a csigákat, a tengerből is csalétekkel. Hülye halak évezredeken át nem tanulnak semmit. Most majd megtanulod, hogy nem kell mindent a szájadba venni! Mérges bogyók. Galagonya. Az emberek azt hiszik, hogy ami gömbölyű, az jó. A rikító színek riasztó jelek. Az egyik ember elmondta a másiknak, és így tovább. Kutyán a legjobb először kipróbálni. Szag vagy a forma az, ami megfog. Tiltott gyümölcs. Fagylaltgombóc. Tejszín. Ösztön. Például a narancsligetek. Mesterséges öntözést kell bevezetni. Bleibtreu-strasse. Na igen, de mi van az osztrigával? Gusztustalan, olyan, mint egy slejmcsomó. Mocskos kagylók. A fene eszi, míg kinyitja az ember. Ki fedezte fel őket? Szeméttel és csatornalével táplálkoznak. Pezsgő és Red Bank-i osztriga. Szexuális hatása. Afrodiz. A Red Bankben járt ma reggel. Osztrigát kap a vén lepény, este újra kemény legény. Nem. Júniusban nincs r, tehát nincs osztriga. Pedig vannak emberek, akik az extra dolgokat szeretik. Megbuggyant vadhús. Nyúlragu. Végy egy jól megtermett nyulat. A kínaiak ötvenéves tojásokat esznek, kék és megint zöld. Harmincfogásos ebéd. Mindegyik tál ártalmatlan, de lehet, hogy a gyomorban összevesznek. Jó mérgezéses krimit lehetne belőle. Lipót főherceg volt az nem igen vagy Ottó, valamelyik a Habsburgok közül? Vagy

ki volt az, aki leette a pörköt a saját fejbőréről? Ennél olcsóbb vacsora nem létezik, az igaz. Persze, arisztokraták. A többiek meg utánozzák, hogy divatosak legyenek. Milly is nyers olajat liszttel. A nyers tésztát én is szeretem. Az osztrigatelep felét visszadobják a vízbe, hogy tartsák az árát. Olcsón nem venné senki. Kaviár. Rongyrázás. Rajnai bor zöld üvegben. Felfuvalkodottak. Lady ez, Lady az. Púderes dekoltázs, gyöngyök. Az *élite. Créme de la creme*. Különleges ételekkel akarják eljátszani, hogy ők aztán. Remeték egy fatányér babbal tartják féken az húsnak fullánkjait. Jöjj ismerj meg s egyél velem. Királyi kecsegefogó, rendőrfőnöki engedély Coffey mészárosnak, hogy oly vadhúst forgalmazzon mely Őexcellenciája erdeiből. Fél marhát küldjenek vissza neki. Az a lakoma, amit a Főpecsétőr alagsori konyhájában láttam egyszer. Fehér süveges *chef*, mint egy rabbi. Lángoló kacsa. Fodros káposzta, *à la duchesse de Parme*. Nagyon helyes, ha ráírják az étlapra, mégis tudja az ember, mit evett. Túl sok fűszerrel elpancsolják a levest. Tudom én is. Edwards' levesport teszek bele. Hülyére tömött liba kell a hasuknak. Rák élvefőve. Pahancsol kehem egy kis phíma pacsíhtanyelvet? Nem is volna rossz pincérnek lenni egy előkelő hotelben. Borravalók, estélyi ruhák, félmeztelen nők. Miss Defalanque, engedje meg, hogy megkísértsem még egy szeletke citromos nyelvhallal. Megenged és defalanque. Hűdefalanque. Hugenotta családnév, ha jól sejtem. Egy Miss Defalanque lakott Killineyben, emlékszem. *Du, de, la* franciául van. Közben talán ugyanezt a halat Micky Hanlon hasította fel és belezte ki, aki ebből keresi a maga nehéz kenyerét, ujjaival benyúl a kopoltyúk közé, egy csekkre sem tudja ráírni a nevét, azt hinnéd tájképet készül festeni amikor összeszorított szájjal formálja a betűket. Miii-. Nagyháááaa. Ostoba, mint egy kosár facipő, mégis ötvenezer font gazdája.

Összetapadva, két légy zümmögött az ablaküvegre tapadva.

Lángoló bor lobogott a szájpadlásán, lenyelte. Burgundia fürtjei a taposókádban. A nap melege érlelte. Észrevétlen érintésre emlékeket ébreszt. Érzékei megolajozták emlékezetét. Howth vad páfrányai alá bújva. Alattunk öböl álmatag: ég. Semmi hang. Az ég. Lion's Headnél bíbor az öböl. Drumlecknél zöld. Sárgászöld Sutton felé. A mélytengeri mezők, halványbarna sávok a fűben, elsüllyedt városok. Hajának párnát készítettem a kabátomból, a hangafűben fülbemászók csiklandozzák a kezemet a tarkója alatt, teljesen összegyűrsz. Csoda! Tejkrémtől hűspuha kezével megérintett, simogatott: tekintete rajtam, nem fordította el a szemét. Elbűvölten hajoltam föléje, csókoltam a száját mindkét ajkam rátapasztva ajkaira. Nyamnyam.

Lágyan számba csúsztatta a meleg, összerágott köményes süteményt. Émelyítő pép, édes és savanyú nyála átitatta. Gyönyör: megettem: gyönyör. Fiatal élet, rám duzzogó ajkak. Lágy meleg ragadós gumizselé száj. Szeme két virág, tied akarok lenni, szomjas szempár. Kavicsok gurultak. Mozdulatlanul feküdt. Egy kecske. Senki sehol. Föntről a Ben Howthon rododendronok között biztosan lépked, nőstény, kecskebogyót ejteget. Páfrányfüggönyök alól nevetett gyönyörünk gyűrűjében. Vadul hozzásimultam, csókoltam: szemét-száját, feszülő-lüktető nyakát, duzzadó, asszonyos melleit az apácafátyolblúzában, húsos, álló mellbimbóit. Forrón végignyaltam. Csókolt. Engem csókolt. Tiéd-tiéd, szántott a hajamban. Csókolt, engem csókolt.

Én akkor. És én most.

Összetapadva, a legyek zümmögtek.

Lesütött szemmel követte a tölgyberakás néma erezetét. Szépség: hajlik: a hajlatokban van a szépség. Formás istennők, Vénusz, Júnó: hajlataikat a világ csodálja. Közszemlén a múzeumi könyvtár körcsarnokában. Meztelen istennők. Jót tesznek az emésztésnek. Nem bánják, melyik férfi nézi őket. Bárki nézheti. Sose szólnak. Legalábbis ilyen maflákhoz, mint Flynn, soha. De képzeld csak el, ha megszólalna, Pygmalion és Galatea, mit mondana először? Halandó! Eligazítana rögtön. Nektárt öblögetnek a tivornyákon istenekkel, aranytálakból minden csupa ambrózia. Nem ám konyhasátor, főtt birkahús, sárgarépa, fehérrépa, üveg világos. Nektár, mintha elektromosságot innál: istenek eledele. Asszonyi formák, júnói dombormű. Halhatatlan báj. Mi meg dugjuk az ételt be az egyik lukon, toljuk ki a másikon: étel, tápnedv, vér, gané, föld, étel: úgy kell tömni, mint a kazánt. Nekik nincsen. Még sose néztem meg. Ma megnézem. Mikor az őr nem látja. Lehajolok, leejthettem valamit, és akkor megnézem, hogy.

Szelíd üzenet szivárgott a hólyagjából, hogy kimehetne, hogy nehogy de ha mégis akkor oda. Tettrekész férfiú, fenékig ürítette poharát és kisétált, férfiaknak adták oda magukat, férfias öntudattal, férfiszeretőkkel feküdtek össze, egy ifjú is élvezte bájait, az udvarra.

Mikor már nem halottak léptei neszét, Davy Byrne fölnézett a pénztárkönyvéből.

– Mit is csinál ez a pacák? Nem a biztosítónál van?

– Azt már réges-rég otthagyta – mondta Orros Flynn. – Most a *Freeman*nél hirdetési ügynök.

– Ismerem látásból – mondta Davy Byrne. – Valami baj van vele?

– Baj? – visszhangozta Orros Flynn. – Én nem tudok semmiről. Miért?

– Láttam, hogy gyászban van.

– Gyászban? Azám, szavamra, tényleg feketében van. Kérdeztem pedig, hogy otthon minden rendben van-e. Istenúgyse, igaza van! Tényleg gyászban van.

– Én sose firtatom – mondta Davy Byrne együttérzőn –, ha látom, hogy egy úriembernek valami ilyen baja van. Az ember csak feltépi a hegedő sebeket.

– Az biztos, hogy nem a felesége – mondta Orros Flynn. – Tegnapelőtt találkoztam vele, épp jött ki abból az ír tejgazdaságból, amit John Wyse Nolan felesége vezet a Henry Streeten, egy csupor tejszínnel a kezében, vitte haza élete párjának. Jól táplált egy asszony. Töltött galamb.

– És? Összekapar valamit a *Freeman*nél? – érdeklődött Davy Byrne.

Orros Flynn lebiggyesztette ajkát.

– A hirdetésekből nem telne tejszínre. Arra mérget vehet.

– Hát akkor? – kérdezte Davy Byrne, és otthagyta a könyvét. Orros Flynn, mint valami bűvész, valamit hókuszpókuszolt a levegőben. Hunyorított.

– Páholytag – mondta.

– Igazán? – csodálkozott Davy Byrne.

– Úgy, ahogy mondom – bizonykodott Orros Flynn. – Ősi szabad és elfogadott rend. Kipróbált testvér. Isteni fény, élet és szeretet. Azok nyúlnak neki a hóna alá. Pontosan elmondta múltkor valaki... ö, ...nem mondhatom el, hogy ki.

– Igazán?

– Ó, nagyon jóféle rend – mondta Orros Flynn. – Ha valaki bajban van, azonnal ott vannak mellette. Ismerek egy pofát, mindenáron be akart lépni, de átkozottul zárkózottak. Istenúgyse, volt eszük, hogy nőket nem vettek be.

Davy Byrne mosolygásítbólintott egyszerre:

– Iiieeen!

– Volt egy nő – mesélte Orros Flynn –, az elbújt az állóórába, hogy kilesse, mit csinálnak ottan annyira. De fene ott eszi, nem kiszagolták, és ott helyben letétették vele a mestereskü̈t. Az egyik Saint Leger-lány volt az Donerailból.

Davy Byrne, ásításától eltelten, könnyes szemmel kérdezte:

– Igazán? Olyan rendes, csöndes ember. Gyakran látom itt, és még csak kapatosan se láttam egyszer se.

– A Mindenható atyaúristen sem tudná leitatni – mondta Orros Flynn határozottan. – Ha forrósodik a hangulat, rögtön lelép. Nem látta, ahogy az órájára nézett? Ja, maga nem volt ott. Ha azt mondja neki, na gyere, igyunk egyet, az első dolog, hogy kihorgássza az óráját, és aszerint dönt. Isten a tanúm, mindig így csinálja.

– Vannak ilyen emberek – mondta Davy Byrne. – Megbízható fickó lehet.

– Nem rossz fajta – mondta visszaszippantva Orros Flynn. – Mindenki tudja, hogy nem röstell a zsebébe nyúlni, ha valaki bajban van. Van, amit az ördögnek is meg kell hagyni. Ó, Bloomnak is megvan a jó oldala. De van egy dolog, amit életében meg nem tenne soha.

Kezével aláírást utánzott az asztalon a grogja mellett.

– Azt elhiszem – mondta Davy Byrne.

– Az aláírását az Istennek sem adná! – tette hozzá Orros Flynn.

Paddy Leonard és Bantam Lyons jött be. Utánuk Tom Rochford, bordó mellényét igazgatta.

– Napot, Mr. Byrne.

– Napot, uraim.

Megálltak a söntéspultnál.

– Ki állja? – kérdezte Paddy Leonard.

– Én a magam részéről ülök – válaszolt Orros Flynn.

– Na? Mit iszunk? – kérdezte Paddy Leonard.

– Én egy gyömbéres limonádét – mondta Bantam Lyons.

– Jól hallok? – kiáltott föl Paddy Leonard. – Mióta, az isten szerelmére? És te, Tom?

– Hogy áll a főcsatornád? – kérdezte Orros Flynn szürcsölve.

Feleletképpen Tom Rochford mellcsontjára szorította a kezét, és csuklott.

– Egy pohár vizet csak, ha nem túl nagy fáradság, Mr. Byrne – mondta.

– Természetesen, uram, Paddy Leonard szemlét tartott szesztestvérei fölött.

– Zöreganyád zivataros – mondta –, hogy én kiknek fizetek! Hideg víz és gyömbérszörp! Két ilyen fickó, akik egy üszkös lábról is lenyalták valaha a whiskyt! Kiszagolt magának valami rohadt lovat az Arany Kupára. Holtbiztos tipp.

– Zinfandel, nem? – kérdezte Orros Flynn.

Tom Rochford egy összehajtogatott papirosból valami port szórt az eléje tett pohár vízbe.

– Átkozott gyomorsav – jegyezte meg, mielőtt felhajtotta volna.

– Szódabikarbóna az jó – mondta Davy Byrne.

Tom Rochford bólintott és ivott.

– Na mondd ki. Zinfandel?

– Ne mondj semmit – kacsintott Bantam Lyons. – Én öt shillinget teszek az enyémre.

– Bökd már ki, ha van benned annyi becsület, aztán eriggy a marháskodásaiddal – mondta Paddy Leonard. – Ki adta a tippet?

Mr. Bloom kifele menet köszönésképpen fölemelte három ujját.

– Viszlát – mondta Orros Flynn. A többiek megfordultak.

– Na pont ettől az alaktól kaptam – suttogta Bantam Lyons.

– Pfff! – mondta Paddy Leonard megvetőleg. – Mr. Byrne, lesz szíves akkor két kis Jamesont és egy...

– Gyömbéres limonádét – egészítette ki udvariasan Davy Byrne.

– Ja – mondta Paddy Leonard. – Cuclit a kisbabának.

Mr. Bloom a Dawson Street felé indult, nyelvével tisztogatva fogsorát. Valami zöldnek kellene lennie: mondjuk spenótnak. Aztán meg a röntgensugarakkal végig lehet kísérni.

A Duke Lane-en egy falánk terrier kiokádott valami fertelmes mócsingot a macskakövekre, és megújult buzgalommal lefetyelte. Csömör. Tartalmát köszönettel visszajuttatjuk, miután maradéktalanul megemésztettük. Először édes, aztán zamatos, Mr. Bloom óvatosan elvitorlázott mellette. Kérődzők. Második fogás. Felső állkapcsukat mozgatják. Kíváncsi vagyok, megy-e valamire Tom Rochford azzal a találmányával. Tiszta időpocsékolás Flynnnek a szájába rágni. Sovány embernek széles a szája. Kellene valami üzem vagy telep, ahová a feltalálók mehetnének, és szabadon feltalálhatnának. Persze egymást taposnák ott a kergekórosok.

Dúdolt, kizengetve az ütemek végét:

– Don Giovanni, cenar teco
M'invitasti.

Jobban vagyok. Burgundi. Feldobja az embert. Ki volt az első pároló? Valami búval bélelt alak. Borgőzös bátorság. Azt a *Kilkenny People*-t a nemzeti könyvtárban most már igazán ideje lesz.

Csupasz fehér szobaklozett várakozón, William Miller vízvezeték-szerelő kirakatában, visszatérítette előbbi gondolataihoz. Meg tudják csinálni: végig tudják kísérni az útját egészen le, ha az ember lenyel egy tűt, néha évek

múlva jön ki a bordái közül, ahogy végigjárja a testet, elváltoztatja az epevezetéket, a lépváladék a májra fröccsen, a gyomornedveket látni lehetne a vízvezetékszerűen tekergő belekben. De közben a szerencsétlen szivar ott állhatna a kirakatban a belsőségeivel. Természettudomány.

– *A cenar teco*.

Mit jelent az, hogy *feco*? Talán: ma este.

Don Giovanni, te meghívtál engem
Hogy vacsorázzak veled ma este, Dirumdidumdum.

Valahogy nem stimmel.

Kulch: két hónap, ha rá tudom venni Nannettit. Az lenne vagy két font tíz, cirka két font nyolc. Hárommal jön Hynes. Kettő-tizenegy. Ott van a Prescott's kelmefestő üzem teherkocsija, ha megszerezném Billy Prescott hirdetését: az kettő-tizenöt. Körülbelül öt guinea. Ha minden jól megy.

Megvehetném Mollynak azt az egyik selyem alsószoknyát, ugyanolyan színben, mint az új harisnyakötője. Ma. Ma. Ne gondolj rá, Aztán délen is turnézhatna. Vagy akár angol fürdőhelyeken? Brighton, Margate. Mólók holdfényben. Molly hangja úszik a hullámok fölött. Azok a tengerparti lányok. John Long kocsmájának félig szunyókáló csavargó dőlt neki mély meditációban, bütykös kezét rágcsálva. Ügyes kezű munkás állást keres. Alacsony bér. Akármit megeszik.

Mr. Bloom a Gray's cukrászda kirakatának eladatlan tortái mellett befordult, majd elhaladt Thomas Connellan tisztelendő könyvkereskedése előtt. *Miért hagytam el a katolikus egyházat?* A „Fészek" hölgyei tartják fenn. Állítólag levest osztogattak éhező gyerekeknek, hogy a protestáns hitre térítsék őket a burgonyavész idején. Amott meg ott van az a társaság, a papa is oda járt, amelyik a szegény zsidók megtérítésével foglalkozik. Ugyanaz a csalétek. *Miért hagytuk el a katolikus egyházat?*

Vak suhanc álldogált vékony botjával tapogatózva a járdaszegélyen. Nem jön sehonnan villamos. Át akar menni.

– Át akar menni? – kérdezte Mr. Bloom.

A vak suhanc nem válaszolt. Semmitmondó arcán valami megrándult. Bizonytalanul ingatta a fejét.

– Ez itt a Dawson Street – mondta Mr. Bloom. – Szemben van a Molesworth Street. Át akar menni? Nem jön semmi.

A bot remegve bal felé mutatott. Mr. Bloom szemével követte az irányt, és újra látta a kelmefestő kocsiját Drago előtt kikötve. Itt láttam a brillantinos haját, épp mikor. Búsuló ló. A kocsis John Longnál. Beugrott egy hörpintésre.

– Van ott egy kocsi – jegyezte meg Mr. Bloom –, de most áll. Átkísérem. A Molesworth Streetre akar menni?

– Igen – válaszolta a suhanc. – A Déli Frederick Streetre.

– Menjünk – mondta Mr. Bloom.

Finoman megérintette vézna könyökét: aztán megfogta sovány, látó kezét, hogy kalauzolja.

Valamit mondani neki. Ne valami irgalmaskodást. Nem hiszik el, amit mondanak nekik. Valami közhelyet.

– Úgy látszik, mégse fog esni.

Semmi válasz.

Foltos a kabátja. Lefetyeli az ételt, biztos. Neki egész mások az ízek. Eleinte kanállal kell etetni. Olyan a keze, mint egy gyerekkéz. Millyé volt ilyen. Érzékeny. Egész biztos a kezem alapján mér végig. Vajon van neve? Itt a kocsi. Oda ne dugja a botját a ló lábaihoz: szerencsétlen igavonó bóbiskol. Rendben. Tiszta. Bikához hátulról: lóhoz elölről.

– Köszönöm, uram.

Tudja, hogy férfi vagyok. Hang.

– Rendben vagyunk? Első utca balra.

A vak suhanc megtapogatta a járdaszegélyt, és ment tovább, föl-fölemelve botját, tapogatózva.

Mr. Bloom követte a világtalan lábakat, az egyenesre szabott, halszálkamintás tweedöltönyt. Szegény boldogtalan. Hogy a csodába tudta, hogy ott az a kocsi? Megérezte. Biztos a homlokában érzi a dolgokat: valami tömegérzék. Súlyra vagy méretre, valamire, ami feketébb a sötétnél. Kíváncsi vagyok, megérezné-e, ha valamit elmozdítanának. Az ürességet utána. Fura egy képe lehet Dublinről, egy életen át csak a köveken tapogatózva körbe-körbe. Tudna egyenesen menni, ha nem volna botja? Vérszegény, ájtatos arc, mint valami papnövendéké.

Penrose! Így hívták a fickót.

Ha az ember összeszámolná, mi mindent tudnak csinálni és megtanulni. Az ujjaikkal olvasni. Zongorát hangolni. És még meg vagyunk lepve, hogy még eszük is van. Miért tartjuk okosnak a nyomorékokat vagy púposokat, ha olyasmit mondanak, amit mi is mondhattunk volna? Persze a többi

érzékszervük fejlettebb. Hímzés. Kosárfonás. Az embereknek segíteni kellene. Molly születésnapjára vehetnék egy varrókosarat. Utál varrni. Megsértődne. Világtalannak mondják őket.

A szaglóérzékük is biztosan erősebb. Szagok mindenfelől, csapatostul. Minden utcának más a szaga. Minden embernek is. Aztán a tavasz, a nyár: szagok. Ízek. Állítólag az ember csukott szemmel nem érzi a bor ízét, de akkor sem, ha náthás. Vagy a dohányzás, állítólag sötétben nem élvezet.

És nővel lenni például. Az ember szégyentelenebb, ha nem látja. Az a nő ott a Stewart-intézet előtt felszegett fejjel. Nézzetek rám. Megvan mindenem. Fura lehet nem látni a nőt. Valami forma mégis kialakul a lelki szemében. A hang, a hőfok: mikor hozzáér a nőhöz, az ujjaival majdnem látja a körvonalakat, a hajlatokat. A keze a nő haján például. Mondjuk, hogy fekete, például. Na jó. Nevezzük feketének. Akkor a kéz átcsúszik a nő fehér bőrére. Talán a tapintása más. Fehér tapintása van.

Postahivatal. Válaszolnom kell. Ma nincs kedvem. Küldök neki egy postautalványt. Két shilling, fél korona. Fogadja csekély ajándékomat. Épp szemben a papírkereskedés. Várjunk. Gondoljuk át.

Gyöngéden és lassan simította végig a füle mögé fésült haját. Újra. Finomszálú szalma. Aztán az ujjával gyöngéden megtapogatta a bőrt a jobb arcán. Hullámos szőr ott is. Nem elég sima. A hason a legsimább. Senki sehol. Ott megy, most fordul be a Frederick Streetre. Talán Levenston tánciskolájába megy, a zongorát. A nadrágtartómat is igazíthatnám.

Doran kocsmája előtt elmentében kezét a mellénye és a nadrágja közé süllyesztette, és óvatosan félrehúzva az ingét, végigtapogatott egy laza hurkát a hasán. De én tudom, hogy fehéressárga. Kipróbálom a sötétben, és majd meglátjuk.

Visszahúzta kezét, és ruháját is megigazította.

Szegény fickó! Jóformán gyerek. Iszonyatos. Valóban iszonyatos. Miket álmodhat, ha nem lát? Az élet álom neki. Hol az igazság, így születni? Az a rengeteg asszony és gyermek a kiránduláson, akik elégtek és vízbe fulladtak New Yorkban. Holocaust. Karmának hívják az újratestesülést azokért a bűnökért, amiket az ember előző életeiben követ el, reinkarnáció, mentenpisózis. Istenem! Istenem! Istenem! Persze nagyon sajnálatra méltóak: de attól még valahogy nehéz velük közös nevezőre jutni.

Sir Frederick Falkiner a szabadkőművesek csarnokába megy. Olyan komoly, mint maga Troy. Miután jól beebédelt az Earlsfort Terrace-on. Az öreg törvényszéki bagázs magna tivornyája. Adomák a törvényszékről,

esküdtszékről és az intézeti évkönyvekből. Tíz évre ítéltem. Gondolom, fintorogna arra, amit az előbb én ittam. Nemesbort nekik, az évjárat ráírva a pókhálós palackra. Megvan a különvéleménye az igazságszolgáltatásról a dublini fellebbvitelin. Jó szándékú öregúr. A nyomozási jegyzőkönyvek tele ügyekkel, százalékot kapnak, ha kiadós bűntényeket fabrikálnak. Elküldi őket a jófenébe. Vasököl az uzsorásokra. Ráhúzta a vizes lepedőt Reuben J.-re. Arra aztán tényleg rá lehet mondani, hogy piszkos zsidó. Hatalmuk az van ezeknek a bíróknak. Mogorva vén piások parókában. Morgó medvék. És a Mindenható Úristen legyen irgalmas a te lelkednek.

Hahó, plakát! Mirus Bazár. Őexcellenciája az alkirály. Tizenhatodika ma van. A Mercer kórház segélyalapjába. Épp ugyanezért mutatták be itt a Messiást. Igen. Händel. Miért ne mehetnék el: Ballsbridge. Beugorhatnék Kulch-hoz. Nem kell rátapadni mint egy pióca. Nehogy lejárassam magam. Biztos lesz ismerős a jegyszedők közt.

Mr. Bloom a Kildare Streethez érkezett. Először el kell. Könyvtár.

Szalmakalap napfényben. Sárga cipő. Felhajtott nadrágszár. Ez a. Ez a.

Szíve kalimpált. Jobbra. Múzeum. Istennők. Jobbra fordult.

Ez a? Majdnem biztos. Nem odanézni. Kipirult az arcom. Minek ittam. Fejembe szállt. Igen, ez a. A járás. Nemlát. Tovább.

Nyújtott, sietős léptekkel igyekezett a múzeum kapuja felé. Fölemelte tekintetét. Csinos épület. Sir Thomas Deane tervezte. Nem jön utánam? Talán nem látott. Szemébe sütött a nap.

Szakadozottan, kurta sóhajtásokban tört ki belőle a lélegzet. Gyorsan. Hűvös szobrok: ott békém van. Rögtön biztonságban leszek. Nem, nem látott. Kettő után, Épp a kapunál. A szívem!

Lüktető szemekkel rendületlenül nézte a kő vajszínű hajlatait. Sir Thomas Deane volt a görög építészet. Meg kell keresnem valamit, amit.

Kapkodó kézzel gyorsan a zsebébe nyúlt, kivette, olvasta széthajtotta Agendath Netaimot. Hova tettem? Lázasan keresem azt a.

Az Agendathot egy pillanat alatt elsüllyesztette. Otthon azt mondta, hogy délután.

Keresem azt a. Igen, azt. Végig kell az összes zsebet. Zsebkend. Freeman. Hova is? Ja! Igen. Nadrág. Pénztárca. Krumpli. Hova?

Gyorsan. Most nyugodtan. Egy pillanat és. A szívem.

Keze keresve a hova a fenébe tettem megtalálta a farzsebében a szappant az arckrémért be kell nézni ragadós meleg papírt. Ó a szappan megvagyok igen. Kapu.

Megúsztuk!

[9]

Udvariasan, hogy kedvükben járjon, a kvéker könyvtáros így dorombolt:

– És itt vannak ugyebár a *Wilhelm Meister* ama felbecsülhetetlen oldalai. Nagy költő, nagy költőtestvéréről. Egy tétova lélek fegyvert ragad tenger fájdalma ellen, egymással ellenkező kételyektől tépetten, ahogy azt az ember a valódi életben is látja.

Ötöslépésben előrelépett a nyikorgó marhabőrön, majd ötöslépésben hátralépett a magasztos padlózaton.

Egy hangtalan szolga épp csak megnyitva az ajtót hangtalan jelet adott neki.

– Azonnal – mondta, nyikorgott hogy indul, ámbár tétován. – A gyönyörűszép tehetetlen ábrándozó, aki hajótörést szenved a tények kegyetlen zátonyán. Az ember mindig úgy érzi, hogy Goethe meglátásai oly igazak. Igazak átfogóbb nézőpontból.

Duplanyikorgó corantóban kitáncolt a nézőpontból. Kopaszon, égő buzgalommal az ajtóban hegyezte hatalmas fülét a szolga szavaira: meghallgatta: és eltűnt.

Ketten maradtak.

– Monsieur de la Palice – élcelődött Stephen –, halála előtt tizenöt perccel még életben volt.

– Megtalálta azt a hat bátor medikust – kérdezte John Eglinton az idősebb epésségével –, akik az ön tollbamondása szerint írják meg az *Elveszett paradicsom*ot? *A sátán keserűsége*, így hívja.

Mosolyogj. Mosolyogd Cranly mosolyát.

Előbb csiklandozta,
Aztán simogatta,
Aztán becsúsztatta a női katétert,
Mert medikus vala
Jó öreg medi...

– Az az érzésem, hogy a *Hamlet*hez eggyel többre lesz szüksége. A hetes szám kedves a misztikus elmének. A tündöklő hetes, ahogy W. B. mondja.

Villogó szemű, rőt koponyája közel zöldsapkás asztali lámpájához, kereste az arcot, sötétzöld árnyékok között, szakállas, szent szemű ollav. Halkan felnevetett: Trinity-ösztöndíjas nevetés: visszhangtalan.

Sátán-orkesztra, megannyi könnyező keresztfa
Könnyek, mintha angyalok sírták volna.
Ed egli avea del cul fatto trombetta.

Túszként tartja fogva ostobaságaimat.

Cranly wicklow-i igaz tizenegye az őshon felszabadítására. Foghíjas Kathleen és az ő négy szép zöld mezője, az idegen a házában. És még egy, hogy üdvözölje: *ave, rabbi*: a Tinahely-i Tizenkettő. A völgyszoros árnyékában ő füttyöng nekik. Lelkem ifjúságát adtam neki, éjszakáról éjszakára. Isten vezéreljen, jó vadászatot.

Mulligan megkapta a táviratomat.

Ostobaság. Tarts ki.

– Ifjú ír bárdjainknak – méltatlankodott John Eglinton – még meg kell teremteniük azt a figurát, melyet a világ a szász Shakespeare Hamletje mellé fog állíthatni, bár én csodálom őt, ahogy a vén Ben csodálta, a bálványozáson még innen.

– Mindezek tisztán akadémikus kérdések – hangzott Russell orákuluma az árnyékából. – Mármint hogy vajon Hamlet Shakespeare-e, vagy I. Jakab, vagy Essex. Parokiális viták Jézus történelmi létezéséről. A művészet feladata, hogy eszméket nyilatkoztasson ki számunkra, alaktalan spirituális esszenciákat. Egy műalkotással kapcsolatban a legfontosabb kérdés az, hogy az élet milyen mélységeiből fakad. Gustave Moreau festészete az ideák festészete. Shelley legmélyértelműbb költészete, Hamlet szavai elménket az örök bölcsességgel, Platón ideavilágával hozzák kapcsolatba. Minden egyéb önképzőköri locsogás.

A. E. mondta valami jenki újságírónak. Fal, szörnyűség essen belém!

– A tanárok is valamikor önképzőköri diákok voltak – jegyezte meg Stephen roppant udvariasan. – Arisztotelész valamikor Platón diákja volt.

– És az is maradt, reméljük – mondta higgadtan John Eglinton. – Az ember szinte látja, a mintadiák, diplomájával a hóna alatt.

Ismét nevetett az immár mosolygó szakállas arcra. Alaktalan spirituális. Atya, Ige és Szent Lélegzet. Miatyánk, a mennyei férfiú. Hieszosz Krisztosz, a szépség mágusa, a Logosz, aki bennünk szenved minden pillanatban. Bizony mondom az. Én vagyok az oltáron a tűz. Én vagyok az áldozati vaj.

Dunlop, Judge, a legnemesbik római mindnyája közt, A. E., Arval, a Megnevezhetetlen Név, egek magasságában, K. H., a mesterük, kinek kiléte

nem titok a beavatottak előtt. A nagy fehér páholy testvérei mindig tettre készen várják, vajon nem kell-e valakin segíteni. A Krisztus a menyasszonynővérrel, világosság nedvessége, meglelkesült szűztől szülve, bűnbánó sophia, felemeltetve a buddhák mezejére. Az ezoterikus élet nem a közönséges embernek való. K. E.-nek előbb le kell dolgoznia a rossz karmát. Mrs. Cooper Oakley egyszer megpillantotta a mi igen kitűnő nővérünk, H. P. B. elementálját.

Phi! rút világ! *Pfuiteufel!* Nem illik odanézni kisasszonka, nem illik odanéznie ha egy úrhölgy az elejetáját mutogassa.

Mr. Best lépett be, magas, ifjú, könnyed, előzékeny. Kezében noteszt tartott, kecsesen, újat, nagyot, tisztát, ragyogót.

– A mintadiák – mondta Stephen – Hamlet tűnődéseit hercegi lelke utóéletéről, a valószínűtlen, jelentéktelen és drámaiatlan monológot éppoly sekélyesnek tartaná, mint Platónét.

John Eglinton sötéten, dagadó dühvel szólt:

– Szavamra mondom, felforr a vérem, ha azt hallom, hogy valaki Arisztotelészt Platónnál hasonlítja össze.

– A kettő közül – kérdezte Stephen – melyik száműzött volna államából? Elő a hüvelyből, döfködő definíciók! A lóság minden lovak minéműsége. Tendenciák áramlatait és eónokat imádnak. Isten: lárma az utcán: nagyon peripatetikus. A tér: amit akarva-akaratlanul látnod kell. Kisebb tereken át, mint az emberi vér vörös vérsejtjei, csúsznakmásznak Blake segge után az örökkévalóságba, melynek ez a vegetáló világ árnyéka csupán. Tartsd magad az itt és mosthoz, melyen át a jövő alámerül a múltba.

Mr. Best nyájasan lépett elő kollegája irányába.

– Haines elment – mondta.

– El?

– Megmutattam neki Jubainville könyvét. Egészen odavan Hyde *Connachti szerelmes verseié*rt, ugyebár. Nem bírtam rávenni, hogy bejöjjön meghallgatni a vitát. Elment, hogy megvegye Gillnél.

Ugorj elő, kicsinyke könyvem,
Zord olvasóm hadd üdvözöljem.
Megírtalak, bár kedvem ellen,
E rusnya, vézna ánglus nyelven.

– A tőzegfüst a fejébe száll – vélekedett John Eglinton.

Mi angolok úgy érezzük. Bűnbánó tolvaj. Elment. Bagóját szívtam. Zölden csillogó kő. A tenger gyűrűjébe foglalt smaragd.

– Az emberek nem is sejtik, milyen veszedelmek leselkednek a szerelmes versekben – figyelmeztetett okkultan Russell auratojása. – A belső mozgások, melyek a világ forradalmait előkészítik, hegyvidéki parasztok szívének álmaiból és látomásaiból születnek. Számukra a föld nem kizsákmányolandó terület, hanem élő anya. Az akadémiák megritkult levegője és az arénák szülik a filléres regényeket és a varietéslágereket, Franciaország a romlottság legszebb virágát hozza Mallarméban, de a legvonzóbb élet, Homérosz phaiákjainak élete csak a lelki szegények számára nyilatkozik meg.

E szavakra Mr. Best ártatlan arccal fordult Stephen felé.

– Mallarmé írta ugyebár azokat a csodálatos prózaköltemények, melyeket Stephen MacKenna olvasott fel nekem mindig Párizsban. Egyet a *Hamlet*ről. Azt mondja: *il se proméne, lisant au livre de lui-meme* – ugyebár, *önlelke könyvében* olvasva. Leírja a Hamletet, ahogy egy francia kisvárosban játszották, ugyebár, egy vidéki városkában. Hirdették is.

Szabad kezével kecsesen apró jeleket rajzolt a levegőbe.

Hamlet
ou
Le Distrait
Piéce de Shakespeare

Megismételte, John Eglinton újraelboruló homlokának irányítva:

– *Piéce de Shakespeare*, ugyebár. Annyira francia, a francia nézőpont. *Hamlet ou...*

– A szórakozott koldus – fejezte be Stephen.

John Eglinton nevetett.

– Igen, nyilván erről van szó – mondta. – Nagyszerű nép, semmi kétség, de bizonyos dolgokban bosszantóan rövidlátók.

Pazar és léha módon túlzásba vitt gyilkosság.

– A lélek hullahajcsára, mondta róla Robert Greene – jegyezte meg Stephen. – Nem hiába volt mészáros fia, markába köpve forgatta iszamós taglóját. Kilencet olt ki apja egyetlen életéért, Miatyánk, ki vagy a tisztítóhelyen. Kekiruhás hamletek nem haboznak, ha lőni kell. Az ötödik

felvonás vérben úszó vágóhídja a Mr. Swinburne által megénekelt koncentrációs tábor előrevetett árnyéka.

Cranly és én, néma tisztiszolgája, távolból figyeljük a csatákat.

Bőgő, sikongó ellenünk,
Kit fegyverünk kímélt...

Szászmosoly és jenki üvöltés közt. Örvény és zátony közt.

– Azt akarja kihozni, hogy a *Hamlet* kísértethistória – segítette ki John Eglinton Mr. Bestét. – Mint a kövér fiú a Pickwickben, azt akarja, hogy borsódzzék a hátunk.

...Ó, figyelj, figyelj!
A húsom hallja őt: hallgatva reszket.
Ha szeretted édes atyádat valaha –

– Mi is egy kísértet? – kérdezte Stephen felvillanyozva. – Valaki, aki a tapinthatatlanságig elhomályosult a halál által, a távollét által, a szokások változása által. Az Erzsébet-kori London oly távol esett Stratfordtól, mint amilyen távol esik a romlott Párizs az ártatlan Dublintől. Ki a kísértet a *limbo patrum*ból, aki visszatér a világba, mely megfeledkezett róla? Kicsoda *Hamlet* király?

John Eglinton vézna teste megmozdult, s ítéletre készen dőlt hátra. Felemelkedett, – Június közepén, a napnak ebben az órájában – mondta Stephen, gyors pillantással kérve figyelmüket. – A zászló magasan lobog a színház ormán a folyópart mellett. Sackerson, a medve mormog vermében, a Paris Gardenben. Matrózok, akik együtt hajóztak Drake-kel, kolbászt rágnak az állóhelyen.

Helyszínrajz. Dolgozz bele mindent, amit csak tudsz. Tedd őket cinkosokká.

– Shakespeare elhagyta a hugenotta házát a Silver Streeten, és a folyó mentén megy tovább a hattyúrácsok mellett. Nem áll meg, hogy megetesse az anyahattyút, aki fiókáit terelgeti a káka felé. Az Avoni Hattyúnak más jár az eszében.

Térkompozíció. Loyolai Szent Ignác, most segíts meg!

– Kezdődik a darab. Színész mozdul a homályban, egy udvaronc levedlett páncéljában, nagydarab ember, hangja basszus. Ez a szellem, a király, a

király és nemkirály, a színész pedig Shakespeare, aki élete minden nem hiábavalóságban eltöltött évében a *Hamlet*et tanulmányozta, hogy eljátszhassa a kísértet szerepét. Szavait Burbage-hez intézi, a fiatal színészhez, aki ott áll előtte, a síri rongyok díszletén túl, néven szólítva őt:

Hamlet,
Én atyádnak szelleme vagyok...

figyelemre inti. Fiához beszél, lelkéből lelkedzett fiához, a herceghez, az ifjú Hamlethez, és teste fiához, Hamnet Shakespeare-hez, aki Stratfordban meghalt, hogy névrokona örökké élhessen.

– Lehetséges-e, hogy ama színész Shakespeare, a távollét által kísértet, az elhunyt Dánia mezébe öltözvén pedig a halál általi kísértet, tulajdon szavait intézi tulajdon fia nevéhez (ha Hamnet Shakespeare még élt volna, ő lett volna Hamlet herceg ikre), lehetséges-e, kérdem én, vagy valószínűsíthető-e, hogy nem vonta le vagy ne látta volna előre az ezekből a premisszákból adódó logikus következményeket: te vagy a kisemmizett fiú: én vagyok a meggyilkolt apa: anyád a bűnös királynő. Ann Shakespeare, született Hathaway?

– Na de ez a vájkálás egy nagy ember magánéletében – kezdte türelmetlenül Russell.

Ott vagy, te jópénz?

– Legföljebb egyházközségi írnokokat érdekel az ilyesmi. Úgy értem, itt vannak nekünk a művek. Úgy értem, ha a *Lear király* költészetét olvassuk, mit érdekel bennünket, hogyan élt a költő? Villiers de l'Isle mondta, hogy ami az életet illeti, azt a cselédeink is elintézhetik helyettünk. Kukkolni, napi kulisszatitkokban vájkálni, a költő mit ivott, a költő mennyivel tartozott. Kezünkben a *Lear király*: az pedig halhatatlan.

Mr. Best arca egyetértően fordult felé.

Áraszd el őket haboddal s hullámaiddal,
Ó Mananaan, Mananaan MacLir...

Na és jóuram, azzal a fonttal mi van, amit kölcsönadott, mikor korgott a gyomrod?

A fenébe is, ha egyszer kellett.

Fogd ezt a tantuszt jó szívvel.

Menj már! Jóformán az egészet Georgina Johnson ágyában költötted el. Lelkész leánya. Az léleknek furdolása.

Szándékodban áll megadni?

Ó, hogyne.

Mikor? Most?

Hát... nem.

Akkor mikor?

Mindent megfizettem. Mindent megfizettem.

Nyugalom. Ő a Boyne túlsó oldaláról való. Az északkeleti sarokból. Tartozol vele.

Várj. Öt hónap. A molekulák mind kicserélődnek. Én más én vagyok most. Más én kapta a fontot.

Terefere.

De én, az entelecheia, formák formája, az emlékezet révén ugyanaz vagyok örökváltozó formák alatt.

Én, aki vétkeztem, imádkoztam és böjtöltem.

A gyermek, akit Conmee mentett meg a körmöstől.

Én, én és én. Én.

Én. Ő. AE. KP. SK.

– Szembe akar szállni három évszázad hagyományával? – kérdezte John Eglinton rosszalló hangja. – Az asszony szellemét legalább mindörökre lefektették. Meghalt, legalábbis az irodalom számára, mielőtt megszületett volna.

– Meghalt – vágott vissza Stephen –, hatvanhét évvel azután, hogy megszületett. Látta őt világra jönni, látta elmenni. Első öleléseit Will tőle kapta. Ő szülte gyermekeit, és ő tett pennyket a szemére, hogy szemhéja fel ne nyíljon, mikor ott feküdt halálos ágyán.

Anyám halálos ágya. Gyertya. A letakart tükör. Aki engem erre a világra hozott, most itt fekszik, szemhéja bronz, pár szál olcsó virág alatt. *Liliata rutilantium.*

Egyedül sírtam.

John Eglinton lámpája tekergő fénykígyójába nézett.

– A világ abban a hiszemben él, hogy Shakespeare hibát követett el – mondta –, és próbált oly gyorsan kimászni belőle, ahogy csak tellett tőle.

– Marhaság! – mondta nyersen Stephen. – Lángész nem követ el hibákat. Tévedései akaratlagosak és a felfedezés kapui.

A felfedezés kapui megnyíltak, hogy beengedjék a kvéker könyvtárost, lágytalpnyikorogva, kopaszon, fülesen, ügybuzgón.

– Egy makrancos hölgy – makrancoskodott John Eglinton – nem a legalkalmasabb kapu a felfedezésekhez, vélné az ember. Miféle hasznos felfedezésre jutott Szókratész Xantippének köszönhetőleg?

– Dialektika – válaszolta Stephen –, az anyjától pedig megtanulta, hogy hogyan kell gondolatokat a világra hozni. Amit a másik feleségétől, Mürtó (*absit nomen!*) Szokratididion Epipszükhidiontól tanult, azt sem férfi, sem nő meg nem tudja soha. De sem a bábák tanai, sem a házastársi zsörtölődés nem mentette meg a Sinn Fein arkhónjaitól és bürökpoharuktól.

– Na és Ann Hathaway? – hangzott Mr. Best halk hangja feledékenyen. – Igen, úgy tűnik, éppúgy elfeledtük, mint ahogy Shakespeare elfeledte.

Tekintete a borongó szőrbozótról a szőrszálhasogató koponyára vándorolt, emlékeztetésképpen, korholón, de mégis kedvesen, aztán a csupaszrózsaszín, bűntelenül vádolt kvéker kobakra.

– Megvolt annak a magához való esze – mondta Stephen –, és nem volt tunya emlékezetű. Vitt tárcájában egy emléket, miközben Londonyország felé bukdácsolt, és *A kislány kit hátrahagytam*ot fütyörészte. Még ha a földrengés nem is datálná, akkor is tudnánk, hova tegyük szegény Watot, kuksolva karámjában, az ebek ugatását, a szegekkel kivert gyeplőt és a nő kék ablakait. Ez az emlék, *Vénusz és Adonisz*, hevert London összes örömtanyájának hálószobáiban. Katalin, a makrancos hölgy talán rossz küllemű? Hortensio azt mondja róla, hogy szép és fiatal. Azt hiszitek, hogy az Antonius és Kleopátra írója, a zabolátlan zarándok talán nem látott a szemétől, és a legrondább lotyót választotta ki magának egész Warwickshire-ben, hogy lefeküdjék véle? Rendben van: otthagyta és megnyerte a férfiak világát. De fiúnői egy fiú női. Életüket, gondolataikat, beszédüket férfiaktól kapták. Hogy rosszul választott? Az a gyanúm, hogy őt választották. Nem hiszem, hogy a Vilmosok mind hódítók, az Annák meg folyton csak adnák. Elcsavarta a micsodáját, istenemre. Kivetette rá a hálóját, édes és huszonhat éves. A szürke szemű epiteton, aki a fiú Adonisz fölé hajol, aláveti magát, hogy fölé kerekedjék, a duzzadó aktus prológusaként, pimasz stratfordi némber, aki ott hentereg a búzamezőn a nálánál fiatalabb szeretőjével.

És én? Én mikor jövök? Gyerünk!

– Rozsmezőn – mondta Mr. Best ragyogva, boldogan, fölemelve új noteszát, boldogan ragyogva.

Aztán szőke derűvel mormogta mindőjüknek:

– A rozs között, amerre ment
A két szerelmes megpihent.

Párisz: az örvendező örvendeztető.

Egy szálas alak szőrös háziszőttesben emelkedett elő a homályból, és félrehúzta a leplet szövetkezeti órájáról.

– Attól tartok, jelenésem van a *Homesteadben.*

Hová el? Kiaknázható terep.

– Elmégy? – kérdezte John Eglinton élénk szemöldöke. – Este találkozunk Moore-nál? Piper is jön.

– Piper! – pipogta Mr. Best. – Piper visszajött?

Péter Piper fapipája papi fapipa.

– Nem tudom, tudok-e. Csütörtök. Találkozónk van. Ha időben elszabadulok.

Jógamóka a Dawson Chambersben. *Leleplezett Izisz*. Páliul írt könyvük, melyet próbáltunk zaciba csapni. Ernyős árnyas széken trónol törökülésben, azték logosz, asztrálsíkon létező, lelkük nemtője, mahamahatma. A hivő hermetikusok várják a megvilágosodást, körbekörülülve őt, megértek a növendékségre. Louis H. Victory, T. Caulfield Irwin. Lótusz-lédik szolgálják őket pillantásukat lesve, tobozmirigyük tündököl. Istenével töltekezve trónol ő, Buddh a banánfa alatt. Lelkek öble, öblögetője. Hímlelket, nőlelket rajokban ölelget. Jajsikoly, öbölben, örvénylik, örvénypoggyásza gyász.

Kvintesszenciális trivialitásban
E porhüvelyben nőlélek lakozott évekig.

– Állítólag irodalmi meglepetésben lesz részünk – mondta a kvéker könyvtáros, barátságosan és komolyan. – Mr. Russell, úgy hírlik, ifjabb költőink verseiből köt egy kis bokrétát. Nagy izgalommal várjuk mindannyian.

Nagy izgalommal pillantott a lámpa fénykörébe, ahol három arc megvilágítva fénylett.

Lásd ezt. Emlékezz.

Stephen lenézett a térdén fekvő kőrisbotra akasztott fejetlen fejfedőjére. Sisakom és kardom. Érintsd meg könnyedén két mutatóujjal. Arisztotelész

kísérlete. Egy vagy kettő? A szükségszerűség az, ami által lehetetlen, hogy valami másképpen legyen. Argo, a kalap az kalap.

Figyelj.

Az ifjú Colum és Starkey. George Roberts intézi az üzleti oldalt. Longworth az *Express*ben ad neki hátszelet. Ó, csakugyan? Nekem tetszett Colum *Drover*je. Igen, azt hiszem, neki megadatott az a fura dolog, a lángelme. Gondolod, csakugyan lángelme? Yeats csodálta ezt a sorát: *Mint megműveletlen földben görög váza.* Tényleg? Remélem, el tudsz jönni ma este. Malachi Mulligan szintén eljön. Moore szólt neki, hogy hozza el Hainest. Hallottátok Miss Mitchell viccét Moore-ról és Martynról? Hogy Moore Martyn ifjúkori ballépése. Szörnyen szellemes nemde? Az embernek Don Quijote és Sancho Panza jut eszébe. Nemzeti eposzunk megírásra vár, mondja dr. Sigerson. Moore-ra vár a feladat. A búsképű lovag itt, Dublinban. Sáfrányszínű skót szoknyában? O'Neill Russell? O, igen, mindenképpen beszélnie kell őseink dicső nyelvét. És az ő Dulci-neája? James Stephens közben ügyes vázlatokat készít. Úgy látszik, kezdünk feltörni.

Cordélia. *Cordoglio*. Lír legárvább lánya.

Sarokbaállítva. Akkor hát elő a legjobb francia modoroddal.

– Nagyon szépen köszönöm, Mr. Russell – mondta Stephen, fölkelve. – Ha lenne olyan szíves, és átadná a levelet Mr. Normannek...

– Ó, igen. Ha érdemlegesnek találja, leközli. Rengeteg levelet kapunk.

– Értem – mondta Stephen. – Köszönöm. Isten fizesse meg. Disznók lapja. Bikabarát.

Synge a Danába is ígért nekem egy cikket. A végén még olvasni is fognak bennünket? Szerintem igen. A Gael Liga valami ír nyelvű dolgot akar. Remélem, este te is eljössz. Hozd el Starkeyt.

Stephen leült.

A kvéker könyvtáros jött vissza a távozóktól. Maszkja pirulva szólt:

– Mr. Dedalus, az ön meglátásai módfelett tanulságosak.

Nyikorgott előre-hátra, lábujjhegyre állva közelebb került az éghez egy saroknyival, és a távozás zajába burkoltan halkan azt mondta:

– Tehát valóban úgy gondolja, hogy a nő hűtlen volt a költőhöz?

Riadt arc faggat. Miért jött? Udvariasság vagy belső megvilágosodás?

– Ahol megbékélés van – mondta Stephen –, ott előbb kenyértörésnek kellett lennie.

– Igen.

Krisztusróka bőrbricseszben, szökevény, fonnyadt ágak keresztje közt bujkál az üldözők haddelhaddja elől. Nősténye nincsen, magányos a hajszában. Nőket nyert meg, finom népeket, egy babiloni szajhát, bírák hitveseit, kötözködő csaposok asszonyait. Róka és libák. Közben New Place-ben egy megereszkedett és elcsúfult test, mely valaha bájos volt, valaha édes volt és üde, mint a fahéj, levelét hullatja most, csupaszodik és retteg a szűk sírgödörtől, és nem kap bűnbocsánatot.

– Igen. Tehát azt gondolja...

A távozó után becsapódott az ajtó.

Hirtelen csönd borult a hallgatag boltíves cellára, a meleg és borongó lég csöndje.

Vesta-szűz lámpása.

Itt töpreng a volnákon: mit tehetett volna még Caesar, ha elhiszi a jós szavát: mi minden lehetett volna: a lehetőség lehetőségei, mint lehetőség: dolgok, miket nem tudunk: milyen nevet viselt Akhilleusz, mikor nők között élt.

Körülöttem koporsóba zárt gondolatok, múmiadobozokban, szavak fűszerébe balzsamozva. Thot, könyvtárak istene, madáristen, holdkoronázott. És én hallottam az egyiptomi főpapnak szavát. *Agyagcserép-könyvekkel teli festett kamrákban.*

Most mozdulatlanok. Valamikor emberek agyában nyüzsögtek. Mozdulatlanok: de a halál csiklandó tövise van bennük, hogy érzelgős mesét súgjanak fülembe, sürgetnek, hogy véghezvigyem akaratukat.

– Az kétségtelen – tűnődött John Eglinton –, hogy az összes nagy ember között ő a legtalányosabb. Nem tudunk semmit, csak hogy élt és szenvedett. Még ennyit se. Mások állják a kérdéseinket. Árnyék lebeg a többi fölött.

– De a *Hamlet* annyira személyes, nem? – mentegetőzött Mr. Best. – Úgy értem, olyan, mint valami privát iromány, ugyebár, a magánéletéről. Úgy értem, hogy engem fikarcnyit sem érdekel, ugyebár, kit gyilkoltak meg, vagy ki a bűnös...

Ártatlan könyvecskét fektetett az asztal szélére, kihívóan mosolyogva. Privát irományai az eredetiben. *Ta an bad ar an tir. Taim in mo shagart.* Ezt anglítsd meg, littlejohn.

Szóla Littlejohn Eglinton:

– Azok után, amit Malachi Mulligan mesélt nekünk, fel voltam készülve a paradoxonokra, viszont figyelmeztetem a társaságot, hogy komoly feladat

előtt áll, aki meg akar rendíteni abban a hitemben, hogy Hamlet Shakespeare.

Még egy kis türelmet.

Stephen felvértezte magát az összeráncolt szemöldökök alatt szigorúan villogó hitetlen szemek verése ellen. Baziliszkusz. *E quando vede l'uomo l'attosca.* Messer Brunetto, köszönet néked a szóért.

– Ahogy mi magunk, vagy Dana anyánk, napról napra szőjük s fölfejtjük testünket – mondta Stephen –, ahogy testünk molekulái ide-oda járnak, így szövi s fejti fel a művész képzelete képeit. És miképpen az anyajegy a jobb mellemen most is ott van, ahol születésemkor volt, noha egész testemet a természet új anyagból újra meg újra szőtte, azonképpen a nyughatatlan apa szelleme által a már nem élő fiú képe tekint reánk. A képzelet élénk pillanatában, mikor az elme, Shelley szavával, pislákoló szén, akkor az vagyok ami voltam, sőt az is, ami egyszer lehetőség szerint leszek. Így a múlt nővérében, a jövőben láthatom magam, amint most itt ülök, de csak mint visszatükröződését annak, ami majd akkor leszek.

Hawthorndeni Drummond segített át ezen a bökkenőn.

– Igen – mondta Mr. Best fiatalosan –, én Hamletet egész fiatalnak érzem. A keserűség lehet, hogy az apától van, de az Opheliával közös passzusok kétségtelenül a fiútól valók.

Szarva közt a tőgyét. Ő van az én apámban. Én vagyok az ő fiában.

– Ez az anyajegy tartja magát a legtovább – mondta nevetve Stephen.

John Eglinton kelletlen pofát vágott.

– Ha ez volna a lángész születési jegye – mondta –, a lángészt gyógyszerként árulnák. Shakespeare késői darabjai, melyeket Renan annyira csodált, egészen más szellemet sugallnak.

– A megbékélés szellemét – sugallta a kvéker könyvtáros.

– Nem lehet szó megbékélésről – mondta Stephen –, ha nem volt kenyértörés.

Ezt már mondtad.

– Ha tudni akarjuk, milyen események borítják árnyukat a Lear király, az *Othello*, a *Hamlet* és a *Troilus és Cressida* pokoli korszakára, azt kell figyelnünk, mikor és hogyan oszlik el az árnyék. Mi enyhíti egy ember, egy szörnyű viharok által sújtott hajótörött, egy új Odüsszeusz. Periklész, Türosz hercege szívfájdalmát?

Fej, csúcsosvörössipkás, tengerhányatott, sósvízvakította.

– Egy gyermek, egy kislány a karján, Marina.

– A szólisták vonzalma az apokrifek mellékösvényei iránt állandó – mutatott rá John Eglinton. – A főutak sivárak, de azok vezetnek a városba.

Derék Bacon: megdohosodott. Shakespeare Bacon ifjúkori ballépése. A főutat rejtjelfejtő kóklerek járják. A nagy küldetés kergetői. Melyik városba, jó urak? Mímelt nevekkel: A. E., eón: Magee, John Eglinton. A naptól keletre, a holdtól nyugatra: *Tir na n-og.* Mindketten bottal és csizmában.

Hány mérföld innen Dublin?
Háromszor húsz és tíz, uram.
Gyertyagyújtásra ott leszünk?

– Mr. Brandes – jegyezte meg Stephen – az utolsó korszak első darabjaként fogadja el.

– Valóban? Mit szól ehhez Mr. Sidney Lee vagy Mr. Simon Lazarus, ahogy egyesek nevezik?

– Marina – mondta Stephen – a vihar gyermeke, Miranda csoda, Perdita az, ami elveszett. Azt, amit elvesztett, most visszakapja: leánya gyermekét. *Ilyen volt drága nőm*, mondja Periklész, *mint e hajadon*. Van ember a világon, aki szeretheti a leányt, ha nem szerette az anyát?

– A nagyapaság művészete – dunnyogta Mr. Best. – *L'art d'être grandp...*

Vajon nem újabb képmását látja-e majd megszületni a lányban, amelyben önnön fiatalságának emléke is ott van?

Tudod egyáltalán miről beszélsz? A szerelemről, igen. A szó, amit minden ember ismer. *Amor vero aliquid alícui bonum vult unde et ea quae concupiscimus...*

– Az olyan embernek, ki a lángelme fura ajándékát kapta, önmaga képmása minden anyagi és erkölcsi tapasztalat mértéke. Az efféle vonzerő megérinti. Saját véréből való más hímek képmásai taszítják. A természet torz kísérleteit fogja látni bennük, hogy őt előrejelezzék vagy ismételjék.

A kvéker könyvtáros jóakaratú homloka a várakozástól rózsaszín lángra lobbant.

– Remélem, Mr. Dedalus részletesen kidolgozza elméletét a nagyközönség felvilágosítására. És meg kell említenünk egy másik ír kommentátort, Mr. George Bemard Shaw-t. Mr. Frank Harrisről sem szabad megfeledkeznünk. Cikkei Shakespeare-ről a Saturday Review-ban igazán ragyogóak voltak. Furcsa módon a szonettek Fekete Hölgyével kapcsolatban ő is egy boldogtalan viszony képét vetíti elénk. A szerencsés vetélytárs Wílliam

Herbert, Pembroke grófja. Elismerem, ha már egyszer a költőt kikosarazták, az efféle kikosarazás sokkal inkább megfelelne – hogy is mondjam? – annak, ami a mi fogalmaink szerint sem kellett volna, hogy megtörténjen.

Örömittasan abbahagyta mondandóját, közéjük támasztotta alázatos fejét, aukmadár-tojást, vetélkedésük díját.

Légy üdvözzel köszönti az asszonyt, komoly férjbeszéddel. Kedvelsz-é, Miriam? Kedveled-é a te uradat?

– Ez is lehet – mondta Stephen. – Goethének van egy mondása, Mr. Magee szereti idézni. Vigyázz, mit kívánsz ifjúságodban, mert érett korodban megkapod. Miért küld egy kis lordocskát maga helyett, hogy udvaroljon a nevében a nőnek, aki egy *buonaroba*, egy kanca, kin a fél világ lovagol, egy udvarhölgy botránykrónikával a nyakában? Ő maga a nyelv ura volt, önerejéből vált kétes úriemberré, és megírta a *Romeo és Júliá*t. Miért? Önbizalmát idő előtt kiölték. Először is leteperték egy búzamezőn (rozs, pontosabban), és soha többé nem lesz ezek után győztes a saját szemében, sőt a vágyak és ágyak kisded játékainak győztesét sem óhajtja eljátszani soha. A színlelt dongiovanniskodás sem segít rajta. Későbbi rontás nem ronthatja le az első rontást. A vadkan agyara ott sebezte meg, hol elvérzik a szerelem. Ha a makrancos elveszti a csatát, még mindig megmarad neki a nők láthatatlan fegyvere. A test ösztökéje űzi, a szavakból érzem, új szenvedély felé, az elsőnek még sötétebb árnya felé, önismeretét is elhomályosítva. Ugyanaz a végzet leselkedik reá, és a két őrület egyetlen örvénybe vegyül.

Figyelnek. És fülhézagukba öntöm.

– A lelket már korábban halálos seb érte, az alvó fülhézagba öntött méreg által. De azok, kiket álmukban sújt a halál, nem ismerik a merény módját, ha csak Teremtőjük nem ruházza fel lelküket e tudással az elkövetkezendő életben. A mérgezésről és a kéthátú fenevadról, mely azt ösztönözte, Hamlet király mit sem tudhatott volna, ha teremtője fel nem ruházza e tudással. Innen van, hogy beszéde (rusnya, vézna ánglusa) mindig másfelé, visszafelé fordul. Leteperő és letepert, amit szeretne is meg nem is, vele tart Lukrécia kékerű elefántcsont halmaitól Imogén csupasz, ötpettyes anyajegyű kebléig. Visszamegy, belefáradt az alkotásba, melyet maga köré halmozott, hogy önmagát önmagától rejtse, vén kutya, régi sebét nyalogatja. De mivel vesztesége nyereség, töretlen jellemmel vonul be az örökkévalóságba, mit sem okulván a bölcsességből, melyet megírt, a törvényekből, melyeket kinyilatkoztatott. Nyílt sisakrostéllyal. Szellem, árnyék immár, szélroham

Helsingőr szikláinál vagy amit akartok, a tenger hangja, egy hang, mely csak az ő szívében hallható, ki árnyékának lényege, az atyával egylényegű fiú.

– Ámen – felelt rá egy hang az ajtóból.

Megint rám találtál ellenségem?

Entr'acte.

Léha arc, zord, akár egy esperesé, Buck Mulligan lépett elő vidám bolondgúnyájában üdvözlő mosolyaik felé. A táviratom.

– Éppen a légnemű gerincesről beszéltél, ha nem tévedek? – kérdezte Stephentől.

Kankalinmellényben, vígan köszönésre emelte panamakalapját, udvaribolond jogara.

Szívélyesen fogadják. *Was Du verlackst wirst Du noch dienen*.

Gúnyolók népe: Photius, pseudomalachi, Johann Most.

Ő Ki Magát nemzette a Szentlélek által, és Maga küldte Magát, Megváltóként Maga és mások közé, Ő, ki rossz szellemei által rászedetvén, ruháitól megfosztaték és megostoroztaték, felszögelteték, mint denevér a pajta ajtajára, s a keresztfán éhezek, Ő, ki hagyta hogy eltemessék, felkelt, alászállt a pokolra, felment a mennybe és ott ülé végig az utóbbi ezerkilencszáz évet Tulajdon Magának jobbján, de eljövend még ítélni az utolsó napon eleveneket és holtakat, midőn az elevenek már holtak lesznek.

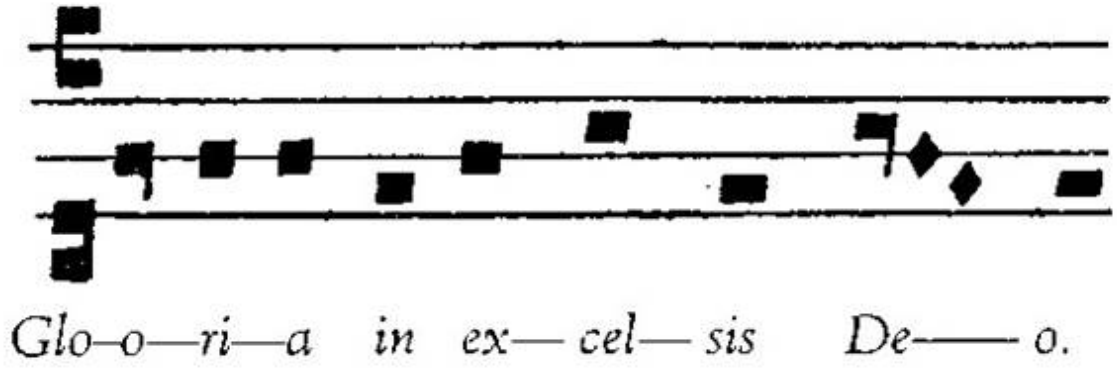

Karjait emeli. Fátylak hullanak. Ó, virágok! Harangok harangoznak harangokkal karban.

– Való igaz – mondta a kvéker könyvtáros. – Rendkívül tanulságos vita. Esküdni mernék, hogy Mr. Mulligannek szintén megvan a maga elmélete a darabról és Shakespeare-ről. Legyen képviselve az élet minden oldala.

Részarányos mosolyt vetett minden irányba. Buck Mulligan zavartan elgondolkozott.

– Shakespeare? – mondta. – Mintha hallottam volna már ezt a nevet valahol.

Ernyedt arcvonásait illanó mosoly ragyogta be.

– Hogyne – mondta, felismerésre derülve. – Az a pofa, aki úgy ír, mint Synge.

Mr. Best feléje fordult:

– Haines nagyon hiányolta – mondta. – Találkozott vele? A D.S.T.-ben várja. Elment Gillhez, hogy megvegye Hyde *Connachti szerelmes verset*.

– A múzeumon át jöttem – mondta Buck Mulligan. – Itt volt?

– A bárd honfitársai – felelte John Eglinton – tán belefáradtak kissé elmeélünk ragyogásába. Hallom, hogy Dublinban tegnap este egy színésznő játszotta Hamletet, négyszáznyolcadszor. Vining azt állította, hogy a herceg nő volt. Azt még senki sem hozta ki, hogy ír származású volt? Barton bíró, úgy hiszem, máris nyomon van. Őfensége (nem Őlordsága) Szent Patrikra esküszik.

– Az összes között a legragyogóbb Wilde története – jegyezte meg Mr. Best, magasra tartva ragyogó noteszét. – Az a bizonyos *Mr. W. H. arcképe*, amelyben azt bizonyítja, hogy a szonetteket bizonyos Willie Hughes írta, színejátszó férfiú.

– Willie Hugheshoz, nemde? – kérdezte a kvéker könyvtáros.

Vagy Hughie Willshez. Mr. William Himself, Vilmos maga. W. H.: ki vagyok én?

– Willie Hugheshoz írta, ugyebár – mondta Mr. Best, könnyedén javítva magyarázatán. – Persze ez csupa paradoxon, ugyebár, Hugheshoz húz, színváltó és színjátszó, viszont oly jellemző, ahogy csűri-csavarja. Hisz ez Wilde leglényege, ugyebár? A finom árnyalás.

Ahogy körbemosolygott, pillantása finoman megérintette arcukat, szőke efébosz. Wilde lényegének szelídített változata.

Átkozottul szellemes vagy. Ittál három deci életvizet Dan Deasy dukátjaiból.

Mennyit költöttem? Ó, pár shillinget.

Fészekaljnyi firkásznak. Száraz és nedves kedély.

Szellemesség. Odaadnád minden szellemességed az ifjúság e most csodált ruhájáért, amiben ez itt bohóckodik. Kielégült vágy ismertetőjegyei.

Jöhet még akárhány. Ide azzal a nővel. Párzásidő. Jupiter, küldj reájuk nyugodalmas dürgést. Úgy ám, turbékold meg.

Éva. Meztelen, búzahalom hasa bűn. Kígyó tekeredik rajta, méregfoga csókjában.

– Tényleg azt hiszik, hogy ez csak egy paradoxon? – kérdezte a kvéker könyvtáros. – A gúnyolót sosem veszik komolyan, mikor éppen komoly.

Komolykodva tárgyalták a gúnyoló komolyságát.

Buck Mulligan ismét borús arca Stephenre pillantott. Majd fejét csóválva közelebb lépett, zsebéből összehajtott táviratot vett elő. Mozgékony ajkai olvastak, újult derűvel mosolyogva.

– Távirat! – mondta. – Csodás sugallat! Távirat! Pápai bulla!

Leült a megvilágítatlan asztal egyik sarkára és gyönyörrel eltelve, hangosan olvasta:

– *Szentimentális az az ember, aki anélkül élvez, hogy a tett mérhetetlen adósságát magára vállalná*. Aláírás: Dedalus. Honnan bocsátottad ezt vízre? A kupiból? Nem. College Green. Elittad a négy fontot? A nagynéni fel fogja keresni anyagiatlan atyádat. Távirat! Malachi Mulligan, a Ship, Alsó Abbey Street. Ó, páratlan komédiás! Ó, te megpapozott csücskés!

Táviratot-borítékot nagy vígan zsebrevágta, de nyafogó sopánkodásba kezdett ízes kiejtéssel:

– Elmondom én tenéked, kedves uram, a nyavalya rágott minket, Hainest meg engem, amaz időben, mikor ez megjött. Úgy morogtunk egy huncut kortynyi italért, hogy egy szerzetes is felserkent volna belé, úgy hiszem, akármilyen ernyedt légyen a bujálkodástól. És mi ott ültünk jólnevelten, egy órát és két órát és három órát Connerynél, és vártuk per koponya pintjeinket.

Siránkozott:

– És ahogy ott leledzünk, ó mavrone, és ahogy te megfosztván minket látásodtól elküldéd a te konglomerációidat, nyelvünk kilógván egy yardnyira, akár a korhely klerikusoké, teljes aléltságban várván a kortynyi piát.

Stephen nevetett.

Buck Mulligan hirtelen, figyelmeztetőleg lehajolt:

– Az a csavargó Synge keres, azt mondta, hogy meggyilkoljon. Meghallotta, hogy lepisáltad háza ajtaját Glasthule-ban. Fűzött bocskorában les rád, hogy meggyilkoljon.

– Engem! – kiáltott fel Stephen. – Ez a te hozzájárulásod az irodalomhoz.

Buck Mulligan ujjongva hajolt hátra, és a sötéten hallgatózó mennyezetre kacagott:

– Hogy meggyilkoljon! – kacagott.

Durva vízköpőarc, ott hadakozott velem a Rue Saint-André-des-Arts-on egy tál tüdővagdalékért. Szavak szavaival szavakért, palabras. Oisin és Patrik. Faunférfi, kivel Clamart vadonában találkozott, bunkóként forgatva borospalackját. *C'est vendredi saint!* Az ír nyelvet tyilkolja! Vándor másával találkozott. Én meg az enyémmel. Bolond van az erdőben.

– Mr. Lyster – szólt be egy asszisztens a félig nyitott ajtóból.

– ...ahol mindenki megtalálhatja a magáét. Ahogy Madden bíró úr a *Diary of Master William Silence*-ében megtalálta a vadász-szavakat... Igen? Mit óhajt?

– Egy úr van itt, uram – mondta az asszisztens, azzal odajött, és átnyújtott egy névjegyet. – A *Freeman*től. Át akarja nézni a *Kilkenny People* tavalyi évfolyamát.

– Hogyne, hogyne, hogyne. Az illető úr?...

Kezébe vette a tolakodó kártyát, rápillantott, nem látta, letette látatlanul, fölpillantott, kérdezett, nyikorgott, kérdezett:

– Mármint?... Ó, hogyne!

Frissen szökellve már ott se volt. A napvilágos folyosón lelkes igyekezettel fecsegett, kötelességtudóan, legnyíltabb, legkedvesebb, legőszintébb kvéker.

– Ez az úr? *Freeman's Journal? Kilkenny People?* Feltétlenül. Jó napot uram. *Kilkenny*... Természetesen megvan...

Türelmes sziluett, várakozott, figyelt.

– Az összes vezető vidéki... *Northern Whig, Cork Examiner, Enniscorthy Guardian.* A múlt évi. 1903... Lenne szíves?... Evans, vezesse az urat... Ha lenne szíves követni az asszisz... Vagy ha megengedné... Erre, erre... Lesszíves, uram...

Szaporán, kötelességtudóan mutatta az utat a vidéki hírlapok felé, hajlott sötét figura követte sietős sarkait.

Az ajtó becsukódott.

– A bibsi! – kiáltott Buck Mulligan. Felugrott és fölkapta a kártyát.

– Hogy hívják? Spitzig Itzig? Bloom.

Zörgött tovább.

– Jehova, a fitymagyűjtő, nincs többé. Ott volt a pacák a múzeumban, mikor benéztem, hogy üdvözöljem a habokból született Aphroditét. A görög

ajkat, mely soha nem görbült imára. Mindennap hódolnunk kell neki. *Létnek Létei Lélekzésed ajkad közt szerelmes láng.*

Hirtelen Stephenhez fordult:

– Ismer téged. Ismeri az öregedet. Ó, félve félek, hogy görögebb a görögöknél. Savós galileai szemei az istennő hátországi vágatát lesték. Vénusz Kallipügosz. Ó, amaz ágyék dörgedelme! *Az isten űzé a búvó hajadont.*

– Többet óhajtunk tudni – rendelkezett John Eglinton Mr. Best egyetértésével. – Kezd érdekelni bennünket ez a Mrs. S. Mind ez ideig úgy tekintettünk rá, ha egyáltalában eszünkbe jutott, mint holmi türelmes Griseldára, maradjotthon Pénelopéra.

– Antiszthenész, Gorgiász tanítványa – mondta Stephen –, elvette a szépség pálmáját Küriosz Meneláosz tenyészpárjától, Argoszi Helénától, a trójai fakancától, akiben hősök serege hált, és átadta szegény Pénelopénak. Húsz évig élt Londonban, és az idő egy részében annyit keresett, mint az ír lordkancellár. Dús élet volt ez. Az ő művészete, sokkal inkább, mint a feudalizmusé, a csömör művészete, ahogy Walt Whitman mondta. Forró heringpástétomok, jófajta borok zöld csuprokban, mézes mártások, rózsaízű édességek, marcipán, piszkével töltött galambok, kandiscukrok. Sir Walter Raleigh, mikor letartóztatták, félmillió frank értéket viselt magán, pazar fűzőjéről nem is beszélve. Az uzsorás Tudor Elizának annyi fehérneműje volt, hogy Sába királynője szégyenben maradt volna. Húsz éven át ingadozott a hitvesi szerelem és szende örömei, valamint a fajtalan szerelem és tisztátalan gyönyörei között. Mindenki ismeri Manningham történetét a derék polgárasszonyról, aki ágyába invitálta Dick Burbage-et, miután látta a *III. Richard*ban, és hogy Shakespeare, aki kihallgatta a beszélgetést, nem rendezve sok hűhót semmiért, fogta magát, és szarva közt a tőgyét, maga ugrott be az ágyba, úgyhogy mikor Burbage megjött, és kopogott az ajtón, Shakespeare a kappan paplana alól így felelt: *Előbb jött Hódító Vilmos*, *aztán Harmadik Richard*. És a víg hölgyecske, Fitton úrnő, felkelt és Ó! bőgött, és az ő cukorzománcos kis madárkái, lady Pénelopé Rich, tiszta, elsőosztályú nő, színésznek is elmegy, és a dokkok ribancai, penny egy petyele.

Cours-la-Reine. *Encore vingt sous. Nous ferons de petites cochonneries. Minette? Tu veux?*

– A finom társaság java. És Sir William Davenant of Oxford anyja, és az ő kanári borából kaphat minden kankanári.

Buck Mulligan ájtatos szemét égre fordítva imádkozott:

– Alakuki Szent Mária Margit!

– És a Hathitvesű Harry lánya és egyéb hölgybarátok a szomszédos birtokokról, ahogy azt Lord Tennysonpálya úrköltő megénekli. De mégis, mit gondolnak, szegény Pénelopé mit tett Stratfordban ólomüveg ablakai mögött mindezen húsz év alatt?

Tedd és tedd. Megtett tett. Gerard botanikus Fetter Lane-i rózsakertjében sétál, őszülő vörösesbarna. Azúr harangvirág, mint vénái kék ere. Júnó szemhéjai, violaszínűek. Sétál. Egy élet, ez minden. Egy test. Tenni. Csak tenni. Messze valahol kéj és szemét bűzében, kezek a bőr haván.

Buck Mulligan hirtelen megkoppintotta John Eglinton asztalát.

– Kire gyanakszik? – kérdezte kihívón.

– Tegyük fel, hogy ő maga a szonettek eldobott szeretője. Egyszer dobva, kétszer dobva. De az udvari kéjnő egy lordért dobta, éppen az ő énédesszerelméért.

Szerelem, mely önnevét meg nem nevezheti.

– Úgy érti, mint angol – vágott közbe John merész Eglinton –, egy lordot szeretett.

Omladozó falon fürge gyíkok villannak. Charentonban figyeltem őket.

– Úgy tűnik, igen – mondta Stephen. – Akkor, amikor eleget tesz vele és az összes többi szántatlan ölekkel szemben annak a szent hivatásnak, amivel az istállószolga tartozik a csődörének, Lehet, hogy miként Szókratésznek, neki is bába volt az anyja, miként az ő felesége is makrancos volt. Viszont ő, a könnyűvérű kéjnő, nem szegte meg az ágyfogadalmat. Két bűn áll sorban ama szellemalak elméjében: egy megszegett fogadalom és a hígvelejű bugris, aki felé az asszony kegye hajlott, az elhunyt férj fivére. Az édes Anna, erről kezeskedem, forróvérű nő volt. Aki egyet leteper, mást is leteper.

Stephen merészen fordult egyet a széken.

– A bizonyítás terhe önökre hárul, nem rám – mondta rosszallóan. – Ha tagadják, hogy a *Hamlet* ötödik jelenetében Shakespeare szégyenbélyeget ütött az asszonyra, ugyan mondják meg, miért nem említi egyszer sem a harmincnégy év alatt, attól a naptól fogva, mikor elvette, addig a napig, míg az asszony eltemette? Ezek az asszonyok sorban sírba tették embereiket: Mary férjeurát, Johnt, Ann az ő szegény drága Willunjét, aki elment, majd hazajött hozzá meghalni, dühödten, hogy ő megy el előbb, Joan a négy bátyját, Judith a férjét és az összes fiát, Susan ugyancsak a férjét, míg Susan leánya, Elizabeth, hogy a nagypapa szavával éljek, hozzáment máshoz,

miután megölt egyet. Ó, igen, van említés. Azokban az években, mikor ő gazdagon élt a királyi Londonban, az asszony csak úgy tudta kifizetni negyven shilling adósságát, hogy az apja birkapásztorától kért kölcsön. Ezt magyarázzák meg. És magyarázzák meg hattyúdalát is, melyben az asszonyt az utókornak ajánlja.

Szembenézett a hallgatásukkal.

Eglinton szólt: Végrendeletre céloz.
Hisz azt tisztázták már jurátusok:
Az özvegy-rész joga megilleté
Törvény szerint. Will jogtudása nagy volt
Bírák tanúk reá.
Sátán kacagja, A Gúnyoló:
S ezért hagyá ki őt
Elébb, az asszonyt, ám bevette mind
A lányait, s azoknak lányait, Nővérét s minden régi cimborát
London- s Stradfordból. S midőn sürgetek
Venné be hát a nőt, miként hiszem
Reáhagyá
Másodlegjobb
Ágyát.

Punkt.

Reáhagyá
Másodlegjobb
Reáhagyá
Legjobbágy
Másodleg
Ágyahagy.

Ácsi!

– A vidéki fehérnép kevés ingóvagyonnal bírt akkoriban – jegyezte meg John Eglinton –, ahogy máig sincs neki sok, ha hihetünk népszínműveinknek.

– Ó gazdag vidéki úr volt – felelte Stephen –, címeres nemes. Stratfordban földbirtokos, Ireland Yardban háztulajdonos, kapitalista részvényes,

részvénykibocsátó, dézsmaszedő. Miért nem hagyta hát rá a legjobb ágyát, ha azt akarta, hogy az asszony békében horkolja végig hátralevő éjszakáit?

– Az egyszer világos, hogy két ágyról van szó, egy legjobbról és egy másodlegjobbról – jegyezte meg Mr. Másodlegjobb Best bestiális elmeéllel.

– *Separatio a mensa et a thalamo* – jobbított bele Buck Mulligan, és közmosolyt aratott.

– Az antikvitásban sok híres ágyról esik említés – aggályoskodott Másodleglinton ágymosollyal. – Nézzük csak.

– Az antikvitásban említés történik a stagirita nebulóról és kopasz pogány bölcsről – mondta Stephen –, aki halálos ágyán, száműzetésben, felszabadítja rabszolgáit és járadékot biztosít nekik, tisztelettel adózik őseinek, úgy rendelkezik, hogy halott felesége csontjai mellé temessék, és barátai kegyelmébe ajánlja öreg szeretőjét (Nell Gwynn Herpyllisről meg ne feledkezzünk), és kéri őket, engedjék villájában élni.

– Úgy érti, ő így halt meg? – kérdezte Mr, Best némi aggodalommal. – Úgy értem...

– Tökrészegen halt meg – duplázott rá Buck Mulligan. – S mint a király védelem a söröm. Ó, el kell mondanom, mit mondott Dowden!

– Mit? – kérdezte Besteglinton.

William Shakespeare és Társai Kft. A nép Vilmosa. Bővebb információért: E. Dowden, Highfield House...

– Bűbájos! – sóhajtotta szerelmesen Buck Mulligan. – Megkérdeztem tőle, mi a véleménye a pederasztia vádjáról, melyet a bárd nyakába akasztottak. Ó felemelte karját és monda: *Mindössze annyit mondhatunk, hogy nagy élet volt akkoriban.* Bűbájos!

Kéjfiú.

– A szépség iránti érzék tévutakra vezet bennünket – mondta szomorúszépen Best Beteglintonnak.

Állhatatos John szigorral replikáit:

– E szavak értelme kizárólag orvosi kérdés. Vagy a kecske, vagy a káposzta.

Te mondád? Kicsavarják kezünkből, kezemből a szépség pálmáját?

– Meg a tulajdon iránti érzék – foktattá Stephen. – Shylockot tulajdon mély zsebéből húzta elő. Mint malátaüzér és uzsorás fia maga is gabonaüzér és uzsorás volt, és vékaszám állt a búza hombárjaiban az éhségzendülések idején. Adósai kétségtelenül azok a másvallásúak, akiket Chettle Falstaff említ, és akik tiszta kezét tanúsítják üzleti ügyekben. Kártérítési pert indított

egy színésztársa ellen pár zsák maláta miatt, és a font húst kamatként követelte minden kölcsönadott pénzéért. Különben hogyan szedhette volna meg magát Aubrey lovásza és kifutófiúja olyan gyorsan? Minden, ami csak történt, az ő malmára hajtotta a vizet. Shylock összecseng a zsidópogromokkal, melyek a királynő felcserének, Lopeznek fölakasztására és fölnégyelésére következtek, az ő zsidajának szívét viszont akkor hasították ki, mikor a bibsi még élt. A *Hamlet* és a *Macbeth* egybeesik egy skót filozopter trónra léptével, akinek a boszorkánysült volt a gyengéje. Az elveszett Armada a gúny célpontja a *Lóvátett lovagok*ban. Tablói, a históriák dagadt vitorlákkal röpülnek a Mafeking-lelkesedés árján. Warwickshire-ben jezsuitákat fognak perbe, mire egy kapuőr kifejti a csűrcsavarás elméletét. A *Sea Venture* megérkezik a Bermudákról, és megíratik amerikai kuzinunkkal a színdarab, melyet Renan csodált, Patsy Kalibánnal. A szirupos szonettek Sydney nyomában lépkednek. Ami a tündér Erzsébetet illeti, más néven réparőt Böskét, a trágár szüzet, ki a *Windsori víg nők*et ihlette: hagyjuk meg valami meinherrnek Almanyból, keresgélje egy életen át a rejtett mélyértelmét a szennyeskosár fenekén.

Azt hiszem, nagyon szépen haladsz. Csak keverd ki szépen a teologikofilolologikus mixtúrát. *Mingo, minxi, mictum, mingere*.

– Bizonyítsa be, hogy zsidó volt – hívta ki John Eglinton, teli várakozással. – A maguk dékánja szerint római hitű volt.

Suffiaminandus sum.

– Német gyártmány – válaszolta Stephen –, ott vált az olasz botránykrónikák fő francia kozmetikusává.

– A miriádarcú ember – emlékeztetett Mr. Best. – Coleridge hívta miriádarcúnak.

Amplius. In societate humana hoc est maximé necessarium ut sit amicitia inter multos.

– Szent Tamás... – kezdte Stephen.

– *Ora pro nobis* – nyögte Monostori Mulligan, egy székre roskadva. S azon helyt panaszos keservre fakadt.

– *Pogue mahone! Acushla machree!* A mai naptól fogvást oda az életünk. Jaj, odavan, odavan.

Mindenki enmosolyát mosolyogta.

– Szent Tamás, kinek pókhasú munkáit eredetiben szeretem olvasni – mondta Stephen mosolyogva –, a vérfertőzésről írván egészen más álláspontot képvisel, mint az az új bécsi iskola, melyről Mr. Magee beszélt.

Szent Tamás az ő bölcs és szabatos módján az érzések fukarságához hasonlítja. Ezt úgy érti, hogy azt a szeretetet, mellyel vérrokonunkat halmozzuk el, egy idegentől vonjuk meg, aki esetleg ínségében eleped érte. A zsidók, kiket a keresztények fukarsággal vádolnak, a világ minden fajtája közül a leghajlamosabbak a belházasságra. A vádak haragból születnek. A keresztény törvények, melyek felhalmozták a zsidó vagyonokat (mert nekik, akár a kvékereknek, a vihar volt a menedékük), érzelmeiket érckapoccsal fogták össze. Hogy ez bűn-e vagy erény, majd a vén Páternoszter közli velünk az utolsó ítélet törvényszékén. De az az ember, aki oly erővel ragaszkodik ahhoz, amit az úgynevezett adósságai feletti jogának nevez, körömszakadtáig fog ragaszkodni azon illető feletti jogaihoz, akit a feleségének nevez. Felebarát vigyori úr nem kívánhatja el ökrét, feleségét, szolgáját, szolganőjét, vagy szamarát.

– Vagy szamárnőjét – antifónálta Buck Mulligan.

– Kezdünk durván beszélni a nyájas Will vágyáról – nyájaskodott a nyájas Mr. Best.

– Melyik ágyáról? – ingerkedett mézesen Buck Mulligan. – Kezdünk összekavarodni.

– Az életvágy – bölcselkedett John Eglinton – Will özvegye, szegény Ann számára csak halálvágy.

– *Requiescat!* – fohászkodott Stephen.

Hol van a sok régi vágy,
Soha be nem töltött ágy...

– Ott fekszik kiterítve márványmereven azon a másodlegjobb ágyon, bóbás királynő, még ha bebizonyítjuk is, hogy abban az időben az ágy olyan ritkaság volt, mint ma az automobil, és faragványai hetedhét határban csodaszámba mentek. Öregkorában hittérítőkkel áll össze (az egyik New Place-ben lakott és megivott negyedgallonnyi spanyol bort a város költségén, de hogy miféle ágyban hált, azt illendőbb lesz nem firtatnunk), és tudomást szerez róla, hogy van lelke. Elolvasta vagy felolvasták neki jámbor könyveiket, melyeket jobban kedvelt a *Víg nők*nél, és éjféli vizeit ágytáljába csepegtetve elmélkedett a *Bűnbánó lelkek gatya-madzag*ján és a *Legjámborabb lelkeket tüsszögésre bíró legspirituálisabb tubákosszelence* sorain, Vénusz imára ferdítette ajkait. Az léleknek furdolása: lelkifurdalás. Ez a kimerült kurvokrácia istenkereső kora.

– A történelem igazolja, hogy így igaz, *inquit Eglintonus Chronolologos.* – Egyik korszak követi a másikat. Viszont a legtiszteletreméltóbb tekintélyek állítják, hogy az ember leggonoszabb ellenségei tulajdon házából és családjából támadnak. Az az érzésem, hogy Russellnek igaza van. Mit foglalkozunk annyit a feleségével meg az apjával? Amondó vagyok, hogy csak családi költőknek van családi életük. Falstaff nem volt családos ember. Érzésem szerint a pocakos lovag az ő legtökéletesebb alkotása.

Szikáran hátradőlt. Tagadd meg fajtádat óvatos kalmár, a túlzottan jókat. Óvatos kortyolgatás az istentelenekkel, lopva iszik. Az ulsteri Ant-rimből való őse parancsolta neki. Negyedévi fizetésnapokon látogatja meg. Mr. Magee, sir, egy úr szeretne szólni önnel. Velem? Azt mondja, hogy az ön apja. Adja ide Wordsworthömet. Belép Magee Mor Matthew, bárdolatlan, bozontos bugris, alsónadrágban, gombos gatyapőccel, szárain tíz vadon sikálatlan sara, vadalma-vessző a kezében.

Hát a tied? Ismeri az öregedet. Az özvegyembert.

Amikor anya siralmas síri odújához siettem haza a bohém Párizsból, a rakparton megérintettem apám kezét. A hang új melegséggel szólt. Dr. Bob Kenny van mellette. A szemek, melyek minden jót kívánnak. De nem ismernek.

– Az apa – mondta Stephen a reménytelenséggel vívódva – szükséges rossz. A darabot az apja halála utáni hónapokban írta. Ha azt állítjuk, hogy ez a deresedő férfi, két eladó lánnyal, harmincöt éves fejjel, *nel mezzo del cammin di nostra vita*, ötven év tapasztalattal, azonos a csupasz arcú wittenbergai diákkal, akkor azt is el kell fogadnunk, hogy hetvenéves anyja a kéjsóvár királynő. Nem. John Shakespeare teteme nem bolyong éjjel. Óráról órára rothad és rothad. Nyugszik, levetve magáról az apaság mezét, átruházva fiára ezt a titokzatos örökséget. Boccaccio Calandrinója volt az első és utolsó férfi, aki terhesnek érezte magát. Az apaság, a tudatos nemzés értelmében, ismeretlen a férfi előtt. Titokzatos örökség, apostoli utódlás, az egyetlen nemzőtől az egyetlen nemzettig, ezen a misztériumon alapszik az egyház, és nem a madonnán, melyet ravasz olasz elmék dobtak koncként az európai csőcseléknek. Ezen a misztériumon alapszik, méghozzá megingathatatlanul, ahogy a világ, a makro- és mikrokozmosz az űrön. A bizonytalanságon, a valószínűtlenségen. Az *Amor matris*, szubjektív és objektív genitivusz lehet az egyetlen igaz dolog a világon. Az apaság mint jogi koholmány fogható fel. Hol van az a bármely fiúhoz tartozó apa, kit bármely fiú szerethetne, vagy ő bármely fiút?

Hova a pokolba akarsz kilyukadni?

Tudom. Fogd be. Eriggy a. Van rá okom.

Amplius. Adhuc. Iterum. Postea.

Erre ítéltettél, hogy ezt csináld?

– Oly mérhetetlen testi szégyen szakította széjjel őket, hogy a világ minden egyéb vérfertőzésektől és bestialitásoktól szennyes bűnkrónikája aligha érhetne nyomába. Fiúk az anyjukkal, atyák lányaikkal, leszbikus nővérek, önnevüket megnevezni képtelen szerelmek, unokaöcsök nagyanyákkal, börtöntöltelékek kulcslukakkal, királynők díjnyertes bikákkal. A meg nem született fiú eltorzítja a szépséget: megszületve kínt hoz a világba, megosztja a szeretetet, növeli a törődést. Ő az új hím: növekedése az apa hervadása, ifjúsága az apa irigysége, barátja apja ellensége.

A rue Monsieur-le-Prince-en gondoltam erre.

– Mi köztük a természeti kapocs? A vak üzekedés pillanata. Apa vagyok? Ha volnék?

Összeaszott, bizonytalan kéz.

– Sabellius, az afrikai, az egész eretnekmezőny legcsavarosabb eszű szektafőnöke azt állította, hogy az Atya Maga volt a Maga Fia. Az aquinói bulldog, kinek számára nincs lehetetlen szó, cáfolja. Hiszen: ha az apa, akinek nincs fia, nem lehet apa, lehet tehát fiú, akinek nincs apja, fiú? Mikor Rutlandbaconsouthamptonshakespeare vagy egy másik költő, akit ugyanígy hívtak a tévedések vígjátékában, megírta a *Hamlet*et, nem csupán önnön fiának volt apja, hanem, nem lévén már fiú, egész nemzetségének apja volt, s úgy is érzett: tulajdon nagyapjának apja, meg nem született fiúunokájának apja, aki egyben sohasem született meg, mert a természet, ahogy Mr. Magee magyarázza, irtózik a tökélytől.

Eglintonszemek örömteli félénkélénken néztek fel. Pajkosan pislogó víg puritán, a tekergő eglantinon túlról. Hízelegni. Ritkán. De hízelegni.

– Önmaga saját apja – mondotta Fiúmulligan magamagának. – Várjunk csak. Kiterebélyesedtem a terhességben. Meg nem született gyermeket hordok agyamban. Pallasz Athénét! Egy színdarabot! Tőr lesz e darab! Hagyjatok vajúdni!

Szülészkezeit hasas homlokára kulcsolta.

– Ami családját illeti – mondta Stephen –, az anyja neve tovább él az ardeni erdőben. Anyja halálának köszönhetjük a Volumnia-jelenetet a *Coriolanus*ban. Fia halálának az ifjú Arthur haláljelenetét a *János király*ban. Hamlet, a fekete herceg, Hamnet Shakespeare. Hogy kik a lányok a

*Vihar*ban, a *Pericles*ben és a *Téli regé*ben, azt tudjuk. Hogy kicsoda Kleopátra, Egyiptom húsosfazeka, és Cressida és Vénusz: sejthetjük. De van még egy tagja a családjának, akit megörökített.

– A cselekmény bonyolódik – mondta John Eglinton.

A kvéker könyvtáros kvékelve, lábujjhegyen érkezett, kvék, maszkja, kvék, sietve, kvék, kvakk.

Ajtó csukódott. Cella. Nap.

Figyelnek. Hárman. Ők.

Én te ő ők.

Gyerünk, tálald fel.

STEPHEN Három fivére volt, Gilbert, Edmund, Richard. Gilbert öregkorában elmesélte egy pár gavallérnak, hogy egyszer potyajegyet kapott Jegykiosztó Majsztertől és bizisten látta a színműíró eccsét, Vili Majsztert odafönn Lundonba' egy verekedős darabba' és egy ember vót a hátán. A színházi szafaládé betölté Gilbert lelkét. Gilbert nem szerepel sehol: de egy Edmundot és egy Richardot igenis megörökített édes Vilmosunk a műveiben.

MAGEEGLINJOHN Nevek! Eh, mi a név!

BEST Ez az én nevem, Richard, ugyebár. Remélem, lesz pár kedves szava.

Richard érdekében, ugyebár, a kedvemért. *(Nevetés)*

BUCK MULLIGAN *(piano, diminuendo)*

Orvostudor Dickhez így szólt
Orvostudor Davy

STEPHEN Cselszövői, a bajshaker willámtrió – Jago, Púpos Richard, s a Lear Edmundja – közül ketten gonosz nagybácsik nevét viselik. Mi több, az utóbbi darabját akkor fejezte be vagy dolgozott rajta, mikor Edmund bátyja haldoklott Southwarkban.

BEST Remélem, Edmundot csípjük majd nyakon. Nem szeretném, ha Richardot, aki az én nevem... *(Nevetés)*

KVÉKERLYSTER *(A tempo)* De aki tiszta hírem lopja el...

STEPHEN *(Stringendo)* A saját nevét, szép nevét, a Vilmost, el-elbújtatta darabjaiban, egy statiszta itt, egy bohóc amott, ahogy egy ó-itáliai festő arcát vászna egy-egy sötét sarkába bújtatta. A szonettekben kirakatba tette, ahol is

a Will túladagolásával találkozunk. Mint John O'Gaunt, nevéből szívügyet csinált, de szívügye volt a sisakforgós címer is, amelyért pitizett: fekete harántpólyában ezüsthegyű aranydárda honorificabilitudinitatibus, szívének mindez kedvesebb volt, mint a legnagyszerűbb színpadrázás széles e hazában. Eh, mi a név? Ezt kérdezzük magunktól gyerekkorunkban, mikor leírjuk nevünket, amelyről azt mondják, miénk. Csillag, nappali csillag, tüzes sárkány kelt fel születésekor, Ott ragyogott nappal az égbolton, egyedül, fényesebben, mint éjszaka a Vénusz, éjjel pedig ott tündökölt a Kassziopeia deltája fölött, az elnyújtózó csillagképben, mely kezdőbetűjének jele a csillagok közt. Szemei figyelték, ahogy ott függ alacsonyan a horizonton, a Nagymedvétől keletre, amint ott barangolt éjfélnek idején, szendergő nyári mezőkön, hazatérőben Shotteryből és az Ő öleléséből.

Mindketten kielégültek. Én is.

Nehogy megmondd nekik, hogy csak kilencéves volt, mikor szomja csitult.

És hogy az Ő öleléséből.

Várj, udvaroljanak csak, nyerjenek meg. Ó, te nyimnyám. Neked ki fog udvarolni?

Olvass a csillagokban. *Autontimorumenosz. Bousz Sztephanoumenosz.* Hol van a te csillagzatod? Stephen, Stephen, ne szúrj szíven! S. D.: *sua donna. Giá: di lui. Gelindo risolve di non amare S. D.*

– Az mi, Mr. Dedalus? – kérdezte a kvéker könyvtáros. – Valami égi tünemény?

– Csillag éjjel – mondta Stephen –, felhőoszlop nappal. Mit mondhatnék még?

Stephen lenézett kalapjára, botjára, cipőjére.

Sztephanosz, a koronám, A kardom, A cipője rontja lábaim formáját. Vegyél egy párat. Lukas a zoknim. Zsebkendőt is.

– Ügyesen operál a névvel – ismerte el John Eglinton. – Az ön neve szintén elég különös. Gondolom, ez a magyarázata hajmeresztő kedélyének.

Én, Magee és Mulligan.

Mesés mesterember, a sólyomszerű ember. Repültél. Hova is? New-haven-Dieppe, fedélközi utas. Párizsba és vissza. Balfácán. Ikarosz. *Páter, ait.* Tajtékverten, bukottan, örvények közt. Balfácán vagy. Az is maradsz.

Mr. Best csendeskíváncsian fölemelte könyvét, hogy szóljon:

– Ez igazán érdekes, mert ez a fivérmotívum, ugyebár, az ősi ír mítoszokban is előfordul. Pontosan úgy, ahogy ön elmondta. A három Shakespeare-testvér. Grimmben is, ugyebár, a tündérmesékben. A harmadik fiú, aki feleségül veszi Csipkerózsikát, és megnyeri az első díjat.

A Best-fivérek legjobbika. Jó, jobb, legjobb. A kvéker könyvtáros pattanásig feszült.

– Azt szeretném tudni – érdeklődött –, melyik az a fivér, aki... Én úgy értettem, oly irányba célozgatott, hogy az egyik fivért illetően volt bizonyos illetlenség... Vagy előreszaladtam volna?

Rajtakapta magát: körülnézett: visszahúzódott. Egy asszisztens beszólt az ajtóból:

– Mr. Lyster! Dineen atya szeretne...

– Ó! Dineen atya! Tüstént.

Sebesen sténtnyikorogva sténtsténteltűnt stént.

John Eglinton tovább ütötte a vasat.

– Nos – mondta. – Hadd halljuk, mi a mondanivalója Richardról és Edmundról. Őket tartogatta utoljára, nemde?

– Talán túlságosan sokat kérek önöktől ha azt kérem, emlékezzenek Ricsi és Edmund bátyóra, a két nemes rokonra. Az ember éppoly könnyen megfeledkezik a fivéréről, mint az esernyőjéről.

Balfácán.

Hol a fivéred? Az Apothecaires' Hallban. Köszörűkövem. Ő, aztán Cranly, aztán Mulligan: most ezek. Beszéd, beszéd. De játssz. Játszd el a beszédet. Ugratnak, hogy próbára tegyenek. Játssz. Menj bele a játékba.

Balfácán.

Unom a hangom, Ézsau hangja. Országomat egy kortyért. Tovább.

– Önök erre azt mondják, hogy ezek a nevek már benne voltak a krónikákban, melyekből darabjai tárgyát merítette. De miért merítette éppen ezeket és nem másokat? Richard, a púpos fattyú, a torzszülött, csapja a szelet bizonyos megözvegyült Annának (eh, mi a név?), udvarol neki és megnyeri, fattyú a víg özvegyet. Hódító Richard, a harmadik fivér, a meghódolt Vilmos után jött. A darab további négy felvonását laza szálak fűzik ehhez az elsőhöz. Összes királyai közül Richard az egyetlen, akit nem véd meg a világ őrangyala, Shakespeare tisztelete. Miért van az, hogy a *Lear király* mellékcselekményét, melyben Edmund szerepel, Sydney *Arcadiá*jából kölcsönözte, és csak úgy sebtiben csapta hozzá egy történelem előtti kelta legendához?

– Ez volt Will módszere – vette védelmébe John Eglinton. – Manapság nem keresztezhetnénk norvég sagákat George Meredith regénykivonatokkal. *Que voulez-vous?* Mondaná Moore. Csehországot a tengerpartra rakja, és Arisztotelészt idézteti Ulyssesszel.

– Hogy miért? – Stephen maga válaszolt. – Mert az álnok, bitorló, vagy házasságtörő testvér témája, vagy a három egyben, mindenkor foglalkoztatja, miként a szegények nem. A száműzetés motívumát, a száműzetést a szívből, a száműzetést otthonról szakadatlanul halljuk, *A két veronai nemes*től egészen addig, míg Prospero eltöri pálcáját, több ölre ássa a föld alá, és könyvét a tenger mélyébe hányja. Élete középső szakaszában a motívum megkettőződik, másban tükröződik, ismétlődik, protasis, epitasis, catastasis, catastrophe. Újból megismétlődik, fél lábbal már a sírban, mikor asszonylányát. Susant (alma nem esik messze a fájától) házasságtöréssel vádolják. Az eredendő bűn borított felhőt értelmére, az gyengítette akaratát, az oltotta belé a bűn iránti erős vonzalmát. E szavak a nagytekintélyű maynoothi püspökök szavai. Eredendő bűn ez, s miként az eredendő bűnt, másvalaki követte el, kinek bűnében ő is bűnös. Ez bujkál a sorok között az utolsó leírt szavaiban, ez áll megkövülve síremlékén, amely alá nem kerülhettek felesége földi maradványai. Az idő nem fogta. Szépség és béke el nem hervasztotta. Végtelen változatokban fordul elő mindenütt az általa teremtett világban, a *Sok hűhó semmiért*ben, az *Ahogy tetszik*ben kétszer, a *Vihar*ban, a *Hamlet*ben, a *Szeget szeggel*ben és a többi darabban mind, melyeket nem olvastam.

Felkacagott, hogy lerázza szelleméről szellemének bilincseit. Eglinton bíróként összegzett.

– Az igazság középúton van – jelentette ki. – Ő a szellem és a herceg. Ő minden a mindenben.

– Ő bizony – mondta Stephen. – Az első felvonás ifja az ötödik felvonás érett férfija. Minden mindenben. A *Cymbeline*-ben, az *Othelló*ban kerítő és felszarvazott. Játszik és játszanak vele. Egy eszménykép vagy romlottság szerelmese, és mint José, az igazi Carment öli meg. Lankadatlan értelme akár Jago, aki szarvdühében fokion azt kívánja, hogy a benne élő mór szenvedjen.

– Kakukk! Kakukk! – kotyogott Kukk Mulligan buján. – Ó, fertelem!

Sötét bolt fogta fel, verte vissza.

– És micsoda jellem Jago! – kiáltotta a tántoríthatatlan John Eglinton. – Mindent összevéve Dumas *fils*-nek (vagy Dumas *pére*-nek?) van igaza. Isten

után Shakespeare teremtett a legtöbbet.

– Nem gyönyörködik az emberben, nem, az asszonyban se – mondta Stephen. – Egy élet távolléte után visszatér a talpalatnyi röghöz, ahol született, ahol mindig is ott volt, férfiként, gyermekként, néma tanúként, és akkor, életútja végén, elülteti eperfáját a földbe. Aztán meghal. Megszűnt mozogni. A sírások eltemetik, Hamlet *pére*-t és Hamlet *fils*-t. Halálában végre király és királyfi lett, kísérőzenével. És megsiratja minden törékeny gyengéd szív, legyen gyilkos vagy áruló, dublini vagy dán, mert a gyász az egyetlen házastárs, melytől elválni nem akarnak soha. Ha tetszik az epilóg, nézzétek meg alaposan: prosperáló Prospero, a derék ember elnyeri jutalmát, Lizzie-t, nagypapa aranyvirágát, és Richie bácsit, a rossz embert a költői igazságszolgáltatás oda küldi, ahova a rossz négereket szokták. Hirtelen függöny. A külvilágban valóságosként találta meg a belvilágában lehetségesként meglévőt. Maeterlinck mondja: *Ha Szókratész ma elhagyja házát, a bölcset találja ott küszöbén ülve. Júdást, ma éjszaka kimenvén, Júdáshoz vezetik léptei.* Minden élet sok napból áll, nap jön nap után. Magunkon át megyünk, bár rablókkal, szellemekkel, óriásokkal, öregekkel, fiatalokkal, asszonyokkal, özvegyekkel és szerelmes sorstársakkal találkozunk, mindig magunkkal találkozunk. A színműíró, aki megírta világunk fólióját (és milyen rosszul: először a világosságot adta nekünk, és a Napot csak két nappal később), a meglévő dolgok ura, akit a legrómaibb katolikusok *dio boiá*nak, hóhéristennek neveznek, kétségtelenül minden mindnyájunk mindenében, a lovász és a mészáros, sőt a kerítő és a felszarvazott is ő lenne, csakhogy az égi ökonómiában, mint Hamlet megmondta előre, már nincs több házasság, megdicsőült férfi, androgün angyal, önmaga felesége.

– *Heuréka!* – kiáltotta Buck Mulligan. – *Heuréka!*

Kirobbanó boldogsággal fölugrott, és egyetlen lépéssel John Eglinton asztalánál termett.

– Szabad? – mondta. – Az Úr szólott Malachiáshoz.

Firkálni kezdett egy cédulára.

Vegyél el pár cédulát a pultról kifelé menet.

– Aki már házas – mondta Mr. Best, a higgadt herald –, egy híján, hadd éljen. A többi maradjon úgy, amint van.

Agglegényesen nevetett Johannes Agglinton bölcsész baccalaureus felé. Nőtlen, kívánatlan, fortélyt félve, éjszakáról éjszakára lapról lapra nyalogatják egytől egyig *A makrancos hölgy* kritikai kiadását.

– Csalódást okozott – mondta kertelés nélkül John Eglinton Stephen-nek. – Hosszas kerülőkkel egy francia szerelmi háromszöghöz vezetett el bennünket. Hisz ön egyáltalán a saját elméletében?

– Nem – vágta rá Stephen.

– Meg fogja írni? – kérdezte Mr. Best. – Párbeszédben kellene megírnia, ahogy Wilde ugyebár, platóni dialógusaiban.

John Eklektikon kétszeresen is elmosolyodott.

– Nos, ebben az esetben – mondta –, nem értem, milyen alapon remélne fizetséget érte, ha még ön sem hisz benne. Dowden szentül hiszi, hogy a *Hamlet*ben lappang valami titok, de többet nem mond. Herr Bleibtreu, az az ember, akivel Piper Berlinben találkozott, és aki a Rutland-elmélet felépítésén dolgozik, úgy hiszi, hogy a titok a stratfordi síremlékben rejtezik. Meg fogja látogatni a jelenlegi herceget, mondja Piper, hogy bebizonyítsa neki, hogy az ő őse írta a darabokat. Nagy meglepetés lesz őfensége számára. Viszont ő hisz az elméletében.

Hiszek, ó Uram, segíts hitetlenségemben. Más szóval, segíts hinnem vagy segíts nem hinnem? Ki segít a hitben? *Egomen*. Ki a nemhitben? Egy másik pasas.

– Ön a *Dana* egyetlen munkatársa, aki pengő ezüstöt kér. Nem tudok még biztosat mondani a következő számról sem. Fred Ryan egy közgazdasági cikket akar elhelyezni.

Fredrájn. Két ezüstöt adott kölcsön. Hogy kihúzzon. Közgazdaság.

– Egy guineáért – jelentette ki Stephen – közölhetik ezt a beszélgetést.

Buck Mulligan nevetve odahagyta nevető firkálását: és ünnepélyesen, cukrozott rosszindulattal mondta:

– Meglátogattam Csücske dalnokot nyári rezidenciáján a Felső Mecklenburgh Streeten, épp el volt merülve a *Summa contra Gentiles* tanulmányozásában két gonorrheáta hölgy, Fürge Nelly és Rozália, a szénrakparti kurva társaságában.

Nekieredt.

– Gyere, Csücske, gyere, madarak vándor Aengusa.

Gyere. Csücske, már megettél mindent, amit hagytunk. Ja. Majd felszolgálom neked a saját moslékodat.

Stephen felkelt.

Sok nap az élet. Ennek is vége lesz.

– Ma este találkozunk – mondta John Eglinton. – *Notre ami* Moore azt mondja, Malachi Mulligannek okvetlenül ott kell lennie.

Buck Mulligan meglengette kalapját és céduláját.

– Monsieur Moore – mondta – a francúz segédtudományok tudós előadója Írország ifjúságának. Ott leszek. Gyere Csücske, a bárdoknak inni kell. Tudsz egyenesen járni?

Nevet, miközben...

Vedelés tizenegyig. Ír esti mulatság.

Az ökör...

Stephen egy ökröt követett...

Egy nap a nemzeti könyvtárban eszmecserét folytattunk. Shakes. Követtem ökör-nyomát. A paraszt lábujjhegye az udvaronc sarkára tapos.

Stephen, elköszönve, teljes kedvetlenséggel követte az udvaribolond ökröt, jólápolt fejét, frissen borotváltat, ki a boltíves cellából a gondolattalanul vakító napvilágba.

Mit tanultam? Róluk? Rólam?

Most menj úgy, mint Haines.

A törzsolvasóterem. Az olvasók lajstromába Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell cikornyázza százszótagú nevét. Tétel: Hamlet őrült volt? A kvéker kobakja püspöklilán könyvvitában egy kispappal.

– Ó, parancsoljon, uram... Én leszek a legboldogabb...

A víg kedélyű Buck Mulligan kedélyesen mormogott magában, és elégedetten önbólintott:

– Önelégült valag.

A forgósorompó.

Ő volna az?... Kékszalagos kalap... Hasztalan irogatás... Mit?... Úgy tűnt...?

A hajlott balusztrád: fürgénfolyó Mincius.

Puck Mulligan, panamasisakban, lépésről lépésre jambizált, dudorászott:

John Eglinton, szívem John,
Kéne már egy menyasszony...

A levegőbe köpködte:

– Ó, a kínai kínjai! Chin Chon Eg Lin Ton. Együtt mentünk Haines-szel abba a kis színidobozukba, a víz- és gázszerelők csarnokába. Színészeink új művészetet teremtenek Európa számára, mint a görögök vagy M. Maeterlinck. Abbey Theatre! Szerzetesek fanszagát orrontom.

Köpés. Telibe talált.

Elfelejtettem: nem kevésbé, mint ő a korbácsolást, amit lompos Lucy-től kapott. És elhagyta a *femme de trente ans*-t. És miért nem született több gyermeke? És hogy első gyermeke lány?

Elkésett sziporka. Szaladj vissza vele.

A morc remete még mindig ott van (megmaradt a káposztája), a szelíd ifjonc úgyszintén, kéjek kegyence, Phaidón játszi szőke haja.

Nos... én csak izé... gondoltam hogy... elfelejtettem... ő...

– Longworth és M'Curdy Atkinson ott volt... Puck Mulligan fürgén patázott, trillázott:

Elég, ha szól a külváros jaja,
Vagy megszólít egy durva brit baka,
S elmémben már egyéb nem is forog
M'Curdy Atkinsonra gondolok
A fickóra, ki jó falában áll
S a társa skótszoknyában obstruál
Szomját nem oltá soha jámborul
A jó Magee csak néz állatlanul
Nem illetének soha földi nőt
Hát maszturbálnak míg csak bírnak ők.

Bolondozz tovább. Ismerd meg tenmagad.

Megáll alattam, tréfamester, engem néz. Én is megállok.

– Gyászos komédiás – sóhajtott Buck Mulligan. – Synge eldobta fekete ruháit, hogy a természethez hasonlítson. Csak a hollók, a papok és az angol szén fekete.

Nevetés bukott ki a száján.

– Longworth-öt majd hogy a guta meg nem ütötte – mondta – azok után, amit arról a vén pletykafészek Gregoryról írtál. Ó, te részeges judeojezsuita inkvizítor! Ő állást szerez neked a lapnál, te meg fogod magad, és lehordod a halandzsáját mint Jézus a kufárokat. Nem tudtad volna Yeats modorában árnyalni?

Ment tovább, lefelé, fintorogva, kántálva, kecses karjait lengetve:

– A legszebb könyv, ami Írországban az én időmben megjelent. Az embernek Homérosz jut eszébe.

A lépcső alján megállt.

– Színmű fogamzott meg bennem a komédiások számára – jelentette ki ünnepélyesen.

Az oszlopos, mór stílű csarnok, árnyék árnyékba fonva. Eltűnt a malomjáték-tábla a nagybetűs indexszámokkal.

Buck Mulligan édeskés hangváltásokkal olvasta színlapjáról:

Akárki enmagának felesége
avagy
Nászút félmarokra
(hazafias immoralitás
három orgazmusban)
írta
Ondolay Maligan

Boldog bolondvigyorral Stephen felé fordult, és így szólt:

– Az álca esetleg átlátszó. De ezt hallgasd.

Olvasta, *marcato*:

– Személyek:

TOSZTOFF TÓBIÁS (kivert lengyel)
LAPOSTETŰ (szökött fegyenc)
ORVOSTUDOR DICK
és
ORVOSTUDOR DAVY (két légy egy csapásra)
GROGAN ANYÓ (vízhordónő)
FÜRGE NELLY
és
ROZÁLIA (a szénrakparti kurva)

Ide-oda dobált fejjel nevetett és ment tovább, Stephen a nyomában: s vígan mesélt az árnyaknak, emberi lelkeknek:

– Ó, a Camden Hall-i éjszaka, mikor Erin leányainak szoknyát kellett emelni, hogy átléphessenek fölötted, midőn eperszínű, ezerszínű, ezerízű okádékodban feküdtél!

– Erin legártatlanabb fia – mondta Stephen –, akiért valaha felemelték.

A kapuhoz érve érezte, hogy van valaki mögötte, kissé odébb lépett.

Elbúcsúzni. Itt az alkalom. Aztán merre? Ha Szókratész ma elhagyja házát, Júdást ma éjszaka kimenvén. Miért? A térben rejlik az ok, melyhez az időben kell elérnem, kikerülhetetlenül.

Akaratom: az ő akarata, mely szemben áll velem. Közöttük tengerek.

Egy férfi ment ki köztük, hajlongva köszönt.

– Ismét jónapot – mondta Buck Mulligan.

Az oszlopcsarnok.

Itt figyeltem a jósmadarakat. A madarak Aengusa. Mennek, jönnek. Tegnap éjjel elrepültem. Könnyen repültem. Az emberek csodálkoztak. Ringyók utcája aztán. Egy férfi zamatos dinnyét nyújtott felém. Be. Majd meglátod.

– A bolygó zsidó – suttogta Buck Mulligan bohóc-áhítattal. – Láttad a szemét? Kéjsóváran nézett reád, vágyakozva. Félek tőled, vén tengerész. O, Csücske, veszély fenyeget. Szerezz be egy farvédőt.

Oxfordi módi.

Napvilág. Naptalicska az árkád fölött.

Fekete hát ment előttük. Párducléptek, lefelé, ki a kapun, a lándzsás vaskerítés alatt.

Mentek utána.

Sértegess még. Beszélj még.

Nyájas levegő járta körül a Kildare Street-i házak kiszögelléseit. Sehol egy madár. A háztetőkről két múló füstgomoly emelkedett, majd egy könnyű fuvallatban lágyan szétrebbentek.

Tedd le a kardot. Cymbeline druida papjainak békéje, hierophantikusan: oltár az egész láthatár.

Adjunk az isteneknek
Hálát! Bodor füst szálljon orrlyukukba
Áldott oltárainkról!

[10]

A házfőnök, főtisztelendő John Conmee S. J. sima zsebóráját visszacsúsztatta belső zsebébe, amint lefelé indult a plébániahivatal lépcsőjén. Öt perc múlva három. Legjobb idő elsétálni Artane-ig. Hogy is hívják azt a fiút? Ja igen, Dignam. *Vere dignum et iustum est*. Swan testvér, őt kéne felkeresni. Mr. Cunningham levele. Igen, Ha lehetséges, valami szívességgel lekötelezni. Derék gyakorló katolikus: éves misszió alkalmával jól használható.

Egy féllábú tengerész, lustán lökdösve magát előre mankóin, valami nótát óbégatott. Az Isteni Szeretet Leányainak kolostora előtt egy lökéssel megállt, és alamizsnát kérve ellenzős sapkát nyújtott a főtisztelendő John Conmee S. J. felé. Conmee atya megáldotta a napsütésben, mert tudta, hogy egy ezüstkoronás van az erszényében.

Conmee atya átvágott a Mountjoy Square felé. Katonákra, tengerészekre gondolt, bár nem túl hosszan, akiknek lábát ágyúgolyó vitte el, utolsó napjaikat valami szegényházban töltik, és Wolsey bíboros szavaira: *Ha Istenemet úgy szolgáltam volna, mint királyomat, nem hagyna el öreg napjaimra*. Faárnyék szűrt fényében sétált tovább: és feléje Mr. David Sheehy parlamenti képviselő felesége közeledett.

– Köszönöm, igazán remekül, atyám. És ön, atyám?

Conmee atya igazán remek színben volt. Lehet, hogy majd elmegy Buxtonba, egy kis vízkúrára. És őnagysága fiai? Jól megvannak a Belvedere-ben? Valóban? Conmee atya igazán a legnagyobb örömmel hallotta. Hát Mr. Sheehy? Hogy van? Még mindig Londonban. A parlament még ülésezik, ó, persze, persze. Remek idő van, igazán örvendetes. Igen, Bernard Vaughan atya minden valószínűség szerint megint eljön prédikálni. Ó, hogyne, hatalmas siker. Valóban remek ember.

Conmee atya igazán örült, hogy találkozott Mr. David Sheehy parlamenti képviselő nejével, és hogy az ilyen pompás színben van, és kérte, adja át üdvözletét Mr. David Sheehy parlamenti képviselőnek. Persze, okvetlenül tiszteletét fogja tenni.

– A viszontlátásra, Mrs. Sheehy.

Conmee atya megbillentette selyemkalapját és búcsúzás közben rámosolygott Mrs. Sheehy körgallérjának naptól tintafényű zsettgyöngyeire. Mentében még egyszer visszamosolygott. Jól emlékezett, hogy megpucolta a fogát arékadió krémmel.

Conmee atya ment tovább, és mentében mosolygott, mivel Bemard Vaughan atya mókás szemeire és cockney akcentusára gondolt.

– Pilátus! Mé't nem ta'tod ko'dában az acsa'kodó csü'hét?

Buzgó férfiú, mindazonáltal. Valóban az. És sok jót tett a maga módján. Semmi kétség. Szereti Írországot, azt mondta, és szereti az ír népet. És hozzá jó családból származik, az ember nem is gondolná. Walesiek, nem?

Hopp, hogy el ne felejtse. A levél a provinciális atyához.

Conmee atya megállított három kis iskolás fiút a Mountjoy Square sarkán. Igen... a Belvedere-be járnak. A kisebbik épület, aha. Na és rendesen tanulnak? Ó, ó, hát ez igazán nagyon szép. És őt hogy hívják? Jack Sohan. Hát a másikat? Ger. Gallaher. És azt a kis fiatalembert ott? Őt Brunny Lynamnek hívják. Ejha! Ez aztán a szép név!

Conmee atya levelet húzott elő a mellényéből, odaadta Brunny Lynam úrfinak, és a piros levélszekrény felé mutatott a Fitzgibbon Street sarkán.

– Aztán vigyázz, öcsi, nehogy a levéllel együtt magadat is feladd – mondta.

A fiúk hatszemet vetettek Conmee atyára, és nevettek.

– Ó, uram!

– No hadd lássam, hogy tudsz feladni egy levelet – mondta Conmee atya. Brunny Lynam úrfi átszaladt a kocsiúton, és Conmee atya levelét a provinciális atyához bedobta a csillogó piros levélszekrény szájába. Conmee atya mosolygott és bólintott és mosolygott és ment tovább, a Mountjoy Square keleti oldalán.

Mr. Denis J. Maginni, a tánc etc. tanára, cilinderben, palaszürke kabátban selyemhajtókával, fehér nyakkendővel, szűk levendulaszínű nadrágban, kanárisárga kesztyűben és hegyes orrú patentcipőben, feszesen lépdelt, és tisztelettel lehúzódott a járdaszegélyre, amint elment Lady Maxwell mellett a Dignam's Court sarkán.

Nem Mrs. M'Guinness volt?

Mrs. M'Guinness, szertartásosan és ezüst hajkoronával, üdvözölte Conmee atyát a túlsó járdán vitorlázva. És Conmee atya visszaköszönt és mosolygott. Hogyvan, hogyvan?

Fenséges fejtartás. Mint Stuart Mária, a skótok királynője, olyasforma. Ki gondolná, hogy zálogkölcsönző? És hozzá ez a... mi is volna a helyes kifejezés?... királynői küllem.

Conmee atya lefelé tartott a Great Charles Streeten, és fölnézett balra a szakadár templomra. Zárva. A tisztelendő Dr. T. R. Greene. (BA.) fog

beszélni (D. V.). A hárulónak hívták, Úgy érezte, rá hárult a kötelesség, hogy szóljon pár szót. De hát a keresztényi könyörületesség mindenekelőtt. Legyőzhetetlen tudatlanság. A saját világuk szerint cselekszenek.

Conmee atya befordult a sarkon, és az Északi Circular Roadon ment tovább. Felfoghatatlan, hogy egy ilyen nagy forgalmú, fontos helyre nem tettek villamost. Pedig itt igazán elkelne.

Egy csomó gyerek iskolatáskával rohant át a Richmond Street felől. Sorban lekapták piszkos sapkájukat. Conmee atya többször egymás után nyájasan visszaköszöngetett nekik. A Keresztény Iskolatestvérektől jönnek.

Conmee atya menet közben tömjénszagot érzett jobb felől. Szent József temploma, Portland Row. Koros és erényes hölgyek számára. Conmee atya leemelt kalappal tisztelgett a Legszentebb Oltáriszentség előtt. Erényesek: de időnként ők is kijönnek a sodrukból.

Az Aldborough House mellett Conmee atyának eszébe jutott a tékozló főúr. Most egy iroda van ott, vagy valami olyasmi.

Conmee atya nekivágott az Északi Strand Roadnak, útközben Mr. William Gallagher köszöntötte, aki üzlete ajtajában állt. Conmee atya visszaköszönt Mr. William Gallaghernek és érzékelte az illatokat, melyeket a füstölt oldalasok és hatalmas vajtömbök árasztottak. Elment Grogan trafikja előtt, a kitámasztott kioszktáblákon az újságok valami borzalmas katasztrófáról számoltak be New Yorkban. Amerikában folyton ilyesmi történik. Szerencsétlen emberek, akiknek így kell meghalni, felkészületlenül. Hacsak nem gyakoroltak teljes bűnbánatot.

Elment Daniel Bergin kocsmája mellett, az ablakához két dologtalan ember támaszkodott. Köszöntötték, visszaköszönt.

Conmee atya elment H. J. O'Neill temetkezési vállalata mellett, ahol Corny Kelleher számokat adott össze a bevételi naplóban, miközben egy szalmaszálat rágcsált. Egy rendőr a posztján köszöntötte Conmee atyát és Conmee atya visszaköszönt. Youkstetter hentesüzletében Conmee atya megszemlélte a hurkákat, fehéret, feketét meg pirosat, ott feküdtek takaros karikákba tekerve.

A Charleville Mail fái alatt kikötve, Conmee atya egy tőzeggel megrakott bárkát látott, egy vontatólovat csüggeteg fejével, egy ladikost mocskos szalmakalapban, a bárkában ült, pipázott, és a nyárfa ágát bámulta maga fölött. Mindez idillikus volt: és Conmee atya elelmélkedett a Teremtő gondviselésén, amely úgy intézkedett, hogy tőzeg legyen a lápokon, ahonnan

az ember kiáshatja és behozhatja a városokba-falvakba, hogy a szegény emberek tüzet gyújtsanak vele házaikban.

A Newcomen Bridge-en a főtisztelendő John Conmee S. J. (Xavéri Szent Ferenc egyházközség, Felső Gardiner Street) fölszállt egy kifelé tartó villamosra.

Egy befelé tartó villamosról leszállt a tisztelendő Nicholas Dudley C. C. (Szent Agáta egyházközség. Északi William Street) a Newcomen Bridge-re.

A Newcomen Bridge-nél Conmee atya belépett egy kifelé menő villamosba, mert nem szeretett gyalog végigmenni a Mud Island előtti mocskos úton.

Conmee atya a villamoskocsi egyik sarkában foglalt helyet, a kék jegyet nagy gonddal dugta gömbölyded báránybőr kesztyűje hasítékába, miközben négy shillinget, egy hatpennyst és öt pennyt a másik gömbölyded kesztyűs tenyeréből az erszényébe csúsztatott. A Borostyán kápolna táján elmerengett, hogy az ellenőr rendszerint akkor kéri az embertől a jegyet, mikor épp szórakozottságból eldobta. A kocsi utasainak ünnepélyessége túlzottnak tűnt Conmee atya számára egy ilyen rövid és olcsó utazáshoz. Conmee atya a visszafogott derű barátja volt.

Békés nap volt. Az a szemüveges úr szemben Conmee atyával abbahagyta a magyarázást, és a földre nézett. A felesége, gondolta Conmee atya.

A szemüveges úr feleségének szája picinyke ásításra nyílott. Fölemelte ökölbe szorított kesztyűs kis kezét, egészen gyengéden ásított egyet, kesztyűs kis öklét hozzákippkoppintotta alignyíló szájához, és csöppecskén, édesen elmosolyodott.

Conmee atya megérezte a parfümjét a kocsiban. Azt is észrevette, hogy az az esetlen férfi ott a hölgy másik oldalán az ülés legszélén ül csak.

Conmee atya nehezen tudta az ostyát beletenni az oltárrácsnál annak az esetlen öregembernek a szájába, akinek az a reszketős feje volt.

Az Annesley Bridge-nél a villamos megállt, és már indult volna, mikor egy öregasszony felugrott a helyéről, hogy leszálljon. A kalauz megrántotta a csengőszíjat, hogy megállítsa a kocsit. Az asszony a peronra sietett a kosarával meg a piaci hálójával, és Conmee atya nézte, hogy segíti le a kalauz az asszonyt, a szatyrot és a kosarat, és Conmee atya arra gondolt, mivel az asszony majdnem túlment a szakaszhatáron, hogy ez is azok közé a jólelkek közé tartozik, akiknek mindig kétszer kell elmondani, hogy *távozz békével gyermekem*, mert megkapták már a feloldozást, és hogy *imádkozz*

érettem. De hát ezeknek mindig annyi bajuk van az életben, annyi gondjuk, szegény teremtéseknek.

A plakátokról Mr. Eugene Stratton vastag négerajkakkal vigyorgott le Conmee atyára.

Conmee atya a fekete és barna és sárga emberek lelkére gondolt, és szentbeszédére Claver Szent Péter S. J.-ről és az afrikai misszióról, és a hittérítésre, és a fekete és barna és sárga lelkek millióira, akik nem részesülnek a keresztségben, mikor utolsó órájuk meglepi őket tolvajmódra éjszaka. Annak a belga jezsuitának a könyve, *Le Nombre des Élus*, józan érveket sorakoztatott fel Conmee atya véleménye szerint. Olyan, Isten által saját képére teremtett lelkek milliói ezek, akik nem kapták meg az isteni kinyilatkoztatást (D. V.). De bennük is Isten lelke lakozik, Isten teremtményei. Nagy kár lenne, gondolta Conmee atya, ha mind elvesznének, pazarlás, mondhatná az ember.

A Howth Road-i megállónál Conmee atya leszállt, a kalauz köszöntötte, és ő visszaköszönt.

A Malahide Road csöndes volt. Conmee atya szerette az utat is, a nevét is. Üdvharangok galangolnak a víg Malahide-ban. Lord Talbot de Malahide örökös ura és első admirálisa Malahide-nak és a környező tengereknek. És egyszer csak felharsant a harci riadó, és hölgye egy napon volt leány, asszony és özvegy. Régi szép idők voltak bizony, hűség víg napjai a városmegyékben, régvolt idők az uradalomban.

Conmee atya mentében kis könyvecskéjére gondolt, *Régvolt idők az uradalomban,* és arra a könyvre, amit a régi jezsuita rendházakról és Mary Rochfortról lehetne írni, Molesworth lord leányáról, Belvedere első grófnőjéről.

Mélabús hölgy, már nem fiatal, sétált magában Ennél tavának partjain, Mary, Belvedere első grófnője, egyedül, mélabúsan sétált az estében, meg se rezzent, ha egy vidra a vízbe toccsant. Ki tudja vajh az igazságot? Sem a féltékeny Belvedere lord, sem a hölgy gyóntatója, hogy vajon teljes volt-e a házasságtörés, *eiaculatio seminis inter vas naturale mulieris*, férje bátyjával. Félig gyónta volna meg, ahogy az asszonyok szokták, ha egész bűn nem terhelte volna lelkét. Csak Isten tudta, meg az asszony, meg a férje bátyja.

Conmee atya elgondolkozott a bujaság zsarnoki erején, amelyre bizony szüksége van e földön az emberi fajnak, és Isten útjain, melyek nem a mi útjaink.

Don John Conmee tovább bandukolt, és a hajdankor útjait járta. Emberséges volt, és tisztelet övezte mindenütt. Lelkében hordta a gyónók titkos bűneit, és mosolygott mosolygó nemes arcokra méhviasszal fényesített szalonokban, stukkó-gyümölcsös mennyezetek alatt. Vőlegény és menyasszony kezét, nemest a nemeshez az oltárnál ő kötötte, Don John Conmee.

Elbűvölő nap volt.

Egy telek kapubejáratán át Conmee atya káposztaágyásokat látott, széles levélszoknyájukkal bókoltak neki, s az égen egy kis fehér felhő-nyájat, amint lassan elvonultak szélirányba. *Moutonner*, mondják a franciák. Pontos, találó kifejezés.

Conmee atya imakönyvét olvasgatva a felhők bolyhos birkanyáját nézte Rathcoffey felett. Vékonyzoknis bokáit a clongowesi rét tarlója csiklandozta. Valaha arrafelé sétálgatott, estefelé olvasgatva, és hallotta a fiúk kiáltozásait játék közben, fiatal kiáltásokat a csendes estidőben. Ő volt az igazgatójuk: uralma szelíd volt.

Conmee atya lehúzta kesztyűjét, és elővette piros szélű breviáriumát. Elefántcsont könyvjelző mutatta, hol tartott.

Nóna. Ezt még ebéd előtt kellett volna elolvasnia. De Lady Maxwell volt nála.

Conmee atya lopva elolvasta a *Páter*t és az *Avé*t, és keresztet vetett. *Deus in adiutorium*.

Nyugalmasan sétált, és csöndben olvasta a Nónát, ment tovább és olvasott, míg eljutott a *Res*hez a *Beati immaculati*ban:

– *Principium verborum tuorum veritas: in etemum omnia iudicia iustitiae tuae*.

Kipirult fiatalember búvt elő az élősövény résén, utána egy fiatal nő búvt elő, frissen rezgő százszorszépcsokorral a kezében. A fiatalember hirtelen megemelte sapkáját, a fiatal nő hirtelen térdet hajtott, és lobogó szoknyájáról óvatosan eltávolított egy beakadt ágat.

Conmee atya komoly arccal megáldotta őket, és fordított egyet breviáriuma vékony lapjain. *Sin*:

– *Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidavit cor meum*.

* * *

Corny Kelleher becsukta hosszú bevételi naplóját, és álmos szemmel pillantott a sarokban posztoló fenyőfa koporsófödélre. Kiegyenesedett,

odament, és tengelye körül megforgatva a födelet tanulmányozta formáját és rézveretét. Szalmaszálát rágcsálva visszatámasztotta a koporsófödelet, és kilépett a küszöbre. Ott lehajtotta kalapkarimáját, hogy árnyékot vessen a szemére, és nekidűlt az ajtófélfának, szórakozottan bámulva kifelé.

John Conmee atya belépett a dollymounti villamosba a Newcomen Bridge-en.

Corny Kelleher egymáshoz szorította behemót cipőit, és szemlélődött, lehajtott kalapkarimával, szalmaszálát rágcsálva.

A C. 57-es rendőr, őrjáratán, megállt egy kicsit múlatni az időt.

– Szép időnk van, Mr. Kelleher.

– Ehe – mondta Corny Kelleher.

– Meleg a helyzet – mondta a rendőr.

Corny Kelleher íves röptű, szalmaízű nyálat köpött ki csendesen, miközben egy jótékony fehér kar az Eccles Street egyik ablakából aprópénzt dobott az utcára.

– Na mi a nagy újság máma? – kérdezte.

– Tegnap este láttam azt a bizonyos illetőt – mondta a rendőr halkra fogott hangon.

* * *

Féllábú tengerész billegett mankóján a MacConnell-sarok körül, megkerülve Rabaiotti fagylaltos kocsiját, aztán az Eccles Streeten lökdöste magát felfelé. Mogorván óbégatta a háza kapujában ingujjban álló Larry O'Rourke felé:

– *Angliáért...*

Vadul túllendítette magát Katey és Boody Dedaluson, megtorpant és óbégatott:

– *...szép hazámért!*

J. J. O'Molloy fehér, gondűzött képe azt a választ kapta, hogy Mr. Lambert benn van a raktárban egy látogatóval.

Egy testes hölgy megállt, rézpénzt vett ki az erszényéből, és beledobta a feléje nyújtott sapkába. A tengerész morogva megköszönte, savanyúan nézett végig a zárt ablakokon, és fejét lehorgasztva négyet lendített magán előre.

Leállt és dühösen óbégatta:

– *Angliáért...*

Két mezítlábas utcagyerek, medvecukrot szopogatva, megállt mellette, és sárganyálas tátott szájjal bámulta a falábat.

Erőteljes lökésekkel újra nekilendült, leállt, fejét egy magas ablak felé fordította és mély hangon bömbölte:

– *...szép hazámért!*

Az édesvidám csiripelés fütyörészés az ablak mögött még egy-két taktuson át folytatódott, aztán abbamaradt. A rolót felhúzták. Egy cetli *Bútorozatlan szoba kiadó* csúszott ki az ablaktáblák közül, le az utcára. Gömbölyded, pucér, jótékony kar nyúlt ki világítón, jól láthatón a pattogó pertlikkel felerősített fehér hasmellfűzőből. Egy női kéz érmét dobott át az alagsor rácsa fölött. A járdára esett.

Az egyik utcagyerek odaszaladt, fölvette és bedobta a dalnok sapkájába, mondván:

– Tessék, uram.

* * *

Katey és Boody Dedalus belökte a gőzölgő konyha ajtaját.

– Beadtad a könyveket? – kérdezte Boody.

Maggy a tűzhelyen valami szürkés tömeget nyomott le a bugyborékoló szappanlébe kétszer is a fakanállal, és megtörülte homlokát.

– Semmit sem akarnak adni érte – mondta Katey.

Conmee atya végigsétált a clongowesi réten, vékonyzoknis bokáját a tarló csiklandozta.

– Hol próbáltad? – kérdezte Boody.

– M’Guinnessnél.

Boody toppantott, és levágta iskolatáskáját az asztalra.

– Hogy a ragya verje ki a nagy pofáját! – kiáltotta.

Katey odalépett a tűzhelyhez és rásandított.

– Mi van a fazékban? – kérdezte.

– Ingek – mondta Maggy.

Boody türelmetlenül fölkiáltott:

– A szentségit! És enni nincs semmi?

Katey piszkos szoknyája egyik csücskével fölemelte a lábas födelét.

– Ebben mi van? – kérdezte.

Nehéz gőzfelhő áradt ki válasz gyanánt.

– Borsóleves – mondta Maggy.

– Honnan szerezted? – kérdezte Katey.

– Mary Patrick nővértől – mondta Maggy.

Az ajtónálló megrázta csengőjét.

– Barang!

Boody letelepedett az asztalhoz, és kiéhezetten mondta:

– Ide vele!

Maggy sűrű sárga levest öntött a lábasból egy kis tálkába. Katey Boody-val szemben ült le, és csendesen megjegyezte, miközben szétszórt kenyérmorzsákat csipegetett a szájába:

– Na! Ez is jobb, mint a semmi. Dilly hol van?

– Elment apa elé – mondta Maggy.

Boody, miközben nagy darab kenyereket tördelt a sárga levesbe, hozzátette.

– Mi atyánk, ki nem vagy a mennyekben.

Maggy rákiáltott, ahogy a sárga levest töltötte Katey tálkájába:

– Boody! Nem szégyelled magad?

Kis csónak, egy összegyűrt szórólap, Illés eljő, ringatódzott könnyedén lefelé a Liffeyn a Loopline Bridge alatt, átevickélt a zúgón, amerre a víz nyalogatja a pilléreket, hajók és horgonyláncok között vitorlázott tovább kelet felé, a Vámház régi rakpartja és a George's Quay között.

* * *

A szőke lány Thornton üzletében zörgő fagyapottal bélelte a fonott kosarat. Bagzó Boylan odaadta neki a rózsaszín selyempapírba pólyált palackot és egy kis tégelyt.

– Ezeket tegye az aljára, lesz oly kedves – mondta.

– Igenis – mondta a szőke lány –, és a gyümölcsöt rá.

– Úgy remek lesz, ügyes kislány – mondta Bagzó Boylan.

A nő húsos körtéket rakosgatott csinos koszorúba, egymással szembe, s érett, szemérmesen piruló őszibarackokat tett közéjük.

Bagzó Boylan fel-alá sétált a gyümölcsszagú boltban vadonatúj sárga cipőjében, kezébe vett egy-egy gyümölcsöt, korai és lédús, gerezdes és gömbölyded vörös paradicsomokat, körbe szimatolt.

H. E. L. Y'S szendvicsemberei meneteltek el előtte, fehércilindersor, túlmentek a Tangier Lane-en, caplattak végcéljuk felé.

Hirtelen elfordult egy szamócakosárkától, aranyórát húzott ki a zsebéből, és a lánc végén lógatta.

– Lehetne villamossal küldeni? Azonnal?

Egy fekete hátú alak a Merchant’s Arch alatt könyveket böngészett az utcai árus taligáján.

– Természetesen, uram. A belvárosba?

– Pontosan – mondta Bagzó Boylan. – Tíz perc.

A szőke lány rendelőlapot és ceruzát tolt eléje.

– Lenne szíves felírni a címet?

Bagzó Boylan felírta, és visszacsúsztatta a lapot a pulton.

– Szeretném, ha rögtön küldené – mondta. – Betegnek megy.

– Hogyne, nagyon szívesen.

Bagzó Boylan megcsörgette pénzét a nadrágzsebében.

– Mibe fog ez fájni? – kérdezte.

A szőke lány vékony ujjaival számolta a gyümölcsöket.

Bagzó Boylan belenézett a blúza kivágásába. Fiatal jérce. Egy szál piros szegfűt húzott ki a karcsú, vágottvirágos vázából.

– És ez? Nekem? – kérdezte merészen.

A szőke lány féloldalt ránézett, lezser öltözék, kissé félrecsúszott nyakkendő, elpirult.

– Igen, uram – mondta.

Kacéran előrehajolva újra számolni kezdte a húsos körtéket és piruló barackokat.

Bagzó Boylan növekvő jóindulattal nézett a blúzába, a piros virág szárával mosolygó fogai közt.

– Beszélhetnék két szót a telefonjukon, kislány? – kérdezte huncutul.

* * *

– *Ma*! – mondta Almidano Artifoni.

Stephen válla fölött Goldsmith dudoros kobakját nézte.

Két kocsirakomány turista gördült el lassan mellettük, a nők ültek elöl a fogódzókat markolászva. Sápadtarcúak. Férfikarok nyíltan ölelték csenevész formáikat. A Trinitytől a Bank of Ireland sötét oszlopos előcsarnoka felé fordultak, ahol galambok barokkoltak.

– *Anch’io ho avuto di queste idee* – mondta Almidano Artifoni –, *quand’ ero giovine come Lei. Eppoi mi sono convinto che il mondó é una bestia. È peccato. Percbe la sua voce... sarebbe un cespite di rendita, via. Invece, Lei si sacrifica*.

– *Sacrifizio incruento* – mondta Stephen mosolyogva, kőrisbotját holtpontja körül könnyedén illegetve-billegetve.

– *Speriamo* – mondta kedélyesen a bajuszos kerek arc. – *Ma, dia: retta a me. Ci rifletta.*

Grattan megálljt parancsoló kemény kőkeze mellett egy inchicore-i villamosból skót katonabanda dőlt ki rendezetlenül.

– *Ci rifletterò* – mondta Stephen, végigpillantva a merev nadrágszáron.

– *Ma, súl serio, eh*? – mondta Almidano Artifoni.

Nehéz keze keményen megmarkolta Stephenét. Emberi szemek. Egy pillanatra kíváncsian néztek, majd gyorsan egy dalkeyi villamos felé fordultak.

– *Eccolo* – mondta Almidano Artifoni barátságos sietséggel. – *Venga a trovarmi e ci pensi. Addio, caro.*

– *Arrivederla, maestro* – mondta Stephen, megemelve kalapját, mikor keze kiszabadult. – *E grazie.*

– *Di che?* – mondta Almidano Artifoni. – *Scusi, eh? Lanté belle cose!*

Almidano Artifoni kottatekercs botját magasba lendítve jelt adott, s már ügetett is vaskos nadrágjában a dalkeyi villamos után. Am hiába ügetett, hiába adta a jeleket, elnyelte a Trinity kapuján át hangszereket becsempésző csupasz térdű felföldiek siserahada.

* * *

Miss Dunne a fiókjában jó hátra dugta a Capel Street-i kölcsönkönyvtárból kivett *Fehér ruhás nő*t, és rikító színű lapot tekert be az írógépbe.

Homályos egy história. Belé szerelmes, abba a Marionba? Ki kell cserélni egy másikra, egy Mary Cecil Haye-re.

A kis korong lepittyent a csőben, táncolt picit, megállt, aztán fölkacsintott: hat.

Miss Dunne kikopogtatta a billentyűzeten:

– 1904. június 16.

Öt fehér cilinderes szendvicsember, a Monypeny-sarok és a talapzat között, ahol Wolfe Tone szobra nem állt, angolnaként tekeredett körbe, H. E. L. Y'S, majd caplattak visszafelé, ugyanúgy, ahogy jöttek.

Miss Dunne ezután rámeredt egy hatalmas plakátra, Marie Kendall, bájos szubrett, és bambán babrálva, 16-osokat és nagy S-eket firkált egy blokkra. Mustárszínű haj és pingált arc. Nem valami csinos, hm? Ahogy fölhúzza azt a rövid kis szoknyáját. Vajon az a pasi ott lesz ma este azon a zenés helyen? Ha tudnék csináltatni azzal a varrónővel egy olyan harmonikaszoknyát, mint

a Susy Nagle-é. Istenien kiterül. Shannonnak és az evezősegylet összes bájgúnárjának kiguvadt a szeme. Irgalmas Isten, remélem, nem fog itt tartani hétig.

Füle mellett durván megszólalt a telefon.

– Halló. Igen, főnök úr. Nem, főnök úr. Igen, főnök úr, Öt után felhívom őket. Csak azt a kettőt, uram. Egy Belfast, egy Liverpool. Értem, főnök úr. Szóval, ha nem tetszik visszajönni, akkor hat után elmehetek. Negyed hét, értem. Igen, főnök úr. Huszonhét és hat. Megmondom neki. Igen: egy, hét, hat.

Három számot firkantott egy borítékra.

– Mr. Boylan! Halló! Az az úr a *Sport*tól itt járt, és Önt kereste. Mr. Lenehan, igen. Azt mondta, hogy négykor az Ormondban lesz. Nem, főnök úr. Igen, főnök úr. Öt után felhívom őket.

* * *

Két piros arc fordult meg a lobbanó fáklyácska fényében.

– Ki az? – kérdezte Ned Lambert. – Te vagy az, Crotty?

– Ringabella és Crosshaven – válaszolta egy hang. Igyekezett a sötétben megvetni a lábát.

– Jack! Te vagy az? – mondta Ned Lambert, üdvözlésül fölemelve hajlékony lécét a villódzó boltívek között. – Gyere csak. Ott vigyázz, el ne botolj.

A viaszgyufa tüze a pap fölemelt kezében lassan, puhán ellobbant, elvettetett. Piros parazsa kihunyt a lábuk előtt: és a dohos levegő rájuk nehezedett.

– Ó, milyen érdekes! – mondta a homályban egy kifinomult hang.

– Úgy van – mondta Ned Lambert lelkesen. – Ebben a pillanatban a Saint Mary apátság történelmi jelentőségű tanácstermében állunk, ahol Selymes Tamás 1534-ben lázadónak nyilvánította magát. Egész Dublinban nincs historikusabb hely ennél. O'Madden Burke hamarosan írni is fog róla. A régi Bank of Ireland is itt volt szemközt, egészen az unió idejéig, és itt volt eredetileg a zsidó templom is, amíg zsinagógát nem építettek maguknak az Adelaide Roadon. Még nem jártál itt, Jack, ugye?

– Nem, Ned.

– A Dame Walkon lovagolt végig – mondta a kifinomult hang –, ha emlékezetem nem csal. Kildare-ék palotája a Thomas Courton volt.

– Így igaz – mondta Ned Lambert. – Pontosan így igaz.

– Ha majd lenne olyan kedves – mondta a pap –, legközelebb talán megengedné...

– Természetesen – mondta Ned Lambert. – Csak hozza magával a fényképezőgépét, amikor tetszik. Ezeket a zsákokat majd elhordatom az ablakoktól. Akár innen, akár onnan csinálhat felvételeket...

Ide-oda járkált a hunyó fényben, lécével ütögette a magokkal teli zsákokat és a fényképezéshez kedvező pontokat a padlón.

Egy hosszú arcból szakáll és figyelem meredt a sakktáblára.

– Rendkívül hálás vagyok, Mr. Lambert – mondta a pap. – Nem szeretném rabolni becses idejét...

– Bármikor, bármikor, uram! – biztosította Ned Lambert. – Nézzen be, amikor jólesik. Akár jövő héten. Megfelel? Látja, hova lép?

– Ó, hogyne, hogyne. A viszontlátásra. Mr. Lambert. Igazán örültem.

– Részemről a szerencse, uram – mondta Ned Lambert.

A kijáratig kísérte vendégét, utána lécét a pillérek közé hajította. J. J. O'Molloy társaságában kényelmesen átsétált a St. Mary apátságba, ahol fuvarosok szentjánoskenyér- és kopralisztes zsákokat rakodtak az O'Connor, Wexford jelzésű stráfkocsikra.

Megállt, elolvasta a névjegyet a kezében.

– Hugh C. Love plébános, Rathcoffey. Jelenlegi cím: Saint Michael's, Sallins. Rendes pofa, igazán. Könyvet ír a Fítzgeraldokról, említette. Tény, hogy konyít a történelemhez.

A fiatal nő óvatosan eltávolított lobogó szoknyájáról egy beakadt ágat.

– Azt hittem már, hogy egy újabb puskaporos összeesküvésen töröd a fejed – mondta J. J. O'Molloy.

Ned Lambert kezét tördelte a feje fölött.

– Az istenit! – kiáltotta. – Elfelejtettem elmondani neki azt a sztorit Kildare grófjáról miután fölgyújtotta a casheli katedrálist. Ismered? *Rohadttá röstellem,* aszongya, *de Isten a tanúm, azt hittem, az érsek is benne van.* Bár lehet, hogy az ilyesmit nem szereti. Mindegy, istenemre, azért mégis elmondom neki. A nagy gróf volt, Fitzgerald Mor. Kemény gyerekek voltak ezek mind, ezek a Geraldine-ok.

A lovak, amikor elment mellettük, idegesen meglódultak lazára eresztett hevederük alatt. Megveregetett egy fakó tomport, amelyik ott remegett mellette, és rákiáltott:

– Hő, te!

J. J. O'Molloyhoz fordult:

– Nos, Jack? Miről van szó? Mi baj? – kérdezte. – Várj csak egy pillanatra. Most kapaszkodj meg!

Tátott szájjal és hátravetett fejjel hirtelen megállt, és a következő pillanatban hatalmasat tüsszentett.

– Rosseb! – mondta. – Ott ette meg a fene!

– A por. Azokból a zsákokból – mondta J. J. O'Molloy előzékenyen.

– Nem, nem – hápogott Ned Lambert –, meg... fáztam tegnapelőtt... fene egye meg... tegnapelőtt este... és ronda huzat volt...

Zsebkendőjét készen tartotta a következő...

– Elmentem... ma reggel Glasnevinbe... szegény kis... hogy is hívják... Rosseb!... A teremtésit!

* * *

Tom Rochford leemelte a legfelső korongot az oszlop tetejéről, melyet bordó mellényéhez szorított.

– Érted? – mondta. – Tegyük föl, hogy a hatodik műsorszám az. Itt benn, érted. A szám éppen megy.

Bedugta nekik a korongot a bal nyílásba. Az lepittyent a csőben, táncolt picit, megállt, kacsintott: hatos.

A múlt jogtudósai, dölyfösen, perbeszédük közben lenéztek Richie Gouldingra, amint a központi adóhivatalból az alsófokú polgári törvényszék felé cipelte a Goulding, Collis és Ward cég irattáskáját, és hallották, amint a legfelsőbb bíróság tengerészeti tanácsától a fellebbviteli bíróságig suhog egy idősödő nő, hamis fogsorával hiteltelenül mosolyog, rajta terebélyes fekete selyemszoknya.

– Értitek? – mondta. – Látod, amit most utoljára dobtam be, az itt van: Lement műsorszámok. Az ütközéstől. Emelőrendszer, értitek?

Jobbra mutatott, a korongocskák emelkedő oszlopára.

– Okos ötlet – jegyezte meg Orros Flynn szipogva. – Szóval, ha az ember későn talál jönni, látja, milyen szám megy, és milyen számok mentek le.

– Világos? – kérdezte Tom Rochford.

Most magának dobott be egy korongocskát, nézte, ahogy lepittyent, táncolt, kacsintott, megállt: négy. A szám éppen megy.

– Épp most találkozom vele az Ormondban – mondta Lenehan. – Majd kipuhatolom. Egy jó szám számíthat rám.

– Remek – mondta Tom Rochford. – Mondd meg neki, hogy Boy-lángolok a türelmetlenségtől.

– Jó éjszakát – vágott közbe M’Coy. – Ha ti ketten egyszer elkezditek.

Orros Flynn az emeltyű fölé hajolt, körbeszipogta.

– De itt hogy működik, Tommy? – kérdezte.

– Taríiíram – mondta Lenehan –, viszlát később.

Ment M’Coy után, átvágott a Crampton Court kis terén.

– Igazi hős – mondta egyszerűen.

– Tudom – mondta M’Coy. – A csatornára gondolsz.

– Csatorna? – nézett rá Lenehan. – Egy szűk akna volt az egész.

Dan Lowry varietészínháza mellett mentek el. Marie Kendall, bájos szubrett, pingált mosollyal bámult le rájuk egy plakátról.

Az Empire varietészínház mellett a Sycamore Streetre letérve Lenehan megmutatta M’Coynak, hol történt az egész. Szűk akna a járdán, nem szélesebb, mint egy gázcső, abba volt beleszorulva a szegény ördög, fuldoklott a csatornabűzben. Tom meg fogta és leereszkedett, bukmékermellény meg minden, egy szál kötél a dereka köré csavarva. Átkozott mázli, sikerült is neki a kötelet rákötnie a szegény ördögre, és mind a kettőt fölvontatták.

– Igazi hőstett – mondta.

A Dolphinnál megálltak, hogy a mentőkocsi elvágtázhasson mellettük a Jervis Street felé.

– Erre – mondta és jobbra fordult. – Beugranák egy pillanatra Lynamhez, hogy mennyivel indul Jogar. Aranyórád és lánca mennyit mutat?

M’Coy bepislantott Marcus Tertius Moses sötét irodájába, aztán O’Neill órájára.

– Három múlt – mondta. – Ki lovagolja?

– O. Madden – mondta Lenehan. – Isteni kis kancacsikó.

Míg a Temple Bárban ácsorgott, M’Coy egy banánhéjat rugdosott gyöngéden cipője orrával a kocsiútról a kanálisba. Valami pacák fene könnyen eltanyázhat rajta, ha beszíva rálép a sötétben.

A felhajtó kapui szélesen kitárultak, hogy az alkirály lovas menete kivonulhasson.

– Egyenlő esély – mondta Lenehan, ahogy visszajött. – Összefutottam ott benn Bantam Lyonsszal, valami rohadt gebét akar megtenni, olyasvalaki adta neki a tippet, akinek halvány gőze sincs. Erre.

Fölmentek a lépcsőn a Merchant’s Arch alatt. Egy fekete hátú alak könyveket böngészett az utcai árus taligáján.

– Na ott van – jegyezte meg Lenehan.

– Kíváncsi vagyok, mit vesz – mondta M’Coy hátranézve.

– *Leopoldo avagy Bloomba borult már a rozs* – mondta Lenehan.

– Odavan az alkalmi vételekért – mondta M’Coy. – Egyszer épp együtt voltam vele, amikor vett egy könyvet valami öreg pasitól a Liffey Streeten két shillingért. Szép metszetek voltak benne, már csak azok legalább kétszer annyit értek, csillagok, a hold és üstökösök hosszú farokkal. Valami asztronómiai dolog.

Lenehan nevetett.

– Te, mesélek neked egy jót az üstökösök farkáról. Menjünk át a napra.

Átmentek a vashídhoz, és aztán a Wellington Quayn tovább, a mellvéd mentén.

Patrick Aloysius Dignam úrfi kilépett Mangántól (azelőtt Fehren-bach), kezében másfél font disznókarajjal.

– Egyszer nagy eszem-iszom volt a Glencree Javítóintézetben – mesélte lelkesen Lenehan. – Az évi díszvacsora, tudod. Keményített ingmell, satöbbi. Ott volt a polgármester, akkor még Val Dillon volt, és Sir Charles Cameron, és Dan Dawson mondott beszédet, és zene is volt. Bartell D’Arcy énekelt, és Benjamin Dollard...

– Tudom – vágott közbe M’Coy. – Az én asszonykám is énekelt nekik egyszer.

– Igazán? – mondta Lenehan.

Egy cetli *Bútorozatlan szoba kiadó* újból megjelent az Eccles Street 7 ablaktáblái között.

Egy pillanatra abbahagyta a mesélést, és asztmásan közberöhögött.

– Várj, míg végigmondom. A Camden Street-i Delahunttól rendelték az ellátást, és csekélységem volt a főmindenes. Bloom és a felesége is ott volt. Rengeteg cuccot felpakoltunk, volt ott minden, portói bor és sherry és narancslikőr, pusztítottunk rendesen. Eszméletlen volt. A folyó ügyek után jött a szilárdja. Hidegtál-hegyek, húsos lepény...

– Tudom – mondta M’Coy. – Mikor az asszony ott volt, abban az évben épp...

Lenehan lelkesen belekarolt.

– Várj, míg végigmondom – mondta. – A dáridó után jött az éjféli trakta, és a végén, mikor útnak indultunk, elénekelhettük, hogy máma is holnap megyünk haza. Pazar téli éjszaka volt, ahogy-jöttünk haza a Feathterbed hegyen. Bloom és Chris Callinan ült a kocsi egyik oldalán, én voltam az asszonnyal a másikon. Elkezdtünk nótázni, duetteket énekelni: *Lám, a hajnal*

első sugara. Az asszonyban volt bőven üzemanyrag, Delahunt-féle derék portói feszítette a haskötőjét. Ahányszor csak az a rohadt kocsi zöttyent egyet, az asszony mindig nekem koccant. Pokoli gyönyörök! És micsoda dudái vannak! Az Isten tartsa meg. Ilyenek!

Homorú tenyerét egy könyöknyire maga elé tartotta, homlokát összeráncolta.

– Jól bebugyoláltam a plédjébe alulról, és közben a boáját igazgattam. Érted, mi?

Kezével óriás félgömböket mintázott. Mámorittasan lehunyta mindkét szemét, teste összehúzódott, és csiripelt, akár egy kismadár.

– A legényke persze haptákban állt – mondta mély sóhajjal. – Tüzes kanca, nem vitás. Bloom a csillagokat magyarázta, meg az üstökösöket Chris Callinannek és a kocsisnak: a Nagymedvét meg a Herkulest, meg a Sárkányt, és az egész hóbelevancot. De ó, jóságos Istenem, én meg elmerültem, hogy úgy mondjam, privát tejutamban. Bloom aztán ért hozzájuk, nem vitás. Végül az asszony kiszúrt magának kilométerekre fenn egy iciri-picirit. *És az ott milyen csillag, Poldi?* mondja. Esküszöm, sarokba szorította Bloomot. *Az ott? Arra gondol?* kérdi Chris Callinan, az nem lehet más, mint egy úgynevezett vörös törpe. Úgy éljek, nem is nagyon tévedett.

Lenehan megállt, és ráhajolt a mellvédre, lanyha kacagás rázogatta.

– Egész elgyengültem – hápogta.

M'Coy fehér arca mosolygott egy darabig, aztán elkomorodott. Lenehan újra nekiindult. Tengerészsapkáját felbökte, és sebesen vakargatta a tarkóját. Féloldalvást rásandított M'Coyra a napfényben.

– Nagy kultúrájú, sokoldalú fickó ez a Bloom – mondta komoly hangon. – Nem olyan akárki csak úgy az utcáról... érted... A jó öreg Bloomba szorult valami az igazi művészből...

* * *

Mr. Bloom szórakozottan lapozgatta *Maria Monk borzalmas leleplezései*t, aztán Arisztotelész *Mesterművé*t. Dülöngélő, elfuserált nyomás. Képek: embriók gombócként kuporogva vérvörös anyaméhekben, mint a levágott marhák mája. Rengeteg ugyanilyen van ebben a percben is az egész világon. Mindegyik a fejével öklelődzik, hogy előbújhasson belőle. Valahol minden percben születik egy gyerek. Mrs. Purefoy.

Mindkét könyvet félretette, és megnézte a harmadikat: *Történetek a gettóból*, írta Leopold von Sacher Masoch.

– Ezt már olvastam – mondta és félretolta. A könyvárus két kötetet ejtett a pultra.

– Ezek jók. Mind a kettő – mondta.

Hagymaszag áradt a leheletéből a pult fölött, szuvasodó fogai közül. Lehajolt, tornyot rakott a többi könyvből, és nyitott mellényéhez szorítva behordta őket hátra, az elnyűtt függöny mögé.

Az O'Connell Bridge-en sokan megnézték Mr. Denis J. Maginni tánc etc. tanár feszes lépteit és vidám öltözetét.

Mr. Bloom egyedül maradt, és a címeket olvasta. *Szépséges zsarnokok*, írta James Lovebirch. Ja, ismerem az ilyesmit. Megvolt már? Igen.

Kinyitotta. Persze.

Női hang az elnyűtt függöny mögül. Figyeljünk csak: a férfi.

Nem: az ilyesmit nem nagyon szereti. Már egyszer kivettem neki. Elolvasta a következő címet: *A bűn méze*. Ez már inkább szájaíze. Nézzük.

Beleolvasott, ahol az ujja nyomán kinyílt.

A férjétől kapott ropogós dollárokat mind elköltötte az áruházakban mesebeli toalettekre és méregdrága csipkés fehérneműkre. Érte! Raoulért!

Igen. Ez az. Itt. Nézzük.

Ajkai ajkára forrtak kéjes éhes csókban, miközben kezével kutatta dús hajlatait nyíló selyme között.

Igen. Ez jöhet. A végét.

– Késtél – mondta a férfi rekedten, és sötéten ránézett gyanakvó szemével.

A gyönyörű asszony ledobta cobolyprémes köntösét, feltárván királynői vállát és hevülő domborulatait. Tökéletes szája körül alig észrevehető mosoly játszadozott, amint csöndesen a férfi felé fordult.

Mr. Bloom másodszor is elolvasta: *A gyönyörű asszony...*

Melegség öntötte el gyengéden, megborzongott. Kínálkozó test gyűrt ruhák között: vágytól aléló szemek. Orrlyukai kitágultak, zsákmányra éhezett. Olvadó krém a melleken (*Érte! Raoulért!*). Hónaljak hagymás szaga. Ragacsos haltej lucska (*hevülő domborulatai!*). Fogd! Szorítsd! Megőrülök! Oroszlánok kénszagú ganéja!

Fiatalság! Fiatalság!

Egy idősebb nőszemély, már nem fiatal, lépett ki a kancellária törvényszékéről (királyi bíróság, kincstári és közérdekű keresetek), miután a kancelláriai bíróságon végighallgatta Potterton beszámíthatatlanságának ügyét, a tengerészeti hivatalban a *Lady Cairns* tulajdonosai exparte indítványának ismertetését a *Mona* uszályhajó tulajdonosai ellen, és a

fellebbviteli bíróságon az *Óceáni Balesetbiztosítási Társaság* ellen folytatott Harvey-féle perben az ítéletfelfüggesztést.

Nyálkás krákogások rezegtették a könyvesbolt levegőjét, az elnyűtt függönyök kidagadtak tőle. A boltos fésületlen, ősz feje és borotválatlan, köhögésben kivörösödött arca előbújt. Modortalanul köszörülte a torkát, a turhát odaköpte a padlóra, széttaposta, és ahogy lehajolt, pár szál haja alól elővillant feje búbja bőre.

Mr. Bloom elnézte.

Erőt vett szaggatott légzésén, és megszólalt:

– Ezt kérem.

A boltos fölemelte hurutos, gyulladt szemét.

– *A bűn méze* – mondta, megtapogatva a könyvet. – Ez jó.

* * *

Az ajtónálló Dillon árverési csarnokának ajtajában még kétszer megrázta a csengőjét és a szekrény krétás tükrében nézegette magát.

Dilly Dedalus kint a járdáról hallgatta a csengetőzést, az árverező kiabálását. Négy-kilenc. Micsoda függönyök! Öt shilling. Az otthon dísze. Újonnan két guinea. Senki többet? Öt shilling? Elkelt öt shillingért.

Az ajtónálló fölemelte a csengőjét és megrázta:

– Barang!

Bang, az utolsó kört jelző harang vágtára sarkallta a félmérföldes kerekezőket, J. A. Jackson, W. E. Wylie, A. Munro és H. T. Gahan remegő, nekifeszített nyakkal vette a kanyart az Egyetemi Könyvtár sarkán.

Mr. Dedalus hosszú bajszát pödörgetve a William's Row-ról került elő. Megállt a lánya mellett.

– Na végre – mondta a lány.

– Az isten szerelmére, húzd már ki magad – förmedt rá Mr. Dedalus. – Mit akarsz? A kornétás John bácsikádat akarod utánozni a behúzott nyakával? A keserves úristenit!

Dilly megrántotta a vállát. Mr. Dedalus megragadta két kézzel, és jól hátraszorította.

– Húzd ki magad, te lány – mondta. – A végén gerincferdülésed lesz. Tudod, hogy nézel ki?

Hirtelen előretolta és lelógatta a fejét, ide-oda lóbálta, vállából púpot csinált, az állát leejtette.

– Apa, hagyd abba – mondta Dilly. – Mindenki téged néz.

Mr. Dedalus kiegyenesedett, és megint pödörített egyet a bajuszán.

– Szereztél pénzt? – kérdezte Dilly.

– Hol szereztem volna? – mondta Mr. Dedalus. – Egy élő lélek nincs Dublinban, aki nekem akár négy pennyt is kölcsönadna.

– Valamit azért szereztél – mondta Dilly, a szemébe nézve, – Ezt meg honnan veszed? – blöffentette Mr. Dedalus.

Mr. Kernan a megrendeléstől elégedetten, hetykén lépdelt végig a James's Streeten.

– Tudom, hogy szereztél – felelte Dilly. – Nem a Scotch House-ból jössz?

– Ha tudni akarod, hát nem – mondta Mr. Dedalus mosolyogva. – A kedvesnővérektől tanultad, hogy kell szemtelenkedni? Nesze.

Kezébe nyomott egy shillinget.

– Eredj és próbálj kezdeni vele valamit – mondta.

– Szerintem ötöt szereztél – mondta Dilly. – Adjál még.

– Na várjatok csak! – mondta fenyegetően Mr. Dedalus. – Olyan vagy te is, mint a többi, mi? Szemtelen kis vérszopók egytől egyig, mióta szegény anyátok meghalt. De várjatok csak! Majd elbánok veletek. Hosszú böjtje lesz még ennek. Elvetemült gazemberség! Nem fogtok örökké a nyakamon lógni. Bánjátok is ti, ha ott fekszem az orrotok előtt kiterítve. Meghalt. Az ember odafent meghalt.

Sarkon fordult és odébbállt. Dilly utánaszaladt, és megfogta a kabátjának.

– Na! Már megint mi bajod? – mondta és megállt.

Az ajtónálló a hátuk mögött megrázta a csengőjét.

– Barang!

– A rosseb a rohadt harangodba – kiáltotta Mr. Dedalus visszafordulva. Az ajtónálló meghallotta a kommentárt, ezért gyengéden billentette meg a harang kilógó nyelvét:

– Bang!

Mr. Dedalus jól megnézte.

– Odanézz! – mondta. – Fölötte tanulságos. Vajon méltóztatik-e megengedni, hogy beszélgessünk?

– Több van nálad, apa – mondta Dilly.

– Majd varázsolok neked – mondta Mr. Dedalus. – Ott hagylak majd benneteket, ahol Jézus hagyta a zsidókat. Nézd, ennyim van. Jack Powertől kaptam két shillinget, és két pennyt költöttem borotválásra a temetés miatt.

Egy marékra való rézpénzt kotort elő idegesen.

– Nem tudsz valahol még egy kis pénzt keresni? – kérdezte Dilly. Mr. Dedalus gondolkozott és bólintott.

– Tudok – mondta ünnepélyesen. – Kerestem az O'Connell Streeten, végig a kanális mentén. Most megnézem ebben.

– Nagyon vicces vagy – mondta Dilly vigyorogva.

– Nesze – mondta Mr. Dedalus, és adott neki két pennyt. – Igyál belőle egy pohár tejet, meg vegyél magadnak egy zsömlét vagy mittudomén. Mindjárt jövök haza.

A maradék aprópénzt zsebre tette és elindult.

Az alkirály lovasmenete kivonult a parkkapun, hajbókoló rendőrök köszöntötték.

– Biztos van még egy shillinged – mondta Dilly. Az ajtónálló hangosan megrázta harangját.

Mr. Dedalus odébbállt a lármában, és haragosan harapdálva ajkait magában morogta:

– A kedvesnővérek. A kedves kis teremtések! Ők nem csinálnak semmit se. Ők aztán semmit se! Nemdebár Monica nővérke?

* * *

A napórától a James's Gate felé lépdelt Mr. Kernan, hetykén, elégedetten a Pulbrook Robertson-féle megrendelés miatt, végig a James's Streeten, el Shackleton irodája előtt. Ügyesen levettem a lábáról. Hogy van, Mr. Crimmins? Elsőrendűen, kérem. Már féltem, hogy odaát van, a másik üzletében Pimlicóban. Hogy mennek a dolgok? Hát élünk, éldegélünk. Ragyogó időnk van. Úgy bizony. Jó a földeknek. Azok a parasztok örökké morognak. A legjobb ginjéből kérek, de éppen csak egy gyűszűre valót. Mr. Crimmins. Egy kis gin, kérem. Igenis, kérem. Szörnyű dolog ez a *General Slocum* robbanás. Szörnyű, szörnyű! Ezer haláleset. És szívszaggató jelenetek. Férfiak nőket és gyerekeket tapostak agyon. Vadállatok. Mit mondanak, mi volt az oka? Öngyulladás. Botrány. Nem volt egy használható mentőcsónak, és a tűzoltótömlők mind szétpukkadtak. Amit nem tudok megérteni, hogy engedhették az ellenőrök egyáltalában, hogy egy ilyen hajó... Ez az, erről van szó, Mr. Crimmins. És tudja, miért? Közönséges kenés! Ez igaz? Minden kétség kizárva. Na, most ehhez mit szól. És még azt mondják, hogy Amerika a szabadság hazája. És én még azt hittem, hogy nekünk itt rossz dolgunk van.

Rámosolyogtam. Amerika, mondtam csöndesen. Csak ennyit. *Mi Amerika? Minden ország söpredéke, beleértve a magunkét. Nem így van?* Ez az igazság.

Panama, kedves uram. Hát persze, ahol pénz gurul, mindig van, aki felvegye. Láttam, ahogy nézi a szalonkabátomat. Ruha teszi az embert. Egy jól szabott öltözék mindennél többet ér. Hanyatt esnek tőle.

– Szervusz, Simon – mondta Cowley atya. – Hogy vagyunk, hogy vagyunk?

– Szervusz. Bob, öreg fiú – köszönt vissza Mr. Dedalus és megállt. Mr. Kernan lefékezett, és egy darabig páváskodott Peter Kennedy, a borbély ferde tükre előtt. Elegáns kabát, nem vitás. Scott csinálta a Dawson Streeten. Igazán megéri azt a fél aranyfontot, amit Nearynek adtam érte. Sose dolgozott három guineán alul. Mintha rám öntötték volna. Azelőtt biztos valami piperkőc hordta a Kildare Street-i klubból. John Mulligan, a Hibernia Bank igazgatója tegnap ugyancsak végignézett rajtam a Carlisle Bridge-en, mintha emlékezne rám.

Aha! Muszáj felöltöztetnünk a karaktert az ilyen fickók kedvéért. Kóbor lovag. Úriember. És most, Mr. Crimmins, legyen újra szerencsénk szíves rendeléséhez! Az ital, amely felüdít, de nem részegít, ahogy a régi mondás tartja.

A North Wall és a Sir John Rogerson's Quay mentén, hajók és horgonyláncok között nyugat felé vitorlázott egy kis csónak, összegyűrt szórólap, hullámok hátán hintázva a rév körül, Illés eljő.

Mr. Kernan még egy búcsúpillantást vetett tükörképére. Lesülve persze. Őszülő bajusz. Katonatiszt itthon Indiából. Peckesen vitte kurta törzsét kamáslis lábain, vállát kifeszítette. Nem Lambert bátyja az ott szemben? Sam. Na? Persze hogy az. Pokolian hasonlít rá. Nem. Annak az automobilnak a szélvédőjéről a nap pont. Épp csak felvillant. Pokolian hasonlít.

Aha! A borókapálinka forró gőze melengette bensejét és lélegzetét. Jó kis gin volt ez, na. Kabátja szárnyai integetve követték a ragyogó napfényben kövér peckes lépteit.

Ott akasztották fel Emmetet, kerékbe törték és felnégyelték. Zsíros fekete kötél. Kutyák nyalták föl a vért, mikor az alkirály felesége arra kocsizott.

Nehéz idők voltak azok. Nahát, nahát. Egyszer és mindenkorra vége van. Az iváshoz is értettek. Négy üveg alatt meg sem álltak.

Hogy is volt? A Saint Michan-templomba temették? Vagy nem is, éjjel volt a temetés Glasnevinben. A tetemet egy falon lévő titkos ajtón hozták be. Most Dignam is oda került. Beadta a kulcsot. Hát ez már így van. Most itt inkább befordulok. Kis kerülő.

Mr. Kernan befordult a Guinness látogató-váróterem sarkánál, és elindult a lejtős Watling Streeten. A Dublini Szeszpárló Részvénytársaság raktárai előtt egy konflis állt, se vendég, se kocsis, gyeplő a kerékhez kötve. Átkozottul veszélyes ötlet. Valami tipperaryi pernahajder játszik a tisztes polgárok életével. Megvadult ló.

Denis Breen a mázsás könyveivel, miután John Henry Menton irodájában belefáradt az egyórás várakozásba, átvezette feleségét az O'Connell Bridge-en Collis és Ward urak irodája felé.

Mr. Kernan az Island Streethez közeledett. Vészterhes idők. Egyszer majd kölcsön kéne kérni Ned Lamberttől Sir Jonah Barrington emlékiratait. Amikor az ember retrospektív elrendezésben látja az egészet. Hazárdjáték Daly klubjában. Nem volt cinkelés. Az egyik pasas kezét odaszögelték az asztalhoz tőrrel. Lord Edward Fitzgerald valahol itt szökött meg Sirr őrnagy elől. Az istállókon át, a Moira House mögött.

Príma kis gin volt.

Pompás ifjú nemesúr. Jó családból, persze. Az a haramia, az az ál-gróf az ibolyaszín kesztyűivel, kiadta. Persze a rossz oldalon voltak. Sötét, nehéz napokban lázadtak fel. Megható költemény, meg kell hagyni: Ingram. Úriemberek voltak. Ben Dollard megindítóan énekli azt a balladát. Mesteri interpretáció.

Ross alatt esett el az apám.

Egy lovasmenet vonult végig rövid ügetésben a Pembroke Quayn, a testőrök hipp szökelltek hopp nyeregben. Szalonkabátok. Krémszínű napernyők.

Mr. Kernan fujtatva tört előre.

Őexcellenciája! Nahát! Egy hajszálon múlt. A fenébe is! Milyen kár!

* * *

Stephen Dedalus a pókhálós ablakon keresztül figyelte, hogy próbálnak a drágakőcsiszoló ujjai egy időrágta láncot. Por hálózta be az ablakot és a tálcákat a kirakatban. Por sötétítette a keselyűkörmökben végződő dolgos

ujjakat. Por aludt a fakó bronz- és ezüstkígyókon, cinóber rombuszokon, rubinokon, lepraszín és borbíbor drágaköveken.

Mind a férges földben születtek, fagyott szikrák, ördögiek, sötétben fénylő világosságok. Ahová a bukott arkangyalok vetették homlokukról a csillagokat. Disznók sáros orra, kezek túrják és túrják, megragadják és kitépik.

Egy nő táncol az áporodott félhomályban, ahol fokhagymától bűzlik a száj. Egy matróz rozsdás szakállal, rumot szürcsöl egy bögréből, mustrálja. Hosszú, tengertáplálta halk moraj. A nő táncol, szökdécsel, billegeti sertéssonkáit, csípejét, hájas hasát egy rubintojás csapkodja.

Az öreg Russell szutykos szarvasbőr ronggyal újra kifényesítette a drágakövet, megforgatta, és Mózes-szakálla csücske távolában vizsgálta. Ősapánk, a vén majom kéjsóvár szemekkel kotlik lopott kincsein.

És te, ki ősképeket túrsz föl a föld sírgödréből! Szofisták féleszű szavai. Antiszthenész. A kábítás tana. Keleti és halhatatlan búza, öröktől fogva az öröklétig, ámen.

Két öregasszony fölfrissülve a tenger sós fuvallatától, tovább bukdácsolt Irishtownon át végig a London Bridge Roadon, az egyik homokfoltos, fáradt napernyővel, a másik bábatáskával, melyben tizenegy kagyló zötyögött.

Az áramfejlesztő telepen csapkodó bőrszíjak surrogása és a zümmögő dinamók Stephent szaporább léptekre késztették. Léttelen létek. Megállj! Örök lüktetés odakinn, örök lüktetés idebenn. A szíved, melyről dalolsz. És én közöttük. Hol? Két üvöltő, örvénylő világ között, én. Porrá zúzni ezt is, azt is, mind a kettőt. De kábítson el engem is az ütés! Zúzzon hát porrá engem is, aki tud. Kerítő és mészáros, így szólt a diktum. Várjunk! Minek elhamarkodni. Nézz körül!

Igen, milyen igaz. Nagyon nagy és csodálatos, és egy másodpercet se késik. Igaza van, uram. Hétfőn reggel. Úgy volt, csakugyan.

Stephen végigment a Bedford Row-n, kőrisfogantyúja a vállcsontját verdeste. Clohissey kirakatában kifakult metszetre lett figyelmes, ökölvívás 1860-ban, Heenan és Sayers. Bámész szurkolók kockakalapokban állják körül a szorítót. A nehézsúlyúak feszes ágyékkötőben gyengéden kínálgatják egymásnak gumós ökleiket. És lüktetnek: hősök szívei.

Megfordult és megállt a ferde könyvestaligánál.

– Két penny darabja – mondta a zsibárus. – Négyet egy hatosért. Rongyos lapok. *Az ír méhész*. *Az ars-i plébános élete és csodatettei*. *Zsebkalauz Killarney és vidékéhez.*

Meglehet, hogy viszontlátom valamelyik zálogba csapott iskolai jutalomkönyvemet. *Stephano Dedalo, alumno optimo, palmam ferenti*.

Conmee atya, miután elolvasta a délesti zsolozsmákat, végigsétált Donnycarney falucskáján, és a vesperást mormolta.

Valószínűleg túl jó a kötés. Mi ez? Mózes nyolcadik és kilencedik könyve. Minden titkok titka. Dávid király pecsétje. Sokat forgatott oldalak, agyonolvasottak. Ki járt itt előttem? Nincs többé kicserepesedett kéz. Fehér borecet házilag. A nőhódítás művészete. Ez kell nekem. Ismételd háromszor a következő varázsigét összekulcsolt kézzel:

– *Se el yilo nebrakada femininum! Amor me solo! Sanktus! Amen*.

Ki írta? A boldog emlékezetű Péter Salanka apát könyörgései és varázsigéi minden igaz hívőnek kinyilatkoztatva. Megteszi, mint bármelyik másik apát varázsigéje, például Joachim motyogásai. Le onnan, kopasz, vagy lenyírjuk a gyapjadat.

– Te meg mit keresel itt, Stephen?

Dilly magas válla és viseltes ruhája. Gyorsan becsukni a könyvet. Ne lássa meg.

– Hát te? – kérdezte Stephen.

Páratlan Stuart Károly-arc, lomha fürtök lógnak rá kétfelől. Ragyogott, amint guggolva ócska cipőket dobált a tűzre. Párizsról meséltem neki. Későn kelt, takarója pár régi felöltő, talmi arany karkötőt szorongatott ujjai közt, emlék Dan Kellytől. *Nebrakada femininum*.

– Mi van nálad? – kérdezte Stephen.

– A másik kocsiról vettem egy pennyért – mondta Dilly idegesen nevetve. – Ér valamit?

Azt mondják, olyan a szeme, mint az enyém. Így látnak mások? Élénk, távoli, merész. Elmém árnya.

Kivette kezéből a borító nélküli könyvet. Chardenal, francia nyelvtan kezdőknek.

– Ezt miért vetted? – kérdezte. – Franciául akarsz tanulni? Dilly bólintott, elpirult, és összeszorította száját.

Ne lásson semmi meglepetést. Csak egész természetesen.

– Nesze – mondta Stephen. – Megteszi. Csak vigyázz, Maggy nehogy zálogba csapja. Gondolom, már minden könyvem ott van.

– Egy pár – mondta Dilly. – Muszáj volt.

Fuldoklik. Furdolás. Meg kell menteni. Furdolás. Mindenki ellenünk. És engem is magával ránt a mélybe, a szeme és a haja. Hínárhaj lomha fonata

körülöttem, szívem és lelkem körül. Sós zöld halál.

Mi.

Az léleknek furdolása. Az furdolásnak lelke.

Gyötrelem! Gyötrelem!

* * *

– Szervusz, Simon – mondta Cowley atya. – Hogy vagyunk, hogy vagyunk?

– Szervusz, Bob, öreg fiú – köszönt vissza Mr. Dedalus és megállt. Zajosan egymás kezébe csaptak Reddy és Leánya boltja előtt. Cowley atya többször lefelé simította bajuszát kanalazó kézmozdulattal.

– Na mi a nagy újság máma? – kérdezte Mr. Dedalus.

– Hát nem sok – mondta Cowley atya. – Eltorlaszoltan élek, Simon, két ember ólálkodik állandóan a házam körül, azt lesik, hogy lehetne behatolni.

– Pompás – mondta Mr. Dedalus. – Értelmi szerző?

– Ó – sóhajtott Cowley atya. – Egy mindnyájunk által ismert uzsorás.

– Az a ferdehátú, mi? – kérdezte Mr. Dedalus.

– Az, pontosan, Simon – válaszolta Cowley atya. – Reuben, abból a fajtából. Éppen Ben Dollardot várom. Majd ő szól Hosszú Johnnak, hogy valahogy szedje le a nyakamról azt a két alakot. Mindössze egy kis időre van szükségem.

Gyenge félreménnyel mustrálgatta a folyópartot, s a torkában kidudorodott az ádámcsutkája.

– Tudom – mondta Mr. Dedalus és bólintott. – Szegény öreg bicegős Ben! Egész életében igyekezett másokkal jót tenni. Várj csak!

Föltette csíptetőjét, és végigpillantott a vashídon.

– Itt van, istenemre, zsebestül-seggestül!

Ben Dollard lebegő kék zsakettben és négyszögletes sapkában, bő szárú nadrágban, határozott léptekkel átvágott a parti sétányon a vashíd felől. Odajött hozzájuk, ballagva már, de keményen vakaródzva hátul a zsakett szárnyai alatt.

Ahogy közelükbe ért, Mr. Dedalus üdvözölte:

– Fogják meg azt a pasast abban az elfuserált nadrágban!

– Nosza, fogják meg! – mondta Ben Dollard.

Mr. Dedalus hideg megvetéssel méregette Ben Dollard alakjának válogatott pontjait. Aztán egy biccentéssel Cowley atyához fordulva gúnyosan suttogta:

– Csinos kis darab a nyári napokra, nemdebár?

– Miért? Hogy az isten verjen meg benneteket – bődült el dühében Ben Dollard. – Fénykoromban több ruhát dobtam ki, mint amit ti valaha láttatok.

Egy ideig ott állt mellettük sugárzó arccal, többszemélyes nadrágját szemlélve, melyről Mr. Dedalus szöszöket fricskázott le, mondván:

– Ereje teljében lévő emberre szabták, Ben, azt meg kell hagyni.

– Üsse meg a guta a vén zsidót, aki csinálta – mondta Ben Dollard. – Hál Istennek, még nincs kifizetve.

– És hogy állunk azzal a *basso profondó*val, Benjámin? – érdeklődött Cowley atya.

Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell magában beszélve, üveges szemmel vonult el a Kildare Street klub előtt.

Ben Dollard összevonta szemöldökét, hirtelen csücsörített, mint egy kántor, és legmélyebb hangját eresztette ki.

– Ó!

– Ez a stílus – mondta Mr. Dedalus, a zöngéhez bólogatva.

– Mit szóltok hozzá? – kérdezte Ben Dollard. – Nem kopott meg? Na?

Ránézett mindkettőjükre.

– Megjárja – mondta Cowley atya, és ő is bólintott.

Hugh C. Love tisztelendő úr elsétált a Saint Mary apátság káptalantermétől James és Charles Kennedy szeszfinomítója előtt, magas és megnyerő Geraldinok kísérték a gázlón túli Tholsel felé.

Ben Dollard, erősen a kirakatok felé dőlve, vezette őket, ujjai a levegőben ugrándoztak.

– Gyertek velem az alseriff irodájába! Megmutatom nektek azt a bűbájt, akit Rock most szerződtetett végrehajtónak. Afféle kereszteződés Lobengula és Lynchehaun között. Érdemes megnézni, én mondom. Gyerünk! Véletlenül találkoztam John Henry Mentonnal a Bodegában pár perce, és a nyakamat töröm, ha... Csak légy türelemmel... Jó úton vagyunk, Bob, higgyél nekem.

– Mondd meg neki, hogy mindössze pár napról van szó – mondta nagy igyekezettel Cowley atya.

Ben Dollard megállt és bámult, hangos száját tátva. Egy fityegő kabátgombja pókhálószálon csillogott és táncolt, miközben a sűrű nyálkát törülgette ki homályos szeméből, hogy jobban halljon.

– Mi az, hogy pár napról? – dörögte. – Hát a háziurad nem foglaltatott a lakbéredért?

– De – mondta Cowley atya.

– Akkor kitűnő barátunk keresete nem éri meg a papírt, amire ráírták – állapította meg Ben Dollard. – A háziúrnak van elsőbbségi joga. Tájékoztattam minden részletről. Windsor Avenue 29. Love? Így hívják?

– Pontosan – mondta Cowley atya. – Love tisztelendő úr. Valahol vidéken plébános. De biztos vagy benne?

– Felőlem megmondhatod Barabbásnak is – mondta Ben Dollard –, hogy a keresetét oda dughatja, ahova a majom a diót.

Térfogatához fűzve terelte tovább Cowley atyát.

– Inkább a mogyorót, ha jól emlékszem – mondta Mr. Dedalus, miközben csíptetője a mellére pittyent, ahogy utánuk indult.

* * *

– A fiatalúrral nem lesz semmi baj – mondta Martin Cunningham, mikor kiléptek a hatósági épületek kapuján.

A rendőr megérintette homlokát.

– Adjon Isten – mondta Martin Cunningham jókedvűen.

Intett a várakozó bérkocsisnak, aki rántott egyet a gyeplőn, és meglódult a Lord Edward Street felé.

Bronzavonz és kéjarany, Miss Kennedy feje megjelent Miss Douce feje mellett az Ormond hotel vitrázsfüggönye fölött.

– Igen – mondta Martin Cunningham, ujjaival szakállát babrálva. – írtam Conmee atyának, és előadtam neki az egész ügyet.

– Esetleg megpróbálhatnád a barátunkat – javasolta visszafordulva Mr. Power.

– Boydot? – kérdezte kurtán Martin Cunningham. – Felejcselvirág.

John Wyse Nolan a névsort olvasva ügetett szorgalmasan a nyomukban, le a Cork Hillen.

A Városháza lépcsőin Nannetti főtanácsos, lemenet, köszöntötte Cowley városi tanácsost és Abraham Lyon főtanácsost, felmenet. A hatósági kocsi üresen görgött be a Felső Exchange Streetre.

– Ide nézz, Martin – mondta John Wyse Nolan, utolérve őket a *Mail* szerkesztőségénél. – Most látom, hogy Bloom öt shillinggel iratkozott fel.

– Így van – mondta Martin Cunningham átvéve a névsort. – És már le is tette az öt shillinget.

– Le. Zokszó nélkül – mondta Mr. Power.

– Furcsa, de így van – tette hozzá Martin Cunningham.

John Wyse Nolan kerekre nyitotta szemét.

– Kedves a zsidó – idézte elegánsan.

Ráfordultak a Parliament Streetre.

– Ott van Jimmy Henry – jegyezte meg Mr. Power, – éppen Kavanagh borozója felé tart.

– No lám! – mondta Martin Cunningham. – Gyerünk!

A Maison Claire előtt Bagzó Boylan elállta Jack Mooney sógorának útját. Púpos volt, beszívott, a Liberties felé igyekezett.

John Wyse Nolan és Mr. Power hátramaradt, miközben Martin Cunningham karon ragadott egy jól vasalt milpoen öltönyös apró emberkét, aki sietős, ám bizonytalan léptekkel ment el Micky Anderson órái előtt.

– A városi aljegyzőnek alighanem sajog a tyúkszeme – mondta John Wyse Nolan Mr. Powernek.

Befordultak a sarkon, és James Kavanagh borozójába tartottak. Velük szemben az üres hatósági kocsi állt az Essex kapunál. Martin Cunningham, aki folyton beszélt, többször is mutogatta a névsort, de Jimmy Henry egy pillantást se vetett rá.

– És Hosszú John Fanning is itt van – mondta John Wyse Nolan –, teljes életnagyságban.

Hosszú John Fanning hatalmas alakja betöltötte az ajtónyílást.

– Jó napot, alseriff uram – mondta Martin Cunningham, mikor mindnyájan megálltak és köszöntek.

Hosszú John Fanning nem állt félre az ajtóból. Határozott mozdulattal kivette szájából a hatalmas Henry Clayt, és szilaj, nagy szeme mogorva intelligenciával pásztázta végig az arcukat.

– A szenátus egybegyűlt atyái folytatják békés tanácskozásukat? – kérdezte fanyar, öblös hangon a városi aljegyzőtől.

Elszabadult a keresztény pokol, mondta Jimmy Henry ingerülten, amikor az istenverte ír nyelvük került napirendre. Szeretném tudni, hol van ilyenkor a várostanács díszelnöke, érdeklődött, hogy rendet tartson a tanácsteremben. A vén Barlow, a pálcamester, meg az ágyat nyomja az asztmájával, az asztalon sehol semmiféle pálca, semmi rend, a létszám se teljes, és Hutchinson, a polgármester, Llandudnóban van és a kis Lorcan Sherlock játssza a locum tenenst helyette. A fene ott enné meg az ír nyelvet, ősapáink nyelvét.

Hosszú John Fanning füstfelhőt fújt ki a száján.

Martin Cunningham szakálla csücskét csavargatva hol a városi aljegyzőhöz, hol az alseriffhez intézte szavait, John Wyse Nolan pedig

nagyokat hallgatott.

– Ez melyik Dignam volt? – kérdezte Hosszú John Fanning.

Jimmy Henry elfintorodott, és felkapta a bal lábát.

– Ó, a tyúkszemem! – mondta panaszosan. – Menjünk már fel, az isten szerelmére, hogy valahol leülhessek. Fú... Huuu! Vigyázz!

Ingerülten utat tört Hosszú John Fanning horpasza mellett, aztán bement és föl.

– Na gyerünk föl mi is – mondta Martin Cunningham az alseriffnek. – Nem hiszem, hogy ismerted volna, de lehet, hogy mégis.

Mr. Power utánuk ment John Wyse Nolannal.

– Jóravaló lélek volt – mondta Mr. Power Hosszú John Fanning széles hátának, míg az a lépcsőn felfelé a tükörbeli Hosszú John Fanning felé igyekezett.

– Alacsony kis emberke volt Menton irodájában, neki dolgozott – mondta Martin Cunningham.

Hosszú John Fanning nem tudta felidézni. Lópatkók kopogása hangzott valahonnan.

– Ez mi? – kérdezte Martin Cunningham.

Mindnyájan megfordultak. John Wyse Nolan újra lejött. A bejárat hűs árnyékából látta a lovakat, amint végigvonulnak a Parliament Streeten, szerszámok és tükörfényes csüdök a vibráló napfényben. Menetelt a víg menet hűvös barátságtalan szemei előtt. Parancsnokok nyeregben, nyeglenyalkán poroszkáló poroszlók.

– Ez meg mi volt? – kérdezte Martin Cunningham fölfelé a lépcsőn.

– Írország kormányzója, őfőméltósága az alkirály – felelte John Wyse Nolan a lépcső aljáról.

* * *

Miközben végigvonultak a vastag szőnyegen, Buck Mulligan odasúgta Hainesnek a panamakalapja mögül:

– Parnell fivére. Ott a sarokban.

Kisebb asztalt választottak az ablak közelében, szemben egy hosszúkás arcú emberrel, akinek szakálla és tekintete egy sakktáblára meredt.

– Ő az? – kérdezte Haines, és hátracsavarta nyakát ültében.

– Ő – mondta Mulligan. – John Howard, a fivére, a várostanács díszelnöke.

John Howard Parnell lassan odébbtolt egy fehér futót, majd szürke karma felkúszott ismét a homlokáig, ott megpihent. Egy pillanattal később szeme élénken felcsillant tenyere ellenzője alól, villódzó kísértet, leste az ellenfelét, aztán az állásra összpontosított.

– Egy *mélange*-ot kérek – mondta Haines a pincérnőnek.

– Két *mélange* – mondta Buck Mulligan. – Hozzon egy pár mazsolás pogácsát és vajat és némi péksüteményt.

Mikor a pincérnő elment, nevetve megjegyezte:

– Mi csak úgy hívjuk, hogy D. S. T., mert dohos sütiket tartanak. De hisz te elszalasztottad Dedalus előadását a *Hamlet*ről!

Haines kinyitotta frissen vásárolt könyvét.

– Sajnálom – mondta. – Shakespeare dús vadászmezeje minden egyensúlyát vesztett elmének.

A féllábú tengerész a Nelson Street 14. alagsora előtt óbégatta:

– *Angol hazánk számít reá...*

Buck Mulligan kankalinmellénye vígan rázkódott a kacagástól.

– Hát még ha akkor látnád – mondta mikor a teste veszti el az egyensúlyát. Vándor Aengus. Így hívom.

– Biztosan van valami rögeszméje – mondta Haines, hüvelykje és mutatóujja közé csípve állát. – Csak azon spekulálok, mi lehet az. Az ilyen embereknek mindig van.

Buck Mulligan komoly arccal áthajolt az asztalon.

– A pokol látományai – mondta –, azokkal vették el az eszét. Egész életében képtelen lesz a hellén hangot megütni. Swinburne hangját, a sápadt halál és rózsás születés hangját. Ez a tragédiája. Sose lesz belőle költő. A teremtés öröme...

– Örök kárhozat – mondta Haines, kurtán bólintva. – Értem. Ma reggel felvetettem neki a hit kérdését. Valami nyomta a lelkét, láttam. Elég érdekes, mert Pokorny, a bécsi professzor, érdekes következtetésre jutott e tárgyban.

Buck Mulligan éber szeme megpillantotta a közeledő pincérnőt. Segített neki lepakolni a tálcáról.

– Szerinte az ősi ír mítoszokban nyoma sincs a pokolnak – mondta Haines a kedvderítő csészék között. – Az erkölcsi eszme mintha kimaradt volna belőlük, a sors gondolata, a bűnhődése. Elég fura, hogy éppen ez a rögeszme kerítette hatalmába. Ír valamit a mozgalmatok számára?

Két mokkacukrot süllyesztett el rutinosan, hosszirányban a tejszínhabon keresztül. Buck Mulligan kettévágott egy gőzölgő pogácsát és vastagon

beborította vajjal párolgó belsejét. Mohón leharapott egy puha darabot.

– Tíz év – csámcsogta nevetve. – Tíz év múlva majd ír valamit.

– Elég messze van – mondta Haines, töprengőn emelve kanalát. – Tudom is én, végül is nem csodálkoznék, ha mégis írna valamit.

Kanalával kóstolót vett csészéje tejszínhab gúlájából.

– Ez valódi ír tejszínnek tűnik – mondta óvakodva. – Nem szeretem, ha fel akarnak ültetni.

Illés, könnyű kis csónak, összegyűrt szórólap, hajózott kelet felé, vontatók és hajófarok mellett, dugók szigettengerében, túl a New Wapping Streeten, el Bensőn réve és a Bridgwaterből téglarakománnyal érkező *Rosevean* háromárbocos mellett.

* * *

Almidano Artifoni elhagyta a Holles Streetet és a Sewell Yardot. Mögötte Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell botesernyőporkabátját lengetve kikerülte a gázlámpát Mr. Law Smith háza előtt, és átvágva a kocsiúton, végigment a Merrion Square egyik oldalán. Messze mögötte egy vak suhanc tapogatta útját a College Park fala mellett.

Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell elment egészen Mr. Lewis Werner vidám kirakatáig, ott megfordult, és visszasétált a Merrion Square mentén, botesernyőporkabátját lengetve.

Wilde háza előtt megállt a sarkon, komor pillantást vetett Illés nevére a Metropolitan Hall hirdetőjén, komor pillantást vetett a Duke's Lawn távoli díszkertjére. Szemüvege megvillant, ahogy a napra emelte komor pillantását. Patkányfogát kivillantva morogta:

– *Coactus voluí*.

A Clare Street felé indult, dühös szavakat darálva.

Ahogy elment Mr. Bloom fogorvosi ablaka mellett, porkabátja szárnyával durván kilökött tengelyszögéből egy vékony tapogatódzó botot, és továbbvitorlázott, miután nekiütődött egy petyhüdt testnek. A vak suhanc beteges arcát a tovasiető alak felé fordította.

– Az Isten verjen meg – mondta elkeseredetten –, akárki vagy! Te vagy a vak, nem én, a jó kurva anyád!

* * *

Ruggy O'Donohoe boltjával szemben ődöngött Patrick Aloysius Dignam úrfi a meleg Wicklow Streeten, mancsában a másfél font disznókarajjal

Mangántól (azelőtt Fehrenbach), amiért leküldték. Marha unalmas volt ott ülni a szalonban Mrs. Stoerrel és Mrs. Quígleyvel és Mrs. MacDowell-lel, a roló is le van eresztve, és mindegyik szipog, és szopogatja a skarlát sherryt, amit Barney bácsi hozott Tunneytól. És eszegetik a püspökkenyér morzsáit, miközben be nem áll a lepcses szájuk, meg sóhajtoznak.

A Wicklow Lane után Madame Doyle udvari divatszalonjának kirakata hirtelen megállította. Állt és nézte a két öklözőt, amint derékig meztelenül támadásra emelik öklüket. Az oldaltükrökben két gyászoló Dignam úrfi tátotta a száját csendesen. Myler Keogh, Dublin dédelgetett báránya fog megmérkőzni Bennett törzsőrmesterrel, a portobellói zúzógéppel, ötven aranyfont a díj. A hétszázát, kiadós bunyó lesz. Myler Keogh, az a pofa, aki felé fordulva bokszol, a zöld selyemöves. Két shilling belépő, katonáknak féláron. Valahogy el lehetne lógni a mama mellől. A bal oldali Dignam úrfi vele fordult, ahogy megfordult. Ez én vagyok gyászban. Mikor lesz? Május huszonkettő. Naná, már rég lement az egész cécó. Jobb felé fordult, és jobb felén Dignam úrfi vele fordult, a sapkája félre, a gallérja kigombolódott. Miközben visszagombolta, fölemelt állal, látta Marie Kendall, a bájos szubrett képét a két ökölvívó mellett. Ilyen pipiket suvasztanak mindig azokba a bagós dobozokba is, amilyent Stoer szív, amiért a faterja úgy elagyabugyálta, amikor egyszer rajtakapta.

Dignam úrfi visszagombolta a gallérját és odébbállt. Erőben Fitzsimons volt a legjobb bunyós. Bever egyet, és a jövő hétig már ne csinálj programot. Viszont cselezésben Jem Corbet volt az első, mielőtt Fitzsimons kirámolta a belét, annak hiába táncolt.

A Grafton Streeten Dignam úrfi piros virágot látott egy gigerli szájában, klassz csukája volt, és csak hallgatta, amit a részeg mondott neki, közben meg vigyorgott.

Nem jön a sandymounti villamos.

Dignam úrfi végigment a Nassau Streeten, áttette a disznókarajt a másik kezébe. A gallérja újra kiugrott a helyéről, ő meg visszaráncigálta. Az a francos gomb kicsi az ing gomblyukához, hogy a franc essen bele. Iskolatáskás fiúkkal találkozott. Holnap se megyek még, hiányzok egész hétfőig. Más iskolásokkal találkozott. Észreveszik, hogy gyászban vagyok? Barney bácsi azt mondta, hogy beleteteti az esti újságba. Akkor mind olvashatják majd az újságban. Olvashatják a nevemet nyomtatásban, meg papa nevét.

Az arca egész szürke lett, nem piros, mint régen mindig, és egy légy mászott végig rajta, föl a szeméig. Az a recsegés, ami akkor jött, mikor a csavarokat belecsavarták a koporsóba, és az a zötyögés, mikor vitték le a lépcsőn!

Papa volt benne, és mama zokogott a szalonban, és Barney bácsi magyarázta az embereknek, hogyan forduljanak meg vele a kanyarban. Jó nagy koporsó volt, magas, és nehéznek látszott. Hogy is történt? Az utolsó este papa be volt rúgva, ott állt a lépcsőfordulónál, onnan ordítozott, hogy adják oda a cipőjét, hogy lemenjen Tunney kocsmájába még jobban berúgni, és az ingben olyan tömzsi és kicsi volt. Soha többet nem látom. A halál az ilyen. Papa meghalt. Az apám halott. Azt mondta nekem, hogy jó fia legyek mamának. A többit már nem hallottam, amit mondott, de láttam a nyelvét és a fogát, ahogy nagyon akarta kimondani. Szegény papa. Ez volt Mr, Dignam, az én apám. Remélem, a purgatóriumban van most, mert volt gyónni Conroy atyánál szombat este.

* * *

William Humble, Dudley grófja és Lady Dudley Hesseltine alezredes kíséretében ebéd után elhagyta hintójában az alkirályi palotát. A következő kocsiban a méltóságos Mrs. Paget, Miss de Courcy és a méltóságos Gerald Ward (Szárnysg.) foglalt helyet kíséret gyanánt.

A lovasmenet a Phoenix Park alsó kapuján vonult ki, hajbókoló rendőrök tisztelgése közben, és továbbügetett az északi rakparton, túl Kingsbridge-en. Az alkirályt a legszívélyesebben üdvözölték a metropoliszon át vezető útján. A Bloody Bridge-nél Mr. Thomas Kernan a folyó túlsó partjáról üdvözölte őt messziről, hiába. A Queen’s Bridge és a Whitworth Bridge között haladtak tovább Lord Dudley alkirályi hintói, és Mr. Dudley White (Ügyvgyak., MA.) részéről az üdvözlés elmaradt, mivel az Arran Quayn álldogálva, Mrs. M. E. White zálogkölcsönzője előtt, a Nyugati Arran Street sarkán, mutatóujjával orrát simogatva éppen azon tűnődött, hogy akkor ér-e hamarabb Phibsborough-ba, ha villamoson megy háromszori átszállással, vagy ha konflisba ül, vagy ha gyalog megy Smithfield, Constitution Hill és a broadstone-i végállomás irányába. Az Igazságügyi Palota oszlopcsarnokában Richie Goulding, a Goulding, Collis és Ward cég irattáskájával, meglepetten nézte. A Richmond Bridge-en túl Reuben J. Dodd ügyvéd és a Hazafias Biztosító Társaság ügynöke irodájának küszöbén egy idősebb nőszemély épp be akart lépni, de meggondolta, visszafordult, és a King kirakata elől naiv

odaadással mosolygott Őfelsége helyettesére. A Poddle patak a Wood Quay falánál, Tom Devan irodája alatt, a csatornanyíláson kilocsogó szennyvízből nyelvet formált lojalitása jeléül. Az Ormond hotel vitrázsfüggönye fölött bronzavonz és kéjarany, Miss Kennedy feje és Miss Douce feje egymás mellett figyelt és ámuldozott. Az Ormond Quayn Mr. Simon Dedalus az illemhelyről az alseriff irodája felé haladtában megállt az út közepén és mélyre emelte kalapját. Őexcellenciája kegyesen viszonozta Mr. Dedalus üdvözlését. Cahill sarka felől Hugh C. Love (MA.) tisztelendő hódolatát tette, észrevétlenül, s elmerengett régi lordokon, kiknek kegyúri kezei hajdanán dús ajándékokkal halmozták el egyházát. A Grattan Bridge-en Lenehan és M'Coy éppen búcsúzkodtak egymástól, és nézték az elhaladó hintókat. Gerty MacDowell Roger Greene irodája és Dollard nagy vörös nyomdája előtt vitte a linómintákat papájának aki az ágyat nyomta, és rögtön megérezte az egész dolog stílusából hogy ez csak őfensége az alkirály és neje lehet de nem tudta megnézni mit visel a fenséges hölgy mivel a villamosnak és Spring nagy sárga bútorszállító kocsijának pont előtte kellett megállnia az alkirály lovas felvonulásából kifolyólag. Lundy Footon túl, Kavanagh borozójának árnyékos ajtajából John Wyse Nolan észrevétlen hűvösséggel mosolygott az alkirály és Írország királyi kormányzója felé. A nagyméltóságú William Humble, Dudley grófja (Kir. Vikt. Nagykrszt.) elvonult Micky Anderson rendületlenül tiktakoló órái és Henry és James jól öltöztetett és frissen pirosított próbababái előtt, úri Henry, *dernier cri* James. A Dame Gate-tel szemben Tom Rochford és Orros Flynn figyelte a közeledő lovasmenetet. Tom Rochford, mikor látta, hogy Lady Dudley épp rászegezte szemeit, gyorsan kihúzta hüvelykujjait bordó mellénye zsebeiből, és a hölgy felé lendítette kalapját. Egy bájos szubrett, a nagyszerű Marie Kendall, pingált arccal, felemelt szoknyával, pingáltan mosolygott a plakátjáról William Humble, Dudley grófja felé és H. G. Hesseltine alezredes felé, úgyszintén a méltóságos Gerald Ward (Szárnysg.) felé. A D. S. T. ablakából Buck Mulligan vidoran, Haines komoran szemlélte az alkirályi fogatot kíváncsi vendégek válla fölött, akiknek árnyéktömege arra a sakktáblára borult, melyre John Howard Parnell meredt. A Fownes Streeten Dilly Dedalus szemeit elszakította Chardenal francia nyelvtanáról (kezdőknek), s kifeszített napernyőket látott, majd kerekek küllőit forogni a fényben. John Henry Menton, testével kitöltve a Kereskedelmi Bank bejáróját, beborozott osztrigaszemekkel bámult kövér bal kezében tartott, de nem érzett ormótlan aranyfedeles órájára. Ahol Billy király lovának mellső lába kaszálta a

levegőt, Mrs. Breen visszarántotta sietős férjét a lovaskisérők patkói elől. A fülébe ordította, mi történik. Mikor megértette, a köteteit átirányította bal keblére, és tisztelgett a második kocsinak. A méltóságos Gerald Ward (Szárnysg.) kellemesen meglepődött, és nyomban viszonozta. A sarkon Ponsonby boltjánál egy hervadt fehér cilinder, *H*, megállt, és négy fehér cilinder megállt mögötte, *E. L. Y'S*, miközben a lovaskíséret továbbtáncolt, majd a kocsik is. Pigott hangszerkereskedő árucsarnokával szemben a vidám öltözetű Denis J. Maginni tánc etc. tanár feszesen lépdelt, megelőzte egy alkirály, és észre se vette. Az elöljáróság falánál hetykén lépdelt Bagzó Boylan sárga cipőben, égszínkék órákkal mintázott zokniban, vígan menetelve a *Yorkshire-i lány az én babám* refrénjére. Bagzó Boylan a vezérlovak égszínkék homlokszíjának és nemes járásának bemutatta égszínkék nyakkendőjét, széles karimájú, félrecsapott szalmakalapját és indigó szerzs zakóját. Zakója zsebében a keze elfelejtett integetni, helyette szemei szerény csodálatát ajánlotta fel a három hölgynek, továbbá a vörös virágot ajkai közt. Ahogy a Nassau Streeten hajtottak tova, Őexcellenciája felhívta köszöngető hitvese figyelmét a zenei programra, mely az egyetem parkjában éppen zajlott. Nem látott felföldi rezesek harsogtak és dobdurrogtak a *cortège* után:

S bár gyári lány az én babám,
És szép ruhája sincsen ám, Bumsztara
De én mégis aszondom
Yorkshire-i a gusztusom
Yorkshire-i lány az én babám!
Bumsztara

A falon túl a negyedmérföldes hendikep-kerékpárverseny résztvevői, M. C. Green, H. Thrift, T. M. Patey, C. Scaife, J. B. Jeffs, G. N. Morphy, F. Stevenson, C. Adderly és W. C. Huggard hajrázni kezdtek. A Finn's hotel mellett elmentében Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell dühödt monokliján keresztül küldte pillantását a hintó fölött Mr. E. M. Solomons feje irányába az osztrák-magyar alkonzulátus ablakában. A Leinster Street végében, a Trinity College hátsó kapujában Őfelsége alázatos alattvalója, Hornblower, megérintette hajtósapkáját. Mikor a fényes lovak a Merrion Square táján táncoltak, Patrick Aloysius Dignam úrfi látta, hogy üdvözletek szállnak az előkelő cilinderes pacák felé, ő is leemelte hát új

fekete sapkáját a disznókaraj papírjától zsíros ujjaival. A gallérja is kiugrott. Az alkirály, útban, hogy megnyissa a Mercer Kórház javára rendezett jótékonysági Mirus Bazárt, kíséretével az Alsó Mount Street felé hajtatott. Broadbent boltjával szemben egy vak suhancot hagytak el. Az Alsó Mount Streeten egy gyalogos barna macintosh kabátban száraz kenyeret rágva, még ép bőrrel átsietett az úton az alkirály előtt. A Royal Canal hídjánál Mr. Eugene Stratton a hirdetőtábláról duzzadt ajkaival vigyorogva minden érkezőnek istenhozottat mondott Pembroke polgárainak nevében. A Haddington Road sarkánál két homokfoltos szoknyájú asszony megállt, egy napernyő és egy táska, melyben tizenegy kagyló zötyögött, hogy megnézzék a polgármestert és polgármesternét de az aranyláncot nem látták sehol. A Northumberland és Landsdowne Roadon Őexcellenciája akkurátusan fogadta a szórványos férfi járókelők üdvözléseit, két kis iskolásgyerek üdvözlését annak a háznak a kertkapujában, amelyről úgy tartják, hogy a boldogult királynőnek különösképpen tetszett, mikor férjével meglátogatta az ír fővárost 1849-ben, és Almidano Artifoni robosztus nadrágszárainak üdvözlését, amint elnyelte őket egy becsukódó ajtó.

[11]

Bronzavonz és kéjarany hallották a patkók ügetését, csengő acél. Impertihmpff-hmphh-hmpff.

Csorba körmét csipegetve, repedt körmét lecsippentve. Csipp.

Rémes vagy! És Kéjarany mélyebb bíborba borult.

Száraz fuvolahang fuvallt.

Fuvallt. Bloomba borult már a rozs.

Aranyormozott haj.

Szaténba bújt hullámzó rózsakebel, Kasztília rózsája.

Trillázva, trillázva: Idolores.

Kukucs! Ki van ott a... kukucsarany?

Csengő csengetett bele Bronz szánalmába.

Egy hang, tisztán, halódva hosszan. Hosszanhalódó hang.

Csábdal. Puha hang. De nézd: a hajnalcsillag is kihunyt. Madárhangok skálája válaszol.

Ó, rózsa! Kasztília. Reggel kél a láthatáron.

Csengve lengő ringó csengő.

Érme csengett. Óra bongott.

Nyílt vallomás. *Sonnez.* Búcsúzni tőled. Kinyújtott harisnyatartó. Nem tudok. Cupp. *La cloche!* Combcupp. Nyílt vallomás. Meleg. Szívem! Most Isten veled!

Csengő. Bloo.

Húrok hangbombái. Szerelem lángja ha lelkem hevíti. Háború! Háború! A dobhártya.

Vitorla! Szélkapdosta fátyol a hullámokon.

Elveszett. Sármány fuvolázott. Minden elveszett.

Kangörcs. A kangö-görcs.

Midőn először láttam. Ó jaj!

Telt döfés. Telt lüktetés.

Turbékolás. Ah, csábít! Elcsábít.

Martha! Jöjj!

Tapsra taps, Tapsitapsitaps. Tapstoptaps.

Tejóisten életébennemhallott mégegyilyen.

Kop sük Pat hoz tömb visz kés vill.

Holdsugaras éji madárhuhogás: távol, távol.

Oly bánatos vagyok. Utóirat: oly magányosan nyílok.

Hallgassa csak!

Tüskés, tulkos tritonkürt. Rád jött a? Mindegyik és a másiknak, paskolás, néma zúgás.

Gyöngyök: mikor Molly. Liszt rapszódiái. Psssss.

Ha az embernek nem?

Nem hitte: de nem, de nem: hitte: Lidlyd. Egykukikikéri.

Fekete. Mélyenzengó'. Azt Ben, azt.

Ajtónáll és nagyot hall hihi. Ajtónhall hi.

De várjunk.

Halkan a föld fekete mélyében. Lerakódott ércréteg.

Naminedamine. Prédikátor ő.

Mind elestek. Mind meghaltak.

Leányhaja apró, rezgő páfránylemezkéi.

Ámen. Dühében foga csikorgott.

Le. Föl le. Rúd mered hűvösen.

Bronzalyd és Minarany.

Bronzavonz és kéjarany mellett, árnyak tengerzöldjében. Bloom. Öreg Bloom.

Valaki koppantott, valaki tappantott, roppant kappan, kikiri.

Értük imádkozzatok! Imádkozzatok, a derék fiakért!

Köszvényes ujjai kattogó.

Big Benaben. Big Benben.

A nyár utolsó kasztíliai rózsája Bloomban oly bánatos, oly magányos szeleket gerjesztett.

Piíi! Lágyapró fuvolahang fuvallt.

Derék fiak. Lid Ker Cow De és Doll. Bizony, bizony. Akár ti magatok. Emeljük csinged csanggal.

Fff! Uu!

Bronzavonz hol közel, kéjarany messze már? A patkó merre jár?

Rrrpr. Kraa. Kraaaml.

Akkor, nem előbb. Pfrrírrjátok meg. Sírfelirrpfrpr.

Elvégeztetett.

Kezdjük!

Bronzavonz és kéjarany, Miss Douce és Miss Kennedy, fej fej mellett, az Ormond bár vitrázsfüggönye fölött hallották az alkirályi patkók ügetését, csengő acél.

– Az az a nő? – kérdezte Miss Kennedy.

Miss Douce igenel, ott ül őfelsivel, szürke gyöngy és *eau de Nil*.

– Fenséges kontraszt! – mondta Miss Kennedy.

Szinte tűzben vágta rá Miss Douce:

– Nézd azt a pofát a cilinderben!

– Ki? Hol? – kérdezte kéjarany még izgatottabban.

– A második kocsiban – szóltak Miss Douce nedves ajkai, kacagva a napsugárban.

– Idenéz. Várj, megnézem.

Tovaszökkent, bronzavonz, a legtávolibb sarokba, orrát az ablaküvegre lapítva, lihegő lehelet gyűrűjében. Nedves ajakkal kuncogott:

– Majd megdöglik, hogy ide lásson. Felnevetett:

– Jesszusom! Ezek a férfiak micsoda rémes idióták!

Bánatosan.

Miss Kennedy bánatosan odébb ballagott a ragyogó fényből, miközben kibomlott hajtincsét csigába csavarta füle mögé. Bánatosan ballagva, immár nem kéjarany, csavarta, fonta haját. Bánatosan fonta ballagva aranyhaját kagylós füle mögé.

– Ezeknek aztán nincsen semmire gondja – szólt bánatosan.

Egy férfi.

Blooaki ott mendegélt Moulang pipái előtt, mellén melengetve a bűn mézét, Wine régiségboltja előtt, emlékeiben melengetve mézes bűnös szavakat, Carroll feketés, viharvert ezüsttáljai előtt. Raoulért!

Jött a cipősfiú, jött feléjük a bárban, a pincérlányok felé. Őértük, kik nem figyelték, tálcáját a pultra vágta, csörömpölő csészék. És:

– Itt a teájuk – mondta.

Miss Kennedy a teástálcát jólnevelten áthelyezte egy felfordított szódás ládára, mélyen lenn, senki se lássa.

– Na mi az? – szemtelen cipősfiú kérdezte harsányan.

– Találd ki – vágta vissza Miss Douce, otthagyva leshelyét.

– A lovagja, lefogadom.

Bronzavonz most gőgösen:

– Megmondlak Mrs. de Masseynek, ha még egyszer macerálsz ezekkel az impertinens indiszkrécióiddal.

– Impertihmpff-hmphh-hmpff – cipőpuffogta pofátlanul, meghátrálván, ment amerről jött, bronzavonztól fenyegetvén.

Bloom.

Virágját vizsgálva szólt Miss Douce:

– Ez a kölyök kezd elviselhetetlen lenni. Ha nem tanul meg viselkedni, méteresre nyújtom a fülét.

Úrnői modorban, fenséges kontrasztként.

– Ne törődj vele – felelte Miss Kennedy.

Töltött teáscsészébe teát, és vissza a teáskannába teát. Ott kuporogtak a pult fedezéke alatt, várakozva zsámolyon, felfordított szódásládán, várakozva, hogy a tea ázzon. Blúzukat igazgatták, mindkettőn fekete szatén, kettő-kilenc egy yard, várakozva, hogy a tea ázzon és kettő-hét.

Igen, bronzavonz közel, kéjarany távol, közelről az acélcsengést, távolról a patkópengést, hallgatták az acélpatkót, patkócsengést, csengőacélt.

– Nem vagyok rémesen lesülve?

Miss Bronz nyakáról lehúzta a blúzt.

– Nem – mondta Miss Kennedy. – Később majd szép barna lesz. Próbáltad bóraxszal és babérmeggyvízzel?

Miss Douce félig felállt, hogy szeme sarkából megnézze a bőrét az aranybetűs bártükörben ahol fehér- és vörösboros borok poharak csillámlottak és középen egy kagyló.

– És a kezemre is kell majd – mondta.

– Megpróbálhatod glicerinnel is – tanácsolta Miss Kennedy.

Miss Douce búcsút vett nyakától és kezeitől.

– Ezektől a vacakoktól csak kiütést kap az ember – vélekedett, s visszaült. – Kérdeztem azt a vén trottyot Boydnál, mit tudna adni a bőrömre.

Miss Kennedy kitöltötte az immár kiázott teát, és fintorogva fohászkodott:

– Az isten szerelmére, csak őt elő ne hozd!

– De várd már meg, míg elmondom – esdekelt Miss Douce.

Miután az édes teát kiöntötte tejjel Miss Kennedy mind a kettő fülét bedugta apró ujjaival.

– Ne, ne csináld – kiáltotta.

– Azért se hallgatom – kiáltott. De Bloom?

Miss Douce haragos trottyhangon ráreccsent:

– A micsodájára? azt mondja.

Miss Kennedy kidugaszolta fülét, hogy hallja, hogy szóljon: de újra mondta, újra fohászkodott.

– Ne is emlékeztess rá, mert beledöglök. Az az undok vén szörnyeteg! Akkor este az Antient koncertteremben.

Kelletlenül szopogatta főzetét, forró tea, egy hörpintés, hörpintett, édes tea.

– Ilyen volt, ni – mondta Miss Douce, kakas módra felszegte bronzfejét, orrlyuka fújtatva tágult. – Huff! Huff!

Éles kacaj szökkent föl Miss Kennedy torkából. Miss Douce orrcimpái fújtattak és horkantottak, megremegtek, impertihmpff, mintegy zsákmányt szimatolva.

– Ó! – kiáltotta sikítva Miss Kennedy. – Örökké látni fogom a guvadt szemét!

Miss Douce belekondult, bronznevető harangjáték:

– S a másik szeme rám kacsint!

Blooakinek sötét szemei Aaron Meyerbold nevét olvasták. Miért olvasom mindig Meyerholdnak? Talán a holdfény, arra gondolok. És Pros-per Loré hugenotta nevét. Bloom sötét szemei végigpásztázták Bassi Boldogságos Szüzeit. Kék köntös, alatta fehér, jöjjetek hozzám. Azt hiszik, hogy isten: vagyis istennő. Akiket ma. Nem tudtam megnézni. Az a pofa belebeszélt. Diák. Dedalus fiával aztán. Talán ő az a Mulligan. Csupa szemrevaló szűz. Ez az, ami izgatja ezeket a pecéreket: alul a fehér.

Szeme ment tovább. A bűn méze. Édesebb a méznél.

A bűn.

Bronzarany bakfíshangjuk kuncogó csengésbongásban egyesült. Douce és Kennedy, a másik szeme rám kacsint. Ifjú fejük hátravetve, bronzarany most aranykacaj, túláradó nevetéssel sikongtak, a másik szeme, kuncorogva egymásnak jeleznek, szirénszoprán hangokon.

Ah, ziháltak, sóhajtoztak, sóhajtottak, ah, kimerülten, jókedvük lassan elhalt.

Miss Kennedy újra ajkához emelte a csészéjét, nyelt egy apró kortyot és kincikuncogott. Miss Douce, amint a teástálca fölé hajolt, ismét elfintorította az orrát, és viccesen forgatta kidüllesztett szemét. Újabb Kenny-kacaj, előrehajol, hajának szőke pagodája előredől, teknőc fésűcsatja elővillan, szájából kifröccsen teája, teakacajban fuldoklik, fuldokolva köhögve kiabál:

– Ó, az olajosszemű! Képzeld el egy ilyenhez hozzámenni! – kiáltotta. – És az a kis szakállkája!

Douce torkából felséges kiáltás áradt, testes, asszonytestes kiáltás, az örömé, a gyönyörűségé, a felháborodásé.

– Hozzámenni egy ilyen olajosorrúhoz! – kiáltotta.

Éles-széles nevetéssel, bronzavonz és kéjemély, unszolják egymást, hogy csengjenek és bongjanak, skálában hangzanak, hol kéjbronz, hol aranyvonz, éles-széles nevetésre nevetés. És még nevetés. Az olajosszeműt? Hogyne

ismerném. Kifulladtan, kimerülten, zilált fejüket a pult peremére fektették, fonatos pagodát a fényes fésűs mellé. Arcuk bíborba borult (Ó!), levegő után kapkodnak, izzadnak (Ó!), lélegzetük elakad.

Hozzámenni Bloomhoz, bloomolajhoz.

– Ó, minden szentek fenn az égben! – sóhajtotta Miss Douce hullámzó rózsakeble fölött. – Nem kellett volna ennyit nevetnem. Tisztára átnedvesedtem.

– Jaj, Miss Douce! – tiltakozott Miss Kennedy. – Rémes vagy!

És arca még mélyebb bíborba borult (te rémes!), még aranylóbb. Bloomolaj Cantwell irodája mellett csusszant el és Ceppi olajtól fénylő madonnái előtt. Nannetti apja üzletelt ilyen dolgokkal, ajtóról ajtóra, úgy mint én. A vallás kifizetődik. Beszélnem kell vele a hirdetés miatt. Együnk előbb? Éhes vagyok. Még ne. Négyre mondta. Az idő nem áll meg. A mutatók egyre csak forognak. Na gyerünk. Hol egyek? A Clarence-ben, a Dolphinban. Gyerünk. Raoulért! Együnk. Ha összeszedek öt guineát ezekkel a hirdetésekkel. Az ibolyaszín selyem alsószoknyák. Még nem. A bűn méze.

Már nem pirult, csak épp irult a hűltarany.

Mr. Dedalus sétált be a bárba. Csorba körmét csipegetve, hüvelykujja repedt körmét lecsippentve. Csipp. Besétált.

– Ó, isten hozta itthon, Miss Douce.

Kezét szorongatta. Hogy jól sikerült-e a szabadság.

– Istenien.

Mr. Dedalus remélte, hogy az idő kellemes volt Rostrevorban.

– Mesés volt – mondta Miss Douce. – Nézze csak, szép kis látványosság lett belőlem. Az ember egész nap kinn sül a strandon.

Bronzfehérség.

– Ez nagyon-nagyon huncut dolog volt magától – mondta Mr. Dedalus, és elnézően patyogatta Miss Douce kezét. – Így kísérteni szegény ártatlan férfiakat!

Szatén Miss Douce visszahúz egy szelíd kacsot.

– Ó, menjen már! – mondta. – Maga és az ártatlanság. Ne nevettessen!

Pedig az volt.

– Pedig az vagyok – és elmerengett. – Oly ártatlan voltam a bölcsőben, hogy Szende Simonra kereszteltek.

– Imádnivaló lehetett! – mondta feleletképpen Miss Douce. – No és? Mára mit rendelt a doktor bácsi?

– Tudja, mit? – merengett Mr. Dedalus –, magára bízom. Egy pohár friss vízzel és egy fél whiskyvel ha fáraszthatnám.

Csiling.

– Azonnal és repesve – helyeselt Miss Douce.

Kecsesen és repesve fordult a Cantrell és Cochrane-féle aranyozott tükör felé. Kecsesen megcsapolta a kristályüveg hordócskát, arany whisky ömlött fél pohár. Kabátszárnya alól Mr. Dedalus pipát és dohányzacskót húzott elő. Repeső kecsesség kiszolgált. Ő meg belefújt két száraz fuvolahangot a pipaszárba.

– A keservit – merengett. – Én is szerettem volna egyszer eljutni a Mourne-hegységbe. Fölér egy fél tüdővel, ha az ember ott szippantgatja az ózont. De hát ami késik, nem múlik, legalábbis így mondják. Igen, igen.

Igen. Ujjával szőke dohányszálakat, leányhajat, sellőhajat tömködött pipájába. Csipp. Szál. Mélán. Némán. Senki sem mondott semmit sem. Igen. Miss Douce vígan trillázva fényesre törölt egy poharat.

– *Ó, Idolores, keleti tengerek királynője!*

– Mr. Lidwell benézett már ma?

Betoppant Lenehan. Körbekémlelt Lenehan. Mr. Bloom elérte az Essex Bridge-et. Igen, Mr. Bloom átment Yessex hídján. Marthának írni kell. Papírt kell venni. Dalynél. A kisasszony ott udvarias. Bloom. Derék öreg Bloom. Bloomba borult már a rozs.

– Itt volt, ebédidőben – felelte Miss Douce.

Lenehan közelebb lépett.

– Mr. Boylan nem keresett?

Kérdezett. A nő válaszolt.

– Miss Kennedy, nem járt itt Mr. Boylan, míg én fönn voltam?

A nő kérdezett. Miss Hang Kennedy válaszolt, a második csésze teát egyensúlyozva, szeme a könyvben.

– Nem. Nem járt itt.

Miss Pupilla Kennedy, hallható nem látható, olvasott tovább. Lenehan a szendvicsbura körül rótta kerek körét körül belül.

– Kukucs! Ki van ott a sarokban?

Bár Kennedy-pillantás nem bíztatta egy sem, ő csak tovább próbálkozott. Csapolt sorok. Csak a feketéket kell ám elolvasni: a kerek az O, a görbe az S.

Csingiling lengve cseng.

Lányarany csak olvasott, fel se pillantott. Ne törődj vele. Nem törődött vele, miközben Lenehan, mintha könyvből mondaná, valami süket mesét szolmizált, tompa puffogással:

– Róka látta gyötta gólya. Róka monta héte gólya: Dugbe csőröd torkomba, húzki csontot belűle.

Hiába duruzsolt. Miss Douce a teájába nézett, félre. Lenehan sóhajtott, félre:

– Ó jajnekem!

Üdvözölte Mr. Dedalust és egy biccentést kapott cserébe.

– Üdvözletet hozok egy neves apa neves fiától.

– Vajh ki légyen ő? – kérdezte Mr. Dedalus.

Lenehan kitárta szívélyes karjait. Ugyan ki?

– Hogy ki légyen? – kérdezte. – Lehet ilyet kérdezni? Stephen, az ifjú bárd.

Száraz.

Mr. Dedalus, neves atya, letette száraz töltött pipáját.

– Értem – mondta. – Első pillanatra valóban nem ismertem rá. Hallom, válogatott társaságot gyűjtött maga köré. Találkozott vele mostanában?

Találkozott.

– Vele ürítettem fenékig az istenek kelyhét ezen a szent napon – mondta Lenehan. – Mooneynál *en ville* és Mooneynál *sur mer*. Most kapta meg a dohányt múzsája vajúdásáért.

Rámosolygott bronzavonz teaáztatta ajkaira, fülelő ajkak és:

– Erin *élite*-je csüggött ajkain. Hugh MacHugh a bölcs kövér kisöreg, Dublin legragyogóbb tollnoka és szerkesztője, és a kis vándorénekes a nyirkos vad nyugati világból, akit a világ a zengzetes O'Madden Burke néven ismer.

Szünet után Mr. Dedalus fölemelte grogját és.

– Módfelett szórakoztató lehetett – mondta. – Képzelem.

Képzeli. Ivott. Messze kéklő tájba révült szemmel. Poharát letette. A különterem ajtaja felé nézett.

– Látom, máshová állították a zongorát.

– Itt volt ma a hangoló – válaszolta Miss Douce –, felhangolta a műsorra, életemben nem hallottam még embert ilyen fenségesen játszani.

– Ne mondja!

– Hát nincs igazam, Miss Kennedy? Tudja, az az igazi klasszikus. És méghozzá vak, szerencsétlen fickó. Esküszöm, nem volt még húszéves.

– Komolyan? – nézett rá Mr. Dedalus. Ivott, téblábolt.

– Olyan szomorú, ha az ember az arcába néz neki – szánakozott Miss Douce.

A jó kurva anyád!

Szánalmába belecsengetett egy vendég csengetése. A bár és az étterem ajtajában megjelent a kopasz Pat, megjelent a süket Pat, megjelent Pat, az Ormond pincére. Egy világost a vendégnek. Miss Douce nem repesve fordult a világosért.

Lenehan türelemmel várta a türelmetlenségtől boylángoló lengve csengő bagzóboyt.

Föltámasztva a fedelet (ki?) belebámult a koporsóba (koporsó?) a tripla rézsútos (zongora!) húrokra. Leütött három billentyűt (ez a kéz patyogatta elnézően a lány kezét), finoman a pedálra lépve, hogy lássa az emelkedő nemez vastagságát, hogy hallja a tompa kalapácsütéseket működés közben.

Két lap krémszín velinpapír az egyik tartalék két boríték mikor Wisdom Helynél voltam bölcs Bloom Dalynél vette Henry Flower. Nem boldog az otthonában? A virág vigasztalás nekem és a tű megsebzi a szerel. Virágnyelv valamit jel. Százszorszép volt? Ártatlanság, mármint. Tisztességes hajadon találkozna mise után. Végtelenül köszönöm szépen. Bölcs Bloom plakátot nézett egy ajtón, hintázó sellő cigarettázik huncut hullámok között. Szívjon Sellőt, hűset szippant. Haja árad: epedő. Valami férfiért. Raoulért. Körülnézett és messze az Essex Bridge-en kackiás kalapot látott, ott billegett egy ringva csengő kocsi fölött. Persze hogy az a. Megint. Harmadszor. Véletlenek összjátéka.

Ruganyos gumikon ringva csengve gurult tova, a hídról az Ormond rakpartra. Kövesd. Kockáztasd meg. Gyerünk, gyorsan. Négykor. Mindjárt. Ki innen.

– Két penny lesz, uram – bátorkodott közbeszólni az eladólány.

– Persze, persze... Majd elfelejtettem... Ne haragudjon...

– És négy vissza.

És négykor Molly. Elbájolóan mosolygott Bloorakineka. Bloo visszamo gyorskime. Szlát. Azt hiszed, te vagy az egyetlen virágszál a réten? Ez mindenkinek jár. Férfivevőknek.

Kéjarany álomittas némasággal hajolt könyve fölé.

Egy hang a különteremből, halódva hosszan. A hangvilla, a hangolóé, mit otthagyott, most megszólalt. Újra a hang. Ahogy kitartja, ahogy búg.

Hallod?... Búgott, tisztán, tisztábban, puhán, még puhábban zsongtak villaszárai. Halódva hosszan a hívó hang.

Pat kifizette a vendég pukkanós palackját, majd a pohár, a tálca és a pukkanós palack fölött odasúgta elmenőben, kopaszon és süketen. Miss Douce-nak:

– *A hajnalcsillag is kihunyt...*

Hangtalan dal dallott odabentről dalolva:

– *...reggel kél a láthatáron.*

Madárhangok rezgő-csiripelő tizenkét fokú skálája válaszolt, finom ujjak alatt. A billentyűk gyöngyfüzére csupa fény és drága szikra, csengő csembaló, dalra szólította a hangot, énekelje a hajnal harmatdalát, az ifjúságot, szerelmesek búcsúját, az élet és a vágy örök reggelét.

– *Harmatcseppek gyöngyvirágon...*

Lenehan ajkai halk csábdalt selypegtek a pult felett.

– Nézz reám – mondta –, Kasztília rózsája.

A járda mellett csengő ringott, aztán csend.

Fölkelt és becsukta könyvét, Kasztília rózsája: izgatottan, elveszetten, álmodozva emelkedett.

– Na és min bukott el a nő? Ármány vagy bujaság? – kérdezte Lenehan.

Kasztília rózsája megvetéssel a hangjában felelt:

– Hülye kérdésre nincs válasz.

Úrinő, a szíve kő.

Bagzó Boylan sikkes sárga cipői nyikorogtak a bár padlóján, amerre ment. Igen, kéjarany közel, bronzavonz távol. Lenehan meghallotta, megismerte és köszöntötte:

– A győzedelmes hős ím közelg!

A kocsi és az ablak között, óvatosan osont Bloom, legyőzetlen hős. Még a végén meglát. Az ülés, amin ült: még meleg. Óvatos kandúrmód sétált Richie Goulding irattáskája felé, mely köszöntésre emelkedett.

– *És én tetőled...*

– Hallottam, hogy itt vagy – mondta Bagzó Boylan.

Hódolattal a szép Miss Kennedy iránt, megbiccentette szalmakalapját. A hölgy rámosolygott. De bronz testvére túlmosolyogta, pávaként tárva keblét, rózsáját, dúsabb haját.

Sikkes Boylan rutinosan rendelkezett az italok felől.

– Na? Óhaj, sóhaj? Pohár barna? Akkor ide kérek egy pohár barnát és nekem egy kökényt. Sürgöny megjött?

Egyelőre nem. Négykor Molly. Ki mondott négyet?

Cowley vörös fülei és ádámcsutkája az alseriff irodájának ajtajában. Elkerülni. Goulding épp kapóra jön. Mi a fenét keres az Ormondban? Kocsija vár. Várjunk.

Vanszerencsém. Hovahova? Bekapni valamit? Én is éppen. Gyerünk ide. Hogy? Az Ormondban? A legjobb ár egész Dublinban. Komolyan? Étterem. Most lapulj. Láss, de ne lássanak. Tudja mit? Magával tartok. Gyerünk. Richie ment elöl. Bloom ment a táska után. Fejedelmi lakoma.

Miss Douce magasra nyúlt egy kancsóért, szaténkarját kinyújtotta, büszke büsztje majd' kibuggyant, oly magasra.

– Ó! Ó! – rezzent fel Lenehan, minden nyújtózkodásra lihegve. – Ó!

De a lány zsákmányát könnyen elkapta és diadallal húzta le a polcról.

– Nőni kéne még egy kicsit, igaz-e? – kérdezte Bagzó Boylan.

Bronzalány, töltögetve-öntögetve a sűrű, szirupos likőrt a fiaskóból a férfi szájának szánva, nézte ahogy folyik (folyvást a virágot a gomblyukában: kitől kapta?) és szirupos hangon szólt:

– Elsőosztályú áru kis kiszerelésben.

Márminthogy ő. Ügyesen töltötte a szirupszörpös kökényt.

– Egészség! – mondta Bagzó.

Jókora pénzérmét dobott az asztalra. Érme csengett.

– Várj – mondta Lenehan –, míg én...

– Egészség – kívánta, emelve habzó sörét.

– Jogar kenterben veri az egész mezőnyt – mondta.

– Magam is feltettem rá valamicskét – mondta Boylan és kacsintva kortyolt. – Persze nem magam miatt. Egy ismerősöm kedvéért.

Lenehan még ivott és vigyorgott félrebillent sörére és Miss Douce félig nyílt ajkaira, épp csak dudorászták az imént még trillázott óceándalt. Idolores. A keleti tengerek.

Óra surrogott. Miss Kennedy ment el mellettük (kitől a virága?), kezében a teástálca, kifelé. Óra bongott.

Miss Douce elvette Boylan pénzét, és keményen beleütött a pénztárgépbe. Zengett. Óra bongott. Egyiptom szépe turkált-furkált a pénztárfiókban, dúdolt tovább, és visszaadta az aprópénzt. Nyugatra nézz. Bong. Énértem.

– Mennyi is az idő – kérdezte Bagzó Boylan. – Négy? Óra. Bong.

Lenehan összeszűkült szemmel nézte a dúdolót, a dúdoló kebleket, és megrángatta Bagzó Boylan zakóját.

– Halljuk az idő szavát – mondta.

Goulding, Collis és Ward irattáskája Bloomot rozsvirág-mintás asztalok közt vezette. Céltalanul választott asztalt, izgatott célzatossággal, kopasz Pat kísérő jelenléte mellett, az ajtó közelében. Legyünk közel. Négykor. Elfelejtette volna? Talán fortély. Késni: étvágygerjesztőnek. Én képtelen lennék. Várni, várni. Pat, a pincér, várt picit.

Szikrázó bronzazúr elnézte Bagzúr égszínkék szemét és csokornyakkendőjét.

– Gyerünk – sürgette Lenehan. – Senki nincs itt. Ő még sosem hallotta.

– *...Flóra ajka oly közel.*

Magas hang zengett a magasban, tisztán, szopránban. Keblén hullámzó rózsája sugallatára Bronzszelíd kutatta Bagzó Boylan virágát és szemét.

– Kérem, kérem.

Könyörgésére vallomás érkezett válaszul.

– Búcsúzni tőled nem tudok...

– Majd ha fagy – ígérte Miss Douce tartózkodón.

– Nem! Most! Most! – sürgette Lenehan. – *Sonnez la cloche!* Gyorsan! Nincs itt senki!

A lány körülnézett. Gyorsan, Miss Kenn hallótávon kívül. Hirtelen hajlás, le. Két égő arc figyelte ívét.

Remegve tévelyegtek az akkordok a magasban, megtalálták, elvesztették, eltűnt, előtűnt a kósza akkord.

– Most! Gyorsan! *Sonnez!*

Lehajolva szoknyája csücskét felcsípte a térde fölé. Késleltetés. Tovább gúnyolta őket, háta hajlott, elszánt tekintettel halogatott.

– *Sonnez!*

Cupp. Hirtelen elengedte a kinyújtott harisnyatartót, az hirtelen visszacuppant, cuppmeleg a cuppanójára, harisnyameleg női combra.

– *La cloche!* – rikkantotta jókedvűen Lenehan. – A gazdi idomítása. Háló nélkül.

Önelégülten somolymosolygott (Jesszusom! Ezek a férfiak!), mégis, miközben a fény felé siklott, szelíden Boylanre mosolygott.

– Maga az ordenáréság netovábbja – jegyezte meg, tovasiklón.

Boylan csak nézte, nézte. Kelyhét kövér ajkához lökte, apró kelyhét kiitta, szopogatva szirupja utolsó kövér, ibolyaszín cseppjeit. Megbabonázott szeme követte a nő tovasikló fejét, ahogy áthaladt a báron, tükrök közt, aranyívükben csillámló gyömbérsörös, fehér- és vörösboros poharak és egy

tüskés kagyló, s ott új fényharmóniák gyűltek és tükröződtek, bronz a bronzsugárban.

Igen, bronz, bronzközelben.

– *...Szerelmem! Most Isten veled!*

– Na én mentem – mondta türelmetlen Boylángoló.

Kelyhét hirtelen eltolta, és felkapta a visszajárót.

– Várj egy pislantást – kérte Lenehan, és nyeldekelt szaporán. – Még azt akartam mondani neked... Tom Rochford...

– Gyere már a bagzó mindenségit – sürgette Bagzó Boylan, elmenőben.

Lenehan nyelt, hogy mehetünk.

– Mi van? Kanos vagy? – szólt rá. – Várj. Jövök már.

Követte a sietősen nyikorgó cipőket, de a küszöbnél fürgén félreállt, belépő árnyakat üdvözölt, egy testeset és egy sovány át.

– Szívélyes üdvözletem. Mr. Dollard.

– Mi? Üdv, üdv – válaszolt Ben Dollard borongó basszusa, egy pillanatra elfelejtve Cowley atya keservét. – Attól a palitól többé ne félj, Bob. Alf Bergan majd beszél a hosszúval. Most az egyszer megfingatjuk azt az iskarióti Júdást, Nagyot sóhajtva Mr. Dedalus jött keresztül a vendéglő különtermén, ujjával egyik szemhéját dörzsölve.

– Hahó! De még hogy! – jódlizott vígan Ben Dollard. – Nosza, Simon, halljunk egy szép dalocskát! A zongorát már hallottuk.

A kopasz Pat, a süket pincér, várta, várta a rendeléseket. Richie-nek Power. És Bloom? Nézzük csak. Kétszer nem akarnám sétáltatni. A tyúkszemei. Most van négy. Milyen meleg ez a fekete ruha. Na és az idegizgalom. Refraktálja (ez az?) a hőt. Nézzük csak. Almabor. Jó. Legyen egy üveg almabor.

– Ugyan eriggy már – mondta Mr. Dedalus. – Csak úgy kalimpáltam.

– No, halljuk, halljuk már azt a nótát – erősködött Ben Dollard. – Félre bánat! Gyere, Bob.

Dollard vonult elöl, át a különterembe, bő gatyában (fogják meg azt a pasast abban a: nosza fogják meg.) Ráhuppant dollardosan a zongoraszékre. Csúzos mancsa ráhuppant a billentyűkre. Huppant, majd megállt legott.

A kopasz Pat az ajtóban találkozott a teátlanul visszatérő kéjarannyal. Süketen kérte a Powert és az almabort, Bronzavonz az ablaknál kémlelt, bronza most oly messzi táj.

Csengő csendül lendül.

Bloom hallotta a csengőt, halkan ring. Eltűnt. Könnyű siralomsóhaj hagyta el Bloom ajkát az abrosz némakék virágai felett. Csengő. Eltűnt. Cseng. Hallga.

– *Szerelem és háború*, Ben – mondta Mr. Dedalus. – Isten áldása a régi szép időkön!

Miss Douce vakmerő szemei észrevétlen fordultak el a vitrázsfüggönytől, amint hirtelen eltalálták a nap sugarai. Eltűnt. Tűnődőn (ó, ki tudja?), napfénysújtottan (a hirtelen fénytől) leeresztette a rolót surranó zsinórokon. Tűnődőn eresztette (miért ment el ily gyorsan, mikor én?) a rolót bronzszíne fölé, a pult fölé, ahol a kopasz állt nővérével, kéjarannyal, túlzó kontraszt, kontrakontraszt, lassú hűs homályos zöldje tengereknek, árnyak síkos mélye, *eau de Nil*.

– Szegény öreg Goodwin zongorázott akkor este – emlékeztette őket Cowley atya. – Némi nézeteltérése támadt a Collard granddal.

Támadni támadt.

– Fő, hogy az itallal megvolt az összhang – jegyezte meg Mr. Dedalus. – Az atyaúristen se állította volna meg. Dilinyós lett az öreg az első pár korty után.

– Úristen, emlékszel? – kérdezte Ben bőgatya Dollard, elfordulva az elcsigázott billentyűktől. – És mit tesz Isten, nem volt menyegzői ruhám.

Röhögtek mind a hárman. Nem volt menyeg. Röhej trióban. Nem volt menyegzői ruhája.

– Bloom barátunk kapóra jött akkor este – jegyezte meg Mr. Dedalus. – Egyébként hova tűnt a pipám?

Visszaballagott a bárba, az elveszett pipaakkordért. A kopasz Pat italt vitt két ebédelőnek, Richie-nek és Poldinak. Cowley atya újra felkacagott.

– Úgy emlékszem, én mentettem meg a helyzetet, Ben.

– Úgy ám – erősítette meg Ben Dollard. – Jól emlékszem arra a szűk nadrágra, de még mennyire. Ragyogó ötlet volt, Bob.

Cowley atya elpirult ragyogó bíbor fülcimpájáig. Ő mentettemeg a hely. Szűk nad. Ragyogó öt.

– Tudtam, hogy le van égve. A felesége a Coffee Palace-ben zongorázott éhbérért minden szombaton, és ki is adta a tippet, hogy van az a mellékfoglalkozása? Nem emlékszel? Felzörgettünk minden házat végig a Holles Streeten, hogy megtaláljuk őket, míg végre az a pofa Keogh-nál megadta a számot. Hát nem emlékszel?

Ben emlékezett, széles arca messze csodálkozott.

– Jézus ereje! Micsoda operabáli maskarákkal és kacatokkal volt teli a nő lakása!

Mr. Dedalus ballagott vissza, pipával a kezében.

– Merrion Square-i stílus. Báli ruhák, és udvari öltözékek, bizony isten. Viszont a férjura egy vasat se volt hajlandó elfogadni. Nem így volt? Istentelen mennyiségű háromszögletű kalap, meg bolerók, meg térdnadrágok. Nem így volt?

– Bizony, bizony – bólogatott Mr. Dedalus. – Mrs. Marion Bloom mindennemű levetett ruhái.

Csengő csengett lenn a rakpart mentén. Bagzó vígan szökkenő kerekeken terpeszkedett.

Szalonnás máj. Vesés bélszín. Kéremássan. Igen, Pat.

Mrs. Marion. Mentenpisózis. Odaégett. Paul de Kock. Édes neve.

– Mi is volt a neve? Bögyös menyecske. Marion...

– Tweedy.

– Aha. Él az még?

– Miazhogy! És virul.

– Valakinek a lánya volt...

– Az ezred lánya.

– Úgy ám, az angyalát. Még emlékszem is az öreg tamburmajorra. Mr. Dedalus sercentett, lobbantott, gyújtott, ízes pöfföt pöffentett utána.

– Ír nő? Esküszöm, sejtelmem sincs róla. Szerinted ír, Simon?

Pöffentett egy puffogó pöfföt, erősét, ízeset, reccsenőt.

– A pofaizmommal van valami... Hogy?... Kicsit berozsdásodott... Persze, hogy ír... Ó Mollym, én ír kedvesem!

Fanyar felhőbokrétát pöffentett.

– Hosszú utat tett meg Gibraltár sziklájától.

Óceánok árnya mélyén epekedtek, kéjarany a sörcsapnál, bronzavonz a maraschinónál, gondolataikba merülve. Mina Kennedy, Lismore Terrace 4, Drumcondra és Idolores, királynő. Dolores, néma csendben.

Pat kiszolgált, feltálalt. Leopold májat szeletelt. Mindig is, lásd fentebb, nagy előszeretettel fogyasztotta az állati belsőségeket, ízes zúzákat, olajban sült tőkehalikrát. Richie Goulding (Collis és Ward) viszont bélszínt és vesét evett, bélszínt majd vesét, falatról falatra ette, Bloom is ette, ketten ettek.

Bloom és Goulding csendben eggyé lettek, ettek. Fejedelmi lakomát.

Bagzó Boylan vígan csilingelve ügetett végig a Bachelor’s Walkon, napfényben a tüzelő agglegény, kanca fényes fara, hoppgalopp és

ostorfricska, szökkenő kerekeken: terpesz, forró ülés, Boylangoló türelmetlenség. Kanos. Rád jött a? Kanos. Kangörcs. A kangö-gö-görcs.

Dollard bőgő basszusa elnyomta hangjukat a húrok hangbombái fölött:

– *Szerelem lángja ha lelkem hevíti...*

Benlelkemjamin mennydörgése feldörgött a kéjreszketeg mennyezeti rekeszekig.

– Háború! Háború! – kiabált Cowley atya. – Te vagy a nagy harcos!

– Talán nem? – röhögött Ben, a Harcos. – Épp a háziuradra gondoltam. Házbér és szerelem.

Szünetet tartott. Lengette nagyszakállát nagypofáján kapitális baklövése fölött.

– Te aztán szétrepesztenéd a dobhártyáját a hölgynek, öregem, ezzel az orgánummal – mondta Mr. Dedalus, aromatikus füstkarikákon át.

Csak úgy zuhogott a billentyűkre a röhögés Ben Dollard szakállas bőségszarujából. Ő aztán szét!

– Nem beszélve egy másik hártyáról – tette hozzá Cowley atya. – Félidő, Ben. *Amoroso ma non troppo*. Engedj csak oda.

Miss Kennedy kiszolgált két urat, hűs barnával, ónkupákban. Odaszólt valamit nekik. Tökéletesen igaza van, mondta az első úr, csodálatos időnk van. Hűs barnasört ittak. Nem tudja véletlenül a kisasszony, hova megy az alkirály? És acélpatkó patkócsengő csengve hangzik. Nem, nem tudta. De az újságban biztos benne van. Ó, kisasszony, a világért se fáradjon. Nem fáradság. Legyintett és az *Independent* kiteregetett lapjain kereste az alkirályt, haja pagodája lassan mozdult, az alki. Igazán ne fáradjon, mondta az első úr. Ó, igazán semmiség. Ahogy az nézett. Alkirály. Bronzavonz és kéjarany, fülükben acélcsengő.

– .....*ha lelkem hevíti,*
nincs nekem már ho-holnapom.

A máj mártásába Bloom törtkrumplit tört. Szerelem és háború, valaki azt. Ben Dollard óriási. Aznap éjjel, mikor berontott hozzánk, hogy egy frakkot kérjen kölcsön arra a hangversenyre. A nadrág feszült rajta, mint a dob. Zenei sonkák. Molly mekkorát nevetett, mikor elment. Hanyatt vetette magát keresztbe az ágyon, sikított, rugdalózott. Hogy feszült neki minden ingóságán! Ó, mindenszentek fenn az égben, mindjárt bepisilek! Ó, a nők az első sorban! Ó, életemben nem nevettem ennyit! Hát persze, ettől van neki

az a hordómély horgánuma. Vegyük például az eunuchokat. Kíváncsi vagyok, kijátszik? Van érzéke hozzá. Cowley lesz az. Muzikális. Akármilyen hangot leüthetsz és ő tudja. Büdös a szája a szerencsétlen fickónak. Abbahagyta.

Miss Douce édes mosollyal, Lydia Douce, üdvözölte a nyájas ügyvédet, George Lidwell urat, amint belépett. Jónapot. Kissé izzadt dáma-kezét nyújtja férfiúi vasmarkának. Jónapot. Igen, visszajött a szabadságról. Újra a régi rumli-bumli, tudja.

– A barátai odabenn vannak, Mr. Lidwell.

George Lidwell ügyvéd ügyefogyottan szorongatta lydiai kezét.

Csiling.

Bloom májat ev. lásd fentebb. Itt legalább tiszta minden. Az a pofa Burtonnél, csócsált mócsing. Nincs itt senki, csak Goulding és én. Tiszta asztalok, virágok, szalvéták, püspöksüveg formára. Pat ki, Pat be, a kopasz Pat. Semmi munka. A legjobb ár egész Dubl.

Megint zongora. Cowley az. Ahogy odaül, a zongora meg ő rögtön egyek, kölcsönös egyetértés. Kibírhatatlan bélreszelők, húrnyekergetők, a szemük folyton a vonó végén, fűrészelik a csellót, az embernek a fogorvos jut az eszébe. Molly élesen elnyújtott horkolása. Akkor este a páholyban. Harsona zengett alattunk, mintha a lóbőrt húzta volna valaki, a felvonásközökben a másik rézfúvós muki meg csavargatta le a fúvókáját, rázta ki a trombitanyálat. Hozzá a karmester lábai, felfújt nadrágban dzsiggelt. Jól tette, hogy eltakarta.

Dzsiggelő csengő csengve idecseng.

Hárfaszóló. Gyönyörű. Aranyparázsló fény. Egy lány játszott. Vertarany hajó. Fejedelmi mártás, ebbe beleadtak. Bíbor vitorlák. Erin. A hárfa, mely egykoron vagy kétkoron. Hűvös kezek. Ben Howth, a rododendronok. Az ő hárfáik vagyunk. Én. Ő. Öreg. Fiatal.

– Ó, nem megy már ez, öregem – mondta Mr. Dedalus szemérmes egykedvűséggе1.

Erélyesen.

– Kezdd el, a fene essen beléd – fortyant fel Ben Dollard. – Apránként. Majd belejössz.

– *M'appari*, Simon – mondta Cowley atya.

Néhány lépést tett a dobogó széle felé, ünnepélyesen, a szenvedés szobra, hosszú karjait kitárva. Rekedt torkát halkan rekegtette. Csendesen dúdolt egy ott lógó porlepte tengeri tájképhez: A végső búcsú. Hegyfok, hajó,

hullámokon hányódó vitorla. Isten veled. Bájos leány, fátylát a szél kapdossa hegyfokon, körötte szél.

Cowley énekelt:

– *M'appari tutt'amor:*

Il mio sguardo l'incontr...

A lány csak integetett, meg sem hallotta Cowleyt, fátyla libbent a távozó után, ó, egyetlenem, szél, szerelmem, tűnő vitorla, térj vissza.

– Gyerünk, Simon!

– Ó, öreg vagyok én már ehhez, Ben... Különben...

Mr. Dedalus odatette pipáját a hangvilla mellé, és leülve megérintette az engedelmes billentyűket.

– Nem, nem, Simon – mondta Cowley atya visszafordulva. – Játszd az eredetiben. Egy félhanggal lejjebb vagy.

A billentyűk engedelmesen feljebb léptek, utasítás szerint, akadozva, lepleződve, zavarodva.

Cowley atya fellépett a dobogóra.

– Várj Simon. Majd én kísérlek – mondta. – Kelj föl.

Graham Lemon ananászrúdjai mellett, Elvery elefántja mellett csiling szökkent.

Bélszín, vese, máj, mártásba tört püré, fejedelmi lakomáján ott lakomázik Bloom és Goulding fejedelem. Két fejedelem lakomázik, poharat emelnek, Powert isznak és almabort.

A legszebb tenorária, amit valaha írtak, mondta Richie: *Sonnambula*. Hallotta Joe Maas előadásában egy este. Na igen, M'Guckin! Igen. Persze, a maga egyéni módján. Ministránsstílus. Maas, mint ministráns. Senki maas nem tud úgy. Lírai tenor, lehet mondani. Az életben el nem felejti. Soha.

Érző szívű Bloom a májtalan szalonna fölött látta, amint merev vonásai megfeszülnek. Fáj a háta neki. Bright-bajos szemcsillogás. A következő műsorszám. Megfizetni a murit. Pirulák, csirizgalacsin, egy guinea dobozonként. Egy ideig hat. Ő is énekel: *Lent a holtak közt*. Alkalomhoz illő. Vesepástétom. Kutyaharapást. Nem mintha sokra menne vele. A legjobb ár egész. Jellemző rá. Power! Az italra nagyon ad. Apró hiba a pohárban, friss vizet, egyenesen a Vartryból. A pultról gyufát csen, azon spórol. Utána elver egy pengő fontot szirre-szarra. Ha rajta a sor, egy büdös vasa sincs. A konfliskocsissal krajcároskodik, ha beivott. Fura alakok.

Soha életében Richie el nem felejti azt az estét. Soha, a sírig, nem, A régi Royal színházban, fent a kakasülőn a kis Peake-kel. És mikor az első hang.

Richie hangja megtorpant.

Most valami nagy hadova jön. Rapszódiák minden istennyiláról, El is hiszi a saját hazugságait. Komolyan hiszi. Szédületes hazudozó. Jó memória kell hozzá.

– Ez mi, ez a dal? – kérdezte Leopold Bloom.

– *Minden elveszett*.

Richie ajkát csücsörítette. Mély kezdőhangja édeskísértetiesen mormogott: minden. Egy csalogány. Egy sármány. Lélegzete, dalosmadár, a fogai szépek, büszke is rá, panaszos jajbánattal fuvolázott. Elveszett. Dús hangzat. Két énekhang, egyben. Feketerigót hallottam a galagonyavölgyben. Az én motívumaimat szőtte egybe és úgy variálta. Minden majdnem elve új hang szett egészen. Visszhang. Mily édes a válasz. Hogy van ez? Minden elveszett. Milyen gyászosan fütyülte. Hanyatlás, lemondás, minden elveszett.

Bloom leopoldalról fülelt, közben a terítő ráncát simítgatta ki a virágváza alól. Rend. Igen, emlékszem. Kedves dal. Almában ment hozzá a nő. Ártatlanság a holdsugárban. Bátrak. Nem is sejtik a veszélyt. Mégis vissza kell tartani. A nevén szólítani. Vízzel érinteni. Vígan csilingelve. Túl késő. A nő alig várta, hogy mehessen. Ezért van az, hogy. Nő. Próbáld megállítani a tengert. Igen: minden elveszett.

– Gyönyörű dallam – mondta mindenveszett leomolt Bloom. – Jól ismerem.

Richie Goulding soha életében.

Különben ő is tudja pontosan. Vagy érzi. Még mindig a lányára céloz. A bölcs gyermek, aki tudja, ki az apja, mondta Dedalus. Hát én?

Bloom fölsandított májatlan tányérjából. Mindenelveszett arc. A régi mókás Richie. A viccek mind szakállt eresztettek. És a fülmozgatás. Szalvétagyűrűből monokli. Most? Tarháló leveleket küldözget a fiával. Kancsal Walter, igen uram, el van intézve, uram. Igazán nem alkalmatlankodnék, de bizonyos kinnlevőségeim nem folytak be. Megértésében bízva.

Megint zongora. Most jobb a hangja, mint mikor utoljára hallottam. Biztos hangolták. Megint elhallgat.

Dollard és Cowley még mindig noszogatták a késlekedő dalnokot, hogy ki vele.

– Vele. Simon!

– Ki. Simon!

– Hölgyeim és uraim, mélységesen lekötelez ez a szívélyes bíztatás.

– Ki. Simon!

– Pénzem az nincsen nékem, de ha kölcsönöznének némi figyelmet szerény személyemnek, igyekszem valamit énekelni egy megtört szív fájdalmairól.

A szendvicsbura óvó árnyékában Lydia törékeny bájjal adta-vette őbronzságát és őrózsáját: éppúgy, mint Mina aranyhaj-pagodája a két ónkupát, hűs, tengerszín *eau de Níl*.

Az előjáték hárfafutamai véget értek. Egy hosszan elnyújtott, reményteli akkord hívta elő az énekhangot.

– *Midőn először láttam édes arcodat*.

Richie hátrafordult.

– Si Dedalus hangja – mondta.

Bolydult aggyal, kipirult arccal hallgatták, érezve az édes áramlást, mely átáramlott bőrön, testen, szíven, lelken és hátgerincén. Bloom intett Patnek, kopasz Pat, a pincér, nagyothall, hogy nyissa ki egy kicsit a bár ajtaját. A bár ajtaját. Úgy. Úgy jó lesz. Pat, a pincér, várva vár, várja, hogy hallja, merthogy nagyothall, az ajtónál.

– *...Éreztem, elhágy a bánat.*

Az álló levegő csöndjében egy hang dalolt nekik, mélyen, nem eső, nem suttogó levelek, nem vonósok vagy fúvósok hangja, nem hogyishívják cimbalmok zöngéi. Szavakkal érintette hallgató fülüket, hallgató szívüket, emlékekben élő életüket. Oly jó volt hallgatni: mintha mindkettőjüket elhagyta volna a bánat, midőn először meghallották. Midőn először látták a szépség irgalmát, elveszett lelkek, Richie, Poldi, olyasvalakitől, akitől a legkevésbé várták, egy leány első irgalmas lágyszerelmes, hőn áhított szavát.

Énekké vált szerelem: a szerelem régi édes dallama. Bloom óvatosan letekerte a gumiszalagot a csomagjáról. A szerelem régi, édes, *sonnez la* kéjarany. Bloom villaként meredő négy ujja köré csavarta a szalagot, feszítette, lazította, duplán csavarta nyughatatlan ujjai közt, duplán, négyszeresen, oktávban, szorosra béklyózta őket.

– *Telve reménnyel és gyönyörrel...*

Tenoristák tucatjával csavarják ujjuk köré a nőket. Felfokozott áramlás. Lábuk elé hullt virág, övék a világ. A fejem szinte. Cseng a gyönyörűségtől. Nagyképű sznoboknak csak nem énekelhet. A fejem szinte széjdeleg. Őérte illatosítja magát. Milyen parfümöt használ a felesége? Tudni akarom. Csiling. Megáll. Kopog. Utolsó pillantás a tükörbe mindig, mielőtt kinyitja

az ajtót. Az előszoba. Hol is? Hogy szolgál? Prímán. Hol? Hogy mit? Vagy? Cachou-fiola, csókpirula a retiküljében. Igen? Kezével kutatta dús.

Ó jaj! A hang magasabbra szállt, sóhaj, modulál: hangos, telt, ragyogó, büszke.

– *De jaj, mind csak álom, mindhiába...*

A hangja még most is tökéletes. A corki levegő lágyabb, a kiejtés úgyszintén. Bolond ember! Betegre kereshette volna magát. Rossz szöveget énekel. A feleségét halálra nyúzta: most énekel. De ki tudja. Ők ketten csak. Ha Simon tönkre nem megy. Ütemre üget az utcán. Még a lába és keze is énekel. Ital. Túlfeszített idegek. Az embernek meg kell tartóztatnia magát, ha énekel. Jenny Lind-féle étrend: erőleves, zsályaolaj, nyers tojás, két deci krémtejszín. A révült krémült hangszínért.

A szívmeleg áradt, áradt tovább: lassan, duzzadozva. Duzzadozva lüktetett. Ez a beszéd! Most! Add! Tiéd! Lüktet: érzed, lüktetés! Büszkén lüktetve mered.

Szavak? Zene? Nem: ami mögötte van.

Bloom hurkolt, kibogozta, kötött, oldott.

Bloom. Meleg lekváros nyaldfel sejtelem áradt a kiáradó zenében, vágyban, mindent elözönlő sötét ízű áradat. Tapogasd, tiporgasd, tépegesd, teperd magad alá. Döfd. Táguló nyílások tágulnak. Döfd. Melegérzésörömea. Döfd. Gáttörő, áttörő, zúduló ömlések. Áradás, ömlés, áramlás, örömömlés, dobbanó döfés. Most! Szerelem szókincse.

– *...reménysugár...*

Fénysugár. Lydia Lidwellnek, alighallható nyikkanás, úrihölgy, a múzsa hallnisehallható reménysug.

A *Martha*ból van. Véletlenek összjátéka. Épp akarok írni neki. Lionel dala. Milyen szép neve van. Itt nem írhatok. Fogadja szívesen szerény ajánd. Játszani szíve húrjain, bukszája húrjain úgyszintén. Micsoda kis. Rossz kisfiúnak neveztem magát. De hogy ez a név mégis: Martha. Hát nem különös? Épp ma, Lionel hangja visszatért, halkabb, de fáradatlan. Újra énekelt, Richie-nek, Poldinak, Lydia Lidwellnek énekelt, Patnek is, tátott száj, tátott fül, nagyothall, ajtónáll. Hogyan látta meg először édes arcát, hogyan hagyta el a bánat, termete, alakja, szava hogyan bűvölte el Gould Lidwellt, s hogyan nyerte meg Pat Bloom szívét.

Nem bánnám, ha az arcát is látnám hozzá. Az ember jobban érti. Ezért volt, hogy a borbély Dragónál mindig az arcomat nézte, miközben én a

tükörbeli arcához beszéltem. Viszont innen messzebbről mégis jobban hallani, mint odabenn a bárban.

– *Egy kegyes mosoly...*

Első este, midőn először láttam Mollyt Mat Dillonnál Terenure-ban. Sárgában, hozzá fekete csipke. A zenés-székes társasjáték. Mi ketten maradtunk benn a legtovább. Végzet. Ő és utána én. Végzet. Körbe, körbe, nem siet. Gyorsan körbe. Mi ketten. Mindenki odanézett. Állj. Leült. A vesztesek bámultak. Kacagó ajka. Sárga térde.

– *Már megbűvölt engemet...*

Ének. A *Várakozás*, azt énekelte. Lapoztam neki. Telt, parfümös hang, milyen parfümöt használ, orgonafák. Láttam a mellét, telt mindkettő, trillázó torok. Először láttam. Megköszönte. Miért engem? Végzet. Spanyolos szemek. Egy körtefa alatt a sétálóudvar egyedül ebben az órában a vén Madridban árnyék félig eltakarja Dolores ődolores. Felém. Csábító. Ah! elcsábító.

– *Martha! Ah! Martha!*

Lionel feleszmélt az ábrándozásból, és fájdalmasan felkiáltott, a szenvedély feltörő kiáltása a szerelméhez, hogy térjen vissza, az egyre mélyülő, mégis szárnyaló harmónia akkordjaival. Magányos lionelsikolya, hogy Martha tudja, hogy érezze már. Hogy csakis Őrá vár. Hol? Itt-ott, próbáld emitt, próbáld amott, mind keressük, hol. Valahol.

– *Jö-öjj hát vissza, Jö-öjj, te drága!*

Egyedül. Egyetlen szerelem. Egyetlen remény. Egyetlen vigasztalásom. Martha, mellhang, jöjj vissza!

– Jöjj...

A magasba szárnyalt, madár, kitárt szárny, éles hirtelen sikoly, ezüst ellipszisen száll szelíden, sebesen, szüntelen, egyetlenem, jöjj, ne húzd nagyon soká, hosszú lélegzet, hosszú életet lehel, magasba szárnyal, magasban ragyogó, lángoló, koronás, magasan a szimbolista tündökletességben, magasan az éteri kebelben, magasan a szélesmagas ragyogásban, mindenütt mindenszárnyaló mindenekben és mindenek körül, végtelenségességesség...

– *Vissza hát!*

Siopold!

Elepedt.

Jöjj. Nagyszerű. Mindenki tapsolt. Kénytelen. Jönni. Vissza, hozzám, férfihoz, nőhöz, hozzád is, hozzám, hozzánk.

– Bravó! Tapsra taps. Ez az, Simon! Tapsra tapsra taps. Encore! Tapsitapsitaps. Ez ám a hang! Bravó, Simon! Tapstoptaps. Halljuk! Hogyvolt, hogytaps, beszéltek, kiabáltak, tapsoltak, Ben Dollard, Lydia Douce, George Lidwell, Pat, Mina Kennedy, a két úr a két önkupával, Cowley, az első úr önkupával és bronz Miss Douce, és arany Miss Mina.

Bagzó Boylan sikkes sárga cipője nyikorgott a padlón, lásd fentebb. Végigcsilingelt Sir John Gray, Horatio félkarú nőrabló Nelson, valamint Theobald Mathew tisztelendő atya emlékműve mellett, szökkent, lásd kissé fentebb. Trapp, terpesz, forró ülés. *Cloche. Sonnez la. Cloche*. *Sonnez la*. A kanca lassított a dombon, Rotunda, Rutland Square. Lassú ez így Boylannek, türelmetlen Boylangolónak, Bagzónak, ahogy a kanca zötyög.

Cowley akkordjainak utózöngéi lassan elhaltak az immár gazdagabb éterben.

Richie Goulding a Powerjét, Leopold Bloom az almaborát itta, Lidwell a Guinnessét. A második úr megjegyezte, hogy fogyasztanának még két önkupával, ha nem túl nagy fáradság a kisasszonynak. Miss Kennedy somolygott, elvette az üres kupákat, korallpiros ajkak, az elsőnek, a másodiknak. Szó sincs fáradságról.

– Hét nap a dutyiban – mondta Ben Dollard –, kenyéren és vízen. Utána úgy énekelnél, mint a kerti csalogány.

Lionel Simon, operaénekes, nevetett. Bob Cowley atya játszott. Mina Kennedy kiszolgált. A második úr fizetett. Tom Kernan peckesen bejött. A megbámult Lydia visszabámult. Bloom viszont magában dúdolt.

Bámulatos.

Richie, csupa bámulat, arról az isteni férfihangról áradozott. Felidézett egy régi, régi estét. Azt az estét soha nem felejti el. Si énekelte a *Rang és hírnev*et Ned Lambertnél, igen. Te jó isten, életében nem hallott még egy ilyen hangot, de soha, hogy *csalódtam benned, néma hát a szív*, istenemre, még senki nem énekelte ilyen tisztán, hogy *kihűlt már a szív*, oly csengőn, hogy *kihűlt már*, megkérdezheted Lambertet, ő is megmondja.

Goulding, küszködő pírral sápadt arcán, mesélt Mr. arról az éjszakáról Bloomnak, amikor Si Ned Dedalus énekelte Lambert házában a *Rang és hírnevet.*

Mr. Bloom figyelt, miközben ő, Richie Goulding mesélt arról az éjszakáról, neki, Mr. Bloomnak, mikor ő, Richie, hallotta őt, Si Dedalust énekelni a *Rang és hírnev*et, az ő, Ned Lambert házában.

Sógorság: rokonság. Ha egymást meglátják, egymáshoz se szólnak. Elszakadt köztük egy húr, alighanem. Jóformán keresztülnéz rajta. És erre ő? Még százszor jobban csodálja. Hogy akkor éjszaka, mikor Si énekelt. Az emberi hang, két finom selyemfonál. Csodálatosabb bárminél.

Fájdalmas hang. Most nyugalmasabb. Az ember szinte hallja még a csöndben, miután abbahagyta. Rezgések. Most a csönd rezeg.

Bloom kiszabadította összehurkolt kezeit, és fáradt ujakkal pengette a vékony zsineget. Meghúzta, megpengette. Rezgett, pendült. Míg Goulding Barraclough hangtechnikáját elemezte, míg Tom Kernan retrospektív elrendezésű emlékekkel Cowley atyát tartotta szóval, aki közben rögtönzéseket adott elő a zongorán, aki bólogatott játék közben. Míg Big Ben Dollard Simon Dedalusszal társalgott, aki bólogatott, míg dohányzott, ő, aki dohányzott.

Az elveszett szerelmes. Minden dal ezt a témát variálja. Bloom még jobban megfeszítette zsinegét. Kegyetlenségnek tűnik. Hagyni, hogy az emberek megszeressék egymást: egymáshoz csalogatni őket. Aztán elszakítani. Halál. Szétrobb, Fejbe verni és. Fáradjabúsfenébe. Az ember élete. Dignam. Huhh, ahogy annak a patkánynak tekergőzött a farka. Öt shillinget adtam, *Corpus paradisum*. Az a brekegő halálmadár: a hasa mint egy felpüffedt kölyökkutyának. Elment. Énekelnek. Elfelejtik. Én is. És egy szép napon ő is azzal a. Elhagyni: belefárad az ember. Akkor szenvedne. Siránkozna. Nagy spanyolos szemek merednek a semmibe. Hullámosámosámosúlyosúlyosúlyos haja fé sület: len.

Persze a boldogságból is megárt a sok. Tovább feszítette a zsineget, még tovább. Nem boldog az otthonában? Pang! Elpattant.

Cseng a csengő a Dorset Streeten.

Miss Douce visszahúzta szaténkarját, szemrehányón, elégedetten. – Hátrább az agarakkal – mondta –, majd ha jobban ismerjük egymást.

George Lidwell fogadkozott, hogy a legőszintébben és igazán: de ő egy szót se hitt.

Az első úr győzködte Minát, hogy így van: ő megkérdezte, hogy tényleg így van-e. És a második önkupa is mondta, hogy így van. Hogy úgy van.

Miss Douce, Miss Lydia egy szót se hitt: Miss Kennedy, Mina egy szót se hitt: George Lidwell, de nem: Miss Dou szót se: az első, az első: úr az ón: de higgye, de nem, de nem: szót se, Miss Kenn: Lidlydiawell: az ón.

Jobb lesz itt megírni. A postahivatalban a tollak görbék és szét vannak rágva.

A kopasz Pat intésre jött. Tollat és tintát. Elment. És itatóst. Elment. Itatóst a tintához. Hallotta, a süket Pat.

– Igen – tűnődött Mr. Bloom, a megcsavarodott zsineget babrálva. Kétségkívül. Pár sor, és kész. Az ajándékom. Az egész cikornyás olasz zene. Ki írta ezt? Ha tudod a nevet, jobban érted az egészet. Kivenni egy blokklevélpapírt, borítékot. Olyan jellegzetes.

– Ez a legnagyobb szám az egész operában – mondta Goulding.

– Az – mondta Bloom.

Számok, semmi más. Az egész zene tulajdonképpen. Kettő szorozva kettővel és elosztva féllel az kétszer egy. Rezgések: ezek az akkordok. Egy meg kettő meg hat az hét. Mindig akármi kijön, ha az ember számokkal zsonglőrködik. Ez egyenlő azzal, egyenlőre készült minden sírhalom. Nem veszi észre, hogy gyászban vagyok. Érzéketlen: csak a hasát imádja. Múzsamatematika. És közben azt képzeled, valami éterit hallasz. De tegyük fel, hogy így mondod: Martha, hétszer kilenc mínusz X az harmincötezer. Semmi hatás. A hangok miatt van.

Például, amit most játszik. Rögtönöz. Mindegy. Képzel az ember akármit, amíg nem hallja a szöveget. Erősen oda kell figyelni. Nehéz. Az elején még egész jól megy: utána alattomos disszonanciák: az ember kezdi elveszíteni a fonalat. Zsákból ki, zsákba be, hordók felett, dróthálókon át, akadályverseny. Az idő teszi a zenét. Kérdés, milyen hangulatban van az ember. Persze mindig kellemes hallgatni. Kivéve a skálákat föl meg le, kislányok zongorázni tanulnak. Ketten egyszerre a tőszomszédságban. Néma zongorákat kellene kitalálni az ilyenhez. Milly nem érzett rá. Furcsa, mert mi ketten viszont igen. A *Blumenlied*et vettem meg neki. A cím. Lassan játszotta egy lány, mikor este jöttem haza, az a lány. Az istállókapuk a Cecília Street közelében.

Kop sük Pat hoz toll tint lap tömb. Pat tesz tint toll Bloom lap tömb le. Pat visz tány tál kés vili. Pat megy.

Ez az egyetlen nyelv, mondta Mr. Dedalus Bennek. Hallotta őket még kisfiú korában, Ringabellában, Crosshavenben, Ringabellában, az olasz gondolásdalaikat. Queenstown kikötője tömve olasz hajókkal. Az emberek ott sétálnak a telihold alatt, tudod, Ben, azokkal a rettenetes kalpagokkal. Összeolvad a hangjuk. Uramisten, micsoda zene, Ben. Még kisfiú koromban hallottam. Cross Ringabella kikötője holdgondola.

Savanyú pipáját félretette, kezével pajzsot formált a szája elé, és turbékolt, holdsugaras éji hangon, tisztán, közelből, a távolról érkező hívásra, Bottá

csavart *Freeman*je alján keresgélt Bloom fél szeme, a másik szeme, kutatta, hol a fenében is láttam. Callan, Coleman, Dignam Patrick. Héjhó! Héjhó! Fawcett. Aha! Épp csak nézegettem.

Remélem nem figyel, ravasz kis patkány. A *Freeman*t jól szétterítette, így nem látja. Vigyázni, hogy görög e-ket írjak, Bloom mártott. Bloo morm: tisztelt uram. Közben kedves Henry ezt írta: Kedves Mady. Levél és virág megkapt. Hova a francba tettem? Zseb vagy másh. Absz. lehetetl. Azt aláhúzni, hogy *lehetetl*. Ma írni.

Hát ez így unalmas. Unott Bloom erőtlenül dobolt éppen azon gondolkozom ujjaival a lapos írótömbön, amit Pat hozott.

Folytassuk. Tudja mire gondolok. Nem, ezt az e-t ki kell javítani. Fogadja szerény kis ajánd. csatolv. Erre ne vál. Várjunk csak. Öt volt Dign. Itt körülbelül lesz kettő. Egy penny a sirályoknak. Illés elj. Hét Davy Byrne-nél. Eddig kábé nyolc. Mondjuk falkorona. Fogadja csekély ajánd: post. utalv. két shilling hat. Írjon egy hosszú. Megveti a? Csiling, rádjött a? Annyira izgatott. Mért mondta hogy rossz kisfiú? Maga is rossz? Bugyija madzagját elvesztette Mar, Mára búcsúzom. Igen, igen, elmondom, mit jelent. Akarom. Hogy mégis fenntarcsa. Használja azt a másik. A másik sót, így írta. A türelmem elfogyik. Hogy mégis fenntartsa. Hinnie kell. Hinnie. A kup. Hogy. Így. Van.

Ostobaság, hogy írok? Férjek nem. A házasság teszi, a feleségek. Mert távol vagyok. Tegyük föl hogy. De hogyan? Muszáj neki. Hogy fiatal maradjon. És ha rájönne. A kártya benne a minőségi kala. Nem, nem kell mindent elmondani. Fölösleges kínzás. Amit nem tudnak. Nő. Ha a tojónak szabad...

Egy bérkocsi, száma háromszázhuszonnégy, kocsisa Barton James, Donnybrook. Harmony Avenue egyes szám alatti lakos, a fuvar pedig egy ifjú úr, sikkes ruhában, indigókék szerzsöltöny, készítette George Robert Mesias úri és női szabó. Eden Quay öt, fején a szalmakalap roppant választékos, John Plastónál vette, Great Brunswick Street egy, kalaposmester. He! Ez az a csingilingi, ami úgy szökkent és csengett. Dlugacz hentesboltja előtt. Agendath csillogó hurkái előtt üget egy kényes farú kanca.

– Valami hirdetésre válaszol? – kérdezte Richie éber szeme.

– Igen – mondta Mr. Bloom. – Utazó ügynök. Nem tűnik valami nagy számnak.

Bloom morm: a legjobb referenciák. De Henry azt írta: izgató lesz. Tudja, hogyan. Zárom soraim. Henry. Görög e-vel. Fűzzünk hozzá utóiratot? Most mit játszanak? Improvizál. Ui. Rom pom pom. Hogy fog megb? Megbüntetni? Kopott szoknya lebben, ahogy püföli a. Mondja meg, tudni. Akarom. Ó. Persze, ha nem akarnám, nem is kérdezném. Lá, lá, lá, ré. Elhaló akkordok, szomorú mollban. A moll miért szomorú? Aláírás egy H. Szeretik a végén a bús kanyart. Utóutóirat. Lá, lá, lá, ré. Oly bánatos vagyok máma. Lá, ré. Oly magányos. Déé.

Gyorsan itatott, a tömbön, amit Pat adott. Borít. Cím. Kimásolni az újságból. Mormogott: Callan, Coleman Kft. Henry írta:

Miss Martha Clifford
Poste restante
Dolphin’s Barn Lane
Dublin

A másikat is itatni, hogy el ne tudja olvasni. Ez az. Rendben. Titbit-díjas ötlet. Detektív leolvas valamit az itatóspapírról. Hasábonként egy guinea tiszteletdíj. Matcham gyakran gondol a kacagó boszorkányra. Szegény Mrs. Purefoy. PUhap.

Túl költői volt ez, hogy bánatos vagyok. A zene miatt. A zenének hatalma van, ahogy Shakespeare mondta. Idézetek az év minden napjára. Lenni vagy nem lenni. Bölcsességek várakozóknak.

Gerard Fetter Lane-i rózsakertjében sétál, őszülő vörösesbarna. Egy élet, ez minden. Egy test. Tenni! De tedd!

Ez legalább megvan. Postautalvány, bélyeg. A postahivatal pár lépésnyire. Nahát akkor menjünk. Elég. Megígértem, hogy találkozom velük Barney Kiernannél. Kínos, utálatos egy feladat. Síralomház. Gyerünk. Pat! Nem hallja. Süket, mint az ágyú.

Kocsi mindjárt odaér. Beszéd. Beszéd. Pat! Nem hallja. Rendezi az asztalkendőket. Mérföldeket járkál ide-oda naponta. Az arcát rá kéne festeni a hátára, legalább ketten volnának. Bárcsak énekelnének még. Elterelné a figyelmem.

Szalvétából süket Pat csinál püspöksüveget. Pat a pincér nagyothall, Pat a pincér ajtónáll. Hihihihi. Áll csak áll az ajtónál, hihihihi ajtónáll. Hihi áll az ajtónál. Hihihihi nagyothall. Nagyothall és ajtónáll, hahóhall és ajtónáll.

Douce jön. Douce Lydia. Bronz és rózsa.

Istenien nyaralt, egyszerűen istenien, És nézzék ezt a gyönyörű kagylót, amit hozott.

A bár másik végéből hozta könnyedén a tüskés, tülkös tritonkürtöt George Lidwell ügyvéd úrnak, hogy hallgasson bele.

– Hallgassa csak! – buzdította.

Tom Kernan gintüzes szavaihoz a kísérő halk zenét játszott. Bizonyított tény. Hogy vesztette el Walter Bapty a hangját. A férj torkon ragadta, úgybizony uram. *Gazember*, így szólt. *Nekem te nem fogsz itt szerelmes áriákat énekelni. Í*gy történt, szóról szóra, Tom úr. Bob Cowley egyre csak játszott. Tenoristák tucatjával csavarják. Cowley hátradőlt.

Ó, most tényleg hallani, ahogy a lány odatartja a kagylót a füléhez. Hallja? Hallotta. Csuda. Most a tulajdon füléhez tapasztotta, és a szűrt fényben sápadtarany kontrasztnak odasiklott. Hogy hallja.

Tapp.

Bloom a bárajtón keresztül látott egy kagylót, amint a fülükhöz tartják. Halkabban hallotta, hogy hallják, mindegyik külön magának, aztán egyik a másiknak, hallgatva hullámok paskolását, hangosan, a néma zúgást.

Bronzavonz és nyűttarany, távolról és közelről, hallgatták kettesben.

A nő füle is kagyló, a fülelő cimpájával. A tengerparton volt. Tengerparti lányok. A bőre vörösre égett. Be kellett volna kennie, hogy barna legyen. Vajas pirítós. Jaj azt az arckrémet el ne felejtsem. A szája sarkában lázhólyag. A fejem szinte. A haj tekercsben magasra: kagyló hínárral. Miért takarják le a fülüket hínár-hajukkal? A törökök meg miért a szájukat? A szeme a lepedő fölött. Jasmak. Merre van a bejárat? Barlang. Idegeneknek tilos a bemenet.

A tengert, azt hiszik, azt hallják. Éneket. Valami zúgást. Pedig csak a vér. Néha fülzúgás. De hát az is tulajdonképpen tenger. Korpuszkula-szigetek.

Tényleg csoda. Világosan hallani. Most is. George Lidwell füléhez szorította a mormogást, hallotta jól: aztán finoman letette.

– Mit mondanak a vad habok? – kérdezte a nőt és mosolygott.

Tengertündér bűvölettel Lydia Lidwellre mosolygott szótlanul.

Tapp.

Larry O’Rourke-nál. Larrynél, a derék Larry O’-nál Boylan térült, Boylan fordult.

A magárahagyott kagylótól Miss Mina a várakozó önkupáihoz siklott. Nem, tényleg nem volt olyan magányos, tudatta Miss Douce dévaj feje Mr.

Lidwellel. Séták a holdfényben végig a tengerparton. Nem, nem egyedül. Kivel? Nemes gőggel válaszolta: egy kifogástalan úriemberrel.

Bob Cowley szöcskeujjai újra játszottak, felső regiszterekben. A háziúrnak van elsőbbsége. Csak egy kis haladék. Hosszú John. Big Ben. Könnyedén játszott valami könnyű kis tinglitangli nótát a könnyű léptű, dévaj és mosolygós hölgyeknek, és a gavallérjaiknak, a kifogástalan úriembereknek. Egy: egy, egy, egy, egy: egy két, egy há' négy.

Tenger, szél, levelek, mennydörgés, vizek, tehénbőgés, a marhavásár, kakasok, tyúkok nem kukorékolnak, kígyók szisssszegnek. Zene mindenütt. Ruttledge ajtaja iii nyikorog. Nem, az csak zaj. Most a menüettet játssza a *Don Giovanni*ból. Udvari öltözetek, minden színben a kastély termeiben, tánc. Nyomor. Odakinn a parasztok, egy csomó vadkásán kérődző, hullazöld, éhező pofa. Kedves. Néz: néz, néz, néz, néz: ott kint ránk bent.

Érzem benne az örömöt. De nem írtam meg soha. Miért? Az én örömöm más öröm. De öröm mindkettő. Igen. Nem is lehet más. A zene puszta ténye is ezt mutatja. Hányszor gondoltam, hogy mísze van, míg nem kezdett dudorászni. Akkor tudtam, hogy nincs.

M'Coy-bőrönd. Az én feleségem és a te feleséged. Nyivákoló macska. Mintha selymet szakítanának. És mikor beszél, a nyelve olyan, mint a fújtató szelelője. Nem tudják a férfiak szüneteit. Hézagok a hangjukban is. Tölts be. Jó meleg vagyok, sötét, nyitott, Molly a *quis est homó*ban: Mercadante. Fülem a falhoz, hogy halljam. Olyan asszony kell, aki minden téren eleget tesz.

Szökkenve dzsiggelő szökkenve megállt. Dendi Boylan dendi sárga cipője, zokniján az égszínkék óraminta könnyedén földet ér.

Ó, nézzetek ránk, ugye milyen! Kis éjjeli zene. Szóviccet lehetne csinálni belőle. Gyakran gondoltam, hogy az is zene, mikor Molly. Az akusztikája, úgy értem. A csilingelése. Üres edények adják a legnagyobb zajt. Mert az akusztika, a rezonancia a víz súlyának megfelelően változik, ami egyenlő a szabadon eső víz törvényével. Mint Lisztnek azok a rapszódiái, magyarosak, cigányszeműek. Gyöngyök. Cseppek. Ting, tang, tingli, dinglidong. Psssss... Most. Talán most. Előtte.

Valaki koppant egy ajtón, valaki koppanva tappant. Paul de Kock, hangos büszke koppantással, roppant kappan koppant, kikirkiriki. Kappkopp.

Tapp.

– A *Qui sdegnó*t, Ben – mondta Cowley atya.

– Nem, Ben – vágott közbe Tom Kernan. – A *Kopaszfiú*t. Őseink nyelvén.

– Azt Ben, azt – kérlelte Mr. Dedalus. – Derék fiak, mindahányan.

– Azt, azt – könyörögtek kórusban.

Mennem kell. Gyere, Pat, gyere vissza. Na gyere. És jőve jött, és meg nem állt. Ide hozzám. Mennyi lesz?

– Hangnem? Hat kereszt?

– Fisz-dúr – mondta Ben Dollard.

Bob Cowley kinyújtott karmai belemarkoltak a fekete, mélyenzengő billentyűkbe.

Mennem kell, mondta fejedelmi Bloom fejedelmi Richie-nek. Ne, mondta Richie. De, muszáj. Pénzt kapott valahonnan. Alapos derékfájás lesz a vége ennek az ivászatnak. Szóval mennyi? Láthall szájmozgást. Egy és kilenc. Egy penny tenmagadnak. Itt van. Adj neki két penny borravalót. Süket, nagyothall. De talán felesége van és családja, ők várják az ajtónál Pattyt, aki ajtónáll. Hi hi hi hi. Nagyot hall és ajtónáll, családja az ajtónál.

Várjunk csak. Halljuk csak. Sötét akkordok. Papapanaszos. Halkan. Barlang a föld fekete mélyében. Lerakódott ércréteg. Rögzene.

Sötét kor hangja szól, szeretetlen, a fáradt föld szól fájdalomtól terhesen, a messzeségből, ősrégi hegyekből, derék fiakhoz. A papot kereste, vele akar most szót váltani.

Tapp.

Ben Dollard hangja. Hordómély horgánum. Legjobb képessége szerint, úgymond. Végtelen, hímtelen nőtelen holdtalan mocsárból bugyog fel. Újabb lecsúszás. Nagy hajózási vállalkozó volt valaha. Emlékszem: gyantás kőtelek, hajólámpák. Tízezer font körüli csődtömeg. Most az Iveagh-otthonban van. Ilyen meg ilyen számú hálófülke. A No. 1 Bass-nak köszönheti az egészet.

A pap otthon van. Hamis pap szolgája fogadja. Lépjen csak be. A szent atya, Hajlongással fogadja, az áruló szolga. Kunkorfarkú akkordok.

A vesztüket okozza. Tönkreteszi az életüket. Aztán hálófülkéket építenek nekik, hogy ott fejezzék be napjaikat. Csicsija-babája. Nyuvadj, nyavalyás kutya.

Figyelmeztető hang, komor hang figyelmeztette őket: az ifjúra, aki átlépte a csarnok néma küszöbét, komoran kongó lépteire, a bús szobára, a gyóntatáshoz ült stólás papra.

Jóravaló ember. Kissé megzápult. Azt hiszi, hogy megnyeri egyszer az Answersben a képes költői rejtvényt. Ropogós ötfontos bankjegyet nyújtunk át. Madár költ a fészkén. Azt hitte, hogy Az utolsó vándorénekes dala. Négy

betű: cé, valami, cé, a, háziállat. Ká, valami, lóz: tengeri rabló. Azért a hangja még jó. Ennyi ingósággal nem lehet az ember eunuch.

Hallgassuk. Bloom hallgatta. Richie Goulding hallgatta. És az ajtónál a süket Pat, kopasz Pat, borravalós Pat is hallgatta.

Az akkordok halkabban zengtek.

Bűnbánat és fájdalom hangja áradt csendesen, cifrázatosan, rezegtetve. Ben megtört szakálla gyónt. *In nomine Domini*, Isten nevében letérdepelt. Verte a mellét, megvonva bűneit: *mea culpa*.

Megint latin. Ez megfogja a népet, akár a lépes méz. A pap az áldozási ostyával azoknak az asszonyoknak. Az a pofa a halottasházban, Koffer vagy Coffey *corpusnomine*. Hol lehet most az a patkány. Kaparj csak.

Tapp.

Hallgatták: Ónkupák és Miss Kennedy, George Lidwell, kifejező szemhéj, dús szaténmell, Kernan, Si.

A bánat sóhajhangja szólt. A vétkei. Húsvét óta háromszor káromkodott. A jó kurva anyád. És egyszer szentmise helyett játszani ment. Egyszer elment a temető mellett, és nem imádkozott édesanyja örök békességéért. Fiú. A kopaszfiú.

Bronzavonz a csapnál hallgatott, és messze-messze nézett. Érzelmesen. Mintha sejtelme sem volna, hogy közben én őt. Molly nagymester benne, hogy rögtön észreveszi, ha nézi valaki.

Bronzavonz messze félrenéz. Tükör arra. Ez a jobbik profilja? A nők ebben nagyok. Kopogás az ajtón. Utolsó púderpuff és.

Kukirikikéri.

Mire gondolnak, mikor zenét hallanak? Kígyóbűvölők ősi trükkje. Aznap este, mikor Michael Gunn páholyjegyet adott nekünk. Hangolás, a perzsa sahnak az tetszett a legjobban. Édes hazájára emlékeztette. Az orrát a függönybe fújta. Talán náluk ez nemzeti szokás. De hát az is zene. Nem is olyan rossz, mint ahogy hangzik. Tülkölés. Fatörzsnyi rézfúvósok szamárbőgése, tehetetlen nagybőgődögök, oldalukon tátongó seb. Fafúvók, búgó-bőgő marhák. Goodwin zongorájának nyitott fogsora, krokodilszájában zene. Fagott fogért.

Molly remekül nézett ki. Sáfrányszínű ruhája mélyen kivágva, ringóságai kirakatban. Mindig szegfűszegszaga volt a leheletének a színházban, mikor előrehajolt, hogy kérdezzen valamit. Elmagyaráztam neki, mit mondott Spinoza szegény papa könyvében. Egész hipnotizálva volt, ahogy hallgatta. Ekkora szemekkel. Előrehajolt. Egy pofa az első emeleti páholysorból

rendületlenül gukkerezett bele a dekoltázsába, ameddig elláthatott. A zene igazi szépségét másodjára hallani. A természet és a nő: elég egy fél pillantás. Isten a földet, ember a dalt. Mentenpisózis. Filozófia. Frászkarikát!

Mind elestek. Mind meghaltak. Ross alatt az apja, Goreynál a bátyjai. Ő Wexfordba indul, wexfordi legények mi vagyunk, ha ott lehetne! Neve, nemzetsége végsarja volt.

Én is. Nemzetségem végsarja. Milly, fiatal diák. Persze lehet, hogy az én hibám. Nincs fiam. Rudy. Most már késő. És ha nem? Ha nem? Ha mégis?

Meg nem érintette a gyűlölet.

Gyűlölet. Szeretet. Szavak. Rudy. Hamarosan öreg leszek.

Big Ben hangja szabadon áradt. Csodálatos hang, mondta Richie Goulding, pírba boruló sápadt arccal, a hamarosan öreg Bloomnak. De mikor volt ő fiatal?

Na most jön Írország. De szentebb a királynál a haza. A nő hallgatja. Kilencszáznégyről szólni, mondd, ki fél? Ideje eltűnni. Láttam eleget.

– *Áldj meg, atyám* – kiáltott Dollard, a kopasz. – *Áldj meg, és engedj utamra.*

Tapp.

Bloom körülnézett, áldatlanul, hogy akkor ő menne. Szívdöglesztés: heti tizennyolc shillingből. Vannak palik, akik állják a cehhet. Jó, ha az ember nyitva tartja a szemét. Azok a lyányok, azok a tengerparti. A tenger panaszos partjain. Kóristalányok románca. A szószegés bizonyítékaként felolvasott levelek. Nyuszómuszótól az ő pucimucijának. Derültség a tárgyalóteremben. Henry. Nem írtam alá. Gyakran gondolok a maga gyönyörű.

Elhalkult a zene, a dal, a szó. Aztán újra szapora ritmus. A hamis pap, suhogó hang, a reverenda alatt egyenruha. Lovaskapitány. Tudják, egytől egyig kívülről. Alig várják, hogy borzonghassanak. Lovaskap.

Tapp. Tapp.

A nő borzongva hallgatta, mély rokonszenvvel előrehajolva, hogy hallja.

Üres arc. Szűz még, gondolom: vagy csak kézimunkáztak rajta. Valamit rá kell írni: fehér lap. És ha nem, akkor mi lesz belőlük? Hervadás, kétségbeesés. Attól maradnak fiatalok. Még gyönyörködnek is magukban. Nézzük csak. Játszani rajtuk, mint a hangszeren. Ajakfuvola. Fehér bőrű asszonyteste, élő fuvola. Gyengéden fújd. Hangosan. Minden asszony három nyílás. Az istennőn, ott nem láttam. Az kell nekik. Nem a sok finomkodás. Ő is ezért kapja meg őket. Arany a zsebben, rézbőr az arcon. Mondj valamit. Csináld úgy, hogy meghallja. Szemek beszéde. Dalok szöveg nélkül. Molly

és az a verklisfiú. Mindjárt megértette, hogy azt akarta mondani, hogy a majom beteg. Talán mert annyira spanyolos. Értik az állatokat is, ugyanígy. Salamon is. A természet ajándéka.

Hasbeszélés. Ajkaim szorosra zárom. Gondolom a gyomr. Mi?

Kell? Hogy? Én? Kell. Hogy. Te. Most.

Rekedt durva dühvel káromkodott a kapitány, a gutaütés határán, a jó kurva anyád. Jól tetted, fiam, hogy eljöttél. Egy óra még az életed.

Tapp, Tapp.

Beleborzongtak. Részvétet éreznek. Hullatni egy könnyet a mártírokért, akik majd meghalnak a halálért. Mert mindenek meghalnak, mindenek megszületnek. Szegény Mrs. Purefoy. Remélem, túl van már. A méhük miatt van.

Női szemgolyó bámult pillarácson át, nedves női méhen át, békésen, hallgatózva. A szeme szépsége akkor látszik igazán, ha nem beszél. A folyónál odalent. Lassú, hevülő szatén kebelhullámain (hevülő dombor) piros rózsa emelkedett, piros rózsa hullt alá. Szívdobbanás: lélegzet: a lélegzet az élet. És az apró, kicsiny páfránylemezkék mind rezegtek a leányhajon.

De nézd. A hajnalcsillag is kihunyt. Ó, rózsa! Kasztília! A regg. Hah! Lidwell, Szóval mégis őérte és nem. Belebolondult. Én is ilyen? Habár nézd meg innen. Pukkanó dugók, sörhabfoltok, üres korsók halmai.

A sima, felmeredő sörcsapon Lydiakéz nyugodott, könnyedén, gömbölydeden, hadd csak, majd én. Mind elmerültek a bánatban, siratják a kopaszfiút. Le, föl: le, föl: a fényes csapmarkolaton (ismeri a férfi szemét, az én szemem, a nő szemét), ujjai bánatosan mozdultak: oda, vissza, gyengéden érintve, majd lassan le egész a tövéig, hűvös kemény fehér zománcrúd meredt elő lassan sikló ujjai gyűrűjéből.

Egykukikikéri.

Tapp. Tapp. Tapp.

E házban én vagyok az úr. Ámen. Dühében foga csikorgott. Bitót az árulóknak.

A húrok egyetértettek. Bizony, ez szomorú. De hát hiába.

Ki innen, mielőtt befejezi. Isteni volt, köszönet érte. Hol a kalapom? El a nő mellett. A *Freeman*t itt is hagyhatom. A levél nálam. És ha ez a nő volna a? Nem. Gyerünk, gyerünk, gyerünk. Mint Cashel Boylo Connoro Coylo Tisdall Maurice Tisztelt Tűzdelt Farrell. Gyerüüüüüünk.

Hát, nekem mennem kell. Mi az, már megy? Vnszrencsmviszlát. Blmfelk. Túl a kékszín rozsmezőn. Aú. Bloom felállt. Eléggé ragad az a szappan ott hátul. Biztos megizzadtam: a zene. Azt az arckrémet nehogy elfelejtsem. Na, mehetünk, viszlát. Minőségi. Kártya belül. Igen.

Süket Pat az ajtónál fülelő Bloom kisétál.

A Geneva Barrackban halt meg a fiú. Passage-ben temették el. Dolor! Ó, hímdolores! A gyászos dalnok hangja dolorózus imára hívott.

Rózsa mellett, szatén mellek, becéző ujjak, sörtócsák mellett, üres üvegek, kipukkant dugók mellett, szemek és leányhajak, bronz és törtarany mellett, mélytengerárnyak közt sétált ki Bloom, lágy Bloom, oly magányos vagyok Bloom.

Tapp. Tapp. Tapp.

Érte imádkozzatok, imádkozott Dollard basszusa. Ti, kik halljátok békében. Egy sóhajnyi imát, egy csepp könnyet ejtsetek, derék fiak, jóemberek. Érte, a kopaszfiúért.

Hallgatózó cipős kopasz cipősfiú Bloom felriadva hallotta az Ormond halljában a hörgő-dörgő éljenzést, a vaskos hátcsapkodást, cipőkopogást. Nem a cipős cipői. Kórusban ordítanak, erre iszunk, öblítsük le hamar. Örülök, hogy ezt megúsztam.

– Ez igen, Ben – kiáltott Simon Dedalus. – Esküszöm, olyan vagy, mint fénykorodban.

– Sőt, most még jobb – mondta Tomgin Kernan. – Ahogy te énekled ezt a balladát, az a legkristályosabb interpretáció, amit életemben hallottam, szavamra mondom.

– Lablache – mondta Cowley atya.

Ben Dollard testesen kacsukázott a bár felé, dicsérettől megittasulva, rákvörösen, nehézléptű léptekkel, köszvényes ujjai kattogó kasztanyetták a levegőben.

Big Benaben Dollard. Big Benben. Big Benben.

Rrr.

És mindnyájan meghatódva, Simon együttérzőn trombitálva ködkürt orrlyukán, röhögve mind, vitték kifelé Ben Dollardot, mámoros örömmel.

– Ej, de pirospozsgás – mondta George Lidwell. Miss Douce a rózsáját várakozóan rendezgette.

– Ben, arany csillagom – mondta Mr. Dedalus, jól megveregetve Ben kövér lapockáját. – Egészséges ez, mint a makk, csak épp fölraktározott némi zsírszövetet a személyére.

Rrrrssssss.

– Az visz a halálba. Simon – dörmögte Ben Dollard.

Richie ült, mint akiben elszakadt egy húr: Goulding, Collis, Ward. Várt, bizonytalanul. Kifizetetlen Pat úgyszintén.

Tapp. Tapp. Tapp. Tapp.

Miss Mina Kennedy ajkait az első önkupa füléhez közelítette.

– Mr. Dollard – búgták halkan.

– Dollard – mormogott az önkupa.

Az első ón elhitte: Miss Kenn, hogy ő: hogy ő volt Doll: hogy ő Doll: az ón.

Valamit mormogott, hogy jól ismeri a nevet. Hogy úgymond ismerős a név. Mondhatni, hallotta a nevet. Dollard, ugyebár? Dollard, igen.

Igen, mondták most már hangosabban ajkai. Mr. Dollard. Igazán szépen énekelte azt a dalt, búgta Mina. Mr. Dollard. *A nyár utolsó rózsája*, az is nagyon bájos dal, Mina imádta azt a dalt. Az önkupa imádta azt a dalt, amit Mina.

A nyár utolsó Dollard rózsái ernyedtek, Bloomban furcsa szelek erjedtek, gerjedtek, terjedtek.

Gázzal teli vacak ez az almabor: ráadásul székrekedést is okoz. Nézzük csak. Postahivatal Reuben J. irodája mellett, shilling-nyolcpennyvel túl. Először ezen túllenni. Óvatosan besurranni a Greek Streetnél. Mit adnék, ha nem ígértem volna meg azt a találkozót. Mennyivel szabadabb a levegőn. Zene. Az idegeire megy az embernek. A sörcsap markolata. A kéz, mely bölcsőt ringat, uralja a. Ben Howth. Uralja a világot.

Messze. Messze. Messze. Messze.

Tapp. Tapp. Tapp. Tapp.

Ment a rakparton hosszan végig Lionelleopold, rossz kis Henry a Madynek írott levéllel, a bűn mézével és csipkés fehérneműkkel, érte, Raoulért, mentenpisózissal ment Poldi, ment.

Tapp a vak tapogatózva ment tapp a járdaszegélyen tapogatózva, tappról tappra.

Cowley ezzel kábítja magát: egyfajta részegség. Jobb, ha félreállunk, oldalt lépünk, félrelépünk. Vegyük a zenebolondokat. Csupa fülek. Nehogy elmulasszanak egy félnegyednyolcadot. Szemhéj lezárva. Fej metronómként bólogat. Dilisek. Moccanni se mer az ember. Gondolkozni szigorúan tilos. Szakmai dumák örökké. Talmudizálnak a partitúrákon.

Mindez persze csak azért, hogy beszélhessenek. Kellemetlen, mikor megszakad, mert az ember sose tudja miről is van pont. Az orgonálás a Gardiner Streeten. Az öreg Glynn, ötven font egy évre. Rém fura ott nála fönn, a kakasülőn egyedül a gombokkal, pedálokkal, regiszterekkel. Egész nap ott ül az orgona mellett. Órákon át morog, magában beszél vagy azzal a másik pofával, aki pumpálja a fújtatókat. Mérges dörmögés, majd sivító káromkodás (vattát vagy tudomisénmit akart tenni magának a jaj csak azt ne, kiáltotta a nő), aztán hirtelen egy lágy, aprócska aprókicsike fuvolázó szellőcske.

Piii! Aprócska fuvolahang fuvallt, Bloom lágyapró piii-je.

– Ő lett volna? – mondta Mr. Dedalus visszatérve megtalált piiipájával. – Vele voltam délelőtt szegény kis Paddy Dignamnek a...

– Bizony. Isten irgalmazzon neki.

– Egyébként ott bent van egy hangvilla a...

Tapp. Tapp. Tapp. Tapp.

– A feleségének szép hanga van. Vagy volt. Nem? – kérdezte Lidwell.

– Ó, az a hangolóé lesz – mondta Lydia midőn először láttam Simonlionelnek –, itt felejtette, mikor itt járt.

Vak, mondta George Lidwellnek, elsőre láttam. És olyan fenségesen játszott, hogy egy élmény. Fenséges kontraszt: bronzalyd és minarany.

– Ereszd ki a hangod! – eresztette ki Ben Dollard, miközben töltött. – Hangosabban!

– ’léglesz! – kiáltotta Cowley atya.

Rrrr.

Úgy érzem, ki kellene...

Tapp. Tapp. Tapp. Tapp. Tapp.

– Tökéletes – mondta Mr. Dedalus, szemét egy fejetlen szardíniára szegezve.

A szendvicsbura alatt kiterítve kenyér-ravatalán feküdt az utolsó, a magányos, a nyár utolsó szardíniája. Bloom egyedül.

– Tökéletes – mondta szemszegezve. – Különösen a mély regiszterekben.

Tapp. Tapp. Tapp. Tapp. Tapp. Tapp. Tapp. Tapp.

Bloom elment Barry szabósága előtt. Jó volna, ha tudnék. Várjunk csak. Ha az a Csodatévő itt volna. Huszonnégy ügyvéd abban az egyházban. Megszámoltam. Pereskedés. Szeressétek egymást. Pergamen halmok. Zseb és Metsző Urak ügyvédi meghatalm. Goulding, Collis, Ward.

De például az a fickó, amelyik a nagydobot veri. Micky Rooney zenekarában: ez a hivatása. Kíváncsi vagyok, hogy juthatott eszébe. Otthon a sertéspofája és káposztája után babusgatja a karosszékben. Aztán próbálja a szólamát a zenekarban. Bum. Bumsztara. A felesége imádhatja. Szamárbőr. Tángálják őket egy életen át, aztán verik tovább, halálukban. Bum. Verik. Gondolom, ez az, amit jasmaknak hívnak, úgy értem, kiszmet. A végzet.

Tapp. Tapp. Egy suhanc, vak, tapogató botjával taptaptapogatózva, Daly kirakata előtt jött el éppen, mindent belengő sellőhaj mellett (bár ő nem láthatta) füstfelhőket eregető sellő mellett (hogy is, ha egyszer vak), szívjon Sellőt, hűset szippant.

Hangszerek. Egy szál fű, kagyló a tenyérből és csak fújni kell. Fésűből és selyempapírból is kijön valami melódia. Molly hálóingben a Nyugati Lombard Streeten, haja leeresztve. Gondolom, minden mesterségnek megvan a magáé, hát nem? Vadásznak a kürt. Halihó! Rád jött a? *Cloche. Sonnez la*. Pásztornak a tilinkó. Piii aprócska iii. Rendőrnek a síp. Zárak és lakatok! Itt a kéményseprő! Hajnali négy már az óra, ki nem tért még nyugovóra? Minden elveszett. Dob? Bumsztara. Várjunk csak. Tudom már. Kikiáltó, törvényszolga. Hosszú John. Felébreszti a holtakat. Bum. Dignam. Szegény kis *nominedomine*. Bum. Ez is zene, már persze úgy értve, hogy folyvást bumbum bum, az, amit *da capó*nak hívnak. Az ember még mindig hallja. Ahogy megyünk, megyünk tovább, megyünk tovább. Bum.

Most már tényleg jó volna egyet. Fff. Ha ezt például ünnepi vacsorán teszem. Tisztára szokás kérdése, perzsa sah. Egy sóhajnyi imát, egy csepp könnyet ejtsetek. Közben elég hülye lehetett, hogy nem vette észre, hogy lovaskap. Talpig álruhában. Kíváncsi vagyok, ki lehetett az az alak a sírnál abban a barna macintosh. Ó, a körzeti kurva!

Lompos kurva, fején szélesfekete ferde szalmakalap, üveges tekintettel jött szembe Mr. Bloommal a rakpart napos oldalán. Midőn először láttam édes arcát. Igen, ez az. Oly magányosnak érzem magam. Nedves este az utcasarkon. Kangörcs. Kire jött rá? Neki állt feljebb. Jó messze került a körzetétől. Mégis miben? Remélem, hogy. Psszt! Nincs egy kis mosnivalója? Ismerte Mollyt. Ez kiütött. Magával vót az a barna kosztümös molett hölgy? Na ettől aztán befellegzett az egésznek. A találka, amit megbeszéltünk, tudva, hogy mi soha, vagy hát aligha. Túl drága, ha a családi béke az ára. Lát engem? Vagy mégsem? Milyen rémesen néz ki nappal. Arca mint a viaszgyertya. Fenébe vele. De Istenem, neki is élni kell. Nézzünk be ide!

Lionel Mark régiségkereskedése kirakatában dölyfös Lionel Leopold, kedves Henry Flower, valóságos Mr. Leopold Bloom megtekintette az ütött-kopott gyertyatartókat és a harmóniumot, nyűrágta lukas fújtatóval. Alkalmi vétel: hat shilling. Megtanulhatnék játszani rajta. Olcsó. Hagyjuk a nőt elmenni. Persze minden drága, ha az embernek nem kell. Ebből áll az okos kereskedő. Megveteti a vevővel, amit épp el akar adni. Az a pofa, aki rám sózta a svéd pengéjét, amivel borotvált. Még az élesítésért is felszámolt volna egy kis pluszt. Na, elment végre. Hat shilling.

Biztos az almabortól van, vagy talán a burgunditól.

A közeli bronzavonzhoz közel, a távoli kéjaranytól távol összecsendítették poharaikat mindahányan, csillogó szemmel és gálánsán, bronz Lydia, a nyár utolsó csábos rózsája, Kasztília rózsája előtt. Először Lid, De, Cow, Ker, Doll, egy kvint: Lidwell, Si Dedalus, Bob Cowley, Kernan és Big Ben Dollard.

Tapp. Egy ifjú lépte át az Ormond halljának néma küszöbét.

Bloom hosszasan nézett egy gáláns festett hőst Lionel Mark kirakatában.

Robert Emmet utolsó szavai. A hét utolsó szó. Meyerbeer, ez tőle van.

– Derék fiak voltak, akár ti magatok.

– Bizony, bizony, Ben.

– Velünk emelik poharaikat.

Emelték.

Csing. Csang.

Kipp. Egy világtalan suhanc állt a küszöbön. Nem látta bronzot. Nem látta kéjaranyt. Se Bent, se Bobot, se Tomot, se Sit, se George-ot, se kupákat, se Richie-t, se Patet. Hi hi hi hő. Nem látta, nem ő.

Tengerbloom, olajbloom szeme az utolsó szavakat betűzte. Halkan. *Ha majd az én hazám is elfoglalja helyét a.*

Prrrprr.

Biztos a burg.

Fff! Uu. Prpr.

Világ nemzetei között. Senki sincs mögöttem. A nő továbbment. *Akkor és nem előbb.* Villamos. Kram, kram, kram. Most vagy so. Megint jön. Krammelkraml. Esküszöm, hogy a burgundi. Igen. Egy. Kettő. *Írjátok meg sírfeliratomat.* Karaaaaaaa. *Ezzel dolgom*.

Pprrpffrrppffff.

Elvégeztetett.

[12]

Épp csak múlattuk az időt a jó öreg Troyjal a rendőrségtől az Arbour Hill sarkánál, oszt a fene ott ette volna meg, arra jön egy rohadt kéményseprő, oszt majd kiszúrja a szememet a szerkentyűjével. Utánafordultam, hogy alaposan megmondjam neki a magamét, mikor kit látok ott odalógni Stony Batter felől, Joe Hynest személyesen.

– Nolám. Joe – mondok. – Mi szél hozott? Láttad azt a rohadt kéményseprőt a söprűjével, majd kiütötte a szemem?

– Szerencsét hoz – mondja Joe. – Ki az a vén szivar, akivel beszéltél?

– Az öreg Troy. A rendőrségen dolgozott. Azon töröm a fejem, ne jelentsem-e föl ezt a pasast, hogy akadályozza a közforgalmat a söprűivel meg a létráival.

– Egyébként mi dolgod ezen a fertályon? – mondja Joe.

– Pokoli sok – mondok. – Van ott egy rohadt ravaszdi tolvaj a helyőrségi kápolna mögött, a Chicken Lane sarkán (a jó öreg Troytól épp most kaptam róla egy fülest), lopott az öregisten tudja mennyi teát és cukrot, hogy majd fizet érte három shillinget hetenként, aszongya van egy tanyája Down megyében, egy nyomorult mitugrásztól, név szerint Moses Herzogtól, valahol feljebb ott a Heytesbury Street felé.

– Körülmetélt? – mondja Joe.

– Az – mondok. – Egy kicsit a hegyéből. Amaz meg egy vén tróger, Geraghty nevezetű. Két hete vagyok a sarkában, és egy fityinget se tudok kivasalni belőle.

– Most ebben utazol? – mondja Joe.

– Ebben – mondok. – Így múlik el a világ dicsősége! Kétes és behajthatatlan követelések után járok. Te! Egynapi járóföldön nem találsz ilyen rohadt megveszekedett tolvajt, a képe meg úgy tele van ragyával, hogy megül benne az esővíz. *Mondja meg neki, aszongya, hogy csak merje, aszongya, hogy csak merje még egyszer magát idekküldeni, aszongya és én bíróság elé állíttatom Isten az atyám, amiért iparengedély nélkül üzérkedik.* Oszt közbe épp akkor tömte tele magát, hogy majd szétpukkadt. Jesszusom, majd szétmentem a röhögéstől, hogy kivetkőzött magából a kis zsidric! *Megitta nekem teáimat! Megette nekem cukraimat! Mért nem fizetni meg nekem pénzeimet?*

A tartós élelmiszerekért, melyeket Moses Herzog, Szt. Kevin's Parádé 13. szám alatti lakos (Wood QuayWard, Dublin), kereskedő, a továbbiakban

„eladó”, eladott és leszállított, és amelyeket Michael Geraghty (nagys.) Arbour Hill 29, Dublin, (Arran QuayWard, Dublin) illetőségű úriember, a továbbiakban „vevő”, megvett, nevezetesen öt font legfinomabb minőségű teáért, fontja három shilling, és negyvenkét font cukorért, porított kristályminőség, fontja három penny, fent nevezett vevő tartozik fent nevezett eladónak egy font öt shilling és hat pennyvel a javak ellenértékeként, mely összeg törlesztendő fent nevezett vásárló által fent nevezett eladónak kerek háromshillinges heti részletekben minden hetedik naptári napon: a fent nevezett tartós élelmiszerek a fent nevezett vevő által el nem zálogosíthatok, bizományba nem helyezhetők, el nem adhatók vagy bármilyen más módon el nem idegeníthetők, hanem a fent említett eladónak kizárólagos tulajdonaként szigorúan megmaradnak, s mint ilyennel belátása szerint és korlátlanul rendelkezhet mindaddig, míg a fent nevezett összeg törlesztést nem nyer a fent nevezett vevő által a fent nevezett eladónak a mai napon kikötött fizetési módozat szerint az előttünk történt megegyezés alapján a fent nevezett eladó, örökösei, utódai, meghatalmazottai és jogutódai részéről egyrészt, valamint a fent nevezett vevő, örökösei, utódai, meghatalmazottai részéről másrészt.

– Te szigorúan antialkoholista vagy? – mondja Joe.

– Két feles között egy kortyot se – mondok.

– Mi lenne, ha tiszteletünket tennénk kedves barátunknál? – mondja Joe.

– Kicsodánál? – mondok. – Ahhoz ugyan mehetsz. Bevitték a vigyorgóba, megzakkant szegény.

– A saját készletét issza? – kérdi Joe.

– Mi az hogy! – mondok. – Whisky és agyvizenyő.

– Akkor gyerünk Barney Kiernanhez – mondja Joe. – Szeretnék a polgártárssal találkozni.

– A jó Barney, *mavourneen* – mondok. – Legyen. Mi a nagy helyzet, Joe?

– Semmi különös – mondja Joe. – Csak fönn voltam azon a gyűlésen a City Armsban.

– Milyen gyűlésen, Joe? – mondok.

– Marhakereskedők – mondja Joe –, a száj- és körömfájás volt a téma. Be akarok számolni a polgártársnak, hogy s mint volt.

Azzal megkerültük a Linenhall-kaszárnyát meg a bíróság hátsó udvarát, beszélgettünk erről-arról. Egész rendes gyerek ez a Joe, amikor van neki, csak hát sosincs neki. Jesszusom, sehogy se tudtam magam túltenni azon a

rohadt ravaszdi Geraghtyn, pofátlan rabló. Hogy aszongya iparengedély nélkül üzérkedik.

Inisfail édenében virágzik egy nagy mező, Szent Michan földje. Őrtorony emelkedik ott, messze földről látni. Ott alszanak a megdicsőült holtak, miként életükben is aludtak, hősök és hercegek, kiknek neve ma is él. Kellemes e föld, mormoló vizek és hallal teli folyók mossák, melyekben vígan lubickolnak a morgóhalak, sima lepényhalak, piros szemű kelek, óriás laposhalak, horgas tőkehalak, fiatal lazacok, közönséges lepényhalak, rombuszhalak, sávos tőkehalak, édesvízi halak általában és a vizek királyságának egyéb honos lakói, túlságosan sokan ahhoz, hogy felsoroltassanak. Nyugat és szintúgy kelet szelíd szellőiben a sudár fák különböző irányokba lengetik elsőrangú lombkoronájukat, a rengő szikamór, a libanoni cédrus, a fennkölt platán, az eugenikus eukaliptusz és egyéb díszei az arboreális világnak, melyekben e vidék alaposan bővelkedik. Kedves kis hajadonok ülnek a kedves kis fák gyökereinek közvetlen közelében, miközben igen kedves kis dalokat énekelgetnek és kedves kis dolgokkal játszadoznak, például aranyrudakkal, ezüstpikkelyű halakkal, heringgel telt rekeszekkel, hálónyi angolnával, kis tőkehalakkal, pisztrángkosarakkal, a tenger bíbor ékköveivel és játékos rovarokkal. És hősök vágnak neki messzi tengereknek, hogy kezükért esdekeljenek, Eblanától Slievemargyig, páratlan hercegei a bilincset nem ismerő Munsternek és az igazságos Connachtnak, és a sima simulékony Leinsternek, és Cruachan földjének, és a ragyogó Armaghnak, és a Boyle nemes vidékének, hercegek, királyok sarjai.

És ott emelkedik egy fényes palota, melynek kristályosan szikrázó teteje szemébe szökik a sok tengerésznek, akik a terebélyes tengereket szelik át bárkáikkal, melyeket kifejezetten e célra építettek, és itt gyűlnek össze a nyájak, a hízók és a föld zsenge gyümölcsei, melyeknek adóját O'Connell Fitzsimon, törzsfő, törzsfők ivadéka szedi. Óriás társzekereken hozzák ide a föld dús ajándékát, karfiolt kosárszám, spenótot szekérderékra, ananászt gúlákban, rangooni babot, paradicsomhegyeket, fügét ezer koszorúban, karórépát zsákszámra, gömbölyded burgonyát, színjátszó káposztahalmokat, Yorkot és Savoyt, s a föld gyöngyeit, hagymát kasokban, gombát háncskosárban, tejeresztő tököt és olajos bükkönyt és árpát és repcét és piros zöld sárga barna rozsda édes nagy keserű érett pomellált almákat, kosárszám szamócát fadobozokban, piszkét szakajtókban, rostosat és bolyhosat, és szamócát, királyi ínynek illőt, és málnát frissen a bokorról.

– *Csak merje*, aszongya, *csak merje még egyszer*. Na gyere ki ide, Geraghty, te hegyek-völgyek cégéres banditája!

És erre indulnak a megszámlálhatatlan nyájak, vezérürük és fiatal anyajuhok és egyszernyírt kosok és bárányok és szürke libák és közepes ökrök és kehes kancák és szarvatlan borjak és hosszúgyapjú juhok és hízómarhák és Cuffe elsőrendű vemhes üszői és gebék és ivartalanított emsék és mískárolt hízók és a legelőkelőbb sertések különféle változatos változatai és Angus üszők és makulátlan pedigréjű szarvatlanított tinók, valamint elsőrendű díjnyertes fejőstehenek és szarvasmarhák: és a levegő megtelik dobogással, kotkodácsolással, bőgéssel, bégetéssel, bömböléssel, korgással, röfögéssel, ropogtatással és rágcsálással, birkák és disznók és súlyos patájú marhák hangjával Lusk és Rush és Carrickmínes legelőiről és Thomond bővizű völgyeiből. M'Gillicuddy megközelíthetetlen halmairól és a fenséges és mérhetetlen mély Shannon partjairól, és a szelíd lankák hónából, Kiar népének szálláshelyéről, a tőgyük feszül bő tejüktől és több mérőnyi vajtól és sajttól, és paraszti bödönök és birkalapockák és vékaszámra búza és hosszúkás tojások több százával, különböző nagyságban, az acháttól az ordasszürkéig.

Azzal beléptünk Barney Kiernanhez, és a polgártárs csakugyan ott ült a sarokban, valami nagy eszmecserébe merülve magával meg azzal a rohadt, rühes korccsal, Garryowennel, oszt egyre csak azt várta, mikor csöppen egy potya csepp ital elébe az égből.

– Itt van – mondok – leshelyén, előtte a teli kis butykos, a kezében meg egy rakomány újság, úgy harcol az ügyért.

A rohadt korcs mordult egyet, frászt kap tőle az ember. Ha valaki kitiporná a lelkét ennek a rohadt kutyának, hát az az irgalmasság testi cselekedetei közé tartozna. Állítólag tény, hogy Santryben leette a nadrágja jó részét egy rendőrről, aki iparengedélyi ügyben hozott valami idézést.

– Pénzt vagy életet! – aszongya.

– Semmi vész, polgártárs – mondja Joe, – jó barátok jöttek.

– Jöhetnek – aszongya.

Akkor megdörzsöli öklével a szemét, oszt aszongya:

– Mi a véleményetek a helyzetről?

Játssza itt a haramiát meg Roryt a hegyről. De, a hétszázát. Joe is ismeri a dörgést.

– Úgy látom, javul a piac – aszongya, aztán végigsimítja a nadrágszárát.

Erre a hétszázát, a polgártárs rácsap a mancsával a térdére, oszt aszongya:

– A külföldi háborúk. Az az oka.

Erre Joe a hüvelykjét a zsebébe mélyeszti:

– Az orosz zsarnokoskodás, az.

– A fenébe is, elég már a süket dumából, Joe – mondok. – Akkora szomjúság van rajtam, hogy fél koronáért se adnám.

– Nyilatkozz. Mit iszol, polgártárs – mondja Joe.

– Hazánk borát – aszongya.

– Te? – mondja Joe.

– Detto MacAnaspey – mondok.

– Három pint, Terry – mondja Joe. – És hogy van a jó öreg szíved, polgártárs? – aszongya.

– Soha jobban, a *chara* – aszongya. – Na, Garry? Győzni fogunk? Hm?

Azzal tarkón ragadta azt a rohadt vén dögöt, oszt a szentségit épp csak hogy meg nem fojtotta.

Az alak, aki ott ült egy hatalmas szirten egy kerek torony lábánál, szélesvállú öblösmellű tagbaszakadt nyílttekintetű vöröshajú szerteszeplős bozontosszakállú szélesszájú nagyorrú hosszúfejű mélyhangú meztelen-térdű erőskezű szőröslábú cserzettarcú kérgeskarú hős volt. Válltól vállig több rőfnyit számlált, és sziklaszerű térdeinek hegyeit, valamiképpen teste többi látható részét rőt és szúrós szőr dús bozótja borította, színe és állaga hegyi sülbigéhez (*Ulex Europeus*) hasonló. Barlangként táruló orrlyukai, melyekből a már jellemzett rőt tüskék ütköztek elő, olyan tágasak voltak, hogy sötét öbleiben fészket verhetett a mezők pacsirtája. Szeme, melyben könny és mosoly viaskodott örökké, egy jólfejlett karfiol méreteivel vetekedett. Szája mélységes üregéből szabályos időközökben forró lehelet áradt ki, miközben félelmetes szívének rengő, vaderejű, ősegészségű dobbanásai ritmikus rázkódással mennydörögtek és doboltak, úgy, hogy a föld, a sudár torony csúcsa és barlangjának még sudárabb falai beleremegtek, és vibrálva válaszoltak.

Frissen nyúzott ökörbőrből készült, ujjatlan hosszú zekét viselt, térdéig ért, mint egy laza skót szoknya, s dereka táján fonatos gyékény és sás övvel volt összefogva. Alatta belekkel durván összeférCelt szarvasbőr gatyát viselt. Alsó végtagjait bíborzuzmóval festett rövid Balbriggan-lábszárvédők burkolták, lába fejét sózott tehénbőrből készült bocskor fedte, fűzője pedig a nevezett barom légcsövéből készült. Övéről tengeri kavicsok füzére csüngött, melyek csörömpöltek, ha iszonyú törzsét mozdította, és e kavicsokra primitív, de megejtő művészettel a régmúlt számos ír hősének és

hősnőjének törzsi bálványképe volt ráróva, Cuchulin, a Százcsatájú Conn, a Kilenc Túszú Niall. Kincorai Brian, az Ardri Malachi, Art MacMurragh, Shane O'Neill. John Murphy atya, Owen Roe, Patrick Sarsfield, a Vörös Hugh O'Donnell, a Vörös Jim MacDermott, Soggarth Eoghan O'Growney, Michael Dwyer, Francy Higgins, Henry Joy M'Cracken, Góliát, Horace Wheatley, Thomas Conneff, Peg Woffington, a Falu Kovácsa, Holdfény Kapitány, Boycott Kapitány, Dante Alighieri, Kolumbusz Kristóf, Szt. Fursa, Szt. Brendan, MacMahon marsall, Nagy Károly, Theobald Wolfe Tone, a Makkabeusok Anyja, az Utolsó Mohikán. Kasztília Rózsája, Galway Jelöltje, a Férfi, aki Bankot Robbantott Monte Carlóban, az Ember, aki Résen Állt, a Nő, aki Nem, Franklin Benjámin, Bonaparte Napóleon, John L. Sullivan, Kleopátra, Savourneen Deelish, Julius Caesar, Paracelsus, Sir Thomas Lipton, Teli Vilmos, Michelangelo Hayes, Mohamed, a Lammermoori Menyasszony, Remete Szent Péter, Részrehajló Péter, Fekete Rosaleen, Patrick W. Shakespeare, Brian Confucius, Murtagh Gutenberg, Patricio Velasquez, Nemo Kapitány, Trisztán és Izolda, az Első Walesi Herceg, Thomas Cook és Fia, a Hős Kis Katona, a Csókos Arrah, Dick Turpin, Ludwig Beethoven, a Takaros Menyecske, Kacsázó Healy, Angus a Remete, Dolly Mount, Sidney Parade, Ben Howth, Valentine Greatrakes, Ádám és Éva, Arthur Wellesley, Boss Croker. Hérodotosz. Jack az Óriásölő, Gautama Buddha, Lady Godiva, Killarney Lilioma, Balor a Szemmelverő, Sába Királynője, Acky Nagle, Joe Nagle. Alessandro Volta, Jeremiah O'Donovan Rossa, Don Philip O'Sullivan Beare. Pattintott gránitkő lándzsa hevert mellette, lábainál vad kinézetű állat pihent, a kutyafélék törzséből, melynek horkantásai jelezték, hogy nyugtalan álmot lát, s e feltevést igazolták a rekedt morgások és görcsszerű rángatódzások, melyeket gazdája időről időre egy nyersen megmunkált paleolitkő bunkósbot idegnyugtató sújtásainak segélyével csendesített.

Egyszóval Terry hozta a három pintet, amit Joe állt, és a hétszázát, majd kiesett a szemem, mikor látom, hogy egy fontot bűvöl az asztalra, olyan igaz, ahogy mondom. Egy csinos kis aranyat.

– Van még ott, ahonnét ez jött – aszongya.

– Kiraboltad a szegények perselyét, Joe? – mondok.

– Orcám verítéke – mondja Joe. – Az óvatos tag adta a tippet.

– Láttam, mielőtt találkoztam veled – mondok –, ott sündörgött a Pill Lane és a Greek Street táján azzal a harcsaszemével, a halak beleit számlálta.

Ki jövend Michan földjén át ékes fekete páncélzatban? O'Bloom, Rorynak fia: ő az. Félelmet nem ismer Rory fia: óvatos az ő lelke.

– A Prince Street-i Öregasszonyra – mondja a polgártárs –, a fizetett lapra. A felesküdött párt az alsóházban. És nézzétek meg ezt az átkozott szemetet – aszongya. – Ezt nézzétek meg – aszongya. – *The Irish Independent*, gyönyörű, mi? Parnell alapította, hogy a munkásember barátja legyen. Hallgassátok csak meg a születéseket és halálozásokat a *Velejéig Független Ír* hasábjain, na hiszen, meg a házasságkötéseket.

Azzal máris nekiáll, oszt kezdi olvasni:

– Gordon, Barnfield Crescent, Exeter; az iffley-i Redmayne-éknek (Saint Anne's on Sea), Mr. és Mrs. William T. Redmayne-nek fia született. Na, ehhez mit szóltok? Wright és Flint, Vincent és Gillett Rotha Marionnal, Rosa és néhai George Alfréd Gillett leányával, Clapham Road 179, Stockwell, Playwood és Ridsdale, Szent Júdás Tádé templomában, Kensington, a szertartást végezte Dr. Forrest főtisztelendő, Worcester dékánja. Na? Halálozások. Bristow, Whitehall Lane, London: Carr, Stoke Newington, gyomorhurut és szívelégtelenség: C. Phyllis, Moat House, Chepstow...

– Ismerem a pofát – mondja Joe –, keserű tapasztalatból.

– C. Phyllis, Mrs. Dimsey, néhai Dávid Dimsey (tengerészeti minisztérium) özvegye: Miller, Tottenham, nyolcvanöt éves korában: Welsh, június 12, Canning Street 35, Liverpool, Isabella Helen. Nesze neked nemzeti sajtó, mi, kisöreg? Nesze neked Martin Murphy, Bantry szarkeverője.

– Jól van, na – mondja Joe, oszt osztja ki a piát. – Istennek hála, mi még itt vagyunk. Idd meg ezt, polgártárs.

– Legyen úgy – aszongya –, tiszteletreméltó férfiú.

– Egészségedre, Joe – mondok. – És fenékig mind.

Ah! Uh! Szó se róla, már kivert a kék penész ezért a pintért. Isten a tanúm, hallottam, ahogy a gyomrom aljának csapódott, klatty.

És lám, miközben nagy kortyolással ürítették a gyönyör kelyhét, Istenhez hasonlatos hírnök toppant be hirtelen, sugárzott, mint a Mennyei Szem, szép termetű ifjú, és nyomában lépdelt egy nemes léptű és nemes arcú agg, kezében a törvény szent tekercsei és mellette hitvese, kinek nemzetségfáján nem nőtt fattyúhajtás, fajának legszebb virága.

A kis Alf Bergan rontott be az ajtón, és elbújt Barney kuckója mögé, pukkadozva a röhögéstől. Oszt ki lapult ott a sarokban, hogy nem is láttam, horkolva tökrészegen, Bob Doran személyesen. Nem tudtam, miről van szó.

Alf meg folyton kifelé mutogatott az ajtón. Oszt a hétszázát, ott kinn látom azt a rohadt vén bolondot, Denis Breent, fürdőpapucsban, két rohadt nagy könyvvel a hóna alatt, a felesége meg lohol utána, szerencsétlen nyomorult asszony, mint egy pudlikutya. Azt hittem, Alf megszakad a röhögéstől.

– Nézzétek csak meg! Breen! Körberohangálja egész Dublint egy levelezőlappal, valaki küldte neki azzal, hogy PUhap. Most képes rá...

És kétrét görnyedt.

– Mi a frászra képes? – mondok.

– Becsületsértési pert indítani – aszongya –, tízezer font kártérítést követel.

– A pokolba is! – mondok.

A rohadt korcs meg úgy elkezdett morogni, hogy a frász kitört, mert látta, hogy valami készül, de a polgártárs oldalba rúgta.

– *Bi i dho husht* – aszongya.

– Kicsoda? – mondja Joe.

– Breen – mondja Alf. – Elment John Henry Menton irodájába, onnan Collis és Wardhoz, aztán Tom Rochford összefutott vele, és elirányította az alseriffhez heccből. Te jó Isten, megdöglök a röhögéstől. PUhap. A hosszú fickó ahogy ránézett, az felért egy idézéssel, most meg a rohadt vén félcédulás átment a Green Streetre, valami detektívet szerezni.

– Mikor fogja Hosszú John felakasztatni azt a fickót a Mountjoyban? – kérdi Joe.

– Bergan – mondja Bob Doran, fölriadva. – Alf Bergan van itt?

– Az ám – feleli rá Alf. – Akasztás? Na, várjatok csak, mindjárt mutatok én nektek valamit. Hé, Terry, adj egy pikolót! A rohadt vén bolondja! Tízezer font. Látnotok kellett volna Hosszú John szemét. P. U...

Oszt elkezd nevetni.

– Kin röhögsz? – mondja Bob Doran, – Bergan, te vagy az?

– Iparkodj, Terry öcsém – mondja Alf.

Terence O'Ryan meghallotta, és rögvest hozott neki egy kristálykelyhet habzó ében serrel, melyet a nemes ikrek, Bungiveagh és Bungardilaun főznek örökkön örökké isteni kádjaikban, furfangosan, mint a halhatatlan Léda fiai. Mert begyűjtik ők a komló dús nedvű termését és felhalmozzák és törik és szűrik és főzik és vegyítik savanykás nedűkkel és a mustot a szent tűzhöz viszik és nem hagyják abba kemény munkájukat se nappal se éjjel, ezek a furfangos testvérek, serfőző kádak lordjai.

És ezek után, te lovagias Terence, odanyújtottad, mint akivel a nagylelkűség vele született, a nektárízű italt, és felajánlottad a kristálykelyhet neki, aki szomjúhozott, a lovagiasság lelkének, kinek szépsége a halhatatlanokkal rokon.

De az O'Berganek nemzetségének ifjú feje nehezen bírta elviselni, hogy valaki nagylelkűség dolgában lepipálja, és ez okból kecses mozdulattal a legfinomabb bronzból készült obulust nyújtott át. Erre páratlan ötvösművészettel egy fejedelmi királynő képe domboríttatott teljes valójában, a Brunswick-ház sarja, név szerint Viktória, Ő Királyi Felsége, Isten kegyelméből Nagy-Britannia és Írország Egyesült Királyságának és a Tengerentúli Brit Dominiumoknak királynője, a hit védelmezője. India Császárnője, számos nép felett győzedelmeskedő, s mégis hőn szeretett, mert ismerték és szerették őt napkeltétől napnyugtáig, fehérek, feketék, rézbőrűek és etiópok.

– Mit keres itt ez a rohadt szabadkőműves – mondja a polgártárs –, mit szaglászik odakinn?

– Mi van? – mondja Joe.

– Tessék – mondja Alf, oszt az asztalra csapja a lóvét. – Ha már szóba került az akasztás, mutatok nektek valamit, amit még az életben nem láttatok. Egy hóhér levelei. Ide nézzetek.

Azzal előszedett a zsebéből egy köteg összegyűrt levelet és borítékot.

– Hülyéskedsz velem? – mondok.

– Indián becsszó – mondja Alf. – Olvassátok.

Azzal Joe kezébe vette a leveleket.

– Kin röhögsz? – mondja Bob Doran.

Mindjárt láttam, hogy sűrűsödik a levegő. Bob elég fura tud lenni, ha van már benne egy pár korsó, szóval csak úgy csevegni kezdek:

– Willy Murray hogy van mostanság, Alf?

– Nem tudom – mondja Alf. – Épp most láttam a Capel Streeten Paddy Dignammel. Csak persze én futottam azután a...

– Mit beszélsz? – mondja Joe, és az asztalra dobja a leveleket. – Kicsodával?

– Dignammel – mondja Alf.

– Paddy Dignammel? – mondja Joe.

– Vele hát – mondja Alf. – Miért?

– Hát nem tudod, hogy meghalt? – mondja Joe.

– Paddy Dignam meghalt? – mondja Alf, – Meg hát – mondja Joe.

– Mérget veszek rá, hogy őt láttam az előbb, még öt perce sincs – mondja Alf –, teljes életnagyságban.

– Ki halt meg? – mondja Bob Doran.

– Akkor a szellemét láttad – mondja Joe –, az Úr irgalmazzon nekünk.

– Mi? – mondja Alf. – Te jó Isten, mondom, nincs öt perce... Mi...? Willy Murray együtt volt vele, ott annál a hogyishívjáknál, na... hogy Dignam meghalt?

– Mi van Dignammel? – mondja Bob Doran. – Ki beszél itt...?

– Meghalt! – mondja Alf. – Hát akkor úgy halott, mint te meg én.

– Lehet – mondja Joe. – Mindenesetre fogták és eltemették ma délelőtt.

– Paddyt? – mondja Alf.

– Hát – mondja Joe. – Lerótta a természet adóját. Nyugodjék békében.

– Te jó Isten! – mondja Alf.

A hétszázát, erre mondják, hogy rémsápadt lett.

A sötétségben szellemujjak suhogtak érezhetőn, és mikor a tantrikus imádságot a megfelelő égtáj felé irányították, halovány, de növekvő rubinfény lett fokozatosan látható, a megjelenő éteri más, az arcból és fejtetőből áradó jivasugárzásnak köszönhetőleg különösen életszerű volt. Az összeköttetést az agyalapi mirigy biztosította, valamint a narancstüzű és bíbor sugarak, melyek a hasi idegközpontból és keresztcsonttájból áradtak. Megkérdeztetvén földnevén hollétét illetően az égvilágban, azt állította, hogy most a prālāyā vagy visszaolvadás útját járja, de közben még mindig alá van vetve bizonyos vérszomjas entitások által rárótt próbáknak az alacsonyabb asztrálsíkokon. Mikor megkérdeztetett első benyomásai felől túlnan a másik oldalon, úgy nyilatkozott, hogy kezdetben mindent mintha tükör által homályosan látott volna, viszont azok előtt, akik e határt meghaladták, az atmikus fejlődés maximális lehetőségei nyílnak. Mikor aziránt érdeklődtek, vajon az ottani élet hasonlít-e földi tapasztalatainkhoz, kijelentette, hogy több különös kegyben álló, már lélekké vált létezőtől hallotta, hogy lakóhelyeik egy modern lakás minden kényelmével felszereltek, mint például tālāfānā, gázkānvāktār, hādāgāmālāgā, wātāklāzāt, és a legbennfentesebbek kéjhullámokban fürdőznek. Miután egy liter aludttejet kért, hoztak neki, és ez nyilvánvalóan megkönnyebbülést szerzett számára. Mikor azt kérdezték tőle, van-e valami üzenete az élőknek, hangosan felszólította mindazokat, akik még mindig a Māvā rossz oldalán élnek, hogy térjenek a jó útra, mert a dévák körében az a hír járja, hogy Mars és Jupiter valami gonoszságon törik a fejüket a keleti szögletben, ahol a Kos

az úr. Ekkor tudakolóztak, nincsenek-e esetleg különös óhajaik az elhunytaknak, és a válasz így hangzott: *Üdvözlünk benneteket, földnek barátai, akik még mindig testben éltek. Vigyázzatok, hogy C. K. meg ne vágjon benneteket.* Megállapítást nyert, hogy az utalás Mr. Cornelius Kelleherre vonatkozik, Messrs H. J. O'Neill népszerű temetkezési vállalatának cégvezetőjére, az elhunyt személyes barátjára, aki a temetésrendezést intézte. Távozása előtt az volt a kívánsága, hogy közöljék drága gyermekével, Patsyvel, hogy a másik cipő, amit keresett, jelen pillanatban a félemeleti szobában a komód alatt van, és hogy a párjával együtt küldje el Cullenhez, talpaltatni csupán, mert a sarka még jó. Kijelentette, hogy ez nem hagyta békében nyugodni a másik régióban, és lelkükre kötötte, hogy kívánságát tudassák. Minden biztosítékot megkapott, hogy az ügyet elintézik, és úgy tetszett, ez a legnagyobb megelégedéssel töltötte el.

Elhagyta földünk útvesztőit immár: O'Dignam, hajnalunk napja. Szaporán szökellt a haraszton: Patrick a hajnalhomlokú. Sirasd őt, Bánba, viharoddal: és sirasd őt, ó, óceán, forgószeleddel.

– Tessék, már megint ott van – mondja a polgártárs kifelé bámulva.

– Kicsoda? – mondok.

– Bloom – aszongya. – Már tíz perce ott posztol fel és alá.

Oszt a hétszázát, látom is a fizimiskáját, ahogy bekukkant, aztán odébbsompolyog.

A kis Alfot meg teljesen letaglózta a hír. Nem vicc.

– Te jó Isten! – aszongya. – Megesküdtem volna, hogy ő volt.

Erre meg megszólal Bob Doran, kalapjával a tarkóján, a legutolsó gazember Dublinban, ha a pia beszél belőle:

– Ki mondta, hogy Isten jó?

– Álljon meg a fáklyásmenet – mondja Alf.

– Jó az az Isten – mondja Bob Doran –, aki elragadja a szegény kis Willy Dignamet?

– Hát igen – mondja Alf, hogy lerázza. – De hát most már túl van minden földi kínokon.

Bob Doran erre elkezd ordítani.

– Rohadt haramia, én mondom, aki elviszi szegény kis Willy Dignamet.

Terry odajött, oszt intett a szemével, hogy fogja be a száját, senki se akar efféle beszédeket hallani tisztes és hatóságilag engedélyezett helyiségeiben. Erre Bob Doran siratni kezdi Paddy Dignamet, úgy igaz, ahogy itt állok.

– A legderekabb ember – aszongya siránkozva –, a legderekabb, legtisztább jellem.

Rohadt egy könnyfacsaró látvány. Bolond lyukból barom szél. Nemhogy szépen hazamenne ahhoz a kis alvajáró szukához, akit feleségül vett. Mooneynak, a törvényszéki szolgának a lányához, anyuka garniszállót tartott fenn a Hardwicke Streeten, oszt azelőtt ott strabancolt a lépcsőfordulókban, Bantam Lyonstól tudom, hogy ott állt hajnali két órakor anyaszűzmeztelen, mindene a kirakatban, mindenki számára, részrehajlás nélkül.

– A legbecsületesebb, a legigazabb – zokogja. – És most elment, szegény kis Willy, szegény kis Paddy Dignam.

És eltelve gyásszal és elnehezült szívvel siratta ennek az égi sugárnak a kihunytát.

A vén Garryowen meg újból elkezdett morogni Bloomra, ahogy ott pislogott befelé az ajtón.

– Jöjjön csak be! Jöjjön! – mondja a polgártárs – Nem fogja megenni.

Azzal Bloom beoson, harcsaszeme a kutyán, oszt kérdi Terryt, Martin Cunningham járt-e itt.

– Ó, Jézus M'Keown – mondja Joe, miközben az egyik levelet olvassa, – Ezt hallgassátok meg!

Oszt elkezdi olvasni az egyiket.

Hunter Street
Liverpool

Dublin Főbíró Urának
Dublin

Méltóságos ur szerencsém van felalyánlani szolgálataimat a fentemlített sajnálatos esetben én akasztottam Joe Gannt, a Bootle börtönbe 1900 február 12-énjén és én akasztottam...

– Mutasd csak, Joe – mondok.

...Arthur Chace közbakát, Jessie Tilsit brutális meggyilkolásáér a Pentonville börtönbe és én segétkeztem mikoris...

– Jesszusom! – mondok.

...Billington kivégezte a szörnyű gyilkost Toad Smithet...

A polgártárs a levél után kapott.
– Csigavér – mondja Joe, –

nekem van egy speciális fogásom a hurokkal mikor már rajta van akkor abból nem tud kicsúszni remélve hogy ajánlatom elfogattatik maradok mélyen tisztelt ur a tarifám 5 font.

H. Rumbold
Borbélymester

– Barom egy barbár borbély, mondhatom – mondja a polgártárs.

– És micsoda mocskos macskakaparása van a nyomorultnak – mondja Joe, – Vidd innen a pokolba, vidd a szemem elől – mondja Alfnak. – Napot, Bloom – aszongya – mit iszik?

Azzal elkezdték megvitatni a dolgot, Bloom mondja, hogy ő nem kér, meg hogy most nem is tud, és ne haragudjanak, ő nem akar megsérteni senkit meg ehhez hasonlók, aztán meg aszongya, hogy na jó, csak egy szivart kér. Óvatos tag, a hétszázát, nem vitás.

– Terry, adj egyet az elsőrendű bűzrudaidból! – mondja Joe.

Alf meg mesélte, hogy az egyik pofa egy gyászjelentést küldött be fekete kerettel körbe.

– Ezek a borbélyok – aszongya – mind a fekete vidékről, fölakasztanák a tulajdon apjukat is akár öt fontért plusz kiszállási költség.

Aztán meg azt mesélte, hogy az úgy van, hogy két pacák ott vár lenn, hogy a sarkánál fogva lehúzza, mikor már a kötélen lóg, hogy rendesen megfojtsa, aztán felszabdalják a kötelet, oszt árulják pár shillingért per koponya.

A sötétség birodalmában tanyáznak ők, a beretva bosszújának lovagjai. Halálhozó hurkukat megragadják, és azokkal húzzák az Erebusba mindazokat, kiknek kezéhez vér tapad, mert ezt nem tűrhetem semmiképpen, így szólt az Úr.

Azzal a halálbüntetésről kezdtek beszélni, oszt Bloom persze jött a dolog hogyan s mikéntjével, meg az összes hercse-harcsa, a vén dög meg közben szaglássza folyton, mert állítólag az ilyen zsidricekből valami fura szag

szokott jönni, amit a kutyák megéreznek, én nem értek hozzá, de van valami elrettentő hatása, és így tovább.

– Egy dologra nincs elrettentő hatása – mondja Alf.

– Aztán mire? – mondja Joe.

– A szerencsétlen akasztott pacák szerszámára – mondja Alf.

– Igazán? – mondja Joe.

– Szent igaz! – mondja Alf. – A börtönigazgatótól hallottam, aki Kilmainhamben volt, mikor Joe Bradyt, a Legyőzhetetlent akasztották. Ő mondta nekem, hogy mikor levágták a kötélről a fulladás után, úgy állt neki, mindenki szeme láttára, mint a piszkavas.

– Halálban érzed leghőbb szenvedélyed – mondja Joe –, ahogy valaki mondta.

– Ez tudományosan megmagyarázható – mondja Bloom. – Az egész csak egy természettudományos jelenség, értik, mivel azáltal, hogy a...

Azzal jön a természettudományos nyelvtörőivel jelenségről meg tudományról, hogy ilyen jelenség meg olyan jelenség.

Herr Professor Luitpold Blumenduft, a kiváló természettudós orvostani kísérletei teljes mértékben igazolták azt a feltevést, hogy a nyakcsigolya hirtelen eltörése és a gerincoszlop következésképpeni megroppanása az orvostudomány megingathatatlan tapasztalatai szerint okvetlenül maga után vonja az emberi szervezetben az idegközpontok rendkívül heves ganglionikus stimulációját, minek eredményeképpen a *corpora cavernosa* elasztikus pórusai hirtelen kitágulnak, olyannyira, hogy akut vérbőséget idéznek elő az emberi test azon részében, mely penis vagy hímvessző néven ismeretes, és mindezek együttes eredménye az a bizonyos jelenség, melyet az orvosi kar morbid felfelé és kifelé irányuló filoprogenitív erekciónak nevezett el *in articulo mortis per diminutionem capitis*.

A polgártárs meg persze csak a kellő pillanatra várt, oszt már nyomta is a sódert a Legyőzhetetlenekről meg a régi gárdáról meg a hatvanhetesekről meg hogy kilencvennyolcról szólni mondd ki fél, aztán meg Joe is együtt vele azokról, akiket rögtönítélő hadbíróságok fölakasztottak, felnégyeltek és száműztek az ügyért, meg hogy új Írország, meg új ez, meg az, meg amaz. Ha már annyit pofázik az új Írországról, először is szerezzen be magának egy új kutyát. Rühes ragadozó vadállat, szaglászik meg prüsszög körbe örökké a kocsmában, oszt a varas bőrét vakarja. Most odamegy Bob Doranhez, aki fizetett egy felest Alfnak, oszt nyalja föl, amit csak talál. Erre Bob Doran elkezdi a rohadt bohóckodást vele:

– Na, adjál pacsit! Adjál pacsit, kutyuska! Jó kis kutyuska! Adjál pacsit! Adjál már pacsit!

A fenébe is, mancsot kapna a mancsába, közben Alf meg azt lesi, hogy le ne forduljon arról a rohadt székről rá a rohadt vén kutyára, oszt csak löki a süket dumát a szelídséggel való nevelésről meg hogy jól nevelt kutya, intelligens kutya: a frász töri ki az embert. Aztán nekiáll, oszt kekszdarabkákat kaparász ki egy Jacob-féle pléhdoboz fenekéről, amit Terrynek mondott, hogy hozzon neki. A hétszázát, mind egy morzsáig felzabálta, a nyelvét meg egy yardnyira kilógatja, hogy még kér. Épp hogy a pléhdobozt meg nem ette a rohadt falánk korcsa.

Oszt a polgártárs meg Bloom vitatkoznak tovább a dologról, minden van, a Sheares fivérek meg Wolfe Tone odébb az Arbour Hillen, meg Robert Emmet és halj a honért, Tommy Moore románca Sara Curran-ról és messze jár a szülői földtől. Bloom meg persze a bunkósbot szivarjával ontja a zsíros képéből a nagyképűséget. Jelenség! Az a hájtömeg, akit elvett, nahát az is jó kis jelenség, akkora a hátsója, mint egy labdapálya. Mikor a City Armsban laktak. Hugyos Burke mesélte, hogy volt ott egy vénasszony az ütődött unokaöccsével, oszt Bloom körbeugrálta, kártyázott vele, hogy megpuhítsa, hátha a végrendeletében hagy rá egy kis dohányt, meg nem evett húst pénteken, mert az öregasszony nagy szentfazék volt, hanem hordta sétálni a fafejű kölyköt. Egy szép nap aztán körbesétáltatta Dublinban, oszt a szent gatyamadzagra mondom, addig sétáltatta, míg az öcsike olyan részeg nem lett, mint a csacsi, úgy vitte haza, oszt azt mondta, ezt azért tette, hogy megtanítsa a szesz káros hatására, oszt itt dögöljek meg, ha a három nő ott helyben majdhogy nyársra nem húzta, csuda egy eset volt, az öregasszony, a Bloom neje meg Mrs. O'Dowd, aki a szállót vezette. Jesszusom, halálra röhögtem magam, mikor Hugyos Burke utánozta őket, ahogy sápítoznak. Bloom meg csak *de hát nem értik a dolgot? és másrészről viszont.* Oszt persze mindennek a tetejébe, úgy hallottam, hogy a fafejű kölyköt ezek után Power kocsmájában látták, ahol mindent összepancsolnak, a Cope Streeten, oszt hetenként ötször keveredett haza tökrészegen egy konflisban, miután mindent végigkóstolt, amit csak lehetett abban a rohadt intézményben. Jelenség!

– A holtak emlékezetére – mondja a polgártárs felemelve pintespoharát, és rámeredve Bloomra.

– Ugyám, úgyám – mondja Joe.

– Látom, nem érti, mit akarok mondani – mondja Bloom. – Úgy értem...

– *Sinn Fein!* – mondja a polgártárs. – *Sinn fein amhain!* Barátaink, akiket szeretünk, mellettünk állnak, és elleneink, akiket gyűlölünk, szemben velünk.

A végbúcsú kifejezhetetlenül szívbe markoló volt. A közeli és távoli tornyokból a temetési lélekharangok szakadatlanul zengtek, miközben a gyászba borult környéken száz posztóval bevont dob pergette vészjós figyelmeztetését, meg-megszakítva a lövegek öblös dördüléseitől. A fülsiketítő mennydörgések és a villámok vakító cikázása, mely a kísérteties színt megvilágította, nyílt bizonyság volt, hogy az égi tüzérség is hozzájárult természetfölötti pompájával az amúgy is hátborzongató látványossághoz. Özönvízszerű eső zuhogott alá a haragos egek nyílt zsilipjeiből az összegyűlt tömeg fedetlen fejére, mely a legszerényebb becslés szerint is ötszázezer emberre rúgott. A dublini rendőrség egy különítménye a rendőrfőnök személyes vezetésével gondoskodott a rend fenntartásáról az óriási tömegben, melyet a közbeeső időben a York Street-i fa- és rézfúvós zenekar szórakoztatott, tökéletes előadásban nyújtva fekete lepelbe burkolt hangszerein azt a mennyei melódiát, melyet mindnyájan szívünkbe zártunk már bölcsőnktől fogva Speranza elégikus múzsájának köszönhetőleg. Gyorsjáratú különvonatok és kárpitozott társaskocsik gondoskodtak vidéki kuzinjaink kényelméről, akik nagy kontingensekben voltak jelen. Jelentős élvezetet okozott a két kedvenc dublini utcai énekes L-n-h-n és M-ll-g-n, akik a *Larry a nyújtópadon*t énekelték szokásos derültségfakasztó modorukban. Két utánozhatatlan mulattatónk nagyszerű forgalmat bonyolított dalosfüzeteivel a komikus hatás kedvelői körében, és senki nem akad, ha él még szívében szeretet a valódi, közönségesség nélküli ír humor iránt, aki sajnálná tőlük azt a pár pennyt nehéz munkájukért. A Fiú- és Leánylelenckórház gyermekeit, akik ott tolongtak a színre nyíló ablakoknál, boldoggá tette ez a nap egyéb mulatságait tetéző váratlan ráadás, és külön köszönet illeti a Szegényeket Segítő Kedvesnővéreket a kitűnő ötletért, hogy az apátlan-anyátlan árváknak ilyen tanulságos szórakozást szereztek. Az alkirályi társaságot, mely nagyszámú közismert hölgyet foglalt magában, Őfenségéik a díszlelátó legelső páholyaiba kísérték, miközben a színpompás külföldi küldöttséget, ismert nevükön A Smaragd Sziget Barátait, pontosan a fenségekkel szemben felállított tribünön helyezték el. A teljes létszámban megjelent küldöttség tagjai közt helyet foglalt Commendatore Bacibaci Beninobenone, a társaság féloldali szélütésben szenvedő doyenje, akit hatalmas gőzemelődaruval segítettek helyére, Monsieur Pierrepaul

Petitépatant, Vladimír Potzakoff Nagyhenceg, Leopold Rudolf von Schwanzenbad-Hodenthaler Főhenceg, Marha Virága Kisászony Putrápesthi Grófnő. Hiram Y. Bombaszt, Athanatosz Karamellopulosz gróf. Ali Baba Baksis Ráhat Lokum Effendi, Senor Hidalgó Caballero Don Pecadillo y Palabras y Paternoster de la Malora de la Malária, Hokopoko Harakiri. Hi Hang Cseng, Olaf Kobberkeddelsen, MynheerTrik van Tromf, Pan Pollack Pudereczky, Gazpad Pfhklst Kratchinabritchisitch. Borús Hupinkoff, Herr Kurhausdirektorpresident Hans Chuechli-Steuerli, Nationalgimnasiummuseumsanatoriumundsuspensoriumsordinareprivatdozentgeneralhistoriespecialprofessordoktor Kriegfried Uber-allgemein. Az összes küldött a lehető legerősebb és legheterogénebb kifejezésekkel ítélte el azt a kimondhatatlan barbarizmust, amelynek tanújául megidéztettek. Ezt élénk civódás követte az A. S. Sz. B. körében (melyben mindenki részt vett) Írország védőszentjének pontos születési idejét illetően, hogy március nyolcadika vagy kilencedike tekinthető-e történelmi hitelűnek. A vita során ágyúgolyók, handzsárok, bumerángok, mordályok, bűzbombák, húsvágóbárdok, esernyők, kővetők, bokszerek, homokzsákok, vastömbök kerültek igénybevételre, és ökölcsapások bőségesen eszközöltettek. A pöttöm MacFadden rendőrbiztos, akit külön futárral rendeltek ide Booterstownból, azonnal rendet teremtett, és villámsebesen a hónap tizenhetedik napját ajánlotta a kiegyezés mindkét vitatkozó fél számára egyaránt elfogadható alapjául. A langaléta lángész javaslata mindenkinek megtetszett, és el is fogadták egyhangúlag. MacFadden rendőrbiztosnak szívből gratuláltak az A. S. Sz. B. tagjai, akik közül sokan vérben áztak. Miután Commendatore Beninobenonét sikerült kimenteni az elnöki karosszék alól, jogtanácsosa, Awocato Pagamimi megmagyarázta, hogy a különböző tárgyak, melyeket harminckét zsebében rejtett el, őáltala lettek ifjú kollégák zsebeiből elvonva az összetűzés folyamán abban a reményben, hogy így észhez téríti őket. A tárgyak, közöttük több száz női és férfi arany- és ezüstóra, azonnal visszakerültek jogos tulajdonosaikhoz, és az általános összhang helyreállt.

Nyugodtan, minden pózt félretéve lépett Rumbold a vérpadra, kifogástalan délelőtti gyászöltözékben, gomblyukában kedvenc virága, a *Gladiolus Cruentus*. Jelenlétét azzal a finom rumboldi köhintéssel jelezte, melyet oly sokan próbáltak sikertelenül utánozni – rövid, kidolgozott de olyannyira jellemző. A világhírű hóhér érkezését az óriási gyülekezet üdvrivalgással köszöntötte, az alkirályi hölgyek izgalmukban zsebkendőiket

lobogtatták, miközben a még könnyebben izgalomba hozható külföldi küldöttek torkukszakadtából fejezték ki rajongásukat, *hoch, banzáj, eljen, zsivió, csincsin, polla kronía, hiphip, vive, Allah*, melyek között az ének honának küldötte az ő belkantó *evvivájával* (kétvonalas F-je azokat a velőtrázóan bájos hangokat idézte fel, melyekkel a herélt Catalini elbűvölte déddédnagyanyáinkat) messze kimagaslott. Pontosan tizenhét óra volt. Jeladás hallatszott a megafonból a közös imára, és egy pillanat alatt minden fej fedetlen volt, a Commendatore pátriárkái sombreróját, mely a család birtokában volt Rienzi forradalma óta, szolgálattevő orvosi tanácsadója, dr. Pippi távolította el. A tudós főpásztor, aki szentegyházunk utolsó vigaszát nyújtotta a hős vértanúnak, miközben a halálos ítélet végső adóját rótta le, mély kereszténYi áhítattal beletérdelt egy pocsolyába, reverendája ősz fején, és buzgó imádsággal esedezett a kegyelem trónusához. A vérpad mellett ott állt az ítéletvégrehajtó zord alakja, arcát tíz gallon űrtartalmú bödön rejtette el, két kerek nyílást vágtak rajta, melyeken át szemei dühödten szikráztak. Miközben a végzetes jelre várt, hol kérges karján fenve próbálgatta szörnyű fegyvere élét, hol gyors egymásutánban lefejezett egy birkanyájat, melyet könyörtelen, ámde nélkülözhetetlen hivatásának csodálói bocsátottak rendelkezésére. Egy kecses mahagóni asztalon ott feküdt mellette ízlésesen elrendezve a négyelő kés, a tökéletesen edzett acélból készült különböző műszerek a belezéshez (a világhírű sheffieldi késkészítő cég Messrs John Round és Fiai speciális készítményei), egy terrakotta serpenyő, melybe a nyombelet, vakbelet, végbelet stb. rakják le, miután sikeresen kimetszették, és két öblös tejesköcsög, hogy felfogják a legdrágább áldozat legdrágább vérét. Az Egyesült Eb- és Macskaotthon házfőnöke ott állt készenlétben, hogy a csordultig telt edényeket nyomban átszállítsa e jótékony intézetbe. A hatóságok figyelmességből egészen remek, tökéletesen elkészített tojásos sült szalonnából és hagymás steakből. Ízletes meleg reggeli zsömlékből és szíverősítő teából álló lakomát biztosítottak a tragédia központi alakjának, aki kapitális hangulatban, kivégzésre készen a legnagyobb érdeklődést tanúsította a történések iránt az elejétől a végéig, de manapság oly ritka önmegtagadást tanúsítva, kifejezte az alkalomhoz illő utolsó kívánságát (melyet azonnal teljesítettek), nevezetesen, hogy az étel maradéktalanul osztassék ki a beteg és nyomorgó albérleményfenntartók szövetkezetének tagjai között, tiszteletének és nagyrabecsülésének zálogaként. Az érzelmek vihara *nec* és *non plus ultrá*ra hágott, mikor a piruló kiválasztott ara utat tört magának a nézők sűrűjén, és izmos keblére vetette magát annak, akit épp

őérte készültek átküldeni az örökkévalóságba. A hős szerelmesen magához ölelte a hősnő fűzfa-alakját, és áhítattal suttogta: Sheila, egyetlenem. Keresztnevének használatán felbátorodva szenvedélyesen csókolta a hős személyének az illem határain belül elterülő különböző részeit, amelyekhez hevét a rabruha szemérmes szabása hozzáférni engedte. Miközben könnyeik sós patakjai egymásba folytak, a lány megesküdött, hogy ápolni fogja emlékezetét, hogy soha életében el nem felejti az ő ifjú hősét, aki dallal ajkán indult a halálba, akár egy hurling-meccsre a Clonturk Parkba. Felidézte továbbá a hős emlékezetében az Anna Liffey partjain közösen töltött boldog gyermekkoruk édes napjait, mikor az ifjúság ártatlan mulatságait űzték, és most, feledve a félelmetes jelent, mindketten szívből kacagtak, s boldog nevetésük átragadt a nézőkre is, ideértve a tiszteletre méltó főpásztort. A publikum egyszerűen dőlt a röhögéstől. De hirtelenjében bánat kerítette őket hatalmába, és megragadták egymás kezét immár utoljára. A könnyek friss szökőárja szakadt fel könnycsatornáikból, és a beláthatatlan néptömeg lelke legmélyéig megrendülten szívszaggató zokogásban tört ki, nem utolsósorban a koros kanonok maga. Nagy, erős férfiaknak, békebíróknak és a Királyi Ír Rendőrség melegszívű biztosainak bőven nyílt alkalmuk zsebkendőjük használatára, és bízvást elmondhatjuk, hogy egyetlenegy szem sem maradt szárazon e példátlan méretű sokadalomban. Különösen regényes fordulatot vettek az események, mikor egy, a szépnem iránti lovagiasságáról közismert, jóképű, fiatal oxfordi diák egyszerre kivált a tömegből, és felmutatva vizitkártyáját, betétkönyvét és családfáját, megkérte a szerencsétlen ifjú hölgy kezét, azzal, hogy tűzze ki ő a menyegző napját, és a lány azon nyomban igent is mondott. A hallgatóságban minden hölgy ízléses szuvenírt kapott, az alkalomhoz illő melltűt halálfejjel és keresztbe rakott csontokkal. Ez az időszerű és nagylelkű gesztus az érzelmek újabb viharát kavarta fel, és mikor a fiatal oxfordi gavallér (egyébként Albion egyik legpatinásabb családnevének viselője) felhúzta piruló jegyese ujjára az igen költséges smaragdból kirakott négylevelű lóherével díszes jegygyűrűt, az izgalom nem ismert határokat. Olyannyira, hogy a zord rendészparancsnok, Tomkin-Maxwell ffrenchmullan Tomlinson alezredes, aki a szomorú alkalommal az elnöki tisztet töltötte be, és aki amúgy tekintélyes számú szipojt lövetett szét ágyúcsőre kötözve szemrebbenés nélkül, sem tudott immár gátat vetni érzései természetes folyásának: vértezett lánckesztyűjével titkos könnyet törölt ki szeméből, és azok a

kiváltságos polgárok, akik véletlenül éppen közvetlen *entourage*-ában voltak, jól hallották, hogy elhaló hangon efféléket mormogott magában:

– Süllyedjek el, ha láttam mán valaha ilyen príma árut, mint ez a retkes ribanc. Bőgnöm kell, ha ránézek, mer eszembe jut az én cefredézsám, ami otthon vár rám a Limehouse Wayn.

Azzal a polgártárs rákezdi az ír nyelvről meg a várostanács közgyűléséről meg ehhez hasonlókról, a sznob anglománokról, akik nem ismerik a tulajdon nyelvüket, Joe meg folyton belecsipog, mert valahonnan kitermelt egy fontot, oszt Bloom is jártatja az unalmas pofáját a kétpennys csutkájával, amit Joe-ból kivágott, szóval nagyban megy a szájtépés a Gael Ligáról meg a Koccintásellenes Ligáról meg az alkoholról, Írország rákfenéjéről. Koccintásellenesség, na, szépen vagyunk. A hétszázát, hagyná, hogy addig töltsd belé a különböző piákat, amíg az Úr magához nem szólítja, de annak a pintnek a habját se fogod látni, amit ő fizet neked. Egyszer egy pofával elmentem az egyik zenés estjükre, zene-tánc, felmászott a kazalra fel ám az én babám oszt volt ott egy fickó valami ballyhoolyi kék szalagos kokárdával akiből csak úgy dőlt az ír szó oszt takaros menyecskék hordták körbe az alkoholmentes italokat meg emlékérmeket árultak meg narancsot meg limonádét, meg egy pár jó régi száraz zsömlét, a hétszázát, fejedelmi mulatság volt, szó se róla. Józan Írország szabad Írország. Erre egy vén pasas elkezdi fújni a dudáját oszt az összes szélhámos elkezd csoszogni arra a nótára, amitől a Riskánk fölfordulna. Egy-két égi felderítő meg át-átfésüli a terepet, hogy minden rendben megy-e a nőkkel, nincsenek-e övön aluli találatok.

Mindennek ellenére és azonáltal, ahogy mondtam is, a vén eb, amikor látta, hogy a pléhdoboz üres, elkezd megint Joe mellett meg mellettem ólálkodni. Megnevelném szelídséggel, úgy ám, ha az én kutyám volna. Időnként egy-egy pezsdítő rúgást kapna tőlem, hogy meg ne sántuljon.

– Mi az, félsz, hogy megharap? – mondja a polgártárs csúfolódva.

– Nem én – mondok. – De mi van, ha a lábamat lámpaoszlopnak nézi.

Erre magához hívja a vén dögöt.

– Na mi az, Garry? – aszongya.

Azzal elkezdi húzni-vonni, írül beszél neki, a vén dög meg morog hozzá, mintha válaszolna, akár egy duett az operában. Ilyen morgást, amilyet ezek rendeztek még nem hallottál. Valaki, akinek nincs jobb dolga, írhatna egy levelet az újságoknak, *pro bono publico*, az ebzárlat ügyében az ilyen dögök

miatt. Morog meg dohog, a szeme tiszta vér a kiszáradástól, a veszettség meg csak úgy csurog a pofája két oldalán.

Azok, akiket érdekel az emberi kultúra terjedése az alacsonyabb rendű állatok körében (és nevük légió) semmiképpen se mulasszák el a cynanthropiának azt a valóban csodálatra méltó bemutatóját, melyet a híres öreg ír szetter-farkaskutya nyújt, akit azelőtt Garryowennek becéztek, és most a barátok és ismerősök széles köre Owen Garryre keresztelt. Ez a bemutató, mely sokéves szelídséggel történő nevelés, és gondosan átgondolt diéta gyümölcse, többek között a versszavalást is magában foglalja. Korunk legnagyobb élő fonetikaprofesszora (harapófogóval sem lehet kihúzni belőlünk!) minden követ megmozgatott, hogy felhomályosítsa értelmünket és egybevesse az előadott verset, és megállapította, hogy döbbenetes a hasonlóság (kiemelés tőlünk) az ősi kelta bárdok rigmusaival. Nem annyira azokra az elragadó szerelmes énekekre gondolunk, amelyekkel az a szerző ismertette meg a könyvbarátok világát, aki kilétét az Édes Kis Ágacska bájos álneve alá rejti, hanem inkább (mint egy D. O. C. aláírású külső munkatárs mutatott rá érdekes közleményében egyik esti laptársunkban) arra a keményebb és személyesebb hangvételre, amelyet Raftery és Donald MacConsidine szatirikus túláradásában lelhetünk fel, nem is szólván egy még modernebb lírikusunkról, aki manapság a közfigyelem kedvelt tárgya. Az alábbiakban közlünk egy szemelvényt, melyet egy jeles tudós ültetett át angolra, akinek nevét egyelőre nem áll módunkban nyilvánosságra hozni, bár úgy sejtjük, olvasóinkat az időszerű utalások hamar nyomra vezetik. Az eredeti ebszöveg verstani rendszere, mely erősen emlékeztet a walesi englynek cizellált alliterációs és izoszillabikus szabályaira, persze sokkalta bonyolultabb, de úgy véljük, olvasóink egyetértenek velünk, hogy az eredeti szelleme hiánytalanul tolmácsoltatik. Talán még azt is hozzáfűzhetnénk, hogy a mű sokkalta hatásosabb, ha Owen költeményét lassan és motyogva, elfojtott gyűlöletet sugalló hangvétellel adják elő.

Barney Kiernan, rátok
Szálljon átkos átok
Minden nap csütörtök
Szárítva gyötörtök
Nincs víz egy csöpp se
Mi bátorságom hűtse
Belsőm rángva tikkad

Fárasztja a színpad.

Azzal szólt Terrynek, hogy hozzon egy kis vizet a kutyának, oszt a hétszázát, egy mérföldre elhallatszott a lefetyelése. Joe meg kérdi, iszik-e még egyet.

– Iszom hát – aszongya –, hogy lásd, nincs harag, a *chara*.

A hétszázát, nem is olyan hülye, mint amilyennek látszik. Minden kocsmát végigseggel, érezd megtisztelve magad, ha fizethetsz, az öreg Giltrap kutyájával, oszt egész szépen meghízik az adófizetők meg a választók pénzén. Mulatság embernek és állatnak. Oszt azt mondja Joe:

– Le tudnál gurítani még egy pintet?

– Úszhatik víz a kacsában? – mondok.

– Még egyszer ugyanaz, Terry – mondja Joe. – Szóval nem kér semmi folyékony frissítőt – aszongya.

– Köszönöm, nem – mondja Bloom. – Tulajdonképpen csak beszélni szerettem volna Martin Cunninghammel, tudják, szegény Dignam biztosítása ügyében. Martin megkért, hogy nézzek utána. Az a helyzet, hogy ő, mármint Dígnam, annak idején nem jelentette be az átruházást a társaságnak, és a törvény szerint a jelzáloghitelező nem foglalhatja le a biztosítási kötvényt.

– Mennydörgős ménkű – mondja Joe röhögve –, nem rossz, ha a vén Shylock pofára esik. Szóval a végén az asszony viszi el a főnyereményt? He?!

– Pontosan, épp erről van szó – mondja Bloom. – Már ami az asszony széptevőit illeti.

– Miféle széptevőit? – mondja Joe.

– Mármint jótevőit – mondja Bloom.

Azzal elkezd mindenfélét összezagyválni, tisztára mint egy szónokló főkancellár, hogy a jelzálogkötelezett a törvény szerint, meg hogy a feleség javára, meg hogy bizalmi tulajdonátruházás történt, viszont másfelől, hogy Dignam adós a pénzzel Bridgemannek, és ha a feleség vagy az özvegy megtámadja a jelzáloghitelező jogát, úgyhogy a végén a fejem záptojás lett a sok jelzálogkötelezett a törvény szerinttől. Neki is rohadt szerencséje volt, hogy nem csukták le a törvény szerint akkoriban csalásért meg csavargásért, csak azért mert ismert valakit a bíróságon. Jótékony célú bazárjegyeket árult vagy hogy is hívják már, magyar királyi szabadalmazott lottójáték. Úgy igaz, ahogy mondom neked. Tiszteltetem az izraelitákat! Magyar királyi szabadalmazott lopójáték.

Azzal odatántorog Bob Doran, oszt megkéri Bloomot, mondja meg Mrs. Dignamnek, mennyire vele érez ebben a nehézségben, és odavan a temetés miatt, és mondja meg neki, hogy ő mindig mondta, és mindenki, aki csak ismerte őt, mondta, hogy nem volt a világon derekabb és becsületesebb ember, mint a szegény kis Willy, aki most már halott, hogy ezt mondja meg az asszonynak. Csak úgy böfögte a baromságot. Oszt rázza Bloom kezét, megjátssza neki a tragikusát, hogy ezt mondja meg föltétlen az özvegynek. Rázzunk kezet, vén csataló. Te is csaló, én is csaló.

– Engedje meg – mondta –, ismeretségünk révén, amely felületesnek tűnhet, ha csupán az időfaktort vesszük figyelembe, de amely, remélem és hiszem, a közös megbecsülésen alapszik, hogy bátorkodjam ezt a szívességet kérni öntől. De ha netántán túlléptem volna a tapintat kereteit, érzéseim őszintesége szolgáljon merészségem mentsége gyanánt.

– Ó, nem – csatlakozott a másik –, a legteljesebben becsülöm azokat az indítékokat, melyek viselkedését ösztökélik, és megbízásának, mellyel kitüntetett, eleget fogok tenni, azzal vigasztalva magamat, hogy bár küldetésem gyászos jellegű, az ön bizalmának bizonyítéka bizonyos fokig megédesíti a keserű kelyhet.

– Akkor ne vegyen zokon tőlem egy kézfogást – mondta. – Az ön szívének jósága, ebben biztos vagyok, sokkal tökéletesebb szavakat fog ajkára csalni, mint az én ügyetlen útbaigazításom, és azok illendőbb formában tudják közvetíteni érzésemet, melynek elsöprő ereje, ha utat engednék gáttalan folyásának, megfosztana a beszéd képességétől.

Azzal felpattan oszt irány kifelé, próbál egyenesen járni. Öt órakor tökrészeg, Valamelyik éjjel hajszálon múlt, hogy be nem vitték, még jó, hogy Paddy Leonard ismerte a rendőrt, az A 14-est. Tökrészeg egy Bride Street-i zugkocsmában záróra után, bujálkodik két cafkával, egy strici falaz, ő meg teáscsészéből issza a portért. A cafkák előtt franciának adja ki magát, Joseph Manuo, oszt szidja a katolikus vallást, mikor fiatalkorában csukott szemmel ministrált az Ádám és Évában, meg hogy ki írta az Újtestamentumot meg az Ótestamentumot, közbe meg ölelgeti meg tapizza őket. A két cafka halálra röhögi magát, kizsebelik a rohadt idiótát, végigönti a sört a díványon, a két cafka meg visítva röhög egymásra. *Hogy áll a testamentumod? Megvan még az ó testamentumod?* Paddy meg pont arra járt. Aztán meg ott látod vasárnap a kitartott kis hitvesével, ahogy csóválja a farát a padsorok között a templomban, lakkcipőben, csinos kis ibolyacsokorral játssza az úrinőt. Jack Mooney húga. A vén prosti anyja meg

szobáztatja az utcai párocskákat. A hétszázát, Jack móresre tanította. Megmondta neki kereken, ha nem foldozza be a lukat, kitapossa a belét.

Azzal Terry hozta a három pintet.

– Egészség – mondja Joe, megadva a módját. – Egészség, polgártárs.

– *Slan leat* – aszongya.

– Jószerencsét, Joe – mondok. – Erő-egészség, polgártárs.

A hétszázát, a korsó fele addigra már lenn is volt. Az Isten pénze kevés lenne, hogy mindig itasd.

– Ki a hosszú fickó polgármesterjelöltje, Alf? – mondja Joe.

– Egy barátod – mondja Alf.

– Nannan? – mondja Joe. – A fejes?

– Nem mondok neveket – mondja Alf.

– Sejtettem – mondja Joe. – Most találkoztam vele azon a gyűlésen, a marhakereskedőkén, William Field képviselővel volt.

– Szőrös Iopas – mondja a polgártárs –, az a robbanó tűzhányó, minden országok kedvenckéje, honának bálványa.

Azzal Joe rákezdi a polgártársnak a száj- és körömfájást meg a marhakupeceket, meg hogy intézkedni kell az ügyben, oszt a polgártárs elküldi mindet melegebb éghajlatra, Bloom meg jön a birkafürdőivel a takonykór ellen, és kanalas orvosság a kehes borjaknak és garantált gyógyszer deszkanyelv ellen. Mert hogy ő egyszer dolgozott valami dognyúzó telepen. Ott nyüzsgött a noteszával meg a plajbászával, fontoskodott összevissza, egyszer aztán Joe Cuffe kitüntette a csizma renddel, amiért visszapofázott egy marhatenyésztőnek. Mr. Mindenttudó! Az öreganyádat is megtanítaná, hogyan kell kacsát fejni. Hugyos Burke mesélte, hogy a szállodában a feleségének csak úgy patakzott néha a könnye, amikor Mrs. O'Dowdnak kisírta a két szemét, a nyolc hüvelyknyi hája meg csak úgy rengett rajta. Nem tudta úgy kifűzni a fűző madzagjait, hogy a vén harcsaszemű ne keringőzött volna körülötte, mutogatva, hogy kell csinálni. Mi a programod mára? Aha. Humánus módszerek. Mert a szegény állatok szenvednek és szakemberek véleménye és a legismertebb orvosság amelyik nem okoz fájdalmat az állatnak és a fájós helyen kell gyöngéden alkalmazni. A hétszázát, ez aztán kesztyűs kézzel nyúlna a tyúk alá.

Ga. Ga. Gara. Kluk. Kluk. Kluk. Fekete Lizi a mi tyúkunk. Tojásokat toj nekünk. Ha tojik egyet oly boldog. Gara. Kluk. Kluk. Kluk. Jön a jó Leo bácsi. Bedugja a kezét a fekete Lizi alá, és elveszi a friss tojást. Ga ga ga ga. Gara. Kluk. Kluk. Kluk.

– Elég az hozzá – mondja Joe –, Field és Nannetti ma este Londonba mennek, és az alsóházban terjesztik elő kérésüket.

– Biztos, hogy a főtanácsos is megy? – mondja Bloom. – Beszélni szerettem volna vele tudniillik.

– Biztos. A postahajóval megy – mondja Joe – ma este.

– Hát ez pech – mondja Bloom. – Fontos ügyről van szó. Hátha csak Mr. Field megy. Nem tudtam felhívni. Ejnye. Egész biztos ez?

– Nannan is megy – mondja Joe. – A liga megbízta, hogy interpelláljon holnap a rendőrfőnök ügyében, aki betiltotta az ír játékokat a parkban. Ehhez mit szólsz, polgártárs? A *Sluagh na h-Eireann*.

Mr. Conacre Tehenny (Multifarnham, Nemz.): Csatlakozva tiszteletre méltó barátomnak, Shillelagh, avagy Fütykösfalva képviselőjének kérdéséhez, megkérdezhetem felette tisztelt barátomat, vajon a kormány olyan értelemben rendelkezett-e, hogy ezeket az állatokat vágóhídra hurcolják, noha orvosi szakvélemény nem áll rendelkezésünkre patologikus állapotukat illetően?

Mr. Balfar (Tamoshant, Konz.): Tisztelt képviselőtársaim már igenis birtokában vannak bizonyítékoknak, melyeket a Ház különbizottsága fog megvitatni. Érzésem szerint semmi érdemlegeset nem fűzhetek a tárgyhoz ezen kívül. A tisztelt képviselő úr kérdésére adott válasz igenlő.

Mr. Orelli O'Reilly (Montenotte, Nemz.) Történtek-e hasonló intézkedések azon emberi állatlények lemészárlására nézve, akik ír játékokat merészelnek játszani a Phoenix Parkban?

Mr. Balfar: A válasz nemleges.

Mr. Conacre Tehenny: Igen tisztelt képviselőtársam híres mitchelstowni távirata suggalta a minisztertanács tagjainak politikáját? (Ó! Ó!)

Mr. Balfar: Ez az interpelláció nem volt napirendre tűzve.

Mr. Sheagfey (Buncombe, Független.): Ne habozzatok lőni! (*Az ellenzék ironikus éljenzése*.)

Házelnök: Csendet kérek! (*A képviselők felállnak. Taps*.)

– Íme a férfiú – mondja Joe –, akinek a kelta sport újjászületését köszönhetjük. Amott ül, ni. Íme az ember, aki megszöktette James Stephenst. Ír hazánk bajnoka a tizenhat fontos súlyvetésben! Na, mi volt a legjobb dobásod, polgártárs?

– *Na bacleis* – mondja a polgártárs álszerénykedve. – Hát igen, volt idő, mikor én se maradtam le a többiek mögött.

– Na, valld csak be, polgártárs – mondja Joe. – Messze előtte voltál te a többieknek.

– Ez tényleg igaz? – mondja Alf.

– Igen – mondja Bloom. – Mindenki tudja. Maga nem tudta? Azzal rákezdik az ír sportról, meg a sznob anglomán játékokról, mint a tenisz, meg a hurlingről, súlylökésről, a tősgyökérről, meg hogy ettől újra nemzet lesz a nemzet, na meg ehhez hasonlók. Bloom meg persze nem tudta befogni a száját, mert ha valakinek sportszíve van, annak a kemény testmozgás nem ajánlatos. A bajuszkötőmre mondom, hogy ha fölszedsz egy rohadt szalmaszálat a földről, és azt mondod Bloomnak: *Ide nézz, Bloom, Látod ezt a szalmaszálat? Ez egy szalmaszál.* A nénikémre mondom, hogy egy óra hosszat fog dumálni róla anélkül, hogy levegőt venne.

Rendkívül érdekes vita folyt a *Sraid na Bretaine Bheagban, Brian O'Ciarnain* ősi nagytermében a *Sluagh na h-Eireann* védnöksége alatt az ősi kelta sportok újjáélesztéséről és a testkultúra fontosságáról, úgy, ahogy ezt az ősi rómaiak és ősi görögök és ősi írek értették, a faj fejlődését elősegítendő. A tiszteletre méltó egyesület nagyra becsült elnöke ült az elnöki székben, és a hallgatóság hatalmas méreteket öltött. Az elnök pompás ékesszólással és erővel elmondott tanulságos beszéde után igen érdekes és tanulságos vita következett a megszokott legmagasabb színvonalon, pánkelta ősatyáink ősi játékai és sportjai megújhodhatóságának kívánatosságát illetően. Ősi nyelvünk ügyének közismert és nagyra becsült harcosa, Mr. Joseph M'Carthy Hynes igen meggyőző szavakkal fordult a közgyűléshez az ősi kelta sportok és játékok feltámasztása érdekében, amint azokat Finn MacCool gyakorolta reggel és este, azon egyetlen célból, hogy új életre keltse a férfierő és vitézség legjelesebb hagyományait, melyeket az ősi idők hagyományoztak reánk. Miután L. Bloom, akit részint megtapsoltak, részint kifütyültek, ellenvéleményét elővezette, az énekművész elnök, a zsúfolásig telt házból feléje áradó ismételt unszolásoknak és lelkes tapsviharnak engedve, azzal zárta be a vitát, hogy a legnagyobb elismerést érdemlő módon adta elő a halhatatlan Thomas Osborne Davis örökzöld strófáit (melyek szerencsére oly közismertek, hogy szükségtelen itt idéznünk őket), az *És újra nemzet lesz a nemzet*et, melynek során a veterán hazafi, az ellentmondás legcsekélyebb félelme nélkül mondhatjuk, kitűnő teljesítményt nyújtott. Az ír Caruso-Garibaldi felülmúlhatalan formában volt, és sztentori hangja a legnagyobb tökéllyel érvényesült a századok megszentelte himnuszban, melyet csak a mi polgártársunk tud így énekelni. Fenséges

magasrendű énekkultúráját, melynek szuperkvalitása még magasabbra emelte nemzetközi elismerését, tomboló lelkesedéssel fogadta a nagyszámú hallgatóság, akik között ott láthattuk egyházunk számos prominens személyiségét, valamint a sajtó, a törvényszék és egyéb szellemi foglalkozások képviselőit. Az ülés ezzel bezárult.

Az egyház részéről megjelent William Delany főtiszt. S. J., dr. jur; Gerand Molloy főtiszt.; dr. theol. P. J. Kavanagh tiszt., C. S. Sp.; T. Waters tiszt., t. tan.; John M. Ivers tiszt., pl.; P. J. Cleary tiszt., O, S. F.; L. J. Hickey tiszt., O. P.; Fr. Nicholas főtiszt., O. S. F. C.; B. Gorman főtiszt., O. D. C.; T. Maher tiszt., S. J.; William Doherty főtiszt., dr. theol; Peter Fagan tiszt., a B. R. L.; T. Brangan tiszt., O. S. A.; J. Flavin tiszt., C. C; M. A. Hackett tiszt., C. C; W. Hurley tiszt., C. C; Mgr. M'Manus, főtiszt, püsp., Vic. Gen; B. R. Slatterry tiszt., Obi. M. L; M. D. Scally főtiszt., esp., pl; F. T. Purcell tiszt., O. P.; Timothy főtiszt, esp. Gorman kanonoka, pl; J. Flanagan tiszt., C. C. Világi részről P. Fay, T. Quirke etc. etc.

– Ha már kemény testmozgásról van szó – mondja Alf –, ott voltál a Keogh-Bennett meccsen?

– Nem – mondja Joe.

– Azt beszélik, hogy ikszipszilon kerek száz fontot keresett rajta – mondja Alf.

– Ki? Bagzó? – mondja Joe.

Bloom meg azt mondja:

– Úgy értem, hogy a tenisz például ügyesebbé tesz és edzi a szemet.

– Az. Bagzó – mondja Alf. – Azt terjesztette, hogy Myler folyton iszik, hogy felpumpálja az oddsot, pedig szigorú edzésben volt.

– Ismerjük – mondja a polgártárs. – Az áruló fia. Azt is tudjuk, hogy került angol arany a zsebébe.

– Az igazság szól belőled – mondja Joe.

Oszt tessék, Bloom megint közbevág a teniszével meg a vérkeringéssel, kérdi Alfot:

– Hát mondja, nem így van, Bergan?

– Myler felnyalatta vele a szorítót – mondja Alf. – Heenan és Sayers rohadt amatőrök hozzá képest. Kegyetlenül elpáholta. A kis mokány a köldökéig sem ér, a melák meg püfölte a levegőt. Uramisten, végül akkora lengőt bevitt neki, Queensberry-féle szabályok ide vagy oda, hogy azt is kihányta, amit meg se evett.

Történelmi jelentőségű és embert próbáló ütközet volt, mikor Myler és Percy beneveztek, és kesztyűt húztak az ötven aranyfontos nagydíjért. Dublin dédelgetett báránykája, noha csekélyebb súlyával hátrányosan indult, ezt kipótolta felülmúlhatatlan ökölvívói ügyességével. Az utolsó menet tűzijátéka meglehetősen kimerítette mindkét bajnokot. A váltósúlyú törzsőrmester patakvért fakasztott az előző összeakaszkodásuk során, mikor is Keogh jobbos és balos ütések kereszttüzébe került, a tüzér jól megdolgozta kedvencünk orrát, amitől Myler, úgy tűnt, megtántorodott. A katona szurkálással kezdett balról, mire az ír gladiátor viszonzásképpen bevitt egy keményet Bennett álla hegyére. A piroskabátos elkapta a fejét, de a dublini egy bal horogütéssel felemelte, a testütés remek volt. Közelharc következett. Myler hirtelen megelevenedett, maga alá gyűrte emberét, és a menet végén a testesebbiket a kötelek fogták meg, miközben Myler tovább büntette. Az angol összeragadt jobb szemmel vánszorgott a sarokba, ahol dézsával öntötték rá a vizet, és mikor megszólalt a gong, dagadó harci kedvvel, megújult reménnyel állt ki, hogy fél perc alatt kiüti az eblanita ökölművészt. A harc végkimerülésig, a jobbik győzelméig folytatódott. Mind a ketten tigrisként verekedtek, és a nézők lelkesedése nem ismert határt. A bíró kétszer figyelmeztette fogásért Öklös Percyt, de a kis kedvenc ravaszul dolgozott, lábmunkáját öröm volt figyelni. Röpke kölcsönös udvariasságok után, miközben egy ügyes felütéssel a katona vért csapolt ellenfele szájából, a bárányka hirtelen lerohanta ellenfelét, és egy iszonyatos balost helyezett el Bennett gyomrába, és ezzel leterítette. Kétség sem fért a kiütéshez. Mialatt feszült várakozás közepette a portobellói zúzógépet kiszámolták, Bennett edzője, Ole Pfotts Wettstein bedobta a törülközőt, és a santryi fiút hirdették ki győztesnek, mire a közönség vad éljenzéssel áttörte a szorító köteleit, és örömében lerohanta bajnokunkat.

– Ez aztán tudja, mitől döglik a légy – mondja Alf. – Hallom, hogy valami hangversenykörutat rendez északon.

– Úgy ám – mondja Joe. – Vagy nem?

– Kicsoda? – mondja Bloom. – Ja? Igen, így van. Afféle nyári turné, tudják. Egy kis vakáció.

– Mrs. B. a társulat tündöklő csillaga, nem? – mondja Joe.

– A feleségem? – mondja Bloom. – Igen, énekelni fog. Gondolom, sikeres vállalkozás lesz. Remekül tud szervezni. Remekül.

Hohó, a hétszázát, mondok magamban, hát így már érthetőbb, hogy kerül tej a kókuszdióba, meg hogy mért nincs az állat hasán szőr. Bagzó, a

varázsfuvolás. Hangversenykörút. A Disznó Dan fia, a vén sviháké az Island Bridge-en túl, aki kétszer adta el ugyanazokat a lovakat a kormánynak, mikor a búrok ellen harcoltak. Az öreg Hogyhogy. A szegényadóért meg a vízdíjért jöttem, Mr. Boylan. Hogyhogy? A vízdíjért, Mr, Boylan. Hogy hogyhogy? Ez a gúnár majd megszervezi a hölgyet, azt lefogadom. Te meg én kettecskén.

Calpe sziklás hegyének büszkesége, Tweedy hollóhajú lánya. Ott serkent páratlan szépséggé, ahol naspolya- és mandulaillattól édes a levegő. Alameda kertjei őrzik lábnyomát, fallal kerített olajligetek ismerték és bókoltak neki. Leopold szűzi hitvese ő, a dús keblű Marion.

És lám! Belép az O'Molloyok klánjából egy férfiú, fehér arcú nyájas hős, bár bőre cserzett némiképp, őfelsége tanácsadója, jogtudós, és kíséri őt a Lambert-nemzetség nemes hercege és trónutódja.

– Szervusz, Ned.

– Szervusz, Alf.

– Szervusz, Jack.

– Szervusz, Joe.

– Isten áldása rajtatok – mondja a polgártárs.

– Áldás, békesség – mondja J. J. – Mit kérsz, Ned?

– Csak egy felest – mondja Ned.

Azzal J. J. megrendelte az italokat.

– A bíróságon voltál? – mondja Joe.

– Ott – mondja J. J. – El fogja intézni, Ned – aszongya.

– Remélem – mondja Ned.

Miben sántikálnak ezek ketten? J. J. törölteti az esküdtszék listájáról, az meg kihúzza a slamasztikából. A neve föl van vésve Stubbsnál. Kártyázik, monoklis ficsúrokkal cimborál, nyakalja a pezsgőt, pedig a feje búbjáig érnek a pöriratok meg a zárolások. Az aranyóráját zaciba vágta Cumminsnál a Francis Streeten, mert azt hitte, hogy ott, a hátsó szobában senki se fog ráismerni. Épp ott voltam Húgyossal, mikor a cipőjét váltotta ki. Szabadna a nevét? Mr. Veagh, mondja ő. Aha, ez már a vég, mondok. Várjál, a hétszázát, keservesen megbánod te még ezt, mondok magamban.

– Láttad azt a rohadt holdkórost, Breent? – mondja Alf. – PUhap.

– Láttam – mondja J. J. – Magánnyomozót keres.

– Ja – mondja Ned –, és a törvényszékre nyargalt abban a minutumban. Szerencsére Corny Kelleher még idejében elkapta, és mondta neki, hogy előbb vizsgáltassa meg a kézírást.

– Tízezer font – mondja Alf röhögve. – Uramisten, mit meg nem adnék, hogy halljam a bíró és az esküdtszék előtt.

– Csak nem te írtad. Alf? – mondja Joe. – Az igazat mondd, a tiszta igazat és csakis az igazat. Jimmy Johnson úgy segéljen.

– Én? – mondja Alf. – Ne gyalázzátok az én patyolat jellememet!

– Bármit mond, bizonyítékul használható fel ön ellen – mondja Joe.

– Az ügy éppen peresíthető – mondja J. J. – Azt sejteti, hogy nem *compos mentis*. PUhap.

– *Compos* az öreganyád! – mondja Alf röhögve. – Nem látod, hogy meghibbant? Nézd meg a fejét! Nem tudtad, hogy reggel néha cipőkanállal teszi föl a kalapját?

– Az meglehet – mondja J. J. – Csakhogy ha a rágalom valódisága bebizonyosodik, az nem ment fel a nyilvánossá tétel törvényes következményei alól.

– Ha ha, Alf – mondja Joe.

– Mégis – mondja Bloom – a szegény asszonyra, úgy értem, a feleségre tekintettel.

– Bizony részvétet érdemel – mondja a polgártárs. – Mint minden nő, aki egy felemáshoz megy férjhez.

– Hogyhogy felemáshoz? – mondja Bloom. – Úgy érti, hogy...

– Felemás, úgy értem – mondja a polgártárs. – Egy alak, aki se hal, se hús.

– Se tök – mondja Joe.

– Így értem – mondja a polgártárs. – Egy ludvérc, ugye tudja, mi az. A hétszázát, láttam, hogy nem lesz ennek jó vége. Bloom meg csak mondja a magáét, hogy ő úgy értette a dolgot, hogy mégiscsak rettenetes dolog az asszonynak hogy a dadogó bolondja után kell járnia. Kész állatkínzás szabad lábon hagyni ezt a rohadt nyomoronc Breent, hogy felbotoljon a saját szakállában, még az ég is megsiratja. Pedig a nő hogy fenn hordta az orrát, miután férjhez ment hozzá, mert Breen öregének valami kuzinja pápai sekrestyés volt. Ott lóg a falon a képe a vikingverő bajszával, Signor Brini Summerhillből, a taljánó, a Szentatya zuávja otthagyta a rakpartot, és átvonult a Moss Streetre. Oszt mi lett belőle, mondd meg? Egy senki. Két udvari szoba, folyosó, hét shilling egy hétre, ő meg mindenféle mellvértekbe bújva dacol a világgal.

– Arról nem is beszélve – mondja J. J. –, hogy egy levelezőlap nyilvánosságra hozatalnak számít. A Sadgrove kontra Hole precedens értékű

perben ez elegendő bizonyíték volt a rosszhiszeműségre, Véleményem szerint az ügy peresíthető.

Hat shilling és nyolc penny, alázattal. Ki kérdezte a véleményedet? Hadd igyunk már békében. A hétszázát, hát már ennyit sem szabad?

– Nos, egészségedre, Jack – mondja Ned.

– Egészség, Ned – mondja J. J.

– Már megint itt van – mondja Joe.

– Hol? – mondja Alf.

Oszt a hétszázát, ott megy el az ajtó előtt, a könyvei a hóna alatt, mellette a felesége meg Corny Kelleher, a kancsi szemével be is nézett, ahogy mentek tovább, oszt közben beszél hozzá, mint apa a fiához, próbál eladni neki egy használt koporsót.

– Mi lett azzal a kanadai panamaüggyel? – mondja Joe.

– Elnapolták – mondja J. J.

Egy a horgasorrúak testvérületéből, aki úgy adta ki magát, mint James Wought, alias Saphiro, alias Spark és Spiro, egy hirdetést tett közzé a lapokban, hogy húsz shillingért kivisz Kanadába. Hogy mi? Madárnak nézel? Persze rohadt humbug volt az egész. Hogy mi? Átrázta mindet, szolgálólányokat meg mindenféle bumburnyákot Meath megyéből, úgy ám, még a saját fajtáját is. J. J. mesélte nekünk, hogy volt ott egy ószövetségi héber, valami Zaretsky, ott zokogott a tanúk padján kalappal a fején, oszt Mózes szent nevére esküdözött, hogy két fontot húztak ki a zsebéből.

– Ki tárgyalta az ügyet? – mondja Joe.

– A vizsgálóbíró – mondja Ned.

– Szegény öreg Sir Frederick – mondja Alf –, a szemét is kihazudhatod.

– A szíve akkora, mint egy oroszlánnak – mondja Ned. – Beadsz neki egy búbánatos mesét házbérhátralékról, beteg feleségről és egy regiment gyerekről, és esküszöm, hogy a saját könnyeiben ázik szét a bírói széken.

– Ja – mondja Alf. – Reuben J.-nek rohadt mázlija volt a múltkor, hogy nem ültette a vádlottak padjára, amiért följelentette azt a szerencsétlen kis Gumleyt, aki a várostanács követ őrzi a Butt Bridge-nél.

Oszt elkezdi utánozni a vizsgálóbírót, ahogy elsírja magát.

– Égbekiáltó! Egy szegény dolgozó embert! Hány gyereke van? Tizet mondott, nem?

– Igen, méltóságos uram. És a feleségem tífuszban fekszik.

– Tessék! Méghozzá a feleségének tífusza van! Botrány! Azonnal hagyja el a törvényszéket, uram! Szó sem lehet róla, semmiféle fizetési meghagyást

nem írok alá. Hogy merészel egyáltalában előttem itt megjelenni, és a követelését jogosítani! Egy szegény iparkodó kétkezi munkás! A tárgyalást berekesztem.

És mikoron eljőve a tehénszemű istennő havának tizenhatodik napja, a harmadik héten a Szent és Osztatlan Háromság ünnepe után, az ég leányának, a szűzi Holdnak első negyedében történt vala, hogy ama tudós bírák a törvény csarnokába vonultak. Ott Courtenay mester saját hivatalában helyet foglalván, megvilágosítá a törvény értelmét, és Andrews ítélőmester, esküdtszék nélkül tárgyalván, a hagyatéki bíróságon mérlegre tette és alaposan megvizsgálta az első örökös követeléseit az elismerésre perelt végrendeletben lefektetett hagyaték ügyében a fájón nélkülözött néhai Jacob Halliday borkereskedő valóságos és személyes birtokainak tárgyában, Livingstone, beszámíthatatlan kiskorú és társaival szemben. Ekkor megjelent a Green Street fennséges csarnokában Sir Frederick Falkiver. És elfoglalá helyét a napnak ötödik órájában, hogy a brehonok ősi jogszokásait alkalmazza Dublin városában és megyéjében a törvénylátók törvénykezési joggal bíró tanácsa előtt. És ott foglalt helyet körülötte Iar tizenkét törzsének fő szanhedrinje, minden törzsből egy férfiú, Patrick törzséből és Hugh törzséből és Owen törzséből és Conn törzséből és Oscar törzséből és Fergus törzséből és Finn törzséből és Dermot törzséből és Cormac törzséből és Kevin törzséből és Caolic törzséből és Ossian törzséből, tizenkét derék s igaz ember. És a Megfeszített nevében felszólította őket, hogy tüzetesen, igaz nevükre vizsgálnák meg az ügyet és igazságosan döntenének királyuk, egyetlen uruk és az előttük álló vádlott között, és hoznának igaz ítéletet a bizonyítékok alapján, Isten őket úgy segélje, és csókolják meg a könyvet. Erre felemelkedtek székeikből Iar ama tizenkettője, és megesküdtek az Ő nevére, aki öröktől fogva van, hogy az Ő igaz bölcsessége szerint fognak eljárni. És azon nyomban a poroszlók elővezetének egy embert a földalatti tömlöcből, akit a jog vérebei fogságban tartanak mind ez ideiglen a szerzett értesülések alapján. Vasba verték kezét-lábát, és sem óvadékról sem kezességről hallani nem akarván, inkább vád alá helyezek őt, mivelhogy gonosztevő vala.

– Az is szép – mondja a polgártárs –, hogy ezek csak úgy bevándorolnak Írországba, és elárasztanak minket poloskákkal.

Bloom persze teszi, hogy ő nem hallott semmit, és elkezd beszélni Joenak, hogy elsejéig ne törődjék azzal a csekélységgel, de ha szólna egy szót

Mr. Crawfordnak. Joe meg szent esküt tesz erre, arra, miegymásra, hogy ő eget-földet megmozgat.

– Mert tudja – mondja Bloom –, a hirdetéseknek ismétlés kell. Ez a titka az egésznek.

– Bízhat bennem – mondja Joe.

– Becsapják a parasztokat – mondja a polgártárs. – És Írország szegényeit. Nem akarunk több idegent a házunkban.

– Biztos vagyok benne, hogy rendben is lesz ez így, Hynes – mondja Bloom. – Csak hát ez a Kulch, tudja.

– Tekintse elintézettnek – mondja Joe.

– Nagyon kedves öntől – mondja Bloom.

– Az idegenek – mondja a polgártárs. – A mi hibánk. Mi hagytuk bejönni őket. Mi hoztuk be őket. Az a házasságtörő nő és a szeretője hozta nyakunkra az angolszász rablókat.

– *Nisi* ítélet – mondja J. J.

Bloom meg már megint teszi, hogy a legmélyebben el van merülve a semmiben, egy pókhálót bámul a hordó mögött a sarokban, a polgártárs meg fenyegetően néz rá, a vén eb meg ott van a lábánál, les föl rá, hogy kit és mikor kell megharapni.

– Egy becstelen asszony – mondja a polgártárs –, ez az oka minden szerencsétlenségünknek.

– Íme itt látható – mondja Alf a pultnál vihorászva Terryvel a *Police Gazette* fölött –, teljes harci díszben.

– Hadd lássunk mi is valamit – mondok.

No és mi lehetett volna más? Ez is egy olyan disznó jenki fénykép, amilyet Terry Corny Kellehertől kéreget. Intim részeink megnagyobbításának titkai. Közismert hölgy rosszalkodásai. Norman W. Tupper milliomos chicagói vállalkozó csinos, de hűtlen feleségét Taylor katonatiszt ölében találja. Bájos hölgy bugyiban rosszalkodik, és a szépfiúja célzatosan csiklandozza, Norman W. Tupper beront a bodzapuskájával, épp idejében ahhoz, hogy elkéssen, mert a hölgy már megcsinálta Taylor katonatiszttel a kampós trükköt.

– Az iskoláját, Jenny, de rövid az inged! – mondja Joe, – Hajas a baba, mi, Joe? – mondok, – belekóstolnál a szűzpecsenyéjébe, mi?

Elég az hozzá, ekkor belépett John Wyse Nolan és vele Lenehan olyan pofával, mint a hosszúra nyúlt reggeli.

– Na! – mondja a polgártárs. – Mik a legfrissebb hírek a tettek mezejéről? Mit határoztak azok a városházi kontárok az ír nyelvről a kupaktanácsukon?

O'Nolan, csillogó fegyverzetben, mély meghajlással fejezte ki hódolatát Erin erőskezű, hatalmas és magasságos törzsfője előtt, és elébe tárta, miképpen találkozának a Tholselben a birodalom második legnagyobb és leghűségesebb városának vénei és törvénytudói, és ott, miután az illő imákat elmondták a mennyei éterben lakozó istenekhez, ünnepélyes tanácskozásba fogtak, miképpen volna lehetséges, ha lehetséges, újra becsületet szerezni a halandó emberek között a tengerek-széttépte kelták szárnyas szavainak.

– Tör előre – mondja a polgártárs. – Pokolba a bamba barom szász uraságokkal és a *patois*-jukkal.

Azzal J. J. elkezdi mondani a magáét, megjátssza az előkelőt, hogy az egyik történet addig jó, amíg a másikat nem hallod, meg hogy szemet hunyni az igazság felett meg hogy Nelson politikája, vak szemmel nézni távcsőbe meg hogy a polgári jogaitól megfosztani egy egész nemzetet, Bloom meg nekiáll kontrázni a józan kérelmezésről és sérelmezésről, a gyarmataikról meg a civilizációjukról.

– A szifilizációjukról, úgy érti – mondja a polgártárs. – Pokolba velük! Hogy az a kétbalkezes vak Isten ferde átka sújtsa a rohadt vastagfülű kurafiknak még az ivadékait is! Zenéjük nulla, művészetük nulla, irodalmuk nulla, Ami civilizációjuk van, azt tőlünk lopták. Kísértetfattyak megkukult kölykei.

– Az európai család – mondja J. J.

– Nem is európaiak – mondja a polgártárs. – Én jártam Európában a párizsi Kevin Egannél. Sehol nem találod a nyomukat Európában, se nekik, se a nyelvüknek, hacsak nem a *cabinet d'aisance*-ban.

Oszt azt mondja John Wyse:

– A rétnek hány virága nő látatlan.

Erre meg Lenehan, aki valamit beleszagolt a franciába:

– *Conspuez les anglais! Perfide Albion!*

Szólt és durva kérges erőtől duzzadó kezével felemelte a kupát, teli sötét sűrű fekete habzó sörrel, s a törzsi jelszót kiáltva, *Lamh Dearg Abu*, ivott ellenségei pusztulására, dicső, vitéz hősök fajára, tengerek uraira, akik alabástrom trónon ülnek némán, mint a halhatatlan istenek.

– Hát téged meg mi lelt – mondok Lenehannek. – Olyan pofát vágsz, mint aki pengőt vetett és garast aratott.

– Az Arany Kupa – aszongya.

– Ki nyert, Mr. Lenehan? – mondja Terry.

– Semmirekellő – aszongya. – Húsz az egyre. Egy esélytelen outsider. A többi meg sehol.

– És Bass kancája? – mondja Terry.

– Még mindig fut – aszongya. – Lemaradtunk, mint a borravaló. BoyT-lan két fontot feccölt bele Jogarba a tippem alapján, magának meg egy barátnőjének.

– Félkoronát én is tettem – mondja Terry – Zinfandelre, Mr. Flynn tippje alapján. Howard de Walden lord lova.

– Húsz az egyre – sóhajt Lenehan. – Szar a világ, tök a tromf. Semmirekellő – aszongya. – Elvitte a pálmát a gacsos lábain! Gyarlóság, Jogar a neved.

Azzal odament a kekszes dobozhoz, amit Bob Doran otthagyott, hátha kiguberálhat még valami potya morzsát, a korcs eb meg utána, hátha mégegyszer rámosolyog a szerencse, a rühes pofájával fölfelé szaglászva. Üres kamarának bolond a gazdasszonya.

– Nincs itt semmi, szívecském – aszongya.

– Azért ne konyulj le – mondja Joe. – Meg is nyerte volna, ha nincs az a másik ló, az alávaló.

J. J. meg a polgártárssal a jogról meg a történelemről vitázik. Bloom meg be-beszúr valami bölcsességet:

– Vannak emberek – mondja Bloom –, akik más szemében meglátják a szálkát, a magukéban meg nem veszik észre a gerendát.

– *Raimeis* – mondja rá a polgártárs. – Csak az a vak, aki maga se akar látni, ha érti a mondást. Hol van húszmillió ír testvérünk, e helyett a négy helyett? Hol vannak elveszett törzseink? És fazekasságunk és posztóműhelyeink, a legtökéletesebbek a világon! És gyapjúnk, melyet Rómában árultak Juvenalis idejében, és lenünk és damasztunk Antrim szövőszékeiről és Limerick csipkéje, cserzőműhelyeink és fehér flintüvegünk Ballybough mellől és hugenotta puplinunk Jacquard de Lyon óta és szőttes selymeink és foxfordi tweedünk és elefántcsont varrott csipkéink a New Ross-i karmelita kolostorból, melyekhez nincs fogható széles e világon. Hol vannak a görög kereskedők, akik hozzánk hajóztak Herkules oszlopai között Gibraltár mellett, ami most az emberiség ellenségének martaléka, aranyat hoztak és türoszi bíbort, hogy eladják Wexfordban a carmeni vásáron? Olvassátok csak Tacitust és Ptolemaioszt, vagy akár Giraldus Cambrensist! Bor, prémek, Connemara márványa.

Tipperary ezüstje, nincs párja sehol, lovaink még ma is nagyhírűek, az ír hátasok, Fülöp spanyol király hajlandó lett volna vámot fizetni, csak hogy a mi partjainknál halászhasson! Mivel fizeti meg nekünk Anglia leprás csürhéje, hogy kereskedelmünket tönkretette, és tűzhelyeinket szétdúlta? És a Barrow és a Shannon medre, melyet nem akarnak kimélyíteni, mocsarak és ingoványok milliónyi hektárja, hogy ott gebedjünk meg tüdővészben!

– Hamarosan nem lesz fa honunkban, csakúgy, mint Portugáliában – mondja John Wyse –, vagy egy marad, mint Helgolandon, ha nem történik semmi a fásítás érdekében. Vörösfenyők, erdeifenyők, a tűlevelűek családja nemsokára teljesen kipusztul. Most olvastam Castletown lord beszámolóját...

– Mentsétek meg őket – mondja a polgártárs –, Galway óriás kőrisét és Kildare fejedelmi szilfáját, negyvenöles derekát és holdnyi lomblevelét! Mentsétek meg Írország fáit Írország eljövendő nemzedékének Eire szépséges halmain, Ó!

– Európa szeme rajtunk – mondja Lenehan.

A nemzetközi divatvilág ma délután *en masse* vett részt az ír Erdészek Nemzeti Klubjának főnöke és fényessége chevalier Jean Wyse de Neaulan, valamint Fenyvessy Gyantás Luci kisasszony esküvőjén. Lady Szilveszter Szily, Mrs. Barbara McFuez, Mrs. Polly Koeris, Mrs. Égeri Magyalka, Miss Daphne Babier, Mrs. Dorothea Bambussy, Miss Clyde Pagony, Miss Berkeny Lomb, Mrs. Helen Repkény, Miss Virginia Inda, Miss Gladys Bickmack, Miss Olive Ligeth, Miss Blanka jávor, Mrs. Maud Mahogany, Miss Myra Myrtus, Miss Bodros Bodza, Mrs. Akatz Maisíe, Miss Grace Plattan, Miss O Mimosa San, Miss Rachel Duscedrus, Miss Lilian és Viola Orgonay, Mrs. Tremula Nyarpha, Mrs. Kítty Moharmaty, Miss May Galagony, Miss Gloriana Pálma, Mrs. Liana Lugash, Mrs. Arabella Eboníta, Mrs. Norma Kochaniossy-Toelgyes tüntették ki jelenlétükkel a szertartást. A mennyasszony, akit édesapja, MacFilko Fenyvessy, a Gyantások feje kísért az oltárhoz, elragadóan bájos jelenség volt esthajnalszürke kombinéra simuló zöld muszlinselyem ruhakölteményében. Derekát smaragdöv ölelte körül, sötét szegély a szoknyáját, alján hármasfodor csipkemintával, és e kompozíciót a csípején pántok és csüngő bronzmakkok tették teljessé. A nyoszolyólányok, a menyasszony testvérei, Fenyvessy Boróka és Fenyvessy Cirbolya, hasonló tónusú kosztümben jelentek meg: tollbokréták kecses motívumait dolgozták bele a fodros aljakba hosszú hajszálcsíkokban, melyek újra felsejlettek a jádezöld kalapkákon, sápadt korallfényű gémtollak formájában. Az orgonánál Senhor Enrique Flor mutatta be közismert

művészetét és ráadásképpen a szentházassági mise liturgikus tételeihez a *Sej, favágó, kegyelmezz a fának* új és nagy feltűnést keltő átiratát játszotta el a szertartás végezetéül. Mikor kiléptek Szent Fiáker *in Horto* templomából, a pápai áldás után a boldog pár mogyoró, bükkmakk, babérlevél, fűzbarka, repkényszőlő, magyalbogyók, fagyöngyágacskák és madárberkenye kereszttüzébe kerültek. Mr. és Mrs. Wyse Gyantás Neaulan csendes mézesheteiket a Fekete-erdőben fogják tölteni.

– És a mi szemünk Európán – mondja a polgártárs. – Mi már akkor kereskedtünk a spanyolokkal, franciákkal, flamandokkal, mikor ezek a korcsok még az anyjuk hasában voltak, spanyol nedű folyt Galwayben, borbárka a borbíbor vizén.

– És így lesz újra – mondja Joe.

– Így lesz újra a Boldogságos Szűzanya kegyelméből – mondja a polgártárs, combjára ütve. – Üres kikötőink újra megtelnek majd hajókkal, Queenstown, Kinsale, Galway, Blacksod Bay, Ventry Kerry királyságában, Killybegs, a földkerekség harmadik legnagyobb kikötője, árbocok erdejével, a galwayi Lynchek, a cavani O'Reillyk, és a dublini O'Kennedyek árbocaival, mikor még Desmond grófja magával V. Károly császárral köthetett szerződést. És így lesz újra – aszongya –, mikor az első ír hadihajó feszíti mellét a nagy vizeknek, a mi zászlónkkal a hajó orrán, nem Tudor Henrik hárfás zászlójával, nem, hanem a legősibb zászlóval a vizeken, Desmond és Thomond földjének lobogójával, három korona kék mezőben, Milesius három fia.

Azzal kihörpintette az utolsó cseppet a korsójából. Lázong, mint fing a fürdőben. Connachtban meg hosszú a tehenek szarva. Ha nem féltené azt a tyúkszaros életét, lemehetne egyszer, oszt Shanagolden összegyűlt népének szónokolhatna, de oda persze nem tolja a képét, mert a Molly Maguire-ék már régóta keresik, hogy meglékeljék, amiért megkaparintotta egy kilakoltatott bérlő földjét.

– Ez a beszéd, úgy van – mondja John Wyse. – Mit kérsz?

– Vessük be a birodalmi lovasságot – mondja Lenehan. – Az alkalomhoz illően!

– Egy felest, Terry! – mondja John Wyse. – Meg egy tenyerest! Terry! Süket vagy?

– Igenis – mondja Terry. – Fél whisky és egy üveg Allsop. Meglesz, kérem.

Ott lóg Alffal azon a rohadt újságon, keresi a szaftosabb részeket benne, ahelyett, hogy kiszolgálná a kedves vendéget. Egy öklelőzés képe, amint épp be akarják verni egymás rohadt koponyáját, az egyik pofa leszegett fővel megy neki a másiknak, mint bika a vörös posztónak. A másik meg: *Fekete fenevad felkoncolása a georgiai Omahában*. Egy csomó Buffalo Bill csorgókarimájú kalapban lődöz egy zambóra, miután felkötötték a fára kilógó nyelvvel, oszt tábortüzet raktak alatta. A hétszázát, utána még bele is kéne fojtani a tengerbe oszt villannyal is megüttetni meg keresztre feszíteni, hogy biztosra menjenek.

– De mi van a hadiflottával – mondja Ned –, mely elleneinket kordában tartja?

– Megmondom én neked, hogy mi van vele – mondja a polgártárs. – Maga a földi pokol. Olvasd csak el az újságokban a leleplezéseket, amiket most folytatásban közölnek, a korbácsolásokról Portsmouthban, a tengerészeti kiképző hajókon. Egy pofa írja őket, ilyen aláírással, hogy *Aki Megundorodott.*

Azzal rákezdi a testi fenyítésről meg a legénységről meg a tisztekről meg hogy az ellentengernagyok hogy sorakoznak fel háromszögletű kalapban, a lelkész meg a protestáns Bibliával, hogy tanúi legyenek a büntetéseknek, oszt akkor előráncigálnak egy fiatal suttyót, aki bőg a mamája után, azok meg rákötözik az ágyúcső boldogabbik végére.

– Egy tucat a vastagjára – mondja a polgártárs ahogy a vén haramia Sir John Beresford hívta, de az istenadta modern angolja csak vesszőtörésnek hívja.

Azt mondja erre John Wyse:

– Oly szokás, melyet megtörni tisztesb, mint megtartani.

Azzal meséli tovább, hogy jön az őrmester egy hosszú vesszővel, nekihuzakodik, oszt addig gyepálja a szegény gyerek reves fenekét, amíg el nem ordítja magát, hogy átkozott gyilkosok!

– Ez hát a dicsőséges brit haditengerészet – mondja a polgártárs –, amelyik a fél világot táncoltatja. A fickók, akikből sose lesz rabszolga, Isten kerek világában az egyetlen öröklés jogán álló felsőházzal, és az országukat egypár cégéres csirkefogó és felkapaszkodott arisztokrata tartja a kezében. Ez a világbirodalom, amiről hencegnek, robotoló és korbáccsal vert jobbágyok birodalma.

– Amelyben sohasem kél föl a nap – mondja Joe.

– És az egészben az a tragédia – mondja a polgártárs –, hogy még el is hiszik. A szerencsétlen jehuk még el is hiszik.

Hisznek egy istrángban, a mindenható ostorozóban, a földi pokol teremtőjében és a Szurkos Matrózban, az ágyúcső egyszülött fiában, aki fogantaték lelketlen hencegésben, születék a hadiflottától, szenvedék a vastagjára mért egytucat alatt, megfenyítteték, helybenhagyaték, elpáholtaték, voníta ördögöt-poklot, harmadnapon ágyából feltámada, és hajóját kikötőbe kormányozá, és ül az ő keresztrúdján, míg újabb parancsot nem kap, és újra eljő, hogy robotoljon és kifizettessék.

– De hát – mondja Bloom – a fegyelmezés módozatai nem egyformák az egész világon? Úgy értem, nem ugyanez lenne nálunk is, ha erőszakot alkalmaznánk erőszak ellen?

Hát nem megmondtam? Olyan igaz, mint ahogy a sörömet iszom, hogy az utolsó leheletével is megpróbálná beléd beszélni, hogy a halál lényegében élet.

– Erőszakot fogunk alkalmazni az erőszak ellen – mondja a polgártárs. – Nagyírország ott van a tengeren túl. A fekete ‘47-ben elkergették őket házaikból, otthonaikból. Sárkunyhóikat és kalyibáikat faltörő kosokkal rombolták le, a *Times* meg a kezét dörzsölte, és magyarázta a nyúlszívű angolszászoknak, hogy hamarosan olyan kevés ír lesz Írországban, mint rézbőrű Amerikában. Még a török szultán is megsajnált minket egypár piaszterrel. De a szász uraságok ki akarták éheztetni a népet saját hazájában, miközben földjeinken tengerként ringott a búza, amit a brit hiénák fölvásároltak és eladtak Rio de Janeiróban. Úgy ám, hordaszámra hajtották el a parasztokat. Húszezren haltak meg a koporsóhajókon, De akik eljutottak a szabadság földjére, sohasem felejtik el a szolgaság földjét. És vissza fognak jönni egyszer, bosszú hajtja őket, nem gyáva nyulak, Granuaile fiai, Kathleen ni Houlihan bajnokai.

– Tökéletesen igaz – mondja Bloom. – De én azt akartam mondani, hogy...

– Régtől várunk már arra a napra, polgártárs – mondja Ned. – Mióta a Szegény Öregasszony elújságolta nekünk, hogy a franciák tengerre szálltak és partot értek Killalában.

– Az ám – mondja John Wyse. – Harcoltunk a Stuartok királyi házáért, akik csúful cserbenhagytak minket a Vilmos elleni harcban és elárultak bennünket. Emlékezzetek Limerickre, és a szerződés szétzúzott kövére. Vérünk javát ontottuk a franciákért és spanyolokért, mi, a vadludak. Fontenoy, eh? És Sarsfield és O’Donnell, Tetuan hercege Hispániában, és a

camusi Uhysses Browne, aki Mária Terézia tábornagya volt! És? Mit kaptunk érte cserébe?

– A franciák! – mondja a polgártárs. – Egy rakás tánctanár! Tudjátok, mi az ábra? Egy lukas fing haszna nem volt belőlük Írországnak soha. Ebben a pillanatban is nem valami *entente cordiale*-t akarnak összetákolni Tay Pay díszvacsoráján hitszegő Albionnal? Európa gyújtogatói. Azok is voltak, azok is maradnak.

– *Conspuez les Francais* – mondja Lenehan, fülön fogva korsóját.

– És a burkusok? Meg a Hannoveri Ház? – mondja Joe. – Torkig vagyunk már ezekkel a kolbászzabáló fattyakkal a trónon György választófejedelemtől egészen a német suttyóig meg a szélszorulásos vén szajháig, amelyik fölfordult, így van, vagy nem így van?

Jesszusom, halálra röhögtem magam, amint előadta, ahogy az öreglány a pislogójával minden áldott éjjel tökrészeg a királyi palotájában, a vén Viki, gyarmatharmattal teli kupája a kezében, a kocsisa fuvarozza bele az ágyba, az öreglány meg rángatja közbe a pofaszakállát, oszt régi nótákat dalolászik neki, hogy *Ehren a Rajnán*, meg hogy menjünk oda, ahol olcsóbb a pia.

– No igen! – mondja J. J. – Viszont most itt van nekünk Edward, a békekötő.

– Ezt annak meséld, aki beveszi – mondja a polgártárs. – Inkább lenyeleti az a békát, mint hogy megkötné a békét. Guelph-Wettin Eduárd!

– És mi a véleményed – mondja Joe – a szentéletű fiúkról, Írország papjairól és püspökeiről, akik Maynoothban ő Sátáni Felségének lakosztályát teleaggatták versenyszíneivel, meg az összes ló képével, amiket a zsokéi hajtottak? Dublin grófja is, hogy egyebet ne mondjak!

– Kiaggathatták volna az összes nőt is, akiket meg ő hajtott meg – mondja a kis Alf.

J. J. meg:

– Helyszűkére való tekintettel a főrendek ezt a lehetőséget elejtették.

– Mit szólnál még egyhez, polgártárs? – mondja Joe.

– Jöhet – aszongya.

– Hát te? – mondja Joe.

– Le lennék kötelezve – mondok. – Sose fogyjon el az árnyékod.

– Ismételd meg ugyanazt a dózist – mondja Joe.

Bloom meg lukat beszélt John Wyse hasába, oszt nézzenek csak oda, egész föl van izgulva az a búsborongóseszínű pofája meg az a forgó guvadtszilva szeme.

– Üldözés – magyarázza –, a világtörténelem egyébből sem áll. Gyűlölködést szítani nemzetek között.

– Tudja maga egyáltalában, hogy mi az a nemzet? – mondja John Wyse.

– Tudom – mondja Bloom.

– Na mi az? – mondja John Wyse.

– Egy nemzet? – mondja Bloom. – Egy nemzet ugyanazok az emberek, akik ugyanazon a helyen laknak.

– Istenemre – mondja röhögve Ned. – Ha ez így van, én is nemzet vagyok, mivel ugyanazon a helyen lakok kerek öt esztendeje.

Erre persze kiröhögik mind, Bloom meg próbálja kivágni magát:

– Vagy ha mondjuk különböző helyeken élnek, akkor is.

– Ez volna az én esetem – mondja Joe.

– Mi az ön nemzete, ha szabad érdeklődnöm? – mondja a polgártárs.

– Írország – mondja Bloom. – Itt születtem. Írország.

A polgártárs nem szólt semmit, csak felkrákogta a turhát a torkából, oszt a hétszázát, egy Red Bank osztrigát köpött ki magából, pont a sarokba.

– Én is felhajtom veletek, Joe – aszongya, oszt kiszedi zsebéből a zsebkendőjét, hogy feltörölje a képéről a maradékot.

– Tessék, polgártárs – mondja Joe. – Vedd ezt most a jobb kezedbe, és mondd utánam a következő szavakat.

Ekkor elővétetett és hosszasan megcsodáltatott ama nagy becsben tartott, finoman hímzett ír keszkenő, melyet dromai Salamonnak és Manus Tomaltach og MacDonagh-nak, a Ballymote-i Könyv szerzőinek tulajdonítanak. Fölösleges külön leírnunk a négy sarokdíszítés legendás szépségét, a hímzőművészet non plus ultráját, melyben tökéletesen kivehető volt, ahogyan a négy evangélista átadja a négy krónikásnak a maga szentírás szerinti jelképét, egy mocsári tölgyjogart, egy észak-amerikai pumát (mely sokkal nemesebb királya az állatoknak, mint ama brit példány, mellékesen szólva), egy Kerryből való borjút és egy Carrantouhill-ből való aranysast. A váladéküritési mezőn látható jelenetek, melyek ősi erődeinket és földvárainkat és kőoltárainkat és dolmenjeinket és tudományunk székhelyeit és átokkal ártó köveinket ábrázolják, oly csodálatosan szépek és a színezőanyag oly pompás, mint amikor a kódexminiátorok Sligóban szabadon engedték művészi képzeletüket réges-régen, még a Barmecidek idejében. Glendalough, Killarney kedves kis tavai, Clonmacnois romjai, Cong Abbey, Glen Inagh és a Tizenkét Tű, Írország Szeme, Tallaght Zöld Halmai, Croagh Patrick, Arthur Guinness, Fia és Társai serfőzdéje Kft,

Lough Neagh partjai, az Ovoca völgye, Izolda tornya, a Mapas obeliszk, Sir Patrick Dun kórháza. Cape Clear, Aherlow szurdoka, a Lynch vár, a Scotch House, Rathdown Egyesített Dologháza Loughlinstownban, a tullamore-i fegyház, Castleconnel vízesései, Kilballymacshonakill, a monasterboice-i kereszt, a Jury's hotel, Szent Patrik Purgatóriuma, a Lazacszöktető, a maynoothi kollégium ebédlőterme, Curley Luka, Wellington első hercegének három szülővárosa, Cashel szirtje, az Allen-láp, a Henry Street-i raktár, a Fingal-barlang – mindezek a megindító tájak itt vannak számunkra ma is, és még szebbé váltak az őket öntöző bánatkönnyek folyamától és az idő dús lerakódásaitól.

– Na igazítsuk el az italokat – mondok. – Melyik kié?

– Ez az enyém – mondja Joe –, ahogy az ördög mondta a halott rendőrnek.

– És egy bizonyos fajhoz is tartozom – mondja Bloom –, és ezt a fajt gyűlölik és üldözik. Most is. Ebben a percben. Ebben a pillanatban.

A hétszázát, majd összeégette az ujját a szivarvégével.

– Kirabolják – aszongya. – Kifosztják. Sértegetik. Üldözik. Elveszik, ami jog szerint a miénk. Ebben a pillanatban – aszongya, oszt fölemeli az öklét – árverésen adnak el bennünket Marokkóban, mint a rabszolgákat vagy a barmokat.

– Csak nem az Új Jeruzsálemről beszél? – mondja a polgártárs.

– Az igazságtalanságról beszélek – mondja Bloom.

– Helyes – mondja John Wyse. – Hát akkor verekedje ki az igazát, ahogy férfihoz illik.

Nesze neked egy kép a kalendáriumba. Célpont dum-dum golyóknak. Vén hájfej ott feszít a fegyvercső rosszabbik vége előtt. A hétszázát, egy partvis jobban állna a kezében, már csak egy nővérkötény hiányzik róla. Aztán egyszerre csak összecsuklik, mindene szanaszét, petyhüdt, mint egy mosogatórongy.

– Nincs értelme – aszongya. – Erőszak, gyűlölet, történelem, ez az egész. Nem való az ilyen élet se férfinak se nőnek, sértegetés és gyűlölet. Közben mindenki tudja jól, hogy ez tökéletes ellentéte az igazi életnek.

– Azazhogy? – mondja Alf.

– A szeretetnek – mondja Bloom. – Mármint a gyűlölet ellentétének. De most mennem kell – mondja John Wyse-nak. – Csak átugrok egy pillanatra a bíróságra, egy perc az egész, hogy nincs-e ott Martin. Ha idejön, mondják meg neki, hogy egy másodperc, és itt vagyok. Csak egy perc.

Ki tart vissza? Azzal ki is penderült az ajtón, mint az olajozott istennyila.

– A pogányok új apostola – mondja a polgártárs. – Egyetemes szeretet.

– Hát igen – mondja John Wyse –, elvégre nem ezt tanultuk? Szeresd felebarátodat.

– Ezt a pofát? – mondja a polgártárs. – Feledd barátodat, ennek az a mottója. Szeretet, na hiszen? Róla aztán szép kis Romeo és Júliát lehetne írni.

A szeretet szereti szeretni a szeretetet. Az ápolónő szereti a patikust. Az A 14-es rendőr szereti Mary Kellyt. Gerty MacDowell szereti a fiút, akinek a biciklije van. M. B. szeret egy szőke úriembert. Li Csi Han celeti pucilni Csa Pu Csót. Jumbó, az elefánt szereti Alice-t, az elefántot. A vén hallócsöves Verschoyle bácsi szereti a vén befordult szemű Verschoyle nénit. Az a barna macintosh kabátos férfi szeret egy halott hölgyet. Őfelsége a király szereti Őfeleségét, a királynét. Mrs. Norman W. Tupper szereti Taylor katonatisztet. Az ember szeret valakit. És ez a valaki szeret egy másik valakit, mert mindenki szeret valakit, de Isten szeret mindenkit.

– Hát, Joe – mondok –, sokáig élj és vígan. Erő-egészség, polgártárs.

– Hurrá, ez az – mondja Joe.

– Isten, Szűzmária és Szent Patrik áldása rajtatok – mondja a polgártárs.

Oszt hopp, már le is szaladt a pint a torkán.

– Ismerjük ezeket az álszenteket – aszongya –, zsoltározó zsebtolvajok. Hogy is volt a szemforgató Cromwell-lel meg a vasbordájú hadaival? Kardélre hányták Drogheda asszonyait és gyermekeit, és az ágyúcsövekre szalagokat ragasztottak azzal a bibliai szöveggel, hogy *Az Isten szeretet*. A Biblia! Olvastátok ma azt a krokit a *United Irishman*ben arról a zulu törzsfőnökről, aki látogatóba jött Angliába?

– Nem. Hogy volt? – mondja Joe.

A polgártárs erre kikotor egyet az újsághalmából, oszt kezdi felolvasni:

– A testőrség aranypálcás főkapitánya, Toyash-Tanzosh lord tegnap bemutatta Abeakuta Felséges Uralkodójának, az Alakinak a főbb manchesteri textilmágnások küldöttségét, akik tolmácsolni kívánták a brit kereskedők leghálásabb köszönetét az Őfelsége tartományaiban nyílott lehetőségekért. A küldöttség villásreggelin vett részt, melynek végeztével a napégette potentát sikerült szónoklatot vágott ki, melyet Ananias Istendicsérő Barebones főtisztelendő, az udvari káplán fordított szabadon angolra. Legmelegebb köszönetét fejezte ki Massa Toyashnak, és nem győzte hangsúlyozni az Abeakuta és a Brit Birodalom közötti szívélyes viszonyt, közölve, hogy legféltettebb kincsei között őrzi azt a miniatúrákkal

díszített Bibliát, Isten szavának szent könyvét és Anglia hatalmának titkát, melyet a fehér törzsfőnöknőtől, Viktóriától kapott ajándékba, tulajdon fenséges keze ajánlásával. Az Alaki ezek után a Fekete és fehér pohárköszöntőre szeretetkelyhet ürített a legfinomabb életvízből, közvetlen elődjének a Kakacsakacsak-dinasztia tagjának koponyájából, aki valaha Negyven Bibircs névre hallgatott. Ezek után meglátogatta Gyapotopolis legnevezetesebb üzemét, és aláírásával tüntette ki a vendégkönyvet, majd bemutatott egy lenyűgöző ősi abeakutai harci táncot, melynek folyamán számos kést és villát nyelt el leánykezek tapsvihara közepette.

– A királynő özvegy – mondja Ned. – Őt illetően nincs kétségem. Az viszont éredekelne, hogy az Alaki is arra használta-e a Bibliát, amire én használtam volna.

– Arra, csak duplán – mondja Lenehan. – És attól fogva abban a termékeny országban a széleslevelű mangó dúsabban potyogtatja gyümölcseit.

– Griffith írta? – mondja John Wyse.

– Nem – mondja a polgártárs, – Nincs alatta, hogy Shanganagh. Csak egy kezdőbetű: P.

– És milyen jó kis kezdőbetű is az – mondja Joe.

– Ez az ő módszerük – mondja a polgártárs. – Az üzlet követi a zászlót.

– Hát – mondja J. J. –, ha rosszabbak még a belgáknál is Kongó Szabadállamban, akkor aztán igazán rosszak. Olvastad a cikkét annak a hogyishívjáknak?

– Casementnek – mondja a polgártárs, – ír ember.

– Az, igen – mondja J. J. – Megerőszakolják az asszonyokat és a lányokat, és korbáccsal verik a bennszülöttek hasát, hogy annyi vörös gumit facsarjanak ki belőlük, amennyit csak bírnak.

– Tudom, hova ment – mondja Lenehan az ujját ropogtatva.

– Kicsoda? – mondok.

– Bloom – aszongya. – A törvényszék csak álca. Tett egypár shillinget Semmirekellőre, és most megy bezsebelni a sékeleket.

– Az a fehér szemű kaffer – mondja a polgártárs –, aki a büdös életben még sohase tett lóra?

– Hát persze, hogy odament – mondja Lenehan. – Találkoztam Bantam Lyonsszal, épp erre a lóra akart tenni, de én kivertem a fejéből. Azt mondta, hogy Bloomtól kapta a tippet. Fogadok, amibe csak akartok, hogy százat nyer ötön. Ő az egyetlen ember Dublinban, akinek bejött. Sötét ló.

– Ő maga is egy rohadt sötét ló – mondja Joe.

– Te, egy pillanat, Joe – mondok. – Hol kell bemenni, ha ki kell menni?

– Arra – mutatja Terry.

Ég veled, Írország, megyek Gortba. Azzal szépen hátra mentem az udvar túlsó végébe, hogy csapra verjem magam és a hétszázát (száz shillinget ötön) miközben eresztem le (Semmirekellő az húszszoros) szóval eresztem le a tartályomat a hétszázát mondok magamban tudtam hogy valami miatt nem volt nyugta (két pint Joe-tól meg egy Slatterynél) és hogy sürgősen pucolni akar hogy (száz shilling az öt font) és mikor ott voltak a (sötét ló) Hugyos Burke mesélte hogy kártyapartik meg úgy tesz mintha beteg lenne a gyerek (a hétszázát lehet bennem egy hektó) a petyhüdtseggű neje meg dumál lefele a csövön hogy a kislány jobban van vagy hogy (au!) kitervelte hogy meglép az össztéttel ha nyert vagy (Jesszusom, de teli voltam) üzérkedik iparengedély nélkül (au!) Írország az én nemzetem, aszongya (hukk pfuuk!) soha nem lehet kifogni ezeken a rohadt (ez az utója) jeruzsálemi kakukktojásokon.

Elég az hozzá, hogy miután rendeztem a dolgokat, oszt visszaértem, nagyban ment a hepaj. John Wyse épp azt mesélte, hogy Bloom adta a Sinn Fein ötleteket Griffithnek, hogy írjon össze mindenféléket a lapjában választási visszaélésekről, megvesztegetett esküdtszékekről, adócsalásokról meg hogy konzulokat kell kinevezni szerte a világon, akik majd házalnak Írország iparával. Pétert kopasztom, Pált dagasztom. A hétszázát, az aztán beteszi a kaput, ha ez az iszapszemű keveri a szart a színfalak mögött. Hagyjál már ilyen baromságokkal! Isten mentse meg Írországot az ilyen rohadt szaglász fajtáktól. Mr. Bloom a csűr-csavarásaival. Az öregének meg őelőtte, annak is csak a sikkasztáson járt az esze, vén Bloom Matuzsálem, az útonálló vigéc, aki ciánnal mérgezte meg magát, miután elárasztotta hazánkat a bóvlijaival meg üveggyöngyeivel. Olcsó hitel postán, Bármely összeget prompt folyósítunk aláírásra. Távolság nem számít. Garancia nem kell. A hétszázát, pont olyan, mint Lanty MacHale kecskéje, amelyik mindenkihez odaszegődik úton-útfélen.

– Hát, ez az igazság – mondja John Wyse. – És íme a férfiú, aki majd elmondja az egészet, Martin Cunningham.

Erre valóban megjelent a hatósági kocsi, benne Martin és vele Jack Power meg egy fickó, név szerint Crofter vagy Crofton, nyugdíjas az adófelügyelőségtől, egy orangista, Blackburnnél van a jegyzőségnél, onnan

kapja a járandóságát, vagy Crawford, szanaszét utazgat az országban a korona költségén.

Utasaink odaértek a betérőfogadóhoz és lepattantak hátasaikról.

– Hé, te gazfickó! – kiáltott, amelyik az arcáról ítélve a társaság vezére lehetett. – Arcátlan gazember! Ide!

Ekképpen szólván hangosan megzörgette kardja markolatával a nyitott zsalut.

Házigazdám felölté lovagi köntösét, s megjelent e szóra.

– Adjon Isten jó estét néktek is, nagyjó uraim – monda hajbókolva.

– Lódulj, bitang! – kiáltotta az, ki kopogtatott, – Lásd el paripáink. Nekünk pedig hozz azonnal legjobb harapnivalódból, mert becsületemre, éhesek vagyunk.

– Fájdalom, nagyjó uraim – mondta a fogadós –, szegény házamnak kong a kamarája. Nem is tudom, mivel szolgálhatnék nagyságtoknak.

– Mit beszélsz, jóember? – mondta a második a társaságból, egy vígképű férfiú. – Így szolgálsz Őfelsége futárainak, Vedel mester?

A házigazda arcára egy szempillantás alatt új fény derült.

– Megkövetem nagyjó uraimat – mondta alázatosan. – Hamint a király követei vagytok (Isten védőpajzsa óvja őfelségét), nem láttok semmiben sem szükséget. A király barátai (Isten áldja Őfelségét!) nem látnak böjtöt az én házamban, arra esküszöm.

– Hát akkor tedd a dolgod – kiáltotta az utas, ki eddig nem szólt, és külsejére nézve ételnek, italnak jóbarátja lehetett. – Mit adandasz hát nekünk?

Házigazdám újra meghajolt, s imigyen felelt:

– Mit szólnátok, nagyjó uraim, egy gyenge galambpástétomhoz, szarvashúspecsenyéhez, borjúgerinchez, vadrécéhez ropogós szalonnával, vaddisznófejhez pisztáciával, egy tál jóféle tejsodóhoz, naspolyapudinghoz és egy kancsó órajnaihoz?

– A teremtésit! – kiáltotta az utoljára szóló. – Az ilyesmit fölötte kedvelem. Pisztácia!

– Úgy! – mondta a vígképű férfiú. – Szegény ház, kongó kamara, azt mondja! Ez aztán a mulatságos kópé!

Azzal belép Martin, és kérdi, Bloom merre van.

– Hogy merre van? – mondja Lenehan. – Özvegyeket és árvákat forgat ki.

– Ugye igaz – mondja John Wyse – amit a polgártársnak meséltem Bloomról és a Sinn Feinről?

– Igaz bizony – mondja Martin. – Legalábbis azzal vádolják.

– Ki vádolja? – mondja Alf.

– Én – mondja Joe. – Én vagyok a vádló.

– Végeredményben – mondja John Wyse –, miért is ne szerethetné egy zsidó a hazáját éppúgy, mint más?

– Miért is ne? – mondja J. J. – Ha egyszer tisztázta, melyik a hazája.

– Mi ez a pofa? Zsidó vagy keresztény vagy római vagy szakadár vagy mi az ördög? – mondja Ned. – Vagy ki az ördög? Zokon ne vedd, Crofton.

– Miért, ki az a Június? – mondja J. J.

– Hát szükségünk az nincs rá – mondja Crofter, az orániai vagy presbiteriánus.

– Hitehagyott zsidó – mondja Martin –, valahonnét Magyarországról, és az összes tervet ő agyalta ki a magyar rendszer szerint. Tudunk róla, fenn a hatóságnál.

– Nem a fogorvos Bloom kuzinja? – mondja Jack Power.

– Ugyan – mondja Martin. – Csak névrokonok. Virag volt a neve, az apja neve, aki megmérgezte magát. Hivatalos bejelentéssel változtatta meg a nevét, mármint az apja.

– Eljött hozzátok Írország új Messiása! – mondja a polgártárs. – Szentek és bölcsek szigete!

– Ami azt illeti, ők még egyre várják a megváltójukat – mondja Martin. – Egyébként mi talán nem?

– Igen – mondja J. J. –, és valahányszor fiúgyermek születik, azt gondolják, hátha épp az lesz a Messiásuk. Gondolom, minden zsidó frászban van mindaddig, amíg meg nem tudja, hogy anya vagy apa lett-e.

– Minden pillanatban várja, hogy az lesz-e a következő – mondja Lenehan.

– Ó, Uramatyám – mondja Ned –, ha láttátok volna Bloomot mielőtt a fia, aki aztán meghalt, megszületett. Egyszer találkoztam vele a Déli Vásárcsarnokban, egy doboz Neave tápszert vásárolt hat héttel azelőtt, hogy az asszony megszült.

– *Én ventre sa mère* – mondja J. J.

– Szerintetek férfi ez egyáltalán? – mondja a polgártárs.

– Sikerült ennek már valaha bezavarnia? – mondja Joe.

– Hát, született neki két gyereke – mondja Jack Power.

– És kire gyanakszik? – mondja a polgártárs.

A hétszázát, fején találta a szöget. Olyan vegyes felvágottféle, nem vitás. Ott feküdt a hotelben, Hugyos mesélte, havonta egyszer a migrénjével, mint valami tyúk a havibajával. Tudod, mit mondok én neked?

Istenes cselekedet volna nyakon csípni az ilyet oszt belehajítani a rohadt tengerbe, jogos felindulásból elkövetett emberölés, az lenne, az bizony. Fogja magát oszt elsündörög az öt fontjával, még egy korsóra se hív meg, ahogy férfihoz illik. Semmi áldásom rátok. Még csak ki se szúrja a szemed valamivel.

– Felebaráti jócselekedet – mondja Martin. – De hol van már? Nem várhatunk tovább.

– Bárányбőrbe bújt farkas – mondja a polgártárs. – Úgy ám, az angyalát. Virag Magyarországról! Én Ahasvérnek nevezném. Isten átka rajta.

– Van időtök egy röpke italáldozatra, Martin? – mondja Ned.

– Egyre van – mondja Martin. – Sietnünk kell. J. J. és fiait.

– Te, Jack? Crofton? Három felest, Terry.

– Szent Patriknak újra partra kellene szállnia Ballykinlarban, hogy megtérítsen bennünket – mondja a polgártárs –, ha már hagytuk, hogy az ilyenek megfertőzzék partjainkat.

– Nos – mondja Martin, megkocogtatva poharát. – Isten áldjon meg minden jelenlévőt, ez az én imám.

– Ámen – mondja a polgártárs.

– És meg is áld bizonyosan – mondja Joe.

És a misecsengők hangjára keresztvivők, oltárszolgák, tömjénfüstöt lóbáló papok, ministránsok, felolvasók, sekrestyések, főszerpapok és szerpapok nyomában közeledett a püspöksüveges apátok és házfőnökök és gvárdiánok és szerzetesek és barátok szentéletű gyülekezete: Spolétói Benedek szerzetesei, karthauziak és kamalduliak, ciszterciek és olivetánusok, oratoriánusok és vallombróziak, és ágostonos testvérek, brigittinák, premontreiek, szerviták, trinitáriusok és Nolaszkói Péter gyermekei: következőleg a Kármel Hegyről Illés próféta fiai Albert püspök vezetésével és Ávilai Terézzel a sarusok és a többiek: és szürkebarátok és barnabarátok, és szegény Ferenc fiai, kapucinusok, kordások, minoriták, obszervánsok és Klára leányai: és Domonkos fiai, a prédikáló barátok, és Vince fiai: és Szt. Wolstan szerzetesei, és Ignác az ő gyermekeivel, és a Keresztény Iskolatestvérek közössége Edmund Ignatius Rice tisztelendő testvér vezetésével. És utánuk jöttek minden szentek és vértanúk, szüzek és hitvallók: Szt. Cyr és Szt. Isidore Arator és Kis Szt. Jakab és Sinopei Szt.

Fókász és Szt. Julián Hospitator és Kantalicei Szt. Bódog és Stilita Szt. Simon és Szt. István Első Vértanú és Istenes Szt. János és Szt. Ferreol és Szt. Leugarda és Szt. Theodotus és Szt. Vulmar és Szt. Richard és Paulai Szt. Vince és Todi Szt. Márton és Tours-i Szt. Márton és Szt. Alfréd és Szt. József és Szt. Dénes és Szt. Kornél és Szt. Lipót és Szt. Bernát és Szt. Terence és Szt. Eduárd és Szt. Owen Caniculus és Szt. Anonim és Szt. Eponim és Szt. Pszeudonim és Szt. Homonim és Szt. Paronim és Szt. Szinonim és Szt. Laurence O'Toole és Dingle-i és Compostellai Szt. Jakab és Szt. Columcille és Szt. Columba és Szt. Celesztin és Szt. Colman és Szt. Kevin és Szt. Brendan és Szt. Frigidian és Szt. Senan és Szt. Fachtna és Szt. Kolumbánusz és Szt. Gall és Szt. Fursey és Szt. Fintan és Szt. Fiáker és Nepomuki Szt. János és Aquinói Szt. Tamás és Bretagnei Szt. Ivó és Szt. Michan és Szt. Herman-Joseph, és a tiszta ifjúság három védőszentje Gonzágai Szt. Alajos, Kosztka Szt. Szaniszló és Berchmans Szt. János és Szt. Pongrác, Szervác és Bonifác és Szt. Bride és Kilkenny-i Szt. Kieran és Szt. Canice és Tuámi Szt. Jarlath és Szt. Finbarr és Ballymuni Szt. Pappin és Alajos Pacificus testvér és Lajos Bellicosus testvér és Limai és Viterbói Szt. Róza és Bethániai Szt. Márta és Egyiptomi Szt. Mária és Szt. Lucia és Szt. Brighid és Szt. Attracta és Szt. Dympna és Szt. Ita és Szt. Marion Calpensis és a Gyermek Jézusról elnevezett boldog Terézia nővér és Szt. Barbara és Szt. Skolasztika és Szt. Orsolya a tizenegyezer szűzzel. És jöttek nimbusszal, fénykoszorúval és glóriával, kezükben pálmaágak és hárfák és kardok és olajágkoszorúk, ruháikba beleszőve segítőerejük áldott jelképei, tintatartók, nyilak, kenyerek, agyagkorsók, rabbilincsek, balták, fatörzsek, hidak, csecsemők fürdőkádban, kagylók, vándortarisznyák, ollók, kulcsok, sárkányok, liliomok, őzsörét, kampók, miskárolt disznók, lámpák, fújtatok, méhkasok, levesmerőkanalak, csillagok, kígyók, üllők, vazelines dobozok, harangok, mankók, csipeszek, szarvasagancsok, vízhatlan cipők, héják, malomkövek, szemek tálcán, viaszgyertyák, penészgombák, uníkornisok. És ahogy elkanyarogtak Nelson oszlopa mellett, a Henry Streeten, a Mary Streeten, a Capel Streeten, a Little Britain Streeten az *Epiphania Domini* introitusát karban énekelve *Surge*, *illuminare* kezdettel és utána égi édességgel az *Omnes graduáléját*, mely így szól: *de Saba venient*, különböző csodákat műveltek, példának okáért ördögűzést, halottak feltámasztását, csodálatos halszaporítást, nyomorékok és világtalanok gyógyítását, elveszettnek hitt tárgyakat találtak meg, magyarázták és beteljesítették az írást, áldást osztottak és prófétáltak. És végül aranybrokát mennyezet alatt

menetelt O’Flynn főtisztelendő atya, Malakiás és Patrik kíséretében, És mikor az irgalmas atyák elérték kitűzött célpontjukat. Bemard Kiernan és Tsa Kft., Little Britain Street 8., 9. és 10., fűszer-nagykereskedők, bor- és brandyszállítmányozók, sör, bor, és égetett szeszes italok kimérésére hatósági engedéllyel rendelkező üzletét, a celebráló megáldotta a házat, tömjénnel füstölte osztósudaras ablakait, mellvédjét, boltozatát, tetőgerincét, oszlopfőit, oromzatát, mennyezetpárkányát, csipkézett árkádíveit, tornyait, kupoláit és szenteltvízzel meghinté a szemöldökfákat, és imádkozott, hogy az Úr áldaná meg ezt a házat, miképpen megáldá Ábrahám és Izsák és Jákob házát és küldené el Örök Fényességének angyalait, hogy itt lakoznának. És belépvén megáldá az ételeket és italokat, és a szentéletűeknek eme gyülekezete felmondá a válaszokat a pap imáira.

– *Adiutorium nostrum in nomine Domini.*

– *Qui faecit coelum et terram.*

– *Dominus vobiscum.*

– *Et cum spiritu tuo*.

És rátéve kezeit a szentéletűekre, hálát adott az Úrnak, és imádkozott, és imádkozának vele mindnyájan:

– *Deus, cuius verbo sanctificantur omnia, benedictionem tuam effunde super creaturas istas: et praesta ut quisquis eis secundum legem et voluntatem Tuam cum gratiarum actione usus fuerit per invocationem sanctissimi nominis Tui corporis sanitatem et animae tutelam Te auctore percipiat per Christum Dominum nostrum*.

– És ezt mondjuk mindnyájan – mondja Jack.

– Egy ezressel évente, Lambert – mondja Croiton vagy Crawford.

– Úgy van! – mondja Ned, fölemelve John Jamesonját. – Jusson hús a fazékba!

Épp csak körbenézek, hogy lássam, kit szállt meg az ihlet, mikor, a fene ott egye meg, beront az ajtón megint, oszt megjátssza, hogy pokolian siet.

– Csak átugrottam a bíróságra – aszongya –, magát kerestem. Remélem, nem...

– Nem – mondja Martin –, készen vagyunk.

A bíróságra, hogy nem sül ki a szemed, a zsebeid meg dagadnak az aranytól meg az ezüsttől. Rohadt zsugori fráter. Hát fizessél már legalább egy kört! Na, attól se kell félni! Ez egy igazi zsidó! Mindenki No. 1-ért! Agyafúrt szarrágó. Ötön százat.

– El ne mondja senkinek – mondja a polgártárs.

– Tessék? – aszongya.

– Mozgás, fiúk – mondja Martin, látva, hogy sűrűsödik a levegő. – Indíts.

– El ne mondja senkinek – bődült el a polgártárs. – Titok. – A rohadt kutya meg felébredt oszt felmordult.

– Viszlát mindenkinek – mondja Martin.

Azzal kiterelte őket, amilyen gyorsan csak lehetett, Jack Powert és Croftont vagy hogy hívják, ő meg a kettő között ott ül abban a rohadt kocsiban, olyan képpel, hogy süllyedjen el, ha érti.

– Indítson – mondja Martin a kocsisnak.

A tejfehér delfin megrázta sörényét, és a kormányos szélnek feszítette dagadó vitorláit, és kifutott a tengerre, a pillangóvitorlát szél felől állítva. Sok bájos nimfa gyűlt a hajó szél felőli és szél alatti oldalához, és szinte hozzátapadva a nemes bárka testéhez, összefonták fénylő formáikat, miként az agyafúrt kerékgyártó sugarasan a kerékagyba illeszti a küllőket, egy-egy nővér mindegyik, és körbefogja őket egy külső gyűrűvel, így adván szárnyat hősök lábainak, ha hadra kelnek vagy szépséges hölgyek mosolyáért versengenek. Így sorjáztak hát a magukkínáló sellők, a halhatatlan nővérek. És kacagtak a habok gyűrűjében, míg a bárka a hullámokat hasította.

De a hétszázát, épp a fenekére néztem a korsómnak, mikor látom, hogy felkel a polgártárs oszt az ajtó felé kacsázik, fújtat, liheg, mint egy vízkóros, oszt Cromwell átkával, harang, könyv meg gyertyával átkozza, mindezt írül, köpköd meg kapkod, oszt Joe meg a kis Alf mint valami kobold ugrál körötte, hogy lecsillapítsa.

– Hagyjatok békén – aszongya.

Oszt a hétszázát, valahogy eljutott az ajtóig, azok meg cibálják vissza, de az csak ordít:

– Háromszoros hurrá Izraelnek!

A fenébe is, ülj már vissza a segged parlamentáris felére, az isten szerelmére, oszt ne csinálj már akkora cirkuszt. Jesszusom, mindig kell, hogy legyen egy ilyen rohadt bohóc, aki rohadt patáliát csap a rohadt semmiből. A hétszázát, hát megsavanyítja az emberben a sört az ilyen.

Oszt a nemzet minden ringyója meg utcakölyke ott tolong már az ajtónál Martin meg mondja a kocsisnak hogy igyekezzen a polgártárs meg ordít Alf meg Joe meg egyre pisszegik le de az csak nem hajlandó leszállni a zsidó témáról a naplopók meg beszédet követelnek Jack Power meg minden erejével próbálja rávenni hogy üljön már le oszt fogja be azt a rohadt pofáját

egy naplopó meg fekete kötéssel a szemén elkezdi énekelni hogy *Ha a vén hold zsidó volna, hej zsidó, zsidó* egy kurva meg elrikkantja magát:

– Hallja, miszter, baj van a sliccel! Ő meg aszongya:

– Mendelssohn zsidó volt, és Marx Károly is zsidó volt, Mercadante és Spinoza ugyancsak. És a Megváltó is zsidó volt, és az apja is zsidó volt. A maga Istene.

– Nem volt apja – mondja Martin. – Erről ennyit. Indítson!

– Kinek az Istene? – mondja a polgártárs.

– Hát, a nagybátyja mindenestre zsidó volt – aszongya. – A maga Istene egy zsidó. Krisztus is zsidó volt, akárcsak én.

A hétszázát, a polgártárs visszavetődik az üzletbe.

– A Krisztusát, betöröm a fejét annak a rohadt zsidónak, hogy a szájára veszi az ő szent nevét. A Krisztusát! Keresztre feszítem, úgy éljek! Adjátok ide azt a kekszes dobozt!

– Megállj! Megállj! – mondja Joe.

Barátok és ismerősök hatalmas és hálás tömege gyűlt össze a metropolisból és Dublin távolabbi körzeteiből, ezrivel, hogy búcsút vegyenek Őfelsége nyomdászai, Messrs Alexander Thom és tsa. néhai tisztviselőjétől, Nagyaságos Uram Lipóti Viragtól, abból az alkalomból, hogy melegebb éghajlatra távozott, hely szerint *Százharminczborjúgulyás-Dugulás*ba (Mormoló Vizek Mezejére). A ceremóniát, mely királyi pompának is beillett, igen megható szívélyesség jellemezte. A közösség nagy része nevében miniatúrákkal díszített ősi ír pergamentekercset, ír művészek művét nyújtották át a nagytekintélyű jelenségkutatónak, és ezt az ajándékot kiegészítette egy ezüst szelence, ősi kelta ornamentális stílusban, melynek ízléses kivitele a Jacob agus Jacob céget dicséri. A távozó vendéget lelkes szónoklatokkal illették, s a jelenlevők közül sokan szemmel láthatólag meghatódtak, mikor az ír dudások válogatott zenekara rázendített a *Jöjj Erinbe vissza* közismert dallamára és nyomban utána a *Rakóczsy-indulór*a. Szurokhordókat és örömtüzeket gyújtottak a négy tenger partján, a Howth hegy, a Three Rock hegység, a Sugarloaf, Bray Head és a Mourne-hegység csúcsain, a Galtees, az Ox. Donegal és a Sperrin ormain, Nagles és Bograghs, Connemara hegyein, M'Gillicuddy halmain, Slieve Aughty, Slieve Bernagh és Slieve Bloom búbjain. Mennyrepesztő éljenzés közepette, melyre válogatott csatlóshadak távoli éljenzése harsant a Kambriai és Kaledóniai hegyekről, a masztodonszerű sétahajó lassan elindult, végezetül virággal üdvözölve a szépnem számos képviselője által, amint lefelé úszott a

folyón bárkák kíséretében. A Ballast Office és a Vámház zászlai üdvözlésként meglebbentek, hasonlóképpen a villamos erőműé is a Pigeonhouse-nál. *Visszontlátásra, kedves barátom! Visszontlátásra!* Eltávozott, de emléke szívünkben örökké él.

A hétszázát, az ördög se tarthatta vissza a polgártársat, míg meg nem ragadta azt a rohadt bádogdobozt, aztán kirontott, a kis Alf meg csak kapaszkodott a karjába, de az csak ordít, mint a leszúrt disznó, van olyan jó, mint bármelyik rohadt darab a Queen's Royal színházban.

– Hol van, hogy agyonverjem!

Ned meg J. J. nevetőgörcsben fetrengtek.

– Vérre menő küzdelem – mondok az utolsó kenetet már nem szalasztom el!

De úgy hozta a szerencse, hogy a kocsis a gebéje fejét már az ellenkező irányba rántotta, oszt nekilódult.

– Várj, polgártárs – mondja Joe. – Megállj!

A hétszázát, nekihuzakodott, meglódította oszt elröpítette. Irgalmas Isten, a nap épp belesütött a szemébe, különben végzett volna vele. A hétszázát, majdnem Longford megyéig leküldte, Az a rohadt gebe megijedt, a rohadt vén korcs meg a kocsi nyomában mint a veszett fene, a népség ordít meg röhög, az üres kekszes doboz meg zörömböl végig az utcakövön.

A katasztrófa iszonyatos és rögtönös hatású volt. A dunsinki obszervatórium összesen tizenegy lökést észlelt, a Mercalli-skála szerint ötöd-fokúakat, és egyetlen feljegyzésünk sincs hasonló szeizmikus kilengésről szigetünkön az 1534-es földrengés. Selymes Tamás felkelésének éve óta. Az epicentrum feltehetőleg a főváros azon térsége lehetett, mely az Inn's Quay negyedtől Saint Michan egyházközségig terjed, felülete negyvenegy hold, egy fertályhold meg harminc négyszögöl, illetve kvadrát. Az úri lakok az igazság palotájának szomszédságában mind romba dőltek, és a nemes épület maga is, melyben a katasztrófa idején fontos jogi viták zajlottak, a szó szoros értelmében romhalmazzá vált, és félő, hogy maga alá temette az összes bennlévőt. Szemtanúk beszámolójából kiderült, hogy a szeizmikus hullámokat ciklonszerűen heves légköri zavarok kísérték. Egy fejfedőt, melyről azóta kiderült, hogy a városi törvényszéki hivatal köztiszteletnek örvendő tisztviselője, Mr. George Fottrell a gazdája, továbbá egy selyemesernyőt, melynek aranyfogantyújába vésett kezdőbetűiből, címeréből és házszámából kétséget kizáróan megállapítható, hogy a nagytudású és nagyméltóságú Sir Frederick Falkinernek, a negyedévenkénti

bírósági ülésszak elnökének és Dublin vizsglóbírájának tulajdona, a mentőosztagoknak sikerült megtalálniuk szigetünk legtávolabbi részein, az előbbit az óriások lépcsőjének harmadik bazaltperemén, az utóbbit egy láb három hüvelyk mélységben beágyazódva Holeopen Bay homokos partjába, Kinsale ősi fokához közel. Más szemtanúk eskü alatt állítják, hogy irtózatos méretű izzó tárgyat figyeltek meg, mely nagy sebességgel zúgott át a légkörben nyugat-délnyugati röppályán. A kontinensek minden részéből óránként érkeznek részvétet és együttérzést nyilvánító táviratok, és a Pápa Őszentsége kegyeskedett elrendelni, hogy különleges *missa pro defunctis*t celebráljanak egyidejűleg mindazon püspöki egyházmegyék székesegyházának megyéspüspökei, akik a Szentszék spirituális fennhatósága alá tartoznak, könyörögvén azon igazhívő lelkekért, akik oly váratlanul szólíttattak el. A mentési munkálatokra, a romok, emberi maradványok etc. eltakarítására a Messrs Michael Meade és Fia. Great Brunswick Street 159., és Messrs T. C. Martin, NorthWall 77., 78., 79. és 80. cége kapott megbízást, de besegítettek a cornwalli herceg könnyűgyalogságának legénységi- és tisztiállománya, Ő Királyi Fensége és ellentengernagy őméltósága, Sir Hercules Hannibál Habeas Corpus Anderson a Térdsz. R. L. Szt. P. L., Templ. L., V. b. t. t., B. L. Nm., képv., békeb., Br. B. R. L., K. Erd., K. S. O. D., Kir. Vad. M., Kir. Ir. Akad. t., dr. Jur., dr. mus., Közgy., D. Tr. Coll. t., D. Kir. Egy. t., Ed. Kir. Orv. Egy. t. és Ed. Kir. Seb. Kl. t. parancsnoksága alatt.

Ilyet még nem láttál ebben a rohadt életben. A hétszázát, ha az a lottónyeremény kupán vágja, megemlegette volna az Arany Kupát, de meg ám, de a polgártársat is leültették volna súlyos testi sértésért meg Joe-t is bűnrészességért meg felbujtásért. A kocsis vad iramban elhajtott, így megmentette az irháját, mint Mózest az Úr. Hogy nem? De bizony így volt. Ő meg utána küldött egy adag káromkodást.

– Agyonütöttem vagy mi? – aszongya.

Oszt csak ordít a rohadt dögnek:

– Utána, Garry! Utána, öcskös!

Utoljára csak azt láttuk, hogy az a rohadt kocsi befordul a sarkon, oszt a vén birkaképű benne hadonászik, a rohadt korcs meg hátracsapott fülekkel utánuk, hogy miszlikre szedje. Százat ötön! Jesszusom, azért móresre tanította, én mondom neked.

És íme, nagy fényesség vette őket körül, és látták amint a szekér, melyen Ő állt vala, a mennyekbe emelkedők. És ők szemükkel látták Őt a szekéren,

dicsőségbe és ékességbe öltözötten, ruhája olyan volt, mint a Nap, szép, mint a Hold, és olyan félelmetes, hogy áhítatukban nem merészelének rája nézni. És szózat hallék a mennyekből, szólván: *Illés! Illés!* És ő válaszolt vala fennszóval: *Abbá! Adonáj!* És látták Őt igaz mivoltában, ben Bloom Illést, miként méne fel a dicsőségbe és ékességbe angyalok sereginek közepette negyvenöt fokos szögben Donohoe Little Green Street-i boltja fölött, mint a fostos macska.

[13]

A nyári este lassan titokzatos ölelésébe vonta a világot. Messze nyugaton nyugvóban a Nap, és az oly gyorsan múló nappal utolsó fényei lágyan lebegtek a vizeken és a parton, a jó öreg Howth büszke szirtfokán, mely az idők kezdetétől őrizte az öböl hullámverését, a hínárborította sziklákon végig a sandymounti parton és végül de nem utolsósorban a csöndes templomon, ahonnan időnként imádság hangjai áradtak a néma tereken Őhozzá, aki makulátlan fényességében az emberiség viharvert szívének örökké világító fárosza, Máriához, a Tenger Csillagához.

A három barátnő ott ült a sziklákon, élvezve az esti tájat és levegőt, mely friss volt ugyan, de azért nem túl barátságtalan. Nem egyszer, nem kétszer támadt kedvük ellátogatni ide, kedvenc szegletükbe, hogy nyugodtan cseveghessenek a gyöngyöző habok mellett, és megtárgyalhassák a nők dolgait, Cissy Caffrey és Edy Boardman a kisbabával a gyerekkocsiban, Tommy és Jacky Caffrey, két göndör hajú kisfiú, matrózruhában, hozzáillő sapkával, mindkettőre ráhímezve *H. M. S. Belleisle*. Mert Tommy és Jacky Caffrey ikrek voltak, alig négyévesek és időnként nagyon lármás és nagyon elkényeztetett ikrek, de azért ragyogó, vidám szemű, ennivaló drága kis pofák. Vödreikkel és ásóikkal ott turkáltak a homokban, várakat építve, ahogy a gyerekek már szokták, vagy nagy tarka labdájukkal játszadoztak, boldogan, mint hal a vízben. És Edy Boardman föl-le tologatva ringatta a pufók csecsemőt a gyerekkocsiban, miközben a fiatalúr azt se tudta, hova legyen örömében. Csupán tizenegy hónapos és kilenc napos volt, még alig totyogó, de már elgügyögte, gőgicsélte az első szavakat. Cissy Caffrey föléje hajolt, hogy megcsiklandozza a dundi pofikáját, és az édes kis gödröcskét az állán.

– Nosza, fiatalúr, mondjad szépen, hogy kérek szépen vizet.

És a kicsi utánagügyögte:

– Téje tépe bize!

Cissy Caffrey megölelgette a pöttöm fickót, mert a gyerekeket borzasztóan szerette, mindig türelmes volt a kis szenvedőkkel, és Tommy Caffrey soha le nem nyel egy korty csukamájolajat, ha nem Cissy Caffrey fogja be az orrát, és oda nem ígéri neki a cipó omlós végét vagy barna kenyeret arany sziruppal. Micsoda rábeszélő képessége volt ennek a lánynak! Azt is meg kell adni, hogy a Boardman baba egy kis angyal, imádni való kis mókus a csinos kis előkéjével. Nem afféle elkényeztetett divatdáma,

Flóra MacFlimsey-fajta volt Cissy Caffrey. Melegebb szívű leány nem élt a földön, cigányszemében mindig szikrázott a nevetés, pajkos szavak értek cseresznye ajkán, végtelenül imádnivaló teremtés volt: És Edy Boardman is nevetett az öcsike sajátos beszédén.

De épp ebben a pillanatban egy kis nézeteltérés támadt Tommy úrfi és Jacky úrfi között, A fiúk már csak fiúk, és ikreink nem képeztek kivételt az aranyszabály alól. Erisz almája pillanatnyilag az a homokvár volt, melyet Jacky úrfi épített, és Tommy úrfi körömszakadtáig ragaszkodott hozzá, hogy építészeti szempontból sokkal előnyösebb volna, ha olyan ajtaja lenne, mint a Martello-toronynak. Tommy úrfi önfejű volt, Jacky úrfi viszont akaratos, és híven a sarkalatos tételhez, miszerint minden ír kisember háza az ő vára, nekitámadt gyűlölt vetélytársának azzal az eredménnyel, hogy az úgymond támadó fél lett a vesztes és (ó jaj!) vele együtt a hőn áhított vár. Fölösleges mondanunk, hogy a balsorsát panaszoló Tommy úrfi jajszava nem kerülte el a barátnők figyelmét, – Ide gyere. Tommy – kiáltotta nénje parancsolón –, de azonnal! És te, Jacky, szégyelld magad, hogy szegény Tommvt a piszkos homokba vágod! Várj csak! Majd számolunk!

Tommy úrfi feltörő könnyektől ködös szemmel odajött a hívásra, mert nénjük szava törvény volt az ikrek előtt. És bizony sanyarú látványt nyújtott balsikere után. Kis tengerészblúza és kinemonddmije csupa homok lett, de Cissy legendás mestere volt annak, hogyan kell az élet apró bajait elsimítani, és pillanatokon belül egy szem homok sem volt látható a csinos kis öltönyön. De a fiúcska kék szemében még mindig ott fénylettek a kikívánkozó forró könnyek, úgyhogy Cissy csókjaival felszárította bánatát és kezével megfenyegette Jacky úrfit, a bűnöst, mondván, ha most a keze ügyébe kerülne, megemlegetné, és szeméből villámokat szórt feléje.

– Csúnya, csintalan Jacky! – mondta.

Egyik karjával átölelte a kis tengerészt, és hízelegve dédelgette:

– Idenézz, törökméz!

– Halljuk, ki a szerelmed? – mondta Edy Boardman. – Cissy? Ő a szerelmed?

– Neeem – hangzott Tommy könnyes válasza.

– Edy Boardman a szerelmed? – faggatta tovább Cissy.

– Neeem – mondta Tommy.

– Én tudom, kicsoda – mondta Edy Boardman nem éppen túláradó szeretettel, rövidlátó szemének dévaj pillantásával. – Én tudom, ki a szerelmed. Gerty Tommy szerelme!

– Neeem – mondta Tommy a könnyek küszöbén.

Cissy anyai ösztöne rögtön megsejtette, mi a baj. Odasúgta Edy Boardmannek, hogy vigye a gyereket a kocsi mögé, ahol az az úriember nem látja, és vigyázzon, ne menjen az új sárga cipőjére.

Ámde ki az a Gerty?

Gerty MacDowell, aki barátnői közelében üldögélt és gondolataiba merülve a messzi távolba révedt, oly igaz megtestesítője volt a megnyerő ír leányeszménynek, hogy igazabbat kívánni sem lehet. Szépnek mondta mindenki, aki csak ismerte, bár azt is sokan mondogatták, hogy inkább Giltrap, mint MacDowell. Alakja nádszál volt, szinte már törékeny, de azok a vastabletták, melyeket az utóbbi időben szedett, kimondhatatlanul jó hatással voltak rá, sokkal többet értek, mint özv. Welchné női pirulái, és szokásos erős tisztulásai s a vele járó fáradtságérzések is enyhültek. Arca viaszszín sápadtsága szinte átszellemült volt elefántcsont tisztaságában, ámbár rózsabimbó szája hamisítatlan kupidó-íj volt, klasszikus görög. Finoman erezett alabástrom kezei és hosszú vékony ujjai annyira fehérek voltak, amennyire csak a citromlé és a krémek királynője fehérre tudta őket festeni, de az már nem igaz, hogy éjjel szarvasbőr kesztyűt viselt vagy hogy a lábát tejben mosta volna. Ezt Bertha Suppie mesélte egyszer Edy Boardmannek – szemenszedett hazugság –, mikor gyilkos haragban volt Gertyvel (a lánypajtások időnként persze éppúgy civódtak, mint minden más halandó), és azt is mondta neki, hogy semmiképpen ne árulja el, hogy ő mondta neki, különben soha többet nem szól hozzá az életben. Nem. A becsület az becsület. Vele született kifinomultság és bágyatag királynői *hauteur* áradt Gertyből, melyről törékeny keze és magasan ívelt lábfeje félreérthetetlen bizonyítékkal szolgáltak, Ha a kegyes sors úgy akarta volna, hogy a felső tízezer leányának szülessen arisztokratikus szabadságban, és ha legalább a jó neveltetés előnyeit élvezhette volta. Gerty MacDowell állta volna a versenyt hazája előkelő hölgyeivel, fenséges estélyi ruhák néztek volna vissza rá a tükörből, diadémok a homlokán, és patrícius széptevők vetélkedtek volna egymással, hogy tiszteletüket tehessék nála. Talán éppen ez, a meg nem valósult szerelem volt az, ami leheletszirom arcának időnként oly delejt adott, és valami különös, fojtott vágyaktól villanyos fényeket varázsolt ellenállhatatlanul bájos szemébe. Mitől van a nőknek ilyen megbabonázó szeme? Gertyé a legkékebb ír kék volt, melyet kiemeltek ragyogó pillái és sötét, kifejező szemöldöke. Volt idő, mikor szemöldöke nem volt ily selymesen sejtelmes, Madame Vera Verity, a Női Szépség Titka

rovat szerkesztője a *Princess Novelette* folyóiratban ajánlotta először neki, hogy próbálja ki azt a szemöldökív ceruzát, mely azt a kísértő tekintetet kölcsönzi a szemnek, fővarázsát minden divatkirálynőnek, és ezt sosem volt oka megbánni. Aztán persze ott volt még, hogy a pirulás tudományosan leküzdhető, és hogy lehet ön magas, toldja meg egy cipősarknyival, és szép az arca, de mi van az orrával? Az ilyesmit Mrs. Dignamnek kellene tanulmányozni, az övé olyan tompa. De Gerty sugárzó szépségének koronája hajzuhataga volt. Sötétbarna, természetes hullámokkal. Épp ma délelőtt vágta le, mert újhold van, így bájos feje körül burjánzó fürtök sokasága játszott, sőt a körmeit is lenyesegette, csütörtök gazdagságot hoz. És épp most, ahogy Edy szavaira árulkodó pír festette meg arcát, gyöngédebben a gyönge rózsasziromnál, oly szép lett kislányos szendeségében, hogy Írország szépséges szent szigetén nem találni párját.

Egy pillanatra csöndben maradt, szomorkás lesütött szemmel. Épp azon volt, hogy visszavágjon, de valami torkára forrasztotta a szót. Hajlandósága szólásra sarkallta: méltósága csendre intette. Édes kis száját egy ideig elbiggyesztette, aztán felnézett, és apró vidám kacajra fakadt, mely mintha maga lett volna a májusi hajnal frissessége. Nagyon jól tudta, nála jobban aztán senki, miért mondott ilyet a bandzsa Edy, mintha hűlőben volna a fiú lelkesedése, pedig egyszerűen csak szerelmi torzsalkodásról van szó. Szokás szerint valaki fölhúzta az orrát amiatt a fiú miatt a London Bridge Roadról, aki folyton föl-le biciklizett az ablaka előtt. Csak most az apja este kemény tanulásra fogta, hogy pénzjutalommal tegye le a vizsgáit, melyek épp folyamatban voltak, és a Trinity College-ban fogorvosnak fog tanulni az érettségi után, mint a bátyja, W. E. Wylie, aki rendszeresen részt vesz a Trinity College egyetemi kerékpárversenyén. A fiú talán nem is igen bánta, mit érez Gerty, azt a tompán sajgó űrt a szívében, mely néha lelke legmélyéig hasított, De hát fiatalember volt még, és esetleg úgy alakul, hogy a végén beleszeret. A fiú családja protestáns, és Gerty persze jól tudta, Ki az első, és utána a Boldogságos Szűz, és azután Szent József. De tagadhatatlanul jóképű volt, nemes orrú, és a látszat nem csalt, minden ízében úriember, a feje formája is, a tarkója, sapka nélkül megismerni ezer közönséges ember közül, és ahogy befordult a biciklijével a lámpánál, a kormányt se fogva, és a jó cigaretták finom illata, és különben pont egyforma magasak, ezért képzeli Edy Boardman oly rettenetesen szellemesnek magát, mert a fiú nem az ő vacak kis kertje mellett karikáz föl-alá.

Gerty ruhája egyszerű volt, de Divat Úrnő lelkes hívének ösztönös jóízlése nyilvánult meg benne, mert úgy érezte, megvan az esélye, hogy a fiú esetleg ma kijön. Jó szabású blúz, acélkék, maga festette házi ruhafestékkel (mert a *Lady's Pictorial* azt sugallta, hogy acélkéket hord, aki ad magára), csinos „V" kivágással a választóvonalig, zsebbel a bal oldalon (melyben mindig egy darab vattát tartott kedvenc parfümjével illatosítva, mert a zsebkendő tönkretette volna vonalát), és egy matrózkék, háromnegyedes, terpeszre szabott szoknya tökéletesen kirajzolta kecses, vékony alakját. Ennivalóan kacér kis kalapot viselt széles szálú, négerbarna szalmából, ellentétként alulról vadkacsakék *chenille* szalaggal körülszegve, oldalt szerény pillangóbokorral kiegészítve. Múlt hét kedden egész délután járta a várost ezért a színárnyalatért, és végül rá is akadt Clery nyári kiárusításán, pont arra, amit keresett, bár kicsit megfakult, de azt senki nem veszi észre, hét ujjnyi két shilling és egy penny. Ő maga varrta rá, és milyen boldog volt, mikor felpróbálta, visszamosolyogva a mosolygó tükörképre! És mikor rátette a vizeskancsóra, hogy el ne veszítse a formáját, biztosan tudta, hogy jópár ismerősét lepipálja vele. Cipője a legmodernebb fazonú volt, amit csak kapni lehetett (Edy Boardman mindig azzal hencegett, hogy neki extra *petite* a mérete, pedig sose volt olyan lába, mint Gerty MacDowellnek, harmincötös, és soha nem is lesz, még ha kisbalták potyognak akkor se), orra lakk és csak egy csinos csat van magasan ívelt lábfején. Remekbe formált bokájának tökéletes arányai jól látszottak szoknyája alatt, és finom szövésű, széles kötőjű, sarkánál megerősített harisnyába bújtatott lábából épp annyi látszott, és nem több, mint amennyi illő. Ami fehérneműjét illeti, ezek voltak a legeslegfontosabbak Gerty ruhatárában, és aki ismeri az édes tizenhét évesek repeső reményeit és félelmeit (bár Gerty sem lesz már többé tizenhét éves), hogy tehetne szemrehányást neki? Volt négy édes kis garnitúrája, roppant finom hímzéssel, három köntöse és hálóinge külön, és mindegyik garnitúra át volt fűzve vagy rózsaszín vagy pasztellkék vagy mályva vagy borsózöld szalagokkal, és maga szárította-kékítette őket mikor hazakerültek a mosodából és maga vasalta őket és volt egy féltéglája amin a vasat tartotta mert sehogy se bízott a mosónőkben mert úgy látta mindig összeégetik az ember holmiját. Kéket viselt, mert az szerencsét hoz, kedvenc színét remélve a reménytelenségben, mert a menyasszonyiknak is jót jelent, ha van valami kék rajtuk mert a zöld amit pont egy hete viselt bánatot hozott mert az apja akkor szorította a fiút tanulásra hogy az pénzjutalommal zárja a vizsgáit és mert azt gondolta talán kijön a fiú mert mikor reggel öltözködött majdnem a

használtat vette fel kifordítva ami szerencsét hoz és szerelmesek találkozását jelenti ha az ember kifordítva veszi fel az ilyen holmiját persze feltéve hogy nem péntek van.

És mégis, és mégis! Az a meggyötört és ideges tekintet az arcán! Mardosó bánat fátyolozza örökké. Szíve, lelke ott van a szemében, és odaadná a fél világot, ha ott ülhetne most megszokott szobájában, teljes magányban, szabad folyást engedve könnyeinek, igen, ott jól kisírhatná magát, és enyhíthetne visszafojtott érzésein, bár nem túlságosan, mert értette a módját, hogyan kell szépen sírni a tükör előtt. Szép vagy, Gerty, mondta a tükör. Az este hamvadó fényei végtelen szomorú és sóvárgó arcra hullanak. De Gerty MacDowell hiába epekedik. Igen, kezdettől fogva tudta, hogy ábrándja a szépen elrendezett esküvőről, a templomi szertartásról és a Mrs. Reggy Wylie-nek (Tr. Coll. Dubl.) zengő nászharangokról (mivelhogy az lesz Mrs. Wylie, aki a bátyjának nyújtja kezét), mely alkalommal, a társasági rovat szerint. Mrs. Gertrude Wylie mesebeli szürke ruhakölteményben jelent meg pazar kékrókaprémmel szegélyezve, nem valósul meg soha. Fiatal még a fiú, nem érti. Nem hisz a szerelemben, nem hisz a nők e veleszületett jogában. Akkor este, azon az összejövetelen sok-sok évvel ezelőtt, Stoernél (még rövidnadrágban járt akkor), mikor ketten maradtak, és a fiú lopva átölelte a derekát, neki még az ajka is elfehérült. Kicsi édesemnek szólította valami furcsa rekedtes hangon, és egy fél csókot lopott tőle (az elsőt!), de hát az csak az orra hegyére sikerült, és aztán iszkolt kifelé a teremből azzal, hogy hoz valami üdítőt. Hebehurgya fickó! A jellemszilárdság sosem volt Reggy Wylie erős oldala, és az, aki Gerty MacDowellnek udvarolni mer, és nyer, az talpig férfi legyen. De várni, mindig csak várni, hogy valaki érte jön, és szökőév is van, és hamar eljön a vége. Nem mesebeli herceg az ő ideálja, aki égi-légi szerelemmel borul a porba lábai előtt, sokkal inkább férfias férfi, erős vonású, nyugodt arcú, aki nem találta eszményképét, talán hajába itt-ott ősz szálak is vegyülnek, olyan, aki mindent megért, védő karja magához szorítja, mindent elsöprő szenvedélyek erejét érzi izmaiban, és egy hosszú-hosszú csókkal enyhet ád neki. Ez maga volna a mennyország. Ilyen férfi után eped ezen a balzsamos nyári estén. Szívével-lelkével az ő egyetlené szeretne lenni, Isten oltára előtt a menyasszonya, szegénységben-gazdagságban, betegségben-egészségben, és ásó-kapa válasszon el egymástól, ámen.

És míg Edy Boardman Tommyval hátrament a gyerekkocsi mögé, épp azon törte a fejét, eljön-e az a nap, mikor az ő kis jövendőbelijének

mondhatja magát. Akkor aztán felőle rongyosra is beszélhetik a szájukat. Bertha Supple is és Edy, a méregzsák, merthogy huszonkét éves lesz novemberben. Ellátná ő mindennel, mit szeme-szája megkíván, mert Gertyben volt bőven asszonyi okosság, és tudta, hogy a férfi az már csak férfi, szereti az otthoni kényelmet. Aranybarnára sült palacsintáit és csudakrémesen mosolygó Anna királynő-pudingjait mindenki az egekig dicsérte, hiszen ügyes kezű volt a tűzhely begyújtásánál is, a kovászt a sütőporos nullálisztbe és mindig csak egy irányban szabad kavarni, aztán tejszínt a tejből, és cukrot és a tojásfehérjét jól felverni, bár maga sose szeretett részt venni a falatozásban, ha vendégek jöttek, attól mindig félénk lett, és gyakran merengett, miért nem ehet az ember költői dolgokat, mint ibolyát vagy rózsát, és gyönyörűen berendezett szalonjuk is lenne képekkel és metszetekkel és Giltrap nagypapa édes kutyusának. Garryowennek fényképével, épp csak hogy meg nem szólal, annyira emberi, és kalikó huzat a székeken, és az az ezüst pirítóskenyértartó Clery nyári kiárusításáról, amilyet úriházakban látni. A férje magas ember lesz, széles vállú (mindig megcsodálta a magas férfiakat, mint esetleges férjeket), foga csillogó fehér, kefebajuszát gondosan körülborotválja, és a kontinensre fognak menni nászútra (három mesebeli hét), és mikor már ott élnek otthonos, meghitt kis fészkükben, minden reggel együtt fognak regcsizni, egyszerűen, de a tálalás ízléses lesz, csak ők ketten, és mielőtt munkába indul, szívből megöleli édeskicsi asszonykáját, és egy pillanatra mélyen belenéz a szemébe.

Edy Boardman megkérdezte Tommy Caffreyt, kész van-e, mire az azt mondta, igen, erre Edy fölgombolta neki elöl a buggyos térdnadrágját, és azt mondta, sicc, menjen játszani Jackyvel, és jó gyerekek legyenek most már, és csak semmi verekedés. De Tommy azt mondta, hogy neki a labda kell, és Edy azt mondta, hogy nem, mert a kisbaba játszik a labdával, és ha el meri venni tőle, akkor lesz nemulass, de Tommy azt mondta, az az ő labdája, és neki a labda kell, és valósággal elkezdett toporzékolni. Micsoda kis akarnok! Nem csoda, a kis Tommy Caffrey máris kész férfi, úgy ám, hiszen már nem visel hátulgombolóst. Edy azt mondta neki, hogy nem és nem, és tűnjön el innen azonnal, és megmondta Cissy Caffreynek is, hogy ne engedjen neki.

– Te nem is vagy a nővérem! – mondta a rosszcsont Tommy. – Az az én labdám.

De Cissy Caffrey azt mondta a Boardman bébinek, hogy nézze csak, nézze csak, mit mutat az ujja, és hirtelen kikapta kezéből a labdát, és végiggurította a homokon, és Tommy utána, mint a nyúl, meglett, amit akart.

– Fő a békesség – nevetett Ciss.

És mindkét oldalról megcsiklandozta a kis totyimotyi pofikáját, hogy elfelejtse az egészet, és azt játszotta, hogy kerekecske-gombocska, itt szalad a nyulacska, mászik, mászik, erre kaparászik, erre kaparászik, kaparászik, kaparászik, kaparászik. De Edyt elöntötte a pulykaméreg, hogy mindig azt csinálhat, amit akar, mindenki csak őt babusgatja.

– Na adnék én neki valamit – mondta –, de alaposat, nem mondom, hová.

– A popolinójára – kacagott jókedvűen Cissy.

Gerty MacDowell lehajtotta a fejét, és egész bíborvörös lett attól a gondolattól, hogy Cissy ilyen úrinőhöz nem illő dolgot mondott, méghozzá hangosan, ő a világért nem tudna ilyet mondani, az arca sötét rózsapírral lángolt, és Edy Boardman azt mondta, az az úriember ott szemben egészen biztosan hallotta, amit mondott. De Ciss fütyült az egészre.

– És ha hallotta? – mondta hetykén fölvetve fejét, és hamiskásan elfintorítva az orrát. – Ő is kaphat egyet pont ugyanoda, és azt se mondja, mukk.

Vadóc Cissy a négerbaba hajával. Néha nem lehet megállni, hogy az ember ne nevessen rajta. Például mikor megkérdezi, nem akarsz-e még egy csésze kínai teát lamócaszekvárral, és mikor köcsögöket meg férfiarcokat rajzolt piros tintával a körmére, meg kell pukkadni rajta, vagy mikor ki kellett mennie, mindenki tudja hová, ő azt mondta, vizitbe megy Víziekhez. Hamisítatlan Cissységek. Ó, és van-e valaki, aki el tudná felejteni azt az estét, mikor felöltözött a papája ruhájába, föltette a kalapját, bajszot kormozott magának dugóval, és cigarettázva végigsétált a Tritonville Roadon! Ha mókáról volt szó, utolérhetetlen volt. De maga volt az őszinteség is, nála bátrabbat és tisztaszívűbbet keresve sem találni, nem afféle kétszínű mézesmázaskodó.

Egyszerre karének hullámzott végig a tájon, és ünnepélyesen zengő orgonaszó. Az alkoholellenes liga férfi-lelkigyakorlata volt, melyet a tisztelendő John Hughes S. J. vezetett missziós körútján, rózsafüzér, szentbeszéd, áldás a Legszentebb Oltáriszentséggel. Társadalmi osztályokra való tekintet nélkül gyűltek itt össze (igazán épületes látvány volt végignézni rajtuk), ebben az egyszerű kápolnában a hullámverte parton, a siralom völgyének viharai után, ott térdelve a Szeplőtelen Szűz lábai előtt, Miasszonyunk lorettói litániáját recitálva, könyörögve közbenjárásért, meghitt régi szavak, Szentséges Szűz Mária, Szüzeknek Szent Szüze, Milyen szomorúan hangzott mindez szegény Gerty fülében! Ha apja kiszabadulhatna

az ital ördögének karmai közül, szent fogadalmat téve, vagy ha szedné azokat az iszákosság elleni pirulákat, amiket a *Pearson's Weekly* ajánl, akkor lehet, hogy Gerty most a kocsikorzón parádézna, és senki sem érne nyomába. Hányszor, de hányszor mondogatta magában ezt, ábrándjaiba merülve a hamvadó parázsnál, lámpa nélkül, mert irtózott a kétféle világítástól, vagy ha tűnődőn nézett órákon át az ablakon a rozsdás vödörbe csorgó esőre. De ez a sátáni kotyvalék, mely annyi otthont és tűzhelyet tett már tönkre, az ő gyermekkorának napjait is árnyékba borította. Ó, jaj, volt ő tanúja mértéktelenség okozta durva erőszakoskodásoknak családi körben, és látta apját, a szesz mindent ködbe borító mérgének áldozatát, teljesen kivetkőzve magából, mert ha Gerty tudott valamit ezen a világon, akkor az az, hogy ha egy férfi kezet emel egy nőre, és azt nem kedvességből teszi, akkor az megérdemli, hogy az aljasok közt is a legaljasabbnak nevezzék.

És a templomból tovább áradt az esdeklő könyörögj érettünk, Nagyhatalmú Szűz, Kegyelemteljes Szűz. És Gerty, gondolataiba merülve, se nem látta, se nem hallotta barátnőit, sem az ikreket hancúrozás közben, sem azt az urat Sandymount Green felől, akiről Cissy Caffrey azt mondta, hogy mindenkinél jobban hasonlít magára és aki, úgy látszik, egy rövidke sétát tett. Senki se látta még pityókosan, de valahogy mégse örült volna egy ilyen apának, mert öreg is volt, vagy mit tudta ő, vagy az arca miatt (a meglátni és nem szeretni tipikus esete), vagy az a nagy ragyás orra a bibircsókokkal rajta, és az a piszkos bajusza egy kicsit ősz az orra alatt. Szegény papa! Minden hibája ellenére mégiscsak szerette, mikor azt énekelte, hogy *Mary, Mary, hogy imádlak,* vagy hogy *Nem kell pénz, csak egy kis szerelem,* és főtt szívkagyló volt és fejes saláta Lazenby-féle öntettel vacsorára, és mikor azt énekelte, hogy *Felkelt a hold* Mr. Dignammel, aki váratlanul meghalt és eltemették, Isten nyugosztalja, megütötte a guta. Az anyja születésnapja volt aznap, és Charley itthon volt vakációra, és Tommal meg Mr. Dignammel meg Mrs., Patsy és Freddy Dignammel csoportképet is akartak. Senki se gondolta, hogy ily közel a vég. És most örök nyugalomra helyezték. Az anyja mondta is az apjának, hogy szolgáljon ez neki figyelmeztetésül élete végéig, és az apja még a temetésre se tudott elmenni a köszvénye miatt, és Gertynek kellett bemenni a városba a levelekért meg mintákért az apja irodájába. Catesby-féle linóleum, művészi sablonok, palotába illő, elegánsan tartós, minden lakás dísze.

Gerty kincset érő leánygyermek volt, szinte második anya a házban, serény kis angyal, kicsi szíve drágább az aranynál. És mikor anyjának azok

az iszonyatos és hasogató fejfájásai voltak, persze hogy Gerty kenegette a homlokát a mentolos kúppal, bár annak nem örült, hogy az anyja nagyokat csipeget a tubákból, de ez volt az egyes egyedüli dolog, amiért szóváltás támadt közöttük, a dohánycsipegetés. Mindenki az egekig magasztalta Gertyt kedvességéért. Gerty zárta el a gáz főcsapot minden este, és ugyancsak Gerty rajzszögezte föl a falra, abban a bizonyos helyiségben, melyet sose felejtett el kéthetenként klórmésszel megtisztítani, Mr. Tunney, a fűszeres karácsonyi képes naptárát az Aranjuezi Szép Napokkal, amelyen egy ifjú úriember abban a régi öltözékben, háromszögletű kalapban, régimódi lovagiassággal virágcsokrot nyújt át szíve hölgyének az ablakrácson át. Az ember érezte, hogy valami történet van mögötte. A színek, azok meg egyszerűen elragadóak voltak. A kiszámított tartású hölgy puha, testhez simuló fehér ruhát viselt, és a csokoládészínbe öltözött fiatalember ízig-vérig arisztokratának látszott. Sokszor nézte őket álmodozva, mikor kiment oda egy bizonyos céllal, és végigsimította saját karját, mely oly fehér és puha volt, mint a képen a hölgy fedetlen karja, és elgondolkodott azokon az időkön, mert megtalálta Giltrap nagypapa Walker-féle kiejtési szótárában, mit jelent az, hogy Aranjuezi Szép Napok.

Az ikrek most szép testvériesen játszadoztak, míg végül Jacky úrfi, a kis ördögfióka (sajnos, ez nem vitás) szántszándékkal, tiszta erőből lerúgta a labdát a hínáros sziklák felé. Mi sem természetesebb, mint hogy szegény Tommy rögvest jelentette sérelmét, de szerencsére a fekete ruhás úr, aki ott üldögélt magában, előzékenyen segítségükre sietett, és útját szegte a labdának. Pöttöm bajnokaink harsány üvöltéssel követelték játékszerüket, és a marakodás elkerülése végett Cissy Caffrey megkérte az urat, dobja őhozzá, ha lenne olyan kedves. Az úriember egyszer-kétszer célzott, aztán fölhajította a partról Cissy Caffrey felé, de a labda visszagurult a lejtőn, és pontosan Gerty szoknyája alatt akadt meg, a kis tavacska mellett a szikla tövében. Az ikrek ordítva követelték, ezért Cissy odaszólt Gertynek, rúgja csak el a labdát, hadd verekedjenek meg érte a gyerekek, úgyhogy Gerty meglendítette a lábát, bár sokat adott volna érte, ha az a buta labda nem hozzá gurul, és rúgott egyet, de eltévesztette, mire Edy meg Cissy nevetett.

– Próbálkozz Gerty, majd csak összejön! – mondta Edy Boardman.

Gerty mosolygott, hogy jó, és ajkába harapott. Enyhe pír futott át arcán, de elhatározta, hogy megmutatja nekik, és egy csöppet felhúzta a szoknyáját, csak amennyire muszáj volt, pontosan célzott, jó nagyot belerúgott, és a labda el is repült jó messzire, a két iker meg uzsgyi utána, egészen a

kavicsos partig. Persze féltékenység volt az egész, nem más, azért, hogy magukra vonják a szemben figyelő úriember tekintetét. Erezte azt a bizonyos hőhullámot, vészjel volt ez mindig Gerty Mac-Dowellnek, mintha hirtelen lángba borult volna az arca. Mindeddig épp hogy csak futólag pillantottak egymásra, de Gerty most az új kalapja karimája alól végre megkockáztatta, hogy ránézzen, s mintha ennél a sápadt és furcsa vonalú arcnál, amelyei tekintete az alkonyban találkozott, sosem látott volna szomorúbbat.

A templom nyitott ablakán át tömjén illata áradt és vele az ő édes illatú nevei, aki az eredeti bűn nélkül fogantatott. Lelki Edény, könyörögj érettünk, Tiszteletes Edény, könyörögj érettünk, Ájtatosságnak Jeles Edénye, könyörögj érettünk, Titkos Értelmű Rózsa. Gond rágta szívek gyűltek ott össze, a mindennapi kenyér robotosai és sok megtévedt bolyongó, szemük töredelemtől könnyes, de remény fényessége is sugárzott belőlük, mert a tisztelendő atya, Hughes atya elmondta nekik, mit írt Nagy Szent Bernát híres Mária-imádságában a Kegyes Szűz közbenjáró hatalmáról, hogy egy korban sem jegyeztek fel olyan esetet, hogy ő valakit, aki oltalmát kérte, magára hagyott volna.

Az ikrek vidáman játszottak ismét, mert a gyermekkor bajai olyanok, akár a futó nyári zápor. Cissy Caffrey a Boardman kisbabával játszott, míg az sikongatni nem kezdett örömében, babakézzel tapsikálva a levegőben. Kukucs, mondta a gyerekkocsi ernyője mögül, és Edy megkérdezte, hogy na hol van Cissy, és erre Cissy előbukkant, és azt kiáltotta, hu! és szavamra, a pöttömjankó repesett az örömtől. Aztán biztatta, hogy mondja: papa.

– Mondd szépen, babuci, hogy papa! Mondd, hogy pa pa pa pa pa!

És a baba a tőle telhető legnagyobb igyekezettel mondta is, mert tizenegy hónapos korához képest feltűnően értelmes volt, mindenki azt mondta, és nagy is, maga a kicsattanó egészség, ennivaló drága kis virágszál, és egész biztos híres ember lesz belőle, mindenki azt mondta.

– Haja ja ja haja.

Cissy megtörülte a kis száját az összenyálazott előkével, és azt akarta, hogy üljön fel szépen, és mondja, pa pa pa, de mikor kibontotta az átkötőjét, felsikított. Szent Kleofás, ez a gyerek levesben ül, és a kis takaróját kettébe kell hajtani s megfordítani alatta. Természetesen őfelsége a csecsemő hevesen tiltakozott az ilyen tisztálkodási szabályok alkalmazása ellen, aminek hangot is adott:

– Habaa baaahabaa baaa!

És két hatalmas nagy, drága könny csorgott végig az arcán. Semmi haszna nem volt a csitítgatásnak, hogy semmi, baba, semmisemmi, meg mesélni neki a gágágáról meg hogy hova ment a sihuhu, de Ciss, akinek mindig helyén volt az esze, szájába dugta a cumisüveg gumiját, és a kis pogány máris megbékélt.

Gerty teljes szívéből azt kívánta, hogy vigyék már haza onnan azt az üvöltő gyereket és ne idegesítsék halálra, már rég otthon volna a helyük, mint ahogy ezeknek az ikerporontyoknak is. Szeme a messzeségbe révedt, a távoli tengerre. Akár azok a képek, amelyeket az a férfi rajzolt a sok színes krétájával a kövezetre, olyan kár otthagyni őket, hogy szétkenődjenek, az este és a felhők érkezése és a Bailey-világítótorony fénye Howthon, és így hallgatni a zenét, és a tömjén illata is a templomból, mint valami távoli fuvallat. És ahogy így a messzeségbe révedt, a szíve kalapálni kezdett. Igen, a férfi őt nézi, és tekintetében mintha jeladás volna. Szemei a velejéig hatoltak, mintha át- meg átjárnák, mintha olvasni akarnának a lelkében. Csodálatos szemek, végtelenül kifejezőek, de bízhat-e bennük? Az emberek oly furcsák, Azt rögtön látta fekete szeméből és sápadt intellektuális arcából, hogy külföldi, a matinébálvány Martin Harvey fotójának mása, ami neki is megvolt, csak a bajusza nem ami nagyon tetszett neki mert ő nem volt olyan színházmániás mint Winny Rippingham aki azt akarta hogy ők ketten mindig egyformán öltözködjenek egy színdarab miatt de azt már nem látta hogy sasorra van-e vagy csak éppen *retroussé* onnan ahol ült. Mély gyászban van, azt látta, és arcáról nem múló bánat történetét olvasta le. A fél világot odaadta volna, hogy megtudja, mi a titka. Oly áthatóan, oly merően nézett fel őrá még mindig, s azt is látta, ahogy ő visszarúgja a labdát, és talán látja csillogó fémcsatját a cipőjén, ha így elgondolkozva lóbálja orral lefelé. Örült, hogy valami belső sugallatra az átlátszó harisnyáját vette föl, mert azt gondolta, hogy Reggy Wylie kijön talán, de ez most már nem számít. Ő volt az, akiről annyit álmodozott. Ő számít csak, és az arca örömtől sugárzott, mert akarta őt, mert ösztönösen érezte, hogy más, mint mindenki más. Leányasszony szíve repesett feléje, az ő álomférjéhez, mert rögtön tudta, hogy ő a nagy Ő. Ha szenvedett, és ha ellene mások többet vétkezének, mint mások ellen ő, vagy ha netalántán mégis bűnbe esett, gonosz ember volna, az sem számít. Még ha protestáns vagy metodista is, ő könnyedén megtérítheti, ha a férfi igazán szereti. Vannak sebek, amiket csak a szív balzsama gyógyít. Nőies nő volt ő, nem mint azok a csapodár lányok, akikkel ez ideig dolga volt és akikben nincs semmi asszonyi báj, azok a

biciklizők, akik mutogatják, amijük nincs, ő pedig csak tudni szeretett volna rettenetesen, mindent tudni, mindent megbocsátani, és ha megszerettethetné magát vele, akkor a férfi elfeledné a múltját mellette. És akkor talán átölelné őt szelíden, mint egy igazi férfi, gyenge testét magához szorítva, és úgy szeretné az ő egyetlen kisgalambját, csak magáért, semmi másért.

Bűnösök Menedéke. Szomorúak Vígasztalója. *Ora pro nobis*. Méltán mondatott, hogy aki oltalmát kérte élő hittel és hűséggel, soha el nem téved, soha magára nem hagyatik: és méltán a hajótöröttek menedéke és a szomorúak oltalmazója, hiszen tulajdon szívét hét fájdalom tőre döfte át. Gerty szinte látta a templomot belülről, a színes ablaküvegeket az áttörő napfényben, a gyertyákat, a virágokat és a Boldogságos Szűz testvérületének kék zászlait, és hogy Conroy atya segédkezik O'Hanlon kanonoknak az oltárnál, hordja ki-be a dolgokat lesütött szemmel. Tisztára úgy néz ki, mint egy szent, gyóntatószéke oly csendes és tiszta és sötét, és a keze mintha fehér viaszból volna, és ha egyszer dominikánus apáca lenne belőle, fehér ruhás, az atya talán még el is jönne a zárdába Szent Domonkos kilencedén. Ő mondta neki, mikor annak idején arról a bizonyos dologról gyónt a haja tövéig elvörösödve, mert attól félt, látszik is rajta, hogy legyen nyugodt, hiszen ez csupán a természet törvénye, és mi a természet rendje szerint élünk. Így mondta, földi életünkben, és ez nem bűn, mert a női természethez tartozik, és Isten rendelése, így mondta, és lám, a Boldogságos Szűz is azt felelte Gábriel arkangyalnak, történjen velem a Te igéd szerint. Oly kedves volt és szent és hányszor de hányszor meghányta-vetette magában azt a tervet hogy csinál neki egy rokokó szoknyás teababát hímzett virágmintákkal ajándékba vagy egy órát vesz de órájuk az volt a kandallópárkányon fehér és arany egy kanárimadárral mindig kijött egy kis házikóból és pontosan megmondta mennyi az idő akkor figyelte meg mikor a virágok ügyében járt ott a negyvenórás szentségimádáshoz és bizony nem volt könnyű dolog kitalálni milyen ajándékot is vigyen talán képesalbumot Dublinről vagy valami más helyről.

A bosszantó ikerporontyok megint veszekedni kezdtek, Jacky jó messzire hajította a labdát a tenger felé, és mind a ketten szaladtak utána. Kis majomparádék, tizenkettő egy tucat. Elnáspángolhatná már őket valaki, hogy veszteg maradjanak, mind a ketten. Cissy és Edy kiabált utánuk, hogy jöjjenek vissza, mert féltek, hogy eléri őket a dagály, és vízbe fúlnak.

– Jacky! Tommy!

Hogyne! Volt eszükbe! Cissy ki is jelentette, hogy ez volt az utolsó alkalom, hogy kihozta őket. Fölugrott, rájuk kiáltott, és levágtatott a lejtőn a férfi mellett, a haját lobogtatva, a színe még valahogy tűrhető lett volna, csak kevés volt belőle, és hiába kente rá a sok kenceficét, nem nőtt hosszabbra, mert az ilyesmi nem természetes, így hát legfeljebb a kalapját csaphatta a tetejébe. Hosszú strucclépésekkel vágtatott, csuda, hogy oldalt szét nem repedt a szoknyája, olyan szűk volt neki, mert Cissy Caffrey eléggé fiús természetű volt, és mindig játszotta az eszét, ha úgy érezte, van kinek, és mert jó futó, azért futott most úgy, hogy a férfi láthassa a fél alsószoknyáját, a cinege lábszárait, ameddig csak lehet. Igazán megérdemelte volna, hogy véletlen jól orra bukjon valamin a rozzant magassarkú cipőjében, amiben magasabbnak akart látszani, és elterüljön, mint a béka. *Tableau!* Ez mindenesetre bájos kis expozé lett volna annak az úrnak ott.

Angyalok királynéja, Pátriárkák királynéja, Próféták királynéja, Minden Szentek királynéja, imádkoztak, Szent Olvasó királynéja, és akkor Conroy atya odaadta a füstölőt O'Hanlon kanonoknak, aki beletette a tömjént, és megtömjénezte a Legszentebb Oltáriszentséget, és Cissy Caffrey nyakon csípte a két ikret, és irtó kedve lett volna lekeverni két egyforma fülest nekik, de nem tette, mert azt gondolta, mi van, ha az az úriember nézi, viszont Cissy életében nem tévedett még ekkorát, mert Gerty látta, pedig oda se nézett, hogy a férfi le nem vette róla a szemét, és akkor O'Hanlon kanonok visszaadta a füstölőt Conroy atyának, és letérdelt, felemelte tekintet a Legszentebb Oltáriszentségre, és a kórus elkezdte énekelni a *Tantum ergó*t és Gerty az ének hullámzó ritmusára lóbálta a lábát. *Tantumer gosa cramen tum.* Három shilling tizenegyet fizetett ezért a harisnyáért a George Streeten Sparrow üzletében a húsvét előtti kedden, nem, hétfőn, és egy szem se szaladt le rajta, ez az, amit a férfi nézett, átlátszó, és nem Cissy jelentéktelen lábait, melyeknek se formája, se alakja (és még van képe!), mert a férfinak azért van két szeme, hogy magától lássa a különbséget.

Cissy jött felfelé a két ikerrel meg a labdájukkal a partról, a kalapja félrecsúszott a futástól, és szörnyen lomposnak nézett ki, ahogy rángatta maga után a két kölyköt vékonyka blúzában, amit két hete vett, de úgy lóg a hátán, mint a rongy, és az alsószoknyájából egy darab kilóg, tisztára, mint egy karikatúra. Gerty egy pillanatra csak úgy levette a kalapját, hogy megigazítsa a haját, és csinosabb, csábítóbb dióbarna fürtök sosem hullottak még leány vállára – sugárzó látomás, való igaz, édessége szinte őrjítő, Széles e világon nem találni párját. Szinte látta a férfi szemében a felvillanó

csodálatot, ami minden idegszálát megbizsergette. Úgy tette vissza a kalapját, hogy a karima alól kilásson, és visszafojtott lélegzettel gyorsabban lóbálta csatos cipőjét, ahogy a férfi visszafojtott figyelmét észrevette. A férfi úgy lesett rá, mint kígyó a zsákmányára. Női ösztöne azt súgta, hogy felébresztette benne az ördögöt, s e gondolatra nyakától homlokáig skarlát pír futott át a bőrén, míg bájos arca dicsőséges rózsává nem változott.

Edy Boardman is észrevette, mert Gerty felé sandított, félmosollyal, szemüvegén át, mint egy vénkisasszony, s közben úgy tett, mintha a kisbabát istápolná. Izgága kis csúnyabogár, ezért nem tud senki kijönni vele, mindenbe beleüti az orrát, amihez az égvilágon semmi köze sincs. Odaszólt Gertynek:

– Adsz egy pennyt, ha megmondom, mire gondolsz?

– Hogyan? – mosolygott Gerty, rávillantva gyöngyfehér fogsorát. – Csak azon tűnődtem, hogy nincs-e túl késő.

Mivel teljes szívéből azt kívánta, hogy vigyék már a fészkes fenébe haza ezeket a taknyos ikreket meg a bébijüket, ezért tett finom célzást arra, hogy késő lehet. És mikor Cissy visszaért. Edy megkérdezte, hány óra, és Cissy, akinek fel volt vágva a nyelve, azt mondta rá, mint tegnap és tegnapelőtt ilyenkor. De Edy igazán akarta tudni, mert otthon azt mondták, korán jöjjenek haza.

– Várj csak – mondta Cissy –, majd megkérdezem attól a zacis bácsitól, mit mutat a krumplija.

Azzal ment, és mikor a férfi észrevette, hogy felé tart, Gerty látta, hogy kiveszi a kezét a zsebéből, ideges lesz, és elkezdi babrálni az óraláncát a templom felé nézve. Ha szenvedélyes ember is, Gerty látta, hogy rendkívüli önuralma van. Az előbb még ott ült Gerty bájos látványától kábultan, és most egy pillanat alatt higgadt komoly úriemberré változott, előkelő alakjának minden vonása önfegyelemről tanúskodott.

Cissy azt mondta, hogy bocsánat, de lenne szíves a pontos időt, és Gerty látta, hogy előhúzza az óráját, füléhez emeli, aztán fölnéz, a torkát köszörüli, és azt mondja, nagyon sajnálja, az órája megállt, de azt hiszi, nyolc után lehet, mert a nap már lement. Szavai intelligensen csengtek, és bár kimérten beszélt, bársonyos hangjában remegés bujkált.

Cissy megköszönte, és kilógó nyelvvel futott vissza jelenteni, hogy a bácsinak megállt a fityegője.

Aztán elénekelték a *Tantum ergo* második versét, és O'Hanlon kanonok újra felkelt, és megtömjénezte a Legszentebb Oltáriszentséget, majd

letérdelt, és szólt Conroy atyának, hogy az egyik gyertyától mindjárt kigyulladnak a virágok, és Conroy atya felkelt, és eligazította a dolgokat, és Gerty jól láthatta, hogy az úr szemben az óráját húzza, és füleli, hogy jár-e, és Gerty még sűrűbben lóbálta lábát, ki-be, ütemre. Sötétedett, de a férfi láthatta őt, és miközben húzta az óráját, vagy mi a csudát vacakolt vele, folyton csak őrá nézett, aztán visszatette az órát, és kezét is visszatette a zsebébe. Furcsa borzongás bizsergett végig Gerty testén, érezte a fejbőrén is, és az a fűzője alatti furcsa irritáció is jelezte, hogy rövidesen megjön az a bizonyos dolog, mert legutóbb is így volt, mikor a haját nyírta a holdállás szerint. A férfi barna szemei megint egészen rátapadtak, szinte beitták minden körvonalát, a szó szoros értelmében leborultak Gerty szentélye előtt. Ha van leplezetlen csodálat egy megbűvölt férfiszemben, most ott láthatta félreérthetetlenül ezen a férfiarcon. Neked szól, Gertrude MacDowell, és ezt te nagyon jól tudod.

Edy kezdett készülődni hazafelé már nagyon ideje volt és Gerty észrevette hogy kis célzása megtette hatását mert bizony hosszú az út a parton addig a helyig ahol föl lehet tolni a kocsit és Cissy levette az ikrekről a sapkát és takarosan megfésülte őket persze ezzel is csak imponálni akart és O'Hanlon kanonok felkelt vecsernyepalástja felállt hátul a nyakán és Conroy atya odaadta neki a kártyát hogy felolvassa és olvasta hangosan a *Panem de coelo praestitisti eis*t és Edy és Cissy egész idő alatt arról beszélgettek mennyi az idő és Gertyt is megkérdezték de ő nem maradt adósuk és metsző udvariassággal válaszolt Edy kérdésére hogy nem szakad-e meg a szíve hogy drága fiúkája faképnél hagyta. Gerty arca fájdalmasan összerándult. Szeme jégszikrákat szórt és mérhetetlen megvetés áradt belőle. Ez fájt – ó, igen, mintha késsel szúrt volna belé mert Edy a maga kis csendes módján oda tudott mondogatni az embernek amilyen randa alamuszi egy macska volt. Gerty ajka hirtelen megnyílt hogy kimondja a szót de inkább visszafojtotta a torkában kaparászó sírást. De micsoda torok volt ez, micsoda nyak, csak művészek álmodnak ilyen vékony, hibátlan, remekbe formált nyakat! Jobban szerette a fiút, mint az gondolta volna. Könnyelmű szívtipró és megbízhatatlan mint minden férfi sose fogja megérteni mit jelentett neki és kék szemében egy pillanatra könnyek szúrását érezte. A két lány könyörtelenül vizslatta de ő bátor elszánással tüntető kedvességgel pillantott új hódítására hogy ők is lássák.

– Ó – vágott vissza Gerty, gyorsan, mint a villám, kacagva, fejét büszkén magasra vetve –, minden ujjamra kapok ilyet, ha akarok, mert szökőév van.

Hangja kristálytisztán hangzott messzire, dalosabban az örvösgalamb turbékolásánál, de a csöndet jegesen vágta ketté. Fiatal hangjában benne volt, hogy vele nem lehet kukoricázni. Ami Reggy urat illeti, a monoklimodorával és a pénzével együtt felszívódhat törődik is ő egy ilyen senkivel és véletlenül se fog többé eszébe jutni és a hülye képeslapját is cafatokra foga tépni. És ha lenne képe még egyszer ráemelni a szemét kimért megvetéssel fog végignézni rajta úgy hogy háromnapos hideglelést kap. Ez a csenevész kisasszony Edy meg olyan savanyú képet vágott hogy az nem mindennapi és Gerty jól látta az elsötétülő szeméből hogy majd szétveti a méreg bár titkolta a kis béka, mert ez célba talált megérdemelte a kicsinyes féltékenykedéséért és most legalább tudják hogy Gerty toronymagasságban van felettük, egy más világban, hogy nem közülük való és soha nem is lesz és volt ott valaki más is aki tudta és látta ezt úgyhogy volt mit zsebre vágniuk bőséges ráadásként.

Edy rendbe hozta a Boardman babát, és Cissy bedugta a labdát, az ásókat meg a vödröket, épp ideje volt már, mert a mumus már les a tengerparton, hogy elvigye az ifjabb Boardman úrfit, és Cissy is mondta neki, hogy jön a krampusz, és a kisbaba hajcsihajcsi és milyen egy arany a kisbaba, ahogy kacag rájuk azzal a huncut szemével, és Cissy csak úgy tréfából megbökdöste azt a drága kis gömbölyű pocikáját, és a babuci minden külön értesítés nélkül vadonatúj nyálas előkéjére nyilatkoztatta ki elégedettségét.

– Ó, jaj, te jószagú rezeda – mérgelődött Cissy. – Tönkretette az előkéjét!

A csekély *malheur* némi gondot okozott, de egy másodperc alatt a legnagyobb rendben volt minden.

Gerty elfojtotta kitörő kiáltását és idegesen köhintett, és Edy megkérdezte, mi baja amire Gerty odavágta volna hogy nem köti az orrára de ő annál úrinőbb volt ezért egyszerűen eleresztette a füle mellett és tapintatosan csak annyit mondott hogy most van az áldás mert épp akkor áradt szét a harangszó a templomtoronyból a csendes tengerparton mert O'Hanlon kanonok ott állt az oltár előtt a palásttal melyet Conroy atya borított a vállára áldást osztva a Legszentebb Oltáriszentséggel kezében.

Milyen megindító kép ez a lassan szürkülő alkonyatban, az utolsó pillantás Erinre, az esti harangszó szívhez szóló dallama, és ebben a percben denevér röppent ki a repkénnyel befutott harangtoronyból a homályba, ide-oda, apró kétségbeesett kiáltással. És Gerty a messzeségben látta a világítótornyok fényeit, oly festői volt, hogy sajnálta, hogy nincs nála festékesdoboz mert ezt könnyebb mint portrét és hamarosan a

lámpagyújtogató fog körbe-körbe járni a presbiteriánus templom kertje táján és végig az árnyékos Tritonville Avenue-n ahol a párocskák sétálgatnak és meggyújtja a lámpát az ablaknál ahol Reggy Wylie szokott befordulni a racsnis kerékpárján ahogy a *Lámpagyújtogató*ban, Miss Cummins könyvében olvasta, de ő írta a *Mabel Vaughan*t és más történeteket is. Mert Gertynek voltak olyan álmai, melyekről senki sem tudott. Szeretett verseket olvasni, és mikor Bertha Supple-tól ajándékba kapta azt a szép emlékkönyvet korallpiros fedéllel, hogy írja bele a gondolatait, betette a fésülködőasztala fiókjába, amely ugyan nem volt éppen fényűző, de mindig aggályosan tisztán tartotta és csinosította. Itt tartotta kislányos kincseit, a teknőcfésűket, a Szent Szűz gyermeke medáliáját, a fehérrózsaparfümöt, a szemöldökív-ceruzát, alabástrom illatszeres dobozát meg a szalagokat, amelyeket fehérneműjébe fűzött, mikor megjöttek a mosásból, és volt ott egypár megindító gondolata lila tintával írva, amit a Hely'snél vett a Dame Streeten mert érezte hogy ő is tudna verseket írni ha ki tudná úgy fejezni magát mint az a költemény amely oly mély hatást tett rá hogy kimásolta abból az újságból amit egy este egy virágcserép körül talált. *Valóság vagy ideálom?* volt a címe, Louis W. Walshtól, Magherafeltből, és utána valami olyan következett, hogy *ó, alkonyat, te soha-már?,* és a költészet illóan szomorú szépsége gyakran könnyek ködébe vonta tekintetét, mert érezte, hogy az évek elfutnak ifjúsága fölött, egyik a másik után, és eltekintve attól a kis hibájától, tudta, hogy nem kell félnie nem akad versemtársa és az csak egy apró baleset volt a Dalkey Hillről lefelé jövet és mindig igyekezett eltitkolni. De érezte, hogy mindez már a múlté. Ha meglátná azt a mágikus vonzerőt a férfi szemében, nem tarthatná vissza többé semmi. A szerelem kulcsa minden lakatot megold. Hajlandó lenne meghozni a nagy áldozatot. Minden erejével osztozni szeretne a férfi gondolataiban. Az egész világnál drágább kincse lenne, és minden napját boldogsággal aranyozná be. A mindennél fontosabb kérdés most az, és majd meghalt a kíváncsiságtól, hogy megtudja, nős ember-e, vagy özvegy, aki elvesztette a feleségét vagy valami lappangó tragédia mint az az idegen nevű nemesúr az ének honából aki kénytelen volt a nőt tébolydába záratni, kegyes szándék kegyetlenségre hajt. És ha az – akkor mi van? Változtat ez a helyzeten? Kifinomult lénye ösztönszerűen visszahúzódott mindentől, amiben a legkisebb közönségességet érezte. Irtózott az olyan személyektől, a bukott nőktől a Dodder táján a garniszállók utcájában, akik katonákkal adják össze magukat, durva emberekkel, akik nem tisztelik egy lány becsületét, meggyalázzák a

női nemet, akik a rendőrszobán végzik. Nem, nem az ilyet soha. Jóbarátok lesznek, mint idősebb fivér meg a húga, és semmi más nem lesz, ami ellenkeznék a nagy té-betűs Társadalom szabályaival. Talán a messze szállt boldog napokból egy régi szerelem miatt van gyászban. Úgy érezte, megérti. Igyekszik megérteni, hiszen a férfiak olyan mások. A régi szerelem ott várt és várt kinyújtott fehér kis kezekkel, esdeklő kék szemmel. Szívem, én szívem! Gerty követné szerelme álmát, szíve parancsoló szavát, mely megmondta, hogy övé mindenben, mindörökké, az egyetlen férfi az egész világon, mert a szerelem az élet csalhatatlan iránytűje. Semmi más nem számít. Jöjjön, aminek jönnie kell, ő vad lesz, gáttalan, szabad.

O'Hanlon kanonok a Legszentebb Oltáriszentséget visszatette a tabernákulumba, térdet hajtott és a kórus a *Laudate Dominum omnes gentés*t énekelte, és akkor bezárta a tabernákulum ajtaját, mert az áldásnak vége volt, és Conroy atya odaadta a kalapját, hogy tegye föl, és a furka-piszka Edy megkérdezte Gertytől, hogy velük tart-e, de Jacky Caffrey elordította magát:

– Nézd, Cissy, nézd!

És mind arra fordultak, csak nem távoli villámlás volt, de Tommy is látta a fák fölött a templomnál, kék és aztán zöld és lila.

– Tűzijáték – mondta Cissy Caffrey.

És mind rohantak a part mentén, hogy ellássanak a házak és a templom fölött, egymás hegyén-hátán, Edy a gyerekkocsival, benne a Boardman baba, és Cissy Tomrnyt meg Jackyt fogta kézen, hogy hasra ne essenek.

– Gyere, Gerty – kiáltotta Cissy. – A Mirus Bazár tűzijátéka!

De Gerty sziklaszilárd volt. Ő aztán nem fog ezeknek egy füttyszóra ugrálni. Felőle ugyan rohanhatnak, mint a kergebirkák, ő nyugodtan ülhet itt tovább, úgyhogy mondta nekik, ő innen éppolyan jól lát. A rászegeződő szemek minden idegszálát bizsergették. Egy pillanatig a férfira nézett, viszonozva tekintetét, és fényesség lobbant szívében. Fehéren izzó szenvedélyt látott a férfi arcán, szenvedélyt, mely néma, mint a sír, és eggyé lettek benne. Végre magukra hagyták őket, nem leskelődtek a többiek, és nem tettek megjegyzéseket, és Gerty tudta, hogy benne megbízhat a sírig, állhatatos, acélos akarat, hajlíthatatlan lovagi becsület minden ízében. Arca, keze elmélyültek a nagy munkában és Gerty megborzongott. Hátradőlt, hogy lássa a tűzijátékot az égen, és kezét összekulcsolta térdén, nehogy hanyatt essen, ahogy felfelé nézett, senki nem láthatta, csak ők ketten, mikor elővillantotta kecses, szép formájú lábát, bársonyosan simán, kerekdeden, és mintha hallotta volna a férfi szívdobogását, rekedtes lélegzését, mert hallott

ő már az ilyen forróvérű férfiak szenvedélyéről mert Bertha Supple mesélte egyszer neki halálos titokban még meg is eskette hogy az az úriember aki ott lakott náluk albérletben a Túlnépesedési Bizottságtól az a magazinokból mind kivágta a szoknyalebegtető és lábdobáló táncosnőket és Bertha azt is mondta róla hogy néha a paplan alatt nem egészen illedelmes dolgokat szokott csinálni sejtheted mifélét. De itt most valami egészen más dologról van szó nem arról mert teljesen más az egész mert Gerty szinte érezte amint a férfi az arcához húzza az arcát és érezte formás ajkának első forró illó érintését. Egyébként a pap is megadja a feloldozást, ha az ember nem csinálja azt a másik dolgot házasság előtt, és jó lenne, ha volnának női papok, akik megértenék, anélkül, hogy ki kellene mondani, és Cissy Caffrey is gyakran olyan álmatagféle tekintetű, úgyhogy ő is, persze, istenkém, és Winny Rippingham, aki megőrül a színészek fényképeiért, és ez az egész tulajdonképpen amiatt a másik dolog miatt van amiatt, amikor megjön.

És Jacky Caffrey elkiáltotta magát, hogy nézzétek, nézzétek, ott jön egy másik, és Gerty hátradőlt és a harisnyakötője kék volt az átlátszó harisnya miatt és mindannyian látták és kiáltoztak hogy nézzétek, nézzétek, ott van, és egészen hátradőlt, hogy lássa a tűzijátékot, és valami fura dolog szállt el fölötte a levegőben, valami puha, ide-oda, sötéten. És hosszú csillagszóró rakétát látott emelkedni mind magasabbra a fák fölé, mind följebb, följebb, és a feszült csöndben mindenkinek elállt a lélegzete az izgalomtól, ahogy még és még följebb röpült, és neki még hátrább kellett dőlnie, és még jobban hátraszegni a nyakát, hogy követni tudja, szinte már nem is látszott, és az arcát isteni és révült pír árasztotta el, ahogy hátrafeszült, és a férfi egyéb dolgokat is láthatott, indiai muszlinbugyit, szövése finoman simogatja a bőrt, finomabban, mint más bugyik, a négy shilling tizenegyes zöld, amiatt mert fehér szálú, és ő hagyta és látta hogy ő is látja és akkor oly magasra röppent hogy egy percre nem is látszott és ő minden tagjában reszketett hogy ennyire hátradőlt és a férfi tökéletesen föllátott magasan a térde fölé ahova még soha senki még hintázás vagy fürdőzés közben sem és ő nem szégyellte magát a férfi sem különben hogy ilyen szemérmetlenül nézi mert nem tudott ellenállni a szinte felajánlott csodás revelációnak ahogy azoknak a szoknyalebegtető táncosnőknek sem lehet akik oly szemérmetlenül viselkednek az urak előtt és csak nézte nézte tovább. Gerty szíves örömest kiáltott volna neki elfúló hangon, széttárta volna karcsú hófehér karját, hogy jöjjön már, hadd érezze ajkát fehér homlokára tapadni, egy ifjú lány szerelmi sikolyával, fojtott kis sikollyal, mely akarattalanul tör elő és melyet nem

csitítottak a századok. És akkor rakéta robbant, repült vakon szikraszét Ó! szerteszét a csillagszóró elpukkant Ó! mint egy sóhaj Ó! és minden száj csak Ó! meg Ó! mámorittasan, és előtört belőle, áradt a fény haj méz víz és aláhullott ah! smaragd aranyos csillagok, zöldek, harmatok. Ó de szép! Ó de puha, pihe, puha!

És akkor harmatcseppként szétolvadt minden a szürke égen: csend borult a tájra. Ah! Gerty egy pillanatra a férfira nézett, amint gyorsan felült, szívfacsaró kis tiltakozó pillantás, szemérmes vád, és a férfi elpirult tőle, mint egy kislány. Nekitámaszkodott a mögötte levő sziklának. Leopold Bloom (mert ő az) csöndesen, lehajtott fejjel áll a leány gyanútlantiszta szemei előtt. Micsoda vadállat! Már megint? Makulátlan hófehér lélek küldi üzenetét, és amilyen hitvány alak, hogyan viszonozza? A legócskább fráter! És pont ő! Holott abban a két szemben az irgalom végtelen fénye világolt, számára is feloldozás, még ha vétkezett, bűnbe esett és eltévelyedett is. Kimondhat ilyet egy lány? Nem, sehol és soha. Ez az ő titkuk, csak az övék egyedül az elrejtő esthomályban, és nincs senki, aki tudná vagy kifecseghetné, ha ugyan az a kis denevér nem, mely oly puhán suhant fölöttük az alkonyatban ide-oda, és a kis denevérek diszkrétek.

Cissy Caffrey fütyült, a futballista fiúkat utánozva, hogy megmutassa, milyen belevaló leányzó, majd odakiáltott:

– Gerty! Gerty! Megyünk. Gyere. Fentebbről is láthatjuk.

Gertynek támadt egy ötlete, egyike a szerelem kis fortélyainak. Benyúlt blúza zsebébe, kivette a vattát és meglebegtette, persze úgy, hogy ő nehogy, aztán visszadugta. Vajon nincs túl messze, hogy? Gerty felkelt. Mi ez? Ég veled? Nem. Most mennie kell, de újra találkozni fognak, itt, és ő erről fog álmodni mindaddig, egész holnapig, álmát a tegnapestről. Kihúzta magát. Lelkük még egy utolsó elnyújtott pillantásban találkozott, és a férfi szeme, amely furcsán ragyogott, ott csüngött rajta mámorittasan, az ő édes virágszép arcán. Sápadtan rávetette édes, megbocsátó mosolyát, mosolyát a könnyek küszöbén, és azzal elváltak.

Lassan, vissza sem nézve ment a hepehupás part mentén Cissyhez. Edyhez, Jacky és Tommy Caffreyhez, a kis Boardman babához. Sötétedett, és kövek, fadarabok voltak a parton, meg csúszós hínár. Rá jellemző csendes méltósággal járt, de óvatosan és nagyon lassan, mert – mert Gerty MacDowell...

Szűk a cipője? Nem. Sánta! Ó!

Mr. Bloom nézett utána, ahogy elbicegett. Szegény lány! Ezért maradt a kispadon, míg a többiek rohangáltak. Gondoltam az ábrázatából mindjárt, hogy valami nincs rendjén. Poros szépség. A testi hiba egy nőnél tízszerte rosszabb. Viszont udvariasabbá teszi őket. Örülök, hogy nem tudtam, mikor a kirakatban volt. De azért tüzes kis ördög. Nem bánnám. Különlegesség, mint egy apáca vagy egy néger nő vagy egy szemüveges lány. Az a kis bandzsa finom falat. Biztos közel a havibaja, attól olyan csiklandósak. Olyan rémes fejfájásom van máma. Hova is tettem a levelet? Ja persze, semmi hiba. Mindenféle őrült vágyaik vannak. Pennyket nyalogatnak. Az a lány, az az apáca a Tranquilla-zárdában mesélte, hogy kőolajat szeret szagolgatni. A szüzek a végén megőrülnek, gondolom. Nővér? Hány nőnek van meg ma Dublinban? Marthának, neki. Valami a levegőben. A Hold teszi. De akkor miért nem menstruál minden nő ugyanabban az időben, mikor ugyanúgy áll a Hold, úgy értem? Gondolom, attól a perctől függ, amikor a világra jöttek. Vagy mind ugyanakkor kezdik, és később zavarják össze a lépést. Néha Molly és Milly ugyanakkor. Mindenesetre jól kijutott nekem. Örülök, hogy ma reggel nem csináltam a fürdőben a csacsi meg fogom büntetni levele felett. Behoztam, amit reggel az a villamosvezető elszúrt. Az a tökfilkó M'Coy megállít az utcán, aztán nem mond semmit. És a felesége vidéki vendégszereplése, bőrönd, a hangja repedtfazék. Apró örömök. Na és olcsó. Csak szólni kell, megkapod. Mert ők is akarják. A természetes ösztönük kap utána. Munkaidő után minden este csak úgy dőlnek rajokban az irodákból. A közönyöst kell megjátszani. Kelletek a fenének, csak úgy ragadnak rád rögtön. Kapd el élve, ó! Kár, hogy nem látják saját magukat. Álomlábak feszülő harisnyákban. Hol is volt az? Ja tudom. Mutoszkóp képek a Capel Streeten: csak uraknak. Kukucska a kulcslyukon. Jancsi és a három Juliska. Vajon tényleg pillanatfelvételeket készítenek a lányokról vagy csak beállítják az egészet? A *lingerie*, az teszi. Kutatta hajlatait nyíló selyme között. Akkor is felizgatja őket, mikor. Tiszta vagyok, gyere és szennyezz be. És szeretik egymást öltöztetni az áldozathoz. Milly hogy imádta Molly új blúzát! Először. Mindent fölvenni, aztán mindent levenni. Molly. Az ibolyaszín harisnyakötőt is csak azért vettem. De mi, férfiak is: a nyakkendő, amit viselt, a pompás zoknija és a felhajtott nadrágszéle. Kamáslit viselt akkor este, mikor először találkoztunk. Ragyogó inge világított a koromfekete mifene alól. Mondhatni, egy nő annyit veszít a bájából, ahány tűt kiszed. Össze vannak tűzve. A bugyija tűjét elvesztette Marcsa! Kicsípik magukat valakinek. A divat is része a varázsuknak. Épp akkor változik, mikor az

ember kezdi kitudni a titkukat. A Kelet az kivétel: Mária. Márta, ma is ugyanaz. Minden ajánlatot megfontolnak. Ő sem nagyon sietett. Mindig valami pasas vár rájuk, ha. Találkáról sose feledkeznek meg. Mindenesetre kivetette a horgot. Hisznek a szerencsében, mert olyan, mint ők. És a többiek meg alkalomadtán élvezettel szurkapiszkálják. Barátnők az iskolában, átölelik egymás nyakát, vagy tíz ujjal összekapaszkodnak, puszilkodnak, és semmi titkokat sugdosnak a zárdakertben. Apácák mészfehér arca, fagyos főkötő, a rózsafüzérük jár föl-alá, és keserűek, amiért ők nem kapnak belőle soha. Szögesdrót, ígérd meg, hogy írsz nekem. És én is írok neked. Ugye fogsz? Molly és Josie Powell. Amíg a nagy Ő meg nem érkezik, aztán már csak hébehóba találkoznak. *Tableau!* Nézzenek csak oda, kit látnak szemeim! Hát mutasd magad! Mi van veled, mesélj! Hol jártál, mit csináltál? Puszi, de örülök, puszi, hogy látlak. Sólyomszemmel lesik, mit tudnak kiszúrni a másik külsejében. Ragyogóan nézel ki. Testvérlelkek. Egymásra villogtatják a fogaikat. Neked mennyi maradt? Egy csipet sót se adnának egymásnak kölcsön.

Ah!

Valóságos ördögök, mikor megjön nekik. Sötét ördögi szemek. Molly sokszor mondta nekem, hogy tonnákat érez magán. Vakargasd a talpamat. Ó! Most jó! Juj, de fincsin csinálod! Én is érzem. Tényleg. Nem is árt néha pihenni. Kíváncsi vagyok, hogy tényleg árt-e, ha az ember olyankor? Biztonságosnak biztonságos. Megsavanyítja a tejet, megpattintja a hegedűhúrt. Olvastam, hogy a virágokat is elhervasztotta, valami kertben. Azt is mondják, ha a virág, amit visel, elhervad, akkor csalfa. Mind azok. Talán megérezte, hogy én. Ha így érzed magad, gyakran megtalálod másban, amit érzel. Tetszettem neki vagy mi? Az öltözködést, azt figyelik. Mindig tudják, ki az a fickó, aki a szépet akarja tenni: gallér, mandzsetta. Hiszen a kakas meg az oroszlán ugyanezt csinálja, meg a szarvasok. Néha egy félrecsúszott nyakkendő izgatja őket vagy ilyesmi. A nadrág? Esetleg akkor, mikor én? Nem. Sose szabad ajtóstul a házba. A lerohanást nem szeretik. Egy csók a sötétben, és a kettőnk titka. Valamit látott bennem. Vajon mit. Már akkor inkább én, így, ahogy vagyok, mint valami fűzfapoéta pomádés hajjal, a jobb szemébe kent csábfürttel. Ügyes gépírónőt keres irodalmi. Vigyáznom kellene a külsőmre az én koromban. Nem engedtem, hogy profilból lásson. Bár ki tudja? Csinos lányok ronda férfiakhoz mennek. Szépség és szörnyeteg. Egyébként nem is lehetek annyira, ha egyszer Molly. Levette a kalapját, hogy lássam a haját. Széles karima. Azért vette, hogy

eltakarja az arcát, ha netán találkozna ismerőssel, olyankor lehajtja a fejét, vagy eldugja az arcát egy virágcsokorba, mintha szagolná. Párzás idején erős a szőrzet. Tíz shillinget kaptam Molly hajáért, mikor le voltunk égve a Holles Streeten. Miért ne? Tegyük fel, hogy pénzt adott neki. Miért ne? Előítélet az egész. Megér vagy tíz, tizenöt shillinget, vagy még többet, egy fontot. Mi? Szerintem simán. Annyi mindent ingyen. Magabiztos kézírás: Mrs. Marion. Nem felejtettem el címet írni arra a levélre, mint arra a képeslapra, amit Flynn-nek küldtem? Na és aznap, mikor nyakkendő nélkül mentem Drimmie'shez? A csetepaté Mollyval, az hozott ki a sodromból. Nem, emlékszem már. Richie Goulding: az is egy. Szívére is veszi. Muris, fél ötkor állt meg az órám. Por. Cápamájolajjal szokták tisztítani. Magam is megcsinálhatnám. Spórolás. Pont akkor, mikor Molly és az a?

Hát persze. Molly vele. Bele. Kész.

Ah.

Mr. Bloom óvatosan helyreigazgatta nedves ingét. Istenem, ez a bicegő kis ördög. Kezd az egész hideg és nyirkos lenni. Az utóhatása kissé kellemetlen. De hát meg kell hogy szabaduljon tőle az ember valahogy. Ők meg törődnek is vele! A hiúságuknak hízeleg, talán. Szépen hazamennek, vár a kenyérke meg tejecske, és elmondják a kicsikékkel az esti imát. Végeredményben ők nem? Ügy látni őket, amilyenek valójában, és lőttek az egésznek. A színpad kell, a pompa, rúzs, kosztüm, pózok, zene. A név is számít. Színésznők *amourja*i. Nell Gwynn, Mrs. Bracegirdle, Maud Branscombe. A függöny felgördül. A holdfény ezüst tündökletessége. Feltűnik egy leány merengő kebellel. Ó, édes szerelmem, jöjj már, csókolj meg, Mégis érzem, hogy. Erőt ad az embernek. Ez a titka. Mázlim volt, hogy könnyítettem magamon ott hátul a falnál, mikor eljöttem Dignaméktől. Az almabortól volt. Különben nem tudtam volna. Az embernek énekelhetnékje támad utána. *Lacaus esant taratara*. Tegyük föl, hogy leszólítom. Mivel? Hülye ötlet, ha az ember nem tudja, mire akar kilyukadni, Az ember kérdez valamit, amire ők egy másik kérdéssel felelnek. Nem is rossz, ha elakadsz. Időhúzás. De aztán meg vagy lőve. Persze az az igazi, ha azt mondom, jó estét kívánok, és látom, hogy a nő is benne van, és jó estét mond rá. De ó, azon a sötét estén mikor az Appian Way-en majdnem leszólítottam Mrs. Clinchet, ó, mert azt hittem, ő is. Hú: Akkor éjjel az a lány a Meath Streeten. Az a tenger disznóság, amit végigmondattam vele, persze a jórészét elrontotta. Sekkem, így mondta. Rém nehéz egy olyat találni, aki. Hohó. Ha az ember nem reagál, mikor leszólítják, az szörnyű lehet nekik, amíg meg

nem edződnek. És megcsókolta a kezemet, mikor még külön két shillinget adtam neki. Papagájok. Nyomd meg a gombot, és a madárka nyikkan. Legalább ne urazott volna! Ó, a szája a sötétben! Nős ember létedre egy hajadon lánnyal. Ezt szeretik. Elvenni a férfit a másik nőtől. Már az is elég, ha ilyesmiről mesélnek nekik. Nálam más a helyzet. Boldog vagyok, ha eltűnök egy másik pasas felesége mellől. Talán kinyaljam a tányérját, amiből előbb ő evett? Ahogy az a pacák máma Burtonnél visszaköpte az ínyével megrágott mócsingot. A francúz segédlet még nálam van a tárcámban. A legtöbb baj forrása. De hátha valamikor megtörténik, nem hiszem. Gyere be. Mindent előkészítettem. Álmodtam. Mit? A legrosszabb van készülőben. Milyen más húrokat pengetnek mindjárt, ha nem pont úgy van, ahogy szeretnék. Megkérdezik, hogy a gombát szereted-e, mert ismertek egyszer egy úriembert, aki. Vagy megkérdezik, mit akart mondani az a valaki, aki egyszer csak meggondolta magát, és abbahagyta. Viszont ha végigcsinálom az egészet, mondjuk: akarom, valami ilyesmi. Mert akartam is. Ő is. Megsértődne. Aztán kibékíteni. Úgy tenni, mintha borzasztóan szeretnék valamit, aztán lemondani róla az ő kedvéért. Ez hízeleg nekik. Biztos végig valaki másra gondolt. No és? Mindig így tesznek, mióta az eszük megjött, hogy csak ő, ő, ő, nincs más férfi. Az első csókkal a kocka el van vetve. A kedvező pillanat. Valami elpattan bennük. Ha megpuhultak, a szemükben látni, titkon. Az első a döntő. Holtuk napjáig emlékeznek rá. Molly, Mulvey hadnagy csókolta meg a Mór Falnál, a kertek alatt. Tizenöt éves volt, azt mondta. De a melle már kifejlődve. Elaludt utána. A Glencree-féle vacsora után volt, mikor kocsival mentünk haza. A Featherbed-hegy. Almában csikorgatta a fogát. A polgármester is szemezett vele. Val Dillon. Hűdéses.

Ott van velük lenn, nézi a tűzijátékot. Az én tűzijátékom. Föl, mint a rakéta, le, mint a bot. És a gyerekek, biztos, hogy ikrek, várják, hogy történjen valami. Felnőttek szeretnének lenni. Fölveszik a mama ruháit. Pedig ráérnek még megismerni a világ dolgait. És az a másik fekete a kóchajával és a néger szájával. Biztosra vettem, hogy tud fütyülni. A szája pont arra való. Molly ilyen. Ezért volt, hogy az a luxuskurva a Tammet'sben a fátylát csak az orráig eresztette le. Bocsánat, nem akarom zavarni, de meg tudná mondani, hány óra? Majd megmondom, hogy hány az óra, egy sötét mellékutcában! Putyputtypurutty ezt mondja minden reggel negyvenszer, gyógyír a vastag szájára. Nagyon simogatja a kisfiút is. A kibic mindig többet lát. Persze madarakhoz, állatokhoz, csecsemőkhöz értenek. Arra születtek.

Nem nézett vissza, mikor ment a part mentén. Nem adja meg azt az örömöt. Azok a lyányok, azok a lyányok, azok a tengerparti lyányok. Szép szeme volt, tiszta. A szemük fehére, az hozza ki, nem a pupillájuk. Tudta, hogy én mit? De mennyire! Mint a macska, ha egy ugrásra lapul a kutyától. A nők közt sose akad olyan, mint az a Wilkins, aki a gimnáziumban saját ingóságaival rajzolta le Vénuszt. Ezt hívják ártatlanságnak? Szegény marha! Elég baja lehet vele a feleségének. Nőket sose látni olyan padon üldögélni, hogy *Frissen mázolva*. Hátul is van szemük. Az ágy alatt is keresik, ami nincs ott. Ki vannak éhezve valami borzongásra. Vág az eszük, mint a borotva. Mikor Mollynak mondtam, hogy milyen csinos az a férfi a Cuffe Street sarkán, gondoltam, talán tetszik is neki, de rögtön kiszúrta, hogy műkarja van. Az is volt. Ezt hogy csinálják? Roger Greene gépírónője kettesével szalad föl a lépcsőn, hogy mutasson egy kis belátást. Apáról, akarom mondani, anyáról leányra száll. A vérükben van. Milly például a zsebkendőjét a tükrön szárítja, hogy megspórolja a vasalást. Hirdetésnek a legjobb hely egy tükör, hogy a nők elolvassák. És mikor elküldtem Prescotthoz Molly Paisley-sáljáért, tényleg, el ne felejtsem azt a hirdetést, az aprópénzt a harisnyájában hozta haza. Ravasz kis bestia. Nem szóltam neki. Az is édes, ahogy a csomagokat viszi. Vonzzák a férfiakat az ilyen apróságok. Magasra tartotta a kezét, megrázta, hogy a vér lefelé menjen, mikor kivörösödött. Ezt meg kitől tanultad? Senkitől. Még a dadus mutatta. Ó, hogy értik! Hároméves volt, és már ott állt Molly toalett-tükre előtt, épp mielőtt elköltöztünk a Nyugati Lombard Streetről. *Ugye szép az ajcom,* Mullingar. Ki tudja? A világ dolgai. Fiatal diák. Akárhogy vesszük, ő megáll a lábán, nem mint ez a másik. Attól még vette a lapot. Atyaég, nedves vagyok. Micsoda kis ördög. Az ívelt vádlija. Átlátszó harisnya, pattanásig feszül. Nem mint az a madárijesztő reggel. A. E. Ráncos harisnya. Vagy az a nő a Grafton Streeten. Fehér. Fúúú. Talpig fartő.

Karácsonyfa-rakéta pukkant, tűzköpködő, szikrák sisteregtek. Zrad! és zrad zrad zrad. És Cissy és Tommy és Jacky szaladtak le a partra, hogy nézzék, és Edy utánuk a gyerekkocsival, és aztán Gerty a sziklasoron túl. Meg fog? Nézd! Nézd! Lásd! Körülnézett. Mint aki hagymát szagolt. Mindenem, láttam a. Mindent láttam.

Atyaég! Azért nekem határozottan jót tett. Elég hervadt voltam Kiernan kocsmája és Dignamék után. Köszönöm, rám fért. A *Hamlet*ben, abban van. Atyaég! Minden együtt volt. Izgalom. Mikor hátradőlt, még a nyelvem töve is belesajdult. Az ember szinte szédeleg. Milyen igaza van! Az biztos, hogy

sokkal nagyobb hülyét is csinálhattam volna magamból. Inkább, mint hogy a semmiről beszéljek neki. Akkor majd elmondok mindent. Közben azért beszélgetés is volt ez miközöttünk. Nem lehet, hogy? Nem, Gertynek szólították. De ez álnév is lehet, mint az enyém, és a cím Dolphin's Barn, falból.

Lányneve szép volt, Jemina Brown,
Lakhelye rég volt Irishtown.

A helyről jutott eszembe, gondolom. Mind egy húron pendülnek. Harisnyájukba törlik a tollukat. Hanem a labda, az úgy gurult oda hozzá, mintha értette volna. Semmi sem történik véletlenül. Persze hogy sohasem tudtam egyenesen dobni az iskolában. Gellert kapott, mint a kos szarva. De azért szomorú ez az egész, mert eltelik egypár év, és elmerülnek a lábas suvickolásban és Willyke már belenőtt a papa nadrágjába, és horzsakő és bilizés, pss, ps, ps. Nem leányálom. Megvédi őket. Távol tartja a bajt. Természet. Gyermekmosás, hullamosás. Dignam. Mindig gyerekek a szoknyájuk körül. Kókuszdió-kobakok, makik, eleinte még be sincsenek nőve, savanyútej és romlott túródarabok a pólyában. Nem kellett volna üres cuclit adniuk ennek a gyereknek, hogy azt szopja. Szelekkel lesz tele a hasa. Mrs. Beaufoy, Purefoy. Be kell néznem a kórházba. Kíváncsi vagyok, Callan nővér ott van-e még? Párszor este átnézett a drága, mikor Molly a Coffee Palace-ben volt. Az a fiatal doktor, O'Hare, figyeltem, mikor a nővér a kabátját kefélte. Mrs. Breen és Mrs. Dignam, egyszer ők is ilyenek voltak, eladó lányok. A legborzalmasabb éjjel, Mrs. Duggan mesélte még a City Armsban. A férj részegen betámolyog, dől belőle a kocsmabűz. És ezzel a görényszagával van teli egész éjjel az orra, az áporodott italszaggal. És reggel még megkérdezi: az este be voltam rúgva? Mégse méltányos a férjet hibáztani. Az ökör is hazatalál. Össze vannak már nőve. Lehet, hogy a nő hibája is. Ez az, amiben Molly több körrel veri őket. A déli vér. Mór. A teste is, az alakja. Kezével kutatta dús. Csak össze kell például hasonlítani a többieket. A nő bezárva otthon, mint valami csontváz a szekrényben. Engedje meg, hogy bemutassam a. Erre felvonultatnak valami leírhatatlan rémundát, hogy az embernek az álla leesik. A feleségéről mindig látni, mi a pasas gyengéje. A végzet ujja az is, hogy az ember kibe lesz szerelmes. Megvannak a maguk kis titkai. A fickók, akik teljesen lezüllenének, ha egy nő kézbe nem venné őket. Egyszerre a kis csitrik, a földből alig látszanak ki,

ott állnak a drága kis férjecskémeikkel. Ahogy Isten megteremtette őket, össze is párosította őket. Néha a gyerekek egész tűrhetően sikerülnek. Nulla meg nulla az egy. Vagy egy öreg hetvenéves gazdag pacák, meg egy piruló ara. Májusi nász, decemberi gyász. Ez a nedvesség kezd idegesíteni. Odaragadt. Érthető, az előbőr nem ment vissza. Le kell róla.

Au!

Vagy egy hatlábmagas pofa az asszonykájával, aki a mellényzsebéig sem ér. Az apja meg az apraja. A nagy Ő meg a kis ő. Igen különös dolog ez az órámmal. Karórák mindig rosszul járnak. Kíváncsi vagyok, van-e valami magnetikus vonzása a viselőjével, mert épp akkor, mikor ő, Pont akkor, azt hiszem. Nincs otthon a macska, cincognak az egerek. Emlékszem, még megnéztem a Pill Lane-en. Na az is magnetizmus. Minden mögött magnetizmus van, Vegyük a földet, amelyik vonzza ezt, viszont őt is vonzzák. Ez okozza a mozgást. És az idő? Nos, az idő az, amíg a mozgás tart. Ennélfogva ha egy alkatrész megáll, az egész hóbelevanc lassan megáll. Mert így van elrendezve. A mágnestű megmondja az embernek, mi történik a Napban, a csillagokban. Kis acéldarab. De ha egy villát odatartasz. Mikor a mágnesed közelít. Gyerünk! Gyerünk! Billenj ki. Nő és férfi. Delejtű és acél. Molly és az a. Nekiöltöznek és szemeznek és sejtetnek és belátást engednek és még és még és kihívók, hogy ha ezt látod, akkor viselkedj férfi módra és, mint mikor az embernek tüsszenteni kell, lábak, nézed, nézed, és ha van vér a pucádban. Kibillensz. Muszáj kiengedni.

Kíváncsi vagyok, mit érez ott azon a tájon. Adja a szemérmest, ha egy harmadik személy jelen van. Amúgy jobban kiborítja, ha kilyukad a harisnyája. Molly, állát előrefeszítve, fejét hátra, a lovaglócsizmás, sarkantyús farmer miatt a lótenyészeti kiállításon. És mikor festettek nálunk a Nyugati Lombard Streeten. Jó hangja volt a fickónak. Giuglini is így kezdte. Szagold meg, megszagoltam. Mint a virág. Tényleg. Ibolya. Biztos a terpentintől volt a testekben. Mindenből hasznot húznak. Miközben csináltuk, Molly a papucsával csiszatolt a padlón, hogy ne lehessen hallani. De sok van köztük, aki sosem bír eljutni a csúcsra, gondolom. Órákig húzzák. Mindenemen végig ez a teljes általános, le a hátam közepéig.

Ez meg mi? Hm. Hm. Igen. Ez a parfümje lesz. Ezért lengette a kezét. Itthagyom neked, hogy gondolj reám, mikor messze párnáimon fekszem. Milyen? Vaníliavirág? Nem. Jácint? Hm. Rózsa, azt hiszem. Gondoltam, hogy az ilyenféle illatot szereti. Édeskés és olcsó: gyorsan savanyodik. Ezért szereti Molly az opoponaxot. Illik hozzá egy kis jázminnal keverve. Magas

hangjai és mély hangjai. A táncesten találkozott vele, az órák táncán. A hőség hozta ki belőle. A fekete ruhája volt rajta, még benne a régebbi parfüm. A fekete jó vezető, úgy látszik. Vagy rossz? Mint a fény is. Biztosan van valami összefüggés. Például ha az ember lemegy egy sötét pincébe. Titokzatos dolog. Miért csak most érzem a szagát? Időbe telik, míg célba ér, mint ő maga, lassan, de biztosan. Gondolom, millió és millió apró szemcse árad szét a levegőben. Igen, biztos, hogy így van. Hiszen azokat a fűszerszigeteket, azokat a szingalézeket ma délelőtt, kilométerekről érzi az ember. Megvan mitől van. Olyan mintha egy finom háló vagy fátyol borítaná be végig a bőrüket, olyan finom, mint a hogyishívják muszlinselyem, és a szálak állandóan jönnek ki belőlük, finomabbak már nem is lehetnének, szivárványszínűek, ők maguk meg nem is tudnak róla. Amit levet magáról, arra rátapad. A harisnyája fejére. Meleg cipőbe. Fűzőre. A bugyijára: kis rúgás és repül. Viszlát legközelebb. A macska is szereti szaglászni a levett holmiját az ágyon. Ezer közül megismerném a szagát. A fürdővizét is. Tejszínhabos eperre emlékeztet. Kíváncsi vagyok, a teste melyik részéből jön? Onnan vagy a hónaljából vagy a nyakából? Mert az ember mindenütt érzi, minden redőben, minden hajlatban. Jácintillat olajból vagy éterből vagy miből. Pézsmapatkány. A farkuk alatt zacskó, egy szemecske évekig ontja magából a szagot. A kutyák hátulról közelítik meg egymást. Jó estét. Stét. És a kedves szaglása hogy van? Hm. Hm. Ó, pompásan, köszönöm. Állatok iránytűje. Igen, de nézhetjük így is: mi nem ugyanolyanok vagyunk? Vannak nők, akik ha megjön nekik, már messziről elriasztják az embert a szagukkal. Hát még ha közelebb mész. Olyan aroma dől belőlük, hogy az ember kalapja megáll a levegőben. Hogy mihez hasonlít? Megbüdösödött heringkonzerv, vagy. Böff! Fűre lépni tilos.

Lehet, hogy ők meg a férfiszagot érzik rajtunk. Az milyen? Szivarszagú kesztyű, amilyet a Hosszú John hagyott az íróasztalán a minap. A lehelet? Az az ételtől meg italtól van, amit fogyasztunk. Nem. Nem. Férfiszagra gondolok. Azzal lesz összefüggésben, mert a papok, akikről feltételezzük, hogy, azoknak egész más. A nők nyüzsögnek körülöttük, mint legyek a melaszon. Az oltártól rács választja el őket, mégis a nyakukat törnék. A tiltott pap fája. Ó, atyám, volnál oly? Engedd, hogy én legyek az első, aki. Szétterjed egész testükben, átjárja. Az élet forrása. És egészen különös a szaga. Zellerszósz. Nézzük csak.

Mr. Bloom beszaglászott. Hm. Bele a. Hm. A mellénykivágásba. Mandula vagy. Nem. Citrom lesz. A nem, ez a szappan.

Erről jut eszembe, az arckrém! Tudtam, hogy valamit elfelejtettem. Végül nem mentem vissza, és a szappan sincs kifizetve! Nem szeretek üvegeket cipelni, mint az a banya ma reggel. Hynes visszafizethette volna azt a három shillinget. Megemlíthetném neki a Meagher'st hogy eszébe juttassam. No mindegy, hátha elintézi azt a hirdetést. Kettő-kilenc. Rossz lesz a véleménye rólam. Majd holnap benézek. Mennyivel is tartozom? Három-kilenc? Kettő-kilenc, kérem. Á. Többet nem hitelezünk neki. Az ember így veszti el a vevőit. Mint a kocsmákban. Szép kis számlát hoznak össze a palatáblán, aztán sikátorokon osonnak valami másik helyre.

Megint erre jön az a nemesúr. Mi szél hozhatta ide? Idáig s innen már fordul is vissza. Vacsorára mindig pontosan otthon. Föl van fúvódva, úgy látszik, bezabált. Most élvezi a természetet. Fohász étkezés után. Vacsora után, egy mérföldes séta. Biztos van valahol egy csinos kis folyószámlája, nyugdíjas állása. Nyomába eredni, hogy idegesítsem egy kicsit, mint engem azok a rikkancsok délelőtt. Az ember mindig tanul valamit. Önmagunkat úgy látni, ahogy mások látnak minket. Csak nők ne röhögjenek rajtunk, a többi nem számít. Ez a megismerés útja. Az ember felteszi magának a kérdést: ez itt kicsoda? *A titokzatos idegen a parton*, Titbit-díjas elbeszélés, írta Mr. Leopold Bloom. Hasábonként egy guinea tiszteletdíj. Az a pofa reggel a temetőben a barna macintoshban. Tyúkszem nőtt a kiszmetjére. Az egészséges szervezet talán felszívja a. A vonatfütty esőt hoz, állítólag. Most is biztos valahol. A só az Ormondban nedves volt. A test jelzi a légköri zavart, A vén Betty ízületei szaggatnak. Shipton anyó jóslata a hajókról, hogy egy pillantás alatt körülrepülik. Nem. Ezek az eső jelei. Udvari olvasó. És úgy tetszik, messzi dombok közelgnek.

Howth. Bailey fényei. Kettő, négy, hat, nyolc, kilenc. Látni. Váltogatniuk kell, különben azt hinnék, hogy egy ház. Hajóroncsmentők. Grace Darling. Az emberek félnek a sötétségtől. Szentjánosbogarak, biciklisták is: lámpagyújtás ideje. Ékszerek, gyémántok erősebben fénylenek. Nők. A világosság egyfajta biztonságérzet. Nem bánt. Persze, most jobb, mint régen. Országutak. Átvágták a torkodat a semmiért. De még mindig van két típus, akibe beleütközik az ember. Mogorva vagy vigyori. Pardon! Ó semmi, semmi. Egyébként a legjobb idő öntözésre naplemente után. Egy kis világosság még van. Vörös sugarak a leghosszabbak. Vönszöki: Vance így tanította: vörös, narancs, sárga, zöld, kék, ibolya. Egy csillagot látok. Vénusz? Nem tudni még. Kettőt. Ha három van, az már éjszaka. Azok az esti felhők végig ott voltak? Mint egy kísértethajó. Nem. Várjunk csak. Fák?

Optikai csalódás. Káprázat, A lenyugvó nap országa ez. Az önkormányzat napja lemenőben délkeleten. Ó, szülőhazám, szép álmokat.

Estharmat hullik. Egészségtelen, édesem, azon a kövön ülni. Fehérfolyást kaphatsz tőle. Nem lesz kisbabád, hacsak nem egy meglett, erős férfi küzdi fel magát. Én is aranyeret kaphatok. Elhúzódó is, mint a nyári megfázás vagy a sebes száj. Papírral vagy fűszállal bevágni, az a legrosszabb. Helyzeti súrlódás. Elképzelem, hogy én vagyok az a szikla, amelyiken ült. Ó, drága kicsikém, sejtelmed sincs, milyen szép voltál. Ebben a korban kezdenek érdekelni. Zöld almák. Kapnak minden után, ami kínálkozik. Azt hiszem, csak ebben a korban tesszük keresztbe a lábunkat, ha leülünk. A könyvtárban is ma azok az egyetemista lányok. Boldog székek alattuk. De ez az alkony hatása. Érzik ők is. Kinyílnak, mint a virágok, ha itt az idő, napraforgó, csicsóka, tánctermekben, kandeláberek, körutak lámpafényben. Estikék Mat Dillon kertjében, ahol megcsókoltam a vállát. Bárcsak lenne egy teljes alakos olajfestményem róla, abból az időből! Akkor is június volt, mikor udvaroltam neki. Az évek visszatérnek. A történelem ismétli önmagát. Ti sziklák, ormok, újra veletek vagyok. Élet, szerelem, körutazás saját kis világodban. És most? Persze sajnálom, hogy sánta, de az ember legyen csak óvatos, és ne érezzen túlzott részvétet. Az ilyesmit kihasználják.

Howth felé most minden csendes. Úgy tetszik, messzi dombok. Ahol mi is. A rododendronok. Talán hülye vagyok. Más pasas eszi a szilvát, nekem meg marad a magja. Ez az én szerepem. Amit ez a vén domb már látott. Nevek változnak: ennyi az egész. Szeretők, nyamnyam.

Kezdek fáradt lenni. Keljek föl? Ó, várjunk még. Kiszívta minden férfiasságomat, kis komisz. Akkor megcsókolt. Soha többé. Az ifjúságom. Csak egyszer jön el. Az övé is. Odautazni a holnapi vonattal. Nem. A visszatérés már nem ugyanaz. Mint gyerekkorunkban másodszor meglátogatni egy házat. Az újat, azt akarom. Nincs új a nap alatt. Poste restante. Dolphin's Barn. Nem boldog az otthonában az én szegény? Dolphin's Bambán a most mutasd meg játék. Mat Dillon és a fészekalja lánya. Tiny. Atty, Floey. Maimy, Louy, Hetty. Molly is. Nyolcvanhétben, akkor volt. Egy évvel az előtt, hogy mi. És a vén őrnagy, aki nem vetett meg egy kis itókát. Furcsa, ő is egyetlen gyermek, én is. A dolgok így visszatérnek. Azt hiszed megszöksz és beleütközöl saját magadba. A leghosszabb kerülőút a legrövidebb út haza felé. És pont mikor ők ketten. Cirkuszló körbe a porondon. Rip van Winkle-t játszottuk el. Rip: Henny Doyle ripacs riporter. Van: volt, lesz, van. Winkle: a szék lába vinkliben áll.

Akkor előadtam Rip van Winkle hazatérését. Ő a sublóthoz támaszkodott. Mór szemek. Húsz évig aludt az Álmosvölgyben. Minden megváltozott. Mindenki elfelejtette. Az ifjak vének. A puskája harmattól rozsdás.

Hó! Mi a franc röpköd itt körülöttem? Fecske? Biztos denevér. Azt hiszi, fa vagyok, annyira vak. Nincs a madaraknak szaglásuk? Metempszichózis. Régen azt hitték, a bánattól fává változhatnak. Szomorúfűz. Hó! Már megint itt van. Muris kis ingyenélő. Kíváncsi vagyok, hol él? Önt a harangtoronyban. Nyílván. Ott lóg fejjel lefelé a szentség illatában. A harang kizavarta biztos. Úgy látszik, vége a misének. Hallottam, amint épp nagyban. Könyörögj érettünk. És könyörögj érettünk. És könyörögj érettünk. Jó ötlet ez az ismétlés. Ugyanígy megy a hirdetésekkel. Vásároljon nálunk. És vásároljon nálunk. Igen, már ég a lámpa a pap házában. Egyszerű asztaluk. Emlékszem a téves értékbecslésre, mikor a Thom'snál dolgoztam. Huszonnyolc, igen. Két házuk van. Gábriel Conroy bátyja a káplán. Hó! Már megint? Kíváncsi vagyok, miért éjjel jönnek elő, mint az egerek. Valami keverék fajta. A madarak olyanok, mint az ugrándozó egerek. Mitől félnek, a fénytől vagy a hangtól? Legjobb ülni veszteg. Puszta ösztön az egész, mint az a madár, amelyik szárazság idején úgy szerzett vizet a korsó fenekéről, hogy kavicsokat dobált bele. Úgy néz ki, mint egy kis kezű apró emberke köpenyben. Hajszál csontozat. Az ember szinte látja, ahogy áttetszik a bőrükön kékesfehéren. A szín attól a fénytől függ, amit az ember lát. Bámulj például bele a Napba, mint a sas, aztán nézz rá a cipődre, sárga foltot látsz. A védjegyét mindenhová oda akarja stemplizni. Mint az a macska ma reggel. Barna tőzegszínű volt. Azt mondják, három szín soha sincs egyen. Nem igaz. Az a cirmosfehér teknőcfoltos macska a City Armsban a nagy em betűvel a homlokán. Ötven árnyalat a testén. Howth az előbb még ametiszt volt. Üvegre fény esik. Ez az, amit az a régi bölcs, na, hogy is hívják már, a gyújtólencsével. És meggyullad a haraszt. Kirándulók gyufájától nemigen. Hát akkor? Talán száraz ágak dörzsölődnek össze a szélben és meggyulladnak. Vagy összetört palackok a rekettyésben ugyanúgy viselkednek, mint a gyújtólencse a napon. Arkhimédész. Na, rájöttem. Nem is olyan rossz a memóriám.

Hó! Ki tudja, miért röpködnek örökké. Bogarak után? Az a méh múlt héten bekeveredett a szobába, és a saját árnyékával játszott a plafonon. Talán az volt, amelyik megcsípett engem, visszajött látogatóba. A madarak is. Sosem fogjuk megtudni. Azt sem, hogy mit beszélnek. Locsognak összevissza, mint mi. És akkor a nőci azt mondta, és akkor a hapsi azt

mondta. Micsoda idegzetük lehet, hogy átrepülik az óceánt és vissza. Biztos sokan elpusztulnak a viharban, sürgönydrótokon. A matrózoknak is borzalmas életük lehet. Böhöm nagy tengerjáró gőzösök evickélnek a sötétben, és bőgnek, mint a tengeri tulkok. Faugh a Ballaghl Pusztuljatok az útból, átkozottak! Mások meg zsebkendő-vitorlás bárkákban kerengnek körbe-körbe, mint a tubák virrasztáskor, mikor viharos szelek fújnak. Nős emberek méghozzá. Néha évekig távol vannak, valahol a világ végén. Persze nincs vége, mert gömbölyű. Mondják, ahány kikötő, annyi feleség. A nőnek sem lehet akármi kibírni, míg Johnny végre díszmenetben hazatér. Ha egyáltalán. Inkább halászik a kikötői zavarosban. Hogy szerethetik a tengert? Pedig szeretik. Felhúzzák a horgonyt. Azzal neki az óceánnak, valami szentképpel vagy érmével, ami szerencsét hoz. Miért ne? És a tefillim, vagy hogy is hívják, amit szegény papa apja szögezett az ajtófélfára, hogy megérintsék? Ez hozott ki minket Egyiptom földjéről ide a szolgaság házába. Minden babonában van valami, mert ha az ember elindul a világba, sose tudhatja, miféle veszedelmek. Egy szál deszkába kapaszkodhat vagy lovagolhat egy gerendán a nyomorult életéért, mentőöv a hasán, nyelheti a sós vizet, az a búcsúkorty, mielőtt a cápák elkapják. A halak sose kapnak tengeribetegséget?

És utána csendes és ragyog minden, felhőtlen ég, rezdületlen víztükör, békesség, matrózok és málha miszlikben a tenger fenekén, és békésen néz le rájuk a hold. Nem az én hibám, okostónik.

Utolsó magányos tűzkígyó kúszott fel az égre a Mercer Kórház alapítványát gazdagítandó Mirus Bazár felől, aztán kettétört, lekonyult és záporozta az ibolyacsillagokat, csak egy fehér volt köztük. Egy darabig lebegtek, lehulltak: kihunytak. Pásztoróra: ölelések órája: találkák órája. Házról házra járt a kilencórai postás, kettős kopogását mindig örömmel várták, övén szentjánosbogár lámpája átcsillant a babérsövények között, hol itt hol ott. És az öt fiatal fa között egy magasra nyújtott kanócos rúd meggyújtotta a lámpát a Leahy's Terrace-on. Elfüggönyözött, világító ablakok alatt, egyforma kertek közt éles hang kiáltotta, sipította végig az utcán: *Lapzárta utáni hírekkel az Evening Telegraph! Az Arany Kupa eredményei!* mire Dignam házának ajtajából kifutott egy gyerek és kért egyet. Izgalmában a denevér még mindig ide-oda röpködött. Messze-messze a dűnéken túl a hullám lassan, szürkén emelkedett. Howth fáradtan nyugalomra tért a véghetetlen napok után, nyamnyam rododendronok után (öreg már) és boldogan érezte, amint az esti szellő emelgette, borzolgatta

páfránytakaróját. Elheveredett, de egyik vörös szemét éberen nyitva tartotta, mélyen és lassan lélegzett, szunyókált és figyelt. És messze a Kish-homokzátonyról odafénylett a horgonyzó jelzőhajó, kacsingatott Mr. Bloom szemébe.

Azoknak is micsoda egy életük lehet, megfenekletten. Ír Jelzőfény Szolgálat. Vezeklés. A partőrség is. Mentőbóják, riasztórakéták és mentőcsónakok. Aznap, mikor sétahajókázásra mentünk az *Erin Királyá*n, papírgalacsinokat dobáltunk nekik. Medvék az állatkertben. Piszok egy út volt. Részegesek a májukat akarták felrázatni. Rókáztak a korlátnak dűlve, hizlalták a heringeket. Émelygés. És a nők, rettegés az arcukon. Milly egy cseppet sem volt berezelve. Kék sálja lobogott, nevetett. Ebben a korban még nem tudják, mi a halál. És tiszta a gyomruk is. De attól félnek, hogy elvesznek. Mikor elbújtunk előle a fa mögé Crumlinban. Én nem akartam. Mama! Mama! Jancsi és Juliska. Az álarcok is megijesztik őket. Ha földobják őket a levegőbe, és elkapják. Most elvágom a nyakadat. Csak félig tréfa? Vagy mikor a gyerekek háborúsdit játszanak. A legkomolyabban. Hogy foghatnak egymásra puskát emberek? Néha el is sül. Szegény kis pofák. Más baja nem is volt, mint az orbánc és a csalánkiütés. Kalomel kenőcsöt vettem rá. Mikor jobban lett, Mollyval aludt. Ugyanolyan fogai vannak. Mit szeretnek? Önmagukat a másikban? De egyszer meg esernyővel kergette. Biztos nem akarta bántani. Megmértem a pulzusát. Tikk, tikk, tikk. Kicsi keze volt: most nagy. Drága papuli. Mi mindent elmond egy kéz, ha az ember megfogja. Szerette megszámolni a mellénygombjaimat. Még emlékszem az első fűzőjére. Mosolyognom kellett, mikor megláttam. Milyen kicsik voltak a mellei. Azt hiszem, a bal az érzékenyebb. Nekem is. Közelebb a szívhez. Kitömik magukat, ha kövér a divat. Később éjjeli pánik, sikít, felriaszt. Hogy megrémült, mikor először jött meg a baja. Szegény gyerek! Különös pillanat az anyának is. A leánykorát hozza vissza. Gibraltár. A kilátás Buena Vistáról. O'Hara tornya. Sirályok sikolya. A vén berber majom, amelyik fölzabálta egész családját. Naplemente, ágyúlövés jelzi a kapuzárást. Csak nézte a tengert, mesélte. Mint a mai este, csak tiszta, felhőtlen. Mindig azt hittem, hogy egy lord vagy egy gazdag nemesember lesz a férjem, vagy valami előkelőség saját jachttal. *Buenas noches, senorita. El hombre ama la muchacha hermosa*. Miért engem? Mert olyan más voltál, mint a többi.

Jobb lesz, ha mégse ragadok ide, mint egy pióca. Az ilyen időjárás lehangolja az embert. A sötétből ítélve kilenc felé járhat. Hazamenni. *Leah,*

Killarney Lilioma, ahhoz már késő. Nem. Még lehet, hogy fönn van. Benézhetnék a kórházba, hogy van. Remélem, túl van rajta. Hosszú volt ez a nap. Martha, a fürdő, a temetés, a Kulchok háza, a múzeum azokkal az istennőkkel, Dedalus dala. Aztán az az ordítozó barom Barney Kiernannél. Jól megkapta tőlem a magáét. Részeg frázispufogtatók, amit az Istenéről mondtam, attól behúzta a farkát. Nem helyes visszaütni. Vagy? Nem. Kotródjanak haza, és röhögjenek saját magukon. Örökké társaságban vedelnének. Félnek egyedül, mint egy kétéves gyerek. És ha megütött volna? Nézzük az érem másik oldalát. Így nem is olyan szörnyű. Talán nem is akart rosszat. Háromszoros hurrá Izraelnek. Háromszoros hurrá a sógornőjének, akit mindenfelé hurcolt magával, három agyarral a szájában. Nekivaló szépség. Csinos koros partnernő ötórai teára. A borneói vadember feleségének a nővére a városba érkezett. Képzeld el kora reggel közelről. Ízlések és pofonok, ahogy Morris mondta, mikor megcsókolta a tehenet. De a látogatás Dignaméknél végleg kikészített. A gyászoló házak olyan nyomasztóak, mert az ember sose tudhatja. De hát a feleségének kell a pénz. Muszáj elmennem a Skót Özvegyekhez, ahogy megígértem. Fura elnevezés. Mintha biztosra vennék, hogy mi fordulunk fel előbb. Az az özvegy, ha jól emlékszem, hétfőn volt, Cramer üzlete előtt, aki úgy megnézett. Szegény urát eltemette, de most éli világát a biztosításból. Az özvegyasszony garasa. Miért, mit csináljon? Ki kell ügyeskednie magának. Hanem özvegy férfiakat látni, azt utálok. Az az elanyátlanodott képük. Szegény O'Connor felesége és öt gyereke mérgezésben halt meg, a kagyló miatt. A szennycsatorna. Reménytelen eset. Valami derék bilikalapos matróna kell nekik anya helyett. Az kell, hogy a hóna alá nyúljon, holdvilágképű, kötényes. Flanellbugyi, három shilling, alkalmi vétel. Csúnyát szeretni életre szól, ahogy a mondás tartja. Randa: mutass egy nőt, aki ezt elhiszi magáról. Szeress, hazudj, légy szép, mert holnap meghalunk. Látni néha a pasast, ahogy járja a várost, hogy megtalálja, aki tréfát űzött belőle. PUhap. A sors keze, nem vitás. Őt, nem engem. Megfigyeltem, az üzletekkel is ez van. Mintha átok ülne némelyiken. Ma éjjel álmodtam? Hogyis. Zavaros. Piros papucs volt rajta. Törökös. Ő hordta a nadrágot. És ha így is van? Vajon pizsamában is tetszene? Irtó nehéz megmondani. Nannetti elutazott. Postahajó. Már majdnem Holyheadnél járhat. Ezt a Kulch-hirdetést le kéne már tudni. Meg kell dolgozni Hynest és Crawfordot. Alsószoknya Mollynak. Van mit beleraknia. Ez meg mi? Lehet, hogy pénz.

Mr. Bloom megállt, és felfordított egy darab papírost a homokon. A szeméhez emelte, és próbálta betűzni. Levél? Nem. Olvashatatlan. Gyerünk, ideje. Gyerünk már. Alig állok a lábamon. Egy ócska irkalap. Ezek a gödrök meg a kövek. Ki tudná mind megszámlálni? Sose tudod, mit találsz. Hajóroncsról bedobott üzenet a palackban, rejtett kincsekről. Postacsomag. Gyerekek szeretnek ezt-azt a tengerbe hajigálni. Bizalom? Víz színére vetett kenyér. Hát ez? Egy botdarab.

Ó! Kikészített ez a kis nőstény. Nem vagyok már olyan fiatal. Holnap is kijön ide? Várni rá valahol mindörökké. Biztos visszajön. Mint a gyilkosok. És én?

Mr. Bloom a botjával bizonytalanul piszkálgatta a sűrű homokot a lába körül. Üzenetet hagyok itt neki. Talán megmarad. De mit?

ÉN.

Valami lúdtalpas csavargó széttapossa holnap reggel. Semmi értelme. Elmossa a víz. A dagály idáig ér. Láttam a tócsát a lába mellett. Lehajolni, nézni benne az arcomat, fekete tükör, rálehelek, rezdül. A sziklák itt mind körül vonalakkal, vésésekkel és üzenetekkel. Ó, azok az átlátszó! Különben meg mit tudják. Mi a pontos értelme annak a másik sónak. Rossz kisfiúnak neveztem magát mert énnekem nem tetszik.

VAGYOK. AKI.

Több nem fér ki. Hagyjuk.

Mr. Bloom lassan széttaposta a betűket a cipőjével. Reménytelen a homok. Semmi se nő meg benne. Minden elmosódik. Nagy hajók nem jönnek ki idáig, az egyszer biztos. Legfeljebb Guinnessék bárkái. Nyolcvan nap alatt a Kish körül. Szándékosan félbehagyva.

Elhajította fatollát. Iszapos homokba fúródott, állt egyenesen. Ha hetekig próbálná az ember, akkor se sikerülne így. Véletlen. Mi többé nem találkozunk. De jólesett. Isten veled, kedvesem. Köszönöm. Oly fiatalnak éreztem magam.

Ha egy kicsit most szundítanék. Kilenc körül lehet. A liverpooli hajó már rég elment. Füstje se látszik. Csinálhatja ő is azt a másikat. Meg is tette. És Belfastban is. Dehogy megyek. Rohanás oda, rohanás vissza Ennisbe. Hadd csinálja. Épp csak lehunyom a szememet egy pillanatra. Azért nem fogok elaludni. Félálom. Sose tér vissza ugyanúgy. Megint a denevér. Nem árt az senkinek. Csak egy pár.

Ó édesem lányfehér fölegészen láttam piszkos fölkötő szerelmem ragacsos attól a te mi ketten rossz kis Grace Darling fél múlt az ágy menten

pisózis csipkés fehérnemű Raoulért parfümöt a felesége fekete haj hevülő dombor alatt señorita fiatal szemek Mulvey gömbölyded didik engem volt lesz van Winkle piros papucs rozsdás aludt vándorolt álmokkal töltött sok év hazatér zavarosban hal Agendath alélón kábítón megmutatta nekem a jövőre bugyi hazatér jövő az ő az ő jövő.

Denevér röppent. Ide. Oda. Ide. A távoli szürkeségben harang kondult. Mr. Bloom nyitott szájjal, homokba merült bal cipővel, hátradőlt, szuszogott. Csak egy pár

Kakukk
Kakukk
Kakukk.

Az óra kakukkolt a kandallón, a pap házában, ahol O'Hanlon kanonok és Conroy atya és a tisztelendő John Hughes S. J. teát, vajas grahamkenyeret fogyasztottak, illetve báránykotlettet paradicsommártással, és arról beszéltek, hogy

Kakukk
Kakukk
Kakukk

mert azt a kis kanári madarat, amelyik kijárt a házikójából, hogy megmondja, hány óra, azt Gerty MacDowell még akkor észrevetette, mikor ott járt, mert volt szeme az ilyen dolgokhoz, úgy ám, és rögtön látta, hogy az az idegen külsejű úr, aki ott ült a sziklán, és nézte, az

Kakukk
Kakukk
Kakukk.

[14]

Deshil Holles Eamus. Deshil Holles Eamus. Deshil Holles Eamus.

Küldj nekünk fényes, ragyogó, Horhorn, magzatmozgást, méhgyümölcsöt. Küldj nekünk fényes, ragyogó, Horhorn, magzatmozgást, méhgyümölcsöt. Küldj nekünk fényes, ragyogó, Horhorn, magzatmozgást, méhgyümölcsöt.

Hopsza, fiúcska, hopsza! Hopsza, fiúcska, hopsza! Hopsza, fiúcska, hopsza!

Egyetemesen csekély ítélőképességűnek minősül mindazon kérdésekben amelyeket a bölcs halandók tanulmányozásra érdemesnek tartanak az a személy aki tudatlanságban leledzik ama kérdés tekintetében melyet a tudományban legkiműveltebbek és ennélfogva elméjük ékessége mián hódolatra legérdemesebbek általános egyetértésben állítanak és szilárdan vallanak miszerint azonos feltételek fennállása esetén nincs az a pompázatos külsőség mely egy nemzet boldogulásának fokát hatékonyabban megmutatná mint hogy mennyire előrehaladott mértékben adózik szerető gondoskodással amaz áldásos tevékenység iránt amelynek hiánya az eredendő bűnnel egylényegű szerencsés jelenléte azonban az örökkön győzedelmes természet romolhatatlan jótéteményének biztos jelét képezi. Mert van-e olyan ember ki megértvén valamit a világ dolgaiból nem veszi észbe hogy ama pompázatos külsőség valamely aláhanyatló és zagyva valóság felszíne lehet avagy másfelől lehet-e valaki elég felvilágosulatlan hogy ne lássa be a természet egyetlen teremtménye sem állhat ellen a gyarapodás adományának tehát illő hogy minden igaz polgár felebarátainak buzdítójává és dorgálójává váljék rettegvén hogy amit a nemzet a múltban oly kiválóan véghezvitt azt a jövőben nem valósíthatja meg oly kiválósággal ha holmi szégyentelen viselkedés őseinktől reánk hagyott dicső szokásainkat fokozatosan oly mélységig züllesztené hogy immár rendkívüli arcátlanságnak számítana ha valaki venné a bátorságot és szólásra emelkednék mondván senki sem követhet el utálatosabb vétket mint aki hanyagul elmulasztja amit az evangélium minden halandónak megparancsol és megígér a sokasodás jóslatával és az elfogyás fenyegetésével amely mind az ismételt újjáteremtés feladatának elháríthatatlan késztetéséből fakad?

Nincs tehát okunk csodálkozni, ha, miként a legjobb történészek állítják, a kelták között, kik semmit, ami természeténél fogva nem volt csodálatra méltó, nem csodáltak, az orvoslás művészete nagy becsben állott. Nem szólván az ispotályokról, lepratelepekről, izzasztókamrákról,

pestisgödrökről, legnagyobb doktoraik, az O'Shielek, O'Hickey-k, O'Lee-k. nagy buzgalommal fektették le mindazon metódusok alapjait, melyektől a betegek és gyengélkedők visszanyerik egészségüket, lett légyen bár bajuk reszketős sorvadás avagy heveny vékonyfosás. Természetszerűleg minden közjót szolgáló intézmény, mely valamelyest komolyan veszi önnön működését, megköveteli a fontosságához mért, alapos készületeket, ennélfogva oly tervet fogadtak el (vajon előre elgondolva-e, vagy a tapasztalatok bölcs érlelésének eredményeképp, nehéz megmondani, hiszen az egymást követő kutatók eltérő nézőpontjai mind a mai napig nem bizonyultak teljességgel összehangolhatóaknak), melynek köszönhetően az anyává válást sikerült mindennemű váratlan szerencsétlenségtől mentesíteni, s melynek révén az asszonyok eme legnehezebb órájában szükséges leggondosabb kezelések immár nem csupán a gazdagok és bőségben élők számára voltak elérhetőek, hanem csekély anyagi hozzájárulás fejében azok számára is biztosíttattak, kik anyagi nélkülözésük következményeként magukat méltóképpen fenntartani csupán a legszűkösebben, s olykor még a legszűkösebben sem voltak képesek.

A nőt ekkor és az elkövetkező időkben semmiféle zaklatás nem fenyegethette, mivel minden polgár átérezte volt, hogy anyai termékenység híján a felvirágzás nem lesz lehető, és mivel, miként az istenek a halhatatlanságot, a halandók a nemzés képességét kapták, mint önnön állapotukhoz méltót, ezért ha amaz óra elközelgett, mind a körüllévőkben erős késztetés támadt, hogy a vajúdót mielőbb amaz intézménybe szállítsák, s oda befogadni lássák. Ó, bölcs óvatosság a nemzet dolgaiban, mely nem csupán saját szeműnkkel látva, hanem puszta elbeszélés alapján is magasztalásra méltó, hogy az asszonyban már előre az anyát tekintik, ki a féltő gondoskodást maga körül már vajúdásában megérezhette!

Méhében a magzat magasztaltatik. Áldás áramlik amaz állapotra. Ami azidőben adható, néki bőséggel adatik. Díványát bábák vigyázzák, tápláló étkekkel, nyugalomban, környül tiszta pólyák, mintha szülne már, bölcsességgel elrendezve minden: ehhez járulnak az esetéhez illő orvosi szerek és sebészeti eszközök, meg nem feledkezve a földgolyónk különféle szélességi fokait mutató látványos isteni és emberi képekről, melyek szemlélete a félrevonult nőszemélyekre nézvést duzzadt állapotukban jótékony hatású, s dolgukat megkönnyíti a magas napfényes jól épült derűs szülőotthonban, ha a szaporodási készség láthatólag előrehaladott állapotában annak sora elérkezvén befeküdtek, mert idejük kitelt.

Valamely vándorember állott meg a házkapunál a közelgő éjszakában. Izrael népéből volt való az ember, a föld fertályait szerte bebolyongta. Merő emberi irgalom volt, mi őt magánosan ama házhoz elvezette.

Ama ház ura A. Horne Hetven ágyat tart készen, anyák fekszenek mindazokban, hogy annak rendje szerint megszenvedvén méhük gyümölcsét ott világra hozzák, miként azt Isten Angyala Máriának megjelentette volt. Fáradhatatlan őrzőik párban, fehér főkötőben róják folytonos őrjáratuk. Szúrás szűnik, émely enyhül tizenkét hó alatt háromszor száznak. Ágyak vitéz védői e párok valóban, hisz Horne-nak házát éber őrség vigyázza.

Őrhelyén az éber őrző, arcát apácafátyol övezi, hallván a szelíd szívű férfi jöttét kapuját tágasra tárta. Lám, villás villám villant nyugatra Írhon irdatlan egén. Rettegés rázta meg, hogy gaz vétkeiért a Haragvó Isten víz-özönnel vet véget mind az emberi nemnek. Krisztus jelét mellcsontjára rótta legott, s beljebb vonta a férfiút, hogy hamar jönne födele alá. Szándékát szemmel látva a férfiú Horne házába méltósággal bémene.

Félelmes lélekkel ha tán zavarogna Horne csarnokában kalapja kézben a vándor várakozék. Őrizőnek házában volt néki lakása régidőtt drága hitestárssal és szerető leányával majd vándorlóit annakutána szárazföldön és tenger hullámain kilenc hosszú éven át. Egyszer a város kikötőjében találkozának ő nővér fejbólintására kalapját sem billente. Bocsánatát esdette most, mondván ama pillanatra látott orca olyan fiatal volt, nem hihette. Szikra szökkent lányszemébe, rózsapír jár bűvös bókért.

Meglátván a vándor fekete gyászköntösét félelem felhőzte szívét. Oly örvendező lett aztán, amilyen riadt volt elébb. Kérdezé őt a férfiú, hogy mi hír jár O'Hare doktor felől messzi tengerekről s ő bús sóhajjal felelé, O'Hare doktor az égbe költözött. Elbúsula a férfiú e szóra, mely jonhaira bánatsúlyt akaszta. Mindent a nővér most elmondott rendén, könyörtelen halál jött ily ifjú emberért, s bárha fájlalá, Isten örökbölcs rendelését nem kárhoztatta. Halála édes volt mondta és békés Istenben, lelke atyjának meggyónta életét, és szent ostyát magához vévén nagybetegek szentségével kenettek meg tagjai. A férfiú akkor komolysággal kérdé a nővért minő halállal halt meg a halott és a nővér felelt neki mondván Mona szigetén lelte halálát a gyomornak rákja által, Aprószentekkor leend három éve és ő imádkozott az Irgalmasság Istenéhez tartsa meg az ő lelkét a haláltalan életre. A férfiú hallgatá szomorú szavait, kezében kalapja, szomorú szemeit arra veté, így állottak ott ketten, vigasztalan egybánatban.

Ezért hát, ó Akárki, vedd eszedbe ama véget, mely tenhalálod, és a port, mellyé minden anyaszülte ember leszen, mert miként pőrén jött vala anyja méhéből, azonképpen pőrén múlik ki a világból.

Az ember ki a házba jött azok után szóla az asszonycselédhez és megkérdő amaz asszonynak miképpen menne sora ki feküvék ottan gyermekágyban. Az asszonycseléd felelt neki mondván hogy az asszony három egész napja szenvedi a vajúdás kínjait és hogy nehéz szülés mi rája kiméretett de immár végére jár. Szót szóba fűzvén monda hogy sok szülést látott már életében ám egyik sem volt oly nehéz mint ez asszonynak ő szülése. Aztán sorra mindazt elémondta neki, mert ismerte volt az embert azidőből, mikoron e háznak közelében lakozott. Az ember pedig megvigyázta szavát, mert csodásnak tűnt őelőtte az asszony nagy próbáltatása gyermekszülés kínjában, és csodálván nézte a nővér arcát mely kedves arc vala a férfiszemnek, bárha évek hosszán is csak szolgáló maradt. Kilencszer tizenkét vérzés korholta áldatlan állapotját.

És míg beszéltek a várnak kapui megnyíltának és erős zajgás hatott füleikbe mikéntha többen ülnének odabé lakmározás közepett. És jöve hozzájuk ama helyre hol állának egy ifjú nevendéklovag kinek neve vala Dixon, És Leopold utazó ismeretes vala előtte mióta kettőjük között megesett vala ama nagy hűhó az irgalom házában ahol ez nevendéklovag lakozék hová is Leopold utazó elméne gyógyulást keresvén mellében egy iszonytató és szörnyűséges sárkány fullánkjával, melyre amaz drága olajból és repülősóból gyógyírt készíte eleget. És unszolá most hogy mennének be a várba és vigadjanak együtt azokkal kik ott voltának. És Leopold utazó azt mondta ő másmerre volna menendő mivel sokat próbált és agyafúrt férfiú vala. Az úrhölgy is egy ítéleten volt véle és feddé a deákot, bár álitá hogy az utazó hamisságot szólott furfangossága mián. Ám a nevendéklovag hallani sem akarta utazónak szabódását sem nővérnek intelmét sem semmit mi tervével ellenkeznék és monda neki minő csodálatos is volna a vár. És Leopold utazó beméne a várba egynémely időre megpihenendő mivel minden tagja sajgott szomszéd és messzi tájakon való bolyongás okán és némelykori bujálkodásnak miatta.

És a várban ott állt egy asztal Finnlandia nyírfáiból és négy törpe tartotta ugyanazon országból valók, de nem mozdulhattak mert bűbáj kötötte őket. És ez asztalon félelmetes kardok és kések, melyeket egy hatalmas barlangban készítenek verejtékezve robotoló démonok fehér lángokból melyeket illesztenek bölények és szarvasok szarvába melyek ott csodálatos

bőségben tenyésznek. És edények voltak Mahomet mágiája szerint tenger fövényéből valók miket egy boszorkánymester lehelete formáit buborékhoz hasonlóvá. És az asztalon mi szem száj kívánsága hogy nincs embernek álma dúsabb. És ott állt egy ezüstszelence melyet csak fortély ereje nyithatott meg s benne csuda halak voltának fejetlenek bár kishitűek tagadnák mondván ha nem láttak ilyet nem volna lehetséges s mégis úgy vala. E halak pedig hevernek olajos vízben kit hoztak Portogalliából zsírja bőven csorduló mint az olajprésnek nedve. Csudálatos volt látni e kastélyban mi módon bűvölnek oly keveréket szapora kaldeus gabonamagvakból mely egynémely mérges szellemekkel megtelvén ámulatra méltón felfúvódik mind a hegyek magasáig. És tanítják ott a kígyókat szűk nyolcasokba csavarodni hosszú botok körül amint kiállnak a földből és kígyók pénzeiből főzetet főznek melynek íze mézser.

És a nevendéklovag egy hörpentésre valót töltött Leopold nemesúrnak és öntött minden jelenlevőnek és mindenki kihörpenté részét egytől egyig derekasan. És Leopold nemesúr feltolta sisakrostélyát hogy kedvében járjon és látni valóan kortyolt egyet jó barátságnak okából de ő soha nem élt semminemű serrel melyet ím félretolt és nagyobb részét íziben szomszédja poharába üríté lopva és szomszédja nem vevé észre furfangosságát. Ő pedig leüle e várban mindnyájukkal hogy nyugalmat szerezzen lelkének. A Mindenható Istennek legyen érte hála.

Mindez idő alatt a jó nővér ott állt az ajtóban és könyörgött nekik a szent Jézus, mindenek hűbérurának szerelmére hagynának fel a tivornyázással mert odafent vajúdik gyermekével egy nemes hölgy ideje betelvén. Sir Leopold a felházból nagy sikoltozást hallott és forgatta eszét vajon gyermeké vagy asszonyé és monda, vajon nem most lett-e meg. Túl soká tart már bizonnyal. És ébersége nagy lőn és láta egy kurtanemest kinek neve Lenehan az asztalnak amaz oldalán ki öregebb volt társainál és mivel mindketten erényben gazdag lovagok voltak és egyek a vitézségben s ennek okáért valamiképpen a másik élemedettebb korát tekintve megszólítá nyájasan. Noha hosszú volt az ő ideje, így beszélt hozzá, Isten irgalmából ím szülni fog és öröm fogja tölteni el lelkét mivel a hosszú várakozás tetézi az örömet. És a kurtanemes ki ivott volt mondta, minden pillanatban várja, hogy az lesz-e a következő. S emelte kupáját mely előtte állt mert nem várt vala unszolást sem noszogatást soha hogy igyék és, Egészségünkre, szólott, ürítsük mind fenékig és vedelt mindkettőjük egészségére mivel derék vígkedélyű cimbora vala. És Sir Leopold kinél derekabb vendég nem foglalt

helyet tudósok csarnokában, ki ily szelíd lelkű kinél gyöngédebb kézzel nem nyúlt senki jó gazda módján tyúkok alá és legigazibb lovagja vala a kerek világnak ki mindig kész volt nemes hölgyek szolgálatára állni mostan poharát emelte asszonyok átkán ámulva szünetlen.

De szóljunk immár ama nemes társaságról mely lerészegedni gyűlt vala egybe. Válogatott deákok asztal hosszán mindkét felől nevük rendje szerint Dixon a Könyörületes Szűzről nevezett kollégiumnak tógátusa többedmás társival Lynch és Madden nevendék orvosokkal és a kurtanemes Lenehan és egy valaki Alba Longából bizonyos Crotthers és Stephen úrfi kinek arca fráteréhoz volt hasonlatos s ült asztal fejénél és Costello ki Punch néven volt ismeretes vedelésben vándorlott voltáért (és mindannyiuk közül Stephent nem tekintvén ő vala legrészegebb ki mindig még sört kívánt) és mellettük nyájas Sir Leopold. Várták még Malachi úrfit mert ígérte jövetelét és kiknek szíve nem hajlott bocsánatra, úgy tartották hogy szavát megszegte volna immár. És Sir Leopold ott ült velük mert igaz barátság fűzte Sir Simonhoz és ő fiához Stephen úrfihoz és mert enyhre talált mérhetetlen vándorútjainak fáradsága után vendégeltetvén tisztességgel. Könyörület szólítá, szeretet hívta, vándor vágy vonta mennie s maradt.

Mert ezek felette eszélyes deákok voltának. És ő hallgatá vetélkedésüket mi volna tisztesb szülés és méltányosság dolgában, és Madden úrfi erősen bizonygatá hogy ily esetben minő szerencsétlenség volna az asszonyt halni hagyni (mert így esett néhány esztendeje éppen Horne házában egy eblanai asszonnyal ki a világból kimúlott és azon éjszakán minekelőtte meghalt volna egy sereg felcser és patikus tanácskozott felette). Arról szólottak aztán, hogy bizonnyal megél az asszony hiszen írva van hogy fájdalommal szükség magzatát világra hoznia, ezért akik ezen az ítéleten voltak mind Madden úrfi igazát erősítették, amiért amaz asszonynak halála a lelkét nyomta volt. És jó páran közöttük Lynch úrfi kétlették vajon rend van-é a világban avagy a gonoszság kormányoz miként mindenkor bárha közönséges népek másképpen vélekednek ám sem törvény sem az ő bírái semmiféle orvoslattal nem szolgálnak e tárgyban. Istennél az igazság. Alig hangzott el ez mikor a gyülekezet egy lélekkel nemet kiáltott, a Boldogságos Szűzre, az asszony éljen és hadd vesszen a kisded. Színükben elváltoztva, tüzesen támadtak reá rész szerint érvek, rész szerint ital által hevítvén, s Lenehan kurtanemes nagyban mesterkede mikor kinek töltse teli poharát hogy a jókedv egy fokkal se szálljon alább. Ekkor Madden úrfi apróra elémondta az egész esetet és elbeszélte hogyan halt vala meg amaz asszony és hogy derék

férjeura szent hiténél és vándor szerzetesek és szent életű remeték könyörgésénél, valamint ennen fogadalmánál melyet Arbraccani Szent Ultánnak tett volt hogyan hagyta halni asszonyát: mindezek hallatára bánat borítá be mindnyájukat. Stephen úrfi pedig e szavakkal mint most következendők fordula hozzájuk: Ily zúgolódás, uraim, gyakorta hallatik világi szájakból. Mind kisded mind anya már Teremtőjét dicsőíti, egyik a lidérci fényű pokol tornácán, másik a megtisztulás tüzében. Ámde tisztesség ne essék szólván, hogy állunk azokkal az istentől lehetített lelkekkel kiket mi éjről éjre lehetlenítünk, ami fő bűn a Szentlélek Isten Minden Életnek Ura és Adományozója ellen? Mert, uraim, monda, a gyönyör percei kurták. Csak eszközei vagyunk amaz apró teremtményeknek a mi testünkben és a természet céljai mások mint az emberé. Kérdé akkor az ifjú Dixon Punch Costellótól vajh mi volna ama cél? Ám ő italnak bővivel immár túlon töltekezék és csak annyit szólhata miszerint becsületét tapodná asszonyi állatnak legyen bár asszony vagy szűz avagy szóbeli személy csak szabadítaná meg monyatüsképjének terhétől. Mire az albalongai Crotthers Malachi úrfi dicshimnuszát kezdé zengeni amaz állathoz az Unikornishoz hogy ezer évben csak egyszer van késztetése szarvazni, mi felett a többiek vaskos tréfákkal csiklandozák egymást és ő is gonosz kedvük célpontja lőn tanúsítván Szent Futinusszal hogy szerszáma mindenre képes amit férfiember csak győzhetik. Mit ők mindnyájan messze hangzó vígsággal nevettek csupán csak Stephen úrfi és Sir Leopold nem ki gáttalan sose kacagott különös természete okánál fogva mely soha el nem árulta volna magát mert mély részvétet érzett aziránt aki szült bárki avagy bárhol lett légyen is. Szólott pedig Stephen úrfi fennhéjázva az Anyaszentegyházról mely kivetné őt kebeléből, a kánonjogról. Lilithről, a vetélések védőszentjéről, a fény magvát hordozó szél valamint a vámpírok szájra száj útjáni nemzőképessége révén előállt terhességről, avagy ok lehet mint Virgil mondja a nyugati szél avagy a holdvirágnak bódító illata avagy a nőnek együtthálása másik nővel ki éppen a férjével akkor hált *effectu secuto* avagy véletlen baleset a fürdővízben Averroes és Moses Maimonides véleménye szerint. Szólott arról is miképpen lehel a magzatba emberi lelket az Úr a második hónap végén és miképpen tereli magához a lelkeket égi anyánk mindenütt és mindenkor Isten nagyobb dicsőségére földi anyánknak pedig ki baromi módon szüli kölkét meg kell halnia az egyházjog szerint mert így rendeli a Halász Pecsétjének viselője maga Szent Péter is kinek sziklájára épült az Anyaszentegyház az idők végezetéig. Az egybegyűlt tudós

agglegények most megkérdek Sir Leopoldot vajon ily esetben kockáztatná-e az asszony életét mikor is élet életet menthet. Körültekintő lévén elméjében hogy szavai mindig mindenkinek szája íze szerint legyenek és kezét állához téve színlelve szólott szokása szerént mondván ha értesülései nem csalókák őt aki mindig barátja volt az orvostudománynak amennyire laikus lehet, egy ily nemmindennapi véletlen tapasztalatával egyezőleg helyeselhető dolognak tartja ha az Anyaszentegyház egy füst alatt behajtja járandóságát születésért és halálért és ily módon rókaravaszsággal kitért a válasz elől. Így igaz, szavamra, monda Dixon, szód igazsággal terhes. Amit is hallván Stephen úrfi igen örvendezék és eszéllyel tódítá hogy ami a szegényektől elvétetik az az Úrnak adatik mert mindenkor dúvad módon viselé magát ha berúgott és most éppen ezt tevé mint kitetszett.

Ám Sir Leopold mélyen elkomorult rácáfolván elébbeni igéire mivel még mindig könyörület tölte el a jajongva vajúdó anyák iránt és nemes hölgyére Marionra gondolt ki szült neki egyetlen fiúgyermeket aki eleven életének tízenegyedik napján meghalt és nem volt tudós a világon megmenteni ily sötét a végzet. És az asszony szíve majd megrepedt a sors ily gonoszsága miatt és a gyermeket temetésre szép bárányбőr mellénybe öltöztető nyáj ékességének szőrébe nehogy a végpusztulás martalékaként megfagyva dermedezzék sírjában (akkor télnek közepe járta) és most Sir Leopold kinek ágyékából nem támada fiúgyermek örököséül elnézte őt, barátjának fiát és bú borítá be elveszett boldogsága mián és nemcsak azt gyászolá hogy neki nem adatott fia bátorság és nyájasság virága gyanánt (mert Stephen igaz erényét méltán tisztelek mindenek) hanem éppúgy bánkódék amiért züllöttségben él e semmirekellőkkel és erényét kurvákkal szeplősíti.

Ez időben Stephen úrfi megtöltött minden kupát mely üresen állott úgyhogy ser kevés maradott volna ha az óvatosabbak nem árnyékolják vala kezükkel poharaik száját előle aki pedig igen buzgólag folytatá az ivást és az egyház fejének jóindulatát esdve Krisztus vikáriusára ürítette poharát, ki mint monda, Bray vikáriusa is egyben. Nos hát igyunk, szóla, e kupából és ürítsük sörünket amely ím nem testemnek része hanem lelkemnek megtestesülése. Kenyérnek morzsáit hagyjátok híven azoknak kik csak kenyéren élnek. És ne féljetek semmiféle szükségtől mert a ser nagyobb vigasztalást ád nektek mint a kenyér keserűséget. Nézzétek és lássátok. És mutatott nekik sarcolt csillogó pénzeket és aranyfedezetű bankókat két font és tizenkilenc shilling értékben melyeket mint monda egy dalnak szerzésén nyert. Mind csudálkozva bámulták fent említett gazdagságot a pénztelenség

ama sivatagában mely vala ennekelőtte. Szavai pedig valának miként következnek: tudjátok meg minden emberek, mondta, az idő romjaiból épülnek az örökkévalóság palotái. Mit tesz ez? Avagy vihara fonnyasztja a csipkebokrot ám tövise közül nő rózsa az idő keresztjén. Figyelmezzetek most reám. Az asszony méhében az Ige testté lőn de a Teremtő lelkében minden múló test Ige lesz mely el nem múlik. Ez az utóteremtés. *Omnis caro ad te veniet*. Kétséget nem tűr hogy hatalmas az ő neve kinek méhéből támadott a mi Lelkönk Furdolója Gyógyítónk és Pásztorunk drága teste, fenséges anyánk a legtiszteletreméltóbb anya kiről méltán írja Bernardus hogy *omnipotentiam deiparae supplicem* ami pedig annyit tesz hogy közbenjárása mindenható mivel ő a második Éva és megmentett bennünket mint Ágostonnál is olvashatjátok: míg ama másik asszonyősünk kihez köldökzsinórok egymásba szájadzó fonala láncol eladott mindnyájunkat magvunkat magzatunkat s minden nemzedékünket egy ócska almáért. Ámde itt a kérdés. Vagy ismeré őt amaz említettem második és így önnön teremtményének teremtménye *vergine madre, figlia dl tuo figlio* vagy nem ismeré őt és így a tudatlanság és tagadás egyazon fokán áll ama Halász Péterrel aki abban a házban lakik, mit Jack épített, meg József áccsal minden boldogtalan házasság boldog átruházásának védőszentjével, *parce que M. Léo Taxil nous a dit que qui l'avait mise dans cetté fichue position c'était le sacré pigeon, ventre de Dieu! Entweder* átlényegülés *oder* egylényegűség de semmiképpen sem lelényegedés. És a többiek felkiáltanak mily hitvány szó az. Terhesség gyönyör nélkül, monda, szülés fájások nélkül, test szeplő nélkül, has terhesség nélkül. Imádkozzanak a fajtalanok hittel és hűséggel. Erőnek erejével ellenállunk és ellentmondunk.

E szóra Punch Costello öklével az asztalra csapott és belefogott volna ama trágár nótába a *Staboo Stabellá*ba egy szajháról kit Alemanniában felcsinált egy víg kóbor lovag és már fújta is:

– Három hónap rosszullét, Staboo

mikoron Quigley nővér az ajtóból haragosan rájuk ripakodék mondván Pszt! és szégyellhetnék maguk és hogy ezt igazán nem várta tőlük, elméjükbe idézvén ő kötelességét hogy a házban minden rendben legyen míg Andrew lord meg nem érkeznék s aggodalmas vala hogy semmi léha kicsapongás ne kissebbítené az ő őrködésének becsületét. E nővér pedig vala igen agg és szent tekintetű szomorú nagyasszony és keresztényi szigorral

teljes rendi öltözéke aszott arcának és életunalmának méltó köntöse és intelmeinek foganatja lőn mert mind a zabolátlan Punchra támadának és némelyek ülő gorombasággal piszkolák a bugrist mások fenyegetek szép szóval majd korholák mind mondván dögvész a süket fejedbe, ördög bújt beléd te rossz kapca, te púpos manó, te faszuly közt fabrikált fattyú, te mosogatórongy, te légyszaros disznósajt, te leprás ebihal, te keresztúti ruhaakasztó, te idétlen szülött te, hogy beléje fojtsák részeg locskolását ennek az istenverte majomnak, miért is a jó vajszívű Leopold úr, ki csöndesség virágát, a szelíd majoránnát ápolá szívében kínyilvánítá hogy az időnek ez mostani pillanata a legszentebb és méltán a legszentebb. Horne házában béke honoljon.

Röviden szólva alig ült el ez a békétlenség mikor is az Eccles-beli Mariából való Dixon mester kajánul kérdé Stephent mi okai voltának hogy nem szorgalmazá szerzetesi fogadalomtételét és ő felelé neki: engedelmesség anyaméhben szüzesség síri mélyben ám nem önkéntes szegénység élete minden napján. Lenehan mester erre szemére lobbanta hogy hallott volt azon fertelmességekről melyekről mesélnek széltében nevezetesen hogy beszennyezé egy bízó nőszemély liliomos erényét mi megrontásnak számít mire mindnyájan zajosan helyeslének atyaságára poharaikat ürítvén. De ő monda, hogy az mit hisznek az igaz valónak fonákja éppen, hiszen ő öröktől fogva fiú és mindétig szűz. Erre még nagyobb vígság támada lelkükben és emlékeztetek őt a házasságnak ama különleges szertartására, mely jegyesek lemeztelenítésével és szűzvirágának kiosztásával járna, miként azt papok gyakorolják Madagaszkár szigetén, a nő lévén fehér és sáfrányszínben vőlegénye pedig fehérben és skarlátban, égő gyertyák és nárdusz illatában a nászágyon és a papság Kyriéket énekel és az *Ut novetur sexus omnis corporis mysterium* himnuszát míglen a leányból asszony nem válik. Elénekelt ekkor nekik egy felette csodálatos nászdalt, melyet a két finom tollú költő, John Fletcher mester és Francis Beaumont mester szerzett hasonló szerelmi egyesülésre, miként *A lány tragédiájá*ban olvasható: *Ágyba, ágyba*, ez volt a refrénsor, melyet virginálon kísértek volt egybehangzólag. Bájosan édességes, legzsongítóbban serkentő nászhimnusz a szerelemjáratlan ifjaknak kiket koszorúslányok balzsamos illatú fáklyái vezérelnek a hitvesi egyesülés négy lábon álló színpadára. Jól kijött nekik a lépés, miként ők is egymással, monda Dixon mester derülvén, ámde hallga, ifjú lovag, jobb név volna rájuk a Beront és Felcserél mert az ily közösködésből sok minden kisülhet. Stephen megjegyzé ha emlékezete nem

csal valóban közösen járulának ugyanazon lotyóhoz ki felváltva ajándékozá meg őket a húsnak örömével mert nagy élet volt akkoriban és az ország szokásával ez nem ellenkezett. Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki ennejét adja az ő barátainak. Menj és cselekedj hasonlóképpen. Imigyen, avagy hasonlóan szóla Zarathustra, a francúz segédtudományok rendes tanára Oxfar egyetemén s nem vala élő még kinek az emberiség mélyebb hálával hódolhatna. Fogadj be idegent erős váradba, nem lesz könnyű, de tiéd lehet a másodlegjobb ágy, *Orate, fratres, pro memetipso.* És mindenek ráfelelik, Ámen. Emlékezzél meg Erin a te nemzedékeid napjairól és az ősidőkről mikoron bezártad előttem füleidet és idegent hozál küszöbömhöz szemeim előtt paráználkodván hogy meghízzon és rugódozzon miként Jesurun. Vétkezel ezért a világosság ellen és tettél engem, a te Uradat, szolgák rabszolgájává. Jöjj vissza, jöjj vissza. Clan Milly: el ne feledjetek, ó, Milesius fiai! Miért cselekedted ezt a gyalázatosságot énelőttem, hogy eltaszítottál engem egy jalapagyökér-árusért és megtagadtál a római előtt és a sötétbeszédű Indianus előtt akivel leányaid kéjekben heverésznek? Nézz végig most én népem örökségednek földjén, Hórebról és Nébóról és Piszgáról és Hattin ormairól a tejjel és pénzzel folyó földre. De te engem keserű tejjel szoptattál, te az én napomat és holdamat kioltád mindörökre. És te egyedül hagytál engemet mindörökké keserűségem sötét útjain, és hamunak csókjával csókolád ajkamat. A lélek bensőjének vak éjét, folytatta mondván, nem világosította meg a Septuaginta bölcsessége sőt említést sem tett vala róla holott a Kelet a magas egekből megdöntheté a pokol kapuinak mérhetetlen sötétjét. A hozzászokás megkisebbíti a sérelmeket (ahogy Tullius mondja kedvenc sztoikusai felől) és Hamlet atyja nem mutogatá a királyfinak égési sebeit. Az adiafánia életünk delén egyiptomi csapás mely a születéselőttiség és halálutániság éjszakáin a legmegfelelőbb *ubi* és *quomodo*. És amiképpen minden dolgok végezete és célja némi okkal s móddal összhangban van kezdetével és indítékaival, ugyané sokszoros egybe-csendülés idézi elő, hogy a születéstől tartó növekedést ama visszafejlődő átalakulás, a vég felé haladó apadás és sorvadás teljesíti be, mely a természet rendje szerint való, ilyen a létünk a nap alatt. Élemedett nővérek vonnak e földi életre, sírunk, hízunk, győzünk, oldunk, kötünk, vesztünk, fogyunk, halunk: ők hajolnak tetemünk fölé. Kezdetünk menekvés a vén Nílus vizéből, gyékény közt, vesszőkosár-ágyban: végünk barlang a hegyoldalban, titkos sír, vadmacska és saskeselyű siratóéneke. És miként senki nem sejtheti sírhalmának hollétét sem hogy

onnan hová kalauzoltatunk tovább sem azt hogy Tófetbe jutunk-e vagy Edenville-be, visszatekintvén hasonlóképpen rejtve marad, hogy a honnanvalóságának mely távoli tartományából ered kilétünk minéműsége.

Mire Punch Costello torkaszakadtából bőgte az Etienne chansont, de ő fennhangon inté őket, lám a bölcsesség épített házat magának, ezt a monumentális fölséges és rendületlen boltozatot, a Teremtő kristálypalotáját annak rendje s módja szerént, akinek a babszem jut, egy penny a jutalma.

Íme a palota, mit Jack mester épite
Tömérdek zsák belül, malátával tele
A helye Jackjohn büszke táborának köre.

Fekete reccsenés dördült válaszul, lárma az utcán. Bömbölve balról Thór mennydörgő szava ez: iszonyatos haragú a vad pörölydobáló. Áradt a vihar, mely szívét szorítá. És Lynch mester óva intette a pogány beszédektől és káromlástól, minthogy ím magára vonta istennek haragját ördöngös fertelmeivel. És ő ki elébben még oly vakmerőn fennhéjázott, most elsápadott, amint mindnyájan szemükkel láthatták és összezsugorodék és imént még oly gőgösen zengő szava megjuhászodott, és szíve félrevert melle kalickájában, mikoron megízlelé a vihar zsongását. Némelyek csúfolák, mások gúnyt űzének belőle, és Punch Costello újfent nekiveselkedék az ivásnak, és Lenehan mester is fogadá, hogy hasonlóképpen cselekednék, és szóra tett következett, mit szemérmes tétovázás nem fékeze. Ám a dölyfös hetvenkedő azt kiáltá, mit se számít neki, hogy a vén Semmiatyánk is a pohár fenekére nézett, ő ugyan nem fog lemaradni a jó példától. De e szóval csak kendőzte kétségbeesését oly meghunyászkodva kuporgott Horne csarnokában. És valóban szívét erősítendő egy hajtásra legurítá italát mert hosszan dörömbölt nagy égiháború a magas egekben, úgyhogy Madden mester, ki olykor megjámborodott, Stephen bordáit böködé a végítélet napjának virradtát jelezvén és Bloom mester a hetvenkedő mellett ülve csitító szavakat monda neki, hogy elaltatná rettentő félelmét, hirdetvén hogy merő zajgás csupán amit most hall, cseppfolyós kicsapódás a viharfellegből, érti, ez történik mostan, és mindez nem egyéb mint a természetnek rendje szerént való jelenség.

Vajon ifjú Hetvenkedő félelmén győzőtt-e Csitítónak szava? Nem, mert keblében nyárs vala melynek neve Keserv, szavakkal kihúzhatlan. És nem volt-é sem nyugodt, mint az egyik, sem istenhivő, mint a másik? Nem volt

sem ez sem az, bármennyire is vágyott volna lenni bármelyik. De hát nem próbálhatta volna-e ismét feltalálni, miképpen ifjúságában, a Szentség palackját, mely egykor éltette? Bizony nem, mert Kegy nem adatott ama palackot megtalálni. Isten szavát hallotta-e hát az égzengésben, az Alkotóét, vagy amint Csitító Csillapító mondotta, a zajgás merő Jelenségét? Hallotta? Hiszen nem lehetett nem hallania, hacsak el nem torlaszolta volna az Értelem csatornáját (mit pedig nem cselekede). Mert ama csatornán által látta hogy a Jelenség honában lakozik, ahol egy napon meg kell halnia, minthogy a többihez hasonlóan ő is múlandó képmás csupán. És nem akarta volna megnyugvással fogadni a halált és a többihez hasonlóan elmúlni? Nem, semmiképpen sem akarta elfogadni e sorsot, bárha muszáj volt neki, s nem akart újabb árnyképeket csinálni miként a férfiak feleségükkel cselekszik Jelenség parancsa és a Törvény könyve szerint. És vajon nem volt-e sejtelme ama másik országról melynek neve: Higgy-Bennem, azaz az ígéretnek földjéről mely megilleti a Boldogság Királyát és örökkön-örökké leszen: ahol nincsen születés és nincsen halál sem nász sem anyaság s amelybe mindenek bémenendők kik hiszik hogy van? Igen, Kegyes beszélt néki ez országról és Tiszta meg-mutatá az utat oda, ámde jöve az útban egy lotyó, szemnek igen tetszetős külsejű, kinek neve, mint maga monda, Madárkád-a-Kezemben, és furfanggal balútra csábítá az igaz ösvényről az ő hízelkedéseivel, mondván neki Hova sietsz szép hercegem fordulj hozzám és én kies helyet mutatok neked, és oly hízelgőleg simula hozzá, hogy máris benn találta magát barlangjában melynek neve Ketten-a-Bukorban, vagy némely tudósok szerint Testi Megkívánás.

Ez volt hát, amire leginkább gerjedelmet érzett az egész társaság mely ott lakomázott az Anyák Otthonában és ha ők találkozának vala e Madárkád-a-Kezemben lotyóval (mely belsejében telve volt minden mocskos ragállyal, szörnyetegekkel és egy gonosz ördöggel), tűzön vízen hágtak volna által, hogy hozzáférhessenek és megismerjék. Mert Higgy-Bennem nekik nem volt egyéb puszta ideánál amiről semmi gondolatuk nem támadott volna, mert először is Ketten-a-Bukorban hová ama nőszemély kísértvén kerítette volna őket a legkiesebb barlang, és abban négy párna találtaték, melyekre négy jelszó vala hímezve, Hátulrólbele és Fejtőllábtól és Csukdbeszemednyisdkiszád és Hashozahas, és másodszor semmi mocskos Fertőzet ragállyal és szörnyeteggel ők nem törődnek, mert erős marhabélből való pajzsot adott nékik Óvszer, és harmadszor nem árthat nekik ama gonosz ördög Magzat az elébbmondott pajzsnak mián, mely neveztetek

Gyermekölőnek. Ily vak képzelmek rabjai valának mind, Mr. Gáncsos és Mr. Néhaszent, Mr. Serissza Pávián, Mr. Kurta Alnemes, Mr. Delikát Dixon, Ifjú Hetvenkedő és Mr. Csendes Csitító. Amiben is, ó nyomorult kompánia, mindnyájan csalatkoztok, mert az bizonnyal isten hangja volt, mely keserű haragját fordította rátok, hogy fölétek emelje sújtó karját és szerteszórja lelkeiteket kicsapongásotokért, és mert eltékozlátok magvatokat igéjével dacolva, mely pedig parancsolván meghagyta, hogy sokasodjatok és szaporodjatok.

Így június tizenhatodikán csütörtökön minekutána Patk. Dignam porhüvelyét szélhűdés következtében az anyaföldnek adák hosszú szárazság után hála legyen az Úrnak megeredt az eső, és egy bárkás ki érkezett a vízen mintegy ötven mérföldnyiről tőzeget hozván mondotta, hogy a gabona még meg sem indult, szomjaznak a földek, minden hamuszínű, és felette rossz szagot áraszt, az ingoványok és tanyák hasonlóképpen. A levegő fülledt és a fiatal hajtások elaszva csüggedeznek öntözetlenül hogy ember ily szükségre nem emlékezett. Rózsaszín bimbók rozsdaszínűek lettek mind, a levelek májfoltosak, és a domboldalon csak az elsárgult levél és rőzse mely minden szikrára tüzet fog. Mindenki azt beszéli, mert ők aztán tudják, hogy ama nagy szél tavaly februárban, amely oly rettenetes pusztítást tett az országban, mulatság volt ez aszályhoz képest. Ám lassanként, mondják, ma este napnyugta után a szél nyugaton lesben állva dagadt és hasas felhők lettek láthatóvá az éjszaka közeledtével és az időjósok szemüket meresztek rájuk és egy-egy felhőbeli villám előbb majd utána tíz óra múltán egy hatalmas lángcsóva támadott elnyújtott mennydörgéssel, és a veszett égzengés közben mindenki nyargalt összevissza a kapuk alá a füstölgő záporban, a férfiak zsebkendőkkel, újsággal mentették szalmakalapjukat, az asszonynép felkapott szoknyákban szökdécselt a vízözön elérkezvén. Ely Place, Baggot Street, Duke's Lawn, Merrion Greenen át föl a Holles Streetig zúgó tengerár, ami előbb még csontnál szárazabb volt, és sehol egy hordszék, egy hintó, egy fiáker nem volt látható, de az első égzengést nem követte több. Átellenben az Igen Tiszteletre Méltó Fitzgibbon Bíró úr kapujával (ki Healy fiskális úrral lesz tárgyalandó a kollégiumi földek ügyében) Mal. Mulligan, úrfiak büszke virága, aki épp Mr. Moore-tól az írótól jött (eddig pápista volt de most úgy hírlik lelkes williamita) összeütközött apródhajú Alec. Bannon-nal (most ez a módi kerek köpönyeggel kendali zöld posztóból), aki frissen érkezett a városba postakocsival Mullingarból, hol kuzinja és Mal. M. bátyja még egy hónapot fognak tölteni egészen Szent Swithin napjáig, és kérdé

hogy mi fenét keres itt e tájon, az hazafelé tart, ő maga meg Andrew Horne házába hogy felhajtson egy pofa bort. Így mondta, amaz meg mesélni akar neki egy belevaló fiatal üszőről, ki korához képest igen fejlett és talpig fartő, és közben bőrig áztak. Így aztán mindketten betértek Horne-hoz. Leop. Bloom üldögélt ott Crawiord újságjától, kényelemben, víg társaság körében, körötte nagyhangú cimborák, ifj. Dixon az Irgalmas Szűz intézetének deákja, Vin. Lynch, skót cimbora, Will. Madden, T. Lenehan, búskomoran az aktuális favoritja miatt, és Stephen D. Leop. Bloom, kinek múlóban volt immár bágyadtsága, s kinek éjjel furcsa álma volt hölgyéről, Moll asszonyról, kit piros papucsban és török bugyogóban látott, ami a beavatottak szerint változást jelent, és itt volt még Purefoyné asszony, akit hasa sürgetése hozott e helyre, és most vajúdik a szerencsétlen, két napja idején túl, a bábák dolgoznak rajt keservesen és nem tudják megindítani a szülést, és hányingere van a rizslevestől, ami oly durván kiszárítja a bensőt, és a lélegzete is nehezebb a kelleténél, akaratos egy kölök lesz a rugdosásából ítélve, azt mondják, de Isten könyörüljön végre rajta jó szüléssel. Ez lesz a kilencedik élő porontya, úgy hallom, és Gyümölcsoltókor harapta le a körmét a legkisebbnek, aki akkor tízenkét hónapos volt és volt még másik három aki szoptatós korában meghalt, nevüket szép kerek betűkkel beleírta a családi bibliába. Élete párja ötvenegynéhány, metodista, mégis szentáldozáshoz járul, és minden derűs szabbatnapon látható egypár kisfiával a Bullock-kikötő közelében pecázni az öbölben kattogó orsóval, csalival, vagy ladikból fenekez lepény- meg tőkehalra és, mint hallom, zsákravalót cipel belőlük haza. Egyszóval az égszakadás mindent felüdített és gazdagítja az aratást ám a beavatottak szerint szél és víz után tűz jövend, mert mint egy jóslat mondja Malakiás Almanachjában (és, mint hallom, Mr. Russell hasonló értelmű profetikus jövendölést közölt hindusztániból fordítva a gazdák lapjában) e két dolog sosincs a harmadik nélkül, de ez nyilván hasztalan fecsegés, melynek semmi ésszerű magva nincs, legföljebb vénasszonyoknak és csecsszopóknak való, bár előfordul, hogy sanda sejtésük mégis alaposnak bizonyul, senki sem tudja, miképp.

Evvel Lenehan odajött az asztal végéhez, jelentendő hogy a levél bízvást bekerült a ma esti újságba, és nagy garral keresgélni kezdte zsebeiben (mert szent esküvéssel erősítette hogy megtett mindent a dolog érdekében), de Stephen rábeszélésére hagyta a keresgélést, és kérésére, hogy üljön már oda mellé, frissen és készségesen engedelmeskedett. Voltaképpen derék úriember

volt, afféle tréfamester, aki megéri a pénzét, és kisujjában volt minden, amit a nőkről, a lovakról vagy a legfrissebb botrányokról tudni érdemes. Az igazat megvallva a zsebe elég lapos volt, és többnyire kávéházakban és lebujokban lebzselt kerítőkkel, lovászokkal, bukmékerekkel, dologtalan lézengőkkel, küldöncökkel, londoni simlisekkel, utcalányokkal, fürdős hölgyekkel és egyéb gyülevész népséggel, vagy némely megkörnyékezhető fogdmeggel vagy martalóccal, gyakorta alkonyattól másnap délig, akikből sok kósza hírt szedett ki tejszínes grogok közepett. Étkezéseit egy kifőzdében bonyolította le, és miután bekebelezett holmi maradékokat vagy egy csajkára való pacalt, bár az erszényében csak egy hatpennys volt, mindig kisegítette a csávából a nyelve valami ravasz fordulattal, amit alighanem egy szajhától hallott, úgyhogy majd kidőlt az oldala minden emberfiának. A másik, mármint Costello, hallván e beszédet megkérdezte hogy ez költészet-e vagy mese. Hitemre, nem, úgymond. Frank (mert így hívták), én a kerryi tehenekről beszélek, amiket le kell mészárolni a járvány miatt. Felőlem akár föl is akaszthatják magukat, úgymond amaz kacsintva, a nyavalyás marháikkal együtt, a ragya verje ki mindet. Van jóféle halacska abban a dobozban, azzal barátságosan kínálta oda a sózott sprotnikat, melyeket amaz ott álltukban ínyenc sóvárgással nézett mind ez ideig, és hosszú munkálkodás után végre célhoz jutott, mert az ínség keményen ösztökélte őt, *Mort aux vaches*, úgymond erre Frank a franciák nyelvén, mert valaha egy brandykereskedőnél inaskodott, akinek Bordeaux-ban is volt lerakata, és urasán beszélt franciául. Gyerekkora óta nagy semmirekellő volt ez a Frank, kit falusi rendbiztos atyja alig tudott tanulásra szorítani, hogy legalább a betűvetésben és a földgömb forgatásában jártasságot szerezzen, beíratta az egyetemre is mechanikát tanulni, de ő zabolázhatatlan volt, mint a vádló, és a bírósági jegyzőt meg a községi poroszlót jobban ismerte, mint a könyveit. Hol színész akart lenni, hol meg markotányos vagy zugbukméker, aztán a medveveremtől meg a kakasviadalról nem lehetett elvonszolni, aztán az óceánnak akart nekivágni vagy az utakat rótta mindenféle cigánynépséggel, grófi örököst rabolni holdfényes éjen, vagy kötélről ellopni a mosott ruhát, vagy csirkék nyakát tekergetni a sövény mögött. Annyiszor kelt már útra, ahány élete van a macskának, s mindahányszor üres zsebbel tért meg, hogy atyja, a rendbiztos pintszámra ontotta könnyeit, amikor csak találkozott vele. Hogyan, kérdi Mr. Leopold összetett kezekkel, akit őszintén érdekelt, hova akar ez kilyukadni, hogy mind le akarják vágni? Már megbocsásson, de ma reggel láttam, amint a liverpooli hajókra terelték fel őket, úgymond. Alig

hinném, hogy olyan nagy volna a baj, úgymond. És neki volt is tapasztalata az efféle tenyészállatokhoz, vemhes üszőkhöz, zsíros süldőkhöz és herélt toklyókhoz, mivelhogy néhány éve írnokként szolgált Mr. Joseph Cuffe-nál, a derék kereskedőnél, aki lábasjószágban és kihelyezett árverésekben utazott. Mr. Gavin Low Prussia Street-i telepének tőszomszédjában. Nem értek egyet, úgymond. Alighanem takonykór lesz az, vagy deszkanyelv. Mr. Stephen kissé indulatosan, ámde tökéletes udvariassággal válaszolta neki, hogy erről szó sincs, és kezében vannak a sürgönyök a császár belső titkos farpiszkálójától, hálás köszönettel hogy helyt adtak, hogy máris útnak indította Doktor Rinderpestet, Muszkóvia legünnepeltebb barombánóját egynémely óriáspirulával, hogy szarvánál ragadhassa meg a kérdést. Jöjjön csak, jöjjön, úgymond Mr. Vincent, tiszta sor. Hamar egy dilemma szarván találhatja magát, ha ír bikával kezd, úgymond. Ír bikának ír a neve, ír a természete, úgymond Mr. Stephen és körbelötykölte a sörét. Bull: ír bika az angol porcelánboltban. Értelek, úgymond Mr. Dixon. Ez az a bikabulla, melyet Miklós Gazda küldött szigetünkre, a kereszténység gondviselő gulyása, smaragdgyűrűvel az orrában. Igazat szólasz, úgymond Mr. Vincent az asztal túlsó végéből, szarva közt a tőgyét, úgymond, nála gömbölydedebb és méltóságteljesebb bika sosem szart még lóherére. Szarvai bőségszaruk, szőre színarany, orrlyukából édes illat felhői gomolyogtak, olyannyira, hogy szigetünk asszonyai otthagyva kelő tésztát és sodrófát, rohantak utána, és százszorszép-füzérrel ékesítették Őbikaságát. Nem rossz, úgymond Mr. Dixon, ám mielőtt ideérkezett volna. Miklós Gazda, aki eunuch volt, annak rendje-módja szerint kiheréltette a Doktorok Kollégiuma által, kik nem voltak különbek nála. No eriggy, úgymond, és tegyél mindent aszerint, ahogy első kuzinom. Harry Úr parancsolja, s íme, vedd a gazdák áldását, s azzal istenesen ráhúzott a farára. De az ütleg és az áldás javára vált, Mr. Vincent úgymond, mert kárpótlásul olyan fogásra tanította, amely mindkettővel fölért, minekutána leányok, asszonyok, zárdaszűzek és özvegyek tanúsítják mind a mai napig, hogy szívesebben sugdosnának a fülébe a hónap bármely napján az istálló sötétjében vagy nyalogattatnák tarkójukat szenthosszú nyelvével, mintsem hogy a legdélcegebb szívtiprókkal feküdnének le Írország négy táján. Erre valaki közbeszólt: És ők felöltöztették, úgymond, csipkés ingbe, alsószoknyába, körgallérba övszalaggal és csülkeire fodros kézelőt varrtak és megnyesték homlokfürtjeit és megkenték testét ámbráscet-velőből sajtolt olajjal és istállókat építettek neki úton-útfélen, aranyjászlakkal, megtömve a takarmánypiac legjobb

szénájával hogy kedvére henyélhetett és hullathatta trágyáját. Közben a Hivők Atyja (mert így nevezték) oly szörnyen elhízott, hogy alig bírt már kívánszorogni a legelőre. Hogy ezt megorvosolnák, csalafinta asszonyaink és leányaink az abrakját kötényük ölében hordták neki, és mihelyt bendőjét megtöltötte, fölegyenesedett hátsó fertályára ülvén, hogy holmi misztériumot mutasson a hölgyeknek, és bőgött torkaszakadtából bikanyelven, és a többiek karban utána. Az ám, szól közbe más, és úgy elkényeztették, hogy tűrni sem volt hajlandó egyebet az egész országban, mint a számára termő zöld füvet (mert egyéb színt nem ismert elméjében), és erre egy táblát állítottak egy dombtetőn a sziget közepén festett nagybetűkkel: Harry Úr szavára zöld fű zsendül határba. Ha pedig, úgymond Mr. Dixon, megszimatolt egy marhatolvajt Roscommonban vagy Connemara parlagán, vagy egy gazdaembert Sligóban, aki csak egy maréknyi mustárt is vetett földjébe, vagy egy zacskó repcemagot, ámokfutóként vágtatott végig a fél országon, szarvával forgatva ki a földből, akármit is vetettek oda, és mindezt Harry Úr parancsára. Volt köztük némi viszály eleinte, úgymond Mr. Vincent, és Harry Úr lehordta Miklós Gazdát mindenféle nyári mikulásnak és vén kurvapecérnek, aki hét ribancot tart a házában, de majd ellátom én a baját, úgymond. Majd én megmutatom annak az állatnak, milyen az a pokolszag, úgymond, ezzel a finom bikacsökkel, amit apámtól örököltem. Ám egy szép este, úgymond Mr. Dixon, mikor Harry Úr királyi prémjét kefélgette díszvacsorára tartván, mint a csónakverseny díjnyertese (ő ugyanis lapátevezőket használt, de a verseny alapszabálya az volt hogy a többieknek vasvillával kellett evezniök), úgy vette észre, hogy bámulatosan hasonlatos egy bikához, és miután előkotort egy szamárfüles kalendáriumot, melyet éléskamrájában tartott, bizonyságot lelt, hogy ő a rómaiak híres bikabajnokának, a Bos Bovumnak a bal ági leszármazottja, ami latin latrinanyelven annyit tesz, mint úr a szemétdombon. Ezek után, úgymond Mr. Vincent, Harry Úr bedugta fejét egy marhaitató vályúba udvaroncainak jelenlétében, és mikor kihúzta, udvarának kihirdette új nevét. Majd, miközben a víz lecsurgott róla, magára szedett egy ócska zubbonyt és inget, ami még az öreganyjáé volt, és vett egy bikanyelvtant, hogy behatóan tanulmányozza, de egy árva szót sem bírt megtanulni belőle, kivéve az egyes szám első személyű személyes névmást, mit is óriási betűkkel kimásolt, és bemagolta könyv nélkül, és ha sétálni szottyant kedve, teletömte zsebeit krétával, s felrótta mindenre, amit csak alkalmasnak látott, sziklafalra vagy fogadóasztalra vagy gyapjúbálára vagy egy horgász úszójára. Száz szónak is

egy a vége, ő és Írország bikája puszipajtások lettek, mint segg a gatyával. Az bizony, úgymond Mr. Stephen, és a história vége, hogy a sziget férfiai, látván, hogy itt számukra minden befellegzett, mivel a háládatlan hölgyek ily összeesküvést szőttek, gerendákból dereglyét szerkesztettek, rárakták magukat és minden betyárbútorukat, az árbocokat égnek szegezték, a hajósokat helyükre állították, szélnek fordultak, három lepedőt nekifeszítettek, beálltak orral szél és víz közé, felhúzták a horgonyt, balra fordították a kormánykereket, felfutott kötélen a Víg Halálfej zászlaja, három hurrá harsogott, megszaladt a csörlő, és nekivágtak lélekvesztőjükön a tengernek, hogy visszaszereznék Amerika földjét. Ami alkalmul szolgált. Mr. Vincent úgymond, hogy egy fedélzetmester a következő bohó dalocskát szerezze:

Péter pápa ágyba pisál
igazi férfinak így dukál.

Kitűnő ismerősünk, Mr. Malachi Mulligan, most megjelent a küszöbön, épp mikor a deákok befejezték tanítómeséjüket, magával hozva egy barátját is, akivel épp összefutott, ifjú úr, a neve Alec Bannon, aki nemrég jött fel a városba, szándéka lévén zászlósi vagy hadapródi tisztet vásárolni magának a polgárőrségnél s megkeresni a csata sűrűjét. Mr. Mulligan udvarias érdeklődésének adott kifejezést a téma iránt, annál is inkább, mivel maga is épp egyfajta vállalkozásba fogott ama baj gyógyítására, melyet itt nagyban tárgyaltak. Miért is a társaságnak körbe osztogatott egy névkártyasorozatot, amit épp ma nyomatott Mr. Quinnellnél, rajta a következő szöveg takaros dőlt betűs szedettél: *Mr. Malachi Mulligan, Magvető és Dugványozó, Lambay Island.* Terve, ahogy belemelegedve részletezni kezdte, az volt, hogy a hitvány gyönyörök hajszolását ráhagyja Ficsúrházi Kinyalth Tasziló és Nyammoghy Pletyó urakra, és ama legnemesebb feladatnak szenteli magát, amelyért testi szervezetünk alkottatott. Halljuk! Halljuk, édes jó barátunk, buzdította Mr. Dixon, kurválkodásról lesz szó, érzem. Üljetek már le, mindketten. Ülni-állni egyköltség. Mr. Mulligan elfogadta a meghívást, és tervét taglalva közölte hallgatóságával, hogy a meddőség okainak vizsgálata vezette erre a gondolatra, legyen bár gátoltságból vagy gátlásosságból eredő, ugyanis a gátlásos meddőség feltehető oka a házastársi békétlenség vagy más egyensúlyzavar, míg a gátolt meddőség velünk született sérülésekből vagy szerzett hajlamból származik. Szívét keserűséggel tölti el, mondotta, ha

egy nászágyat legdrágább ígéretétől megfosztva lát: s elgondolni, hány javakban és bájakban bővelkedő nőszemély gazdagsága lesz gonosz boncok martaléka, véka alá rejvén lobogó lángját a zord kolostorban, s hány herdálja el nőisége virágát felelőtlen golyhók karjában, noha módja lenne megsokszorozni a boldogság öbleit, és tékozolja el nemének felbecsülhetetlen kincsét, noha százával volnának kéznél a remek, kényeztetésre kész fickók: ettől, mint biztosította őket, méltán zokog a lélek. Hogy ez áldatlan állapotot (amit a lappangó tüzek elfojtásának tulajdonított) megszüntesse, némely jeles tekintéllyel folytatott konzultáció és a kérdés komoly tanulmányozása után elhatározta, hogy örökáron megvásárolja Lambay Island tulajdonjogát jelenlegi birtokosától, Talbot de Malahide lordtól, az ismert konzervatív párti, s legfelsőbb köreinkben közkedvelt úriembertől. Azzal a javaslattal állt elő, hogy a szigeten nemzeti termékenyítő gazdaságot létesítene *Omphalosz* néven, ahol is faragott obeliszket állítanának egyiptomi módra, és felajánlja lovagi szolgálatait bármilyen rendű és rangú nőszemély megtermékenyítésére, aki természeti rendeltetésének kiteljesítése érdekében hozzá fordul. Pénz nem számít, mondta, egy fillért sem hajlandó elfogadni fáradságáért. A legszegényebb mosogatólány éppúgy megtalálja benne emberét, mint a legdúsabb divatdáma, amennyiben véralkata és kedélyvilágának melege kellő mértékben alátámasztja folyamodványát. Ami tápellátását illeti, kimutatta, miképpen fog kizárólag ízes növényi gumócskákon, halakon és üregi-nyulakon élni, mivel az utóbbi szapora rágcsálók felette javallatosak az ő céljaira, főve vagy roston sülve, szerecsendióval és egy-két chilipaprikával. Ezen szónoklat után, melyet valósággal a kinyilatkoztatás heve hatott át, hirtelen lekapta kalapjáról a zsebkendőjét, mely eladdig pajzsként szolgált. Szemmel láthatóan elérte őket az eső, és minden igyekezetük ellenére csuromvizesek lettek, mint ez Mr. Mulligan szürke gyapjúszőttes térdnadrágjának foltjaiból is kitűnt. Tervét egyébként hallgatói a legkedvezőbben fogadták és valóságos dicshimnuszokat zengtek róla, habár a Mária-beli Mr. Dixon ellenvéleményt jelentett be, szőrszálhasogató modorban kérdve, hogy talán a tengerbe is vizet akar-e hordani? Mr. Mulligan azonban a tanultabbak kedvéért egy klasszikus idézettel válaszolt, mely megragadt emlékezetében, s melyet szilárd és találó érvnek vélt tétele bizonyításához: *Talis ac tanta depravatio hujus seculi, O quirites, ut matresfamiliarum nostrae lascivas cujuslibet semiviri libici titillationes testibus ponderosis atque excelsis erectionibus centurionum Romanorum*

magnopere anteponunt, majd a bárdolatlanabbaknak az állatvilágból vett hasonlatokkal tette szemléletessé érveit, mint őzbak és őzsuta az erdők árnyán, vagy gácsér és ruca a parasztudvarban.

Mivel nem csekély jelentőséget tulajdonított önnön választékos megjelenésének, és valóban jelentős gondot is fordított rá, a szónok most öltözékének szentelte figyelmét, és némi hevülettel adott hangot neheztelésének a légköri viszonyok szeszélyessége tekintetében, miközben a társaság magasztalásokkal halmozta el az általa imént elővezetett tervet. Barátja, az ifjú úriember nem tudta megállni, hogy legfrissebb kalandja feletti túláradó örömét szomszédjával meg ne ossza. Mr. Mulligan pedig most nézvén először végig az asztalon, megkérdezte, kinek tették oda a kenyeret és halat, majd megpillantva az idegent, udvariasan meghajolt és így szólt: Érdeklődhetem, uram, felajánlhatjuk-e önnek valamely szakszerű szolgáltatásunkat? Aki is az ajánlatot szívélyesen, bár némi tartózkodással köszönte, és azt válaszolta, hogy egy hölgy miatt jött ide, aki most Horne házának lakója, érdekes eset, minden asszonyok átkát szenvedi szegény pára (és itt mélyet sóhajtott), mert kíváncsi volt, hogy öröme elérkezett-e már. Mr. Dixon, hogy a témát elterelje, Mr. Mulliganre fordította vissza a kérdést, tudakolván, hogy kezdődő ventripotenciája, számos ugratásának tárgya, vajon ovoblasztikus gesztációnak jele-e a prosztata utrikuluszában azaz az apaméhben, avagy a jeles orvostudorral Mr. Austin Meldonnal szólván úgynevezett farkasétvágynak tulajdonítandó-e. Válaszképpen Mr. Mulligan, míg kacaja majd kirázta nadrágjából, derekasan magába öklözött rekesze alatt, és csodálatos fintorral utánozva Grogan anyót (nemének kiváló képviselője, kár, hogy kurva) felkiáltott: íme, e has fattyat sohasem hordozott. A szellemes sziporka újra felgyújtotta a vad vidámságot és az egész termet harsány önfeledtségre hangolta. A víg fecsegés tovább folytatódott volna az utánzás változatlan szellemében, ám ekkor gyanús lárma hallatszott az előcsarnokból.

E pillanatban az ifjú úr hallgatója, aki nem volt más, mint a skót diák, nyiszlett fickó lenszőke hajjal, a lehető legélénkebben gratulált neki, és az elbeszélést épp fordulópontjánál megszakítva udvarias főbólintással kérte szemközti asztaltársát, megtisztelné-e a szíverősítő üvegcse átnyújtásával, s máris félrebillent fejjel (egy évszázadnyi illemóra sem taníthatná meg e nyájas mozdulatot), amit a palack egyidejű és azonos értelmű, de ellentétes irányú megbillentése követett, szavakkal kifejezhetetlen egyszerűséggel megkérdezte az elbeszélőt, tölthet-e, *Mais bien sûr,* nemes idegen, felelte az

vidáman, *et mille compliments*. Feltétlenül és soha jobbkor. Boldogságom megkoronázásának más hija sem volt immár, mint e kupa. Ám Isten engem úgy segéljen, ha nem volna egyebem, mint kenyérhéja tarisznyámban és egy kupa forrásvizem, ó. Uram, jó szívvel megelégednék vele, és mély alázattal térdepelnék a puszta földre hálát adván az égi hatalmaknak a boldogságért, melyre a Minden Jók Adója engem méltatott. E szóval ajkához emelte a kupát, elégedetten húzott egyet a szíverősítőből, végigsimította a haját, s megnyitván keblét, kirántott onnan egy selyemszalagon függő képtartó medált, melyet óva őrzött mind azóta, hogy A Hölgy keze vonását tette reá. Végtelen gyöngédséggel szemlélve arcvonásait, Ah, Monsieur, mondta, ha Ön úgy látta volna Öt mint én saját szememmel ama szívre ható pillanatban, kényes vállkendőjében és csábos új kalapkájában (születésnapi ajándék, ahogy elárulta nekem), keresetlen hanyagságban, olvadó gyöngédségben, ó, lelkemre mondom, önt is, Monsieur, nagylelkű természete arra ösztökélte volna, hogy feltétel nélkül megadja magát az ilyen ellenség kezébe, vagy örökre otthagyja a csatateret. Istenemre mondom, életemben így meg nem hatódtam. Hozsánna néked Uram, napjaimnak Szerzője! Háromszorosan lesz boldog, akit ily angyali teremtés tüntet ki kegyeivel. A szavaknak szónoki zengést adott érzelmes sóhaja, azzal visszarejtette az arcképes érmét inge alá, s szemét megtörölve újra sóhajtott. Malasztod Kegyelmes Kiárasztója minden teremtményre, mily hatalmas és egyetemes lehet Jármaid legédesebbike mely nyűgöz urat és szolgálót, egyszerű pásztorfiút és úri piperkőcöt, szerelmest a gáttalan szenvedély tavaszán és az érett évek meggondolt férfiját. De lám, uram, elkalandozom. Mily zagyvák és tökéletlenek a mi gyönyörűségeink a Hold alatt! Átkok átka! kiáltotta gyötrelmesen. Bár az Úr bölcsességében emlékeztetett volna magammal vinni köpenyemet! Itt reped meg a szívem, ha rá gondolok. Akkor zuhoghatott volna bár hétszeres zápor, rá se hederítettünk volna. De átkozott legyek, kiáltotta, homlokára csapva, hiszen holnap is lesz nap, a mennydörgős ménkűbe, ismerek egy boltost, *marchand de capotes,* Monsieur Poyntz, vehetek tőle egy *livre* árán olyan francia módi köpenyt, hogy hölgyet még soha jobban nem óvtak az elázástól. Ugyan, ugyan, kiáltott közbe Le Fécondateur, barátom Monsieur Moore, a tökéletes utazó (épp most osztottunk meg egy palackot *avec lui* a város legkiválóbb elméinek körében) a koronatanúm, hogy túl a Jóreménység fokán, *ventre biche*, olyan esők vannak, hogy a legellenállóbb köpenyen is áthatolnak. Az ilyen tomboló zápor, meséli nekem *sans blague*, nem egy szerencsétlen

flótást küldött gyorspostával a másvilágra. Piha! Egy *livre*? kiáltja Monsieur Lynch. E suta kellékért egy *sou* is sok. Egy esernyő, ha a tündérgomba kalapjánál nem nagyobb, százszor többet ér az efféle szükségmegoldásnál. Magára adó nő sose viselne ilyet. Ma mondta éppen drága Kittym, hogy inkább táncolna az özönvízben, semmint hogy ilyen bárkában koplalja ki a megváltást, miközben emlékeztetett (ledér pirulással sugdosva fülembe, holott élő lélek nem kaphatta el szavát, csak cikázó pillangók), hogy Természet asszony isteni sugallata szerint, melyet szívünkbe ültetett, és azóta közmondásossá vált, *il y a deux choses*, amihez az eredendő ártatlanság öltözete, mely egyéb körülmények között szeméremsértőnek minősül, a legmegfelelőbb, mondhatjuk, az egyetlen lehetséges viselet. Az egyik, mondta Kittym (és itt az én édes kis filozófusom, mikor fölsegítettem csézájára, szavai nyomatékául, finoman megcsiklandozta nyelvével fülem külső járatát) az egyik a fürdés... De itt éles csengőszó szakította félbe értekezését, mely oly dús ígérete volt tudományos tapasztalataink bővültének.

A gyülekezet vidám zajának közepette megszólalt a csengő, és míg a lehetséges okot találgatták, Miss Callan lépett be, s miután néhány halk szót suttogott az ifjú Mr. Dixonnak, a társaságot mély meghajlással üdvözölve visszavonult. Ha csak pillanatra is jelent meg a duhajkodók körében egy ilyen hölgy, a mértékletesség erényének e megtestesülése, akiben a szépség szigorúsággal párosult, megjelenése a legszabadszájúbbak sziporkáit is megfékezte, távozása azonban szabad utat nyitott a trágárság újabb kitörésének. Az eszem megáll, szólott Costello, e hitvány alak, akit a szesz fűtött. Elsőrangú tenyészállat! Ide a rozsdás bökőt, hogy találkát kért! Így van, te nyavalyás? Hát így mennek itt a dolgok? Teringettét, úgy van csakugyan, mondta Mr. Lynch. A Mater ispotályban ez a bevett procedúra. A patvarba, vajon O'Gargle doktor nem csiklandozgatja-e az apácákat az álluk alatt? Üdvösségemre, ezt Kittymtől hallottam, aki ápolónő ott vagy hét hónapja. Istenőrizzen, doktorúr! kiáltott fel a kankalinmellényes titán nőies mosolyt affektálva, és egész teste illetlenül vonaglott, hogy lehet így meggyötörni az emberi testet! A gaz himpellér! Te jó ég, egészen elgyengültem. Te is megéred a pénzed, akár a drága kis Katekisszpussz atya! Az ám! Itt fulladjak meg az első kortytól, ordított Costello, hogy ha a nővérke nem családi örömöknek néz elébe! Meglátom én, ha egy hölgynek élesztő van a hasában, elég csak rája nézzek! A fiatal sebész azonban felkelt az asztaltól és engedelmet kért a társaságtól a távozásra, mivel a nővér e

pillanatban értesítette, hogy szükség van rá a szülőszobán. Az isteni gondviselés jóvoltából befejezéséhez érkezett az *enceinte* hölgy szenvedése, melyet dicséretes állhatatossággal viselt, és most egy életerős fiút hozott a világra. Nehezen tűröm el azokat, mondta, akiknek nincs szellemük a vidításhoz, sem elméjük az okításhoz, és közben egy oly nemes hivatást piszkolnak, mely, tisztelet az Istenségnek, a legnagyobb hatalom az emberiség boldogításában. Bizton állíthatom, hogy szükség esetén tanúk légióit idézhetném önök elé, akik e hölgy nemes erőfeszítéseit a legmagasabbra értékelik és nemhogy hírhedettnek nem mondják, hanem az emberi erény dicső útmutatóját látják benne. Nem szenvedhetem az ilyen alakokat! Hogyan? Befeketíteni a szeretetre méltó Miss Callant, nemének ragyogó csillagát és nemünk bámulatának méltó tárgyát? És épp egy olyan pillanatban, amely a legjelentősebb ama porból vétetett apró gyermek életében? Elgondolni is rettenet! Borzadva nézem ama faj jövőjét, amelybe a rosszakaratnak ily magvait vetették, hogy Horne házában nem adatik illő tisztelet anyáknak és szüzeknek. Miután dörgedelmével könnyített a lelkén, köszöntötte a jelenlévőket és az ajtó felé vonult. A helyeslés moraja követte és többen azon voltak, hogy a hitvány mocskolódót minden további hűhó nélkül kipenderítsék, mely tervüket nyomban foganatosították volna megfizetvén neki, ámde a vétkes féket vetett nyelvére esküdözve hajmeresztő fogadkozásokkal (a cifrázásnak mestere volt), miszerint sosem született nálánál jámborabb fiú az igazak nyájában. Itt tapossátok ki a beleimet, mondta ő, ha nem igaz, hogy engem mindig a legnemesebb érzelmek hevítettek, és Frank Costellót csak arra nevelték, hogy tiszteld apádat és anyádat, kinek lekváros buktája és felfújtja párját ritkította, melyekre szerető szívvel gondolok vissza mindétig.

Ám térjünk vissza Mr. Bloomhoz, aki, bár belépvén rögtön megérezte a szemérmetlen csúfolódás szellemét, akkor betudta ezt amaz életkornak, melyet gyakorta vádolnak a könyörület hiányával. Ezek az aranyifjak, való igaz, úgy tobzódtak a szertelenségben, akár a nagy gyerekek: zajosan örvénylő vitáiknak szavai hol érthetetlenül, hol közönségesen csengtek: értelme viszolygott kötekedő hangjuktól és vérlázító *mot*-jaiktól: s az illem kívánalmait sem kerülgették aggályos tapintattal, bár ifjú ösztöneik robbanó ereje mellettük szólt. Ám Mr. Costello szavai éppenséggel felkavarták a gyomrát, hiszen vágott fülű, púpos szörnyszülöttnek látta e nyomorultat, kit nyílván fattyúként, szájában foggal s lábbal előre rángattak a világba, amit a szülészfogó nyoma a fején eléggé igazolni is látszott, s e benyomás eszébe

idézte a teremtés ama hiányzó láncszemét, melyet az elmés néhai Mr. Darwin oly igen vágyott fellelni. Elhagyta már a sors által kiszabott éveinek feleútját, mely a lét ezer viszontagságán vezetett keresztül, s minthogy óvatos csillagzat alatt született és személyében is ritka előrelátással rendelkezett, képes volt szívében lecsillapítani a feltoluló indulatokat, a legmegfelelőbb óvintézkedésekkel vágva elébük, és keblében a tűrés oly gazdagságát táplálta, amit az alacsony lelkületűek kigúnyolnak, az elhamarkodottan ítélők lefitymálnak, s amit mindenki elviselhetőnek tart, de épp csak elviselhetőnek. Azokról, akik a női törékenység kárára próbáltak szellemesnek mutatkozni (aminek a gondolata is mindig távol állt tőle), úgy vélekedett, hogy nem kaptak tisztes nevelést, és nem érdemlik meg az úriember nevet: azok számára viszont, akik minden belátásukat elvesztvén immár nem veszthettek egyebet, még mindig ott a tapasztalat erős ellenmérge, amely sietős és dicstelen visszavonulásra kényszerítheti arcátlanságukat. Nem mintha nem érzett volna együtt a lelkesült ifjúsággal, mely fittyet hányva a vén totyakosok keserveinek vagy a szigorú elmék zsémbelődésének örökkön (amint az égi tisztaságú Szent író írja) a tiltott fa gyümölcsét kívánja, odáig azonban mégsem ment, hogy az emberiesség szavát elhallgattassa magában egy úri hölgy iránt, aki kiszabott kötelességét teljesíti. Összegezvén, noha a nővér szavaiból a szülés gyors lezajlására következtetett, be kell ismerni, nem csekély mértékben megkönnyebbült arra a gondolatra, hogy ez a kegyetlen megpróbáltatások balcsillagzata alatt indult eset ismét tanúságot tesz a Legfelsőbb Lény irgalmáról és jóságáról.

Ennek szellemében öntötte ki szívét szomszédjának, mondván, ha nyilváníthatja véleményét (habár nem is jogosult talán), kijelenti, hogy hideg elme és kőszívű jellem, aki nem ujjong a gyermekágy szép gyümölcséről szóló legfrissebb hírek hallatán, ha már ily kínokat kellett átélnie az asszonynak, ki nem is tehet az egészről. A kinyalt ficsúr azt válaszolta, hogy állapota okozójának csakis a férj tekintendő, legalábbis így illenék, hacsak a hölgy nem második Efezusi Matróna. Van szerencsém közölni a társasággal, mondta Mr. Crotthers, az asztalt csapdosván adva visszhangzó nyomatékot szavainak, hogy a vén Glórihalleluja ma ismét megjelent: idősebb férfiú pofaszakállal, és orrhangon érdeklődött, beszélhetne-e egy pillanatra Wilhelminával, drága életemmel, ahogy nevezi. Meghagytam neki, hogy legyen készen, mert az esemény immár rögvest elkövetkezhet. Megmondom én kerek perec. Igazán csak elismeréssel nyilatkozhatom e vén kecske férfiúi képességeiről, hogy még egy gyereket ki tudott belőle csikarni. S dicsérte

mindenki a maga módján akkor, bár az említett ficsúr fenntartotta előbbeni véleményét, hogy inkább valamely idegen, semmint hitvestársa volt a résen: egyházi férfiú, fáklyahordozó (erényes), avagy vándor házaló, aki minden háztartásban szükséges holmikat árul. Különös dolog, társalgott önmagával a vendég, az a csodálatos és páratlan képessége a metempszichózisnak, melynek ezek birtokában vannak, hogy a szülőszoba és a boncterem léhaságuk iskolája, s lám az orvosi cím puszta megszerzése e nyegléket egyetlen csapásra oly mesterség példás gyakorlóivá alakítja át, melyet a legtöbb ember, akiben bármi kiválóság akad, a legnemesebbnek tekint. De, tette hozzá továbbá, könnyen meglehet, hogy szabad folyást kell engedniük a felgyülemlett érzéseknek, melyek egyként nyomasztják őket, mert nem egyszer megfigyeltem már, hogy holló a hollóval együtt nevet.

De hát mi jogon, kérdezhetnénk pártfogójától, a nemes lordtól, vajon mi jogon tekinti magát ez az idegen, akit csak egy herceg kegye ruházott fel polgári jogokkal, államügyeink legfelsőbb döntőbírájának? Hol marad a hála, melyre az alattvalói hűség kötelezné? A legutóbbi háborúban, valahányszor az ellenség ideiglenes előnyöket szerzett röppentyűivel, nem ragadta-e meg az alkalmat nemzetének ez árulója, hogy szót emeljen a birodalom ellen, melynek bekéredzett alattvalója, miközben csak a négy-százalékáért reszketett? Elfelejtette talán mindezt, ahogy elfelejtette mindazon jótéteményeket is, melyekben részesült? Vagy arról van-e szó, hogy mindenkit felültetett, s végül magát tette lóvá, ha a híresztelések nem csalnak, tulajdonmagának egyetlen élvezője lett? Távol legyen lovagias becsületünktől, hogy egy tiszteletre méltó úrihölgy, egy daliás őrnagy leánya hálószobájának titkát firtassuk, vagy a gyanú alattomos árnyát vessük erényére, de ha már ez alak figyelmünket vakmerően kihívja (érdekével szöges ellentétben): ám legyen. Szerencsétlen asszonytól oly soká és oly következetesen vonta meg törvényes jogát, hogy férje szidalmazásait végre is más érzéssel alig fogadhatta, mint a kétségbeesettek gúnykacajával. Ő szaval itt, mint holmi erkölcsbíró, a kegyesség pelikánjának megtestesülése, ki a legkisebb lelkiismeret-furdalás nélkül, megfeledkezve a természet rendjéről, törvénytelen viszonyra tört egy alantas társadalmi állapotú szolgálóval! Nos, ha a ledér nőszemély súrolókeféje nem szolgált volna őrangyalául, éppoly verembe esett volna, mint az egyiptomi Hágár! Megátalkodottsága a legelők kérdésében közismert, és Mr. Cuffe jelenlétében ingerelt egy fölháborodott marhagazdát gunyoros visszavágásra, melynek szavait a nyers őszinteség és a pásztorélet bájai hatották át. Nem

illik hozzá sehogy sem ez a szenteskedés. Nincs-e portájához közelebb egy parlagon heverő mező, mely csak az ekevasára vár? Második természetévé vált a szokás, amely serdülőkorban is megrovást érdemel, de érett korban gyalázat. Ha már Gileád balzsamát kuruzslószerek és kétes ízlésű bölcsességek formájában arra pazarolja, hogy a kicsapongok éretlen nemzedékének egészségét visszaadja, cselekedeteit legalább összehangolhatná az általa vallott tanokkal. Házastársi lelkiismerete oly titkok lerakata, melyeket az illem vonakodik felnyitni. Holmi hervadt szépség parázna suttogásai kárpótolhatják egy elhanyagolt és bűnbe taszított házastársért, de az erkölcsnek ez az újdonsült bajnoka és bűnök orvoslója a legjobb esetben is csupán egzotikus fa, mely gyökereit honos keleti földjébe eresztve virágzott és gyarapodott és balzsamos nedvekben bővelkedett, de mérsékeltebb éghajlat alá átplántálva gyökerei elvesztették hajdani erejüket, szivárgó nedve pedig pállott, savas és terméketlen.

A jó hírt a második ispotályosnővér a Magas Porta szertartásos szokásrendjét idéző körültekintéssel tudatta a bennlakó segédfelcserrel, ki viszont tovább tudatta a gyülekezettel, hogy örökös született. Mikor a segédfelcser átvonult a női lakosztályra, hogy az előírt szülés utáni szertartásokon a belügyminiszter és a titkos tanácsnokok jelenlétében részt vegyen, az egyetemes kimerültségtől és egyetértéstől hallgatag, virrasztásuk hosszúságától és ünnepélyességétől elgyötört delegátusok, az örömteli eseményben remélve felhatalmazást, amit a komorna és a seborvos együttes távolléte is megkönnyített, ismét vad szócsatában törtek ki. Hiába hangzott Bloom Hirdetésszerző Úr csillapítani, zabolázni, csitítani próbáló hangja. A pillanat túlságosan kedvezett ama csapongó szóáradatnak, amely az egyetlen összekötő kapocsnak tetszett ily eltérő kedélyek között. A helyzet minden mozzanata bonckésük alá került sorban: a fivérek méhen belüli ellenszenve, a császármetszés, a posztumusz bekövetkező apává, és ami a ritkább eset, anyává válás, a testvérölésnek a Childs-gyilkosság néven ismert esete, amelyet Bushe Ügyvéd Úr szenvedélyes védőbeszéde tett emlékezetessé, kieszközölvén az ártatlan vádlott felmentését, az elsőszülöttséggel járó jogok, a kettes és hármas ikreket illető királyi jutalom, a vetélés, a színlelt avagy palástolt magzatgyilkosság, a szív nélküli *fetuso in foetu*, az elzáródás következtében fellépő aproszópia, egy bizonyos kínai kínos állatlansága (Mulligan Kandidátus Úr felvetése) az állkapocscsontoknak a mediális vonal mentén történt tökéletlen egyesülése következtében, oly módon, hogy (mint mondotta) az egyik fül hallhatta, mit beszél a másik, az anesztézia vagy

könnyű narkózis előnyei, a tolófájások elhúzódása előrehaladott terhesség idején fokozott érfali nyomás következtében, az amniotikus víz idő előtti elfolyása (amit a jelen eset is példáz) és a méhszepszis következésképpeni veszélye, mesterséges megtermékenyítés befecskendezés által, a méh visszahúzódása a meno-pauza következtében, a fajfenntartás problémája erőszakos nemi közösülés áldozatául esett nőknél, a szülésnek ama rémisztő válfaja, amit a brandenburgiak *Sturzgeburt*nak neveznek, a multiszeminális, többmagvú és szörnyszülés nyilvántartott esetei a katamenikus periódus során avagy vérrokon szülők között történt nemzés folyományaképp – egyszóval az emberi nativitás mindazon esetei, melyeket Arisztotelész osztályozott mesterművében színes litografikus képmellékletekkel. A szülészet és törvényszéki orvostan legsúlyosabb problémáit ugyanazzal a lelkesedéssel tárgyalták, mint a terhesség idejének népi babonáit, amilyen például a karámkerítésen való átlépés tilalma, nehogy a mozgás következtében a köldökzsinór megfojtsa a magzatot, és az afféle javallatok, hogy ha az asszony igen tüzelő vágyat érez s kellő kielégülést nem kap, akkor semmiképp se tegye a kezét személyének ama tájára, amelyet régi szokás szentelt a testi fenyítés helyéül. A nyúlszáj, festenyes anyajegy, számfeletti ujjak, négerfolt, eperszemölcs és vörösborpetty rendellenességeit egyikük úgy fogta fel, mint az időnként születő disznófejű (Madame Grissel Steevens esetéről hogy feledkezhettek volna meg!) avagy állatszőrű csecsemők *primafacie* és természetszerűen hipotetikus magyarázatát. A plazmikus emlékezés hipotézise, melyet Kaledónia követe ismertetett, méltón képviselve országának metafizikus hagyományait, ily esetekben az embrionikus fejlődés elakadását feltételezi valamely emberi fokot megelőző szinten. Egy idegen küldött mindkét nézettel szemben már-már meggyőződésnek tetsző hévvel tört lándzsát a nők és hím állatok közösülésének elmélete mellett, érvei meggyőző erejét olyan fabulákra vezetve vissza, mint például a Minotauroszé, miként azt a pallérozott tehetségű latin költő hagyományozta az utókorra az *Átváltozások* lapjain. Szavai azonnali hatást váltottak ki, amely azonban nem tartott soká. A gyorsan keltett benyomást könnyedén elhomályosította Mulligan Kandidátus Úr szónoklata, ki a tréfálkozásban felülmúlhatatlannak bizonyult, a takaros, tiszta öregembert nevezvén meg a vágy végső tárgyaként. Ezzel egy időben, miután Madden Küldött Úr és Lynch Kandidátus Úr között heves vita támadt ama hit- és jogtudományi kérdésben, hogy mi történik, ha a sziámi ikrek közül az egyik elébb halálozik el, a talányt közös megegyezéssel Bloom

Hírdetésszerző Úr elé utalták, avégből, hogy haladéktalanul terjessze azt Dedalus Aldiakónus Úr elé. Ez utóbbi, ki mindeddig hallgatott, talán hogy természetfölötti komolyságával az általa viselt öltözék méltóságát emelje, vagy talán belső sugallatnak engedelmeskedvén, kijelentette, sőt, mint némelyek vélték, odavetette az egyház felső parancsát, miszerint amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza.

Ám Malakiás története mindnyájukban megfagyasztotta a vért. Elébük varázsolta a színt. A titkos ajtó a kandalló mellett kinyílt és a fülkében megjelent... Haines! Melyikünket ne járt volna át a borzongás? Egyik kezében mappa, tele kelta irodalommal, másik kezében fiola, felirata *Méreg*. Megdöbbenés, iszonyat, undor sápasztott minden arcot, miközben kísérteties vigyorával körbehordozta rajtuk tekintetét. Számítottam az efféle fogadtatásra, kezdte vérfagyasztó nevetéssel, alighanem a történelem az oka. Igen, ez az igazság. Én vagyok Samuel Childs gyilkosa. És ha sejtenétek büntetésemet! Az alvilág engem már nem riaszt. Örök jelenés kísért. Ördög és pokol, miképpen lelhetnék én valaha nyugalmat, motyogta, hiszen Dublin városát járom mindazóta, terhével dalaimnak, ő pedig a nyomomban ludvérc vagy táltosbika képében? Az én poklom, Írország pokla ez az élet. Mivel nem próbáltam elfeledtetni bűnömet! Mulatozás, varjúvadászat, kelta nyelv (el is szavalt valamit), laudanum (fioláját ajkához emelte), sátortáborozás. Hiába! Szelleme lesben áll. Egyetlen remény e hűs edény... Ah! Megsemmisülés! A fekete párduc! E kiáltással hirtelen eltűnt és az ajtó becsukódott. Feje egy perccel később megjelent a szemközti ajtóban, mondván: Viszontlására a Westland Row állomásnál tizenegy óra tízkor. Azzal eltűnt. A tékozló házigazda szeméből könnyek csorogtak. Az igazlátó égnek emelte kezét mormolván: Mananaán bosszúja: A bölcs azt ismételte: *Lex talionis*. Szentimentális az az ember, aki anélkül élvez, hogy a tett mérhetetlen adósságát magára vállalná. Malachiáson erőt vettek érzelmei és elhallgatott. A titokról lehullt a lepel. Haines a harmadik testvér. Igazi neve Childs. A fekete párduc tulajdon apjának szelleme. Kábítószerekkel él, hogy bűnét elfelejtse. Köszönöm, rám fért. A magános ház a temető mellett lakatlan. Lélek sem fog élni ott. A pók hálóját magányban szövi. Éji patkány kukucskál lyukából. Átok van rajta. Kísértetjárta ház. A gyilkos tanyája.

Mennyi idős az ember lelke? Amiként megvan benne a képesség, hogy kaméleonként váltogassa színét minden új találkozáskor, örvendezzék jókedvűekkel és gyászoljon elesettekkel, a lélek kora éppoly változékony, mint hangulata. Leopold, amint itt ül, emlékein kérődzve, egyszer csak nem

a higgadt hirdetési ügynök és szerény kisbefektető többé. Két évtized tűnt el hirtelen. Íme az ifjú Leopold. Retrospektív elrendezésben, mint tükröt a tükörben (csiribí-csiribá!) szemléli önmagát. Ifjú alakja látható, koraérett férfiasságában, amint egy fagyos reggelen kilép a Clanbrassil Street egy régi házából, megy a gimnáziumba, táskája vállán átvetve, benne derék karéj búzából való kenyér, az anyai gondosság jele. Vagy ugyanaz az alak, egy év elteltével talán, első keménykalapjában (az volt ám a nap!), már ifjú utazó, máris teljes jogú képviselője a családi cégnek, felszerelve rendelési könyvvel, illatos zsebkendővel (nem csak dísz), fényes csecsebecséket tartalmazó táskával (ó jaj, a múlté már az ilyesmi) meg egy nagy adag, könnyen előkapható, hízelgő mosollyal az ilyen-amolyan félig rábeszélt háziasszonynak, aki ujjain számolja ki az árat, vagy bimbózó szűznek, aki félénken fogadja (de szívből-e? ez a kérdés!) kiszámított kézcsókjait. Az illat, a mosoly, de ezeknél sokkal inkább a fekete szempár és a behízelgő beszéd alkonyatra számos megrendelést vitt haza a cég fejének, aki hasonló munkálatok végeztével ott ül a családi tűzhely mellett (biztos lehetsz benne, egy adag főtt tészta melegszik), pátriárkái pipával, s teknőckeretes szemüvegén át múlt havi újságot olvas, valahonnan a kontinensről. De most, csiribi-csiribá, a tükör bepárásodik, és az ifjú kóborlovag eltűnik, összezsugorodik, apró ponttá enyész a ködben. Már ő maga a családapa, és ezek körülötte fiai lehetnének. Ki tudja? Bölcs apa, aki tudja, ki a gyermeke. Nyirkos éjre emlékszik vissza a Hatch Streeten, a vámraktárak közelében, az elsőre! Ketten (a nő szegény pária, a szégyen gyermeke, enyém, tied, mindenkié, egy árva shillingért meg a szerencsepennyért) együtt hallják az éjjeli őrjárat nehéz lépéseit, amint két csuklyás árnyék elhalad az új királyi egyetem tövében. Bridie! Bridie Kelly! Soha el nem felejti a nevet, örökké emlékezik az éjre, az első éjre, a nászéjszakára. Összefonódnak a legmélyebb sötétben, kívánó a megkívánttal, és szempillantás alatt (*fiat*!) fény árasztja el a világot. És összenőtt ott szív a szívvel? Nem, nyájas olvasó. Egy sóhajtás és vége volt, de – állj! Vissza! Nem szabad! A szegény leány borzadállyal menekül a ködbe. Sötétség arája, éjszaka leánya. Hogyan merné befogadni a nappal aranyfényben ragyogó csecsemőjét! Nem, Leopold! Se név, se emlék téged meg nem vigasztalhatnak. Erődnek amaz ifjonti reménye elvétetett tőled – és mivégre. Ágyékodból nem támad fiú. Nem lesz immár senki Leopoldnak, ami Leopold volt Rudolphnak.

A hangok keverednek és gomolygó csenddé olvadnak össze: csenddé, mely a tér végtelensége: és a lélek fürgén, csendesen átlebeg az egykor élt

nemzedékek megannyi tartománya felett. Egy tartomány, hol örökösen száll alá a szürke alkony, sosem hull le a széles, zsályazöld legelőkre, árasztva homályát és beborítva mindent nem múló csillagharmatával. Suta léptekkel követi anyját – kanca, vezeti csámpás csikaját. A homály fantomjai ők, de alakjuk prófétai ihlettel formált, karcsú, formás tompor, ruganyos és inas nyak, szelíd, értelmes koponya. Homályba hullnak, bús fantomok: tovatűntek. Agendath puszta föld, a rikoltó bagoly meg a búbos banka tanyája. Netaim aranya semmivé lett. És jönnek a felhők országútján, lázadás morajló mennydörgésében, fenevadak szellemei.

Huhu! Hallga! Huhu! Parallaxis jár mögöttük, ösztökéje villámlás, szemöldöke skorpió. Jávorszarvas és jaktulok. Basán és Babilon bikái, mamut és masztodon, csordákban özönlenek a *Lacus Mortis*, az elsüllyedt tenger felé. A zodiákus fenyegető, bosszúszomjas hordája! Felhőket hágva bőgnek, szarvasok és egyszarvúak, ormányosok és agyarasak, oroszlánsörényűek és óriásagancsosak, sártúrók és csúszómászók, rágcsálók, kérődzők és vastagbőrűek, morgó, mozgó masszájuk megöli a Napot.

Tovább dübörögnek a holt tenger felé, hogy igyanak, nem enyhülő szomjjal és borzalmas kortyokban, a só kiapadhatatlan, álmos áradatából. És a lóalakú jel újra megnő, az elhagyatott mennybolt nagyítja, nem, már a mennyboltnál is nagyobb, végül hatalmasan a Szűz háza fölé emelkedik. És lássátok ím, a metempszichózis csodája, ő az, az örökkévaló menyasszony, hajnalcsillag hírhozója, menyasszony, örökkön szűz. Ő az, Martha, te elveszített, Millicent az ifjú, a drága, a sugárzó. Mily békésen kél most, plejádok közt királynő, fény előtti utolsó órában, lábán a szandál színarany, haján a fátyol hogyishívják muszlinselyem. Arad, áramlik csillagszülte teste körül és szétözönlik a zafír, smaragd, mályva és vaníliavirág, csillagközti szél hideg hullámain lebegve, kanyarogva, tekeregve, szinte szédeleg, kígyózva titokzatos írást ró az égre, míg a jelképek miriádnyi metamorfózisából fellángol az Alpha, a háromszögletű rubin jel a Taurus homlokán.

Francis a régmúlt évekre emlékeztette Stephent, mikor együtt jártak iskolába Conmee idejében. Glaukón, Alkibiadész, Peiszisztratosz felől kérdezősködött. Hova lettek? Egyikük sem tudta. A múltról és fantomjairól beszéltél, mondta Stephen. Minek is gondolni rájuk? Ha életre hívom őket a Léthé vizein keresztül, nem gyűlnének-e mind körém első szavamra, szegény kísértetek? Ki gondolná? Én, Bousz Sztephanoumenosz, bikabarát bárd, én vagyok életük ura és adója. Rakoncátlan fürtjeit szőlőlevelek

koszorújával koronázta, Vincentre mosolyogva. E válasz és levelek, mondta neki Vincent, inkább díszedre válnak majd, ha több, sokkalta több nevezheti nemzőjének géniuszodat, mint egy kalapra való könnyed óda. Mindazok, kik javadat kívánják, ezt remélik. Mindenki vágyva vágyja látni a művet, melyet tervezel, hogy Sztephaneforoszként üdvözölhessenek. Szívből kívánom, hogy ne okozz nekik csalódást. Ó, nem, Vincent, mondta Lenehan, kezét szomszédja vállára téve, ne félj. Nem hagyhatta ott anyját árván. A fiatalember arca elsötétült. Mindnyájan láthatták, mily fájdalmas volt, hogy ígéretére s friss gyászára emlékeztették. Bizonyára visszavonult volna a tivornyától, ha a lárma és vetélkedés nem lett volna ír sebeire. Madden öt drachmát vesztett Jogaron, puszta szeszélyből, csak a zsoké neve miatt: Lenehan ugyanannyit. Elmondta, hogy volt a verseny. Lehullt a zászló, és hajrá neki, a kanca szépen megugrik, nyergében O. Madden. Vezeti a mezőnyt. Hangosan dobognak a szívek. Még Phyllis sem tudott uralkodni magán. Kendőjét lobogtatta és kiabált: Hurrá! Nyer Jogar! De mikor ott vannak a cél előtt és mind szorosan egymás mellett futnak, a sötét ló Semmirekellő befogja, eléri, megelőzi. Minden elveszett. Phyllis néma, szemei hervadt szellőrózsák. Júnó, kiáltotta, végem. De szerelmese megvigasztalta és csillogó aranyládikát hozott neki, melyben kerekded cukorkák voltak és Phyllis belekóstolt, Könnye perdült, egyetlenegy. Alaposan elnáspángolt mindenkit, mondta Lenehan, ez a W. Lane. Négy győzelem tegnap, ma meg három. Van még lovas hozzá hasonló? Ültessétek tevére avagy bömbölő bivalyra, és sétagaloppban győz. Ámde viseljük méltón, miként a régiek. Irgalom a veszteseknek! Szegény Jogar! szólt könnyed sóhajjal. Elhullajtotta már a csikófogait. Soha, szavamra mondom, párját nem lelhetjük. Csak rá kell nézni, királynő a többi közt. Emlékszel rá, Vincent? Bárcsak láttad volna az én királynőmet ma, mondta Vincent. Mily ifjú és sugárzó volt (Lalage szépsége fakó mellette) sárga cipőjében és muszlinruhájában, nem tudom a pontos nevét. Virágukban voltak a gesztenyefák, árnyuk ránk borult: elnehezült a levegő csábos illatuktól és a körülöttünk lebegő virágportól. Ahol a nap áttört a lombok között, az ember egy kövön halomszám süthetett volna korinthoszi mazsolával töltött kalácsot, amilyeneket Periplepomenosz árul bódéjában a hídnál. De hát semmi harapnivalója nem volt, legföljebb a karom, és komiszul bele is vájta fogacskáit, ha túl szorosan öleltem. Egy hete betegen feküdt, négy napig a heverőjén, de ma szabad volt, dévaj, fütyült minden veszélyre. Ilyenkor a legelbájolóbb. És a csokrait ha látnád! Szilajságában learatott mindent

körülöttünk, ahogy egymás mellett feküdtünk. És ez igazán köztünk maradjon, kedves barátom, ki nem találod, ki jött szembe, mikor visszafelé tartottunk a mezőről. Conmee személyesen! Ott sétálgatott a sövény mentén, olvasott, biztos valami breviáriumot, és könyvjelzőnek kétségkívül Glycera vagy Cloé szellemes levelét használta. Az édes teremtés bíborvörös lett zavarában, úgy tett, mintha ruhája apró rendetlenségét igazítaná el: ágacska akadt rá, mert maguk a fák is bókolnak neki. Mikor Conmee továbbment, megnézte arca kedves kis visszfényét tükröcskéjében, ami mindig nála van. De Conmee nyájas volt. Elmenőben áldását adta ránk. Az istenek is nyájasak mindig, szólt Lenehan. Ha nem volt szerencsém Bass kancájával, talán itala szívélyesebben szolgál. Kezét egy boroskancsóra tette: Malachi észrevette és megállította mozdulatát, az idegenre mutatva és a skarlát címkére. Csak óvatosan, suttogta Malachi, őrizzük meg a druidák csendjét. A lelke messze jár. Egy látomásból felriadni talán éppoly szenvedés, mint megszületni. Bármely tárgy, ha erősen nézünk reá, az istenek romolhatatlan eónjai felé nyíló kapu lehet. Te másképp vélekedsz, Stephen? Theoszophosz is így mondta nékem, felelt Stephen, akit egy korábbi életében egyiptomi papok bevezettek a Karma törvényének titkaiba. A hold narancstüzű urai, így mondta Theoszophosz, egy egész hajóra való, a holdlánc Alpha bolygójáról, nem öltötték magukra éteri másaikat, ennélfogva a második konstelláció rubinszínű egói által inkarnálódtak.

Mindazonáltal le kell szögezni, hogy az az elrugaszkodott feltevés, miszerint ő valamiféle borongásnak vagy holmi delejes állapotnak adta volna át magát, teljes egészében a legsekélyesebb jellemek koholmánya, és egyáltalán nem felel meg a valóságnak. A szóban forgó egyén, akinek látószervei a fenti események épp e kritikus pillanatában kezdték a megelevenedés nyilvánvaló jeleit mutatni, éppoly éber volt, mint bármelyik eleven ember, ha épp nem éberebb, és ha netalán valaki ezzel ellenkező feltevést dédelgetett volna, hamarosan be kellett látnia, hogy eltévesztette a házszámot. Az elmúlt mintegy négy perc folyamán szemét mereven bizonyos mennyiségű No. 1 Bassra szegezte, melyet Messrs Bass és Tsa palackozott Burtonon-Trentben, s amely számos további palack társaságában történetesen éppen vele átellenben nyert elhelyezést, azzal a félreérthetetlen szándékkal, hogy skarlátszín megjelenésével bárki figyelmét magára vonja. Pusztán és egyszerűen annyi történt, mint ki is derült a következőkben, oly okok folytán, melyek az ő számára voltak a legvilágosabbak, merőben más fénybe állítva a megelőző eseményeket, hogy a gyermekkorra és a

lóversenyre vonatkozó megfigyelések kapcsán felidézte két-három magánjellegű ügyét, amelyeket illetően a másik kettő oly tudatlan volt, mint a meg sem született gyermek. Végső soron azonban kettejük tekintete egyaránt találkozott, és mihelyt derengeni kezdett előtte a másik azon erőfeszítése, hogy töltsön magának a palackból, önkéntelenül is arra az elhatározásra jutott, hogy maga fog tölteni neki, és eszerint eljárva előbb megragadta a kérdéses folyadékot tartalmazó középméretű üvegedényt, majd terjedelmes űrt idézett elő benne, kitöltve tartalmának jelentős részét, egyidejűleg azonban a figyelemnek feltűnően magas fokáról is tanúságot tett, ügyelvén, nehogy egyetlen sörösüveget is feldöntsön a körülötte lévők közül.

A következő vita kiterjedésében és előhaladásában az élet teljességének vezérfonalát követte. Sem a hely, sem a tanács nem nélkülözte a méltóságot. A vitatkozó felek az ország legélesebb elméi voltak, a tárgy, mellyel foglalkoztak, a legmagasztosabb és legéletbevágóbb. Horne házának díszterme sohasem látott ily rangos és ily színes gyülekezetet, sőt az intézmény vénséges mestergerendái sem hallottak még ily enciklopédikus nyelvezetet. Ünnepélyes volt a szín valóban. Crotthers ott ült az asztal végén, látványos felföldi öltözékében, arca Mull of Galloway sós tengeri levegőjétől piroslott. Szemben vele ott ült Lynch is, aki az ifjúkori züllés és koraérett bölcsesség stigmáit viselte magán. A skót mellett Costellónak, a különcnek helye volt kijelölve, míg az ő oldalán Madden zömök alakja pihent békésen. A rezidens széke ugyan üresen állt a kandalló előtt, de annak két oldalán Bannon alakja a felfedezők öltözékében, gyapjú térdnadrágban, sóval kikészített tehénbőr bakancsban, éles ellentétet képezett Malachi Roland St. John Mulligan kankalinsárga eleganciájával és városi modorával. Végül az asztalfőnél ott ült az ifjú költő, aki pedagógiai küzdelmei és metafizikai kutatásai után egy szókratészi szimpozion kedélyes légkörében talált menedéket, míg jobbra és balra tőle kijelölt helyükön a nyegle jós, azon frissiben a lóversenytérről, és a másik, a vigyázó vándor, akit beszennyezett az utazások és küzdelmek pora, s besarazott a letörülhetetlen szégyen mocska, de akinek tántoríthatatlanul állhatatos szívéből sem csábítás, sem veszély, sem fenyegetés, sem megaláztatás ki nem törülhette amaz érzéki báj képét, amelyet Lafayette ihletett irónja rajzolt meg az eljövendő korok számára.

A legjobb, ha itt és most, a kezdet kezdetén leszögezzük, hogy az a beteges transzcendentalizmus, amelynek Mr. S. Dedalus (Theol. Szkept.)

fenti tételei szerint nyilvánvalóan meglehetősen elszánt híve volt, a leghatározottabban szemben áll minden elfogadott természettudományos módszerrel. A tudomány, nem lehet eléggé hangsúlyozni, kézzelfogható jelenségekkel foglalkozik. A tudósnak, akárcsak az utca emberének, kőkemény tényekkel kell szembenéznie, amelyek elől nem lehet kitérni, és ezeket kell megmagyaráznia legjobb képességei szerint. Kétségkívül lehetnek olyan kérdések, melyeket a tudomány – egyelőre – nem tud megválaszolni, mint például az első probléma, melyet Mr. L. Bloom (Hird. Szakm.) vetett fel a gyermek nemének előzetes meghatározását illetően. Trinacriai Empedoklész véleményét kell-e elfogadnunk, miszerint a jobb petefészek (mások szerint a menstruáció utáni időszak) felelős a hímnemű utódok születéséért, avagy az oly sokáig elhanyagolt spermatozoák vagy nemaspermák a meghatározó tényezők, avagy arról van-e szó, ami felé a legtöbb embriológus hajlik, nevezetesen Culpepper, Spallanzani, Blumenbach, Lusk, Hertwig, Leopold és Valenti: hogy mindkettő közrejátszik? Ez azt jelentené, hogy együttműködésről van szó (amely a természet egyik legkedveltebb eszköze) egyfelől a nemasperma *nisus formativusa*, másfelől a passzív elem szerencsésen választott pozíciója, a *succubitus felix* között. A másik kérdés, melyet kutatónk felvetett, nem kevésbé életbevágó: a gyermekhalandóság. Érdekes azért is, mert mint találóan megjegyezte, mindnyájan egyformán születünk, mégis különféleképpen halunk meg. Mr. M. Mulligan (Dr. Hyg. & Eug.) a közegészségügyi helyzetet hibáztatja, melynek következtében szürke tüdejű polgártársaink orrpolipot, légzési panaszokat stb. kapnak a porban lappangó baktériumok belégzése révén. E tényezők, állítja, továbbá azok a fölháborító látványok, melyekben az utcán van részünk, a fertelmes falragaszok, az összes hitek papjai és terjesztői, a nyomorék katonák és tengerészek, konfliskocsisok közszemlére tett skorbutja, elpusztult állatok kifüggesztett tetemei, paranoiával küzdő agglegények és a termékenyítetlen duennák – mindezek, foglalta össze, felelőssé tehetők a faj potenciáljának hanyatlásáért, esetenként csakúgy, mint általánosságban. A kalipédia, jövendölte, hamarosan és általánosan elfogadott lesz, és az élet becses ajándékai: igazán jó zene, szórakoztató irodalom, népszerű filozófia, tanulságos képek, klasszikus szobrok, mint például Vénusz és Apolló gipszmásolatai, díjnyertes csecsemők művészien színezett fényképei – mindezek az apróságok azt szolgálják majd, hogy a másállapotban levő hölgyek a köztes hónapokat a lehető legélvezetesebb módon töltsék el. Mr. J.

Crotthers (Bacc. Disput.) ezen halálesetek némelyikét hasüregi traumának tulajdonítja az olyan munkásnők esetében, akik műhelyekben nehéz testi munkát végeznek, otthon pedig a házasélet fegyelmének terhét viselik, az esetek túlnyomó többségét azonban a személyes vagy intézményi hanyagságnak, ami újszülöttek sorsukra hagyásában, bűnös magzatelhajtás gyakorlásában vagy a gyermekgyilkosság fertelmes vétkében éri el tetőpontját. Noha az előbbi (a hanyagságra gondolunk) keserű való, idézett esete az ápolónőkkel kapcsolatban, akik elfelejtik megszámolni a tamponokat a hasüregben, ritka ahhoz, hogy mérvadónak tekintsük. Valójában, ha meggondoljuk, a csodálatos éppen az, hogy megannyi terhesség és szülés ilyen simán lezajlik, mindazon emberi gyarlóságaink ellenére, melyek gyakran állnak útjába a természet szándékának. Rendkívül szellemes ötletet vetett fel Mr. V. Lynch (Bacc. Arim.) mondván, hogy mind születésünk, mind halandóságunk, valamint az evolúció összes egyéb jelensége, árapály mozgása, holdszakok, vérmérsékletek, betegségek általában, egyszóval minden a természet óriási műhelyében, távoli naprendszerek megsemmisülésétől egyetlen virág bimbózásáig a nyilvános parkjainkat díszítő megszámlálhatatlan virág között: mindez egy máig feltáratlan matematikai törvényszerűségen alapszik. Mindamellett az az egyszerű, egyenes kérdés, hogy egyébként egészséges szülők gyermeke, mégpedig látszólag egészséges és gonddal nevelt gyermeke miért távozik el korai gyermekkorában (holott az ugyanezen házasságból származó többi gyermek nem), kétségtelenül, miként a költő mondja, visszadöbbent. A természetnek, ebben biztosak lehetünk, megvannak a maga alapos és nyomós okai, akármit is tesz, és az ilyen elhalálozások minden valószínűség szerint valamiféle anticipációs törvénynek tulajdoníthatók, mely szerint az a szervezet, amelybe kórokozók fészkelték be magukat (a modem természettudomány perdöntően bizonyította, hogy csakis a plazmikus anyag minősíthető halhatatlannak), a fejlődésnek mind korábbi időszakában hajlamos elenyészni, és bár ez az elrendezés sérti bizonyos érzéseinket (nevezetesen az anyaiakat), mindazonáltal többünk szerint hosszú távon jótékony hatású a fajra nézve általában, mivel biztosítja a legalkalmasabbak túlélését. Mr. S. Dedalus (Theol. Szkept.) megjegyzése (vagy minősítsük inkább közbevágásnak?), hogy egy mindenevő lény, mely képes megrágni, lenyelni, megemészteni, és a szokványos csatornán láthatólag kvintesszenciális indolenciával kiereszteni olyan változatos tápanyagokat, mint például a sok szüléstől sorvadásnak és üszkösödésnek indult nők, testes

szabadfoglalkozású úriemberek, epe-ömléses politikusokról és sápkóros apácákról nem is beszélve, alighanem gyomrát üdítő, könnyű, kímélő étkezést találhat a tejesmaflák fogyasztásában, mindennél világosabban bizonyítva és igen-igen kedvezőtlen fénybe állítva azon törekvést, melyre fentebb történt utalás. Azoknak felvilágosítására, akik nem ismerik oly benső közelségből a városi vágóhidak működésének részleteit, mint ez a beteglelkű esztéta és filozófustojás magáról felteszi, aki természettudományos kérdésekben tanúsított felfuvalkodottsága ellenére aligha tudná megkülönböztetni a savat a lúgtól, talán érdemes volna leszögezni, hogy amit az alsóbb néposztályok iparengedéllyel rendelkező kifőzdéinek alantas nyelvén tejesmaflának neveznek, nem jelent egyebet, mint a ma született borjú süthető és ehető húsát. Egy legutóbbi, Mr. L. Bloommal (Hird. Szakm.) lefolytatott nyilvános vita alkalmából, a népszerű és nagy tehetségű dr. A. Horne (Okl. Szül-nőgy. Kir. Orv. Koll. Címz. Elnökh.) igazgatásával működő Nemzeti Szülőotthon Holles Street 29, 30, 31 alatti tanácstermében szemtanúk előtt kijelentette, hogy ha már egy nő bekapta a legyet (alighanem költői fordulat a természetes folyamatok egyik legbonyolultabb és legcsodálatosabbikára, a nemi egyesülésre vonatkozóan), ki is kell eresztenie vagy életet adnia neki (szó szerint idézzük), hogy tulajdon életét menthesse. Saját életének kockáztatásával, szólt a vitapartner értelemmel terhes visszavágása, melynek hatását fokozta kimért és higgadt hangja.

Közben az orvos ügyessége és türelme szerencsésen levezette az *accouchement*-t. Nehéz, nehéz idő volt ez orvos és páciens számára egyaránt. Mindent megtettek, amit az orvosi tudás megtehet, és a derék asszony is férfiasan küzdött. Valóban. Harcát méltón megharcolta és most nagyon-nagyon boldog volt. Akik már túl vannak a földi vándorúton, akik már eltávoztak, azok is boldogok most, ha lenéznek a földre és mosolyogva szemlélik e megható jelenetet. Tisztelettel néznek le reá, amint párnáira dűl, szemében az anyaság fénye, amaz éhes vágyakozás a csecsemő-kezecskék után (mily elbájoló látvány valóban), új anyasága első virágában, amint csöndes fohászt rebeg a fentvaló Egyhez, az Egyetemes Hitveshez. És ahogy szerető szemével simogatja gyermekét, már csupán egyetlen további ajándékot kíván: hogy itt legyen mellette drága Doadyja és osztozzon örömében, hogy karjába helyezhesse Isten agyagából ezt a kis morzsát, törvényes ölelésük gyümölcsét. Doady kissé megöregedett (magunk közt szólva), parányit a válla is megereszkedett, de az évek forgószelében komoly

méltóságra tett szert az Ulster Bank College Green fiókjának lelkiismeretes másodkönyvelője. Ó, Doady, régmúlt idők szerelme, most élete hűséges párja, a rózsák messzetűnt ideje nem tér vissza soha tán! Bájos fejét a régi módon rázogatva idézi azokat az időket. Istenem, mily gyönyörűek most az évek ködén keresztül! Képzeletében minden gyermekük ott áll az ágya körül, Charley, Mary Alice, Frederick Albert (ha megmaradt volna), Mamy, Budgy (Victoria Frances), Tom, Violet Constance Louisa, az édes kicsi Bobsy (a dél-afrikai háború híres hőse után nevezték így, a Waterfordi és Kandahári Lord Bobs után) és most frigyük ez utolsó záloga, igazi Purefoy, a félreismerhetetlen Purefoy orrocskával. A szépreményű utódot Mortimer Edwardnak fogják keresztelni Mr. Purefoy harmadunokatestvére, a Dublin Castle-ban székelő Kincstári Behajtóhivatal tisztviselőjének nevére. És az idő kanyarog tovább, de Kronosz apó itt könnyedén fogta fel a dolgát. Ó, kebledből ne szálljon sóhaj, drága Mina, Te pedig, Doady, szórd ki a hamut pipádból, az érlelt hangafából, mely akkor is kedvenced lesz, ha majd érted szól az estharang (reméljük, messze még a napja!), és oltsd el a lámpát, melynél a Szent Könyvet olvasod, mert fogytán már az olaj, és nyugalmas szívvel térj ágyadba, hogy megpihenj. Ő mindenek tudója, és akkor hív Magához, mikor eljő az idő. Harcod te is méltón megharcoltad, és híven teljesítetted férfiúi szereped. Jó uram, kezet rá. Jól vagyon, derék szolga!

Vannak bűnök, vagy (nevezzük őket úgy, ahogy a világ nevezi) rossz emlékek, melyeket az ember szíve legsötétebb mélyein rejteget, de azok csak alkalomra várnak. Az ember hagyhatja, hogy emlékük ködbe vesszen, mintha valójában sohasem lettek volna, és ámíthatja magát, hogy nem is voltak, vagy másképpen voltak, ha voltak. De egy véletlen szó hirtelen életre kelti őket, és feltámadnak, és elébe állnak az embernek a legkülönbözőbb körülmények között, látomásban vagy álomban, vagy miközben tamburin és hárfa nyugtatja érzékeit a hűs este ezüstös némaságában, vagy éjféli lakomán, mikor borral töltekezett. Nem sértő indulattal jő e látomás, mintha gyűlölet hajtaná, s nem bosszúvággyal, mintha ki akarná szakítani őt az élők kötelékéből, hanem a múlt bús gyászleplébe burkolva, némán, távolt idézőn, szemrehányón.

Az idegen egyre azt figyelte, ahogy ily keserű szavak hallatán, melyek némi betegesség, s az élet durva oldalához való vonzódás gyanújába keverték a beszélőt, a vele szemközti arcon lassan visszahúzódik a színlelt nyugalom, melyet, úgy tűnt, a megszokás, vagy valamely betanult fogás kényszerített reá. A megfigyelő emlékezetében jelenet bontakozik ki, amit,

úgy tetszik, egyetlen szó otthonossága idézett fel, oly természetességgel, mintha azok a napok valóban jelenvalók lettek volna itt (miként egyesek vélték), a maguk kínálkozó örömeivel. Frissen nyírott gyepszőnyeg lágy májusi estén, a felejthetetlen orgonák sátora Roundtownban, lilák és fehérek, illatos karcsú nézői a játéknak, nagyon is valós érdeklődéssel a golyók iránt, melyek lassan gurulnak előre a pázsiton, vagy összeütköznek, megállnak, szorosan egymás mellett, kurta, éles koccanással. És túl, a szürke urnánál, ahonnan a víz időről időre elgondolkodó loccsanással indul tova, éppily illatos fürtöket látni, Floey, Atty, Tiny fürtjeit és sötétebb hajú barátnőjükét, s nem is tudom, mi olyan elragadó a mozdulatában, Cseresznyés Madonna, bájos fülönfüggője egypár gyümölcs, perzselő hűvösségük kontrasztja oly finoman emeli ki bőrének egzotikus melegét. Négy-öt éves fiúcska félgyapjú ruhában (nyíló virágok évada, de mily barátságos lesz majd a tűzhely mellett az élet, ha már összeszedték és dobozba rakták a golyókat) áll az urna peremén, nyájas leánykezek segítő biztonságában. Ráncolja kissé homlokát, ahogy ez a fiatalember most, kissé talán túlságosan is tudatosan élvezve a veszélyt, időnként azonban kénytelen arrafelé tekinteni, ahol anyja figyeli a virágzó lugasra nyíló *piazzettá*ról, boldog tekintetében a távolság vagy tán a szemrehányás (*alles Vergangliche*) halovány árnyékával.

Vésd ezt eszedbe, és el ne feledd. Hirtelen jő a vég. Lépj be a születés ez előcsarnokába, ahol igyekvő elmék gyűltek össze, és figyeld meg arcukat. Elhamarkodottságnak, erőszakosságnak nyomát se látni. Inkább az őrködés bensőséges békéje, méltón a hivatalhoz, mit betöltenek e házban: pásztorok és angyalok éber figyelme egy jászol körül egykoron a júdeai Betlehemben. De miként villámlás előtt a sűrű viharfelhők a nedvességnek túlsúlyától terhesen, dagadva táguló tömegekben beborítják a földet és a mennyet végtelen dunnájukkal, szikkadt földek, kába marhák, üszkös bozót és lomb fölött lebegve, míg egyetlen pillanatban egy tüzes nyíl széthasítja legbelsőjüket és a mennydörgés visszhangjai közben a földre zuhog a vízözön. Így és nem másképp történt a változás, vadul és egy csapásra, mikor elhangzott a szó.

Irány a Burke’s! vágtat előre csatakiáltással jó lordom, Stephen, és nyomában a siserahad, kiskakas, nagymajom, zugbukméker, áldoktor, pontos Bloom a sarkukban, általános kapkodás a fejfedőkért, kőrisbotokért, toledói pengékért, panama kalapokért és kardhüvelyekért, Zermatt turistabotokért, mifenéért. Aranyifjak kavargása, úri rendből minden diák. Hüledező Callan nővér a folyosón nem bírja feltartóztatni őket, sem mosolygó sebész, lépcsőn

lejövet jelentve a méhlepényleválás végét, egy font, egy milligrammal se kevesebb. Sodorják magukkal. A kapuhoz! Nyitva van? Hé! Már dőlnek is ki, egyperces versenyfutás indul, mind nekivág bátran. Végső céljuk a Burke's, Denzille és Holles sarok. Dixon is jön utánuk, gorombítja őket, de aztán kacskaringós káromkodással végzi és megy velük. Bloom egy pillanatra a nővérrel marad, hogy legjobb kívánságait küldje a boldog anyának és az újszülöttnek odafenn. Doktor Relax és Doktor Belaksz. A nővérnek is mintha más volna az állapota, nem? Vigyázó őrködése Horne házában színehagyott arcára írta történetét. Mikor már mind elmentek, az anyatermészet sugallatára elmenőben odasúgja: Madame, a kegyed házára mikor száll a gólya?

Odakint a levegő esőpára nyirkosságával terhes, az élet égi eszenciája csillog Dublin utcakövein csillagfényű *coelum* alatt. Isten levegője, Mindenek Atyjának levegője, szikrázó, mindent ölelő, engedelmes levegő. Lélegezd be mélyen. Már annyi szent, Theodore Purefoy, hősi tettet vittél véghez, el nem puskáztad, bizony! Esküszöm, te vagy a legfigyelemreméltóbb ősapa, felülmúlsz mindenkit ebben a locsogó, mindent magába foglaló elegyes krónikában. Döbbenetes! Feleségedben istenalkotta, istenadta lehetőség rejtezett, amelyet te parányi férfimunkával termőre fordítottál. Tarts ki mellette! Szolgáld őt! Küzdj tovább, dolgozz, mint a hű eb, a tudóskodók és malthusiánusok meg akasszák fel magukat! Te vagy a papája mindnek. Theodore! Leroggyansz terhed alatt, toronyban állnak előtted a hentesszámlák otthonodban és aranyrudak (ó, nem a tieid!) a kincstárban? Fel a fejjel! Minden újszülöttért tíz kád gabona a fizetség. Lám, gyapjad esőtől ázott. Talán irigyled Darby Dullmant meg a Johannáját? Egy karattyoló szajkó meg egy reumás korcs az ő nemzetségük. Pfuj, mondom néktek! Öszvér az, döglött puhatestű, se lendület, se kitartás, nem ér az egy repedt krajcárt. Kopuláció van, populáció nincs! Én mondom, nem! Kisdedek heródesi mészárlása, az az igazabb neve. Zöldségek, nohiszen, meg meddő együtthatás! Adj a nőnek bifszteket, pirosat, nyerset, véreset! Minden nyavalyák ősöreg pokolbugyra ő: mirigyduzzanat, fültőlob, mandulagyulladás, bütyök, szénanátha, felfekvés, bélféreg, vándorvese, golyva, bibircsók, eperoham, epekő, hideglelés, visszértágulat. Félre a gyászdalokkal, siratókkal, jeremiádákkal és az összes velünk született halotti zenékkel. Húsz év ment rá, de ne bánd. Veled nem úgy volt, mint annyi mással, akik akarják, szeretnék, várják és sose teszik. Te megláttad a te Amerikádat, életcélodat, és nekirugaszkodtál a fedezésnek, mint a

tengerentúli bölény. Miképpen szóla Zarathustra? *Deine Kuh Trübsal melkest Du. Nun trinkst Du die süsse Milch des Euters*. Nézd! Bőségben bugyog elébed. Igyál, jóember, egy tőgyre valót! Anyatej, Purefoy, az emberfaj teje, s a bimbózó csillagok teje is, melyek vörösen fénylenek át odafent az esőpárán, rumos tej, amilyet ezek a tivornyázók vedelnek majd korhelytanyájukon, a téboly teje. Kánaán földjének mézzel folyó teje. Tehened tőgye kemény volt, igaz? Azám, de a teje meleg és édes és hizlaló. Nem kotyvalék ez, hanem sűrű, zsíros aludttej. Igyál az egészségére, vén pátriárka! Cicire! *Per deam Partulam et Pertundam nune est bibendum!*

Húznak piálni összekapaszkodva, ordibálnak az utcán. Átutazók, naná. Holaluttá tennap éjje? Timothyná a horpadt ibrik lovagjáná. Mint az öregördög. Se egy esernyő, se egy kankalocsni a szencsaládba? Hol az ürdüngbe van a csontkovács meg az ószeres? Há gőzöm sincs. Hurrá, itt van Dix! Irány a tintáspult. Punch hovalett? Na minden zsoké. Jesszasz, nédd a részeg lelkészt, ahogy gyön ki a szülőotthunból! *Bendicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius.* Egy kis aprót, miszter. A Denzille Lane-i fiúk. Hé, a mennykő beléd! Kopjá le. Jóvan, Slomó, mutasd meg nekik, merre tágasabb. Velünktart, jóuram? Ne vegye tulokodásnak. Lenni derék harcos. Egykutya ez mind. *Én avant, mes enfants!* Tűz a No. l-es ágyaiból! Irány a Burke's! Így haladtak volt öt paraszangot. A lovasgyalogság támadása. Hol az a hírhedett pojéta? Steve tiszteletes, az aposztaták hitvallását! Nem, nem, Mulligan! Ott a tatfedélzeten! Teljes gőzzel előre. Hány az óra? Kizáróra. Mullee! Neked meg mi bajod? *Ma mère m'a mariée*. A Brit Boldogságokat! *Ratamplan Digidi Boum Boum*. Megszavazva. Nyomtatás és kötés Druidadob Kiadó, kifőzte a két ravasz némber. Húgyfoltzöld borjúbőr. A művészies színhatás netovábbja. A legszebb könyv, ami Írországban az én időmben megjelent. *Silentium!* Felkészülni. Gyázz! Irány a legközelebbi kantin, szeszkészletet lefoglalni! Dulj! Trapp, trapp, trapp, a torkok (dogságok!) szárazak. Borsör, borjú, bárkahad, bulldog, biznisz, biblia, buzeráns és bíboros. Akár ha vérpadon. Borsör tramtam biblia. Írország, teérted. Trappolva minden tramtam. Mennydörmögés. Tartsd azt az istenverte díszlépést! Hullunk mi el. Bíborosok borosok. Állj! Alakzatba. Rögbi. Zárj össze. Csak a labdát. Aú, a lábikóm. Fáj? Elképesztően sajnálom!

Érdeklődnék. Ki finanszírozza most eztet? A nagy semmi büszke tulajdonosa vagyok. Csődöt jelentek. Részemről a tönk széle. Árva kanyilóm sincs. Egy garas se jött be a héten. Akkor te? Atyáink mézserét az

*Übermensch*nek. Dettó. Öt No. 1. Ön uram? Gyömbér szíverősítőt. Ugyan már, azt csak gyengélkedő kocsisok isszák. Stimulálja a kalóriákat. Felhúzza a ketyegőjét. Megállt és többé el sose indul, mikor a jó öreg. Abszintot nekem, értve vagyok? *Caramba!* Inkább talán egy tojásflippet vagy prériosztrigát. Idő? Zaciba van az időmérőm. Tíz perc múlva. Mélyen le vagyok kötelezve. Szót sem érdemel. Szóval pectorális traumája volt, mi. Dix? Ammá biztos. Megcsípte valami blúdarázs mikor épp lefeküttvóna a kertyébe. A Mater mellett van a kéglije. Nős ember. Ismered a nejét? Noná, ki nem. Jól el van látva. Hát még ha neglizsanszban látnád. Ahogy ígéretesen lehámozódik. Drágalátos drágica. Nem épp egy sovány tehén, nem mondanám. Húzd le a rolót, szívem. Két Ardilaunt. Nekem is. Ölég csúszós. Ha elesnél, állj fel hamar. Öt, hét, kilenc. Megvagyunk! Pipec két pilácsa van, nem vicc. És a dudái, meg az akós koffere. Azt látni kell, hogy elhiggye az ember. Sziklázó szemed és babalástrom nyakad ellopta szívemet, ó trutyiszag. Hogyan? Krumpli a reuma ellen? Sületlenség, ha nem veszi sértésnek. A csőcseléknek való. Én ászt kondolom, hoty mágá éty náty polond. Na mi van, doki? Most jössz Feminisztánból? Hogy szolgál a kedves közérzeted? Hogy vannak a gádzsik meg a pujákok? Minden mamó lebabbantott rendesen? Adj pénzt vagy adj életet. Jelszót. Hajas a baba. Sápadt halál és rózsás születés. Hinnye! Köpd magadat szemen, főnök. A komédiás távirata. Meredithből merítve. Jezifikált, herénabajgatott, polibogarikus jezsuita! Tántim levelet ír Csücskepapának. Rissz-rossz Stephen tévutakra viszi ji-jó Malachit.

Hajrá! Kapd el a grabancát, kisöreg. Körbe mén a korsó. Nesze, te derék felfödi legíny, itt az árpaléd. Soká pödöröggyék kímínyed füstye s forrjon leves a fazokadba! A piámat. Merci. Ennenmagunkra. Hogy tetszett? Jól beszéltél. Nehogy leöntsd a vadiúj gatyómat. Aggyámá egy kis borsot onnan. Itt van, kapd el. Egy kis kömény, hogy ne legyen a szagod tömény. Fogod? Üvölt a csend. Minden vitéz a maga kegyesével. Vénusz Pandemosz. *Les petites femmes*. Pimasz kis fruska Mullingar városából. Mondd meg neki, hogy elő vagyok jegyezve. Jól elkapnám Sára derekát. Úton Malahide felé. Márhogy én? Ha ő, ki elcsábított, csak nevét hagyta volna bár. Mit akarsz kilenc pennyért? Machree, Macruiskeen. Malac Moll matracán. Most egyszerre, húzd meg. *Ex!*

Ránk vár, főnököm? A leghatványozottabban. Gatyádba lefogadhatod. Csak bámul meredten, hogy mennyire nem jön egy fitying se. Az má tutibiztosúr. Dohánya *ad libitum.* Majd' három fontot láttam nála az imént,

és aszonta, mind az övé. Meghívtál, mi megjöttünk, látod. Rajtad a sor, haver, elő a suskával. Két pöngő meg egy picula. Odaát a francia sumákoktól tanultad ezt a módit? Itt nem jutsz vele az első sarokig. Titi baba ajon szomojú. Ez a legfájinabb fekamuki ideát minálunk. Ammá hécencség! Máma még keveset ittunk. Legalábbis nemeleget. Au reservoir, möszjö. És köszike.

Persze hogy. Micsoda? Ott a bárban. Merev. Éjtem ujam. Bantam két napig színjózan vót. Most se piál semmitse, csak bordóit. Mennyémá! Nézd csak meg. Atyám, ész megáll. És borbélyhoz is elment. Elakad a szó. Valami virágkertész krapekkal. És ez hogy jött össze? A kedvenc operája? A Kasztília rózsája. Amit a virágüzletben adnak. Rendőr! Adag H2O a kókadt fiatalembernek. Nézd Bantam virágait. Jézus Mária, mindjárt elkezd óbégatni. Takaros menyecske. Takaros menyecském. Dugulj el! Tömjétek be azt a lepcses bagólesőjét! Máma megvolt neki a nyerő, míg nem adtam neki egy holtbiztos tippet. Hogy a ragya verje ki a képit ennek a Stephen Handnek, hogy ilyen ágrólszakadt gebét passzolt nekem. Elkap egy sürgönykihordót a kifutó mellett, és elszedi tőle annak a szemétláda Bassnak a táviratát. Odadob egy kis jattot és gőz fölött kinyitja. Kanca csúcsformában, favorit. Egy az ezerhez. Ezt nevezem átrázásnak. Az szentisten. Szédelgés? Szerintem az. Holtbiztos. Ha a zsaruk kiszúrják a kis játékát, simán bekaszlizzák. Madden hajtja, Madden fogadja, madárnak nézve mindenki más. Ó, bujaság, menedékünk és erősségünk. Én lelépek. Muszáj? Vár a mami. Figyelem. Valaki rejtse el a pirulásomat. Ha kiszúr, mindennek vége. Jer haza, ó, Bantamünk. A viszonthányásra, drága üregem. Nefelejcsé anyucinak nefelejcset! Magunk között. Kitől szedted azt a méncsikót? Haver a havernak. Mond meg az őszintét. Ó szent hitvese Kukibá. Nem titok, a jó öreg Leótól. Úgy éljek, indián becsszóra. Apámanyám tűzbeégjen. Ez aztán a hazug fráter. Hoty eszt ménem bírta mekmondání? Mondok néked, há esz nem válámi bibsi vircsaft, csapjon átyon a Misha Mishinnah. A te Fütykösöd által, ó Urunk, Amen.

További indítvány? Sztivikém, te nagyon rákapcsoltál. Még ekkis szesz, tezsvérek? Megengedi-e a mérhetetlenül pompázatos adományozó egy rendkívüli szegénységgel és lenyűgözően fenséges szomjjal küzdő kedvezményezettnek, hogy e pazar ünnepélyességgel megnyitott italáldozatot bevégezhesse? Haggyámá békén. Háziúr, háziúr, van-e jó borod, staboo? Najóvan, csak egy küs csöppet az ízéért. Jut is, marad is. Helyes. Bonifác! Abszintet mindenkinek. *Nos omnes biberimus viridum*

toxicum diabolus capiat posterioria nostria. Uraim, záróra. Hogy? Pohár pápapiát Bloom uraságnak. Jól hallottam? Bloo? Hirdetéseket gyűjt? A fotóslány papulija, ez aztán bámulatos. Halkabban, haver. Lépjünk le. *Bonsoir la compagnie.* És ne vígy minket a szifiliszbe. Hová lett Buck, meg az Alecbalek? Pácban hagytak? Leléceltek. Annyibaj, járja kiki a maga uttyát. Sakkmatt. Király a bástya ellen. Keresztény tezsvér segics eggy ifjún akinek barátya elvíte a kéglikulcsot és most nem talál hejet hol fejét lehajcsa. Francba, tisztára kész vagyok. Kutyák rágják a sípcsontomat mindörökké, ha nem ez az eddigi legjobb, legfaszányosabb nyári szünetünk. Csapjon hozzá, pultos uram, egy-két sütit ennek a gyermeknek. A hétszencséges úristenit, nem és nem! Episzi szajtockát sze? És taszítsd a szifiliszt a pokolra, s azonképpen minden szesztelen tévelygőt. Záróra, urak. Akik járják szerte a világot. Egészségetekre. *A la vôtre!*

Azannyát, miafrancot keres itt az a pofa a macintosh kabátban? Nyomorkeselyű. Kukkold csak meg a ruhatárát. Atyaég! Mi juthat ennek? A maradék az ingyenkonyhán. Jézusom, marhahúskivonatot neki. Piszkosul ráfér. Hallottad-e hírét az lyukas gatyának? Nyomorult balfácán a Richmondból? Ja, telibe! Azt hitte, ólomlerakódás van a péniszében. Pinalatnyi elmezavar. Mi Brúgós Bertinek szokjuk hívni. Ez itt, jóuram, valamikor jómódú polgár volt. E tépett úrnak, nem mese, bús árva lány lett a hitvese. Kivetette a horgot a nőci. Itt látható a kárba veszett szerelem. Két lábon járó macintosh a magány szurdokában. Ürítsetek, aztán nyomás. Váltásidő. Zsarukra figyelni. Tessék? Őt látta máma a tetemőben? A maga barátja volt, aki beadta a kulcsot? Fényeskeggyék neki. Csóró kis purdék! Ezt má nem adod be nekem, Poldi haver. Potyogtak-e nagyböhöm könnycsepptócsák, hogy Padney cimborát berakták a cúna fekete zsákba? Minden csávók közül Pat gazda vót a legfrankóbb. Nem láttam párját életembe. *Tiens, tiens*, hát ez aztán igazán szomorú, bizonyisten, igen, Ugyan, mennymá, méghogy tizenegy fokos emelkedőn gyorsulni. A hajtótengelynek kampec. Kettőt egy ellen, hogy Tenatzy laposra veri azt a nyamvadékot. A japcsik? Aknagránátokkal, aha, persze. A haditudósítók süllyesztették el. Annál rosszabb neki, aszongya, pedig nem is ruszki. Idő van. Tizenegy, szám szerint. Szedjétek össze magatokat. Előre, tébláb tántorgók! Jóéjt. Tóéjt. Allah, az egy igaz isten őrizze meg a te lelkedet ez éjszakán hatalma fenségében.

Figyelmet kérek! Máma még keveset ittunk, Sárgabögre görbebögre. Görgebörge. Meg ne lássák a zsaruk, hogy ott rókázik az a fickó. Gyenge

neki a tápcsatornázása. Gluttya. Stét. Mona, igaz szerelmem. Glutty. Mona, én szerelmem. Utty.

Megállj! Fogjátok be a hőzönködést. Tratáá! Tratáá! Tűz van. Ott megy. Tűzoltók! Mindenki a fedélzetre. A Mount Street felé. Vágjunk át. Tratáááá! Halihó! Te nem jössz? Futás, roham, verseny. Tratá!

Lynch! Hé! Szegődj az én hajómra. Erre, a Denzille Lane-en. Átszállás Kupleráj felé. Menjünk, hol bordély rejtekén lakozik kétes Máriánk. Zsoké, óhajod parancs. *Laetabuntur in cubilibus suis*. Velünk jön? Súgd meg, ki az öregördög az a pasi a fekete göncben. Ssss! Vétkezett a világosság ellen, és közel az a nap, mikor eljő és tüzes ítéletet tart a világ fölött. Tratáá! *Ut implerentur scripturae.* Gyújtsunk rá egy nótára. Orvostudor Dickhez így szólt orvostudor Davy. Uramjézus, ki a bánat ez a szélkletházi prédikátor a Merrion Hall falán? Illés eljő. Megmos a Bárány Vérében. Jöjjetek, ti borkortyoló, ginszürcsölő, szeszhörpölő véglények! Jöjjetek, ti kutyaütő, bikanyakú, madárfejű, disznópofájú, mogyoróagyú, menyétszemű széltolók, vaklármák és túlsúlyok! Jöjj, te háromszor lepárolt aljasság! Az én nevem Alexander J. Christ Dowie, aki mennyei kegyelembe rángattam csaknem a teljes féltekét Frisco kikötőjétől Vlagyivosztokig. A Legfőbb Lény nem tízcentes kukkolda. Ünnepélyesen kijelentem, hogy Isten tiszta munkát végez, ajánlatai rendkívül jutányosak, Eddig még Ő a legnagyobb szám, ezt jó lesz megjegyezni. Kiáltsátok, megváltóm Krisztus Király! Neked meg, te bűnös, korábban kell felkelni, ha a Mindenható Istennel próbálsz kukoricázni. Tratáááá! Nem kicsit. Van számodra kanalas orvossága, barátocskám, a farzsebében hordja, bivalyerős. Próbáld csak ki.

[15]

(A vigalmi negyed Mabbot Street-i bejárata, előtte kikövezetlen villamoskitérő csontvázsínekkel, piros meg zöld lidércfények és vészjelzők. Düledező házsorok tátongó ajtókkal. Itt-ott pislákol néhány lámpabura. Rabaiotti fagylaltos gondolája körül csenevész férfiak és nők civakodnak. Megfogják korall- és rézszínű hógombócokkal megrakott ostyáikat. Szopogatják, lassan szerteszóródnak, gyerekek. Egy hattyúnyakú, fésűorrú gondola tör előre a homályban, fehéren és kéken egy világítótorony fénye alatt. Füttyszó hív, füttyszó felel.)

HÍVÁS Várj, szerelmem, máris jövök.

FELELET Az istálló mögött.

(Egy süketnéma idióta, dülledt szemű, formátlan szájából nyál csurog, rángatózik az úton, vitustánc rázza testét. Gyerekkarok lánca zárja körbe.)

A GYEREKEK Hé Kripli, szalutálj!

AZ IDIÓTA (hűdött bal karját emeli és gurgulázik) Tyautyargh.

A GYEREKEK Hol van a nagy világosság?

AZ IDIÓTA (hörög) Khoá.

(Elengedik. Tovább rángatja magát. Egy törpe nő kötélen hintázik két korlát között, és számol. Egy figura, arcát kalapja és karja takarja, szemeteskukának dőlve horkol, nyög, fogát csikorgatja, horkol tovább. Egy szemétkupacok közt guberáló gnóm lépcsőre áll és leguggol, hogy vállára vegyen egy rongyokkal és csontokkal tele zsákot. Vén banya áll mellette füstölgő olajlámpával, belegyömöszöli az utolsó palackot a zsák gyomrába. A gnóm fölemeli zsákmányát, félrecsapja hegyes sapkáját, és némán elbiceg. A banya lámpáját lóbálva visszafordul odújába. Egy karikalábú gyerek a küszöbön kuporog papírlabdájával, csámpásan, erőlködve a vénasszony után mászik, a szoknyájába kap, aztán valahogy föltápászkodik. Részeg kubikos kapaszkodik mindkét kezével az egyik alagsor rácsába, alig áll a lábán. A sarkon két éjjeli szolgálatos rendőr tornyosul, vállukon köpeny, kezük a gumiboton. Tányér törik: asszony sikít: gyerek jajgat. Egy férfi üvöltve szitkozódik, motyog, elhallgat. Bolygó figurák ólálkodnak, leskelődnek bérkaszárnyák ablakain. Az egyik szobában, melyet palackba dugott gyertya világít meg, egy szajha gubancokat fésül ki egy görvélyes gyerek hajából. Cissy Caffrey harsány, még fiatal hangján szól egy dal valamelyik sikátorból.)

CISSY CAFFREY

Odaadtam Mollynak, Örült is a holminak, A kacsapöcsenyét.

A kacsapöcsenyét.

(Carr közlegény és Compton közlegény sétapálcával szorosan a hónuk alatt imbolyogva masíroznak, majd egy: hátraarc, szájukból uniszónó fingsorozat robban ki. Emberek röhögnek a sikátorban. Egy rekedt némber rájuk kontrázik.)

A NÉMBER Rátok vall, szőrösvalagúak! Éljen a cavani lány!

CISSY CAFFREY Kívánj nekem szerencsét is! Cavan. Cootehill és Beltur-bet. (*énekel*)

Odaadtam Nellynek, jót tesz majd a mellinek.

A kacsapöcsenyét.

A kacsapöcsenyét.

(Carr közlegény és Compton közlegény megfordulnak, rekontráznak, zubbonyuk a lámpafényben vérvörös, sapkájuk fekete üregét tüskésre nyírt, szőke fejük tölti ki. Stephen Dedalus és Lynch átvágnak a tömegen, közel a vöröszubbonyosokhoz.)

COMPTON KÖZLEGÉNY (*ujjával mutat*) Utat a lelkésznek.

CARR KÖZLEGÉY (*megfordul és odakiált*) Azt a, lelkész!

CISSY CAFFREY (*hangja magasabbra szárnyal*)

Kikapja, bekapja, Akárhova berakja

A kacsapöcsenyét.

(Stephen bal kezében forgatja kőrisbotját, és a húsvéti ünnepkör introitusát *fújja nagy örömmel. Lynch kíséri, zsokésapkáját mélyen homlokába húzva, elégedetlen, gúnyos mosoly húzza ráncba arcát.)*

STEPHEN *Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro. Alleluia*.

(Öreg kerítőnő csorba, éhes agyarai türemkednek elő egy kapualjból.)

KERÍTŐNŐ (*rekedt hangon suttogja*) Sssz! Gyertek közelebb, hadd mondok valamit. Szűzlány a szobán! Sssz!

STEPHEN (altius aliquantulum) *Et omnes ad quos pervenit aqua ista.*

KERÍTŐNŐ (*hosszú csóvában utánuk köpi mérgét*) Medikusok a Trinity College-ból. Petevezeték. Baszni baszna, de üres a buksza.

(Edy Boardman szipákolva kuporog Bertha Supple mellett, és az orra elé húzza kendőjét.)

EDY BOARDMAN (*pörlekedik*) És az az egyik még azt mondja, hogy láttalak a Faithful Place-en a gavalléroddal, azzal a vasúti főolajozóval a gyerekcsináló sapkájában. No ne mondd, mondok. Még neked jár a szád, mondok. Engem sose láthattál a kupoldában házas skóttal, mondok. Az

ilyenek, mint ő! A hapsi meg tégla. Csökönyös, mint a szamár! És két palival fut egyszerre, Kildbride mozdonyvezetővel és Oliphant őrvezetővel.

STEPHEN (triumphaliter) *Salvi facti sunt*.

(Megforgatja kőrisbotját, a lámpafényt a földön mozaikká töri, csörömpölő csillámai elárasztják a világot. Egy vörhenyes-fehér spániel utána settenkedik, morog. Lynch egy rúgással megugrasztja.)

LYNCH Tehát?

STEPHEN (*hátranéz*) Tehát a gesztus lehetne az egyetemes nyelv, nem a zene, nem a szagok. A nyelveken szólás adománya nem a köznapi értelmet teszi láthatóvá, hanem az első entelecheiát, a strukturális ritmust.

LYNCH Pornoszofikus filotheológia. Metafizika a Mecklenburgh Streeten!

STEPHEN Itt van nekünk a megmakrancolt Shakespeare meg a tyúkjacsípte Szókratész. Még a mindenkinél bölcsebb sztagüroszit is egy könnyűvérű nő zabolázta meg, nyergelte fel és fogta hámba.

LYNCH Bah!

STEPHEN Mindenesetre ki akarja két gesztussal szemléltetni a cipót meg a kancsót? Ez a mozdulat ábrázolja a kenyeret és kancsót, a cipót és bort Omárban. Fogd meg a botomat.

LYNCH Franc a kibarnult botodba. Hova megyünk?

STEPHEN Lascivius Lynx, a kéjhiúz. *A belle dame sans merci*hez. Georgina Johnsonhoz, *ad deam qui laetificat juventutem meam*.

(Kőrisbotját odalöki Lynchnek, és lassan kinyújtja két kezét, fejét hátrahajtja, míg két keze lefelé fordítva, egymást metsző síkokban arasznyira van a mellétől. Ujjait készül kiterjeszteni, a balja van felül.)

LYNCH Melyik a kenyeres kancsó? Nem számít. Erre, vagy a Vámház felé? Szemléltess. Fogd a mankód és járj!

(Mindketten el. Tommy Caffrey négykézláb egy gázlámpához kúszik, átöleli, és görcsös erőfeszítéssel mászik fölfelé. A legfelső kampótól visszacsúszik. Most Jacky Caffrey öleli át, hogy felmásszon. A kubikos nekizuhan a lámpának. Az ikrek iszkolnak a sötétbe. A kubikos tántorog, a mutatóujjával befogja egyik orrlyukát, és a másikból hosszú, folyós takonysugarat lő ki. Vállára veszi a lámpát, támolyogva átkel a tömegen lobogó fáklyájával.

A folyó felől ködkígyók kúsznak előre lassan. Csatornákból, falrepedésekből, pöcegödrökből, szemétdombokról mindenfelől sűrű szennygőz árad. Fényfolt tűnik fel délről, amerre a folyó a tengerbe ömlik. A

kubikos dülöngélve tör utat magának a tömegben, és valahogy eltántorog a villamoskitérőig. A túloldalon, a vasúti híd alatt Bloom jelenik meg, kivörösödve liheg, kenyeret és csokoládét gyömöszöl a zsebébe. A Gillen fodrászat ablakában egy tabló a gáláns Nelson képét mutatja neki. Egy homorú tükör oldalról vetíti felé a búbánat-bélelt, bőgő Booloohoomot. Gondterhelt Gladstone szemből nézi Bloomot Bloomként. Továbbmegy, megriad elszánt Wellington szúrós szemétől, de megnyugtatja a domború tükörben látott malacszemű csupatoka csukapofa, Poldipudli boldog bulldogarca.

Antonio Rabaiotti ajtajában Bloom megáll, izzad az izzó ívlámpa alatt. Eltűnik. Egy perc múlva megjelenik, és lohol tovább.)

BLOOM Hal és krumpli? Nem valami... Ah!

(Eltűnik Olhausen hentes félig lehúzott redőnye alatt. Rövid idő múlva előbújik, pöfögő Poldi, pihegő Bloohoom. Mindkét kezében csomag, az egyikben meleg disznócsülök, a másikban hideg birkalábszár, megszórva egész borssal. Alig kap levegőt, ahogy kiegyenesedik. Aztán oldalt hajolva az egyik csomagot bordáihoz szorítja és nyög.)

BLOOM Szúr az oldalam. Kellett nekem ez a rohanás!

(Óvatosan lélegzik, lassan megy a kitérővágány menti lámpasor felé. A fény újra felvillan.)

BLOOM Hát ez mi? Fényreklám? Reflektor. (Cormack boltjánál megáll, fülel.)

BLOOM *Aurora borealis* vagy egy vasöntöde? Ja, a tűzoltók, hát persze. Mindenesetre délről jön. Nagy tűz. Rossz helyen bagóztak. Bagz. Lehet, hogy az ő háza. Beggar's Bush. Megúsztuk, *(jókedvűen dudorászik)* London ég már, ég a város, ég a ház is! Tűz! Tűz! *(észreveszi a kubikost, amint tántorog a tömegben a Talbot Street másik végén)* Le ne maradjak. Futólépés. Gyerünk. Jobb, ha itt megyek át. *(Nekiiramodik, hogy átmenjen. Suhancok kiabálnak.)*

A SUHANCOK Vigyázat, uram!

(Két biciklista, hintázó papírlanternákkal kivilágítva elhúz mellette, súrolják, csöngetnek, mint a bolondok.)

A CSÖNGŐK Megálljmegálljmegállj.

BLOOM *(megmered, görcs állt belé)* Hu! Au!

(Körülnéz és hirtelen nekiiramodik. A sűrűsödő ködön át homokszóró sárkányszerelvény, lépésben haladva egész súlyával nekifordul, hatalmas

vörös jelzőlámpája ráhunyorít, áramszedője sziszeg a vezetéken. A vezető belelép a csengő pedáljába.)

A CSENGŐ Bang Bang Bla Bak Blud Bugg Bloo.

(A fék vadul csikorog. Bloom, magasba emelve fehér kesztyűs rendőrkezét, botmerev lábakkal valahogy kikászálódik a sínek közül. A vezető, tömpe orrú, rábukik az irányítókarra és ordít vele, míg ő a váltókon átvergődik.)

A VEZETŐ Na mi van, haver, most lepkét fogsz, vagy csak beszartál?!

(Bloom lepkekönnyen felugrik a járdára és megáll. Arcáról sárfoltot töröl le csomagos kezével.)

BLOOM Tilos az átjárás. Hajszál, hogy ki nem törtem a nyakamat, de a szúrás elmúlt. Újra el kell kezdenem a Sandow-féle gyakorlatokat. Fekvőtámasz. És biztosítást is, közlekedési balesetre. A Providential. *(nadrágzsebét tapogatja)* Szegény mama talizmánja. Cipősarok hamar beleakad a sínekbe vagy a cipőpertli a fogaskerékbe. Amikor a rabszállító kereke lehámozta rólam a cipőmet a Leonard boltjánál a sarkon. Harmadjára majd megjárja. Méghogy lepkét! Pimasz vezető! Föl kéne jelenteni. A nagyfeszültségtől lesznek idegesek. Lehet, hogy ugyanez a pofa gázolt bele reggel a képbe, amikor azt a lovarnőt. Egyik szebb, mint a másik. Jó gyors mindenesetre. A merev járás. Fején találta a szöget. Az a rémes görcs a Lad Lane-en. Valami mérgezőt ettem. Azt mondják, előjel. De miért? Talán feketevágás. A fenevad bélyege, *(egy pillanatra behunyja szemét)* Kissé bódult vagyok. Most ez a rendes havi, vagy inkább annak tudható be? Agyködület. Ez a fáradt érzés. Túl sok ez már nekem! Au!

(Egy baljós alak, keresztbe vetett lábakkal O'Beirne falához támaszkodik, arca idegen, fekete higanyfoltok sötétlenek rajta. A széles karimájú sombrero alól ördögi szemekkel méregeti Bloomot.)

BLOOM *Buenas noches, senorita Blanca, que calle és esta?*

AZ ALAK *(egykedvűen jelez a karjával)* Jelszó. *Sraid Mabbot*.

BLOOM Aha. Merci. Eszperantó. *Slan leath*. (fojtott hangon) A Gael Liga spiclije, az a tűzokádó küldte.

(Előrelép. Zsákavállán rongyszedő állja útját. Balra lép, a rongyzsákember is balra.)

BLOOM Pard.

(Jobbra ugrik, a rongyzsákember is jobbra.)

BLOOM Pard.

(Fordul, farol, kitér, csusszan tovább.)

BLOOM Jobbra, jobbra, jobbra tarts! A kerékpáros túraegylet gondoskodott végre erről a jelzőtábláról a kitérőben, és vajon kinek köszönhető e jótétemény? Nekem, aki eltévedtem és az Irish Cyclist hasábjain közöltem egy levelet ilyen címmel: A legsötétebb kitérő. Jobbra tarts, tarts, tarts! Rongyok és csontok így éjfélkor. Orgazda lehet. A gyilkos is ide menekül először. Hogy lemossa magáról a világ bűneit.

(Jacky Caffrey, akit Tommy Caffrey üldöz, egyenesen Bloom hasába rohan.)

BLOOM Ó!

(Ütközés, sonkája beleremeg, megáll. Tommy és Jacky elpárolog erre, arra. Bloom csomagos kezeivel tapogatja mellényzsebét, zsebkönyvzsebét, zsebpénztárcát, bűn mézét, krumplitszappant.)

BLOOM Óvakodjunk a zsebtolvajoktól! Régi tolvajcsel. Összeütközünk. Aztán kikapja a tárcádat.

(A vizsla közeledik szaglászva, orrával szántja a földet. Egy elterült alak tüsszent. Görbe hátú szakállas figura jelenik meg Cion bölcseinek hosszú kaftánjába burkolva, fején bíborbojtos házisipka. Szarukeretes pápaszem fityeg orra hegyén. Elgyötört arcán sárga méregcsíkok.)

RUDOLPH Második félkoronát te eltékozolsz máma! Megmondtam, ne állj le te soha részeg gójokkal. Úgy! Aztán nincsen neked pénzed. BLOOM *(háta mögé dugja a csülköt meg a lábszárat, és elszontyolodva tapogatja a meleg és hideg húsokat) Ja, ich weiss, papachi.*

RUDOLPH Mit jársz te egy ilyen helyen? Nincs teneked lelked? *(gyenge keselyűkarmokkal megtapogatja Bloom néma arcát)* Nem vagy-é fiam. Leopold, Leopoldnak unokája? Nem vagy-é az én édes fiam, Leopold, aki elhagyta atyjának házát, és elhagyta atyáinak, Ábrahámnak és Jákobnak istenét?

BLOOM *(óvatosan)* Azt hiszem, apám. Mosenthal. Ami maradt belőle.

RUDOLPH *(szigorúan)* Egy este hoznak haza tégedet részegen, mint egy disznó! Drága pénzedet meg elverik neked. Hogy is hívják azokat a futkosó fickók?

BLOOM *(ifjúsága csinos, szűk vállú, kék, oxfordi diáköltönyében, mellényén fehér szegélydísz, barna tiroli kalapban, órája finom ezüst Waterbury, nem kulcsra járó, uras, nagy szemű dupla lánc, pecsétnyomó lóg róla. Fél oldala csupa sár, rászáradva keményedik)* Mezei futócsapat, apám. Csak egyszer fordult elő.

RUDOLPH Egyszer! Sár vagy tetőtől talp! Kezeden egy nyílt seb neked. Tetanusz. Ezek csinálnak téged kaputt, Leopoldleben. Te vigyázzál fickókkal!

BLOOM *(alig hallhatóan)* Kihívtak egy sprintre. Sár volt. Elcsúsztam.

RUDOLPH *(megvetően)* Gój vircsaft. Jól kinézel a szegény anyádnak.

BLOOM Mama!

ELLEN BLOOM *(pantomim-asszonyságok szalagos otthoni főkötőjében, özvegy Twankeyné krinolinjában és turnűrjében, buggyos ujjú, hátulgombos blúzban, szürke egyujjas kesztyűben, kámea melltűvel, hajcsavarókkal és hajhálóval megjelenik a lépcsőkorlátnál, kezében ferdén eltartott gyertyával és fülsiketítő hangon rikoltozni kezd)* Ó, áldott Megváltóm, mit csináltak ezzel a gyerekkel! Hol a repülősóm? *(vadul fölkapja szoknyáját, és összevissza túr csíkos kékvászon alsószoknyája zsebében. Egy fiola, egy kis Agnus Dei, összeaszott krumpli és egy celluloid baba esik ki belőle)* A Szűzanya Szentséges Szívére, de hát hol a jó égben jártál? Hol jártál?

(Bloom motyogva, szemlesütve próbálja csomagjait elhelyezni tömött zsebeiben, aztán felhagy a próbálkozással, dünnyög.)

EGY HANG *(élesen)* Poldi!

BLOOM Ki az? *(félrekapja fejét, nagy maflán, éppphogy megúszott egy pofont)* Szolgálatára.

(Fölnéz. Datolyapálmák ködképével körbevett tekintélyes, vonzó hölgy áll előtte török ruhában. Dús hajlatai kitöltik skarlát nadrágját és aranyhasítékos zekéjét. Derekán széles sárga övkendő. Az arcát fedő fehér jasmak ibolyaszínű az éjszakában, csak hatalmas sötét szemét és hollóhaját hagyja szabadon.)

BLOOM Molly!

MARION Méghogy Molly? Mostantól fogva Mrs. Marion, kedves uram, ha velem beszél, *(gúnyosan)* Az én szegény kis férjecskémnek talán inába szállt a bátorsága a hosszú várakozásban?

BLOOM *(egyik lábáról a másikra áll)* Dehogy, dehogy. A legeslegkevésbé sem.

(Alig kap levegőt, feldúlt, zihálva nagyokat nyeldekel, kérdések, remények, csülkök vacsorára Mollynak, annyi minden mondanivalója volna, mentegetőzések, vágyak és ez a vakító varázs. A nő homlokán pénzérme ragyog. Lábujjain drágaköves gyűrűk. Bokáit könnyű rablánc fűzi össze. Mellette teve vár, tornyos turbánnal a fején. Ezerfokú selyemhágcsó vezet a baldachinos, ringó ülőkéhez. Bloom odasomfordál kelletlen hátsójával. A

hölgy nagyot vág rá, aranyzabla karkötője harangjáték dühecseng és mór nyelven szidja.)

MARION Nebrakada! Femininum!

(A teve, mellső lábát fölemelve, hatalmas gyümölcsöt szed le egy mangófáról, hunyorogva odanyújtja úrnőjének hasadt patájával, majd fejét lehajtva csendes morgással, nyakát feszítve próbál letérdelni. Bloom hátát tartja lépcsőnek.)

BLOOM Én szívesen tartom a... Úgy értem, mint üzleti menazsérje... Mrs. Marion... Ha ön...

MARION Szóval észrevettél némi változást? *(keze lassan végigsiklik mell-kendője csengettyűin, szemében halvány baráti gúny)* Ó, Poldi, Poldi, szegény öregem, te aztán jól beleragadtál a sárba! Eriggy, élj egy kicsit. Eriggy, és lásd a nagyvilágot.

BLOOM Épp most akartam visszamenni azért a fehérviaszos, narancsvirág-kivonatos arckrémért. Csütörtökön korábban zárnak. De reggel első dolgom lesz. *(zsebét tapogatja)* Jaj! A vándorvesém!

(Először dél, aztán kelet felé mutat. Ragyogó, friss citromszappan kél, parfümszagot és fényt áraszt.)

A SZAPPAN

Pompás egy pár vagyunk mi Bloommal ketten, Ő itt lenn fényesít, míg én a mennyben.

(A patikus Sweny szeplős képe jelenik meg a szappannap korongjában.)

SWENY Három shilling és egy penny, kéremszépen.

BLOOM Igen. A feleségemnek lesz, Mrs. Marionnak. Különleges recept.

MARION (gyöngéden) Poldi!

BLOOM Parancsol, asszonyom?

MARION *Ti trema un poco il cuore?*

(Elvonul gőgösen, mint egy gömbölyű golyvásgerle, a duettet búgja a Don Giovanniból.)

BLOOM Biztos vagy abban a Voglióban? Már úgy értem, hogy a kiejt...

(Megy utána, a szaglászó terrier meg őutána. A vén kerítőnő elkapja a ruháját, sörték ragyognak állszemölcsén.)

KERÍTŐNŐ Tíz shilling a szűzlány! Legfrissebb áru. Hozzá se nyúltak. Tizenöt éves. Nincs benn nála senki, csak az apja, az meg holtrészeg. *(Mutatja az irányt. A sötét odú ajtónyílásában ott áll az alamuszi, esőlucskos Bridie Kelly.)*

BRIDIE Hatch Street. Van ötleted ma estére?

(Egy sikollyal meglebbenti denevérsálját és elszalad. Tagbaszakadt fráter üldözőbe veszi, mázsás bakancsokkal. A lépcsőn megbotlik, feltápászkodik, elnyeli a homály. Halk sikongó nevetés hallatszik, egyre halkabb.)

KERÍTŐNŐ *(sakálszeme csillog)* Az is megszerzi a maga örömét. Szüzet nem fog kapni az úri kuplerájokban sem. Tíz shilling. Csak nem fog itt állni, amíg a titkosrendőrök meg nem látnak minket? A hatvanhetes, az a kurva.

(Kihívó pillantásokkal biceg elő Gerty MacDowell. Hátulról előhúzza, majd kacsintva, szemérmesen, felmutatja véres havikötőjét.)

GERTY Megosztom véled minden földi javam, *(halkabban)* Te voltál az. Gyűlöllek.

BLOOM Én? Mikor? Maga álmodik. Sose láttam.

KERÍTŐNŐ Nem hagyod békén ezt az urat, te szélhámos? Hamis leveleket írogatni az úrnak, mi? Strichelni és fű-fát leszólítani? Jobb lenne, ha az anyád odakötne az ágy lábához, pimasz ribanc.

GERTY *(Bloomhoz)* Amikor kikutattad bugyogom titkait! *(Bloom kabátujját markolássza, érzeleg, szortyog)* Te malac házasember! Szeretlek, mert ezt tetted velem.

(Csámpásan eloldalog. Mrs. Breen bolyhos férfikabátban, kinyúlt zsebekkel ott áll a járdán, huncut szeme kerekre nyitva, mosolyog összes rágcsáló fogaival.)

MRS. BREEN Mr...

BLOOM *(jelentőségteljesen köhint)* Asszonyom, mikor legutóbb volt szerencsénk folyó hó tizenhatodikán kelt levelünkben...

MRS. BREEN Mr. Bloom! Ön itt! E bűntanyán! Mondhatom, szépen rajtakaptam! Csirkefogó!

BLOOM *(hadarva)* A nevemet ne ilyen hangosan. Mégis, mit gondol rólam? Csak nem akar elárulni? A falnak is füle van. Hogy van mindig? Ezer éve nem. Ragyogóan néz ki. Fenomenális. Az évszakhoz képest remek az időnk. A fekete refraktálja a hőt. Itt vágok át, hazafelé. Érdekes negyed. Bukott nők megmentése. Magdolna nevelőotthon. Titkári minőségemben...

MRS. BREEN *(mutatóujjával fenyegeti)* Füllentésnek itt nincs helye. Ismerek valakit, akinek ez a beszéd nem tetszene egy cseppet sem! Csak várjon, míg Mollyval találkozom! *(sunyin)* Gyónjon meg mindent ebben a szent minutumban, különben csúnya világ lesz!

BLOOM *(körülnéz)* Molly gyakran mondta, hogy szeretne ilyesmit látni. Alámerülni. Az egzotikuma, tetszik érteni. Libériás néger lakájokat is, ha volna pénze rá. Othello, a fekete vadállat, vagy Eugene Stratton. Meg a

néger zenészek Livermore-ból, a táncos komikusok is a néger revüből. A Bohee fivérek. A kéményseprők is izgatják.

(Tom és Sam Bohee ugrik elő négerré maszkírozva, fehér vászonöltönyben, bordó zokniban, keményített állógalléros zambók, kibuggyanó bordó őszirózsákkal a gomblyukukban. Nyakukba vetve a bendzsó. Világosabb bőrű kis negroid kezük pengeti a pimplim húrokat. Kaffer-szemük fehérét forgatják, és csontfehér vicsorgassál vitustáncot járnak böhöm bakancsokban, énekelnek, hát a hátnak, láb a lábnak, sark a sarknak, kéjpióca négerajkak.)

TOM ÉS SAM

Valaki benn van a Dinánál, Valaki benn van, jól tudom, Valaki benn van a Dinánál, S pönöget a vén bendzsón.

(Lerántják a fekete maszkokat idétlen babaarcukról, és kuncogva, kacarászva, pengetve, parolázva kalácstáncban kikacsáznak.)

BLOOM *(keserédes mosollyal)* Egy kis pajzánság, kettecskén esetleg, nem volna tán ellenére? Ha például megengedné, hogy átöleljem a másodperc legkisebb töredékének erejéig?

MRS. BREEN *(vidám sikkantás)* A kis csibész! Ha most látná magát!

BLOOM Csak úgy, a régi kedv kedvéért. Tulajdonképpen egy kis házassági csereberét gondoltam, szolid kis parti négyesben. Tudja, hogy szívem csücskében mindig híven őriztem magát, *(borúsan)* Azt a Valentin-napi üdvözlőlapot is én írtam, a kedves kis gazellával.

MRS. BREEN Ó, anyám, nesirass! Maga aztán tényleg szép kis látványosság, ahogy kinéz. Kész őrület! *(kezét nyújtja, nagyon kíváncsi)* Mit dugdos ott a háta mögött? Mondja meg, legyen jó kisfiú.

BLOOM *(szabad kezével megragadja a csuklóját)* Az egykori Josie Powell, bizony nem volt még ily bűbájos elsőbálos Dublinban. Hogy repül az idő! Emlékszik? Ha felidézi retrospektív elrendezésben a régi karácsonyestét, Georgina Simpson házavatója volt, tudja, amikor Irving Bishoposat játszottak, és bekötött szemmel meg kellett találni a gombostűt, meg a gondolatolvasás! Találd ki, mit rejt a tubákosdoboz!

MRS. BREEN Maga volt az est arszlánja azzal a tragikomikus szavalattal. Mintha magára szabták volna a szerepet! Maga mindig a hölgyek kedvence volt.

BLOOM *(nők bálványa, moaréselyem tükrű szmokingban, kék szabadkőműves-jelvény a gomblyukában, fekete csokornyakkendő,*

gyöngyház kézelőgombok, a metszett pezsgőspohár félreáll a kezében) Hölgyeim és uraim, igyunk Írországra, szép hazánkra és hazánk szépeire!

MRS. BREEN Messze szállt boldog napok. Szerelem régi, édes dallama.

BLOOM *(sokatmondón lehalkítja hangját)* Bevallom, teáskannázom a vágytól, hogy megtudjam, vajon valakinek a valamije pillanatnyilag szintén teáskannázik-e?

MRS. BREEN *(áradozva)* Rettenetesen teáskannázik! Teáskannázik a város, az egész testem teáskannázik. *(Bloomhoz dörgölőzik)* A kitalálós játék és a fáról szedett pukkanós szerencsesütik után, mikor leültünk a lépcső alatt arra az ottománra. A fagyöngy alá. Kettecskén.

BLOOM *(bíborszínű Napóleon-csákó a fején, borostyán félholddal, ujjai lassan lecsúsznak Mrs. Breen puha, izzadt, húsos tenyeréhez, melyet az lágyan odanyújt)* A bűvös éji óra. Ebből a kézből vettem ki a szálkát, lassan és óvatosan, *(gyöngéden, miközben Mrs. Breen ujjára rubingyűrűt húz) Là ci darem la mano.*

MRS. BREEN *(holdfénykék árnyalatú, egybeszabott estélyi ruhában, hamis tündér-ék a homlokán, a táncrendje a földön hever, holdkék szaténpapucsa mellett, tenyerét lágyan behajtja, sebesen lélegzik) Voglio e non*. Maga tiszta láz! Maga lángol! A bal kéz közelebb a szívhez.

BLOOM Mikor jelenlegi párját kiválasztotta, azt mondták, hogy ím a szépség és a szörnyeteg. Sose bocsátom meg magának, *(ökölbe szorított keze a homlokán)* Gondoljon csak bele! Akkor maga jelentett nekem mindent, *(rekedten)* Asszony! A szívem megreped.

(Denis Breen, fehér kürtőkalaposan, Wisdom Hely szendvicsembereinek reklámtáblájával csoszog el mellettük mamuszban, fakó szakálla a levegőbe döf, motyog jobbra, motyog balra. A kis Alf Bergan egy pikk ász jelű szemfedélbe burkolózva kutyaként kerülgeti balról jobbra, és kétrét görnyed a nevetéstől.)

ALF BREGAN *(csúfondárosan mutogat a reklámtáblákra)* PUhap.

MRS. BREEN *(Bloomhoz)* Egy kis bolondozás a lépcső alatt! *(boldog pillantással néz rá)* Csókot miért nem adott a bibire, hogy meggyógyuljon? Hiszen akart!

BLOOM *(döbbenten)* Molly legjobb barátnőjének! Képes lett volna?

MRS. BREEN *(húsos nyelve két ajka közt galambcsókot kínál)* Hmm-hmm. Kéne, mi? Talán egy kis ajándékot rejteget ott nekem?

BLOOM *(fesztelen modorban)* Kóser. Egy kis harapnivaló vacsorára. Ha nincs hozzá húskonzerv: Keserv. Megnéztem a *Leah*-t. Mrs. Bandman

Palmer. Kristályos Shakespeare-előadó. Sajnos a műsorfüzetet eldobtam. Isteni disznócsülköt mérnek ott a sarkon. Tapogassa meg!

(Richie Goulding jelenik meg, három női kalap a fejére tűzve, féloldalasan, Collis és Ward nehéz fekete aktatáskájával, halálfej és keresztbe rakott lábszárcsontok mésszel rápingálva. Kinyitja, és mutogatja, hogy tele van hurkával, füstölt heringgel, Findon-féle tőkehallal és duzzadozó pirulákkal.)

RICHIE A legjobb ár egész Dubl.

(Szalvétából süket Pat, járdán álló tarbogár, csinál püspöksüveget. Nagyothall és ajtónáll.)

PAT *(félrebillent tállal közeledik, lötyög a lé)* Bélszín és vese. Egy üveg világos. Hihihi. Hahóhall az ajtónál.

RICHIE Oistenem! Enso haazélet embennem ettem...

(Fejét lógatva rendületlenül döcög tovább. Az arra tántorgó kubikos felökleli lángoló vasvillájával.)

RICIE *(kínjában felordít, keze a hátán)* Ah! A Bright-bajom! Mily fájdalom!

BLOOM *(a kubikosra mutat)* Spicli. Ne keltsünk feltűnést. Utálom a hülye csődületeket. Nem szórakozásból vagyok itt. A legkínosabb helyzetben vagyok.

MRS. BREEN Nagy rabló dumákat tud leadni. Jön itt nekem a szokásos humbug szövegével.

BLOOM Szeretném, ha elmondhatnék egy icipici titkot magának arról, hogy kerültem ide. De ne mondja el senkinek. Még Mollynak se. Egész különleges okom van rá.

MRS. BREEN *(csupa fül)* Ó, a világért sem!

BLOOM Menjünk egy kicsit tovább, jó?

MRS. BREEN Menjünk.

(A kerítőnő jelet ad, de hiába. Bloom továbbmegy Mrs. Breennel. A terrier a nyomukban, keservesen nyüszít, farkát csóválja.)

KRÍTŐNŐ Kanszagú zsidaja.

BLOOM *(zabpehelyszínű sportöltönyben, hajtókáján hímzett vadszőlőágacska, divatos bivalybarna ingben, skótkockás gyapjúnyakkendőt visel andráskereszt-formán, fehér kamáslit, őzbarna porköpeny a karján, rőtre cserzett turistacipő, távcső vállszíjon és szürke keménykalap)* Emlékszik azokra a réges-régi időkre, mintha ezer éve lett volna, pontosan, mikor Millyt elválasztottuk, Marionettnek becéztük, és együtt mentünk ki

mindnyájan a lóversenyre Fairyhouse-ba, ha jól emlékszem, MRS. BREEN *(remekbe szabott szászkék kosztümben, fehér velúrkalapban és pókháló fátyollal)* Leopardstownba.

BLOOM Akarom mondani, Leopardstownba. És Molly hét shillinget nyert egy háromévesen, Nebántsnak hívták, és Foxrock felé jöttünk haza a nyavalyás ötüléses tragacson. Maga akkor volt virágában, és azt az új barchendszegélyes fehér velúrkalapot viselte, amire Mrs. Hayes beszélte rá, mert tizenkilenc-tizenegyre szállították le az árát, egy darab drót, meg egy cafatnyi régi rongyos velvetin volt az egész és fogadok magával, amibe csak akar, hogy Mrs. Hayes álnok szándékkal...

MRS. BREEN De mennyire, a kígyó! Nekem mondja? Szép kis jótevő az ilyen!

BLOOM Mert negyed olyan jól sem állt, mint az a másik hetyke kis cukorfalat barett a paradicsommadár szárnnyal, amit úgy csodáltam magán, és szavamra mondom, veszettül csinos volt, bár kár volt megölni, ó, kegyed oly kegyetlen, szegény pici jószág, oly aprócska szíve van, mint a mondat végén a pont.

MRS. BREEN *(megszorítja a karját, gügyög)* Csúnya, kegyetlen kislány voltam.

BLOOM *(halkan, bizalmasan, elhadarva)* És Molly borsos marhasültes szendvicset evett Mrs. Joe Gallaher ozsonnatáskájából. Igaz hogy voltak jótevői, akarom mondani, széptevői, de őszintén szólva engem sohasem érdekelt különösebben az ő stílusa. Molly valahogy...

MRS. BREEN... túlságosan...

BLOOM Igen, igen. És Molly hogy nevetett, mikor Rogers és Maggot O'Reillv a kakaskukorékolást utánozta, amint egy tanya mellett hajtottunk el, és Marcus Tertius Moses, a teakereskedő, a homokfutójában elhúzott mellettünk a lányával, Táncos Mózsinak hívták, a pudlikutya az ölében felkantározva, és maga megkérdezte tőlem, hallottam vagy olvastam-e valaha, vagy tudom-e, vagy nem találkoztam-e...

MRS. BREEN *(mohón)* Igen, igen, igen, igen, igen, igen, igen.

(Eltűnik mellőle. Bloom, nyomában a nyüszítő kutya, továbbmegy a pokol kapui felé. Egy kapuboltozat alatt nő áll, előrehajol, lába szétvetve, és tehenek módjára pisál. Leredőnyözött kocsma előtt egy csapat őgyelgő egy történetet hallgat, amit törött orrú góréjuk hörög elő magából, reszelős humorral. Egy kar nélküli pár birkózik köztük, hemperegnek, röfögnek, részeg nyomorékok bemutatója.)

A GÓRÉ *(lekuporodik, hangja torzán szűrődik az orrán át)* És mikor a Cairns lemászott a Beaver Streeten az állványról akkor micsinált hát nem belecsinált a söröspitlibe ami otthagytak a forgácson a Derwanék vakolóinak.

AZ ŐGYELGŐK *(röhögés farkastorokból)* Hogyaza...

(Malterfoltos kalapjaik ugrándoznak. Építőpáholyuk jelét hordva enyves mészpettyesek, végtagtalan ugrándoznak Bloom körül.)

BLOOM Újabb véletlen. Azt hiszik, hogy ez jó vicc. Pedig mennyire nem az. Fényes napvilágnál. Itt próbáljon meg egyet járni az ember! Szerencse, hogy nők nincsenek.

AZ ŐGYELGŐK Hogyaza! Ez nem semmi! Hashajtó! Hogyaza! Bele a csávók piájába!

(Bloom át a színen. Krajcáros kurvák, szólóban vagy párban, kendősen, kócosan, hívogatják kapualjból, utcasarkon.)

A KURVÁK

Hova sietsz, szépfiú?

Mi lötyög a gatyádban?

Gyere ide, van tüzed?

Gyere ide, felállítom neked!

(Bloom átgázol a kurvák özönén egy távoli, kivilágított utca jelé. Hasas ablakfüggöny mögül gramofon emeli jel horpadt réztölcsérét. A sötétben zugkocsmárosné alkudozik a kubikossal és a két vöröszubbonyossal.)

A kubikos *(böfög)* Hol az a rohadt csehó?

A ZUGKOCSMÁROSNÉ A Purdon Streeten. Shilling egy üveg barna. Nagyon rendes asszony.

A KUBIKUS *(elkapja a két vöröszubbonyost, és rángatja őket magával)* Előre, brit hadsereg!

CARR KÖZLEGÉNY *(háta mögött)* Ez se félhülye.

COMPTON KÖZLEGÉNY *(nevet)* Nem ám!

CARR KÖZLEGÉNY *(a kubikosnak)* A Portobello-kaszárnya kantinjában.

Azt mondod, hogy Carrt keresed. Csak ennyit: Carr.

A KUBIKUS *(ordít)*

A wexfordi legények. Mi vagyunk.

COMPTON KÖZLEGÉNY Te! Mit szólsz a törzsőrmesterhez?

CARR KÖZLEGÉNY Bennett? Jó komám. Szeretem az öreg Bennettet.

A KUBIKUS *(ordít)*

Rablánctól vérezünk.

De szabad lesz szent hazánk.

(Tovább botorkál, magával vonszolja a másik kettőt. Bloom habozva megáll. A kutya közelebb jön, nyelve félrelóg, liheg.)

BLOOM Mintha vadludakat üldöznék. Csupa rosszhírű ház. A jóég tudja, hova tűntek. Hosszú távon minden részeg kétszer gyorsabb. Jó kis kalamajka. Szép kis jelenet a Westland Row-n. Aztán meg az első osztályra a harmadosztályos jeggyel. Aztán meg túlmentem az állomáson. A vonat végén volt a mozdony. Még jó hogy nem vitt el Malahide-ba, vagy egy mellékvágányra egész éjszakára, vagy egy karambol. A második pohár miatt van minden. Egy is épp elég. De miért követem? Tény, hogy ő ér a legtöbbet az egész bandában. Ha nem hallottam volna Mrs. Beaufoy Purefoyról, akkor nem mentem volna oda, és nem is találkoztunk volna. Kiszmet. Azt a pénzt el fogja veszíteni. Kész segélypénztár. Jó fogás a síbereknek, seftelőknek. Mi kéne? Könnyen jött, könnyen megy. Engem is majd' halálra gázolt az a zörgőbámulójárgányvágánybálvány, még jó, hogy volt lélekjelenlétem. Arra se lehet azért mindig számítani. Ha aznap két perccel később megyek el Truelock ablaka előtt, én kapom a golyót. Testtávollét. Viszont ha a golyó csak a kabátomat lyukasztja ki, akkor kártérítést kapok a megrázkódtatásért, ötszáz fontot. Mi is volt? Valami Kildare Street-i aranyifjú. Isten óvja a vadőrét!

(Felnéz és olvassa a falon krétával odafirkált feliratot: Kellemes magömlést! és mellette a fallikus rajzot.) Fura! Ahogy Molly rajzolt a befagyott kocsiablakra Kingstownban. Az mire hasonlított? *(Tarka sarkangyalok illegnek a lámpafényes kapualjakban, ablakmélyedésekben, finom cigarettákat szívnak. A dohány émelyítő illata hullámzik feléje, lassú körökben, füstkarikákban.)* a füstkarikák Édesebb a méznél. A bűn méze.

BLOOM A hátgerincem kissé rogyadozik. Menjek vagy forduljak vissza? És ez a hentesholmi? Ha megeszem, csupa zsír leszek. Kész hülye vagyok. Eltékozolt pénz. Shilling nyolc pennyvel túlfizetve*, (a vizsla hideg taknyos orrával összemázolja a kezét, farkát csóválja.)* Különös, mennyire vonzódnak hozzám. Még az a dög is délután. A legjobb, ha az ember rögtön beszélni kezd hozzájuk. Akárcsak a nők, kell nekik a *société*. Büdös, mint a görény. *Chacun son goût*. És ha veszett? Kutya meleg van. Bizonytalanul rakja a lábát. Jó kis kutya! Fido! Jó kis kutya! Garryowen! *(A farkaskutya a hátán hempereg, szemérmetlenül tekergőzik pitiző mancsokkal, hosszú fekete nyelve kilóg.)* A környezet hatása. Adok neki, hogy hagyjon békén. Feltéve,

hogy senki. *(Hívja, aztán hátrafelé óvakodik egy orvvadász lopakodó lépteivel, a szetter a nyomában, sötét bűzös sarokba. Kibontja az egyik csomagot, készül kiejteni a csülköt, aztán meggondolja magát, és a birkalábat tapogatja.)* Egész szép darab három pennyért. Viszont ez a bal kezemben van. Ez a nagyobb erőkifejtés. Miért? Kisebb a kevesebb használattól. Na, adjuk oda. Két shilling hat.

(Sajnálkozva leejti lassan a kicsomagolt csülköt, lábat. A szelindek ügyetlenül marcangolja és fuldokolva, morogva, mohón faldos, ropogtatja a csontokat. Két esőköpenyes rendőr közeledik, csendben, éberen. Valamit morognak egymás között.)

A RENDŐRÖK Bloom. Bloomnak a. Bloomhoz. Bloomot.

(Mindketten Bloom vállára teszik a kezüket.)

ELSŐ RENDŐR Tettenérés. Szemétlerakás tilos!

BLOOM *(dadog)* Irgalmasságot cselekedtem.

(Sirályraj, viharmadarak csapnak fel éhesen a Liffey iszapjából, csőrükben Banbury-keksz.)

A SIRÁLYOK Kafftunk kefföri keffet.

BLOOM Az ember legjobb barátja. Szelíd nevelés.

(A kutyára mutat. Bob Doran dőlni kezd egy magas bárszékről és a csámcsogó spániel fölött inog.)

BOB DORAN Tappancs! Na, adjál pacsit! Adjál pacsit.

(A bulldog morog, tarkóján égnek áll a szőr, őrlőfogai között hatalmas húscafat a csülökcsontról, szájából veszett nyálhab csurog. Bob Doran csendesen beleből egy alagsori árokba.)

MÁSODIK RENDŐR Állatvédelmi Hatóság!

BLOOM *(lelkesen)* Ó, van ennél nemesebb? Megintettem azt a kocsivezetőt a Harold Cross Bridge-nél, mert bántalmazta szegény lovát, a szerszámtól csupa var volt már a bőre. Gorombaság volt a hála. Persze nagyon hideg volt, és az volt az utolsó kocsi. A cirkuszi történetek mindig oly lehangolóak.

(Signor Maffei dühtől fehéren, oroszlánszelídítő öltözékben, gyémántgombokkal az ingmellén, előrelép, kezében papír ugratókarika, nyolcasba göndörített kocsisostor és revolver, amellyel sakkban tartja a zabáló dán dogot.)

SIGNOR MAFFEI *(baljóslatú mosollyal)* Hölgyeim és Uraim. Íme, betanított agaram. Én voltam, aki betörte Ajaxot, a betörhetetlen vadlovat, ragadozókra való, szabadalmaztatott szögesnyergemmel. Jókat sózni a

véknyára a göcsös szíjjal. A fékezőhám és a fojtópóráz térdre kényszerít minden oroszlánt, akármilyen ingerlékeny, még a *Leo feroxot* is, a líbiai emberevőt. Egy vörösen izzó feszítővas és némi sebkenőcs az égési sebekre, e módszernek köszönhetjük Amszterdami Fritzet, a gondolkozó hiénát. *(Szikrázó szemmel)* Birtokomban a hindu bűverő. Szemem villanása és a szikrázó csillagok a mellemen, ez a titkom, *(legigézőbb mosolyával)* És most bemutatom Mademoiselle Rubyt, a porond csillagát.

ELSŐ RENDŐR Gyerünk. Név és lakcím.

BLOOM Pillanat. Nem jut eszembe. Ja igen! *(megemeli minőségi kalapját üdvözlésként)* Dr. Bloom Leopold, fogász és szájsebész. Hallottak von Blum pasáról. Multimilliomos. *Donnervetter!* Övé fél Ausztria, Egyiptom. Unokabátyám.

ELSŐ RENDŐR Bizonyítékot.

(Kártya esik ki Bloom kalapjának bőrszalagja mögül.)

BLOOM *(piros fezben, kádi-köntösben, széles zöld selyemövvel, a Becsületrend hamisított szalagját viseli, felkapja a kártyát és odanyújtja)* Ha megengedik. Tagja vagyok a Junior Army and Navy Clubnak. Jogi képviselőm: John Henry Menton és Tsai. Bachelor's Walk 27.

ELSŐ RENDŐR *(olvassa)* Henry Flower. Bejelentett lakcímmel nem rendelkezik. Jogellenes leselkedés és útelállás.

MÁSODIK RENDŐR Alibit. Figyelmeztetésben részesítem.

BLOOM *(felső bal mellényzsebéből elnyűtt sárga virágot ráncigál elő)* Íme, a szóban forgó virág. Egy férfitól kaptam, a nevét nem tudom, *(meggyőzően)* Ismerik azt a régi viccet a Kasztília Rózsájáról. Bloom. Névváltoztatás. Viragból Bloom. *(bizalmasan és bizalmaskodva suttogja)* El vagyunk jegyezve, őrmester, érti? Egy hölgy van a dologban, Szerelmi bonyodalmak, *(a második rendőrt gyöngéden megtaszítja a vállával)* A fene ott egye meg. Mi már csak így intézzük lovagias ügyeinket a tengerészetnél. Az egyenruha teszi. *(nagy komolyan az első rendőrhöz fordul)* Na persze, az embernek kijut néha egy Waterloo is. Ugorjanak be valamelyik este, és megiszunk egy pohár jó burgundit, *(felvidulva a második rendőrhöz)* Be fogom magának mutatni, felügyelő úr, belevaló hölgy. Egy szempillantás alatt megvan.

(Sötét, higanyfoltos arc jelenik meg, lefátyolozott alakot vezet.)

A SÖTÉT HIGANY Körözteti a Kastély. A seregben megfosztották a rangjától.

MARTHA *(sűrű fátyolban, karmazsinvörös pánt a nyakán, az* Irish Times *egy példánya a kezében, rámutat, szemrehányó hangon)* Henry! Leopold! Lionel, jöjj hát vissza! Mosd tisztára nevemet.

ELSŐ RENDŐR *(szigorúan)* Jön az őrszobára.

BLOOM *(ijedt, kalap vissza, hátralép, aztán szíve táján markolászva, jobb alkarját felemelve, a legényfokozatú szabadkőművesek titkos jelét mutatja)* Nem, nem, legméltóságosabb mesterem, szeretet fénye. Téves személyazonosítás. A lyoni postaszállítmány. Lesurques és Dubosc. Bizonyára emlékszik a Childs-féle testvérgyilkosság esetére. Mi orvosok, magunk közt. Baltával sújtotta agyon. Ártatlanul vádolnak. Jobb egy bűnöst szökni hagyni, mint kilencvenkilencet ártatlanul elítélni.

MARTHA *(felzokog a fátyla mögött)* Szószegés! Igazi nevem Peggy Griffin. Azzal áltatott levélben, hogy boldogtalan. Megmondlak a bátyámnak, a Bective Rugby hátvédjének, te szívtelen nőcsábász!

BLOOM *(keze a szája előtt)* Ez a nő részeg. Ittas állapotban van. *(Bizonytalanul motyogja Efraim jelszavát)* Sibaletth.

MÁSODIK RENDŐR *(könnybe lábadt szemmel, Bloomhoz)* Szégyellhetne magát, de jó alaposan!

BLOOM Tisztelt esküdtszék! Hadd magyarázzak meg mindent! Mondvacsinált ügy. Én egy félreértett ember vagyok. Énbelőlem bűnbakot akarnak csinálni. Én becsületes házasember vagyok, jellemem makulátlan. Én kérem az Eccles Streeten lakom. A feleségem, én a legnagyobb közbecsülésnek örvendő hadvezér leánya vagyok, aki lovagias úr és egyenes jellem, hogyishívják, Brian Tweedy vezérőrnagy, Nagy-Britannia harcosainak egyike, csatákban védte hazánkat. Az őrnagyi rangot Rorke's Drift hősi védelméért kapta.

ELSŐ RENDŐR Ezred?

BLOOM *(a karzat felé fordul)* A Dublini Lövészezred, fiúk, földünk sója, ismeri őket széles e világ. Gondolom, nem egy bajtársat találhatnék maguk közt is. A Dublini Királya Lövészek! A mi rendőrhatalmunk mellett, otthonunk őrizői mellett ők a legmerészebb legények, derék férfitestület, erős fizikummal uralkodónk szolgálatában.

EGY HANG Köpönyegforgató! Éljenek a búrok! Ki fütyülte ki Joe Chamberlaint?

BLOOM *(keze az első rendőr vállán)* Az én drága papám is békebíró volt. Éppoly hű vagyok Britanniához, mint önök, uraim. Ott harcoltam az első sorokban királyiért és hazáért a szórakozott háborúban a parkbeli Gough

tábornok alatt, megsebesültem Spion Kopnál és Bloemfontainnél, napiparancsban megdicsértek. Megtettem mindent, amit fehér ember megtehet, *(megnyugodott lelkiismerettel)* Jim Bludso. Hajóorrt a partnak!

ELSŐ RENDŐR Foglalkozása?

BLOOM Nos, irodalmi működést fejtek ki. Mint író és újságíró. Ami azt illeti, épp most adunk ki egy gyűjteményt díjnyertes novellákból. Ezeket jómagam ötlöttem ki, egy merőben új irányzat indulása. Kapcsolatban állok a brit és az ír sajtóval. Ha felhívnák telefonon...

(Myles Crawford jön be remegve, tollszár a fogai közt. Bíbor csőre ragyog szalmakalapja glóriájában. Egyik kezében fokhagymafüzért lóbál, másik kezével telefonkagylót szorít a füléhez.)

MYLES CRAWFORD *(tokazacskója lötyög)* Halló, hetvenhét-nyolc-négy. Halló, itt a *Freeman's Pissoir* és a *Weekly Closet Paper* beszél. Európának tátva a szája. Hogy ki? Miféle blúzról beszél? Hogy ki ír mit? Mármint, hogy Bloom?

(Mr. Philip Beaufoy sápadtan áll a tanúk padján, kifogástalan délelőtti öltönyben, szivarzsebében zsebkendő kiálló háromszöge, élesre vasalt levendulaszín nadrág és lakkcipő. Hatalmas irattömböt cipel, rajta címke: Matcham mesterfogásai.)

BEAUFOY *(vontatott hangon)* Szó sincs róla, ön nem az, de még mennyire hogy nem! Egyszerűen fel nem foghatom! Egy úriember ugyanis, avagy bárki, akinek legalábbis halovány sejtelme van az úriemberségről, ily minősíthetetlenül aljas viselkedést nem tanúsíthat. És íme, elnök úr. Egy plagizátor. Egy csúf csúszómászó, aki irodalmi *connoisseur*nek adja ki magát. Napnál világosabb, hogy szégyentelenül kilopkodott mindenfélét nagysikerű regényemből, mely szellemem kincsesházának legjava, az irodalom gyöngyszeme, és amelyben a szerelmi jelenetek minden gyanú alatt állnak. A Beaufoy-regények a szerelemről és a szenvedély hatalmáról országszerte fogalomnak számítanak, de hiszen a főméltóságú elnök úr is nyilvánvalóan jól ismeri ezeket.

BLOOM *(megvert kutya módján alázatosan nyüszögi)* Bátorkodnék megjegyezni, hogy az a részlet a kacagó boszorkányról, kéz a kézben...

BEAUFOY *(fintorogva, fölényesen rámosolyog a bírákra)* Mit bolondozik, maga szamár! Maga olyan elferdült barom állat, hogy arra nincs is szó! Ami azt a részletet illeti, igazán megkímélheti magát minden különleges fáradságtól. Jelen van Mr. J. B. Pinker, irodalmi ügynököm. Feltételezem, elnök úr, hogy felvehetjük a szokásos szakértői illetményt,

nemdebár? Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy kiforgatta zsebeinket ez a hitvány kis sajtótetű, ez a tolvaj szarka, aki még egyetemre se járt.

BLOOM *(alig hallhatóan)* Az élet egyeteme. Nehéz iskola.

BEAUFOY *(ordít)* Undorító és kárhozatos hazugság, világosan mutatja ennek az embernek erkölcsi rothadtságát! *(odanyújtja az irattömbjét)* Itt az elmarasztaló tanúbizonyság, a *corpus delicti*, elnök úr, érett opusomból az egyik, eltorzította e fenevadnak szégyenbélyege.

EGY HANG A KARZATRÓL

Mózes a zsidók megmentője, *Daily News* a seggtörlője.

BLOOM *(bátran)* Erősen túloz.

BEAUFOY Pimasz ripők. Hivatalból kéne moslékba verni az orrát, himpellér! *(a bírósághoz)* Tessék, vessenek csak egy pillantást a magánéletére! Négyféle álarcban bujkál! Utcán angyal, otthon ördög. A nevét nem lehet kiejteni hölgyek jelenlétében. Korunk első számú bajkeverője.

BLOOM *(a bírósághoz)* Ő pedig agglegény létére...

ELSŐ RENDŐR Korona kontra Bloom. Hívják be a Driscoll nevű nőt.

A TÖRVÉYSZÉKI ALTISZT Mary Driscoll, mosogatólány!

(Mary Driscoll lompos cselédlány előlép. Vödör lóg a könyökhajlatában, súrolókefe a kezében.)

MÁSODIK RENDŐR Namégegy! Te is amolyan jóféle vagy?

MARY DRISCOLL *(felháborodva)* Én nem vagyok hírbeli személy! Nekem jó a hírem, négy hónapig voltam az utolsó helyemen. Szépen megbecsültek, hat fontot adtak egy évre, külön borravalókkal és kimenőkkel minden pénteken, és evégett kellett otthagynom, a macerálásai végett...

ELSŐ RENDŐR Mivel vádolja?

MARY DRISCOLL Ajánlatokat tett, de nekem drágább a becsületem, akármilyen szegény is vagyok.

BLOOM *(kreppszövet házikabátban, flanellnadrágban, lapos sarkú papucsban, borotválatlanul, haja enyhén kócos)* Én fehér emberhez méltó módon bántam veled. Kis szuveníreket adtam, a társadalmi helyzeted meghazudtoló csinos, smaragdzöld harisnyakötőt. Oktalanul a pártod fogtam, mikor kisebb-nagyobb lopásokkal vádoltak. Mindennek megvan a mértéke, Legyünk méltányosak.

MARY DRISCOLL *(nagyon izgatott)* Isten látja lelkem: hozzá se nyúltam azokhoz az osztrigákhoz!

ELSŐ RENDŐR További panasza? Történt valami?

MARY DRISCOLL Meglepett az épület hátulsó helyszínén, méltóságos bíró úr, mikor a nagysága délelőtt bement a városba, és azt mondta, hogy adjak neki egy ziherhejctűt. Megfogott, miből kifolyólag én kék meg zöld foltos lettem négy helyen. Ruházatom pedig kétrendben zaklatta.

BLOOM Ellentámadásba ment át.

MARY DRISCOLL *(megvetéssel)* A súrolókefémet többe veszem, kimondom, így aztán én sem voltam rest. Hiába szóltam rája, bíró úr, egyre csak azt mondta, hogy tartsam a szájamat. *(Általános derültség.)*

GEORGES FOTRELL *(királyi ülnök, zengő hangon)* Csendet kérek a teremben! A vádlott megteszi hamis vallomását.

(Bloom ártatlannak vallja magát, kezében tárt szirmú vízililiom. Hosszú és érthetetlen beszédbe fog. Majd hallhatják, mit fog előadni ügyvédje megrázó védőbeszédében a vádesküdtszék előtt. Ő mélyre süllyedt, és bár megbélyegezték, mint fekete bárányt, ha bátorkodhat így kifejezni, legszentebb szándéka megjavulni, múltját szűzi tisztaságban tenni jóvá, és mint kezes háziállat visszatérni a természethez. Hét hónapra született gyermek, a leggondosabb nevelésben részesült, idős, ágyhoz kötött szülő védőszárnyai alatt. Bizonyos botlások történhettek megtévedt apja részéről, de ő új életet akar kezdeni, és most, mikor korbács és szégyenfa vár reá, a csöndes családi boldogságot választja élete alkonyán, amelyet áthat a család hevülő kebelének szeretetteljes környezete. Honosított brit állampolgár, aki egy nyári este a Loop Line vasúti társaság mozdonyának kabinjából nyert, úgymond, bepillantást, amikor az eső megtartóztatta magát, Dublin város és környéke szeretetet árasztó háztartásainak kis ablakain keresztül a vidéki boldogság pásztori jeleneteibe, láthatta a Dockrell-féle tapétával – egy shilling kilenc tucatja – borított falakat, láthatta, amint az ártatlan, britnek született gyermekek selypítve imádkoznak a Kisjézushoz, ahogy ifjonti diákok küszködnek feladataikkal, ahogy példás jellemű fiatal hölgyek zongoráznak, avagy más alkalommal ahogy forró áhítattal mondják rózsafüzér-imájukat családi körben a karácsonykor gyújtott fahasáb pattogása közben, míg a zöldellő utcácskákban menyecskék és legények sétálgatnak az orgonahangú britanniabádog-borítású, négy hangváltós, tizenkétrétű fújtatós harmonika ritmusára, valóságos ajándék, soha vissza nem térő alkalom...

Újabb derültség. Bloom összefüggéstelenül motyog. A riporterek panaszkodnak, hogy nem hallanak semmit.)

GYORS- ÉS GÉPÍRÓK *(szemük jegyzeteikre tapad)* Vegyék ki azt a gombócot a gigájából.

MACHUGH PROFESSZOR *(a sajtó számára kijelölt helyről köpködve beleszól)* Köpje ki, jóember! Apránként. Majd belejön!

(A keresztkérdések folytatódnak a „Bloom és a vödör”-ügyben. Nagy vödör. Bloom maga. Bélbántalmak, A Beaver Streeten. Úgy van, csikarás. Méghozzá csúnya. A vakolómunkások vödre. Botmerev járással. Kimondhatatlanul szenvedett. Halálos agóniában. Déltájban. A szerelem vagy a burgundi. Igen, meg egy kis spenót. Gyötrelmes pillanat. Nem nézett bele a vödörbe. Senki sehol. Elég randa ügy. Nem egészen. A Titbits *egy régi számával.*

Füttyök, pfujolás. Bloom rongyos szalonkabátban, teli mészfoltokkal, horpadt cilindere csálén, orrán ragtapaszcsík, nem érteni, mit mond.)

J. J. O’MOLLOY *(szürke ügyvédi parókában és lebernyeges talárban, keserű tiltakozás hangján)* Itt nincs helye semmiféle ledér élcelődésnek, egy megtévedt halandó rovására, kit szeszek bódítanak. Ez itt kérem se nem medvehecc, se nem oxfordi gólyaverés, se nem a jogszolgáltatás megcsúfolása. Védencem gyermeteg lélek, szegény idegen bevándorló, aki a hajón megbúvó potyautas hátrányával igyekszik becsületesen megkeresni kenyerét. A légből kapott úgynevezett vétség pillanatnyi örökletes eltévelyedésnek tudható be, melyet hallucináció idézett elő. Az efféle családias pajzánkodás, mint az állítólagos vétség, megengedett védencem szülőföldjén, a fáraók országában. Hangsúlyoznom kell, hogy *prima facie* kísérlet sem történt bujálkodásra. A testi megismerés tényálladéka nem meríttetett ki, és a Driscoll panaszában előadott sérelem, hogy erénye ellen történt volna támadás, máskor meg nem ismételtetett. Az atavizmusra szeretnék részletesebben kitérni. Védencem családjában az alvajárás és a hajótörés számos esetét mutathatjuk ki. Ha a vádlott beszélni tudna, volna mit mesélnie – története különösebb, mint bármi, amit könyvek lapjain valaha is elmeséltek. Ő maga, elnök úr, a tüdősorvadás roncsa. Beismerte, hogy mongol származású, tetteiért pedig nem vonható felelősségre. Tökéletlen, ez az igazság.

BLOOM *(Mezítlábas, tyúkmellű, indiai matróznadrágban és ingben, bűnbánóan befelé fordított lábujjakkal, kinyitja gombostűfejnyi vakondszemét, kábultan körülnéz, majd lassan elhúzza kezét homloka előtt. Ezután matróz módra ránt egyet a derékszíján, és keleties alázatosságú vállrántással hüvelykjét az ég felé fordítva fejezi ki hódolatát a bíróság előtt.)* Cinájunk edj jó kisz göjbe éjcakát? *(együgyű dalocskába kezd)*

Piszi piszi, gyejebe, Disznólábat szejet-e.

Két shilling a...

(Lehurrogják.)

J. J. O'MOLLOY *(indulattal a csőcselékhez)* Ez egyenlőtlen küzdelem. Hádészre mondom, nem leszek hajlandó eltűrni, hogy védencemet ily módon letorkolja és zaklassa egy falka korcs és röhögő hiéna. A vadon törvényének helyébe a mózesi törvény lépett. Állítom, mégpedig nyomatékosan állítom, egy pillanatra sem tévesztve szem elől az igazságszolgáltatás céljait, hogy a vádlott nem volt bűnvészes, és a feljelentőt senki nem háborította becsületében. Vádlott ezzel az ifjú személlyel úgy bánt, mintha édeslánya lett volna. *(Bloom megfogja O'Molloy kezét és ajkához emeli)* Viszontváddal élek, és a napnál világosabban bizonyítani fogom, hogy a Rejtett kéz ismét belenyúlt a játékba. Kétség esetén üldözzük Bloomot. Védencem maga a született szerénység, és ő lenne az utolsó ember, aki az úri becsülettel ellenkező dolgot elkövetne, ami ellen joggal emelhetné fel szavát a sértett szemérem, sem követ nem vetne rossz útra tért leányzóra, midőn a szédelgő, aki állapotáért felelős, gonosz kedvét már kitöltötte rajta, Bloom az egyenes úton óhajt járni. Nálánál patyolattisztább jellemet nem láttam. Anyagi helyzete ugyan pillanatnyilag nem a legragyogóbb, mivel a messzi Kisázsiában, Agendath Netaimban fekvő kiterjedt birtokai, melyeket rögvest vetített képeken mutatok be önöknek, jelzáloggal terheltek. *(Bloomhoz)* Remélem, nem lesz szűkmarkú.

BLOOM Egy pennyt fizetek fontonként.

(Kinneret tavának délibábja jelenik meg a falon, elmosódott marhák legelésznek ezüstös ködfátyol mögött. Moses Dlugacz, menyétszemű albínó kék kezeslábasban, feláll a karzaton, mindkét kezében narancsszínű cédrátcitrom és egy-egy disznóvese.)

DLUGACZ *(rekedten)* Bleibtreustrasse, Berlin, W, 13.

(J. J. O'Molloy alacsony szobortalapzatra lép, és ünnepélyesen megmarkolja kabátja hajtókáját. Arca megnyúlik, elsápad, kinő a szakálla, szeme beesik, megjelennek rajta John F. Taylor tüdővészesen szederjes foltjai és sorvadásos pofacsontjai. Zsebkendőjét szájához tartja, és rózsaszín vérének heveny folyását vizsgálgatja.)

J. J. O'MOLLOY *(alig van hangja)* Elnézést, súlyos megfázással keltem fel betegágyamból. Néhány jól megválasztott szó. *(Seymour Bushe madárfejét, rókabajszát és ormányos ékesszólását ölti magára.)* Ha az angyal könyve majdan kinyittatik, s bármi, amit valaha egy merengő kebel

átszellemülten és átszellemítőn létrehozott, megérdemli, hogy éljen, akkor azt mondom, adassék meg a vádlottak padján ülő fogolynak is az ártatlanság szent vélelme.

(Írásos papírlapot nyújtanak át a bíróságnak.)

BLOOM *(udvari díszben)* A legjobb ajánlásaim vannak. Callan és Coleman uraktól. Mr. Wisdom Hely békebírótól. Régi főnökömtől, Joe Cuffe-tól. Mr. V. B. Dillontól, Dublin volt polgármesterétől. A legmagasabb körök varázsos levegőjét szívtam... a dublini *haute volée* királynőivel. *(fesztelenül)* Épp ma délután csevegtem az alkirályi páholyban régi cimboráimmal, Sir Robert Ball királyi csillagásszal és Lady Ball-lal, a koraesti fogadáson. Sir Bob, mondom neki...

MRS. YELVERTON BARRY *(ejtett derekú opálzöld báli ruha és könyékig érő elefántcsontszín kesztyű, cobolyprém szegélyes, kárómintásan steppelt dolmány, hajában briliáns fésű és kócsagtollas forgó)* Azonnal tartóztassa le, biztos úr. Névtelen levelet írt nekem görcsös, balra dőlő kézírással, mikor a férjem Munsterbe, Tipperary északi részébe szállt ki tárgyalásra, James Lovebirch aláírással. Azt állította, hogy a karzatról látta páratlan dudáimat, amint a páholyban ültem a Theatre Royalban a *Cigale* díszelőadásán. Feltüzeltem, azt állította. Sikamlós célzásokat tett, hogy térjek le az erény útjáról következő csütörtökön délután fél ötkor dunsinki időszámítás szerint. Felajánlotta, hogy postán elküldi nekem Monsieur Paul de Kock regényíró egyik művét, a címe *A háromfűzős lány*.

MRS. BELLINGHAM *(kis sapkában, nyúlszőrbelépőben, orrig bebugyolálva száll ki hintájából, és fürkészőn tekint ki a teknőckeretű lornyon mögül, melyet óriási oposszumprém muffjából húzott elő)* Nekem is. Igen, meg vagyok győződve, hogy ugyanarról a visszataszító személyről van szó. Mert ő csukta be kocsim ajtaját Sir Thornley Stoker háza előtt egy ólmos esős napon a februári fagyhullám idején kilencvenháromban, mikor még a lefolyóm rácsa és a fürdőm falicsapja is befagyott. Később borítékban virágot küldött, egy szál havasi gyopárt, mint írta, hozzátéve, hogy irántam való hódolatból szedte egy hegycsúcson. Szakképzett füvésszel megvizsgáltattam, és azt a felvilágosítást kaptam, hogy házi krumplivirág, melyet a mintagazdaság melegházából tulajdonított el.

MRS. YELVERTON BARRY Szégyen, gyalázat!

(Ringyók és utcakölykök hordája ront a színre.)

RINGYÓK ÉS UTCAKÖLYKÖK *(üvöltenek)* Fogják meg! Tolvaj! Éljen, megvan a Kékszakáll! Háromszoros hurrá Spitzig Itzignek!

MÁSODIK RENDŐR *(bilincset hoz)* Itt a karperec.

MRS. BELLINGHAM A legkülönfélébb kézírásokkal és utálatos bókok közepette Bundás Vénusznak szólított és azt állította, hogy mély részvétet érez didergő kocsisom, Palmer iránt, ugyanakkor kijelentette, mennyire irigyli fülvédőjét, göndör bárányból bundáját és szerencsés közelségét személyemhez, hogy ott állhat mögöttem, az én libériámban, a Bellinghamek hímzett címerével és heraldikus jelképeivel, fekete alapon övezett arany szarvasfej. Szinte féktelen elragadtatással magasztalta alsó végtagjaim, duzzadó lábikráim, pattanásig feszülő selyemharisnyám, és lángoló dicshimnuszokat zengett egyéb rejtett kincseimről a fel nem értékelhető csipkék között, melyeket, úgymond, maga elé varázsolt. Hevesen ösztönzött *(állítván, hogy ezt az ösztönzést élete küldetésének érzi),* hogy szennyezzem be a hitvesi ágyat, és kövessek el házasságtörést az első adódó alkalommal.

MRS. MERVYN TALBOYS ŐKEGYELMESSÉGE *(amazonkosztüm, keménykalap, sarkantyús lovaglócsizma, cinóbervörös mellény, őzbarna, cifra paszománnyal rakott bőrkézelős muskétáskesztyű, hosszú uszálya a karján, lovaglóostorával a csizmaszárát verdesi szakadatlan)* Engem is. Mert meglátott a Phoenix Parkban a pólópályán az Irish Royal-Irish Loyal mérkőzésen. Tudom, hogy szemeim istenien ragyogtak, midőn azt néztem, hogyan nyer Slogger Dehenny, az Inniskilling dragonyosezred kapitánya az utolsó játékrészben, kedvenc pején, Kentauron. Ez a kültelki Don Juan egy konflis mögül leselkedett, és dupla borítékban szeméremsértő fotográfiát küldött nekem, amilyeneket sötétedés után árulnak a párizsi bulvárokon, minden úrinő jogos felháborodására. Még mindig megvan. Egy részben meztelen szenyorität ábrázol, törékeny és bájos *(tulajdon felesége, mint ünnepélyesen biztosított, ő vette le a természethez híven)*, megengedhetetlen testhelyzetben egy izmos toreróval, aki nyilvánvalóan egy közönséges gazember. Ösztönzött, hogy tegyek én is így, hogy viselkedjek illetlenül és vétkezzek helyőrségi tisztekkel. Könyörgött, hogy levelét szennyezzem be mondhatatlan módon, őt verjem össze, amit bőségesen meg is érdemel, szétvetett lábbal üljek a hátára, lovagoljak rajta, és korbácsoljam irgalmatlanul.

MRS. BELLINGHAM Nekem is könyörgött.

MRS. YELVERTON BARRY Nekem is.

(Számos köztiszteletben álló dublini hölgy illetlen leveleket mutogat, Bloomtól kapták.)

MRS. MERVYN TALBOYS ŐKEGYELMESSÉGE *(hirtelen dühkitörésének tetőpontján lábával nagyot dobbant, sarkantyúja csilingel)* Tőlem megkapja, ha Isten van az égben! Korbáccsal verem a gyáva pondrót, amíg a kezem bele nem fárad. Elevenen megnyúzom.

BLOOM *(szemét behunyja, reménykedőn kushad)* Itt? *(izeg-mozog)* Mondja újra! *(Lihegve csúszik-mászik)* Imádom a veszélyt.

MRS. MERVYN TALBOYS ŐKEGYELMESSÉGE Nahát kaphatsz belőle! Befutok én neked, meglásd! Megtáncoltatlak, hogy a pokolban is megemlegeted!

MRS. BELLINGHAM Tángáld el alaposan! Parvenü! Az amerikai zászlónál csíkosabb legyen!

MRS. YELVERTON BARRY Gyalázatos! Erre nincs mentség! Nős ember létére!

BLOOM Jaj, ezek az emberek! Node kérem szépen! Én enyhe orvosi vesszőkúrára gondoltam mindössze. Meleg, csiklandó bizsergés, bevérzés nélkül. Egészen finoman, csak hogy élénkítse a vérkeringést.

MRS. MERVYN TALBOYS ŐKEGYELMESSÉGE *(gúnyosan neveti)* Na ne mondd! Csak erre gondoltál, szépfiú? Légy nyugodt, az élő Istenre mondom, olyan meglepetésben lesz részed, amilyet még nem pipáltál. Ember még ilyen csúnya verést nem kapott. Felbőszítetted a természetemben mélyen szunnyadó nősténytigrist.

MRS. BELLINGHAM *(vérszomjasán rázza muffját és lornyonját)* Hadd szenvedjen. Hanna drágám! Gyömbért neki a farába! Csépeld a fattyat félholtra. A kilencágú korbáccsal! Heréld ki! Boncold fel élve!

BLOOM *(szűköl, vacog, kezét összekulcsolja, sunyi ábrázattal)* Fázom! Reszketek! Én csak az önök istennői bájai miatt! Borítsunk fátylat a múltra! Kiszmet! Bocsássanak meg, bocsássanak el, ez egyszer! *(odanyújtja a másik orcáját)*

MRS. YELVERTON BARRY *(szigorúan)* Ne irgalmazzon semmiképp, Mrs. Talboys. Rászolgált a fenyítésre!

MRS. MERVYN TALBOYS ŐKEGYELMESSÉGE *(féktelen szenvedéllyel gombolja ki kesztyűjét)* Ne féljen! Disznó kutya ez, mióta csak él. Hogy merészel megszólítani! Kékre-zöldre vesszőzöm mindenki szeme láttára a nyílt utcán! Tövig döföm belé sarkantyúmat! Közismert felszarvazott bohóc, *(nagyot kanyarít lovaglóostorával a levegőbe)* Húzzák le a nadrágját késedelem nélkül! Ide, jóuram! Gyerünk! Kész?

BLOOM *(vacogva engedelmeskedik)* De hát olyan meleg idő volt.

(A göndör fürtös Davy Stephens átvonul a színen egy csapat mezítlábas rikkanccsal.)

DAVY STEPHENS Itt a *Messenger of the Sacred Heart* és az *Evening Telegraph.* Szent Patrik-napi ünnepi melléklet Dublin összes felszarvazottjainak aktuális lakcímével.

(O'Hanlon főtisztelendő kanonok úr aranyszínű vecsernyepalástban felmutat és oltárra helyez egy márvány ingaórát. Conroy atya és John Hughes S. J. tisztelendő mélyen meghajol előtte.)

AZ INGAÓRA *(ajtókipattanva)*

Kakukk.

Kakukk.

Kakukk.

(Egy ágy réz sodronykarikái megcsendülnek.)

A SODRONY Zsigzseg, zsigazsiga, zsigzseg!

(Ködfüggöny gördül hátra hirtelen, és a bírák emelvényén látható lesz Martin Cunningham, az esküdtszék elnöke, cilinderben, továbbá Jack Power, Simon Dedalus, Tom Kernan, Ned Lambert, John Henry Menton, Myles Crawford, Lenehan, Paddy Leonard, Orros Flynn, M'Coy és egy Névtelen Valaki jellegtelen arca.)

A NÉVTELEN Nyereg nélkül üli meg. A versenysúlya rendben. Megszervezte a hölgyet.

AZ ESKÜDTEK *(mindegyik a Névtelen hangja felé fordul)* Valóban?

A NÉVTELEN *(vicsorog)* Fejjel a farnak! Száz shillinget öt ellen.

AZ ESKÜDTEK *(elismerőleg bólogató fejek)* Jobbára magunk is így gondoltuk.

ELSŐ RENDŐR Büntetett előéletű. Újabb eltiport liliom. A gyanúsított: Hasfelmetsző Jack. Ezer font a nyomravezetőnek.

MÁSODIK RENDŐR *(döbbenten suttog)* Feketében jár. Mormon. Anarchista.

AZ ALTISZT *(harsányan)* Minélfogva a bejelentett lakcímmel nem rendelkező Leopold Bloom, közismert dinamitos merénylő, hamisító, bigámista, kerítő és felszarvazott és Dublin polgárságának megbotránkoztatója, és miszerint jelen esküdtszéki bizottság összehívásakor őméltósága...

(Őméltósága Sir Frederick Falkiner, Dublin vizsgálóbírája, szürke bírósági kőtógában felemelkedik székéről, kőszakállasan. Kezében esernyő-jogar. Homlokából szembeszökően ugranak ki a Mózes-szarvak.)

A VIZSGÁLÓBÍRÓ Egyszer s mindenkorra véget fogok vetni ennek a fehér rabszolgakereskedelemnek, és meg fogom szabadítani Dublint ettől az undorító kelevénytől. Botrány! *(fejére teszi a fekete sapkát)* Alseriff úr, vezessék el a vádlottak padjáról, ahol most áll és tartassák őrizetben a Mountjoy-fogházban, míg őfelsége óhajtja, majd végeztessék ki kötél általi halállal, és ezen ítélet szerint történjék minden, különben az Isten legyen irgalmas kegyelmeteknek. Vigyék.

(Fekete házisapka ereszkedik a fejére. Megjelenik Hosszú John Fanning alseriff, orrfacsaró Henry Clayt szív.)

HOSSZÚ JOHN FANNING *(komoran körülnéz, és messze zengő, mély hangján megszólal)* Ki akasztja fel Júdás Iskariótot?

(H. Rumbold, borbélymester vérszín zekében és cserzővarga-köténnyel fellép a vérpadra, összecsavart kötél a vállára vetve. Övébe tűzve ólmosbot és egy szögekkel kivert bunkó. Ádázul tördeli bokszertől bütykös birkózóökleit.)

RUMBOLD *(a vizsgálóbíróhoz, baljósan bizalmas hangon)* Én vagyok, felséges uram, Hurok Harry, Mersey réme. Öt guinea a nyaktörés. Hogy meg ne sántuljon.

(Szent György templomában lassan megszólal a harang, sötét, zengő fém.)

A HARANGOK Héjhó! Héjhó!

BLOOM *(kétségbeesetten)* Várjanak! Türelem! Sirályok! A jószívűség! Én láttam. Ártatlanság. Kislány a majomháznál. Állatkert. Kéjsóvár csimpánzok, *(lihegve)* Medencetájék. Mesterkéletlen pirulásától elgyengültem. *(nem tud uralkodni érzésein)* Elhagytam a helyszínt, *(egy alakhoz fordul a tömegben, könyörgőn)* Hynes, beszélhetnék magával? Hisz ismer jól. Megtarthatja azt a három shillinget. Ha esetleg még szüksége van...

HYNES *(hidegen)* Azt se tudom, ki maga.

MÁSODIK RENDŐR *(a sarok felé mutat)* A bomba itt van.

ELSŐ RENDŐR Időzített pokolgép.

BLOOM Nem, nem. Disznócsülök. Temetésen voltam.

ELSŐ RENDŐR *(előhúzza a gumibotot)* Hazudsz!

(A kopó felemeli a pofáját: Paddy Dignam skorbutos, elszürkült arcát viseli. Felzabálta már az összes húst. Lehelete rothadó dögszagot áraszt. Nőni kezd és emberi formát ölt. Sötét tacskóbundája barna gyászöltönnyé változik. Egyik füle felét, orrát és hüvelykujjait egészen lerágták már a hullarabló démonok.)

PADDY DIGNAM *(síri hangon)* Így igaz. Az én temetésemen volt. Finucane doktor jelentette a halál beálltát, mikor természetes okokból kifolyólag áldozatául estem betegségemnek.

(Hold felé emeli csonka, hamuszürke arcát és panaszosan ugat.)

BLOOM *(diadalmasan)* Hallják ezt?

PADDY DIGNAM Bloom, én Paddy Dignamnek szelleme vagyok, Ó, figyelj, figyelj!

BLOOM A hang Ezsau hangja.

MÁSODIK RENDŐR *(keresztet vet)* Hogyan lehetséges ez?

ELSŐ RENDŐR Hát ilyen nincsen a filléres kiskátéban.

PADDY DIGNAM Metempszichózis által. Kísértetek.

EGY HANG Frászkarikát!

PADDY DIGNAM *(meggyőződéssel)* Valamikor Mr. J. H. Menton ügyvédnek, esküvel megerősített nyilatkozatok szakemberének az alkalmazottja voltam. Bachelor's Walk 27. Most szívburok hipertrófiában elhaláloztam. Súlyos csapás. Szegény asszonyt nagyon megviselte. Hogy tűri végzetét? A sherrys üveget dugjátok előle, *(körülnéz)* Egy lámpa. Állati szükségletemet kell kielégítenem. Azt az aludttejet nem bírja a gyomrom.

(John O'Connell gondnok terebélyes alakja tornyosodik föl, kezében gyászfátyollal összekötözött kulcsok. Mellette Coffey atya áll, a ferde nyakú, békahasú káplán, miseingben és pettyes hálósapkában, kezében mákszárból font pálcát tart álmosan.)

COFFEY ATYA *(ásít, aztán károgó varjúhangon kántálja)* Námine Jákobsz Vóbiszkvit. Ámen.

JOHN O'CONNELL *(hangtölcsérből viharzik elő hajókürt-hangja)* Dignam. Néhai Patrick T.!

PADDY DIGNAM *(fülét felcsapja, megremeg)* Felhangok*, (tekergőzve előrekúszik, fülét a földhöz tapasztja)* Gazdám hangja!

JOHN O'CONNELL Temetési elismervény jelzete P. U. nyolcvanötezer. Tizenhetes parcella. A Kulchok háza. Sírszám egyszázegy.

(Paddy Dignam szemmel látható erőfeszítéssel figyel, eszmél, farka meredt, füle feláll.)

PADDY DIGNAM Könyörögjetek lelke nyugalmáért.

(Csúszik-mászik lefelé egy szenespincébe, barna leplének zsinórját húzza maga után zörgő kavicsokon. Utána egy elhízott dédapa patkány teknős módra totyog püffedt szivacsmancsokon szürke páncélja alatt. Dignam fojtott hangja hallatszik a föld alól, ugat: Dignam halott, és a föld alá

rejtezék. Tom Rochford, vörösbegyvörös mellényben, sapkában, bricseszben, előugrik kétoszlopos gépezetéből)

TOM ROCHFORD *(keze a mellcsontján, meghajlik)* Reuben J. Két shilling, ha megtalálom, *(elszántan méregeti a szűk aknát)* Az én számom jön. Gyerünk, irány Carlow.

(Istenkísértő szakával a levegőbe lendül, és elnyeli a szenespince. Két korong táncol picit a hengerekben, a szerkezet nullát kacsint. A szín elsötétül. Bloom az aknán keresztül újra előrecaplat. Csókok csacsognak a foszladozó ködfelhőben. Zongorahang. Megáll egy kivilágított ház előtt, fülel. A csókok női szobákból kiröppenve körüllibegik, csicseregnek, turbékolnak, csalogatják.)

A CSÓKOK *(csicseregve)* Leo*! (csiripelve)* Lici mici cici pici csakneki! *(gőgicsélve)* Ku kukukuuu! Nyaminyam vomvomm! *(csicseregve)* Vigivagi nagy-nagynagy! Piruett! Leopopold! *(csiripelve)* Liolüi! *(csicseregve)* Ó Leo!

(Körülzsongják, ruhájára peregnek, fénylő, csillámló, szeleburdi szeplőcskék, ezüstkonfetti.)

BLOOM Férfias billentés. Szomorú zene. Egyházi zene. Talán erre.

(Zoe Higgins, fiatal kurva, zafír pongyoláját három bronzcsat tartja össze, nyakán vékony fekete bársonyszalag, int neki, lelibben a lépcsőn és leszólítja.)

ZOE Keres valakit? Benn van a barátjával.

BLOOM Ez a Mrs. Mack háza?

ZOE Nem. Nyolcvanegy. Ez a Mrs. Cohené. Ha továbbmegy, rosszabbul jár. Csoszimoszi néni. *(bizalmasan)* Különben ma ő is dolgozik a lódoktorával. Az a házi tippadója. Leadja neki a befutókat és ad neki pénzt, hogy Oxfordban tanítassa a fiát. Hiába túlórázik neki, ma nem volt szerencséje, *(gyanút fog)* Csak nem maga az apja?

BLOOM Én ugyan nem!

ZOE Mind a ketten feketében. No és az egérke nem csiklandós ma este?

(Bloom bőre összerándul, érzi a lány közelítő ujjait. Kéz csúszik a bal combjára.)

ZOE Hát a mogyorók?

BLOOM Túloldalt. Különös módon nálam jobbra vannak. Talán nehezebb. Millió eset közül egy, Mesias, a szabóm szerint.

ZOE *(szörnyen megijed)* Keményfekélye van.

BLOOM Nem hinném.

ZOE De én érzem.

(Belenyúl a bal nadrágzsebébe, és egy összeaszott kemény fekete krumplit húz elő. Méla, nedves ajkakkal bámulja Bloomot és a krumplit.)

BLOOM Talizmán. Családi ereklye.

ZOE Nekiadod Zoénak? Emlékbe? Amiért ilyen jó hozzád?

(A krumplit mohón a zsebébe süllyeszti, karon fogja Bloomot, dörgölődzik, csupa melegség. Bloom kelletlenül mosolyog. Valahol lassú keleti zenét játszanak, hang száll hang után. Belenéz szemének aranybarna csillogásába, szempilláján fekete festék. Bloom mosolya meglágyul.)

ZOE Legközelebb megismer, BLOOM *(elárvulva)* Sose szerettem ily kedves kis gazellát, de biztos, hogy...

(Gazellák szökellnek, legelnek a hegyeken. A közelben tavak. Partjaik körül fekete cédrusligetek árnyai sorakoznak. Illatok párája kel, terjeng a vastag gyantaszag. Ég egész napkelet, zafír az ég, szálló sasok bronzröpte hasít belé. Alatta fekszik a nők városa, meztelen, fehér, csendes, hűvös, pompás. Forrás vize mormol damaszkuszi rózsák között. Mammutrózsák mormolnak bíbor szőlőfürtökről. Szégyen, kéj és vér bora buggyan, titkos mormolással.)

ZOE *(mormolva dudorász a zenére, odaliszk-ajkán érzéki kenet disznózsírból és rózsavízből) Schórá áni ve-nává, benot Jerusálájim*.

BLOOM *(el van ragadtatva)* Mindjárt gondoltam a kiejtéséből, hogy jó fajtából való.

ZOE Még megárt az a sok gondolkodás.

(Finoman a fülébe harap apró, arannyal tömött fogaival és émelyítő fokhagymabűzt lehel rá. A rózsák szétválnak, királyok arany síremléke és porladó csontjai láthatók.)

BLOOM *(visszahőköl, gépiesen simogatja Zoe jobb cicijét lapos, mamlasz tenyerével)* Maga dublini lány?

ZOE *(gyakorlott kézzel elkap egy hajszálat a homlokáról, és visszacsavarja csigába)* Egy frászt! Angol vagyok. Nincs magánál egy cigaretli?

BLOOM *(mint előbb)* Ritkán dohányzom, kedves. Hébe-hóba egy szivar. Gyerekes mulatság, *(kéjsóváran)* Jobbra is használhatja az ember a száját, mint hogy büdös kórón cuclizzon.

ZOE Folytassa csak! Gyönyörű választási szónoklatnak indult.

BLOOM *(szakmunkások kordbársony munkaruhájában, fekete kötött pulóver, lobogó piros nyakkendővel és apacs-sapkában)* Az emberiség

javíthatatlan. Sir Walter Raleigh hozta az Újvilágból azt a burgonyát és azt a gaznövényt, az egyik pusztítja a ragályt azzal, hogy magába szívja, a másik mérgezője a fülnek, szemnek, szívnek, emlékezőtehetségnek, akaratnak, értelemnek meg mindennek. Helyesebben szólva, száz évvel azelőtt hozta be a mérget, mielőtt egy másik, akinek a nevét elfelejtettem, behozta volna a táplálékot. Öngyilkosság. Hazugságok. Az összes szokásunk. Tessék, nézze meg közéletünket!

(Éjféli harangszó messzi tornyokból.)

A HARANGSZÓ Térj vissza, Leopold! Dublin Polgármestere!

BLOOM *(városi tanácsosi palástban és nyaklánccal)* Arran Quay, Inns Quay, Rotunda, Mountjoy és North Dock választói, szerintem igenis a legjobb megoldás az volna, ha villamosvonalat építenének a marhavásártértől a kikötőhöz. Ez a jövő zenéje. Ez az én programom. *Cui bono?* Ám a mi kalmárlelkű hollandusaink szellemhajói kalózmódra azon vannak...

EGY VÁLASZTÓ Háromszoros hurrá jövendő legfőbb elöljárónknak!

(A fáklyásmenet aurora borealisa felragyog.)

A FÁKLYAHORDOZÓK Hurrá!

(Több közismert törvényhatósági tag, iparbáró és városi díszpolgár kezet ráz Bloommal és szerencsét kíván neki. Timothy Harrington, Dublin hajdani háromszoros polgármestere, fenséges hivatali bíborában, aranyláncaival és fehér selyem mellfodraiban, Lorcan Sherlock polgármesteri locum tenens*szel és tanácsossal tárgyal. Teljes egyetértésben élénken bólogatnak.)*

HARRINGTON, VOLT POLGÁRMESTER (bíbor palástban, díszpálcával, arany nyaklánccal és bő fehér selyem mellfodorban) Sir Leo Bloom városi tanácsos beszéde nyomattassék ki az adófizetők költségén. A ház, melyben született, ékesíttessék fel emléktáblával, és ama főút a Cork Street után, melyet eddig Csordajárásnak neveztek, ezentúl a Bloom Boulevard nevet viselje.

LORCAN SHERLOCK TANÁCSOS Egyhangúlag megszavazva.

BLOOM *(ihletetten)* Ezek a bolygó hollandiak vagy imbolygó hollandiak ott heverésznek a tatfedélzet párnázott luxuslakosztályában, kockát vetnek és az égvilágon semmivel se törődnek. A gépek! Ez a jelszavuk, a vágyálmuk, a csodaszerük. Munkamegtakarító szerkezetek, munkáskitúrók, rémalakok, mészárlásra szerkesztett szörnyek, iszonyú vérszopók, amelyeket tőkés horda uszított a kiszipolyozott munkás nyakába. A szegényember éhen dögölhet, ők pedig vadaskertjeikben királyszarvasaikat hizlalják, fogolyra és

fácánra vadásznak, de közben néha még a parasztot is madárnak nézik a pénz és a pompa e pökhendi pávái. De uralmuknak immár vége mindörökkön nörökké az zidők vég.

(Szűnni nem akaró taps. Földbe vert zászlórudak, májusfák és diadalívek jelennek meg a színen. Az utcán keresztbe széles jelmondatszalag, rajta Cead Mile Failte és Má Tóv Melekh Jiszráél. *Az ablakokban érdeklődők tolonganak, többnyire hölgyek. Az útvonal mentén a Dublini Királyi Lövészek, Őfelsége Skót Határőrei, a Cameron Hegyivadászok és a Velszi Tüzérek ezredei állnak sorfalat, hogy visszaszorítsák a tömeget. A gimnazisták lámpaoszlopokra, telegráfpóznákra, ablakpárkányokra, könyöklőkre, esővízcsatornára, kéménykupakokra, rácsokra, vízköpőkre másztak, onnan fütyülnek és éljeneznek. A felhőoszlop megjelenik. A távolból katonazenekar hallatszik, a Kol Nidrét játsszák. A tamburmajorok császári sast emelnek, földet söprő lobogók, keleti pálmaágak. Az arany és elefántcsont pápai zászló a magasba szökken, körülötte a városi lándzsalobogók. A menetoszlop eleje lép a színre, élén John Howard Parnell, a várostanács díszelnöke, sakktáblamintás ujjatlan címer-zekében, Athlone Első Ajtónállója és Ulster Címerkirálya. Utánuk Joseph Hutchinson őkegyelmessége, Dublin főpolgármestere, majd Cork nagyméltóságú főpolgármestere, majd Limerick, Galway, Sligo és Waterford méltóságos polgármesterei, huszonnyolc ír főrendiházi tag, szerdárok, grandok és maharadzsák a baldachint cipelve, a Dublini Fővárosi Tűzoltóság, a pénzügy szentjeinek káptalanja, plutokratikus rangrendben, Down és Connor püspöke, Michael Logue bíboros őeminenciája, Armagh érseke, Írország hercegérseke, dr. William Alexander őkegyelmessége és őfőtisztelendősége, Armagh érseke, Írország hercegérseke, a főrabbi, a presbiteriánus egyház zsinatának elnöke, a baptista, anabaptista, metodista és a Morva Testvérek felekezetének vezetői és a kvékerek gyülekezetének tiszteletbeli titkára. Utánuk menetelnek a céhek, az iparosok testületei, a polgárőrség, kibomló tarka zászlóikkal: kádárok, madarászok, malomépítők, újságok előfizetés-gyűjtői, törvényszéki fogalmazók, masszőrök, borkereskedők, sérvkötő-készítők, kéményseprők, töpörtyűsütők, puplin- és kamuka-szövők, gyógykovácsok, olasz csemegések, templomdíszítők, csizmahúzó-készítők, temetkezési vállalkozók, selyemkereskedők, drágakőcsiszolók, kikiáltók, dugófaragók, tűzkárbecslők, festők és tisztítók, kiviteli sörpalackozók, szőrmekereskedők, címkeírók, címerpecsét-vésnökök, lómegőrző istállósok, nemesfémtőzsérek, krikett- és íjászcikkek szállítói, szitakészítők, nagybani*

tojás- és burgonyaszállítók, harisnya és kesztyűkészítők, vízvezetékszerelő vállalkozók. Utánuk vonulnak a királyi hálókamarások, a Fekete Kormánypálca, a Térdszalagrend, az Aranyjogar lovagjai, a főlovászmester, Anglia Főkamarása, a főudvarmester, a hadsereg és a flotta főkapitánya, a királyi karddal, Szent István vaskoronájával, a kehellyel és a Bibliával. Négy gyalog kürtös belépő fanfárja. A Tower alabárdosai válaszolnak üdvözlő harsonaszóval. Bloom megjelenik egy diadalív alatt hermelinszegélyes bíborbársony palástban. Fedetlen fővel, Szent Eduárd pálcájával, országalmával és galambvégű jogarral, a királyi kegyelmet jelképező tompa karddal. Elúszó vörösfarkú, tejfehér lován ül, sallangos lószerszám, arany kötőfék. Őrült lelkesedés. Hölgyek az erkélyekről rózsaszirmot szórnak. A levegő illatszerektől terhes. A férfiak éljeneznek. Bloom apródjai a nézők között futkosnak galagonya- és kecskefűzágakkal.)

BLOOM APRÓDJAI

Ökörszem, ökörszem, Madarak királya, Kecskefűz tanyája, Szent István a napja.

EGY PATKOLÓKOVÁCS *(dörmög)* Szentséges Isten! Ő volna? Bloom? Alig látszik harmincegynek.

EGY ÚTBURKOLÓ ÉS UTCAKŐRAKÓ Íme, a híres Bloom, a világ legnagyobb reformátora! Le a kalappal!

(Mindenki hajadonfőtt. Az asszonyok izgatottan sugdolóznak.)

EGY MILLIOMOSNŐ *(dúsgazdagon)* Hát nem csodálatos?!

EGY ARISZTOKRATA NŐ *(nemesen)* Mi mindent láthatott a világból!

EGY FEMINISTA *(férfiasan)* És mi mindent megtehetett!

EGY CSENGŐSZERELŐ Klasszikus arcél! Egy gondolkodó homloka.

(Bloom napja kél. Napsugarak törnek át a felhőkön északnyugatról.)

DOWN ÉS CONNOR PÜSPÖKE Íme, bemutatom nektek a ti igaz császárelnökötöket és királyigazgatótokat, birodalmunk legbelátóbb, leghatalmasabb és legerősebb kezű uralkodóját. Isten óvja Első Lipótot!

MIND Isten óvja Első Lipótot!

BLOOM *(bíborszín koronázási palástban, Down és Connor püspökéhez, méltósággal)* Kösz szépen, eminenciás vagy milyen uraim.

WILLIAM, ARMAGH ÉRSEKE *(széles karimájú bíbornoki kalapban, vörös karingben)* Megesküszöl-é, hogy a jog és irgalmasság cselekedeteit hiánytalanul gyakorlód ítéleteidben egész Írország fölött és mind a hozzá kapcsolt tartományokban?

BLOOM *(jobb kezét heréjére téve esküszik)* Isten engem úgy segéljen. Ígérem és megteszem.

MICHAEL, ARMAGH ÉRSEKE *(egy vázából hajolajat önt Bloom fejére) Gaudium magnum annuntio vobis. Habemus carneficem.* Lipót, Patrik, András, Dávid, György, felkenlek íme!

(Bloom aranyhímzéses palástot ölt, ujjára rubingyűrűt húz. Fellép a koronázási kőre és megáll rajta. A főrendek ugyanekkor felteszik huszonnyolc koronájukat. Üdvharangok galangolnak a Krisztus, a Szent Patrik, a György és a víg Malahide templomaiban. A Mirus Bazár tűzijátéka ropog, tűzkígyók röppennek az égre, fallopirotechnikai minták. A főurak hódolatra járulnak Bloomhoz, egyik a másik után, térdet hajtanak.)

A FŐURAK Hűbéreseid lettünk, életünket és vérünket ajánljuk szolgálatodra e földön.

(Bloom felemeli jobb kezét, melyen ott szikrázik a Koh-i-Noor gyémánt. Paripája nyerít. Hirtelen csönd. Interkontinentális és interplanetáris drótnélküli távírókészülékeket állítanak be szózatának közvetítésére.)

BLOOM Alattvalóim! Ezennel felemeljük hűséges csataménünket, Copula Felixet a Nagy Vezírség örökletes rangjára és ünnepélyesen kijelentjük, hogy a mai naptól eltaszítjuk korábbi hitvesünket és fenséges kezünkkel Szeléné hercegnőt, az éj tündöklő fénysugarát ajándékozzuk meg.

(Bloom eddigi rangon aluli hitvesét rabszállító kocsiba tuszkolják. Szeléné hercegnő holdkék ruhában, ezüst holdkaréjjal homlokait, kiszáll a gyaloghintójából, melyet két óriás hozott a vállán. Kirobbanó hurrázás.)

JOHN HOWARD PARNELL *(magasra emeli a királyi zászlót)* Nagyhírű Bloom! Jeles fivérem utóda!

BLOOM *(átöleli John Howard Parnellt)* Szívünkből köszönjük neked, John, ezt a valóban királyi fogadtatást a zöld Erinben, közös őseink ígéret-földjén.

(Átnyújtják Bloomnak a díszpolgárságát megállapító oklevelet. Dublin karmazsin párnán keresztbe tett kulcsait ugyancsak. Bloom mindenkinek megmutatja, hogy zöld zoknit visel.)

TOM KERNAN Megérdemelted, felséges uram.

BLOOM Ma húsz éve, hogy legyőztük örökletes ellenségünket Ladysmithnél. Mozsárágyúink és tevehátra szerelt mozgólövegeink páratlan sikerrel szórták szét soraikat. „Rajta, lovasbrigád!” Újra támadnak! Minden elveszett! Meghátrálunk? Soha! Fussanak ők hanyatt-homlok. Ha! Most mi támadunk. A balszárnyon felfejlődött könnyűlovasságunk megtisztította a

plevnai magaslatokat és *Bonafide Cevájót* csatakiáltásukkal lekaszálták a szaracén tüzéreket az utolsó szálig.

A FREEMAN SZEDŐINEK NYOMDÁSZKOLLÉGIUMA Halljuk! Halljuk!

JOHN WYSE NOLAN Íme az ember, aki megszöktette James Stephenst!

EGY KÉK EGYENRUHÁS ISKOLÁSFIÚ Éljen!

EGY VÉN HELYBELI Maga hazájának dicsősége, nagyuram, úgy bizony! EGY ALMÁSKOFA Ilyen ember kell Írországnak.

BLOOM Szeretett alattvalóim, új korszak napja kél! Én, Bloom, bizony mondom nektek, itt van már a küszöbön. Bizony hihettek Bloom szavának, hamar beléptek az eljövendő aranyvárosba, az új Bloomuzsá-lemba, a jövő Nova Hiberniájába.

(Harminckét kokárdás munkás, Írország minden megyéjéből, Denvan építőmester vezetése alatt építi az új Bloomuzsálemet. Kolosszális kristálytetős épület, formája óriási disznóvese, negyvenezer szobás. A kialakítása során számos házat és emlékművet lerombolnak. Az állami hivatalokat ideiglenesen mozdonyremízekben helyezik el. Számos bérházat a föld színével tesznek egyenlővé. A lakosságot hordókban és ládákban szállásolják el, rajtuk a vörösbetűs jel: L. B. A nyomortanyák lakói közül többen létráról potyognak le. Dublin falainak egy része összeomlik a Bloomhoz hű nézők tömege alatt.)

HŰ NÉZŐK *(haldokolva) Morituri te salutant. (meghalnak)*

(Barna macintosh-kabátos alak bukkan elő egy süllyesztőből. Kinyújtott ujjal mutogat Bloomra.)

A MACINTOSH KABÁTOS ALAK Egyetlen szavát se higgyék el! Ez az ember Leopold M'Intosh, a hírhedt gyújtogató. Igazi neve Higgins.

BLOOM Lelőni! Keresztény kutya! Ennyit M'Intoshról.

(Ágyúlövés. A macintosh kabátos alak eltűnik. Bloom jogarával pipacsokat fejez le. Több hatalmas ellenség, marhatenyésztő, képviselő, örökös bizottsági tag hirtelen halálát jelentik. Bloom testőrsége osztogatja a nagycsütörtöki ezüstpennyket, koronázási emlékérmeket, kenyeret és halat, antialkoholista jelvényeket, drága Henry Clay-szívarokat, ingyen levescsontot, gumiövszert zárt borítékban aranyszállal átkötözve, tejkaramellát, ananászos jégkását, háromszögletű kalapként hajtogatott szerelmesleveleket, készöltönyöket, tésztában sütött virslit, Jeyes Fertőtlenítőt üvegszám, vásárlási utalványokat, negyvennapos búcsúcédulákat, hamispénzt, kurtakolbászt tejen nevelt malacból, színházi

potyajegyeket, havibérletet az összes villamosvonalakra, a Magyar Királyi Osztálysorsjáték jegyeit, szegénykonyha-tiketteket, a Világ Tizenkét Legrosszabb Könyvének olcsó utánnyomásait: Franc és Fritz *(politika),* Csecsemőgondozás *(infantilisztika),* Ötven olcsó finomság *(gasztronomika),* Napmítosz volt-e Jézus? *(historika),* Nincs többé fájdalom *(medika),* A Világegyetem dióhéjban kisgyermekek számára *(kozmika),* Kacagjon hát mindenki! *(humorisztika).* Hirdetésgyűjtők kiskátéja *(zsurnalisztika),* Egy bába szerelmes levelei *(erotika),* Ki kicsoda a világűrben *(asztronomika),* Szív a szívnek szívesen *(melodika),* Már holnap milliomos lehet *(zsugorika). Veszett tolongás, dulakodás. Asszonyok nyomulnak előre, hogy megérinthessék Bloom palástja szegélyét. Lady Gwendolen Defalanque áttör a tömegen, felpattan Bloom lovára, és mindkét orcáját megcsókolja hatalmas éljenzések közepette. Pillanatfelvétel magnéziumfényben. Tipegőket és csecsemőket emelnek a magasba.)*

AZ ASSZONYOK Atyuskánk! Atyuskánk!

TIPEGŐK ÉS CSECSEMŐK

Hazajött a Poldi bácsi, jaj de jó!

Senki sem kap sutit tőle, csak Leó.

(Bloom lehajol és játékosan gyomron böki a Boardman babát.)

A BOARDMAN BABA *(csuklik, szájából alvadt tej folyik ki)* Hajajaja.

BLOOM *(kezet ráz egy vak suhanccal)* Több vagy édesöcsémnél! *(két karjával öreg házaspárt ölel át)* Drága öreg barátaim! *(komámasszony-hol-az-ollót játszik rongyos kisfiúkkal, kislányokkal)* Hol az olló? Itt az olló! *(ikreket tol babakocsiban)* Gi ga gó, hol cincog a cincogó? *(bűvészkedik, vörös, narancs, sárga, zöld, kék, indigó selyemzsebkendőket húz ki a szájából.)* Vönszöki. Harminckét láb per szekundum*, (özvegyet vigasztal)* Távolléttől szívünk jobban ifjul. *(felföldi kopogóst jár, furán figurázik)* Ropjátok, rakjátok! *(szélütött öreg harcos felfekvési sebeit csókolja)* Ó, tiszteletre méltó sebek! *(elgáncsol egy elhízott rendőrt)* PUhap. *(valamit súg egy piruló pincérlány fülébe, és nyájasan mosolyog)* Ó, te kis huncut! *(megeszik egy nyers fehérrépát, melyet Maurice Butterly gazda nyújtott fel neki)* Remek! Csodálatos! *(nem hajlandó elfogadni azt a három shillinget, melyet Joseph Hynes újságíró kíván neki adni)* Szó se lehet róla, édes öregem! *(kabátját egy koldusnak adja)* Kérem, fogadja el. *(hasonkúszóversenyben vesz részt idős nyomorék férfiakkal és asszonyokkal)* Mindent bele, fiúk! Tekerjétek, lányok!

A POLGÁRTÁRS *(meghatottság szorongatja torkát, titokban könnyet morzsol szét smaragdzöld sálján)* Áldja meg a jóisten mind a két kezével! *(Kosszarvak kürtjele csendre int. Felvonják Sión lobogóját.)*

BLOOM *(hanyagul leejti köpenyét, előtűnik kerek hasa, papírtekercset göngyöl ki, és ünnepélyes hangon olvassa)* Álef Bét Gimel Dálet Haggáda Tefillin Kóser Jóm Kippur Hanukka Rós Hásáná Bnei Brit Bármicvó Macesz Askenázi Mesüge Tálesz.

(Jimmy Henry városi aljegyző felolvassa a hivatalos fordítást.)

JIMMY HENRY Megnyílt a Lelkiismereti Törvényszék. A Legkatolikusabb Királyi Felség most a szabad ég alatt ül törvényt. Ingyen orvosi és jogi tanácsadás, hasonmások és egyéb problémák megoldása. Mindenkit szívesen látunk. Kiadatott a mi hűséges városunkban, Dublinban, az Új Paradicsom első évében.

PADDY LEONARD Mit tegyek a rám eső helyi és állami adókkal?

BLOOM Fizesd be őket, barátom.

PADDY LEONARD Köszönöm.

ORROS FLYNN Vehetek fel jelzálogkölcsönt a tűzkár-biztosításomra?

BLOOM *(kérlelhetetlenül)* Uraim, tartsák szigorúan szem előtt a kártérítési rendelkezéseket, valamint hogy kötelezvényeikben hat hónapon belül öt font lefizetését vállalták.

J. J. O'MOLLOY Dániel, azt mondtam? Hát nem! Ő az új Peéter O'Brien! ORROS FLYNN És honnan szerezzek én öt fontot?

HÚGYOS BURKE Mit ajánl hólyagbántalmakra?

BLOOM

Acid. nit. hydrochlor dil., 20 csepp

Tinct. mix. vom., 5 csepp

Extr. taraxel. lig., 30 csepp

Aq. dis. ter. in dk.

CHRIS CALLINAN Mi a parallaxisa az Aldebaran szubszoláris ekliptikájának?

BLOOM Örülök, hogy látlak, Chris. Egyébként K. 11.

JOE HYNES Miért nem egyenruhában van?

BLOOM Mikor szent emlékezetű nemzőm az osztrák zsarnok egyenruháját viselte egy redves börtönben, hol volt a magáé?

BEN DOLLARD És a kis árvácskák?

BLOOM Ékesítik *(díszítik)* a kertvárosi portákat.

BEN DOLLARD Ikerszülés esetén?

BLOOM Az apa *(páter, apu)* kezdjen el gondolkodni.

LARRY O'ROURKE Heti nyolc napra szóló italmérési engedély új üzletemhez? Emlékszik rám, Sir Leo, amikor még ott laktak a hetesben? Azonnal felküldök egy láda barnát a nagyságos asszonynak.

BLOOM *(fagyosan)* Kihez van szerencsém? Lady Bloom nem fogad el ajándékot.

CROFTON Ez aztán igazi ünnepség.

BLOOM *(ünnepélyesen)* Ön azt mondja: ünnepség. Én azt mondom: szentség.

ALEXANDER KULCH Mikor készül végre számunkra is Kulchok háza?

BLOOM Célkitűzésem a városi erkölcs megreformálása és a tízparancsolat. Új világ a régi helyébe. Népek egyesítése, zsidó, muzulmán, keresztény, mind. Három hektár és egy tehén a természet minden gyermekének. Motorizált hullaszállítás. Általános testi munka kötelezettsége. Összes parkok nyitva a népnek éjjel és nappal. Elektromos mosogatógépek. Tüdővésznek, holdkórnak, háborúnak és koldulásnak véget vetünk. Általános amnesztia, hetenként karnevál, rejtett szabadosságokkal, minden tombolajegy nyer, eszperantó az egyetemes nyelv az egyetemes testvériségben. Gátat vetünk a vízkóros szélhámosok és kocsmatöltelékek hazafiasságának. Szabad pénz, szabad lakbér, szabad szerelem és szabad világi egyház, szabad világi államban.

O'MADDEN BURKE Szabad róka szabad tyúkólban.

DAVY BYRNE *(ásít)* Iiieeen!

BLOOM Fajok vegyítése vegyesházasságokban!

LENEHAN Nemek vegyítése közfürdőhelyeken?

(Bloom a körülötte állóknak elmagyarázza terveit a társadalmi újjászületést illetően. Mindenki egyetért vele. A Kildare Street-i Múzeum őre jelenik meg, kézikocsit húzva, melyen különböző meztelen istennők szobrai zötyögnek, Venus Callipygé, Venus Pandemos, Venus Metempsychosis és gipszfigurák, szintén meztelenek, a kilenc új Múzsát ábrázolják: Kereskedelem, Operairodalom, Amor, Hirdetés és Közfigyelem, Kéziipar, Szólásszabadság, Plurális Választójog, Gasztronómia, Intim Higiéné, Tengerparti Térzene, Fájdalommentes Szülészet és Népszerű Csillagászat.)

FARLEY ATYA Ez egy episzkopális, agnosztikus, akármilyenárius! Egyetlen célja szent hitünk megdöntése!

MRS. RIORDAN *(végrendeletét összetépi)* Csalódtam magában! Maga rossz ember!

GROGAN ANYÓ *(lehúzza a cipőjét, hogy Bloomhoz vágja)* Disznó! Förtelmes fráter!

ORROS FLYNN Muzsikáljon nekünk egy kicsit, Bloom. Valami régi, édes dallamot.

BLOOM *(mulatós kedvvel)*

Megfogadtam, el nem hagyom, Elárvultam bizony nagyon, Taríiíram, taríiíram, taríiíram, taríiíram

HOPPSZA HOLOHAN Jó öreg Bloom! Hiába, nincsen párja széles e világon.

PADDY LEONARD Hiszen ez egy operett-ír!

BLOOM Melyik operát adják a gibraltári virágpiacon? A Kasztília rózsáját.

(Nevetés.)

LENEHAN Plagizátor! Vesszen Bloom!

A LEFÁTYOLOZOTT SIBYLLA *(lelkesen)* Bloomita vagyok, büszkén hirdetem. Történhet bármi, hitem megingathatatlan. Életemet adnám érte. Hiszem és vallom, hogy a világ legmurisabb embere.

BLOOM *(a nézők felé hunyorít)* Hinnye, de fájintos fehércseléd.

THEODORE PUREFOY *(horgász-sapkában, vízhatlan zekében)* Mechanikus segédeszközt használ, hogy gátat vessen a természet szent céljainak.

A LEFÁTYOLOZOTT SIBYLLA *(szíven döfi magát)* Hősöm! Istenem! *(meghal)*

(A legszebb és leglelkesebb hölgyek hasonlóképpen öngyilkosságot követnek el: szíven döfik magukat, vízbe ugranak, kék savat, sisakvirág-kivonatot, arzént isznak, felvágják ereiket, önkéntes éhhalált vállalnak, úthenger elé vetik magukat, leugranak a Nelson-oszlop tetejéről, vagy bele a Guinness-sörgyár óriási kádjába, fejüket gázsütőkbe dugva fulladnak meg, divatos harisnyakötőjükre akasztják magukat, különböző emeletmagasságú ablakokból kiugranak.)

ALEXANDER J. DOWIE *(szenvedélyesen)* Keresztény testvéreim és Anti-bloomiták, ez az alak, akit Bloomnak neveznek, a pokol fenekéről származott közénk és az egész kereszténység botrányköve. Sátáni kéjenc legzsengébb korától fogva, Mendes bűzös bakkecskéje, kin az infantilis erotománia korán kiütközött, emlékezetünkbe idézve a síkság városait, egy züllött nőstény ivadéka. Ez az ocsmány hipokrita, bűnei bronzkórjával az arcán, nem más, mint a fehér bika, amelyről az Apokalipszis beszél. A

Skarlátba öltözött Asszony bálványimádója, orra, szája, minden lehelete alvilági ármány. Toronymagas máglya, forró olajjal teli katlan, az kell neki! Kalibán!

A CSŐCSELÉK Lincseljék meg! Izzó parázsra vele! Rosszabb Parnellnél! Mr. Fox!

(Grogan anyó hozzávágja a cipőjét. Kereskedők a Felső és Alsó Dorset Streetről csekély vagy semmilyen kereskedelmi értéket sem képviselő tárgyakat hajigálnak, sonkacsontot, sűrített-tejes dobozokat, eladhatatlan káposztát, megpenészedett kenyeret, birkafarkat, hájcafatokat.)

BLOOM *(izgatottan)* Szentivánéji téboly, sátáni tréfa, semmi más. Az égre esküszöm, hogy ártatlan vagyok, mint a napnemérte hó. A bátyám volt az, Henry. A hasonmásom. Dolphn's Barn 2 alatt lakik. A rágalom viperája hamisan vádol engem, Honfitársaim! *Sgeul i mbarr bata coisde gan capall*. Felkérem régi barátomat, dr. Malachi Mulligan szexuálszakértőt, hogy tegyen orvosi tanúvallomást mellettem.

DR. MULLIGAN *(autóvezetők bőrkabátjában, zöld motorosszemüveg a homlokán)* Dr. Bloom biszexuálisán abnormális. A napokban szökött meg dr. Eustace gyengeelméjű urak számára fenntartott magánintézetéből. Házasságon kívül születvén, a féktelen kéjelgés következményeképp örökölt epilepsziával állunk szemben. Felmenő ágon elefantiázisra való hajlam volt kimutatható. A krónikus exhibicionizmus tünetei félreismerhetetlenek. Kétjobbkezűség is megállapítható, lappangó stádiumban. Idő előtt megkopaszodott önfertőzés következtében, ez okozta később perverz idealizmusát, bigott bűnbánatát, ezenfelül fémfogai vannak. Egy örökletes komplexus következtében pillanatnyilag elvesztette emlékezőtehetségét, és meggyőződésem, hogy ellene mások többet vétkezének, mint mások ellen ő. Vaginális vizsgálatot ejtettem meg rajta, és miután 5427 anális, axilláris, pektorális és fanszőrszálán alkalmaztam a savtesztet, ki kell jelentenem, hogy *virgo intacta*.

(Bloom eltakarja nemi szervét minőségi kalapjával.)

DR. MADDEN Hypsospadia szintén konstatálható. Az eljövendő nemzedékek érdekében melegen ajánlom, hogy a megtámadott részeket tísztaszeszben őrizzék meg a nemzeti teratológiai múzeumban.

DR. CROTTHERS Megvizsgáltam a beteg vizeletét. Fehérjetartalmú. Elégtelen nyálképződés, rendellenes térdreflex.

DR. PUNCH COSTELLO A fetor judaicus egészen feltűnő, DR. DIXON *(a lelet szövegét olvassa)* Bloom professzor legragyogóbb példája az új nőies

férfitípusnak. Erkölcsisége egyszerű és rokonszenves. Többen kedves embernek, kedves férfinak találták. Egészében véve inkább furcsa fickó, noha orvosi értelemben nem gyengeelméjű. Gyönyörű levelet írt, szinte költeményt a Reformált Hitű Papok Oltalmi Társaságának bírósági kiküldöttjéhez, amely mindent megmagyaráz. Lényegében antialkoholistának minősíthető, és tanúsíthatom, hogy földre szórt szalmán alszik, étrendje egészen spártai, szárított fűszeres zöldborsót eszik hidegen. Télen-nyáron darócinget visel, és minden szombaton megostorozza magát. Értesülésem szerint a Glencree javítóintézetben notórius bajkeverőként volt nyilvántartva. Egy másik feljegyzés arról számol be, hogy nagyon kései utószülött volt. Kegyelemért folyamodom a legszentebb szóval, melyet valaha is hangszálainkra bíztunk. Anyai örömöknek néz elébe.

(Nagy felbolydulás, általános részvét. Nők elájulnak. Egy vagyonos amerikai utcai gyűjtést rendez Bloom javára. Arany- és ezüstpénzek, biankó csekkek, bankjegyek, ékszerek, kincstári kötvények, látra szóló váltók, adóslevelek, jegygyűrűk, óraláncok, nyakláncok, medáliák és karkötők hullnak a kalapba.)

BLOOM Jaj! Úgy szeretnék anya lenni!

MRS. THORNTON *(fehér szülésznői ruhában)* Öleljen át jó erősen, édesem. Mindjárt túl leszünk rajta. Jó erősen, édesem.

(Bloom jó erősen átöleli, és nyolc sárga és fehér fiúgyermeket hoz a világra. Piros szőnyeges lépcsőkön jelennek meg, kétoldalt fejedelmi díszpálmák. Kivétel nélkül csinosak, arcélük nemesérc, termetük tetszetős, öltözékük és modoruk úri, öt élő nyelvet folyékonyan beszélnek, különféle művészetek iránt érdeklődők és tudománykedvelők. Nevük olvasható betűkkel az ingmellükön: Nasodoro, Goldfinger, Chrysostomos, Maindorée, Silversmile, Silberselber, Vifargent, Panargyros. Mindnyájukat haladéktalanul felelős állásokba nevezik ki a legkülönbözőbb országokban, bankok ügyvezetői lesznek, vasúttársaságok forgalmi igazgatói, korlátolt felelősségű társaságok elnökei, hotelszindikátusok alelnökei.)

EGY HANG Bloom! Messiah ben Joseph vagy-é, avagy Messiah ben David?

BLOOM *(sötéten)* Te mondád.

SUSMUS TESTVÉR Akkor tégy csodát, mint Károly atya.

BANTAM LYONS Jósold meg, ki nyeri a Saint Leger Díjat.

(Bloom kelepcén sétál át, bal szemét bal fülével letakarja, áthalad a falakon, felmászik a Nelson-oszlopra, ott csüng a csúcsról szempilláival

kapaszkodva, megeszik tizenkét tucat osztrigát (héjastul), egy sereg görvélykórost meggyógyít, torzpofákat vágva olyan nevezetes történelmi személyiségeket utánoz, mint Lord Beaconsfield, Lord Byron, Wat Tyler, Egyiptomi Mózes, Maimonidész Mózes, Mendelssohn Mózes, Henry Irving, Rip van Winkle, Kossuth, Jean-Jacques Rousseau, Leopold Rothshild báró, Robinson Crusoe, Sherlock Holmes, Pasteur, majd két lábát egyidejűleg ellenkező irányba csavarja, visszaparancsolja a dagályt, kisujja egyetlen mozdulatával napfogyatkozást idéz elő.)

BRINI, PÁPAI NUNCIUS *(a pápai zuávok egyenruhájában, acélpáncélzatban, mellvért, könyökvért, combvért, lábvért, hatalmas világias bajusz és csomagolópapír-mitra) Leopoldi autem generatio.* Mózes nemzé Noét és Noé nemzé Eunuchot és Eunuch nemzé O'Hallorant és O'Halloran nemzé Guggenheimet és Guggenheim nemzé Agendathot és Agendath nemzé Netaimot és Netaim nemzé Le Hirscht és Le Hirsch nemzé Jesurumot és Jesurum nemzé MacKayt és MacKay nemzé Ostrolopskyt és Ostrolopsky nemzé Smerdozt és Smerdoz nemzé Weisset és Weiss nemzé Schwarzot és Schwarz nemzé Adrianopolit és Adrianopoli nemzé Aranjuezt és Aranjuez nemzé Lewy Lawsont és Lewy Lawson nemzé Ikabudonozort és Ikabudonozor nemzé O'Donnel Magnust és O'Donnel Magnus nemzé Christbaumot és Christbaum nemzé Ben Maimúnt és Ben Maimún nemzé Nyomorkeselyűt és Nyomorkeselyű nemzé Benamort és Benamor nemzé Jones-Smitht és Jones-Smith nemzé Szavorgnanovicsot és Szavorgnanovics nemzé Jasperstone-t és Jasperstone nemzé Vingtetuniéme-et és Vingtetuniéme nemzé Szombathelyt és Szombathely nemzé Viragot és Virag nemzé Bloomot *et vocabitur nomen eius* Emmanuel.

TÚLVILÁGI KÉZ *(a falra írja)* Bloom egy hólyag.

LAPOSTETŰ *(bozótlakó jelmezben)* Mit csináltál a kilbarracki karám mögött?

EGY NŐNEMŰ CSECSEMŐ *(csörgőjét rázza)* És a Ballybough-híd alatt?

EGY MAGYALBOKOR És az ördögárokban?

BLOOM *(dühében elpirul feje búbjától farpofájáig, három könny gördül a bal szeméből)* Múltamra borítsunk fátyolt.

A KILAKOLTATOTT ÍR FÖLDBÉRLŐK *(lajbiban, térdnadrágban, fütykösökkel a donnybrooki vásárról)* Korbácsot neki!

(Bloom szamárfülekkel, összefont karral helyet foglal a kalodában, lába elöl kilóg. Fütyürészik magában: Don Giovanni, a cenar teco. *Artane árvái,*

kéz a kézben, ugrándoznak körülötte. Lányok a Börtönviseltek Gondozójából, kéz a kézben, ellenkező irányú körtáncot lejtenek.)

AZ ARTANE-I ÁRVÁK

Te ló, te tök, te randa dög!

Fütyülnek rád a nők!

A GONDOZÓ LEÁNYAI

Hajrá! Nyazsgem!

Beszorult a zabszem!

Hajrá! El-Ef-Es!

Még ha nem is kellemes!

HORNBLOWER *(efódban és vadászsapkában hirdeti)* És magára veszi népe bűneit és elviszi azokat Azázélhez, a szellemhez, aki a pusztában lakozik, és Lilithez, az éjszaka boszorkányához. És bizony megkövezik őt és bemocskolják őt, kik előjönnek Agendath Netaimból és Mizráimból, Hám földjéről.

(Az egész csődület színpadi papírköveket hajigál Bloomra. Számos jóhiszemű átutazó és gazdátlan kutya férkőzik közelébe, és bemocskolják. Mastiansky és Citron közelednek kaftánban, hosszú pajesszal ékesen. Szakállukat csóválják Bloom előtt.)

MASTIANSKY ÉS CITRON Beliál! Isztriai Laemlein! Ál-Messiás! Abulafia! Vondd vissza!

(George S. Mesias, Bloom szabója jelenik meg, vasalóval a hóna alatt, számlát lobogtat.)

MESIAS Egy nadrágigazítás, tizenegy shilling.

BLOOM *(vígan dörzsöli kezét)* Akár a régi szép időkben. Szegény Bloom!

(Reuben J. Dodd, fekete szakállú Iskáriótes, a rossz pásztor, vállán vízbefulladt fia hullájával közeledik a kalodához.)

REUBEN J. *(rekedten súgja)* Valaki köpött. Drót ment a hekusoknak. Megfújjuk az első tragacsot.

A TŰZOLTÓK Tratáá!!

SUSMUS TESTVÉR *(Bloomot festett lángokkal hímes sárga klepetusba öltözteti, fejére magas tölcsérkalapot tesz. Puskaporos zsákot köt a nyakába és átadja a polgári hatalomnak, mondván)* Bocsásd meg az ő vétkeit!

(Myers főcsővezető a Dublini Tűzoltóság részéről közkívánatra meggyújtja Bloomot. Siránkozás.)

A POLGÁRTÁRS Hála az égnek!

BLOOM *(egybeszabott köntösben, rajta az I. H. S., egyenesen áll, főnix a lángokban)* Ó Erin leányai, ne sírjatok én rajtam.

(Égési sebeit mutogatja dublini riportereknek. Erin leányai, fekete ruhában, hatalmas imakönyvekkel és hosszú, égő gyertyákkal kezükben letérdelnek és imádkoznak.)

ERIN LEÁNYAI

Bloom veséje, könyörögj érettünk!

Fürdővíz virága, könyörögj érettünk!

Menton Mentora, könyörögj érettünk!

Freeman hirdetésgyűjtője, könyörögj érettünk!

Kegyes Kőműves, könyörögj érettünk!

Vándorló Szappan, könyörögj érettünk!

Bűn Méze, könyörögj érettünk!

Dal Szöveg Nélkül, könyörögj érettünk!

Polgártárs Ostora, könyörögj érettünk!

Minden Bugyik Barátja, könyörögj érettünk!

Bőségeddel Boldogító Bába, könyörögj érettünk!

Ótvar, Orbánc Óvszere: Ókrumpli, könyörögj érettünk!

(Hatszáz tagú kar Mr. Vincent O'Brien vezényletével az Alleluját énekli, orgonán kíséri Joseph Glynn. Bloom megnémul, összezsugorodik, elszenesedik.)

ZOE Fújja csak, míg bele nem feketedik.

BLOOM *(ír barett a fején, agyagpipa mellétűzve, poros bocskorban, a kivándorlók vörös batyujával a kezében, szalmakötélen tőzegfekete disznót vezet, szemében mosoly)* Erissz utamra, ház asszonya, mer' Connemara minden bakjára esküszöm, úgy ellazsnakoltak, hogy hóttomig emlegetem, *(könnyel a szemében)* Téboly az egész. Hazafiság, halottsiratás, zene, a faj jövője. Lenni vagy nem lenni. Az élet álma véget ért. Legyen békés a vég. A világ megy tovább, *(gyászosan, messzenézőn)* Végem van. Sisakvirág, pár tabletta még. A redőnyök lehúzva. Egy levél. Aztán dőlj le és pihenj, *(megkönnyebbült sóhajjal)* Nincs tovább. Eltem eleget. Dieu. Adieu.

ZOE *(hidegen, ujjával bársony nyakszalagja alatt)* Ez komoly? A legközelebbi viszontlátásig. A viszontlátás. *(vihog)* Úgy látom, bal lábbal keltél föl, vagy túl hamar mentél el a kedvenc pipiddel. Átlátok rajtad.

BLOOM *(keserűen)* Férfi és nő, szerelem, mi az? Dugó és palack. Elegem van ebből. Fene vigye az egészet.

ZOE *(hirtelen durcás)* Utálom az ilyen rohadékokat, akik még hazudnak is. Csak nem hagyja itt szegény csóró kurvát?

BLOOM *(bűnbánóan)* Tudom, nem szép, amit mondok. Maga csak a szükséges rossz. Hová való? Londonba?

ZOE *(fecserészve)* Miskárfalva-Sertésmál, ahol a kismalac orgonál. Yorkshire-i lyány vagyok, *(lefogja Bloom kezét, mely a mellbimbója iránt érdeklődik)* No nézd a kis tapimalac! Akkor már csináld rendesen. Van dohányod egy menetre? Tíz shilling.

BLOOM *(mosolyogva bólogat)* Több is, úrnőm, még több is!

ZOE Több a soknál? *(könnyedén végigtapogatja bársonykacsójával)* Jöjjön be a szalonba, nézze meg az új gépzongoránkat. Na jöjjön már, elhalmozzuk minden jóval.

BLOOM *(bizonytalanul tapogatja a tarkóját, mint a notórius nótárius, aki egyelőre szíveli, hogy egyenlőre készült a két halmocska)* Valaki őrült féltékeny lenne ám, ha tudná. A zöldszemű szörny, *(elkomorodik)* Tudja, hogy van az. Nem kell mondani.

ZOE *(ez hízeleg neki)* Nem fáj a szívnek, amit nem lát a szem. *(pátyolgatja)* Jöjjön.

BLOOM Kacagó boszorkány! A kéz, mely a bölcsőt ringatja.

ZOE Pólyás!

BLOOM *(babaruhában, bundácskában, dinnyefejű, főkötőcskéje alól fekete haja lóg, guvadt szemmel bámulja a nő libegő pongyoláját, virsliujjaival számolja a bronzcsatokat rajta, nyáladzva gügyög és gagyog)* Ed téttő hájom, téttő né tött.

A CSATOK Szeret. Nem szeret. Szeret.

ZOE A hallgatás beleegyezés. *(Kissé széttartott karmaival elkapja Bloom kezét, mutatóujjával tenyerébe rajzolja a titkos hírhozók egyezményes jelét, csábítgatja a végzete felé.)* Meleg kéz, hideg gyomor.

(Bloom tétovázik illatok, zenék, kísértések között. Zoe a lépcsőkhöz vezeti, vonzza maga után hónaljszagával, festett szemének paráznaságával, pongyolája suhogásával, melynek kígyózó redőiben ott bujkál minden vadállati hím kanszaga, aki valaha is magáévá tette.)

A VADÁLLATI HÍMEK *(a trágya és a párzás kénszaga árad belőlük, tipródnak az istállóállásukban, ernyedten bőgnek, elkábított fejük bólogat)* Ez jó!

(Zoe és Bloom eléri a küszöböt, ahol egy kurva-testvérpár csücsül. Kíváncsian méregetik Bloomot kihúzott szemöldökük alól,

visszamosolyognak, mikor sietősen köszön nekik. Bloom ügyetlenül megbotlik.)

ZOE *(szerencsés kézzel elkapja)* Hoplá! Nem ajtóstul.

BLOOM Hétszer esik el az igaz ember. *(félreáll a küszöbnél)* Csak ön után. Ez a jómodor.

ZOE Hölgyek előbb, urak aztán.

(Zoe átlép a küszöbön. Bloom tétovázik. Zoe hátrafordul, két kezét nyújtja, és húzza befelé. Bloom átugorja a küszöböt. Az agancs-akasztós előszobafalon egy férfikalap és egy esőköpeny lóg. Bloom lekapja a kalapját, de látva a ruhadarabokat, összehúzza szemöldökét, majd szórakozottan elmosolyodik. A lépcsőpihenőnél ajtó tárul. Egy férfi jelenik meg, csimpánzjárással közlekedik lila ingben és szürke nadrágban, barna zokniban, kopasz fejét és bakszakállát felszegi, vízzel teli mosdókancsót szorít magához, kétágú fekete nadrágtartója farokként verdesi a sarkát. Bloom hirtelen elfordítja arcát, és az előszobaasztalon vizsgálni kezdi egy szaladó róka spánielszemét, majd feleinek fejjel szimatolva követi Zoét a szalonba. A csillár fényét mályvaszínű selyempapír-ernyő árnyékolja. Egy moly röpdös körülötte, nekimegy, újra röpdös. A padlót mozaikmintás linóleum borítja: jade, azúr, cinóber rombuszok. Lábnyomok pecsétjei végestvégig minden irányban, sark a sarknak, sark a talpnak, lábujjnak lábujj, összekuszálódott lábak, test nélkül csoszogó lábak mór tánca, futkorászó malackörmök összevisszasága. A falakon papírtapéta, egy tiszafagally mintája egy üres sávval váltakozik. A kályharostély előtt pávatoll alakú szikrafogó terpeszkedik. Lynch törökülésben kuporog előtte a csapzott szőrű kandallószőnyegen, sapkája fordítva a fején. Pálcával lassan veri a taktust. Kitty Ricketts, csontos, sápadt kurva, matrózruhában, őzbőr kesztyűje visszahajtva, hogy korall karkötője lássék, láncfonatos erszény a kezében, ott ül az asztal szélén lábát lóbálva, és az aranyrámás tükörben nézegeti magát a kandalló fölött. Fűzőzsinórja bágyadtan lóg a boája alól. Lynch vigyorogva mutogat a párocskára a zongora mellett.)

KITTY *(tenyerébe köhint)* Kicsit gügye a leányzó, *(mutatóujját billegteti, így mutatja)* Plemplem. *(Lynch a pálcájával fölemeli szoknyáját és fehér alsóját. Kitty gyorsan visszasimítja.)* Viselkedj már! *(csuklik, majd félrecsapja matrózsapkáját, hennázott vörös haja lángol alatta)* Oppardon!

ZOE Rivaldafényt kérek, Charley. *(odamegy a csillárhoz, és felcsavarja a gázlángot)*

KITTY *(fölbámul a lángba)* Ennek meg mi baja van ma este?

LYNCH *(dörgőn)* Belép a szellem, koboldok kíséretében.

ZOE Vállveregetést Zoénak.

(A pálca megvillan Lynch kezében: réz piszkavas. Stephen áll a gépzongoránál, kalapja és kőrísbotja a hangszeren hever. Két ujjal még egyszer végigmegy egy tiszta kvintsoron. Florry Falbot omlatag, szőke, töltöttgalamb kurva, rongyos, rozsdás eperszín pongyolában, kezétlábát szétvetve hever a dívány sarkában, lottyadt alsókarja a párnán, fülel. Érett árpa virít álmos szemhéján.)

KITTY *(újra csuklik, lábával kirúg, lórúgás)* Oppardon!

ZOE *(rávágja)* A fiúd rád gondol. Köss csomót az ingedre.

(Kitty Ricketts lehajtja a fejét. Boája lekanyarodik a nyakából, válláról, hátáról, karjáról, székéről a földre siklik, kúszik. Lynch felemeli botjával az összetekeredett hernyót. Kitty a nyakára kígyózza, fészkelődik. Stephen egy pillantást vet hátra a kuporgó alakra, akinek fordítva van a sapka a fején.)

STEPHEN Valójában mindegy, hogy Benedetto Marcello maga szerezte-e vagy csak találta. A rítus a költő pihenője. Lehetne antik himnusz Demeterhez, vagy a *Coela enarrant glloriam Domini* illusztrációja. Akár alkalmazható az egymástól végtelenül távol álló hiperfrig vagy mixolid hangnemek modulációjában, akár oly ellentétes szövegekre, mint a handabandázó papoké Dávid, vagyis Kirké, akarom mondani, Ceres oltára körül, vagy Dávid tuti tippjének az első fagottosa számára a Mindenhatóság mindenokéságát illetően. *Mais, nom de nom*, ez megint más tészta. *Jetez la gourme. Vaut que jeunesse se passe. (megáll, Lynch sapkájára mutat, mosolyog, nevet)* Merre áll az észdudorod?

A SAPKA *(komoran, spleenesen)* Bah! Azért, mert csak! Női logika. Zsidgörög az görzsidó. Végletek találkoznak. Halál az élet legmagasabb formája. Bah!

STEPHEN Elég pontosan emlékszel minden botlásomra, hőzöngésemre, tévedésemre. Meddig hunyjak szemet hűtlen viselkedésed fölött? Köszörűkő!

A SAPKA Bah!

STEPHEN Mondok neked még valamit. *(homlokát ráncolja)* Azért van ez, mert a tonikát és a dominánst a lehető legnagyobb távolság választja el, amely...

A SAPKA Amely? Fejezd be. Ugye, nem tudod.

STEPHEN *(küszködve)* Intervallum amely. A lehető legnagyobb ellipszis. Azzal egyértelmű. A végső visszatérés. Az oktáv. Amely.

A SAPKA Amely?

(Odakinn a gramofon A Szent Város*t kezdi el recsegni.)*

STEPHEN *(hirtelen fordulattal)* Amely elment a világ végére, nehogy önmagát keresztezze, Isten, a Nap, Shakespeare, egy kereskedelmi utazó, s a valóságban keresztezvén magamagát, önmagává válik. Várj egy percet. Várj egy másodpercet. A franc abba a fickóba, minek lármázik az utcán? Épp azzá az önmagává, amivé szükségszerűen válnia rendeltetett. Ecco!

LYNCH *(gúnyosan nyöszörögve röhög, Bloom és Zoe Higgins felé vigyorog)* Ez ám a tudós beszéd, igaz-e?

ZOE *(élénken)* Szamár vagy, fiacskám. Ez többet tud, mint amit te valaha is elfelejtettél.

(Florry Talbot hájas butaságából bámulja Stephent.)

FLORRY Azt mondják, idén nyáron lesz a világvége.

KITTY Jaj, nem!

ZOE *(kipukkad a nevetéstől)* Te jóságos irgalmatlan Isten!

FLORRY (meg van sértve) Pedig benne volt az újságban. Hogy az Antikrisztus. Jaj, úgy viszket a lábam.

(Rongyos, mezítlábas rikkancsok farokcsóváló papírsárkányt cibálva loholnak el és visítoznak.)

A RIKKANCSOK Lapzárta utáni hírek! A hintalóverseny eredményei! Tengeri kígyó a Royal Canalban! Az Antikrisztus szerencsésen megérkezett!

(Stephen megfordul, és megpillantja Bloomot.)

STEPHEN Ideig, időkig, és az időnek feléig.

(Reuben J. Antikrisztus, bolygózsidó, egyik karmos keze nyitva a hátgerincén, előrebiceg. Ágyéka elé keresztben zarándoktarisznya kötözve, kötelezvények és lejárt váltók fityegnek ki belőle. Vállán hosszú csáklya, melynek kampójáról egyszülött fia ázott tömege lóg nadrágszáránál fogva, ahogy a Liffey habjaiból kihalásztak. Egy kobold, Punch Costello alakjában, csípőficamos, púpos, vízfejű, előreugró állkapcsú és csapott homlokú, uborkaorrú, a növekvő sötétségben cigánykerekezik.)

MIND Mi van?

A KOBOLD *(állkapcsa csattog, ugrabugrál, szemét meregeti, nyüszít, kenguruként szökdel, karmos karját kitárja, aztán egyszerre csak combjai villája közül dugja ki a fejét) Il vient! C'est moi! L'homme qui rit! L'homme primigéne! (dervisüvöltéssel körbe-körbe kering) Sieurs et dames, faites vos jeux! (leguggol és zsonglőrködik. Apró rulettplanéták röppennek fel a markából) Les jeux sont faits! (a planéták csikorogva csapódnak össze) Rien*

va plus. (A planéták, úszó léggömbök, duzzadtan felemelkednek és elvitorláznak. A kobold egy szökkenéssel a semmibe ugrik.)

FLORRY *(elkábul, titokban keresztet vet)* A világvége!

(Áporodott női testszag árad belőle. Sötét felhő tölti be a teret. Az utcáról, a gomolygó ködből, a gramofon túlharsogja a lábak csoszogását, köhögéseket.)

A GRAMOFON

Jeruzsálem!

Dalolj és nyiss kaput!

Hozsánna!

(Rakéta szökken az égre és elpukkan. Fehér csillag hull ki belőle, mely minden dolgok végét hirdeti és Illés második eljövetelét. A Világvége, kétfejű polip, skót hajtók kockás szoknyájában, tornyos, prémes díszkucsmában jelenik meg végtelen és végeláthatatlan kötéltáncoskötelén, kifeszítve zenit és nadír között, hanyatt-homlok átviharzik a vastag ködön, mint a három láb a Man sziget címerében.)

A VILÁGVÉGE *(skótosan beszél)* Ne sajnáljad, nem anyád, jól megrázzad a farát! Húzd meg jól a' zevezőt, a' zevezőt, a' zevezőt!

(Az oszladozó förgeteg és a fuldokló köhögés fölött Illés hangja recseg, élesen mint a haris. Látható, amint tölcsérujjas, lenge batiszt ministránsruhában verejtékezik, oltárszolga-ábrázattal egy szónoki emelvényen, amelyet a csillagos-sávos lobogó övez. Pulpitusát püföli.)

ILLÉS Lesztek szíves mellőzni a kaffogást ezen a meetingen. Jake Crane, Creole Sue, Dove Campbell, Abe Kirschner, lesznek szíves csukott szájjal köhögni. Na kérem. Egyelőre én kapcsolom a fővonalat. Fiúk, most kell cselekedni. Az Isten óráján tizenkettő-huszonöt. Szóljatok a mamának, hogy jöttök már hamar. Gyorsan adjátok le a rendelést, és ti vagytok a nyerők. Csatlakozzatok itt és most! Váltsatok jegyet a közvetlen gyorsvonatra a Mindörökké főpályaudvarig. Csak egy szóra még. Istenemberek vagytok vagy istenverte balekok? Ha Coney Islanden lenne a második eljövetel, készen állnánk-e? Krisztus Florry, Krisztus Stephen, Krisztus Zoe. Krisztus Bloom, Krisztus Kitty, Krisztus Lynch, csak be kell fogadnotok ezt a kozmikus erőt! Vagy cidrizünk a kozmosztól? Nem. Sorakozzatok fel az angyalok oldalára. Legyetek prizmák. Bennetek van az a valami, a felsőbbrendű én. Egy tálból cseresznyézhettek egy Jézussal, egy Gautámával, egy Ingersoll-lal. Érzitek ezt a vibrálást? Én azt mondom, érzitek. S ha már így ráharaptatok, ó én gyülekezetem, az a kis egydolcsis

sétakocsikázás a mennyekbe már meg se fog kottyanni. Tudtok követni? A legjobb életfényesítő, az biztos. Bomba tipp. Fenékig tejfel. Ilyen termék még nem volt forgalomban. Óriási, felülmúlhatatlan. Megújít. Vibráció. Én csak tudom, ha egyszer én vagyok a vibrátor. Hagyjuk a vicceket, nézzük az üzletet, A. J. Krisztus Dowie és a harmoniális filozófia, nektek már megvan? Oké. Nyugati hatvankilencedik utca, hetvenhét. Érthető? Erről van szó. Naptelefonon bármikor elérhető vagyok. Piások, megspóroljátok a bélyeget. *(Ordít)* És most énekeljük dicsőítő dalunkat! Mindenki lelkesen bekapcsolódik a kórusba! Namégegyszer. *(énekel)* Jeru...

A GRAMOFON *(elnyomja a hangját)* Kurazsáhálehematemagasssss... *(a lemez fülsértően recseg a tű alatt)*

A HÁROM KURVA *(fülüket bedugják, sikonganak)* Áááá!

ILLÉS *(felgyűrt ingujjal, teljes erejéből üvölt, arca már egészen fekete, karját az égre emeli)* Nagy Testvér odafent! Elnök úr! Hallod te jól aztat, miket beszélek tehozzád. Az már biztos, hogy hiszek tebenned, Elnök úr, de nagyon. Az már biztos, hogy szerintem a Miss Higgins és a Miss Ricketts mélyen benn a bensőjükben vallásosak. Az is biztos, hogy ilyen begazolt nőszemélyt nem láttam még, mint tégedet Miss Florry, ahogy mostan én ottan látlak. Elnök úr, jövel le onnét mostan és segítsél énnekem drága nővéreink mentésében, *(a hallgatóságra kacsint)* Elnök urunk látja az egész bagázst, és nem szól egy árva kukkot sem.

KITTY-KATE Megfeledkeztem magamról. Megtévedtem gyenge pillanatomban és megtettem, amit megtettem a Constitution Hillen. Engem a püspök bérmált meg és nyakamba tette a barna skapulárét. Az én nagynénémet egy Montmorency vette el. Egy vízvezeték-szerelő munkás döntött romlásba mikor még tiszta voltam.

ZOE-FANNY Brahiból hagytam, hogy bevágja nekem.

FLORRY-TERESA Portói bor háromcsillagos Hennessy konyakra, az volt az oka. Vétkeztem Whelannel, mikor az ágyamba bújt.

STEPHEN Kezdetben vala az Ige, a végén vala a végnélküli világ, mindörökkön örökké. Legyen áldott a Nyolc Boldogság!

(A Nyolc Boldogság, Dixon, Madden, Crotthers, Costello, Leneban, Bannon, Midligan és Lynch fehér orvosi köpenyben, négyesével, díszlépésben gyorsan elvonulnak, hangosan csapkodják a talpukat.)

BOLDOGSÁGOK *(összefüggéstelenül)* Borsör borjú bulldog biznisz biblium barnum buzerum bíboros.

LYSTER *(kvékerszürke térdnadrágban és széles karimájú kalapban, tapintatosan megjegyzi)* Ő a barátunk. Neveket nem szükséges említenem. Keressétek a fényt!

(Corantóban visszatáncol. Best jelenik meg, ragyogó fehér fodrászkosztümben, fürtjei papírcsavarókban. John Eglintont vezeti, aki nanking-sárga sárkánymintás mandarinkimonót visel, fején magas pagodakalap.)

BEST *(mosolyogva leemeli a kalapot Eglinton borotvált biliárdfejéről, búbján malacfarok-copf meredezik, narancsszínű szalaggal átkötve a hegyén)* Épp fejet csináltam neki, ugyebár. Minden ami szép, öröm ugyebár, ahogy Yeats mondja, akarom mondani. Keats.

JOHN EGLINTON *(homályos zöldsapkás lámpást szed elő, és az egyik sarok felé világít vele: metsző hangon)* Esztétika és kozmetika a budoárba való. Én az igazságot keresem. Egyszerű igazságot az egyszerű embernek. Pubertown népe tényeket akar és meg is fogja kapni.

(A keresőlámpás fénykúpjában ott töpreng a szentszemű ollav Mananaun MacLir szakállas alakja a szenesláda mögött, állát térdére hajtja. Lassan fölemelkedik. Druida palástjából hideg tengeri szél fúj. Feje körül angolnák és angolnafik tekergő koszorúja. A bőre kérges a sok kagylóhéjtól és hínártól. Jobb kezében biciklipumpát tart. Bal kezében hatalmas homárt szorongat két ollójánál fogva.)

MANANAUN MACLIR *(hullámok hangján)* Aum! Hek! Wal! Ak! Lub! Mor! Ma! Az istenek fehér jógija. Hermész Triszmegisztosz okkult pimandere. *(süvítő tengeri szél hangján)* Punardzsanam Patsypandzsaub! Én nem hagyom magam macerálni. Megmondatott Valaki által: óvakodj a baltól, Sakti imádásától. *(rikolt, mint a viharmadár)* Sakti. Siva! Rejtezkedő sötét ősapánk! *(a biciklipumpával fejbe kólintja baljában a homárt. Szövetkezeti órájának számlapján az állatkör tizenkét jegye csillog. A tengerek haragjával harsogja)* Aum! Baum! Pizsaum! Én vagyok a Homestead világossága, én vagyok a révült krémült háztáji vaj.

(Csont júdáskéz elfojtja a világosságot. A zöld fény mályvaszínre sápad. A gázláng sivítva sír.)

A GÁZLÁNG Puahhh! Pfujjj!

(Zoe a csillárhoz szalad, fél lábra áll, és megigazítja a bura dróthálóját.)

ZOE Ki ad egy cigit, ha már itt állok?

LYNCH *(egy cigarettát lök az asztalra)* Nesze.

ZOE *(fejét hátraveti, adja a sértett büszkeséget)* Mióta szokás a szigarettet így nyújtani egy úrinőnek? *(Fölágaskodik, hogy a cigarettájával elérje a lángot. Lassan forgatja fölötte, hónalja barna szőrpamacsa látszik. Lynch a piszkavassal merészen felemeli pongyolája egyik szárnyát. A harisnyakötő fölött a combja meztelen, a zafír alatt csupasz teste sellő-zöldnek tűnik. Zoe közben nyugodtan rágyújt, szippantgat.)* Látod a szépségtapaszt a fenekemen?

LYNCH Nem nézek oda.

ZOE *(birkaszemekkel)* Nem? Ó, neked aztán az eszedbe se jutna! Tennél nekem egy szívességet?

(Szűzien kacsint, majd mély értelmű pillantással végignéz Bloomon, kígyózva siklik feléje, visszaigazítva pongyoláját a piszkavasról. Újra kék fluidum ömlik bőrére. Bloom csak áll, vágyakozón mosolyog, hüvelykujját csavargatja. Kitty Ricketts ráköp a középső ujjára, és tükörbe nézve kisimítja mindkét szemöldökét. Lipoti Virag, bazilikogrammata gyorsan lecsúszik a kályhakürtőn, két lépést bal felé billeg esetlen rózsaszín gólyalábakon. Felöltők sokaságától hurkásodik és van rajta egy barna viharkabát is, mely alatt pergamentekercset tart. Bal szemén Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell monoklija szikrázik. Fejét egyiptomi psent ékesíti. Füle mögött két hegyes libatoll.)

VIRAG *(sarkát összecsapja, meghajol)* Nevem Virag Lipoti, Szombathelyről. *(elgondolkozik, szárazon köhög)* Jelen pillanatban fajtalan meztelenkedés esete forog fenn, nemdebár? A véletlenül nyert hátsó nézlet feltárta, hogy a hölgy nem viseli azokat az intim ruhadarabokat, melyeknek te oly elszánt tisztelője vagy. Az injekció helyét, remélem, észrevetted a combon? Helyes.

BLOOM Nade Grószpapachi!...

VIRAG Ami pedig azt a második számút illeti ott, cseresznyevörös és púderfehér, akinek haja bizony sokat köszönhet a törzsünk góferfáiból nyert elixírnek, az a hölgy utcai ruhában van, hitem szerint agyonfűzve, mint ülésén is látszik. Elölről állt belé a merevség, mint mondják. Javíts ki, ha tévedek, de nekem mindig az volt a benyomásom, hogy a dévaj kedvből ilymódon lefolytatott aktus, mikor a fehérnemű épphogy csak felvillan, az mindig a kedvedre volt a dolog exhibibiocicioniszticisztikus természete miatt. Egy szó, mint száz: hippogriff. Eltaláltam?

BLOOM Elég sovány.

VIRAG *(korántsem barátságtalanul)* Pontosan! A megfigyelés kifogástalan, a szoknya bő, zsákszerű zsebei és enyhén bugyorszabású megoldása domborodó csípő benyomását hivatott kelteni. Valami végkiárusításon nemrég beszerzett darab, amivel egy palimadarat levámolt. Kokottos rafinéria, hogy becsapja a férfiszemet. Figyeld meg minden egyes apró részletét! Ne halaszd holnapra, amit ma felvehetsz. Parallaxis! (*feje idegesen megrándul)* Hallottad, ahogy kattant az agyam? Poliszillabaxis!

BLOOM *(könyöke kezében pihen, mutatóujja az arcán)* Vagy inkább szomorú.

VIRAG *(cinikusan lehúzza ujjával bal szemhéját, kivillantja sárga menyétfogát, rekedten harákol)* Színjáték! Legveszedelmesebbek, akik a bánatukkal kacérkodnak. Sikátorok lilioma. Mindahányon fellelhető a legénypilicke, felfedezte: Rualdus Columbus. Galambhús. Kóstolgasd. Kócolgasd. Kaméleon, *(kedélyesebben)* Nos, ha már benne vagyunk, engedd meg, hogy felhívjam figyelmedet a numero hármas tételre. Jelentős része szabad szemmel is látható. Figyeld meg az oxigéndús vegetációt a koponyáján. Hékás, ez beüt! A rút kiskacsa, hosszú növés, farsüllyedés.

BLOOM *(oda a bútól)* Hogy épp most múlt el a réceszezon!

VIRAG Minden fajta rendelkezésére áll, uram. Gyenge, közép, erős. Fizessen és válasszon! Higgye el, boldog lesz, bármelyiküket is...

BLOOM Melyiket?

VIRAG *(nyelvét kunkorítja)* Nyam! Ide figyelj. A fenék biztos felfekvésű. Tekintélyes zsírrétegek bevonata rajta. Félreérthetetlenül emlős, kebeltömegét tekintve, jól láthatod, hogy elöl két jelentékeny kiterjedésű protuberancia mutatkozik, szinte félő, hogy ebédnél belebuggyannak a levesestálba, míg a hátulsó fertályon látható két további protuberancia nagy teljesítményű végbelet és lágy tapintást sejtet, s egyedül csak tömörség tekintetében hagynak némi kívánnivalót. Az ilyen húsos részek gondos táprend eredményei. Ha tömésre fogják, a máj elefantiázisos méreteket ölt. Kenyérgolyócskák friss kenyérből lápicsucsorral és gumibenzoéval, zöldteával leöblítve kurta életük tartama alatt természetes úton látja el őket hatalmas bálnazsírlerakódások párnáival. Ez illik a könyvedbe, nemde? Egyiptom abálthúsos fazekai, amiket most visszasírsz. Dagonyázni bennük. Lycopodium. *(torka megrándul)* Tikk. Kezdi hát újra!

BLOOM Csak az árpáját ne látnám.

VIRAG *(felhúzza szemöldökét)* Aranygyűrűhöz kell nyomni állítólag. Argumentum ad feminam, ahogy a régi Rómában és az antik

Görőgországban mondogattuk Diplodokusz és Ichtioszaurusz konzulsága idején. Minden más ellen ott van Éva biztos orvossága. Nem eladó. Csak bérbe vehető. Hugenotta. *(megrándul)* Vicces ez a hang! *(bátorítóan köhög)* Lehet, hogy csak egy szemölcs. Remélem, emlékezni fogsz arra, amire hajdanában danában tanítottalak. Búzaliszt mézzel és szerecsendióval.

BLOOM *(elgondolkozik)* Búzaliszt, lycopodiummal és szillabaxissal. De ez a kínzó keresés. Szokatlanul kimerített ez a mai nap, véletlenek sorozatos összjátéka. Hogy is? Mintha azt mondtad volna, hogy a szemölcs vére újabb szemölcsöt támaszt...

VIRAG *(szigorúan, az orra horgas, ferde pillantással hunyorog)* Ne csavargasd folyton a hüvelykujjad, inkább az eszed járasd. Látod? Elfelejtetted. Gyakorold a mnemotechnikád. *La causa é santa*. Tara. Tara. *(félre)* Biztos emlékezni fog.

BLOOM Jól értettem, hogy a rozmaringot is mondtad vagy az élősdi szövetek legyőzését akaraterő útján? Egyiket sem, azt gyanítom. Halott keze gyógyít. Mnemo?

VIRAG *(földerül)* Eeeezaz, eeezaz pontosan. Technika. *(erélyesen rácsap a pergamentekercsre)* Ez a könyv teljes részletességgel megmondja, hogyan kell eljárnod. Keresd ki a betűrendes tárgymutatóból a sisakvirágot sokkos félelem, a kloridoldatot kedélytelenség esetén, a kökörcsint kangörcsök ellen. Virag most az amputációról fog beszélni neked. Régi barátunk a marólúg. El kell sorvasztani őket. Lószőrrel lenyisszantani a tövüknél, a csöves nyakrésznél. Áttérve más, bolgár és baszk ügyekre, tisztáztad-e már magadban, vajon kedveled-e a férfiruhába bújt nőket? *(száraz kuncogással)* Egy teljes évet akartál szentelni a vallás problémájának tanulmányozására és 1886 nyári hónapjait a kör négyszögesítésére, hogy megnyerjed azt az egymilliót. Pomagránát! A fenségest a nevetségestől csak egy lépés választja el. Mondjuk, legyen pizsama? Vagy harisnyával toldott zárt bugyogó? Vagy teszem azt, azok a komplikáltabb kombinációk, fűzőbugyogók? *(megvetően kukorékol)* Kukorikú!

(Bloom bizonytalan szemlét tart a három kurva felett, majd a fátyolos mályvaszín fény felé bámul, hallja a moly szüntelen röptét.)

BLOOM Végére akartam, járni a mostnak. Hálóing soha. Ettől kezdve. De holnap új nap van lesz. Ma múlt volt van. Holnap van lesz most ahogy most volt van tegn.

VIRAG *(röfögve súgja Bloom fülébe, hangosan, hogy mindenki hallja)* A nappali rovarok rövid életüket folyamatos párzással töltik, az alsóbb rendű

szépségű nőstény állatillatától megrészegülve, melynek egész hátulsó tájékát szeméremtesti idegek borítják. Polly Pipi. *(orrhangon sápog sárga papagájcsőrén keresztül)* Járta is egy közmondás a Kárpátokban az ötezer-ötszázötvenedik évben, vagy így valahogy, a mi időszámításunk szerint, egy evőkanál méz sokkal nagyobb vonzerő Mackó mukira nézve, mint hat hordó elsőrendű sörecet. Medvenesz méhet meneszt. Na, de ezt csak úgy mellékesen. Majd egy más alkalommal folytatjuk. Mi kitűnően szórakoztunk, mi többiek. *(köhög, fejét lehajtja, és öblös tenyérrel magába merülten dörzsöli az orrát)* Megfigyelheted majd, hogy ezek az éjjeli rovarok a fény után mennek. Illúzió ez, hiszen szemük összetett és nem irányítható. Mind e fogas kérdéseket illetően olvasd el a tizenhetedik kötetet nagy művemből, *A Szexológia Alapjai avagy a Szerelmi Szenvedély*ből, amelyről dr. L. B. megállapította, hogy az év legnagyobb könyvszenzációja. Némelyiknek például, lám, ott vannak megint, automatikus a mozgása. Figyeld meg. Ez az ő hozzá szabott Napja. Éjszakai madár, éjszakai napfény, éjszakai város. Kard ki. Karcsi! *(Bloom fülébe zümmög)* Zzzzz!

BLOOM Dongó vagy méhecske az is a múltkor mikor a falon az árnyékának ment bele megtévedt aztán nekem beletévedt ingembe még szerencse hogy...

VIRAG *(arca meg se rezdül, bársonyos női hangon nevet)* Remek! Besliccolt neki a csikibogár vagy mustárflastrom a bögyörőjén. *(hurukkol pulykalebernyeggel)* Pávaszemes pulyka! Pávaszemes pulyka! Hol vagyunk? Szezám, tárulj! És kijőve a megholt, *(gyorsan kisimítja pergamenjét, karmai közé kapja és olvassa, szentjánosbogár-orrával jobbról balra szántja a sorokat)* Egy pillanatra, derék barátom. Emitt hozom a te válaszodat. Közelg a Redbank osztrigáinak órája. Én vagyok a szakácsok eleje. E kéthéjú szukkulensek segíthetnek rajtunk, és Perigord szarvasgombái, ezek a Mindenevő Disznóúr jóvoltából feltúrt gumók mindig felülmúlhatatlanok voltak idegkimerültség vagy viragitis esetén. Kicsi bides ale jó. *(fejét csóválja, gúnyosan kárál)* Attól vagyok joviális, hogy pápaszemem ovális, *(tüsszent)* Ámen.

BLOOM *(szórakozottan)* Pápaszem nélkül is jól látható, hogy a nők kéthéjúsága rosszabb eset. Szezám mindig tárva. A hasított nem. Ezért van, hogy félnek a férgektől, minden csúszómászótól. Viszont Éva és a kígyó ennek ellentmond. Azaz nem történelmi tény. Szembeötlő a hasonlatosság az én elgondolásommal. A kígyók is vedelik az asszonyok tejét. Tekergős utakon kúsznak keresztül mindenevő őserdők mérföldjein, hogy szárazra

szopszukkulálják a mellüket. Mint azok a joviális pulykaszemes római matrónák, akikről Elephantuliázisban olvashatunk.

VIRAG *(ajkát ráncosra csücsöríti, szeme lehunyva, mindentmegunva, idegenszerű egyhangúsággal zsolozsmázza)* Hogy a tehenek ott, azok a feszülő tőgyeikkel, kik az ismeretes...

BLOOM Mindjárt sikítok. Már megbocsáss. Hm? Vagy úgy. *(ismétli)* Önszántukból megkeresték a hüllőt barlangjában, hogy csecsbimbóikat kitegyék mohó szívásának. A hangyák levéltetveket fejnek. *(mély értelműen)* Ösztön irányítja a világot. Életben. Halálban.

VIRAG *(félrebillent fejjel domborítja hátát és szárnypúpos vállát és nézi, nézi a molyt, vizenyős, guvadó szemmel, kampós karmával odamutat és ordít)* Kinek a molya molyol? Ki az a kedves Gerald? Kedves Ger, te vagy? Ó kedvesem, ez itt Gerald. Ó, úgy félek, hogy csúnyán megég. Falaki lenne szífes mekakadályozni katasztrófát mit ein szépséges asztalkendő rászogatásával? *(nyávog)* Cicc cicc! *(sóhajt, visszahúzódik, oldalra sandít, állkapcsa lassan nyílik)* Nos, maradjon hát homolyban. *(hirtelen nagyot csattan az állkapcsa a levegőben)*

A MOLY
Kicsi vagyok, kicsi ám
Szállok szívem tavaszán
Körbe körbe karikán.
Király voltam hajdanán
Most ez lett a mániám
Szállni ám, szállni ám!
Bámm!

(Nekiütődik a mályvaszín lámpaernyőnek, hangosan verdes.)

Szalad a szalad a szalad a szalad a harisnya!

(A baloldali hátsó ajtón át két csusszanó lépéssel a színpad bal közepére lép Henry Flower. Sötét köpenyt visel és sombrerót hervadtan lógó tollakkal. Ezüsthúros, gyöngyház-berakásos cimbalmot hoz és hosszú, bambuszszárú Pátriárka-pipát, cserépfője asszonyfejre formálva. Fekete bársony térdnadrágban és ezüstcsatos topánban feszít. Romantikus Megváltó-arc patakzó fürtökkel, ritkás szakáll és bajusz. Békacombja és pipaszárlába mint Mario tenoristáé, Candía hercegéé. Nyakfodrait lesimítja, és nyelve kényes oldalcsapásával megnedvesíti ajkát.)

HENRY *(mély, édelgő hangon, megpendítve gitárja húrjait)* A virágnál nincs szebb szimblum...

(Elszánt Virág összeszorított állkapoccsal mered a lámpára. Gondterhelt Bloom Zoe nyakát nézi. Gáláns Henry lecsüngő tokával a zongora felé fordul.)

STEPHEN *(magában)* Játssz csukott szemmel! Utánozd apucit. Töltöm a gyomrom azzal a moslékkal, amit a disznók ettek. Betelt a pohár. Fölkelvén elmegyek az én. Talán épp ez a. Veszedelmes utakon jársz te, Steve. El kell mennem a vén Deasyhez vagy táviratozni. Ma délelőtti beszélgetésünk mély benyomást tett rám. Bár a kettőnk kora. Holnap megírom részletesen. Egyébként berúgtam részlegesen. *(újra megérinti a billentyűket)* Most egy moll-hangzat. Igen. De azért nem nagyon.

(Almidano Artifoni kottatekercs-botot nyújt felé, látványos bajuszmimika.)

ARTIFONI *Ci rifletta. Lei rovina tutto.*

FLORRY Énekelj valamit. A szerelem régi, édes dallamát.

STEPHEN Nincs hangom. Végzett művész vagyok. Lynch, mutattam már neked a levelet a lantról?

FLORRY *(vigyorogva)* Nem dalol a madaracska?

(Sziámi ikrek, Tintás Philip és Józan Philip, két oxfordi prof, fűnyíró-gépekkel megjelennek az ablaknyílásban. Mind a ketten Matthew Arnoldnak maszkírozva.)

JÓZAN PHILIP Fogadd el egy bolond tanácsát. Nem minden jó, ha. Csak számold ki a dolgot a ceruzád vastagabbik végével, ahogy egy derék ifjú idiótához illik. Három font tizenkettőt kaptál, két bankjegyet, egy aranyfontot, kettő koronát, ha a fiatalság azt tudná. Mooney's *en ville*, Mooney's *sur mer*, a Moira, a Larchet's, a Holles Street-i kórház, Burke's. Na? Figyellek.

TINTÁS PHILIP *(türelmetlenül)* Eriggy a pokolba, öregem. Mi a frászt? Mindent megfizettem. Csak arra az oktáv-dologra tudnék rájönni. A személyiség megkettőzése. Ki volt az, megmondta a nevét? *(fűnyírógépe berregni kezd)* Ja igen. *Zoe mou sas agapo*. Mintha már lettem volna itt egyszer. Mikor is volt, nem Atkinson, az ő névjegye megvan valahol. Valamilyen Mac. Unmack, megvan. Ő mesélt, várjunk csak, Swinburne-ről, nem?

FLORRY Hát a dal?

STEPHEN Bár a lélek kész, a test erőtelen.

FLORRY A Maynoothban végeztél? Mintha ismernélek valahonnét.

STEPHEN Igaz, azzal végeztem, *(magában)* Szellemes.

TINTÁS PHILIP ÉS JÓZAN PHILIP *(a fűnyírójuk berreg, fűszálak gavottja)* Szellem szellemes. Végeztem. Végeztem. Ó, apropó! Megvan a könyved, a micsoda, a kőrisbotod? Jó, megvan, látom. Szellemszellemes régvégeztem. Formában maradni. Kövesd példánkat.

ZOE Két éjszakával ezelőtt volt itt egy pap kicsit incselkedni, de közben nyakig be volt gombolva a kabátja. Nem kell takargatni, mondok neki. Tudom én, hogy papi gallért visel.

VIRAG Az ő szempontjából ez teljesen logikus. A bűnbeesés, *(rekedten, kitáguló pupillákkal)* Pokolba a pápával! Nincs új a nap alatt. Én vagyok az a bizonyos Virág, aki napvilágra hozta a *Szerzetesek és szüzek szexuális szokásai*t. Miért hagytam el a Katolikus Egyházat? Olvassátok el *A pap, az asszony meg a gyóntatószék*et. Penrose. Flibbertigibbon. *(rángatózik)* A nő szende bájjal oldja meg sásövét és odakínálja nedves jóniját a férfi lingamjának. Majd férfi dzsungel vadjainak húsával kényezteti asszonyt. Asszony örül és tollbőrökkel borítja testét. Férfi szenvedélyesen imádja jóniját nagy, meredt lingammal. *(ordít) Coactus volui*. Aztán a megszédült asszony föl-alá rohangál. Erős férfi megragadja csuklóját. Asszony visít, harap, pököd. Férfi, most szenvedélye dühében rávág asszony kövér valganára. *(saját farkát hajkurássza)* Piffpaff! Popo! *(megáll, tüsszent)* Pciiih! *(fogával a fenekét harapdálja)* Prrrrrt!

LYNCH Remélem, kiszabtál penitenciát a derék páternek. Kilenc glóriát, amiért misszionárius tevékenység közben lövöldözött.

ZOE *(orrlyukain rozmár módra fújja a füstöt)* Nem jött össze neki a csatlakozás. Épp csak hogy az érzés meglegyen. Száraz menet.

BLOOM Szegény ember!

ZOE *(könnyedén)* Ugyan, csak mert így járt?

BLOOM Hogyhogy?

VIRAG *(Fekete fényű sátáni fintor torzítja arcát. Vetéltbornyú-pofáját emeli és bőg.) Verfluchte Goim!* Volt neki apja, negyven apja is. Sose létezett. Disznóisten! Két bal lábbal született. Ő volt Júdás Jakkiás, líbiai herélt, a pápa fattya, *(nyavalyatörős mellső lábaira támaszkodik, könyök-hajlása meredt, szeme vergődik lapított koponyájában, úgy ugat bele a néma világba)* Az anyja kurva! Apokalipszis!

KITTY És Lüttyő Mari, aki kórházban volt a vérbajával, amit Galamb Jimmytől kapott, attól a kéksapkástól, és gyereke is lett tőle, nem bírt nyelni és a matracába fulladt, olyan csúnyán rángatódzott, és mind adtunk a temetésére.

TINTÁS PHILIP *(komoran) Qui vous a mis dans cette fichue position, Philippe?*

JÓZAN PHILIP *(vidoran) Cétait le sacré pigeon, Philippe.*

(Kitty kiveszi hajtűit, csendesen leteszi kalapját, hennahaját simogatja. És csinosabb, csábítóbb, üdébb fürtök sosem hullottak még kurva vállára. Lynch a maga fejére teszi a kalapot. Kitty leüti.)

LYNCH *(nevet)* És ily gyönyörökre oltá be Mecsnyikov az emberszabású majmokat.

FLORRY*(helyeslőleg)* Lokomotorikus ataxia.

ZOE *(vidoran)* Húha, hol a szótáram?

LYNCH Három okos szűz.

VIRAG *(mocsárláz hidege rázza, csontos, epileptikus száján sárga váladék habzik)* Szerelmi bájitallal kereskedett, fehérviasszal és narancsvirággal. Panther, a római centurio, szaporítószervével megfertőzte. *(kicsapja foszforeszkáló skorpiónyelvét, kezében vasvilla)* Messiás! Az anyjának akkor repedt szét a dobhártyája, *(makog, gibbonhangon kiáltozik, csípőjét riszálja cinikusan, rángatózva)* Hik! Hek! Hak! Hok! Huk! Kok! Kuk!

(Ben Jumbo Dollard, pirospozsgás, kötöttizomzatú, bozontosorrlikú, rengetegszakállú, káposztalevélfülű, gyapjasmellkasú, kócossörényű, duzzadtmellbimbójú, jön nagy garral, ágyéka és egyéb nemiségei fekete úszódresszben duzzadoznak.)

BEN DOLLARD *(kattogó csontkasztanyetta hatalmas medvemancsában, joviálisán jódlizik hordómélyi horgánumával)* Szerelem lángja ha lelkem hevíti.

(A szüzek, Callan nővér és Quigley nővér beszabadulnak a ringbe, áthágnak a köteleken és kitárt karral rohannak Ben Dollard felé.)

A SZÜZEK *(olvadozva)* Big Ben! Ben MacChree! egy hang Fogják meg azt a pasast abban az elfuserált nadrágban!

BEN DOLLARD *(hahotázva a combjára üt)* Nosza, fogják meg!

HENRY *(mellén egy levágott női fejet simogatva dünnyög)* A te szíved az én szerelmem, *(futamok lantja húrjain)* Midőn először láttam...

VIRAG *(levedli bőreit, hullatja szivárvány tollazatát)* Rosseb! *(ásít, szénfekete torka látszik, majd állkapcsát pergamentekercsével löki föl)* Amit kijelentvén, ezennel távozom. Mindenkinek győ. Agyő! Dreck!

(Henry Flower zsebfésűvel gyorsan helyreigazítja bajuszát és szakállát, tenyerébe sercint, és haját is lesimítja. Párbajtőrével nyit utat az ajtóhoz,

vad hárfája függ oldalán. Virag mintha gólyalábon ugrana kettő: az ajtóig, farka égnek áll. Útközben fürgén gennysárga hirdetést csappant a falra, fejelve ragasztja oda.)

A HIRDETÉS K. 11. Tilos a falragasz. Szigorúan bizalmas. Dr. Hy Franks.

HENRY Minden elveszett.

(Virag egy pillanat alatt lecsavarja fejét és hóna alá kapja.)

VIRAG FEJE Sarlatán!

(Külön-külön távoznak.)

STEPHEN *(hátrafordul Zoéhoz)* Persze te jobban szeretted volna azt a harcos papot, aki a protestáns hittévely megalapítója volt. Ámde őrizkedj Antiszthenésztől, a kutya-filozófustól, és ne feledd Arius Heresiarchus haláltusáját az árnyékszéken.

LYNCH Az ő szemében mindez egy és ugyanazon Isten.

STEPHEN *(áhítattal)* És minden létezőnek Mindenható Ura.

FLORRY *(Stephenhez)* Mérget veszek, hogy kiugrott pap vagy. Vagy szerzetes.

LYNCH Persze. Az apja kardinális.

STEPHEN A bűne kardinális. A dugóhúzók rendjéhez tartozom.

(Őeminenciája Simon Stephen Dedalus kardinális, Írország prímása jelenik meg a küszöbön vörös reverendában, szandálban és zokniban. Hét aprómajom ministráns, ezek is vörösben, a Hét Kardinális Bűn, hordozzák uszályát, alá-alákukucskálva. Viharvert selyemkalap félreáll a fején. Hüvelykjeit hóna alá dugja, tenyerét kiterjeszti. Nyakában rózsafüzér lóg dugókból, a melle fölött végződik egy dugóhúzó-keresztben. Kihúzva hüvelykujjait kegyelemért folyamodik a Magasságoshoz széles, hullámzó taglejtéssel, és dagályosan szaval:)

A KARDINÁLIS

Conservio hever bezárva
Tömlöc mélyén gyötörtetik
Bilincsbe verve karja, lába
Vagy három tonna mindegyik.

(Egy pillanatra végignéz a társaságon, jobb szemét becsukja, bal arcát felfújja. Nem bír többé uralkodni széles jókedvén, csípőre tett kézzel illegeti magát, és bohókás mozdulatok kíséretében énekli:)

Volt egyszer egy szegény kis árva, Hi-hi-hidd el, a lába sárga, Gömbölyded volt, kövér, de fürge, Ám Flahertyék tanyája táján, Hogy

kacsahús legyen káposztáján, Lelőtte egy vérszomjas ürge.

(Szúnyograj száll ornátusára, keresztbe tett karral vakarja hátát, pofákat vág és így kiált:)

A kárhozottak kínjától gyötörtetem. A szenteltvizes szarkalábra, adjunk hálát Jézusnak, hogy ezek a vicces kis fickók nem tudnak egymással összedolgozni. Egyébként képesek volnának lezavarni engem a rohadt térképről.

(Fejét félrehajtja, és röpáldásokat osztogat mutató- és középső ujjával, mindenkit a húsvéti szeretetcsókban részesít és komikusan lecsiszicsoszog a színről, kalapjával mindkét irányba integetve, közben uszályhordozóinak méretére zsugorodik össze. A törpincs ministránsok kuncognak, kukucskálnak, lökdösődnek, kacsintgatnak, húsvéti csókokat váltanak, jobbra-balra kacsáznak mögötte. Messziről hallik férfias hangja, megbocsátó, meleg, melodikus:)

Szálljon hozzád szívem, Szálljon hozzád szívem, Balzsamos éj leheletén

Szálljon hozzád szívem!

(A díszletkilincs fordul egyet.)

A KILINCS Szíííiív!

ZOE A Sátán keze a kilincsen.

(Férfialak megy le a recsegő lépcsőn, és hallani, ahogy leakasztja a kalapot és a viharkabátot a fogasról. Bloom önkéntelenül elindul és menet közben behúzza az ajtót, majd kiveszi a csokoládét a zsebéből, és idegesen kínálja vele Zoét.)

ZOE *(felélénkülve szagolgatja Bloom haját)* Mmmm! Hála neked, meg anyád békatesztjének. Nagyon csípem, amit bírok.

BLOOM *(a kapu felől kurvákkal beszélgető férfihangot hall, fülel)* Mi van, ha ez az a? Utána is? Vagy mert nem? Vagy eljött ráduplázni?

ZOE *(lehámozza az ezüstpapírt)* Éva se villával evett, *(tör a csokoládéból, egy darabot ő majszol, egy másikat Kitty Rickettsnek ad, aztán kiscicásan Lynchhez fordul)* Nincs ellenedre egy kis francia nyalánkság? *(Lynch bólint. Zoe ugratja.)* Megkapod, ha elkapod! *(Lynch a száját tátja, kakasmódra nyújtja a nyakát. Zoe balról jobbra forgatja a jutalomdíjat. Lynch a fejével követi. Most jobbról balra. Lynch le nem veszi a szemét Zoéról.)* Kapd el!

(Zoe odadobja. Hamm. Lynch ügyesen elkapja és egy harapással kettéroppantja.)

KITTY *(rágcsál)* Az a mérnök, akivel a jótékonysági bazáron voltam, annak csuda bonbonjai vannak. Teli príma likőrrel. És az alkirály is ott volt

az alkirálynéval. Mit összehülyéskedtünk a ringlispílen! Juj! Még most is szédül a fejem.

BLOOM *(Svengali szőrmebundájában, összefont karral, homlokában napóleoni tincs, hasbeszélő-ördögűző sasszemekkel az ajtóra mered. Aztán egyenes bal lábbal előrelépve ujjával kényszerítő szabadkőműves jelet mutat, jobb karját bal válláról lecsúsztatva.)* Menj, menj, menj, elűzlek innen, bárki is légy!

(Férfiköhögés és lépések hallhatók kintről a ködből. Bloom arca megenyhül. Egyik kezét mellényébe dugja, nyugodtan áll. Zoe csokoládéval kínálja.)

BLOOM *(ünnepélyesen elhárítva)* Köszönöm.

ZOE Tegye, amit mondanak. Tessék!

(Erőteljes sarokkopogás hallatszik a lépcső felől.)

BLOOM *(vesz a csokoládéból)* Afrodiziákum? Varádics és csobormenta. Pedig én vettem. A vanília nyugtató vagy? Mnemo. Rossz a világítás, rossz a memória. Vörös hat a bőrfarkasra. Színek befolyásolják a nők jellemét, már amennyire van nekik. Ez a fekete engem lehangol. Együnk, vigadjunk, mert holnap úgyis, *(eszik)* Az ízlelési is befolyásolja, mályva. De hát oly rég volt már, mikor én. Mint az új. Afrodiz. Az a pap. Most biztos elmegy. Jobb későn, mint soha. A szarvasgombát kipróbálni Andrewsnál.

(Nyílik az ajtó. Belép Bella Cohen, masszív madám. Háromnegyedes elefántcsontszínű ruhát visel, körös-körül rojtos szélszegő. Legyezgeti magát, fekete szarulegyezőt csettegtetve, mint Minnie Hauck a Carmenben. Bal kezén jegy- és kísérőgyűrűk. Szeme körül ujjnyi vastagon a fekete festék. Bajuszkája pelyhedzik. Olajszín arca súlyos, kissé izzadt, orra nagy, orrlyukában narancsos színárnyalatok. Két nagy berillfüggőt visel.)

BELLA Egek! Patakzik rólam az izzadság.

(Szemlét tart a párok fölött. A szeme Bloomon akad meg, nézi rendületlenül. Óriás legyezője huzatot hajt hevült orcáira, nyakára, domborulataira. Sólyomszeme megvillan.)

A LEGYEZŐ *(csattan egyet, aztán lassan)* Látom, nős.

BLOOM Félig-meddig, ugyanis elhanyagoltam a...

A LEGYEZŐ *(félig kinyílik, aztán becsukódik)* És az asszony hordja a nadrágot. Nőuralom.

BLOOM *(lesüti a szemét, bamba vigyorral)* Hát igen.

A LEGYEZŐ *(összecsukódik és a fülbevalón pihen)* Elfeledtél?

BLOOM Nigen. Em.

A LEGYEZŐ *(még mindig csukva, de most a csípőjén)* Én vagyok ő az, akiről mindig álmodtál? Hát ő volt az te nekem mióta ismertük minket? Én ők mind és mi most ugyanaz?

(Bella közelebb jön, halkan koppintgat a legyezőjével.)

BLOOM *(összerezzen)* Te hatalmas lény. Olvass hát álomittas szememből, odavannak érte a nők.

A LEGYEZŐ *(koppan)* Te meg én. Enyém vagy. Ez a sors.

BLOOM *(hunyászkodva)* Buja nőstény. Borzasztóan vágyom rá, hogy úrnőm légy. Elfáradtam, árva vagyok, ifjúságom oda. Itt állok, ha mondhatom úgy, kezemben egy még fel nem adott bérmentesített levélküldeménnyel a késedelmes feladásoknak fenntartott postaládánál, az emberélet főpostáján. A derékszögben kinyitott ajtó és ablak harminckét láb per szekundum huzatot csinál a szabadesés törvénye szerint. Ebben a pillanatban éreztem, hogy isiászom bal farizomszövetemet hasogatja. Családunkban örökletes. Szegény drága papa, özvegyember, valóságos barométer lett ettől. Hitt az állati hőben. Téli mellényét macskairhával bélelte. Élete vége felé, eszébe idézvén Dávid királyt és Szunamitot, ágyát Athosszal osztotta meg, aki hűséges volt hozzá halála után is. A kutyanyál, mint bizonyára tudja... *(összerázkódik)* Ah!

RICHIE GOULDING *(táskaterhelten halad el az ajtó előtt)* Gúnyban az igazság. A legjobb ár egész Dubl. Az ilyen máj és vese után az alkirály megnyalhatná a tíz ujját.

A LEGYEZŐ *(koppant)* Nincs időnk. Jöjj hát. Most.

BLOOM *(határozatlanul)* Épp most? Nem lett volna szabad megválni a talizmánomtól. Eső, kitárulkozás, harmathullás a tengerparti sziklákon, ez csak apró kihágás az én koromban. Minden jelenségnek megvan a maga természettudományos oka.

A LEGYEZŐ *(lassan lefelé mutat)* Megkötheted.

BLOOM *(lenéz és észreveszi, hogy Bella cipőzsinórja kibomlott)* Figyelnek minket.

A LEGYEZŐ *(gyorsan lefelé mutat)* Meg kell kötnöd.

BLOOM *(vágyódon és vonakodva)* Tudok dupla csokrot kötni. Megtanultam inaskoromban, mikor Kelletnél dolgoztam, mint speditőr. Gyakorlott kéz. Köss egy csomót, megmondom, ki vagy. Hadd mutassam meg. Kis lovagiasság. Egyszer már térdeltem ma. Ah!

(Bella kissé felhúzza szoknyáját, és biztosítva egyensúlyát, egy szék peremére támasztja vaskos, magas szárú cipős patáját és selyemharisnyába

bujtatott, gömbölyded csüdjét. A vénülő Bloom botmerev lábakkal fölé hajol, és óvatos ujjakkal fűzögeti Bella cipőfűzőjét.)

BLOOM *(szerelmesen motyog)* Ó, cipőket adni el Manfield boltjában, ez volt ifjúságom szerelmes álma, az édes kis gombokat gombolni, szoros ikszben befűzni egészen térdig a szaténbéléses elegáns sevró lábbeliket, a Clyde Road-i úrhölgyek csodálatosan aprócska lábaira! A kirakati viaszbábút, Raymonde-ot is naponta megcsodáltam, pókhálóharisnyáját, párizsi modell, lábujja mint a rózsabimbó.

A PATA Szívd be forró kecskebőrszagom. Érezd királyi súlyomat!

BLOOM *(fűzi az ikszeket)* Szoros?

A PATA Ne totojázz, Ügyes Frigyes, mert kapsz egy kezdőrúgást a lábad közé.

BLOOM Nehogy rossz lyukba fűzzem, mint akkor este a jótékonysági bálon. Balszerencse. Rossz lyukba akasztottam be neki... Az említett hölgynek. Akkor este találkozott azzal a... Na! Most jó!

(Csokrot köt a cipőfűzőre. Bella leveszi a lábát a székről Bloom felemeli a fejét. Bella súlyos arca és tekintete letaglózza. Bloom szeme zavarossá és sötétté válik, könnyzacskói megereszkednek, az orra megvastagodik.)

BLOOM *(motyog)* További rendeléseket várva, maradunk, uraim, kiváló tisztelettel...

BELLO *(gyilkos baziliszkusz-szemmel, bariton hangon)* Becstelen kutya!

BLOOM *(megszállottan)* Császárnőm!

BELLO *(férfiarca felfúvódik)* Felszarvazott farimádó!

BLOOM *(panaszosan)* Hatalmasság!

BELLO Szarevő!

BLOOM *(ernyedő izmokkal)* Pompompázatosság!

BELLO Porba! *(legyezőjével ráüt Blumella vállára)* Lábakat előre görbíteni! Bal lábbal egy lépést hátra. El fogsz esni. Már esel is. Négykézlábra!

BLOOM *(csodálattal néz föl urára, majd szemét lehunyva)* Szarvasgomba! (Blumella fültépő epileptikus sikollyal négykézlábra ereszkedik, röfög, szaglász, túr a férfi lábánál: aztán lefekszik zárt szemmel, döglöttnek tetteti magát, pillái remegnek, elnyúlik a földön a tiszteletreméltó mester testhelyzetében.)

BELLO *(rövidre vágott haj, bíborló toka, vaskos bajusz borotvált szája körül, hegymászó lábszárvédő, zöld kabát ezüstgombokkal, sporting és alpesi kalap fajdkakas-tollal, kezét mélyen a nadrágzsebébe süllyeszti,*

sarkával Blumella nyakára hág és tapossa) Zsámoly! Érezd teljes súlyomat. Hajolj meg, rabszolganő, zsarnokod dicső csizmasarka előtt, mely büszkén ragyogva ágaskodik, ím, előtted.

BLOOM *(megigézve bégeti)* ígérem, mindig engedelmes leszek.

BELLO *(hangosan felkacag)* Szent szar! Fogalmad sincs, hogy mi vár még itt rád. Én vagyok a tatár, aki majd lerendezi a kis disznóságaidat és nyereg alá tör. Három rundó rumba fogadok, hogy kihúzom belőled, öregem. Csak merészelj velem szemtelenkedni. Ha mégis megpróbálnád, reszkess sarkantyús idomító gyakorlatomtól, melyet tornadresszben mutatok be rajtad.

(Bloom a dívány alá bújik, és a rojtok közül kukucskál kifelé.)

ZOE *(pongyoláját védőn szétnyitja Blumella előtt)* Nincs itt.

BLOOM *(lehunyja szemét)* Nincs itt.

FLORRY *(ruhájával falaz Blumellának)* Igazán nem szándékosan tette, Mr. Bello. Ezentúl jó kislány lesz, nagyuram.

KITTY Ne legyen kegyetlen hozzá, Mr. Bello. Ugye nem bántja asszuram?

BELLO *(hízelgőn)* Gyere ki, drága pipikém. Egy icipicit elbeszélgetünk, szívem, csak hogy tisztázzunk egyet-mást. Tudod, szívi, őszinte beszélgetés. *(Blumella félve kidugja fejét)* Na látod! Nem vagy te olyan rossz kislány. *(Bello durván megmarkolja Blumella haját és előráncigálja)* Nem fog ártani egy kis fenyítés a puhábbik feledre. Hogy van az a kis falat popod? Csak egész finoman, cucus. Készülődhetsz.

BLOOM *(félájultan)* Ne tépd a...

BELLO *(vadul)* Az orrkarikát, a csípővasat, a nyújtóhorgot, a kancsukát, a talpverést most mind végigélvezheted, fuvolák zenei aláfestésével, mint a núbiai rabszolga hajdanán. Ütött az órád. Teszek róla, hogy életed végéig megemlegess. *(homlokán kidagadnak az erek, arca görcsbe torzul)* Ott ülök majd az ottománnyerges hátadon minden reggel a Matterson-féle sült császárhúsból meg egy üveg Guinness barnasörből álló szédületes reggelim után. *(böfög)* És kéjjel szívom szédületes börzeszivaromat, miközben a Szeszkereskedők Lapját olvasom. Alighanem levágatlak és nyársra húzatlak istállómban és megízlelek belőled egy kis pecsenyét, azonmód frissen-ropogósan forró serpenyőből, jól kisütve, jól megsózva, mint a szopós malacot, rizzsel, citrom- vagy ribizliszósszal. Fájni fog. *(Kicsavarja kezét. Blumella vinnyog, hátára huppant teknős.)*

BLOOM Ne bántson, dadus! Jaj, ne!

BELO *(csavarja)* Ezt ráadásnak.

BLOOM *(vonít)* Poklok kínja! Az idegszálaim egyenként fájnak!

BELLO *(üvöltve)* Úgy is kell, a tábornokné pattogós potrohára! Ez a legjobb, amit az utóbbi hat hétben hallottam. Hé! Talán egy félórát várjak rád? Fene a pofádba! (pofonvágja)

BLOOM *(nyüszít)* Direkt megütöttél. Meg leszel mondva...

BELLO Fogjátok le lányok, amíg ráülök.

ZOE Gyerünk. Lovacskázzunk! Én kezdem.

FLORRY Én is! Ne tolakodj!

KITTY Előbb én akarok. Hagyj!

(A bordély szakácsnője, a ráncos, szürkeszakállú Mrs. Keogh jelenik meg az ajtóban, zsíros kötény, szürke és zöld férfizokni, bakancs, mindenütt lisztes, csupasz vörös kezében nyerstésztás sodrófa.)

MRS. KEOGH *(vérszomjasán)* Segíthetek?

(Fogják és gúzsba kötik Bloomot.)

BELLO *(röfögve ráguggol Bloom felé fordított arcára, füstkarikákat fúj, kövér lábát patyogatja)* Hallom, Keating Clay lett a richmondi tébolyda igazgatóhelyettese és mellesleg a Guinness elsőbbségi részvényei tizenhat és háromnegyeden állnak. Átkozott egy barom voltam, hogy nem vettem meg azt a telket, amiről Craig és Gardner mesélt. Ez az én parádés formám, a pokolba vele. És az istenverte outsider Semmirekellő húszat fizet egyre, *(dühösen elnyomja szivarját Bloom fülében)* Hol az az istenverte átkozott hamutartó?

BLOOM *(sarkantyúzottan, fenékbefojtottan)* Ó! Ó! Szörnyetegek! Te kegyetlen!

BELLO Jelentkezz érte minden tízpercben. Kérd, könyörögj érte, ahogy még életedben nem. *(összenyálazott szivarját és fügét mutató hüvelykjét odadugja)* Nesze. Csókold meg ezt. Mindkettőt. Csókold! *(átveti rajta a lábát, feszes lovagló ülésben, parancsoló hangon)* Gyitefakó! Hóc-hóc katona! Indulok vele az Eclipse-díjért. *(oldalra dűl, durván megfacsarja paripája heréit, és ordít)* Hop, hop, hop, galopp! Betörlek én! *(hintalovon ugrál a nyeregben)* Úrnő lova lassan lép, kocsis lova trapp, trapp, trapp, úrlovas az csak galopp. Lopp, lopp, lopp.

FLORRY *(rángatja Bellót)* Most már hagyd, hogy én. Eleget voltál rajta. Én már előbb kértem.

ZOE *(rángatja Florryt)* Én. Én. Még mindig nem vagy kész vele, vén szoportyú?

BLOOM *(fuldoklik)* Nem bírom.

BELLO Nem. Még nem vagyok kész. Türelem, *(visszatartja a lélegzetét)* Átok és pokol. Mindjárt kilő a dugaszom. *(kihúzza a dugót a hátsójából, arcát ezerráncba görcsöli, és öblös-habosat fingik)* Nesze, ez a tiéd! *(bedugaszolja magát)* A hétszázát, tizenhat és háromnegyed.

BLOOM *(ömlik róla a veríték)* Nem férfi (szimatol) Nő.

BELLO *(feláll)* Nem fújsz többé hideget is meleget is. Amire mindig vágytál, most, íme, megtörtént. Mostantól fogva megszűnt férfiasságod, enyém vagy, betörtelek. És most a büntető-köntösöd. Hulljon le rólad férfiöltözéked, értesz engem, Ruby Cohen? És öltsd magadra e sanzsan selymeket, kéjesen suhogjon fejeden és válladon. De siess ám!

BLOOM *(összezsugorodik)* Selyem! Így mondta úrnőm! Ó, hogy sziszeg! Hogy susog! Körmöm hegyével, ujjam begyével szabad érintenem?

BELLO *(kurváira mutat)* Mint ezek most, úgy leszel te is, parókás, besütött, parfümpárás, rizsporos, simára beretvált hónaljú. Mérőszalaggal vesznek mértéket meztelen bőrödön. Kegyetlen erővel, síkosan tapadó, szűk halcsont-fűzőbe szorítanak, gyémántokkal csillogó medencetájadig, a lehető legvégsőkig, miközben alakod, sokkal gömbölydedebben, mint enélkül, hálószövésű és öntőformánál szűkebb textilekbe préselődik, csinos, kétunciás alsószoknyák és szegélyek és persze minden ellátva házam címerével, pompás fehérnemű-modellek Alice-nek, finom illat Alice-nek. Alice-nek lesz egy kis huzi-huzi. Márta és Mária eleinte kissé lúdbőrösek lesznek ilyen finom fátyoldresszben, de a csipke leheletlibegése meztelen térded körül majd emlékeztet...

BLOOM *(bájos szubrett, pingált arccal, mustárszínű haj, durva férfikéz és orr, kihívó száj)* Mindössze kétszer vettem föl Molly alsóit, huncutság volt az egész, még a Holles Streeten. Mikor nagyon rosszul álltunk, én mostam ki, hogy megspóroljuk a mosodaszámlát. A saját ingeimet meg kifordítottam. Pusztán csak takarékosságból.

BELLO *(gúnyolódik)* Apró szolgálatok, mi, hogy anyuci örüljön? És mutogattad magad csábítóan, jelmezben a tükör előtt, lehúzott rolók mögött szoknyátlan combjaidat és bakkecske tőgyeidet, a megadás válogatott pózaiban, mi? Hahaha! Röhögnöm kell! Az az ócskástól vásárolt, báli ruhához való fekete kombiné és a pikáns kis bugyogó, amit Mrs. Miriam Dandrade adott el neked a Shelbourne szállóban, végig fölszakadt a varrásnál, mikor őnagyságát utoljára megerőszakolták, mi?

BLOOM Miriam. Fekete. Demimondaine.

BELLO *(hahotázik)* Jézus ereje! Csuda egy látványosság, nem mondom! Bűbájos egy Miriam voltál, mikor lenyírtad a szőrt a hátsó bejáratodon, és félájultan hevertél keresztbe az ágyon abban a bizonyos kombinéban Mrs. Dandrade-ként, akit mindjárt megerőszakol Smythe-Smythe hadnagy. Mr. Philip Augustus MacDough orsz. gyűl. képv., Signor Laci Daremo a szélesvállú tenor, kékszemű Bert a liftesfiú, Henri Fleury a Gordon-Bennett hőse, Sheridan a negyedvér krőzus, a Trinity College evezős nyolcasa, Ponto, őnagysága pompás újfundlandija és Bobs, Manorhamilton hercegének özvegye, *(megint hahotázik)* Jesszusom, ez egy sziámi macskát is megröhögtetne!

BLOOM *(élénk arcjáték, kacsóival gesztikulál)* Gerald térített engem a női fűzők imádatára, mikor az iskolában női szerepet játszottam a *Vice Versa* című darabban. A kedves Gerald! Az ő mániája volt, örökké a nővérét leste, mikor van fűzőben. A kedves Gerald most rózsaszín rúzzsal pingálja magát, a szemhéját aranyra keni. A szépség imádata.

BELLO *(kajánul)* Szépség! Hogy meg ne fulladjak! Mikor nagy női körültekintéssel magasra emelve habos-fodros szoknyádat helyet foglaltál a síkoskopott deszkatrónon!

BLOOM Természettudomány. Azért, hogy összehasonlítsuk, miféle különböző élvezetekben van részünk. *(meggyőződéssel)* És őszintén, tényleg ez a jobb testhelyzet... mert korábban nekem gyakran nedves lett a...

BELLO *(ridegen)* Csak semmi fegyelemsértés. Ott van fűrészpor neked a sarokban. Azt hiszem, világos utasításokat adtam. Állva csinálja, jóuram. Majd megtanítom, hogy viselkedik egy kúriember. Ha egy cseppet is találok a pelenkában! Doran szamarára, majd meglátod, micsoda smasszer vagyok én. Múltadnak bűnei feltámadnak ellened. Sok van. Sok száz.

A MÚLT BŰNEI *(zagyva vegyeskar)* Mintegy titkos házasságot kötött legalább egy asszonnyal a Fekete Templom árnyékában. Kimondhatatlan üzeneteket telefonált gondolatban Miss Dunn D'Olier Street-i címére, miközben szeméremsértően hiányos öltözékben jelent meg a telefonfülkében. Szóval és tettel rávett egy utcanőt, hogy ürüléket és egyéb anyagokat helyezzen el egy elhanyagolt állapotú árnyékszéken, lakatlan épületek mögött. Öt nyilvános illemhelyen ceruzával a falra írta, hogy hitvesét felajánlja minden erős hímtagú férfinak. És nem lófrált-e éjről éjre az orrfacsaró vitriolművek körül, lesve a szerelmesen turbékoló párocskákat, hogy láthatja-e esetleg, hogy mit, hogyan és mennyit? Nem feküdt-e ott az ágyán, fertelmes disznó, kéjsóvár szemekkel nézve egy erősen használt

toalettpapír undok maradékát, melyet egy szemérmetlen lotyótól kapott ajándékba, mézeskalács és postautalvány együttes csábítására?

BELLO *(éleset füttyent)* Mondd csak, mi volt a legdöbbenetesebb bűnöd parázna pályafutásod során? Ki vele! Öklendezd föl. Egyszer legyél őszinte.

(Néma, embertelen arcok nyomulnak előre, gúnyolódva, el-eltünedezve, makogva, Booloohoom. Poldi Kock, Cipőfűzőőegypenny, Cassidy banyája, vak suhanc, Lóvés Larry, a lány, az asszony, a kurva, a másik a...)

BLOOM Ne kérdezz. Mindkettőnk hitére! A Pleasants Street. Felét ha gondoltam mindannak a... Szent fogadalmamra esküszöm...

BELLO *(ellentmondást nem tűrő hangon)* Felelj. Te döbbenetes mocsadék! Tudnom kell, nem tágítok. Mondj valami szórakoztatót, trágárságot, vagy egy bődületesen jó kísértethistóriát, vagy egy verssort, gyerünk, gyerünk, gyerünk! Hol? Hogyan? Mikor? Hánnyal? Három másodpercet adok. Egy! Kettő! Há...!

BLOOM *(megjuhászodva dadogja)* Tö-tö-tömpenetesen betö-tö-töm-tem...

BELLO *(zsarnokian)* Ó, kotródj innen, te görény! Pofa be! Akkor beszélj, ha kérdeznek.

BLOOM *(meghajol)* Uram! Úrnőm! Hímidomár!

(Karját emeli. Karkötői, karláncai lehullanak.)

BELLO *(csípősen)* Nappal majd sikálod-sulykolod szagos alsóneműnket, akkor is, amikor nekünk, hölgyeknek megjött, és kitisztítod latrináinkat feltűzött szoknyában, a farkadhoz kötött mosogatóronggyal. Ugye, milyen jó lesz? *(rubingyűrűt húz Blumella ujjára)* Így. E gyűrűvel elveszejtelek. Mondd szépen: köszönöm, úrnőm.

BLOOM Köszönöm, úrnőm.

BELLO Te fogsz ágyazni, elkészíted a fürdőmet, a szobákban kiüríted az éjjeliket, a szakácsnőét is beleértve. A vén Mrs. Keogh-é mindig tele van homokkal. Szóval. És jól kiöblíted mind a hetet, érted? Különben lefetyelheted, mint a pezsgőt. Forrón iszod pipikém, amíg habzik. Hop! Pattansz nekem, mint a ruhatetű, vagy számolunk, Miss Ruby, és minden mulasztásodért odasózok a pucér popikádra egy sort, drágám, a hajkefével. Most majd rájössz, hogy nem kellett volna eltévelyedned. És éjjelenként krémmel ápolt karkötős kezed csillámporral frissen púderezett, negyvenháromgombos kesztyűt fog viselni, melynek ujjhegyei finom illatokat árasztanak. Ily kegyekért a középkor lovagjai az életüket adták. *(kuncog)* A fiúk végtelenül el lesznek bűvölve, ha meglátnak ily nőiesen,

főleg az ezredes, amikor jönnek legénybúcsúra, hogy enyelegjenek a legújabb attrakciómmal az aranytűsarkújában. De legelőször én kaplak el egy fordulóra. Ismerek egy férfit a lóversenyről, név szerint Charles Alberta Marsh *(épp most voltam vele, meg egy másik úrral, aki kancelláriai titkár a legfelsőbb bíróságon),* az keres egy mindenes kézilányt rövidtávra. Ki a mellel. Mosolyogj. Vállat le. Nos? Ajánlatok? *(rámutat)* íme a felkínált tétel. A tulaj idomítása, tud apportírozni, kiskosarat visz a szájában. *(Bello feltűri az ingét és karját könyékig feldugja Bloom hüvelyébe)* Nahát itt mélységekben nincs hiány. Ehhez mit szóltok, fiúk? Ettől már azért feláll, mi*? (karját egy ajánlattevőarcába keni)* Lucskos a fedélzet, jöhet a mosófa.

EGY AJÁNLATTEVŐ Két shilling!

(Dillon ajtónállója megrázza csengőjét.)

AJTÓNÁLLÓ Barang!

EGY HANG Shilling-nyolcpennyvel túlfizette.

CHARLES ALBERTA MARSH Szűz legyen. Illatos leheletű. Tiszta.

BELLO *(koppant egyet a kalapáccsal)* Két ezüst shilling. Ez a legutolsó ár, igazán alkalmi vétel. Tizennégy arasz a marmagassága. Csak végig kell fogdosni és érezni mindjárt az előnyeit. Kipróbálható kancacsődör. Ez a bársonyos bőr, ezek a lágy izmok, ez a porhanyós hús! Miért nincs nálam az arany bőrlyukasztóm! Ezen felül könnyen fejhető. Tizennégy liter friss tej naponta. Fajtiszta tenyészállat, minden órás csikózó. Apaménjének tejhozama ötezer liter teljes tej negyven hét alatt. Hő, kincsem! Ácsi! Hő! *(Bloom farára billogot süt, neve nagy Cé-betűjét)* Ez is megvan. Garantált Cohen! Két shillingre ki ígér rá? Senki többet, uraim?

EGY KOMORKÉPŰ FÉRFIÚ *(eltorzított kiejtéssel)* Szaaasz fond szterlink.

HANGOK *(fojtott hangon)* Harun al Rasid kalifa számára.

BELLO *(vígan)* Helyes. Szabad a vásár. A szűk, merészen rövid szoknya, térden is felül, hogy kikandikál alóla a fehér kisnadrág, már önmagában is hatásos fegyver, hozzá az átlátszó harisnyák smaragdzöld harisnyakötővel, hosszú, egyenes varrásuk fel-fel, a térden is túl, mindez olyasmi, ami nem hagyhatja hidegen a legblazírtabb városi urakat sem. Tanuld meg a hanyag, magakellető járást tízcentis *Louis Quinze* sarkakon, a fardagályt hangsúlyozó görög tartást, combok hullámzását, térdek szende csókolózását. Szedd elő minden csáberődet és csavard el a fejűket! Légy cinkosuk gomorai bűneikben!

BLOOM *(piruló arcát hónalja alá rejti, és mutatóujját szájába dugva negédeskedik)* Ó, most már értem, mire tetszik célozni.

BELLO Ugyan mi másra volnál jó, te kis töketlen? *(lehajol, lenéz, legyezőjét dumán feldugja Bloom combjainak faggyas hájpofái közé)* Föl! Föl! Man szigeti macska! Na lássuk, mi van itt nekünk? Hová lett a böngyör teáskannád, ki kurtított meg, kispacsirtám? Daloljál, madaracska, daloljál! Olyan petyhüdt, mint egy hatéves kisfiúé, mikor a kocsi mögött tócsát pisil. Vagy vegyél egy vödröt vagy add el a pumpád, *(fennszóval)* Képes vagy te egyáltalán férfimunkára?

BLOOM Az Eccles Streeten...

BELLO *(gúnyosan)* A világért se bántanálak meg önérzetedben, de azt a helyet már egy bikaerős férfi elfoglalta. Az már a házat is átrendezte azóta, kishaver. Igazi kifejlett, harcedzett példány. Olyan szerszám kéne neked is, te kis muff, egy olyan rücskös, kötéleres, göcsörtös. Már kilőtte vele a főnyereményt, elhiheted nekem. Láb a lábhoz, térd a térdhez, hast a hasra, dudák a mellnek. Az aztán nem eunuch! Vörös bozót mered ki belőle hátul, egy egész rekettyés! Várd meg a kilencedik hónapot, pubikám. Szent Istók, ez már ott rugdal meg csuklik az asszony zsigerei közt! Ettől még te is bepörögsz, mi? Rátapintottam? *(megvetőleg köp egyet)* Köpőcsésze!

BLOOM Botrány, amit velem csinálnak, én... megyek a rendőrségre. Száz font. Minősíthetetlen. Én...

BELLO Mennél, ha tudnál, béna kacsa. Nekünk zivatar kell, nem a te csöpögésed.

BLOOM Meg akarnak őrjíteni! Moll! Elfelejtettem! Bocsáss meg! Moll!... Mi... Még mindig...

BELLO *(kérlelhetetlenül)* Nem, Leopold Bloom, minden megváltozott az asszony akaratából, mivel te vízszintesen aludtál Álmosvölgyben húsz évig tartó éjszakádban. Eriggy haza és lásd magad.

(A vén Almosvölgy szólítása zeng a lankák fölött.)

ÁLMOSVÖLGY Rip Van Wink! Rip Van Winkle!

BLOOM *(rongyos mokasszinban, rozsdás vadászpuskával, lábujjhegyen, ujjbegyeken, elgyötört csontos, szakállas arcát odaszorítja a kárómintás ablaktáblához, és nagyot kiált)* Látom! Ez Molly! Az első este Mat Dillonnál! De az a ruha, az a zöld! A haja aranyra festve és a férfi...

BELLO *(gúnyosan nevet)* Az a lányod, te vén uhu, egy mullingari diákkal.

(Milly Bloom, aranyhajú, zöldblúzos, szárnyasszandálos, kék sálja szinte szédeleg, ahogy fújja a tengeri szél, kitépi magát szeretője karjából,

elkerekedett csodaszemmel kiált.)

MILLY Jé! Ez a Papuli De... Ó! Papuli, hogy megöregedtél!

BELLO Megváltozott, mi? Minden kacatunk, az íróasztalunk, amin sose írtunk, Hegarty néni karosszéke, a klasszikus nyomataink régi mesterektől. Itt lakik egy férfi meg a barátai, gyöngyéletük van itt. Kakukktanács. Ugyan miért ne? Áruld el, te hány nő után koslattál, hm, lúdtalpasan, sötét utcákon végig zaklatva őket fojtott röffentéseiddel, hm, te hímringyó? Feddhetetlen hölgyeket, akik a fűszerestől jönnek csomagjaikkal. Most fordul a kocka. A tojónak szabad, kakaskám. Ó.

BLOOM Ők... Én...

BELLO *(metsző hangon)* Saroknyomuk ott fog éktelenkedni azon az ál-perzsa szőnyegen, amit Wren árverési csarnokában vettél. Miközben lovacskásat játszanak Mollyval, és bugyijában keresik a kanbolhát, a nagy hancúrozásban összetörik azt a kis szobrot, amit úgy cipeltél haza az esőben, művészet iránti érdekmentes érdeklődésből. Megsértik alsó fiókod fenekének titkát. Csillagászati kézikönyvedből kitépik a lapokat és pipagyújtónak használják. És összeköpdösik a tízshillinges réz kandallórácsodat, amit Hampton Leedomnál vettél.

BLOOM Tíz hat volt. Közönséges gazemberek tesznek csak ilyet. Eressz el. Haza akarok menni. Be fogom bizonyítani, hogy...

EGY HANG Esküdj!

(Bloom ökölbe szorítja kezét, kúszik előre, nagy vadászkés a fogai között.)

BELLO Fizetővendégnek vagy kitartottnak? Késő. Másodlegjobb ágyad megvetetted, másoknak kell most feküdni benne. Sírfeliratod megírva. Neked már harangoztak, ezt ne felejtsd el, öregfiú!

BLOOM Igazságot! Egész Írország egy ellen? Hát senki sincs, aki... *(megharapja a hüvelykjét)*

BELLO Dögölj meg és eriggy a fenébe, ha van még benned egy cseppnyi tisztesség vagy önbecsülés. Adok én neked egy különleges óbort, az úgy beüt, hogy levisz a pokolba meg visszahoz. Írd meg a végrendeletedet és hagyd itt az apród, ha még volna tán. Ha nincs, hát kösd föl azt a mocskos gatyádat és lopj, rabolj! Majd szépen eltemetünk a budinkba, ott pusztulsz a mocsokban az öreg Cuck Cohennel együtt, a mostoha-unokabátyámmal, akihez férjhez mentem, a rohadt vén köszvényes ügyésszel, azzal a ferdenyakú szodomitával, meg a többi tíz vagy tizenegy férjemmel, a frász emlékszik, hogy hívták a sok buzeránst, mind ott fulladtak ugyanabban a

pöcegödörben. *(nagyot röhög, a nyála fröcsköl)* Mi majd megtrágyázzuk, Mr. Virag! *(csúfondárosan dalolássza)* Pápá, Poldi! Pápá, Papuli!

BLOOM *(fejét szorongatja)* Az akaraterőm! Memóriám! Így Hajszolt Sorsom, Ily Híven Szenv... *(zokog, de könnye nincs)*

BELLO *(csupa gúny)* Síró-pityogó! Krokodilkönnyek!

(Bloom megtörten zokog, szorosan lepelbe csavarva az áldozathoz, arccal a földnek. Lélekharang kondul. A körülmetéltek feketekendős figurái, szőrmezsákban és hamuval a fejükön felsorakoznak a siratófal tövében. M. Schulomowitz, Joseph Goldwater, Moses Herzog, Harris Rosenberg, M. Moisel, J. Citron, Minnie Watchman, P. Mastiansky és a cházán, Leopold Abramovitz tisztelendő karjukkal hadonászva siratják a hitehagyott Bloom lelkét.)

A KÖRÜLMETÉLTEK *(mély torokhangon kántálnak, miközben a Holt-tenger gyümölcseit szórják rá, nem virágokat)* Smá Jiszraél Adonáj Elohénu Adonáj Echád!

HANGOK *(sóhajtva)* Elment tehát. Hát igen. Az ám. Bloom? Soha nem hallottam róla. Nem? Fura fickó volt. Ott az özvegye. Tényleg. Hát igen.

(A hindu özvegyi máglyából kámforgyanta lángja nyúlik a magasba. A tömjénfüst felhője mindent eltakar, majd szertefoszlik. Tölgyfa rámájából egy nimfa lép elő, kiengedett hajjal, átlátszó teaszín, művészi színekben, grottójából lefelé jön összefonódó tiszafalombok árnyékában, majd megáll Bloom fölött.)

A TISZAFÁK *(lombsusogás)* Nővér. Nővérünk. Sssss.

A NIMFA *(lágyan)* Halandó! *(gyöngéden)* Töröld le mind az könyűd!

BLOOM *(kocsonyásan mászik előre négykézláb a bokrok alatt, az árnyékoktól zebracsíkos, méltósággal)* Ebben a testhelyzetben. Tudtam, hogy ezt várják tőlem. Szokás hatalma.

A NIMFA Halandó! Rossz társaságban találtál reám, kánkántáncosok, kirakodóvásárosok, öklözök, közkedvelt tábornokok, testszínű dresszbe öltözött erkölcstelen pantomimesek, formás shimmytáncosnők, La Aurora és Karini, zenés jelenet, az évszázad szenzációja és effélék között. Petróleumszagú, olcsó rózsaszín selyempapírba voltam csomagolva. Kaszinótagok áporodott trágárságai vettek körül, naiv fiatalemberek fejét megzavaró történetek, hirdetések diaképekről, hitelesített dobókockákról, kebelnagyobbító párnácskákról, védjegyes árucikkekről, meg arról, hogy miért viseljünk sérvkötőt, sérves urak elismerő nyilatkozataival. Hasznos tanácsok házasembereknek.

BLOOM *(teknősbékafejét emeli öle felé)* Mi már egyszer találkoztunk. Egy másik csillagon.

A NIMFA *(mélán)* Gumiáru. Elszakíthatatlan, az arisztokrácia számára készült minőség. Fűző férfiaknak. Görcseinek véget vetek vagy a pénzét visszatérítem. Önként beküldött dicsérőlevelek csodálatos mellfejlesztőjéért Professzor Waldmann-nak. Keblem három hét alatt négy hüvelyket nőtt, írja Mrs. Gus Rublin, fényképmelléklettel.

BLOOM A *Photo Bits*re gondolsz?

A NIMFA Arra. Hazavittél aranyozott tölgyfa rámában és fölakasztottál hitvesi ágyad fölé. És egy nyári alkonyatkor, mikor egyedül voltál, megcsókoltál négy helyen. És szerelmes ceruzáddal bevonalkáztad szememet, keblemet és szemérmemet.

BLOOM *(alázatosan megcsókolja hosszú haját)* Hellén hajlataid, szépséges halhatatlan. Boldog voltam, ha nézhettelek, ha magasztalhattalak téged, mert minden ami szép, öröm, s én szinte imádkoztam hozzád.

A NIMFA Sötét éjszakákon hallottam imáid.

BLOOM *(sietve)* Igen, igen! Úgy érted, hogy én... Az álom mindenkiből a legrosszabbat hozza ki, talán a gyerekekből nem. Emlékszem, hogy kiestem az ágyból, vagy inkább kilöktek. Azt mondják, a vasbortól nem horkol az ember. Ami a többit illeti, van az az angol találmány most, pár napja kaptam meg a brosúráját, hibásan volt megcímezve. Azt állítja, hogy a szelek hangtalanul és szag nélkül távoznak tőle. (sóhajt) Ilyen az élet. Gyarlóság, házasság a neved.

A NIMFA *(ujját a fűlébe dugja)* És szavakat. Amelyek nem szerepelnek az

én szótáramban.

BLOOM Értetted őket?

A TISZAFÁK Ssss!

A NIMFA *(eltakarja arcát)* Mit kellett látnom abban a hálószobában! Miféle látvány égette két szemem!

BLOOM *(mentegetőzve)* Tudom. Foltos intim fehérnemű, gondosan a szennyes felével kifele elhelyezve. A sodronykarikák lötyögősek. Gibraltártól idáig hosszú út tengeren.

A NIMFA *(fejét lehajtva)* Rosszabbakat! Rosszabbakat!

BLOOM *(körültekintően)* És az a roskatag szobaklozett. Nem a súlya miatt történt. Pont hetven kiló volt akkor. Szoptatás után még négy kilót

fölszedett. Repedt volt, enyvezni kellett volna. Ugye? És az az abszurd narancsszín-meanderes holmi, aminek csak fél füle van.

(Vízesés hangja, vidám csobogás.)

A VÍZESÉS

Pulafuka Pulafuka

Pulafuka Pulafuka.

A TISZAFÁK *(összeboruló ágakkal)* Hallgasd. Suttogj. Nővérünknek igaza van. A Poulaphouca vízesésnél nőttünk fel. Árnyékot adtunk bágyasztó nyári napokon.

JOHN WYSE NOLAN *(a háttérben, az Ír Erdészek klubjának egyenruhájában, tollas kalapját lengeti)* Növekedjetek! Adjatok árnyat bágyasztó nyári napokon, Írország fái!

A TISZAFÁK *(susognak)* Kijött a Poulaphoucához gimnáziumi kiránduláson? Ki hagyta ott mogyorókereső osztálytársait, hogy árnyunk megkeresse?

BLOOM *(riadtan)* Gimnáziumi Poula? Mnemo? Nem vagyok képességeim teljes birtokában. Agyrázkódás. Egy villamos nekem rohant a...

ECHO Hanta!

BLOOM *(tyúkmellű, palackvállú, puhány, jellegtelen szürke-fekete csíkos ruhában, túl szűk neki a fehér teniszcipő, térdén mintás zokni visszahajtva, piros intézeti sapka az iskola jelvényével)* Tizenéves voltam, serdülő kamasz. Kevéssel megelégedtem akkor, egy zötykölődő kocsival, hölgyek mosdóinak és illemhelyeinek vegyes illatával, a tömeg összepréselődésével a Theatre Royal följárójánál, mert szeretnek tülekedni, nyájösztön, és a sötét nézőtér nemi illataitól is elszabadultak a buja gondolatok. Egy női harisnyaárjegyzék, az is elég volt. Na és a hőség. Napfoltok voltak azon a nyáron. Vakáció. Rumos sütemény. Az aranjuezi szép napok.

(Az aranjuezi szép napok, gimnazisták kék-fehér futballtrikóban, rövidnadrágban. Donald Turnbull úrfi, Abraham Chatterton úrfi, Owen Goldberg úrfi, Jack Meredith úrfi, Percy Apjohn úrfi ott állnak egy tisztáson és Leopold Bloom úrfi felé ordítoznak.)

ARANJUEZI SZÉP NAPOK Makréla! Élj minket újra! Hurrá! *(éljeneznek)*

BLOOM *(idétlen lakli, mamiöltöztette, meleg kesztyűs, olvadó hógolyókkal kidekorálva, megpróbál fölállni)* Újra! Tizenhat évesnek érzem magam! Ki látott ily mesét! Csengessünk be végig a Montague Streeten. *(erőtlenül éljenez)* Éljen a főreál, éljen az oskola!

ECHO Ostoba!

A TISZAFÁK *(levélzörgés)* Nővérünknek igaza van. *(Halk hangú csókok hallhatók az erdőben mindenfelől. Hamadriádok arca csillog erre-arra a faderekak s a lombok között, és bimbózva kivirágzanak.*) Csöndes árnyékunk szentségét ki törte meg?

A NIMFA *(szendén, szétnyíló ujjai közül)* Ott? A szabad ég alatt?

A TISZAFÁK *(szomorúfüzek modorában)* Igen, nővérünk. És szűzi pázsitunkon.

A VÍZESÉS

Pulafuka Pulafuka

Fikifuki fukafuka

A NIMFA *(szétnyitott ujjakkal)* Ó, gyalázat!

BLOOM Koraérett voltam. Ifjúság. A fauna. Áldoztam az erdők istenének. Tavasszal nyílik minden virág. Párzási idők. A hajszálcsöves vonzás természetes jelenség. A hirtelenszőke Lötty Clarke-ot láttam, mikor este a tükörnél vetkőzött, a hanyagul elhúzott függönyön át, szegény papa színházi látcsövével. A kis ledér vadul falta a füvet. A Rialto Bridge-nél a dombon legurult, hogy kísértésbe vígyen kicsattanó életerejével. Felmászott arra a görbe fájukra, én meg persze. Egy szent nem bírta volna ki. Az ördög bújt belém. Miért? Tán meglátta valaki?

(Tejesmafla, a szarvatlan fehér borjú átdöfi kérődző fejét a lombokon, orrlyuka nedves.)

TEJESMAFLA *(hatalmas könnycseppek gurulnak kidomborodó szemeiből, taknya csöpög)* Meeg. Een.

BLOOM Szükséglet kielégítése volt az egész, amit... *(pátosszal)* Egyetlen lány sem akart velem, amikor a lányok után jártam. Ronda voltam nekik. Nem jöttek játszani...

(Fenn magasan a Ben Howthon a rododendronok között nősténykecske kódorog, tőgyecsüngő, csutkafarkú, kecskebogyót potyogtat.)

A NŐSTÉNYKECSKE *(mekeg)* Megegagegggeee! Nyeesteeeny!

BLOOM *(kalap nélkül, rajtakapottan, teli bogánccsal, tüskékkel és sülbigével)* Szabályosan eljegyezve. Körülmények szabják meg az egyes eseteket. *(mindenre elszántan nézi odalent a vizet)* Harminckét hanyatt-homlok per szekundum. Napilapi lidércnyomás. Szédült Illés. Lezuhant a szirtfokról. Államnyomdái tisztviselő tragikus halála.

(Nyárnyugalmas langyarany egeken át Bloom körbekötözött múmia-bábja pörögve görög le a Lion's Head sziklárol a bíborszínű, várakozó vizekbe.)

A BLOOMABÁB Bbbbblllblblblblooccsb!

(Messzi kinn az öbölben a Bailey és a Kish fényei közt az Erin Királya hajóz, szétterülő szénfüstfelhőt küldve kürtőjéből a partnak.)

NANNETTI FŐTANÁCSOS *(egyedül a fedélzeten, fekete alpakagyapjú ruhában, vöröskánya képpel, keze a mellénynyílásában, szaval)* Ha majd hazám is elfoglalja helyét a nemzetek között, akkor és nem előbb, írjátok meg sírfeliratomat. Dolgom...

BLOOM Elvégeztetett. Pprrff.

A NIMFA *(fennkölten)* Nekünk, halhatatlanoknak, amint azt magad is láthattad ma, nincs ilyen és szőrünk sincs rajta. Hideg márvány vagyunk, a tisztaság. Villanyfényt eszünk. *(teste kéjesen kígyózik, mutatóujját a szájába dugja)* Szóltál hozzám. Hallottam hátulról. Hogy is tehetted, akkor, hogy...?

BLOOM *(megtörten jár fel-alá a fényben)* Ó, kimondhatatlan disznó voltam. Beöntést is csináltam magamnak. Egyharmad pint kvassziához adj egy evőkanál kősót. Jó mélyen feldugva. Hamilton Long-féle fecskendővel, a hölgyek barátja.

A NIMFA Az én jelenlétemben. A púderpamacs. *(elpirul és bókol)* És ami még.

BLOOM *(leverten)* Igen. *Peccavi!* Leróttam hódolatom az élő oltár előtt, ott, ahol a hátat már nem nevezik hátnak, *(hirtelen ihletettséggel)* Különben miért a gyűrűs, illatos, drága kéz, a kéz, mely bölcsőnk...?

(Alakzatok tekerednek lassú folyondárok módján a fák törzse köré és turbékolnak.)

KITTY HANGJA *(a sűrűben)* Azt az egyik kispárnát légyszi idebedobni.

FLORRY HANGJA Nesze.

(Süketfajd repül ólmos szárnyain a cserjéken át.)

LYNCH HANGJA *(a sűrűből)* Húha, ez forró, pipikém!

ZOE HANGJA *(a sűrűből)* Ott is forró, ahonnan kihúztam.

VIRAG HANGJA *(madárfőnök, kékcsíkos, tolldíszes, harci pompában, törzsi lándzsával, recsegve csörtet át a csalitoson, talpa alatt bikkmakk)* Forró! Forró! Óvakodjatok Ülő Bikától!

BLOOM Ettől teljesen elgyengülök. A meleg asszonyi formák meleg lenyomatai. Csak éppen ráülni, ahol előbb egy nő ült, pláne ha szétnyíló combokkal, mintha a végső kegyet akarná nyújtani, és legfőképp, ha előbb még jól felhúzta a fehérszatén csipkés alját. Oly teljes, asszonyi. Eltelek vele.

VÍZESÉS

Telefuka velefuka, Pulafuka Pulafuka.

A TISZAFÁK Ssss! Nővérünk, beszélj!

A NIMFA *(szemlesütve fehér apácaruhában, főkötő, nagy szárnyas fátyol a fején, lágyan, üres tekintettel)* Tranquilla kolostor. Agáta nővér. Kármelhegy. Knock és Lourdes jelenései. Nincs többé vágy. *(fejét lehajtja, sóhajt)* Csak ami éteri. Hol a révült krémült sirály, ringatja őt a dagály.

(Bloom tápászkodik. Nadrágja hátsó gombja lepattan.)

A GOMB Bip!

(A Coombe két cafkája esősen átlibeg a színen, kendőben, rekedten kerepelnek.)

A CAFKÁK

A bugyija tűjét elvesztette Poldi, Nem tudta, hogy mit csináljon, Hogy mégis fenn tárcsa

Hogy mégis fenn tárcsa.

BLOOM *(hidegen)* Megtörted a varázst. Betelt a pohár. Mindent elrontottál. Ha nem volna más, csak az éteri, hol lennétek ti mind, papnövendékek és novíciák? Farolna is, bikhatna is, mint az egyszeri szamár.

A TISZAFÁK *(sztaniolpapír leveleik hullanak, csont-bőr karjaik száradozva ingának)* Lombhalandón, A NIMFA *(vonásai megkeményednek, ruhája redőit markolássza)* Szentségtörés! Beszennyezni erényemet! *(nagy nedves folt jelenik meg a ruháján)* Ártatlanságomat meggyalázni! Nem vagy méltó, hogy egy tiszta nő ruhájának szegélyét megérintsd! *(megint ruhájába markol)* Megállj! Nem énekelsz több szerelmes dalt, te Sátán! Ámen. Ámen. Ámen. Ámen. *(tőrt húz elő, és mint a kilenc választott lovag egyike, páncélingbe öltözötten, Bloom ágyéka felé szúr)* Nekum!

BLOOM *(talpra ugrik, megragadja a kezét)* Hohó! Nebrakada! Kilencéltű macska! Méltányosan, hölgyem. Csak semmi kacorkés. A róka esete a szőlővel, ugye? Erről van szó? Mit akarsz még a szögesdrótod mellé? Tán nem elég vastag a krucifixod? *(elkapja fátylát)* Szent apátúr kéne neked vagy Brophy, a sánta kertész vagy a kifolyócső nélküli vízhordó szobra vagy a derék Alphonsus mama? Ugye, Ravaszdi?

A NIMFA *(felsikít, fátyol nélkül menekül előle, a gipszréteg recsegve törik rajta, bűzfelhő pöfög a repedések közül)* Rendőrs...!

BLOOM *(utánakiált)* Nem mintha ti nem kapnátok utána két kézzel. Egy lökés sem kell, és csupa lucsok mindenetek. Én kipróbáltam. Mennyi jár a fedezésért? Mennyit csengettek ki? A Riviérán dzsigolókat fizettek,

olvastam, *(a menekülő nimfa halottsiratóba kezd)* Hagyjuk ezt. Tizenhat évnyi rabszolgamunka áll mögöttem. És van-e bíróság, amely holnaptól megítélne nekem öt shilling tartásdíjat? Keress más palit magadnak, szállj le rólam. *(szaglászni kezd)* Kanszag. Hagyma. Pállott. Kénes. Zsíros.

(Bella Cohen alakja áll előtte.)

BELLA Legközelebb megismersz, BLOOM *(hidegvérrel néz végig rajta)* *Passée*. Bárányбőrbe búјt birka. Rozoga fogazat és túl sok szőr. Lefekvés előtt közvetlenül egy nyers hagyma jót tenne az arcbőrödnek. És a duplatoka ellen némi gyógytornát ajánlanék. A szemed éppolyan kifejezéstelen, mint a kitömött rókád üvegszeme. Az arcodhoz illik, ez igaz. Nem én fogom becsavarni a harmadik menetet.

BELLA *(megvetéssel)* Az a helyzet, hogy nem is bírnád. *(emsepicsája ugat)* Fbhracht!

BLOOM *(megvetéssel)* Először is pucold le a körmötlen középső ujjad, mert a stricid kihűlt gecije még ott csöpög a kakastarajadról. Fogj egy marék szénát és töröld ki magad.

BELLA Ismerlek téged, te reklámügynök! Te töketlen tőkehal.

BLOOM Láttam a pasast, te kupitulaj! Vérbaj- és kankóárus!

BELLA *(a zongorára néz)* Ki játszotta itt a *Saul* gyászindulóját?

ZOE Én. Tyúkszemekre vigyázat. *(azzal odaszalad a zongorához, és keresztbe dobott karokkal összevissza tenyerel a billentyűzeten)* Macska-promenád az üvegcserepeken. *(hátranéz)* Na? Pici kincsem kinek adjam? *(visszaszalad az asztalhoz)* Ami a tied, az az enyém, és ami az enyém, ahhoz semmi közöd.

(Kitty szórakozottan az ezüstpapírt tapasztja rá a fogaira. Bloom odalép Zoéhoz.)

BLOOM *(gyengéden)* Ugye visszakapom a krumplimat?

ZOE Zálog, letét, foglaló.

BLOOM *(érzelgősen)* Tudom, hogy semmiség, mégis ereklye szegény mamától.

ZOE

Ideadtad visszaveszed

Isten tudja, hova teszed

Megkérdezi, letagadod

Pokolra küld, megláthatod.

BLOOM Emlék fűződik hozzá. Szeretném visszakapni, az enyém.

STEPHEN Enyém vagy nemenyém, ez itt a kérdés.

ZOE Tessék. *(hirtelen felkapja pongyoláját, felfedve csupasz combját, és a krumplit szépen kicsomagolja harisnyája szárából)* Aki dug, tudja, hova dug.

BELLA *(szemöldökét összevonja)* Na tessék. Az én házam nem zenés kukkolda. Ne gyilkolja már azt a zongorát. Különben is, ki fizet itt? *(A gépzongorához megy. Stephen kotorászik a zsebében, bankjegyet cibál ki a csücskénél fogva és odaadja.)*

STEPHEN *(túlzott udvariassággal)* A selyemerszény, melyet a közönség emsefüléből szabtam. Pardon, madame. Ha megengedi. *(bizonytalanul Lynch és Bloom felé mutat)* Lynch és Csücske egy csapat. *Dans ce bor-del où tenons nostre état.*

LYNCH *(odaszól a kandalló mellől)* Dedalus! Add át nevemben is szentadományodat.

STEPHEN *(egy pénzérmét ad Bellának)* Arany. Megkapta.

BELLA *(nézi a pénzt, majd Zoét, Florryt, Kittyt)* Három lányt akartok? Nálunk tíz shilling.

STEPHEN *(elragadtatva)* Ó, ezer és milljó bocsánat! *(újra kotorászni kezd, aztán előszed két koronát és odaadja)* Engedje meg, csak így *brevi manu*, van egy kis baj a látásommal.

(Bella odamegy az asztalhoz, hogy megszámolja a pénzt, miközben Stephen egyszótagú szavakkal monologizál magának. Zoe az asztal fölé hajol. Kitty Zoe feje fölött kukucskál. Lynch fölkel, egyenesbe hozza sapkáját, és átölelve Kitty derekát, fejével kiegészíti a csoportképet.)

FLORRY *(nehezen feltápászkodik)* Hú, de elzsibbadt a lábam! *(Odasántikál az asztalhoz, Bloom is odamegy.)*

BELLA, ZOE, KITTY, LYNCH, BLOOM *(csicseregnek, civakodnak)* Ez az úr... tíz shilling... háromért fizet... pardon, egy pillanatra... ez az úr külön fizet... akkor ez most kié?... Ne fogdossa!... Engem próbál átverni?... egész éjjelre vagy csak egy menet?... Méghogy én?... maga hazudik, már megbocsásson... az úriember ki is fizette, ahogy úriemberhez illik... ital... rég elmúlt tizenegy.

STEPHEN *(a gépzongora mellől, iszonyodó mozdulattal)* Semmiféle ital! Hogy tizenegy? Találós kérdés!

ZOE *(alsószoknyáját emeli és egy félfontost harisnyája szárába csavar)* Megdolgoztam érte a hátamon.

LYNCH *(emelné fel az asztalról Kittyt)* Gyere.

KITTY Várj! *(a két koronát elkapja)*

FLORRY Hát én?

LYNCH Hopla!

(Felemeli, odaviszi a díványhoz, rádobja.)

STEPHEN

Róka szól, kukorék, kakas túr, kotorék:
harangszó, égi kegy
elüti: tizenegy.
Árva asszonylélek
mennyből földre megy.

BLOOM *(nagy lelki nyugalommal egy fél fontot tesz az asztalra Bella és Florry között)* Így. Szabad? *(a papír egyfontost fölveszi)* Háromszor tíz. Rendben vagyunk.

BELLA *(elismeréssel)* Nagy sumák vagy te, arany pofikám. Egyem a szívedet.

ZOE *(rámutat)* Ő aztán mély, mint az artézi kút.

(Lynch hanyatt dönti Kittyt a díványon és csókolgatja. Bloom a papír egyfontossal odamegy Stephenhez.)

BLOOM Ez a magáé.

STEPHEN Hogyhogy? *Le distrait* vagy a szórakozott koldus. *(Megint a zsebeit túrja, és kiszed egy maroknyi aprót. Egy tárgy leesik.)* Leesett.

BLOOM *(lehajol, fölvesz egy gyufaskatulyát és odaadja)* Itt van.

STEPHEN Lucifer. Kösz.

BLOOM *(halkan)* Jobb lesz, ha a pénzét ideadja, én majd megőrzöm. Minek fizetne többet?

STEPHEN *(odaadja az összes pénzét)* Az igazság előbbrevaló a nagylelkűségnél.

BLOOM Rendben van, de okos dolog? *(számol)* Egy, hét, tizenegy- és öt. Hat. Tizenegy. Persze, amit elveszített, azért nem felelek.

STEPHEN De miért tizenegyet üt? Proparoxyton. A következő előtti pillanat, mondja Lessing. Szomjas a róka. *(hangosan felnevet)* Temeti az öreganyját. Mikor valószínűleg ő a gyilkosa.

BLOOM Ez egy font hat és tizenegy. Mondjuk, egy font hét.

STEPHEN Ki a fenét érdekel.

BLOOM Na igen, de...

STEPHEN *(odamegy az asztalhoz)* Cigarettát, légy szíves. *(Lynch a díványról az asztalra dob egy cigarettát)* Szóval Georgina Johnson meghalt és férjhez ment. *(Cigaretta jelenik meg az asztalon. Stephen nézi.)* Csoda.

Szalonmágia. Férjhez ment. Hm. *(gyufát gyújt, igyekszik a cigarettához emelni, arcán rejtélyes melankólia)*

LYNCH *(figyeli)* Nagyobb a valószínűsége, hogy meggyújtod, ha közelebb tartod a gyufát.

STEPHEN *(közelebb emeli a gyufát a szeméhez)* Hiúzszem. Szemüveget kell vennem. Tegnap összetörtem. Tizenhat évvel ezelőtt. Távolság. A szem mindent síkban lát. *(A gyufát távolabbra tartja. Kialszik.)* Az agy gondolkodik. Közel. Távol. A látható kikerülhetetlen modalitása. *(titokzatosan elkomorul)* Hm. Szfinx. Kéthátú fenevad ha éjfélt üt az óra. Férjhez ment.

ZOE Egy ügynök vette feleségül és elvitte magával.

FLORRY *(bólint)* Mr. Agnus Londonból.

STEPHEN Ánglus dei, ki elviszed a világ bűneit.

LYNCH *(átöleli Kittyt a díványon és mély hangon zsolozsmázza) Dona nobis pacem.*

(A cigaretta kiesik Stephen kezéből. Bloom fölveszi és a kandallórács mögé dobja.)

BLOMM Ne dohányozzék. Ennie kéne valamit. Kellett nekem azzal a rohadt kutyával találkozni. (Zoéhoz) Nincs a háznál valami?

ZOE Miért? Éhes?

STEPHEN *(mosolyogva feléje tárja karját, és az Istenek Alkonyából a vérszerződés dallamára kántálja)*

Hangende Hunger

Fragende Frau, Macht uns alle kaputt.

ZOE *(tragikusan)* Hamlet! Atyád se volt komplett. *(kézen fogja Stephent)* Kék szemű szépség, hadd olvassak a tenyeredből. *(Stephen homlokára mutat)* Semmi ész, semmi ránc. *(számol)* Kettő, három. Mars, az bátorság. *(Stephen nemet int a fejével)* Nem vicc.

LYNCH Bátor az első mennydörgésig. A félelem és élelem nélküli lovag! *(Zoéhoz)* Ki tanított tenyérből jósolni?

ZOE *(feléje fordul)* Érdeklődj talán a nem létező tökeimnél. *(Stephenhez)* Az arcodra van írva. A szemedből látom. Csak úgy. *(merengve lehajtja fejét)*

LYNCH *(nevet, kétszer is rávág Kittyre hátul)* Csak úgy! Tenyeres!

(Piff-puff, két jó hangos tenyeres, a gépzongora koporsófedele fölpattan, Dolan atya kerek kis kopasz feje, akárcsak a rugós krampusz a dobozból, kiugrik.)

DOLAN ATYA Na? Kinek kell egy kis pálcázás? Eltörte a szemüvegét? Te csúnya lusta kis ravaszkodó. A szemedből látom.

(Nyájasan, jóindulatúan, rektorosan, feddőleg emelkedik ki Don John Conmee feje a gépzongorakoporsóból.)

DON JOHN CONMEE Ej-ej, Dolan atya. Én biztosan tudom, hogy Stephen nagyon-nagyon jó kisfiú.

ZOE *(Stephen tenyerét tanulmányozza)* Nőies kéz.

STEPHEN *(motyog)* Folytasd! Hazudj! Ölelj! Simogass! Sose tudtam elolvasni a magasságbeli kézírását, csupán bűnöző ujjlenyomatát a tőkehalon.

ZOE Milyen napon születtél?

STEPHEN Csütörtökön. Ma.

ZOE Csütörtökön születtél, a te utad messze ér. *(ujjával követi tenyere vonalait)* A sorsvonal. Befolyásos barátok.

FLORRY *(mutatja)* Képzelőerő.

ZOE Ez a dudor itt a holdjegy. Találkozni fogsz egy... *(riadt pillantást vet Stephen tenyerére)* Ami rossz, nem mondom meg. Vagy mondjam azt is?

BLOOM *(elhúzza Zoe ujjait, és a maga tenyerét nyújtja)* Többet árt, mint használ. Itt az enyém. Olvass ebből.

BELLA Mutasd. *(kifelé fordítja Bloom kezét)* Mindjárt gondoltam. Göcsös ujjbütykök, kedvelik a nők.

ZOE *(belenéz Bloom tenyerébe)* Fokhálózat. Utazás tengeren túl és pénzért nősül.

BLOOM Hideg.

ZOE *(rávágja)* Értem már. Rövid kisujj. Tyúkjacsípte férj. Ez is hideg?

(Fekete Lizi, megtermett kakas éppen kotlik egy krétakör közepén, fölkel, tárogatja szárnyait és kotkodácsol.)

FEKETE LIZI Gara. Kluk. Kluk. Kluk. *(leszáll a frissen tojt tojásról és kitotyog)*

BLOOM *(mutatja a kezét)* Ez a heg itt baleset. Elestem és felhasítottam huszonkét évvel ezelőtt. Tizenhat éves voltam.

ZOE Látom én, a vak is azt mondta. Újat nem tudsz mondani?

STEPHEN Látod? Egyetlen nagy cél felé halad. Én is huszonkettő vagyok. Tizenhat évvel ezelőtt ő is huszonkettő volt. Tizenhat évvel ezelőtt én huszonkettő hasra estem, huszonkét évvel azelőtt ő tizenhat leesett a vesszőparipájáról. *(összerezzen)* Valahol megsértettem a kezemet. El kell mennem a fogorvoshoz. Pénz?

(Zoe Florryval sugdolódzik. Kuncognak. Bloom elhúzza a kezét, és szórakozottan irkál az asztalon balra dűlő írással, ceruzájával lassan, ívesen vonalkáz.)

FLORRY Mi?

(Egy bérkocsi, száma háromszázhuszonnégy, üget végig az utcán, kocsisa James Barton, Donnybrook, Harmony Avenue, kényes farú kanca húzza. Bagzó Boylan és Lenehan elterpeszkedve ringatóznak az oldalüléseken. Az Ormond cipősfiúja kuporog hátul a tengelyen. Lydia Douce és Mina Kennedy szomorú tekintete jelenik meg a vitrázsfüggönyök felett.)

A CIPŐSFIÚ *(zötykölődik, hüvelykjével és tekergőző féregujjával gúnyolja őket)* Kan-gö-gö... Rátok jött a kangörcs? *(Bronzavonz Kéjarany fülébe susog.)*

ZOE *(Florrynak)* Súgd meg. *(tovább susog)*

(Bagzó Boylan áthajol a csomagtartó felett, gondolás szalmakalapja félre, szájában piros virág. Lenehan, jachtkapitány sapkában és fehér cipőben, nagy szaktudással emel le egy hosszú hajszálat Bagzó Boylan válláról.)

LENEHAN Hö! Mit látnak szemeim? Csak nem lekeféltél néhány pókhálós pinát?

BOYLAN *(elégedetten mosolyog)* Jól megtömtem egy pulykát.

LENEHAN Eredményes az esti műszak.

BOYLAN *(négy tömpe, vaskos körmű ujját felmutatja, kacsint hozzá)* Bagzó Kató. Próbamenet pénzvisszatérítési garanciával. *(mutatóujját mutatja)* Ezt szagold meg.

LENEHAN *(vidoran szimatol)* Ahhh! Homár és majonéz! Ahhh!

ZOE ÉS FLORRY *(összenevetnek)* Hahahaha.

BOYLAN *(magabiztosan leugrik a kocsiról, és hangosan kiáltja, hogy az egész környék visszhangzik tőle)* Szevasz Bloom! Mrs. Bloom elkészült már?

BLOOM *(a lakájok paszományos bársonykabátjában, térdnadrágban, sárgásbarna harisnyában, púderes paróka a fején)* Attól tartok uram, még nem. Az utolsó simítások...

BOYLAN *(odalök egy hatpennyst)* Nesze, vegyél magadnak egy szódás gint. *(Kalapját sikkesen Bloom felszarvazott, agancsos fejére akasztja)* És most vezess be. Kis magánügyem volna a feleségeddel, ha érted mire célzok.

BLOOM Köszönöm, uram. Parancsára, uram. Madám Tweedy éppen fürdik, uram.

MARION Remélem, hogy megtiszteltetésnek tartja, *(lucskolva lép ki a kádból)* Raoul édes, gyere és törölgess meg! Természetadta bundám van

csak rajtam, semmi más. Meg az új kalapom és egy kocsimosó szivacs.

BOYLAN *(vidáman hunyorít)* Remek!

BELLA Mi? Mi az?

(Zoe susog a fülébe.)

MARION Hadd lessen, a ludvérc! Strici! Hadd kínlódjon! Majd írok egy markos utcalánynak, vagy Bartholomónának, a szakállas asszonynak, hogy hurkákat verjen a fenekére, hüvelyknyi vastagot, és utána jöjjön haza, mutassa meg a nyugtát, pecséttel, kézjeggyel.

BOYLAN *(markolássza magát)* Kész, nem bírom tovább visszatartani. *(merev lovassági léptekkel elindul)*

BELLA *(röhög)* Ho hoho ho ho.

BOYLAN *(hátraszól Bloomnak)* Közben kukucskálhatsz a kulcslyukon, és játszhatsz magaddal, míg én végigmegyek rajta néhányszor.

BLOOM Köszönöm, uram. Okvetlenül. Elhozhatom két cimborámat is, hogy tanúi legyenek a hősi tettnek, és pillanatfelvételt készítsenek? *(kenőccsel teli edény van a kezében)* Vazelint parancsol, uram? Narancsvirágot? Langyos vizet?

KITTY *(a díványról)* Mondd el Florry. Mondd el nekünk is! Mit...

(Florry susog a fülébe. Susimusi szerelemszók sutyorognak, hangoskodó ajakhangok, pipacspuha piszepuszi.)

MINA KENNEDY *(égre néző tekintettel)* Ó, olyan lehet ez mint a muskátliillat meg az olvadó barack. Ó! A pasas bálványozza minden porcikáját neki! Össze vannak ragadva! Elborítja csókjaival!

LYDIA DOUCE *(ajka nyílik)* Nyamnyam. Nézd, körülmegy vele a szobában, úgy csinálja! A nő lovaglóülésben. Szerintem Párizsban meg New Yorkban is hallani őket. Mintha tele volna az ember szája tejszínes eperrel.

KITTY *(kacag)* Hihihi.

BOYLAN HANGJA *(édesen, durván, gyomra fenekéről)* Ah! Istenmegbagzagrugabrugarkharrasst!

MARION HANGJA *(durván, édesen tör fel tüdejéből)* Ó! Jajjteecsóhokoholjphúútephúúasszál!

BLOOM *(szeme kerekre nyílik, markolássza magát)* Mutasd! Dugd el! Mutasd! Vágd be neki! Még! Süsd el!

BELLA, ZOE, FLORRY, KITTY Hoho! Haha! Hihi!

LYNCH *(magyarázva odamutat)* Tükröt tart mintegy a természetnek, *(elneveti magát)* Hu hu hu hu hu hu.

(Stephen és Bloom a tükörbe bámulnak. A tükörben megjelenik William Shakespeare arca, szakálla nincs, minden vonása merev az arcbénulástól, fejét az előszoba rénszarvasagancsos kalaptartójának tükörképe koronázza.)

SHAKESPEARE *(méltóságteljes hasbeszéd)* E hars kacaj silány elmére vall. *(Bloomhoz)* Azt vélted volna, látatlan maradsz? Bámulj tehát! *(fekete kappan nevetésével kukorékol)* Jágogo! Deasymonda, csütördögre megfolytata, Ó te ló. Jágogogó!

BLOOM *(gyáván a kurvákra mosolyog)* És nekem mikor mondjátok el azt a viccet?

ZOE Mielőtt kétszer leszel nős és egyszer özvegy.

BLOOM Megbocsátható botlások. Még a nagy Napóleon is, mikor mérőszalaggal vettek mértéket meztelen bőrén, halála után...

(Az özvegy Mrs. Dignam, pisze orra és mindkét arca kipirult a holtbeszédtől, a könnyektől és a Tunney-féle skarlát sherrytől, fátyolban, félrecsúszott főkötővel átsiet a színen, pirosítja és púderozza az arcát, száját és orrát, anyahattyú, fiókáit terelgeti maga előtt. Szoknyája alatt látható néhai férjének strapanadrágja és nagyméretű, fölkunkorodó cipője. Kezében a Skót Özvegyek életbiztosítási kötvénye és egy kerti napernyő, ami alatt porontyai loholnak vele, Patsy, egyik lábán van csak cipő, azon ugrál, gallérja kigombolva, nagy darab disznókarajt lóbál. Freddy nyüszög, Susy lefelé görbülő harcsaszájjal sír, Alice a kisbabával küszködik. Mrs. Dignam noszogatja őket, ruhája szárnyaival csapkod szélesen.)

FREDDY Jaj, mami ne rángass már!

SUZY Mamaaa! Kifut a húsleves!

SHAKESPEARE *(bénult dühvel)* Másshoz csak ammén ki megőtt egyett!

(A szakálltalan Shakespeare arcvonásai Martin Cunningham szakállas arcává rendeződnek át. A kerti napernyő részegen tántorog, a gyerekek szertefutnak. A napernyő alatt megjelenik Mrs. Cunningham vígözvegykalapban és kimonóban. Tipeg-topog, csoszog, hajlong japánosan.)

MRS. CUNNINGHAM *(énekel)*

Ázsia gyöngyének hívnak, és a martin

CUNNINGHAM *(közönyösen bámulja)* Óriási! Micsoda egy ócska ribanc!

STEPHEN *Et exaltabuntur cornua iusti*. Királynők feküdtek le díjnyertes bikákkal. Emlékezzetek Pasziphaéra, akinek buja céljaira az én ükdédgrószpapám készítette az első gyóntatószéket. Ne feledkezzetek meg

Madame Grissel Steevensről, sem Lambert házának sertés sarjadékairól. És Noé megrészegült vala a bortól. És az ő bárkája tárva nyitva álla.

BELLA Nálunk ilyen nem kapható. Eltévesztette a házszámot.

LYNCH Nem kell vele foglalkozni. Most jött haza Párizsból.

ZOE *(Stephenhez rohan és belekarol)* Akkor gyerünk! Mondj valami parlevút!

(Stephen fejére csapja kalapját, és a kandallóhoz ugrik, ott megáll, felhúzza vállát, uszonykezét szétterpeszti, arcán műmosoly.)

LYNCH *(a díványt püföli)* Rmm Rmm Rmmm Rrrrrmmmmm.

STEPHEN *(rángatódzó marionett, egy szuszra hadarja)* Ezer lokál drága pénszért szórakozás este lányok nátyon sinosak kesztyűt árulnak és mást is ami az övék talán a szívük sörös po'ár príma sikkes resztóban igazi különszöknek sokan van gyönyörű ru'ákat 'ordanak kokottok mind 'erszegnő kánként táncolnak sétálgatnak föl-alá, párizsi bo'ószkodás extra őrült külföldi fiátál uraknak nembaj angolul beszélni rosszul amikor annyira értik a szerelmet és érszékiek és kéjes mindetyik. Legelőkelőbb uraknak esz fenntartva, kell menni látogatni exklüszif pokol és menny revü, ravatalgyertyák meg ezüstcseppet könnyesznek minden éjjel. Igaszán sokkolós rémisztős gúnyolják ők vallási dolgokat világon másutt ilyet neked nem látni. Asz összes nők nagyon *à la mode*, először tartószkodók, asztán levetkőz mind meg visitoz 'angosan mert meglátja a férfi vámpírt aki rontja meg aszt a kisi fiatalka apászát, aszón meg ninsen más, sak aszok a *dessous troublants. (hangosan csettint a nyelvével) Ho, la la! Ce pif qu'il a!*

LYNCH Vive le vampire!

A KURVÁK Bravó! Parlevú!

STEPEN *(torzpofákat vág hátravetett fejjel, hangosan nevet, veri a combját)* Sikeres publikum óriási rö'ög. Asz anzsalok olyanok mint ku'vák, aposztolok meg mint ro'adt nagy bűnöszők. *Demimondaines* sinosak kosztümözve szikráznak brillek. Vagy ön talán izgatja jobban asz idősebb urak modern mosokságai? *(mindenféléket mutogat torz taglejtéssel, Lynch és a kurvák vissza)* Gumiarábikum nőbaba elöl-hátul használható, vagy egészalakos kukuskáló show, meztelenkedős szüzekkel, nagyon lesbique, ötször tíz sókolóznak. *Entrée* uraknak, tükörszobában összes pozíszion trapéztechnika gépesítve kívánságra őrjöngve 'örgő mészárosinas magömlése meleg borjúmájba vagy homlett a hason *piéce de Shakespeare*.

BELLA *(hasát veregeti, hanyatt vágódik a díványon, és majd szétmegy a röhögéstől)* Homlett a... Ho! Ho! Ho!... Homlett a...

STEPHEN *(affektálva)* Szeretlek, drága sir. Én beszélni Englishman nyelvet, összejön az a *double entente cordiale*. Ó, igen, *mon loup*. Mennyi kerül? Waterló Waterlotyó. *(hirtelen abbahagyja, és fölemeli a mutatóujját)*

BELLA *(röhög)* Homlett...

A KURVÁK *(röhögnek)* Encore! Halljuk!

STEPHEN Most figyeljetek! Görögdinnyéről álmodtam.

ZOE Utazz és szeress bele egy külföldi nőbe.

LYNCH Egy asszonyért a világon át.

FLORRY Az álmokat mindig fordítva kell.

STEPHEN *(karjait kitárva)* Itt történt. Ringyók utcája. A Serpentine Avenue-n mutatta meg őt Belzebub. Terebélyes özvegy. Hová terítették a vörös szőnyeget?

BLOOM *(odamegy Stephenhez)* Nézze...

STEPHEN Nem. Repültem. Ellenségeim alattam. Míg világ a világ. Mindörökkön örökké. *(felkiált)* Páter! Szabadság!

BLOOM Nézze csak, kérem...

STEPHEN Szellemem megtörni, azt akarja? *Oh merde alors! (kiáltozik, keselyűkarmai élesebbek)* Holá! Hillihó!

(Simon Dedalus szólítása zeng a lankák felett válaszképpen, elég álmosan, de készségesen halihózik.)

SIMON Jól van hát! *(bizonytalanul úszik a levegőben, nehézkes, de erős ölyvszárnyakon, kering, bátorítóan rikolt)* Hajhó, fiú! Győzni fogsz? Hupp! Psatt! Óvatosan ezekkel a félvérekkel! Szamárbőgésnyire se engedd, hogy utolérjenek! Fel a fejjel! Vidd tovább zászlónk, lobogjon az égen! Ezüst mezőben röpülő vörös sas. Ulster címerkirálya! Hé hopp! *(vadászkopó csaholását utánozza)* Bulbul! Burblblburblbl! Hej, fiú!

(A tapéta levélmintái és üres sávjai sietősen menetelnek libasorban hegyen-völgyön át. Egy jól fejlett róka lyukából kiűzve, farka hegyes pamacs, miután eltemette az öreganyját, gyorsan kisurran a szabad rétre, és csillogó szemmel borzodút keres a levelek alatt. Kopófalka üldözi, orruk szántja a földet a préda nyomában, csahocsaholva, burblbluruzva, vérszagra. A Ward Union vadászai és vadásznői együtt élnek velük, maguk is gyilkos kedvtől részegek. Six Mile Point, Flathouse, Nine Mile Stone irányából hajtók rohannak utánuk bunkósbottal, vasvillával, lazac-szigonnyal, lasszóval, falkamesterek nyeleskorbáccsal, medveheccelők tamtamokkal, torreádorok bikadöfőkkel és fáklyákat lengető ősz négerek. Kockavetők, snóblisok, szemfényvesztők, hamiskártyások üvöltöznek a

tömegben. Beépített sumákok és felhajtok, rekedt bukmékerek csúcsos varázslósüvegben fülsiketítően rikoltoznak.)

A TÖMEG

Itt a turf, a rendkívüli turf!

Tíz az egyhez a mezőnyre!

Kápé fizetek! Kápé fizetek!

Tíz az egyhez a nem favorit. Tíz az egyhez!

Fogadjon a ringlispílre!

Tíz az egyhez a nem favorit!

Tétek öt lepedőig! Öt lepedőig!

Tízet adok egyre!

Tíz az egyhez a nem favorit!

(Egy sötét ló zsoké nélkül, mint valami fantom túlvágtat a céloszlopon, sörénye holdhabos, szemgolyói csillagok. A mezőny utána, makrancos mének csapata. Csontvázlovak: Jogar, Második Maximum, Zinfandel, a westminsteri herceg Faltörője, Falanx, a beaufort-i herceg Ceylonja, prix de Paris. Rozsdás páncélú törpék ülik meg őket, zötyögnek, zötykölődnek a nyeregben. Utolsónak érkezik a szitáló esőben egy izabellaszínű kehes gebe, Észak Büszkesége, ő a favorit, rajta az aranysapkás, zöldmellényes, narancssárga kézelős Garrett Deasy, szorítja a kantárt, keze a hokiütőjén. Gebéje fehérkamáslis, pókos lábain botladozva továbbkocog a göröngyös úton.)

AZ ORANGISTA PÁHOLYOK *(gúnyosan)* Szálljon le, miszter, és tolja! Utolsó kör! Estére még otthon lehet.

GARRETT DEASY *(mintha nyársat nyelt volna, összekarmolt arcán postabélyeg-flastromok, meglóbálja hokiütőjét, kék szeme szikrázik a csillár kristályában, miközben paripája iskolai vágtába csap) Pervias rectas!*

(Rúdra akasztott vödörpár párducpettyezi mindenütt, ágaskodó gebéjét is elönti a birkagulyás-áradat, táncikáló répafillérek, árpaszemek, hagyma, fehérrépa, krumpli.)

A ZÖLD PÁHOLYOK Nyirkos napunk van, sir John! Nyirkos nap, méltóságos uram!

(Carr közlegény, Compton közlegény és Cissy Caffrey vonulnak el az ablakok alatt, összevissza énekelnek.)

STEPHEN Hallga! Barátunk, a lárma az utcán!

ZOE *(fölemeli a kezét)* Csönd!

CARR KÖZLEGÉNY, COMPTON KÖZLEGÉNY ÉS CISSY CAFFREY

De én mégis aszondom
Yorkshire-i a gusztusom
ZOE Az én vagyok! *(tapsol)* Táncoljunk! Táncoljunk! *(a gépzongorához rohan)* Kinek van egy kétpennyse?
BLOOM Ki fog...?
LYNCH *(aprópénzt ad neki)* Nesze.
STEPHEN *(türelmetlenül tördeli a kezét)* Rajta! Rajta! Hol van a madárjósbotom? *(odaszalad a zongorához, leveszi a kőrisbotját, tripudiumban csapkodja a lábát)*
ZOE *(forgatja a kurblit)* Nna!
(Két pennyt dob a nyílásba. Arany, rózsaszín és ibolya fények gyulladnak. A henger dorombol, akadozva mély hangon egy keringőbe kezd. Goodwin professzor botorkál keresztül a szobán felszalagozott parókában, udvari öltönyben, szennyes selyempelerinben, kétrét görnyed elképesztő korának súlya alatt, kezei repdesnek. Egész kicsi, ahogy a zongorazsámolyra leül, felemeli kéz nélküli karcsonkjait és püföli a billentyűzetet, bájolog, mint egy kisasszony, a szalagja ugrál.)
ZOE *(tengelye körül pörög, sarkával dobog)* Táncoljunk! Na? Ki fog velem táncolni? Tüntessük el innen ezt az asztalt!
(A gépzongora változó fényekkel háromnegyedes ütemben a Yorkshire-i lány az én babám *bevezetőjét játssza. Stephen kőrisbotját az asztalra löki, és derékon kapja Zoét. Florry és Bella a kandallóhoz tolják az asztalt. Stephen mímelt kecsességgel karolva Zoét, keringőzni kezd vele körbe a szobában. Bloom félreáll. Kecsesnek szánt mozdulatától Zoe pongyolaujja lecsúszik, bőrén oltás fehér rózsája látszik. A függönyhasadékon Maginni professzor dugja be cipőorrát, cilindert pörget rajta. Gyakorlott rúgással feje búbjára röppenti és bohémkalapban bekorcsolyázik. Palaszürke szalonkabátot visel, bordó selyemhajtókával, vajszínű tüll zsabót, mélyen kivágott zöld mellényt, keménygallért fehér nyakkendővel, levendulaszínű szűk nadrágot, lakktopánt és kanárisárga kesztyűt. A gomblyukában hatalmas dália. Ide-oda pörgeti patinás nád sétapálcáját, majd hóna alá csapja. Kezét laza tartással mellcsontjára helyezi, meghajol, és virágán meg gombjain babrál.)*
MAGINNI A mozgás költészete, a kalliszténia művészete. Semmi köze Madame Legget Byrne vagy Levenston módszeréhez. Álarcosbálok rendezése. Illemleckék. Katty Lanner lépés. Így. Jól figyeljenek! Tehetségem Terpszikhorétől kaptam. *(három lépést menüettezik előre, szökellő*

szöcskelábakon) Tout le monde en avant! Révérence! Tout le monde en place!

(Az előjátéknak vége. Goodwin professzor reszketeg karjaival csapkodva összezsugorodik, elsüllyed, pelerinje aláhull a zsámolyra. Kezdődik a dal, keringő üteme határozottabb. Stephen és Zoe vígan köröznek. A fények váltakoznak, felizzanak, halványulnak, arany, rózsaszín, ibolya.)

A GÉPZONGORA

A két legény csak hencegett, a babája, a babája kinek szebb

Szerelmük, kit elhagytak...

(Az egyik sarokból a reggeli órák futnak elő, aranyhajúak, szárnyas szandálban, kislányos kékben, darázsderékkal, ártatlan kezekkel. Fürgén táncolnak, pörgetik ugrókötelüket. Nyomukban jönnek a borostyánarany déli órák. Kart karba öltve kacarásznak, pagodás fésűik megvillannak, trükkös tükreikkel elkapják a napsugarat, karjukat lengetik.)

MAGINNI *(kesztyűsnéma kezei tapsitapsolnak) Carré! Avant deux!* Egyenletes légzés! *Balancé!*

(A reggeli és a déli órák a helyükön keringőznek, forognak, közelednek egymáshoz, íveket formálnak, hajladoznak vizavi. Hátuk mögül lovagjaik hajolnak fölébük, emelt karral nyúlnak feléjük, kezük lefele kígyózik, vállukat épp megérintik.)

AZ ÓRÁK Megérintheted a.

A LOVAGOK Megérinthetem a?

AZ ÓRÁK Ó, csak finoman!

A LOVAGOK Ó, jaj, finoman!

A GÉPZONGORA

Szemérmes szöszkémnek karcsú a dereka...

(Zoe és Stephen egyre merészebben, lendületesebben ropják. Az alkonyórák közelednek, hosszú réti árnyak lányai, ki innen, ki onnan, lemaradozva, lanyhán, lecsukódó szemekkel, arcukon halovány hennaszín, hamis alkonypír virága. Ruhájuk denevérujjú, szürke sötétlő fátyol, verdes a mezők fuvallatában.)

MAGINNI *Avant huit! Traversé! Salut! Cours de mains! Croisé!*

(Az éji órák egyenként a sor végére lopakodnak. A hajnal, a dél és az alkony órái visszahúzódnak előlük. Szemálarcot viselnek, hajukban tőrök, karkötőik tompán harangoznak. Kimerülten hajladomladoznak fátylaik mögött.)

A KARKÖTŐK Héjhó! Héjhó!

ZOE *(tekereg, kezét a homlokához szorítja)* Ó!

MAGINNI *Les tiroirs! Chaine de dames! La corbeille! Dos à dos!*

(A kimerült párok arabeszkeket szőnek a padlóra, szőnek és fölfejtenek, tekeregnek, szinte szédelegnek.)

ZOE Szédül a fejem.

(Kiszabadítja magát, egy székre huppan, Stephen elkapja Florryt és most vele forog.)

MAGINNI *Boulangère! Les ronds! Les ponts! Chevaux de bois! Escargots!*

(Az éji órák váltott kézzel összefonódnak, visszavonulnak mozgó mozaik módra, hajlott könyökkel újra egymást karolja mind. Stephen és Florry elcsigázva forog.)

MAGINNI *Dansez avec vos dames! Changez de dames! Donnez le petit bouquet à votre dame! Remerciez!*

A GÉPZONGORA

A legszebb ő, a legszebb ő!

Bumsztara!

KITTY *(felugrik)* Jaj, ezt játszották a Mirus Bazár körhintáján is!

(Odarohan Stephenhez. Az durván otthagyja Florryt és Kittyt kapja el. Dobosgém éles füttye hasít bele a levegőbe. Toft kehes körhintája elcsigázottan köhözörönyöszörög be szobába és lustán lassan körbejár.)

A GÉPZONGORA

Yorkshire-i lány az én babám,

ZOE Yorkshire-i, de igazán! Gyertek mind!

(Elkapja Florryt, és keringőzik vele.)

STEPHEN *Pas seul!*

(Kittyt Lynch karjába penderíti, az asztalról felkapja kőrisbotját, és táncra perdül. Mind forognak, pörögnek, keringenek, sürögnek. Bloombella, Kittylynch, Florryzoe gumicukornők. Stephen kalapban kőrisbottal békaugrik beközépre egetverő lábdobáló szájszorítva combját ölelgeti elengedi. Hajtósapkás Hornblower gőzkalapács dobraver kék zöld sárga villan Toftnál elcsigázott körhintalón aranykígyón hintazsokék, belek lógnak, fandangóznak, lábrúgásra felrugózik visszahull.)

A GÉPZONGORA

S bár gyári lány az én babám, És szép ruhája sincsen ám, (Karkarolva gyorsgyorsabban rikkancikkan eszeveszve szélvészszáguld trappolnak, hogy bumsztara!)

TUTTI Vissza! Ráadás! Bravó! Encore!

SIMON Gondolj anyád rokonságára.

STEPHEN Haláltánc!

(Brangbarang és újra bong az árverési csengőhangja, ló, gebe, tinó, malacok, Conmee Krisztusszamáron sánta mankó és félláb matróz boci-csónakban kötelethúz karbafonva dudaszóra bélyeget csap yorkshire-i de igazán, Bumsztara. Gebéken cocákon parádés lovakon gadarénus disznókon Corny egy koporsóban Kőnelson a félkarú nőrabló acélcápán a két huncut Frauenzimmer szilvafoltosan üvöltve zuhan ki egy babakocsiból. Ő a legszebb mind között! Hordókból kukucskáló kanóckék főrend zsolozsma Love tisztelendő úr egy bérkocsin ringva csengve Bagzó vak biciklistahalak a tálban Dilly kezében egy habcsók, szép ruhája sincsen ám. Akkor aztán föllefölle trappolnak utolsó hullámvasút bumm a cefredézsába az alkirály és a reine *előszeretettel de énnekem bumm a gusztusom bummshire-i lány az én babumm. Bumsztara!*

A párok elalélnak. Stephen szédülten pörög. A szoba visszapörög. Szemét becsukja, támolyog. Vörös sínek repülnek űrirányt. Csillagok mindenütt napok tánca körpályán. Fénylő muslicák táncolnak a falon. Hirtelen megdermed.)

STEPHEN Hó!

(Stephen édesanyja, csont és bőr, egyenesen áttör a parkettán lepraszürke ruhában, hervadt narancsvirág-koszorúval és menyasszonyi fátyol rongyaiban, orra nincs, az arca nyúzott, zöld a síri penésztől. Gyér haja zilált. Kék karikás üres szemgödrei merőn nézik Stephent, fogatlan száját nyitja, egy néma szót mond. Szüzek és hitvallók kara énekel hangtalanul.)

AKAR

Liliata rutilantium te confessorum...

Iubilantium te virginum...

(Buck Mulligan tátott szájjal bámulja egy torony tetejéről, bolhabarna és sárga felemás udvari bolond maskarában, fején kunkori hegyű csörgősipka, kezében kettévágott, megvajazott mazsolás pogácsa gőzölög.)

BUCK MULLIGAN Baromira meghalt az anyja. Tiszta nyomor. Mulligan találkozik a megtört anyával. *(égre fordított szemmel)* Merkuriális Malachi.

AZ ANYA *(a halál tébolyának finom mosolyával)* Valamikor én voltam a gyönyörű May Goulding. Meghaltam.

STEPHEN *(rémülettől bénán)* Lemur, kivagy? Nem. Miféle mumus trükkje ez?

BUCK MULLIGAN *(megrázza kunkori csörgősipkáját)* Tiszta röhej! Ágrólszakadt bolhás szuka, megölte őt kutyafittye Csücske. A mama beadta a kulcsot. *(keserves vajkönnyeket sír a pogácsára)* A mi édes, hatalmas anyánk! *Epi oinopa ponton*.

AZ ANYA *(közelebb jön, nedves hamuillatot lehel Stephenre szelíden)* Mindenki átlépi ezt a küszöböt, Stephen. Több a nő a földön, mint a férfi. Te is. Eljön az óra.

STEPHEN *(rettegés, bűntudat és borzadály fojtogatja)* Azt mondják, én öltelek meg, anyám. Ő sértette meg az emlékedet. A rák ölt meg, nem én. A végzet.

AZ ANYA *(szája sarkából zöld epe szivárog vékonyan)* Elénekelted nekem azt a dalt. *A szerelem bús rejtelmei*t.

STEPHEN *(mohón)* Mondd ki a szót, anyám, ha most már tudod. A szót, amit minden ember ismer.

AZ ANYA Ki mentett meg akkor este, mikor Dalkeyban felugrottal a vonatra Paddy Leevel? Ki sajnált meg, mikor oly bánatos voltál az idegenek között? Az imádság erősebb mindennél. Ima a szenvedő lelkekért az Orsolya-nővérek imakönyvében és negyvennapi búcsú. Tarts bűnbánatot, Stephen.

STEPHEN Hullarabló démon! Hiéna!

AZ ANYA Imádkozom érted másvilágomban. Szólj Dillynek, hogy este mindig csinálja meg a főtt rizst neked, mikor már annyit erőltetted az agyadat. Éveken, hosszú éveken át szerettelek, ó, én fiam, én elsőszülöttem, kit méhemben hordoztalak.

ZOE *(a kályhaellenzővel legyezi magát)* Elolvadok!

FLORRY *(Stephenre mutat)* Nézzétek! Milyen fehér.

BLOOM *(az ablakhoz megy, szélesebbre tárja)* Szédül.

AZ ANYA *(izzó szemekkel)* Tarts bűnbánatot. Ó, a pokol tüze!

STEPHEN *(levegő után kapkod)* Az Ő mindétig maró vitriolja. Hullafaló! Csontzörgető vérpofa.

AZ ANYA *(arca mindjobban közeledik, hamuillatú leheletet áraszt)* Óvakodjatok! *(elfeketült, elszáradt jobb karját kifeszített ujjakkal Stephen mellének szegezi)* Óvakodjatok Isten kezétől!

(Egy zöld rák, vörös szeme rosszindulatú, mélyen beledöfi kampós ollóját Stephen szívébe.)

STEPHEN *(a dühtől fuldokolik, arca öreg és szürke lesz)* Picsába!

BLOOM *(az ablaknál)* Hogy?

STEPHEN *Ah non, par exemple!* Az intellektus képzelőereje. Teljesen, vagy semennyire sem. *Non serviam!*

FLORRY Adjatok neki hideg vizet. Várj csak. *(kiszalad)*

AZ ANYA *(kezét tördeli lassan, kétségbeesetten nyöszörög)* Ó, Jézus Legszentebb Szíve, irgalmazz neki! A pokol tüzétől mentsd meg őt, Legszentebb Égi Szív!

STEPHEN Nem! Nem és nem! Nem töritek meg szellemem, próbáljátok csak meg! Ti fogtok térden csúszni előttem!

AZ ANYA *(haláltusában)* Uram, légy irgalmas Stephenhez énérettem. Gyötrelmeim szavakkal nem voltak kimondhatok, mikor a Kálvária Hegyén kiadtam lelkemet, szeretetben, bánatban és gyötrelemben.

STEPHEN *Nothung!*

(Két kézzel magasra emeli botját, és szétzúzza a csillárt. Az idő utolsó sápadt kis lángja ellobban, a rákövetkező sötétségben a mindenség terei összeomlanak, üvegcsörömpölés, roskadó falak.)

A GAZLÁNG Pfungg!

BLOOM Állj!

LYNCH *(előreront és megragadja Stephen kezét)* Hé! Maradj veszteg! Ne őrülj meg!

BELLA Rendőr!

(Stephen elejti a botot, fejét-kezét mereven hátraveti, utat törve repül ki a szobából az ajtóban álló kurvák mellett.)

BELLA *(visít)* Utána!

(A két kurva az előszobaajtóhoz rohan. Lynch, és Kitty és Zoe hanyatt-homlok menekülnek a szobából. Izgatottan kiabálnak. Bloom utánuk, majd visszajön.)

A KURVÁK *(összeszorulnak a küszöbön, mutogatnak)* Ott lenn!

ZOE *(mutatja)* Ott! Ott valami fennforgás van.

BELLA A lámpát ki fizeti meg? *(Bloom kabátja szárnyát rángatja)* Hé, maga. Maga volt vele. Összetörte a lámpát.

BLOOM *(kirohan az előszobába, visszarohan)* Miféle lámpát, jóasszony?

EGY KURVA Elszakította a kabátját.

BELLA *(méreg és kapzsiság szikrázik a szemében, miközben mutogat)* Ezt ki fizeti meg nekem? Tíz shilling. Maga a tanú rá.

BLOOM *(fölkapja Stephen botját)* Mi? Én? Hogy tíz shilling? Hát nem vágott még ki belőle eleget? Hát nem tett le...?

BELLA *(nagy hangon)* Ne járjon itt a szája, hallja! Ez nem ócska lebuj. Ez egy tízshillinges ház.

BLOOM *(Benéz a lámpa alá, meghúzza a láncát. A gázláng szipogva kivilágítja az összetört bíbormályva lámpaernyőt. Bloom felemeli a kőrisbotot.)* Csak az üvegburája törött. Ő mindössze csak ezt...

BELLA *(visszatántorodik és sikít)* Jesszus! Ne merészelje...!

BLOOM *(várható frász elől elkapja a fejét)* Csak meg akartam mutatni, hogyan ütötte félre a papírt. Az egész kár nincs hat penny se. Tíz shilling!

FLORRY *(jön a pohár vízzel)* Hol van?

BELLA Azt akarja, hogy kihívjam a rendőrséget?

BLOOM Ó, tudom én azt, a ház saját kopóját! Ő viszont a Trinity College diákja. A maga műintézetének pártolói. Urak, akik megfizetik a bért. *(szabadkőműves jelet mutat)* Ért engem? Az alkancellár unokaöccse. Botrányt akar?

BELLA *(bosszúsan)* Trinity! Idejönnek balhézni az evezősverseny után, és nem fizetnek egy vasat se. Maga fog nekem itt dirigálni? Hova lett? Följelentem, Kirúgatom... Talán nem hiszi? *(kiabál)* Zoe! Zoe!

BLOOM (sietve) És ha a maga fiáról volna szó Oxfordban? *(fenyegetően)* Tudok róla.

BELLA *(a szava majd eláll)* Ki maga inkognitóban?

ZOE *(az ajtóból)* Balhé van odalenn.

BLOOM Mi? Hol? *(Egy shillinget dob az asztalra és indul)* Ez az üvegburáért. Hol? Magaslati levegőre van szükségem.

(Száguld kifelé, át az előszobán. A kurvák mutatják, merre. Florry utána, a víz a földre loccsan a pohárból. A kurvák fürtökben, hadarva magyaráznak jobb felé mutogatva, amerre a köd eloszlott. Balról csengő bérkocsi érkezik. A ház előtt lelassít. Bloom az előszobaajtóból észreveszi Corny Kellehert, amint kászálódik kifelé a kocsiból két hallgatag kéjenccel. Elfordítja az arcát. Bella az előszobából sürgeti kurváit. Mire azok licimicicicipici nyamnyam csókokat dobálnak. Corny Kelleher buja kísértetmosollyal válaszol. A hallgatag kéjencek megfordulnak, hogy kifizessék a bérkocsist. Zoe és Kitty még mindig jobb felé mutogat. Bloom elsurran kettőjük között, felveszi kalifa-kámzsáját és köpenyét, és félrefordított arccal levágtat a lépcsőn. Harun al Rasid inkognitóban oson a hallgatag kéjencek mögött, és illanó párducléptekkel tovasiet a rácskerítés mellett, nyomot húzva maga után, ánizsillatú föltépett borítékokat. A kőrisbot jelöli lépteit. Vérebek falkája követi messziről, Homblower a Trinity College-ból hajtja őket

kutyakorbácsát csattogtatva hajtósapkában és kopott szürke nadrágban, szagot fognak, közelítenek, csaholva, lihegve, eltévedve, egymástól elszakadva, lógó nyelvvel, sarkába harapva, köpenye szárnyát cibálva. Ő csak megy, fut, üget zegzugosán, két füle lelapul. Kaviccsal, káposztatorzsával, kekszes dobozokkal, tojással, krumplival, döglött tőkehallal, csoszimoszipapuccsal dobálják. Nyomában a szimatot fogott haddelhadd zegzugosán ügetve, vadra éhezetten, libasorban: 65 C, 66 C, a két éjszakai járőr, John Henry Menton, Wisdom Hely, V. B. Dillon, Nannetti tanácsos, Alexander Kulch, Larry O'Rourke, Joe Cuffe, Mrs. O'Dowd, Hugyos Burke, a Névtelen Valaki, Mrs, Riordan, a Polgártárs, Gairyowen, Hogyishíjják, Furapofa, Olyanminta, Láttammár, Azagolyváspasas, Chris Callinan, Sir Charles Cameron, Benjamin Dollard, Lenehan, Bartell DArcy, Joe Hynes, Vörös Murray, Brayden főszerkesztő, T. M. Healy, Mr. Fitzgibbon bíró, John Howard Parnell, Szalmonella főtisztelendő, Joly professzor, Mrs. Breen, Denis Breen, Theodore Purefoy, Mina Purefoy, a postáskisasszony a Westland Row-ról, C. P. M'Coy, Lyons barátja, Hoppsza Holohan, utcaembere, mégegyutcaembere, Futballcipős, a tömpeorrú kocsivezető, gazdag protestáns hölgy, Davy Byrne, Mrs. Ellen M'Guinness, Mrs. Joe Gallaher, George Lidwell, a tyúkszemes Jimmy Henry, Laracy főintendáns, Cowley atya, Crofton az adófelügyelőségtől, Dan Dawson, Bloom szájsebész csipeszekkel, Mrs. Bob Doran, Mrs. Kennefick, Mrs. Wyse Nolan, John Wyse Nolan, csinosférjesasszonyszélesseggéhezdörgölődtemaclonskeaivillamoson, A bűn méze *könyvárusa, Miss Defalanquehűdefalanque. Madám Gerald és Madám Stanislaus Moran Roebuckból, a Drimmie főkönyvelője, Wetherup Hayes ezredes, Mastiansky, Citron. Penrose, Aaron Meyerbold, Moses Herzog, Míchael E. Geraghty, Troy felügyelő, Mrs. Galbraith, a rendőr az Eccles Street sarkáról, az öreg Brady doktor sztetoszkóppal, a titokzatos pasas a tengerpartról, egy vizsla, Mrs. Miriam Dandrade és összes szeretője.)*

A HADDELHADD *(összevisszahajszahecce)* Ott van Bloom! Hajrá! Bloomra! Allbloomtsákmeg! Bloomjákel! Hé! Hé! Ott a sarkon, most fogják meg!

(A Beaver Street sarkán, az állványzat aljában Bloom lihegve megáll egy lármás perpatvar tajtékszélén, az emberboly azt se sejti, hé! hé! mi a patvar mi a baj csak körbefojtják tépikitmit áll a hajcihő.)

STEPHEN *(kimunkált taglejtéssel, mélyen és lassan lélegezve)* Vendégeim vagytok. Hívatlanok. György ötödének és Eduárd hetedének nevében. A

történelem az oka. Az emlékezet anyái fabulázták.

CARR KÖZLEGÉNY *(Cissy Caffreyhez)* Sértegette kegyedet?

STEPHEN Nőnemű vocativusban szólítottam meg. Holott valószínűleg semleges. Ungenitív.

HANGOK Nem is szólt hozzá. Láttam őtet! Az a lány ott! Ez az úr a Mrs. Cohennél volt. Mi a helyzet? Katonák és civilek.

CISSY CAFFREY A katonákkal voltam, és kicsit otthagytak, hogy intézzék a dolgukat, értik, és akkor ez a fiatalember odafutott mögém. De én mindig hűséges vagyok a férfihoz, aki állja cechhet, még ha csak shillinges kurva vagyok is.

HANGOK Hűségesaférfihozaki.

STEPHEN *(megpillantja Kitty és Lynch fejét a tömegben)* Légy üdvöz, Sziszifuszi *(magára mutat és másokra)* Logikus. Urologikus.

CISSY CAFFREY Igen. Hogy menjek vele. Mikor én a katonabarátommal voltam.

COMPTON KÖZLEGÉNY Ez se nyughat, amíg nem kap egy nagy pofont, a szarházija. Húzz be neki egyet, Harry!

CARR KÖZLEGÉNY *(Cissyhez)* Sértegette kegyedet, amíg mink pisálni voltunk?

LORD TENNYSON *(úrköltő, a Union Jackből szabott sportzakóban, krikettnadrágban, kopaszon, lángszakállal)* Nem dolguk kérdezni, hogy minek.

COMPTON KÖZLEGÉNY Húzz be neki, Harry!

STEPHEN *(Compton közlegényhez)* Bár nevét nem tudom, önnek mégis tökéletesen igaza van. Doktor Swift mondta, hogy egy páncélos játszva legyőz tíz hálóingest. A hálóing az szinekdoché. Rész az egész helyett.

CISSY CAFFREY *(a tömeghez)* Nem. Én a közlegényekkel voltam.

STEPHEN *(nyájasan)* Miért ne? A hős kis katona. Véleményem szerint minden hölgy...

CARR KÖZLEGÉNY *(sapkája a fülén, indul Stephen felé)* Ide figyelj, főnököm, mit szólnál, ha beverném a pofád?

STEPHEN *(az égre bámul)* Mit is? Hogy felettébb kellemetlen. Az önvélelem nemes művészete. Én magam megvetek minden tettlegességet. *(kézlegyintéssel)* Kézzel aligha bánthatnak meg. *Enfin, ce sont vos oignons*. *(Cissy Caffreyhez)* Úgy látom, valami zűr van. Miről is van szó voltaképp?

DOLLY GRAY *(erkélyéről zsebkendőjét lengeti, Jerikó hősnőjének jelét adja)* Rahab. Ég veled, szakácsné fia. Térj meg szerencsével Dollykához.

Álmodj a lányról, kit hátrahagytál, ő is rólad álmodik talán.

(A közlegények forgatják vizenyős szemüket.)

BLOOM *(átfurakszik a tömegen, erélyesen megrántja Stephen kabátujját)* Jöjjön, professzor úr, vár a konflis.

STEPHEN *(megfordul)* Hogy? *(kiszabadítja magát)* Miért ne szólhatnék vele vagy bármely emberi lénnyel, aki függélyesen jár ezen a lelapított narancson? *(ujjával mutat)* Nem félek attól, akivel beszélek, ha a szemébe nézhetek. Ügyeljünk a függélyességre! *(egy lépéssel hátratántorul)*

BLOOM *(támogatja)* Most csak a magáéra ügyeljen!

STEPHEN *(üres nevetéssel)* Kibillent a tömegközéppontom. Elfelejtettem a trükkjét. Üljünk le valahol és beszéljük meg. Harc a létért, ez az élet alaptörvénye, de a modern filirenisták, név szerint a cár és az angol király, kitalálták a döntőbíráskodást. *(homlokát tapogatja)* De idebent nekem magamnak kell megölnöm a papot és a királyt.

KANKÓ MANCI Hallották, mit mondott a professzor? Professzor az egyetemről.

PINÁS PANKA Én hallottam, bizony.

KANKÓ MANCI Kifejezésmódja és frazeológiája a legfigyelemreméltóbb választékosságról tanúskodik.

PINÁS PANKA Valóban így van. Mégis oly frappáns, stílusa pedig oly kristályos.

CARR KÖZLEGÉNY *(kiszabadítja magát és előrelép)* Mit mondtál te az én királyomról?

(Hetedik Eduárd jelenik az egyik boltívben. Fehér trikót visel, Jézus Szent Szívét hímezték rá, körülötte a Térdszalag és Bogáncs, az Aranygyapjú, a Dánia Elefántja, a Skinner és Probyn ulánusok, Massachusetts ősi és hősi tüzérezred, és a Lincoln's Inn örökös tagságának jelvényei. Piros gumicukrot szopogat. A szabadkőművesek fenséges és makulátlan Nagyválasztottjának palástját viseli vakolókanállal és köténnyel, rajta Made in Germany. Bal kezében habarcsosvödör, felirata: Défense d'uriner. *Lelkes ünnepléssel fogadják.)*

HETEDIK EDUÁRD *(lassan, ünnepélyesen, de zavarosan)* Béke, örök béke. Személyazonosságomat vödröm bizonyítja. Csirió, srácok, *(alattvalóihoz fordul)* Azért jöttünk, hogy becsületes vitézi bajvívásnak legyünk tanúi, és mindkét férfiúnak őszinte szívből kívánjuk a legjobbakat. *Mahak makar a bak. (kezét nyújtja Carr közlegénynek, Compton közlegénynek. Stephennek, Bloomnak és Lynchnek.)*

(Tapsvihar. Hetedik Eduárd kegyesen magasra emelt vödörrel nyugtázza.)

CARR KÖZLEGÉNY *(Stephenhez)* Mondd még egyszer!

STEPHEN *(ideges, barátkozó, fegyelmezi magát)* Tökéletesen értem az ön szempontját, bár ami engem illet, pillanatnyilag nincs királyom. Korunk a szabadalmazott gyógykészítmények kora. Komoly vita jelen állapotunkban elég nehéz. De a lényeg: ön meghal a hazáért. Tegyük fel. *(kezét Carr közlegény zubbonyujjára teszi)* Nem mintha kívánnám önnek. Én mégis azt mondom: haljon meg a haza énértem. Mind a mai napig úgyis ezt tette. Álmomban sem kívánom halálát. Ott rohadjon a halál. Éljen az élet!

HETEDIK EDUÁRD *(hősi halottak halmai fölött lebeg Jópofa Jézus köpenyében és fénykörében, foszforeszkáló arcából fehér gumicukor lóg)* Módszereim ma még szokatlanul hatnak. Port hintek, hogy lásson, szemébe a vaknak.

STEPHEN Királyok és egyszarvúak! *(egy tántorodás hátra)* Menjünk innen valahová és ott... Mit is mondott az a kislány?

COMPTON KÖZLEGÉNY Harry, ne vacakolj, rúgd tökön. Egyenest a szerszámjára.

BLOOM *(a katonáknak, békéltetően)* Nem tudja, mit beszél. Kicsit többet ivott a kelleténél. Abszint, a zöld szemű szörny. Jól ismerem. Úriember. Költő. Nem lesz semmi baj.

STEPHEN *(bólint, mosolyog, nevet)* Úriember, hazafi, tudós és imposztorok bírája.

CARR KÖZLEGÉNY Engem nem érdekel, ki ez a szarházi.

COMPTON KÖZLEGÉNY Minket ugyan nem érdekel, ki ez a szarházi.

STEPHEN Mintha ingerelném őket. Zöld posztó a brit bikáknak.

(A párizsi Kevin Egan fekete rojtos spanyol ingben és hajnali portyázó sityakjában jelet ad Stephennek.)

KEVIN EGAN H'llo! Bonjour! A *vieille ogresse* meg a *dents jaunes*.

(Patrice Egan hátulról kukucskál, nyusziképével birslevelet rágcsál.)

PATRICE *Socialiste!*

DON EMILÉ PATRIZIO FRANZ RUPERT POPÉ HENNESSY *(páncélingben, két felröppenő vadlúd a sisakján, nemes felháborodással és sodronykesztyűs kézzel a közlegényekre mutat)* Werf azokat az englisch talpboden leprás csürhe todos moslékba los porcos grandes!

BLOOM *(Stephenhez)* Menjünk szépen haza. Még bajba kerül a végén.

STEPHEN *(ingatagon)* Nem akarok kitérni előle. Ez az alak provokálja az intelligenciámat.

KANKÓ MANCI Előkelő család sarja, az ilyesmi rögtön kitűnik.

A NÉMBER Zöldet a pirosra, aszongya. Wolfe Tone.

KERÍTŐNŐ A piros is van olyan jó, mint a zöld! Sőt jobb! Éljen a hadsereg! Éljen Eduárd király!

EGY VAGÁNY (köhög) Az ám! Éljen De Wet!

A POLGÁRTÁRS *(óriás smaragdzöld sálban, hagyományos ír fütykössel, kiabál)*

Kérem, hogy az Úr az égbe'

Egy galambot küldjön végre, Kinek foga mint borotva, Hogy a sok angol pribéket, Ki ír hősöket kivégzett

Vágja apró darabokra

A KOPASZFIÚ *(nyakában a hóhér kötele, mindkét kezével kiontott beleibe kapaszkodik)*

Nem gyűlöltem én senkit se soha, De szentebb a királynál a haza.

RUMBOLD, A DÉMONI BORBÉLY *(két fekete álarcos segédjével előrelép, könnyű kis bőröndjét nyitja*) Hölgyeim és uraim, Mrs. Pearcy csontozóbárdja, mely levágta Moggot. A kés, mellyel Voisin aprította fel honfitársa nejét, maradványait lepedőbe rejtette a pincében, minek előtte torkát fültől fülig felmetszette. Fiola, tartalma arzén, Miss Marrow testéből vonták ki, ez juttatta akasztófára Seddont.

(Megrántja a kötelet, segédei ráugranak az áldozat lábára és röfögve lefelé húzzák. A kopaszfiú nyelve durván kilökődik szájából.)

A KOPASZFIÚ Helfehedtem himádhozni hédesanyám hörök hékesséhé-ért.

(Kileheli lelkét. Az akasztott erőteljes erekciója következtében sperma fröccsen a kövezetre, átlövellve még halotti ruháján is. Mrs. Bellingham, Mrs. Yelverton Barry és Mrs. Mervyn Talboys őkegyelmessége zsebkendőikkel rohannak és feltunkolják.)

RUMBOLD Lassan én is megvónék a dogommal. *(kioldja a hurkot)* Íme a kötél, mely pontot tett a gaz lázadó életére. Tíz shilling a darabja, ő királyi felsége kegyelméből megszabott ár. *(fejét az akasztott ember tátongó gyomrába dugja, majd mikor visszahúzza, alvadt vérrögök, füstölgő-tekergő belek csavarodnak rá)* Fájdalmas kötelességemet ezennel teljesítettem. Isten óvja a királyt!

HETEDIK EDUÁRD *(lassan táncol, ünnepélyesen, zörgeti a habarcsos vödrét, és édes elégedettséggel énekel)*

Koronázás, koronázás napja, Koronázás napja van ma, Minden hordót verjünk csapra!

CARR KÖZLEGÉNY Na szóval. Mit mondtál te az én királyomról?

STEPHEN *(karját égnek emeli)* Istenem, ez kezd kissé egyhangúvá válni. Semmit se mondtam. A pénzemet és az életemet akarja, az ő Nagy-Brutáliájának vagy mijének birodalmi érdekében, bár alighanem a szükség szolgája inkább. Pénzem, az nincsen. *(szórakozottan kotorászik a zsebében)* Odaadtam valakinek.

CARR KÖZLEGÉNY Frásznak kell a te rohadt pénzed.

STEPHEN *(próbálna kihátrálni)* Megmondaná nekem valaki, hogy hol lehet a legnagyobb eséllyel elkerülni az efféle szükséges rosszakat? *Ça se voit aussi à Paris.* Nem mintha én... Szent-Patrik-úgyse...

(A nők feje eggyéolvad. Megjelenik az Öreg Girnyó Anyó cukorsüvegkalapban, légyölő galócán csücsülve, keblén a burgonyavész halálvirága.)

STEPHEN Haha! Ismerlek, dédanyus! Hamlet, bosszúra fel! Vén emse, mely megeszi a malacait!

ÖREG GIRNYÓ ANYÓ *(ide-oda hintál)* Írország szívszerelme, spanyol király lánya, *alanna*. Idegenek a házamban, rossz modorra vall! *(siratót mond, jajgató banshee) Ochone! Ochone!* A csorda legjava! *(jajong)* Találkoztál szegény öreg Írországgal? Hogy bírja magát szegény?

STEPHEN Én hogy bírlak téged! A lepkefogós trükk. Hát a Szentháromság harmadik személye hol van? Soggarth Aroon? Hullafosztó Holló tisztelendő úr.

CISSY CAFFREY *(rikácsol)* Nehogy összeverekedjenek!

EGY VAGÁNY Csapataink visszavonultak.

CARR KÖZLEGÉNY *(övét ráncigálja)* Kitekerem a nyakát minden kibaszott fattyúnak, aki egy rossz szót mond az én kibaszott királyomra!

BLOOM *(halálra rémülten)* Nem mondott semmit. Egy árva szót sem. Pusztán félreértés.

COMPTON KÖZLEGÉNY Gyerünk, Harry. Adj neki egyet a szeme alá. Búrbarát.

STEPHEN Mondtam volna? Mikor?

BLOOM *(a vöröszubbonyosokhoz)* Veletek harcoltunk Dél-Afrikában. Az ír gránátosok. Ez történelem, nem igaz? Dublini Királyi Lövészek. A király érdemrendjével kitüntetve.

A KUBIKOS *(erre tántorog)* Jajai Krisztusra zugyvótt! Hábr az hábr! Búrhábur!

(Alabárdosok sisakban, páncélban, bélbojtos lándzsahegyek védőfala mögött előretörnek. Tweedy őrnagy, Turko a rettentő, medvebőr sapkában, tollforgóval és parádés felszereléssel, váll-lap aranysávos, rendfokozat, huszártarsoly, kitüntetésektől csillagzó mellkassal támadásra készen. A templomos lovagok zarándokharcos jelét mutatja.)

TWEEDY ŐRNAGY *(mogorván morogva)* Rorke's Drift! Gárda, fel, előre, fiúk! Mahér sálál chás baz!

A POLGÁRTÁRS *Erin go bragh!*

(Tweedy őrnagy és a Polgártárs felmutatják egymásnak érdemrendjeiket, kitüntetéseiket, háborús trófeáikat, sebesüléseiket. Kifejezhetetlen utálattal tisztelegnek egymásnak.)

CARR KÖZLEGÉNY Mindjárt kicsinálom.

COMPTON KÖZLEGÉNY *(hátrább inti a tömeget)* Tisztességes küzdelmet kérek. Folyjon a vére, de patakokban annak a buzeránsnak!

(Összeverődött rezesbandák a Garryowen*t és a* God save the king*et harsogják.)*

CISSY CAFFREY Verekedni fognak. Énértem!

PINÁS PANKA A vitéz és a délceg.

KANKÓ MANCI Úgy vélem, amaz setét lovag lészen bajnoka az lándzsatörésnek.

PINÁS PANKA *(mélyen elpirul)* Ó, nem így. Madame. Jómagam az veres zekésre és boldogságos szent Györgyre esküszöm.

STEPHEN

Vijjogása az utcalánynak

Szemfedőt sző vén Írországnak

CARR KÖZLEGÉNY *(meglazítja az övét, ordít)* Kitekerem a nyakát minden kurva kibaszott állatnak, aki egy rossz szót mond az én kurva kibaszott királyomra!

BLOOM *(Cissy Caffrey vállát rázza)* Szólalj hát meg! Megnémultál? Te nemzeteket és nemzedékeket fűzöl egybe. Asszony, beszélj! Az Élet szent forrása te vagy!

CISSY CAFFREY *(ijedten ráncigálja Carr közlegény zubbonyát)* Hát nem vagyunk mink együtt? Nem vagyok én a tiedé? Cissy a te nőcid! *(kiabál)* Rendőr!

STEPHEN *(rajongón Cissy Caffreyhez)*

Piross ajka fehér kezi.

Az termete igen deli.

HANGOK Rendőr!

TÁVOLI HANGOK Dublin ég már, ég a város, ég a ház is! Tűz! Tűz!

(Kénköves lángok csapnak fel. Sűrű felhők gomolyognak. Gatling-géppuskák dübörögnek. Pokolbugyor lármája. Csapatfelvonulás. Patkócsattogás. Tüzérség. Rekedt vezényszavak. Félrevert harangok. Csőcselék éljenez. Részegek üvöltöznek. Kurvák rikácsolnak. Ködkürtök bődülnek. Csatakiáltások. Halálhörgés. Pika pattan páncélokon. Tolvajok hullákat fosztogatnak. Ragadozó madarak szárnyalnak a tengerről, felröppennek a mocsarakból, lecsapnak sasfészkekből, köröznek, vijjognak szulák, kormoránok, dögkeselyűk, vándorsólymok, erdei szalonkák, kerecsenek, kabasólymok, nyírfajdok, tengeri sasok, sirályok, albatroszok, örvösludak. Az Éjféli Nap elsötétül. Reng a föld. Dublin halottai a Prospectből és Mount Jerome-ból feltámadnak fehér báránybőr bundában és fekete kecskeszőr szűrben, és többeknek megjelennek. Szakadék nyílik hangtalan ásítással. Tom Rochford, a bajnok, atlétatrikóban és térdnadrágban érkezik a nemzeti gátfutóverseny élén, majd leugrik az űrbe. Futók és ugrók egész mezőnye követi. Elszánt testtartással vetik le magukat a meredély széléről. Testük alábukik. Gyári lányok szép ruhában hullanak le vörösizzás, yorkshire-i, de bumsztara. Előkelő hölgyek szoknyáikat a fejükre borítják, hogy védjék magukat. Kacagó boszorkányok kurta piros pendelyben és seprűnyélen nyargalnak végig az égen. Kvékerlyster sebbellobbal. Sárkányfog hullik az égből. A barázdákból páncélos hősök kelnek. A vörös kereszt lovagjainak egyezményes jelét mutogatják egymásnak jóakaratúan, majd lovassági szablyákkal kelnek párbajra: Wolfe Tone Henry Grattan ellen, Smith O'Brien Daniel O'Connell ellen, Michael Davitt Isaac Butt ellen, Justin M'Carthy Pamell ellen, Arthur Griffith John Redmond ellen, John O'Leary Lear OJohnny ellen. Lord Edward Fitzgerald, Lord Gerald Fitzedward ellen, a Szurdok Donoghue-ja a Donoghue Szurdoka ellen. Egy magaslaton, a föld középpontja fölött, Szent Borbála tábori oltára. Lecke oldalán és evangéliumi oldalán fekete gyertyák emelkednek. A vártorony magas lőréseiből két fénynyaláb esik a tömjénködös oltárkőre. Az oltárkövön Mrs. Mina Purefoy, a meggondolatlanság istennője fekszik meztelenül, bilincsekben, fölfújt hasán misekehely. Malachi O'Flynn atya csipkés alsószoknyában és kifordított miseruhában, két bal lábának sarka elöl, tábori misét celebrál. Hugh C.

Haines Love főtisztelendő úr, Magister Artium, egyszerű reverendában és négyszögletű kalapban, feje és gallérja hátul van elöl, nyitott esernyőt tart a miséző feje fölé.)

MALACHI O'FLYNN ATYA *Introibo ad altare diaboli*.

HAINES LOVE FŐTISZTELENDŐ ÚR Az ördöghöz, ki megvidámitá ifjúságomat, MALACHI O'FLYNN ATYA *(a kehelybe nyúl, és felmutat egy vértől csöpögő ostyát) Corpus meum.*

HAINES LOVE FŐTISZTELENDŐ ÚR *(hátulról magasra emeli a miséző alsószoknyáját, látható lesz csupasz, szürke, szőrös feneke, a farpofák közül sárgarépa áll ki)* Az én testem.

MINDEN ELKÁRHOZOTTAK HANGJA Kidoklaru Rú za trem, Ajulella!

(A magasságból Adonáj szava hallatszik.)

ADONÁJ Rú zaaaa!

MINDEN ÜDVÖZÜLTEK HANGJA Alleluja, mert az Úr uralkodik!

ADONÁJ Az Úr!

(Parasztok és városi polgárok, orangisták és zöldpártiak egyszerre éneklik fültépően harsogva: Rúgjad széjjel a pápát *és* Zengjen dalunk Máriához*.)*

CARR KÖZLEGÉNY *(vérszomjasan)* Elintézem én ezt, a jó kurva Isten úgy segéljen! Kitekerem ennek az istenverte kibaszott kurva fattyúnak a kibaszott gigáját!

(A vizsla körülszaglássza a tömeget, hangosan csahol.)

BLOOM *(odafut Lynchhez)* Nem tudná valahogy elvinni innen?

LYNCH Szereti a dialektikát, az egyetemes nyelvet. Kitty! *(Bloomhoz)* Vigye el maga. Rám úgyse hallgat.

(Elcibálja Kittyt.)

STEPHEN *(ujjal mutat) Exit Judas. Et laqueo se suspendit.*

BLOOM *(Stephenhez fut)* Jöjjön velem, mielőtt még nagyobb baj nem történik. Itt a botja.

STEPHEN Bot nem kell, Ész. A tiszta ész ez ünnepén.

AZ ÖREG GIRNYÓ ANYÓ *(tőrt nyom Stephen markába)* Végezz vele, *acushla.* Délelőtt nyolc óra harmincöt perckor fenn vagy a mennyekben, és Írország szabad! *(imába kezd)* Jóságos Istenem, vedd őt magadhoz!

CISSY CAFFREY *(rángatja Carr közlegényt)* Gyere már, tökrészeg vagy. Igaz, hogy sértegetett engemet, de én megbocsátok neki. *(fülébe ordít)* Én megbocsátom neki, hogy sértegetett engemet.

BLOOM *(Stephen válla fölött)* Ez az, menjenek. Látják, hogy beszámíthatatlan.

CARR KÖZLEGÉNY *(kiszabadítja magát)* Na majd én megsértegetem őtet.

(Ökölbe szorított kézzel nekiront Stephennek, és az arcába vág. Stephen megtántorodik, megroggyan, összeesik, elájul. Elterülve fekszik, arca az égnek, kalapja a fal felé gurul. Bloom utána, fölszedi.)

TWEEDY ŐRNAGY *(hangosan)* Karabélyt lábhoz! Tüzet szüntess! Tisztelegj! Jobbra át!

A VIZSLA *(ugat veszettül)* Braát braát braát braát braát braát braát braát.

A TÖMEG Hagyják magához térni! Ne üssék, ha a földön van! Levegőt! Melyik volt? Az a katona ütötte le. Professzor. Megsebesült? Ne ráncigálja már! Elájult!

EGY BANYA Milyen jogon ütötte meg a vöröszubbonyos azt az úriembert? Pláne mikor be van illuminálva. Menjenek, harcoljanak inkább a búrokkal.

A KERÍTŐNŐ Még ez meri kinyitni a száját! Talán nem szabad egy katonának hölggyel sétálni? Épp csak egy legyintést kapott a pasas.

(Egymás haját tépik, összekarmolják és köpködik egymást.)

A VIZSLA *(ugat)* Basas basas basas.

BLOOM *(tologatja őket hátra és kiabál)* Húzódjanak hátrébb, lépjenek hátrébb!

COMPTON KÖZLEGÉNY *(rángatja a bajtársát)* Mosmá' húzzunk a picsába, Harry. Itt vannak a zsaruk!

(Két magas esőköpenyes rendőr áll a tömegben.)

ELSŐ RENDŐR Mi a probléma?

COMPTON KÖZLEGÉNY Együtt voltunk ezzel a hölggyel, ő meg sértegetett minket és tettlegesen rátámadt a haveromra. *(a vizsla ugat)* Kié ez a rohadt korcs?

CISSY CAFFREY *(reménykedőn)* Vérzik?

EGY FÉRFI *(feláll térdepeltéből)* Nem. Csak egy kicsit elkábult. Mindjárt magához tér.

BLOOM *(szúrós szemmel pislant a férfira)* Lesz szíves rám bízni. Magam is...

MÁSODIK RENDŐR Maga kicsoda? Az ismerőse?

CARR KÖZLEGÉNY *(odatámolyog a rendőrhöz)* Sértegette a hölgyismerősömet.

BLOOM *(dühösen)* Maga minden ok nélkül megütötte. Tanú vagyok rá. Biztos úr, írja fel az ezrede számát.

MÁSODIK RENDŐR Nincs szükségem a maga tanácsaira feladatom elvégzéséhez.

COMPTON KÖZLEGÉNY *(rángatja a bajtársát)* Gyerünk Harry, húzzunk a picsába. Az hiányzik, hogy Bennett bevágjon a fogdába!

CARR KÖZLEGÉNY *(Compton húzza kifelé, dülöngél)* Isten bassza már meg az öreg Bennettet! Őszfaszú buzeráns. Le se szarom.

ELSŐ RENDŐR *(előveszi noteszát)* Neve?

BLOOM *(kikémlel a tömeg fölött)* Pont ott áll egy kocsi. Ha egy félpercre segítene, biztos úr...

ELSŐ RENDŐR Neve és címe.

(Corny Kelleber jelenik meg az ácsorgók közt, kalapja körül gyászszalag, kezében sírkoszorú.)

BLOOM *(kapcsol)* Hú, a legjobbkor! *(suttog)* Simon Dedalus fia. Egy kicsit beszeszelt. Parancsoltassa hátra a rendőrökkel ezeket a csavargókat.

MÁSODIK RENDŐR Stét, Mr. Kelleher.

CORNY KELLEHER *(hunyorít a rendőrnek)* Minden rendben van. Jól ismerem. Nyert egy kicsit a turfon. Arany Kupa. Semmirekellő, *(felnevet)* Húsz az egyre. Értik?

ELSŐ RENDŐR *(a tömeg felé fordul)* Mit tátják itt a szájukat? Oszoljanak. *(A tömeg lassan szétszóródik, félhangos beszéd, ki erre, ki arra.)*

CORNY KELLEHER Bízza csak rám, őrmester. Nem lesz itt semmi baj. *(nevet, a fejét rázza)* Minket is ért már efféle kis baleset. Ha nem nagyobb. Na? Hát nem?

ELSŐ RENDŐR *(nevet)* Mi tagadás...

CORNY KELLEHER *(gyengéden meglöki a második rendőrt)* Ugyan, borítsunk fátylat az ügyre, *(dudorászik, fejével jelzi a ritmust)* Részemről a taríiíram, taríiíram, taríiíram, taríiíram. Értenek, ugye? Na. Hát nem?

MÁSODIK RENDŐR *(kedélyesen)* Ami igaz, az igaz...

CORNY KELLEHER *(kacsint)* A fiúk már csak fiúk. Amott vár a kocsim.

MÁSODIK RENDŐR Minden rendben, Mr. Kelleher. Jóéjszakát.

CORNY KELLEHER Lesz rá gondom.

BLOOM *(kezet fog a két rendőrrel)* Hálásan köszönöm, uraim. Köszönöm. *(bizalmasan duruzsol)* Nem hiányzik a botrány, ugye megértik. Az apa közismert, köztiszteletben álló polgár. Kicsit kitombolja magát a fiatalember, ugye megértik?

ELSŐ RENDŐR Tökéletesen megértjük.

MÁSODIK RENDŐR El van intézve.

ELSŐ RENDŐR Csak súlyos testi sértés esetén kellett volna jelentést tennem az őrszobán.

BLOOM *(élénken helyesli)* Ez a legtermészetesebb. Ehhez vita nem férhet. A kötelesség az mindig kötelesség.

MÁSODIK RENDŐR Első a kötelesség.

CORNY KELLEHER Jóéjszakát, emberek.

A RENDŐRÖK *(egyszerre, tisztelegnek)* Cakát, uraim. *(Nehéz, lassú léptekkel elvonulnak.)*

BLOOM (fellélegzik) A gondviselés küldte. Kocsival van...?

CORNY KELLEHER *(nevet, hüvelykjével a jobb válla fölött hátramutat az állványzattal szemben álló kocsira)* Két vigéc. Fizettek egy kör pezsgőt Jammetnél. Esküszöm, mint valami fejedelmek. Az egyik két fontot vesztett a lóversenyen. Italba fojtja bánatát. Épp indulóban voltak a széplányokhoz. Szóval felpakoltam őket és irány a vigalmi negyed.

BLOOM Épp hazafelé tartottam a Gardiner Streeten, mikor véletlen...

CORNY KELLEHER *(nevet)* Persze mindenáron azt akarták, hogy én is menjek velük a pipikhez. Hát azt talán mégsem, mondok. Nem ilyen vén kecskéknek való az, mint maga meg én. *(újra nevet, és fénytelen szeme rákacsint)* Hála az égnek, ami kell, azt megkapjuk otthon is. Ért engem, ugye? Na. Hát nem? Hahaha!

BLOOM *(nevetni próbál)* Hehehe... Persze. Ami azt illeti, éppen csak bekukkantottam egy régi barátomhoz, Virag, maga nem ismeri *(szegény fickó már vagy egy hete nyomja az ágyat)*, kicsit iszogattunk, azzal fogom magam, hogy na most megyek haza... *(Nyerít a ló.)*

A LÓ Nyíhahahahahaha! Hahahahaza!

CORNY KELLEHER Behan, a kocsisunk, ő mondta, mikor a két vigécet otthagytuk Mrs. Cohennél, és én is mondtam neki, hogy na, itt megállhatnánk, és ki is szálltam, mondom, megnézem, mi van. *(nevet)* Egy józan halottaskocsis, igazi ritkaság. Fuvarozzam haza a pasast? Merre lakik? Valahol Cabrában, ha jól sejtem. Mi?

BLOOM Nem. Sandycove-ban. Legalábbis azt hiszem, abból, amit összevissza beszélt.

(Stephen elterülve fekszik, lehelete a csillagok felé száll. Corny Kelleher mormol valamit a lónak. Bloom búsan lelombozva bomladozik.)

CORNY KELLEHER *(tarkóját vakarja)* Sandycove! *(lehajol Stephenhez és szólongatja)* Hé! *(újra rákiált)* Hé! Csupa gyaluforgács. Nézze meg, nem loptak-e el tőle valamit.

BLOOM Nem, azt nem. A pénze nálam van. Itt van a botja meg a kalapja is.

CORNY KELLEHER Na akkor semmi baj. Kiheveri. Csonttörés nincs. Helyes. Akkor én odébb is állok, *(nevet)* Délelőtt randevúm van. A holtak eltakarása. Jó utat haza!

A LÓ *(nyerít)* Hahahahahaza.

BLOOM Jóéjszakát. Várok még egy kicsit, aztán elviszem...

(Corny Kelleher elmegy a várakozó kocsihoz és beszáll. A lószerszám megcsendül.)

CORNY KELLEHER *(a kocsiból, állva)* Cakát.

BLOOM Cakát.

(A kocsis megrántja a gyeplőt és biztatásképpen fölemeli ostorát. A kocsi és a ló lassan farol, nehézkesen fordulnak. Corny Kelleher az oldalülésen ingatja a fejét, mulattatja, hogy Bloom milyen csávában van. A kocsis is részt vesz a néma pantomimos mókában, nagyokat bólogat a túlsó ülésről. Bloom a fejét rázza, néma és mókás feleletképpen. Corny Kelleher tenyerével és hüvelykjével jelez megnyugtatólag, hogy a két zsaru nem zavarja többé a szunnyadozót, akármi is történjék a továbbiakban. Bloom lassan és hálásan bólint, igen, pontosan erre van most Stephennek szüksége. A kocsi csengve taríííram a taríííram lane sarkán. Corny Kelleher még egyszer megnyugtaríírabloomot a kezével. Blooríírамegnyugtatja kezével Corny Kellékért, hogy ő teljesen megnyugtatíírabloom. A pengőpatkók és a csengő lószerszám mind messzebbről hangzanak, és a taríírам, tarííra, ram. Bloom kezében Stephen kőrisbotjával és kalapjával, melyet a gyaluforgács ugyancsak fölvirágozott, tanácstalanul álldogál, elégre lehajol Stephenhez, és megrázza a vállát.)

BLOOM Hé! Hó! *(Semmi válasz. Újra lehajol.)* Mr. Dedalus! *(semmi válasz)* Talán a keresztnevén. Alvajáró, *(újra lehajol és tétovázva odatolja száját az elnyúlt alak arcához)* Stephen! *(Semmi válasz. Újból szólítja.)* Stephen!

STEPHEN *(nyöszörögve)* Ki? Fekete párduc. Vámpír, *(sóhajt, kinyújtózik, rekedten mormog elnyújtott magánhangzókkal)*

Áthajtat., . Fergus... árnyékból szövött...

erdőn... ki megy vele... szekerén...

(Bal oldalára fordul, sóhajt, összekuporodik.)

BLOOM Költészet. Nagyon művelt. Kár. *(újra lehajol, és kigombolja Stephen mellényét)* Kapjon levegőt, *(gyöngéd kézzel és ujjal lesöpri Stephen ruhájáról a forgácsot)* Egy font hét. Fő, hogy semmi sérülés, *(hallgatózik)* Hogy?

STEPHEN *(mormogva)*

...erdő... árnyak...

...fakó tenger... hó keble...

(Karját kinyújtja, sóhajt megint, még jobban összekuporodik. Bloom egyenesen áll, kezében Stephen kalapja és kőrisbotja. A távolban egy kutya ugat. Bloom megszorítja, majd egész lazán tartja kezében a botot. Nézi a földön Stephen arcát és alakját.)

BLOOM *(beszél az éjszakának)* Az arc szegény anyját juttatja eszembe. Árnyékból szövött erdőn. Mély hó keble... Ferguson, ha jól értettem. Egy lány. Valami lány. A legjobb, ami történhet vele. *(mormolja)*... esküszöm, hogy mindig várom, magamba zárom, fel sose tárom sem részét sem egészét, sem fortélyát sem mesterségét, *(mormolja)* a tenger nyers fövenyén, parttól horgonyláncnyira... ahol ár dagad... és lejt apály...

(Némán elgondolkozva, mindenre figyelve áll őrhelyén, ujjai ajkán, a titkos mester tartásában. A sötét falnál egész lassan tizenegy éves tündérfiúcska jelenik meg, elcserélt, elrabolt gyermek, Eton-öltönyben, üvegcipőben és kis bronzsisakban, kezében könyvvel. Jobbról balra olvas, hangtalanul, mosolyog, megcsókolja a lapot.)

BLOOM *(földbe gyökerezett lábbal, hangtalanul szólítja)* Rudy!

RUDY *(nem látó szemekkel Bloom szemébe bámul, olvas, csókol, mosolyog tovább. Finom vonású, mályvatónusú arc. Kabátján gyémánt- és rubingombok. Bal kezében ibolyaszín-csokros, vékony elefántcsont pálcát tart. Mellényzsebéből fehér bárányka kukucskál.)*

III

[16]

Percnyi késlekedés nélkül lekefélvén a gyaluforgács javát Mr. Bloom odaadta Stephennek kőrisbotját és kalapját, majd ortodox szamaritánus módra erőt öntött belé, ami ugyancsak ráfért. Elméje (mármint Stephené) nem volt éppen szétszórtnak nevezhető, inkább egyensúlyát vesztett, és miután határozott vágyát fejezte ki néminemű innivaló nedűk iránt, Mr. Bloom, tekintettel az előrehaladott időre, továbbá nem lévén kézhez eső közelségben Vartry-szivattyú akár tisztálkodás, akár ne adj isten belső öblítés céljára, azzal a mentőötlettel rukkolt elő, csak úgy sebtiben, hogy térjenek be a kocsisbetérőbe, így hívták tudniillik, alig kőhajításnyira tőlük a Butt Bridge közelében, ahol esetleg elő tudnak rukkolni számukra valami italszerűséggel szódás tej vagy ásványvíz formájában. De hogy jussanak oda, ez volt a bökkenő. Egy pillanat erejéig elveszetten állt, ám mivel egyértelműen rá hárult a kötelesség, hogy lépéseket tegyen e téren, erősen elgondolkodott a lehetséges útvonalakon és megfelelő módozatokon, miközben Stephen folyvást ásítozott. Amennyire megítélhette, társa arca meglehetősen sápadt volt, ezért felmerült benne, hogy célszerű volna valami járműféleséget keríteni, mely sajátos helyzetüknek megfelelne, mindketten igencsak tikkadtak lévén, különösképpen Stephen, feltéve persze, hogy egyáltalán lehet még ilyen alkalmatosságra lelni. Ennek megfelelőleg némi előkészület után, mint például a további kefélkedés, dacára annak, hogy elfelejtette fölszedni szappanragacsos zsebkendőjét a gyaluforgács terén tett lovagi jószolgálatait követően, mindketten továbbsétáltak a Beaver Streeten, helyesebben Beaver Lane-en, egészen a patkolókovács műhelyéig és a béristállók jellegzetesen orrfacsaró légköréig a Montgomery Street sarkán, majd balra kanyarodván beletorkolltak az Amiens Streetbe Dan Bergin sarki boltjánál. De ahogy bizton előre sejtette, szolgálatait ajánló bérkocsisnak nyomát se lehetett látni, csupán egy konflis állt a North Star hotel előtt, alighanem néhány odabent tivornyázó fickó rendelésére, és semmijeiét nem mutatta, hogy egy fél lépést is tágítana onnan, mikor Mr. Bloom, noha nem volt kimondott füttyművész, mégis megkísérelte, hogy hozzájuk csalogassa valami füttyféleséggel, karjával lugast formálva a feje fölött, kétszer.

Kínos helyzet volt, ámde a józan mérlegelés fényében egyértelműen kiderült, hogy nincs mit tenni, mint jó képet vágni hozzá és gyalog nekivágni, tehát ennek megfelelőleg cselekedtek. Így hát éles kanyart véve Mullet boltjánál és hamarosan elérve a Signal House-t következésképpen az

Amiens Street-i vasúti végállomás felé haladtak tovább, Mr. Bloom némiképp gátoltatván ama szerencsétlen körülmény által, hogy nadrágjának egyik hátsó gombja a századok megszentelte szállóige variációja gyanánt minden gombok útjára tért, habár miután alaposan a mélyére nézett a dolognak, hősiesen túltette magát a szerencsétlen incidensen. És mivel egyiküket sem sürgette különösképpen az idő, és az időjárás is üdítő volt, miután a felhők szétoszlottak Jupiter Pluvius legutolsó látogatása óta, arrafelé andalogtak, ahol az üres jármű álldogált kocsisa, utasa híján. Ekkor úgy esett, hogy éppen arra jött vissza a Egyesült Dublini Villamostársaság egyik homokszórója, melynek *à propos*-ján az idősebb férfiú elmesélte társának az ő nem sokkal azelőtt megesett csodával határos megmenekülését. Elmentek a Nagy Északi pályaudvar főkapuja előtt, ahonnan Belfast felé indulnak a vonatok, de persze minden forgalom szünetelt itt e késői órában, majd elmenvén a hullaház hátsó kapuja előtt (nem éppen léleküdítő vidék, mondhatni bizonyos lókig hátborzongató, éjszaka még inkább), végül elérték a Dock Tavernt, és kisvártatva befordultak a rendőrség C-osztályának őrszobájáról nevezetes Store Streetre. E hely és a magas, most persze kivilágítatlan Beresford Place-i raktárak között Stephennek eszébe jutott, hogy Ibsenre gondoljon, aki a fejében valami oknál fogva Baird kőfaragóműhelyével asszociálódott. Talbot Street, első utca jobbra, miközben kísérője, aki *fidus Achates* szerepét játszotta mellette, legnagyobb szívbéli megelégedésére szívta be James Rourke városi pékműhelyének szagát a közvetlen közelségből, az emberi közösség szükségletei közt a legelső és legnélkülözhetetlenebb mindennapi kenyér valóban ínycsiklandó illatát. Kenyér az élet sója, keresd a kenyeredet, Ha kell egy falat finom kenyér, csakis Rourke mesternél vegyél!

Én route Mr. Bloom, aki mindenesetre tökéletesen birtokában volt szellemi képességeinek, talán jobban mint valaha, igazság szerint felháborítóan józan volt, intő szóval fordult az ő hallgatag és minden túlzott kertelés nélkül mondhatjuk, még nem éppen józan társához a vigalmi negyed veszélyeit illetőleg, említést tévén rossz hírű nőkről és kicsípett kerítőkről, mindarról tehát, ami talán megengedhető egyszer-egyszer, ha rendszeres szokásunkká nem válik, mivel az ilyesmi a halál mindennapos csapdája különösképpen a korabeli fiatalemberek számára, akik ha az ital befolyása alatt rászoknak az ivásra, legalább ismernék a dzsúdzsicu egynémely fogását minden eshetőségre felkészülve, mert még két vállra fektetett ellenfél is véghez vihet egy alattomos rúgást, ha nem vagyunk elég körültekintőek. Az

isteni gondviselés megnyilatkozása volt Corny Kelleher megjelenése a színen, mikor Stephen boldog öntudatlanságban hevert, mert ha ő nem áll résen a tizenegyedik órában, a *finis* úgy is alakulhatott volna, hogy Stephen könnyen egy kórházi ágy várományosa lehetett volna a baleseti osztályon, vagy ha mégsem, holmi fogdába kerül és vádlottként állhatna holnap a törvényszéken Mr. Tobias előtt, vagy, mivel ő ügyvéd, inkább a vén Wall előtt, akarta mondani, vagy Malony előtt, egyszerűen szólva ha valakit szájukra vesznek az emberek, annak már befellegzett. Nem is másért említi ezt a tényt, mondta, hanem mert rengeteg rendőr, akiket ő szívből ki nem állhatott, közismerten távol áll minden aggályosságtól a Korona szolgálatában, és ahogy Mr. Bloom fogalmazott, felidézve egynémely eseteket a Clanbrassil Street-i A-őrszobán, bármikor készek eskü alatt lyukat hazudni egy tízakós hordóba. Színüket sem látni, ahol valóban szükség volna rájuk, de a város csendes kerületeiben, például a Pembroke Roadon a törvény őrei tömegesen parádéznak, aminek szemet szúró oka, hogy a felső osztályok védelméért fizetik őket. A másik dolog amihez megjegyzést fűzött, hogy a katonákat felszerelik karddal, puskával és minden képzelhető effélével, ami bármikor képes elsülni, és ezzel arra sarkallják őket, hogy a derék polgárok ellen használják azokat, ha valami nézeteltérés támad közöttük. Csak elherdálja idejét, érvelt józanul, és persze egészségét és jellemét, nem is beszélve az eszeveszett pazarlásról, hiszen a *demimonde* könnyűvérű hölgyei szárnyakon röpítenek fontot shillinget pennyt, és a legnagyobb veszély mind közül az, kivel issza le magát az ember, ami persze a serkentőszerek sokat vitatott kérdése felé visz, ámbár ő maga is nagy előszeretettel szopogat el egy-egy pohár finom óbort a maga idejében, mivel egészséges vérképző és több más erénye mellett hashajtó is (különösképpen a jó burgundi amelynek rendíthetetlen híve) természetesen csak egy bizonyos határig, ahol aztán eddig és ne tovább, hisz azon túl csak baj következhet, arról nem is beszélve, hogy gyakorlatilag az ember ilyenkor tökéletesen ki van szolgáltatva idegenek kénye-kedvére. De legmetszőbb élű megjegyzéseit ahhoz fűzte, hogy Stephent otthagyták összes kocsmatöltelék *confréres*-jei, egyet kivéve, ami minden körülmények közt kimeríti a cserbenhagyás tényállását mélyen tisztelt medico barátai részéről.

– Az az egy pedig Júdás vala – mondta Stephen, aki eddig egy árva szót sem szólt.

Amíg ilyen és ehhez hasonló témaköröket érintettek, toronyiránt átvágtak a Vámház mögött, és elhaladtak a Loop Line Bridge alatt, mikor egy őrbódé

vagy valami olyasmi előtt izzó kokszkosár vonzotta oda meglehetősen lendületmentes léptüket. Stephen minden látható ok nélkül önszántából megállt, hogy elbámészkodjék egy rakás kopár utcakövön, és a kokszkosár hunyorgó fényében éppen hogy sejthette a várostanács őrének sötét körvonalait az őrbódé homályában. Kezdett derengeni neki, hogy ez már egyszer megtörtént, vagy valaki mintha már említette volna, hogy megtörtént, de nem kis szellemi erőfeszítésébe került, míg visszaemlékezett, hogy az őrben felismerte apjának egykori *amicusá*t, Gumleyt. A találkozást elkerülendő a vasúti híd pilléreinek tövébe húzódott.

– Valaki köszönt magának – mondta Mr. Bloom.

Egy középmagasságú alak nyilván lesben állt a híd ívei alatt, újra köszönt, hangosan:

– Stét!

Stephen természetesen megrezzent, eléggé kábán, majd megállt, hogy viszonozza az üdvözlést. Mr. Bloom a veleszületett tapintatától indíttatva, meggyőződése lévén, hogy mindenki törődjék a saját dolgával, kissé félreállt, mindazonáltal *en alerte* maradt, mert ha nem is volt éppen berezelve, némiképp azért aggódott. Noha magában Dublinban ritkán fordultak elő, mindenesetre tudta, hogy haramiák léteznek éppen, akiknek napok óta egy falat sem volt a gyomrukban, portyázgatnak és általánosságban szólva terrorizálják a békés gyalogosokat, pisztolyt szegezve fejüknek valami elhagyott helyen a tulajdonképpeni város területén kívül, korgó gyomrú csavargók a Temze-rakpartiak neméből itt lófrálhatnak éppen, vagy közönséges fosztogatók, akik elinalnak az aktuálisan zsákmányolt dohánnyal, pénzt vagy életet, és erkölcsi tanulság végett otthagyják az embert felpeckelt pofával és kitekert nyakkal.

Stephen, mikor a köszöntő alak közelebb lépett, noha maga sem volt valami haj de józan állapotban, felismerte Corley leheletét, mely a rohadt cefre édesbús illatát árasztotta. Lord John Corley, voltak, akik így hívták, családfája pediglen imigyen alakult. Legidősebb fia volt a nemrégiben elhunyt Corley felügyelőnek a G-osztályról, aki egy louthi gazdaember lányát, név szerint Kathrine Brophyt vette nőül. Nagyapja, Patrick Michael Corley, New Rossból a helybeli kocsmáros özvegyét vette nőül, akinek hajadon neve Katherine (szintén) Talbot volt. Az a pletyka járta (bár nem bizonyította senki), hogy a nő Lord Talbot de Malahide házából származott, amely kétséget kizáróan a legpompásabb úrilak a maga nemében, ahová érdemes ellátogatni, és ahol a férfiú anyja vagy nénikéje vagy egyéb rokona,

aki állítólag bámulatos szépségű nő volt, abban a kitüntetésben részesült, hogy szolgálatot teljesíthetett a mosókonyhán. Ennélfogva a még aránylag fiatal, de züllött fickót, aki most megszólította Stephent, némelyek pikáns célzatossággal Lord John Corley néven emlegették.

Miután félrehívta Stephent, elkezdte szokásos sirámát darálni. Nincs egy büdös vasa sem, hogy éjjeli szállást fizethessen. Minden barátja cserbenhagyta. Továbbá összerúgták a patkót Lenehannel, és Stephennek úgy beszélt róla, mint egy rohadt zsugori ingyenélőről, s még egyéb, szalonképtelen kifejezésekkel fűszerezte tirádáját. Munkája nincs, és könyörgött Stephennek, mondaná meg, honnan az isten nyavalyájából szerezzen bármit egyáltalán. Nem, a mosókonyhán dolgozó anya lánya volt a mostohahúga a ház örökösének, vagy valami egyéb kapcsolat volt közöttük az anya révén, mivel mind a két esemény egy időben történt, ha ugyan nem koholmány az egész. Tény, hogy le van égve.

– Igazán nem kérném a segítséged – folytatta szívósan –, esküszöm minden szentekre, de istenuccse le vagyok gatyásodva.

– Holnap vagy holnapután – mondta Stephen – lesz egy segédtanári állás Dalkeyban a fiúiskolában. Mr. Garrett Deasy. Próbáld meg. Hivatkozhatsz rám.

– Az ég szerelmére – válaszolta Corley –, hogy a fenébe tudnék én iskolában tanítani, öregem. Sose voltam valami lángész – tette hozzá kelletlenül nevetve. – Kétszer megbuktam már az elemiben a Keresztény Iskolatestvéreknél.

Magam se tudom, hol hajtsam le a fejemet – tudatta Stephen.

Corley úgy első szimatra élt a gyanúperrel, hogy Stephent alighanem azért toloncolták ki, mert felvitt magával egy ócska ribancot az utcáról. Tudott egy ágyrajáró helyről a Marlborough Streeten, Mrs. Maloney tartotta fenn, krajcáros luk, teli nemkívánatos elemekkel, de M'Conachie-től hallotta, hogy elég tisztességes szállást kap az ember a Brazen Headben a Winetavern Streeten (mely Bacon barát képét idézte fel homályosan az illetőben, akihez beszélt), egy shillingért. Különben éhezik is, bár eddig ezt szerényen elhallgatta.

Noha ez a szöveg minden második este elhangzott ugyanígy vagy csekély eltéréssel. Stephent mégis meghatotta, bár tudta, hogy Corley legújabb keletű handabandája egyminőségű a régebbivel, és aligha méltó komolyabb hitelre. De hát *haud ignarus malorum miseris succurrere disco etcetera*, mint a latin költő mondja, és különösképpen, amilyen szerencséje volt, a

gázsiját mindig a hónap felén túl, tizenhatodikán kapta, ami voltaképpen éppen most volt, bár javadalma nagyobb részének már a nyakára hágott. De az egészben az volt a legjobb vicc, hogy Corley közben szentül hitte, hogy a legnagyobb jólétben él, és mi sem könnyebb neki, mint belenyúlni a zsebébe és könyöradományokat osztani. Holott. Belenyúlt mégis az egyik zsebébe, nem mintha ennivalót keresett volna, de gondolta, kölcsönözhet neki egy shillingnyit *in lieu*, amivel megkísérelhet szerezni magának valami ennivalót, ez azonban nem vezetett sikerre, mert nagy keserűségére készpénzének csak hűlt helyét találta. Felderítő mozdulatainak mindössze néhány kekszmorzsa volt az eredménye. Minden erejével megpróbált hirtelenjében visszaemlékezni, vajon elvesztette-e, éppenséggel akár el is veszthette, vagy otthagyta-e valahol, ami nem kecsegtetett túl örvendetes kilátásokkal, sőt valójában inkább ellenkezőleg. Ahhoz túlságosan ki volt purcanva, hogy módszeres kutató munkába kezdjen, bár próbált emlékezni. Tulajdonképpen kitől is kapta vagy hol vagy mire költ. Egy másik zsebében viszont érzett valamit, amiről a sötétben azt gondolta, hogy pennyk, mint kiderült, tévesen.

– Ezek félkoronások, öregem – korrigálta Corley.

És valóban ki is derült, hogy azok. Mindenesetre Stephen az egyiket kölcsönadta neki.

– Kösz – mondta Corley. – Úriember vagy. Egyszer megadom. Ki ez a pofa, akivel jöttél? Láttam párszor a Bleeding Horse-ban a Camden Streeten Boylannel, a plakátragasztóval. Szólhatnál neki egy jó szót, hogy fölvegyenek oda hozzájuk. Boldogan elmennék szendvicsembernek, öregem, de az irodában az a nő azt mondta, hogy három hétre minden hely be van töltve. Az istenit neki, az embernek elő kell jegyeztetni magát, mintha a Carl Rosára akarnál jegyet venni. Szarok az egészbe, csak legyen már valami melóm valahol, utcaseprés, bánom is én.

Ezt követően, mivel az imént kapott két shilling hat pennynek köszönhetően már nem lógatta annyira az orrát, tájékoztatta Stephent egy Gatyás Comisky nevezetű pofa felől, akit, mint mondta, Stephen nagyon jól ismer, Fullam hajófuvarozási élelmiszer-beszerzőnél volt könyvelő és gyakran ácsorgott a pult körül Nagle kocsmájában O'Marával meg egy kis dadogós fickóval, név szerint Tighe-gal. Elég az hozzá, tegnapelőtt este lekapcsolták, és tíz shillingre megbüntették ittas botrányokozásért és mert nem hagyta, hogy a rendőr bekísérje.

Mr. Bloom ezenközben ott ténfergett a kőrakás szomszédságában közel a kokszkosárhoz, szemben a várostanács őrének őrbódéjával, aki, mint vélte, túltengő munkakedvében önszorgalomból fájrontot csinált, miközben Dublin aludt. Időnként odasandított Stephen makulátlan öltözékűnek nem mondható beszélgetőtársára, mert mintha már látta volna valahol e nemesembert, bár fogalma sem volt, hogy mikor, és nem is volt abban a helyzetben, hogy ennél közelebbit mondhasson. Józan gondolkodású egyéniség lévén, akinek vesébe látó megfigyelései elég gyakran fején találták a szeget, azt is nyugtázta, hogy ütött-kopott kalapja és kajla öltözéke krónikus likviditási problémákról tanúskodik. Kézzelfoghatóan az egyik állandó élősködője, de ami azt illeti, voltaképpen mindenki a legközelebbi felebarátjára akaszkodik körbe-körbe, minden mélységből, mondhatni, még mélyebb mélységek nyílnak, és voltaképpen ha az utca embere történetesen maga is a vádlottak padjára kerül és pénzbüntetéssel megváltható vagy meg nem váltható börtönbüntetésre ítélik, az igazi *rara avis*nak nevezhető. Az viszont bizonyos, hogy van bőr a képén az olyannak, aki csak úgy leszólítja az embereket az éjnek vagy hajnalnak évadján. Ez már több a soknál.

Azok ketten elbúcsúztak egymástól, és Stephen visszatért Bloomhoz, akinek gyakorlott szemét nem kerülte el, hogy Stephen bedőlt parazitája mézesmázas mondókájának. A találkozásra célozva nevetve mondta, mármint Stephen:

– Le van égve a szerencsétlen. Megkért, hogy kérjem meg, hogy kérjen meg valami Boylan nevezetű plakátragasztót, hogy vegye fel szendvicsembernek.

A kérés szemmel láthatóan nem hatotta meg Mr. Bloomot, aki révetegen bámult mintegy fél másodperc erejéig egy kotróhajó irányába, mely a messzeföldön híres *Eblana* névnek örvendett, és amely a Vámház rakpart mentén horgonyozott, alighanem lerobbantan, mire kitérőleg megjegyezte:

– Ki-ki a maga szerencséjének kovácsa, legalábbis így mondják. Most, hogy említi, az arca ismerős volt. De hagyjuk ezt most, mennyit gombolt le magáról – érdeklődött –, ha nem vagyok indiszkrét?

– Fél koronát – válaszolt Stephen. – Gondolom, az éjjeli szállás miatt volt rá szüksége.

– Szükség! – bukott ki Mr. Bloomból, s a legcsekélyebb meglepetést sem mutatta a hírre. – Tökéletes hitelt adok megállapításának, és biztosíthatom, hogy folyton szüksége is van rá. Mindenki szükségletei szerint vagy mindenki képességei szerint. De ha már ennél a témánál tartunk, maga –

érdeklődött mosolyogva – hol fog aludni? Hogy Sandycove-ba kikutyagoljon, az természetesen szóba se jöhet, és még ha kimenne is, akkor sem engednék be azok után, ami a Westland Row végállomáson történt. Egyszerűen feleslegesen strapálná magát. Pillanatig se higgye, hogy akár a legkisebb mértékben is bele akarom ártani magam a dolgaiba, de hát miért hagyta ott atyja házát?

– Hogy szerencsétlenséget próbáljak – volt Stephen válasza.

– Nemrégiben találkoztam tiszteletre méltó atyjával – folytatta Mr. Bloom diplomatikusan. – Valójában ma, vagyis hogy egészen pontos legyek, tegnap. Ő most hol lakik? Úgy vettem ki a beszélgetésből, hogy elköltözött.

– Gondolom, itt van valahol Dublinban – vetette oda Stephen. – Miért?

– Tehetséges ember – állapította meg Mr. Bloom az idősb Dedalus-ról –, méghozzá több tekintetben is az. Született *raconteur*, hozzá hasonlóval nemigen találkoztam. Nagyon büszke önre, és teljes joggal. Talán visszatérhetne hozzá – kockáztatta meg, még mindig arra a felette kellemetlen jelenetre gondolva a Westland Row végállomáson, amikor is teljesen egyértelmű volt, hogy a másik kettő, vagyis Mulligan és az az angol turista barátja, akik végül is jól átverték Stephent, nyilvánvalóan azon igyekeztek, mintha csak az egész nyavalyás állomás az övék lett volna, hogy Stephent a zűrzavarban lerázzák, s ez sikerült is nekik.

Az indítványra azonban nem hangzott el semmiféle válasz, mert Stephen lelki szemei azon voltak, hogy elővarázsolják a családi tűzhely képét, ahogy azt utoljára látta, Dilly a zsarátnok mellett ült, lelógó hajjal, és valami híg, korombaburkolt kannában főtt Trinidad-kakaólöttyre várt, hogy ő és Stephen majd megigyák tejpótló zabpehelyfőzettel a pénteki heringek után, kettő egy pennyért, meg egy-egy tojás fejenként Maggynek, Boodynak és Kateynek, miközben a macska a mángorló alatt valami zagyvalékot zabált tojáshéjból, halkoponyákból és halszálkákból, négyzet alakú barna papírról, az anyaszentegyház harmadik parancsához híven, hogy tudniillik a parancsolt napokon kerüljed a húst és magadat megtartóztassad, lévén kántorböjt, vagy negyedévi böjt vagy valami ilyesmi.

– Nem – ismételte meg Mr. Bloom –, én, személy szerint nem vetnék túlzott bizalmat a maga ivócimborájába, aki a humoros elemet képviseli társaságában, dr. Mulliganbe, sem mint vezetőbe, sem mint bölcselőbe vagy barátba, ha a maga helyében lennék. Minden hájjal megkent fickó, és minden bizonnyal sohasem kellett megtapasztalnia, mit jelent rendszeres táplálkozás nélkül élni. Persze maga nem figyelte annyira, mint én, de

cseppet sem lepődnék meg, ha tudomásomra jutna, hogy egy csipet dohányt vagy más bódítószert csempészett a poharába valamilyen titkos célból.

Viszont nem kételkedik mindazok alapján, amit hallott, hogy dr. Mulligan széleskörűen sokoldalú ember, és korántsem csak az orvostudományokban jeleskedik, aki a saját területén hamarosan az élvonalban lesz, és ha a hírek igaznak bizonyulnak, a nem túl távoli jövő azzal kecsegteti, hogy orvosként virágzó praxist vezethet, nem lebecsülendő tiszteletdíjakkal szolgálataiért, és emellett a szakmai státusz mellett az, hogy mesterséges lélegeztetés illetőleg úgynevezett elsősegélynyújtás révén megmentett egy embert valami vízbefulladástól Skerriesben, vagy Malahide volt?, kénytelen volt belátni, bátor tett volt melyet nem lehet kellően magasztalni, úgyhogy őszintén szólva mélységes zavarban volt a tekintetben, hogy miféle okok rejtőznek a dolog hátterében, hacsak nem pusztán komiszságnak vagy féltékenységnek tulajdonítja az ember.

– Hacsak nem pusztán arról van szó, hogy magától lopja az ötleteit – bátorkodott kibökni végül.

A fele részben féltő gondoskodást, fele részben kíváncsiságot, továbbá barátságot sugalló óvatos pillantás, melyet Stephen jelenleg morc arcára vetett, nem derített égi világosságot, sőt semmilyet sem arra a kérdésre, vajon csúnyán lóvá tették-e, mint egypár mélakórosan elejtett szavából ítélni lehetett, vagy éppen keresztüllátott a szitán, és ilyen-olyan oknál fogva, melyet maga tudott legjobban, hagyta, hogy a dolgok többé-kevésbé. A feneketlen nyomornak lehet ilyen hatása, és erősen gyanította, hogy bármilyen kiemelkedőek is szellemi képességei, a létét fenntartania nem csekély nehézségekbe ütközhetett.

A férfiak számára felállított vizelde tőszomszédságában egy fagylaltos kocsit láttak meg, amely körül egy csoport, vélhetően olaszok, heves civakodás közepette különös lendülettel ontották a szapora szóképeket élénk nyelvükön, mivel bizonyára némi nézeteltérés támadt a két fél között.

– Puttana madonna, che ci dia i quattriní! Ho ragione? Culo rotto!

– Intendiamoci. Mezzo sovrano piú...

– Dice lui, però!

– Mezzo.

– Farabutto! Mortacci sui!

– Ma ascolta! Cinque la testa piú...

Mr. Bloom és Stephen belépett a kocsisbetérő igénytelen faépítményébe, ahol az utóbbi mindeddig nemigen vagy esetleg elvétve fordulhatott meg,

így az előbbi, mielőtt beléptek volna, odasúgott neki egypár hasznos tudnivalót a tulajt illetőleg, tudniillik az a hír járta róla, hogy ő a valamikori híres Kecskenyúzó Fitzharris, a Legyőzhetetlen, bár nem tenné tűzbe a kezét a valódi tényeket illetően, az is lehet, hogy az igazságnak szikrája sincs az egészben. A következő percek két éji vándorunkat már egy diszkrét sarokban látták ülve kényelemben, és üdvözlésképpen szemek meredtek rájuk csavargók és tekergők és a *genus homo* egyéb minősíthetetlen, vegyes ömlesztésű gyűjteményéből, akik elmerültek az evés és ivás társalgással fűszerezett foglalatosságaiba, és a jövevények szemmel láthatólag felkeltették kíváncsiságukat.

– Ha esetleg egy csésze kávét netán – kockáztatta meg Bloom, hogy javaslatával próbálja esetleg megtörni a jeget –, ámbár az sem ártana éppen, ha választana hozzá valamit szilárd tápanyag formájában, mondjuk valami zsömleféleséget.

Első tette ilyenformán az volt, hogy rá jellemző *sangfroid*-val feltűnés nélkül megrendelje ezen cikkeket. A kocsisokból vagy dokkmunkásokból vagy egyéb mifenékből álló *hoi polloi* futólagos szemle után félreérthetetlen csalódással elfordította tekintetét, bár egy vörös szakállú beszeszelt egyén, részben deresedő hajjal, matróz valószínűleg, még jó ideig bámult rájuk, mielőtt feszült figyelmét a padlóra irányította volna. Mr. Bloom, élve a szólásszabadság jogával, bár a veszekedés nyelvével alig volt köszönő viszonyban, sőt a *voglio* szóval kapcsolatban még mindig kínosan érezte magát, fennszóval megjegyezte *protégéjé*nek az utcán még mindig zajló fergeteges fejedelmi szócsata *à propos*-ján:

– Szép nyelv. Éneklés céljára, úgy értem. Miért nem írja a verseit ezen a nyelven? *Bella Poetria!* Csupa zene és élet. *Belladonna. Voglio*.

Stephen erőnek erejével megpróbált ásítani, és elgyötörten válaszolt:

– Elefántok dobhártyájának való. Pénz miatt huzakodtak.

– Tényleg? – kérdezte Mr. Bloom. – Persze – fűzte hozzá elgondolkodva, magában eltűnődve azon, hogy több nyelvvel operál az emberiség, mint amennyire éppen szüksége volna –, talán csak mediterrán csillogás vonja be.

A betérő tulajdonosa forró, habzó, kávénak csúfolt elsőosztályú kotyvalékot tett az asztalra *e tête-à-tête* közepette, meg egy özönvíz előttinek tetsző zsemlepéldányt. Ezek után rögtön vissza is vonult a pulthoz, Mr. Bloom pedig elhatározta, hogy jól megnézi később, nehogy esetleg úgy lássék, mintha. Ennek okán szemével biztatta Stephent, hogy lásson neki,

miközben házigazdaként lopva felé tologatta a jobb híján átmenetileg kávé névvel illetett folyadékot.

– A hangzás szélhámosság – mondta Stephen némi szünet után. – Csakúgy, mint a nevek. Cicero, Csicseri. Napóleon, Mr. Jódarab, Jézus. Mr. McKent. A Shakespeare-ek éppolyan mindennapiak voltak, mint ma a Murphyk. Eh, mi a név?

– Kétségkívül – helyeselt őszintén Mr. Bloom. – Természetesen. Mi is megváltoztattuk a nevünket – tette hozzá, áttolva az asztalon az úgynevezett zsemlét.

A vörös szakállú tengerész, aki szemmel tartotta az újonnan jötteket, most Stephenhez fordult, akit figyelme elsődleges tárgyául szemelt ki.

– Hát magát hogy hívják? – kérdezte kertelés nélkül.

Épp a kellő pillanatban Bloom megérintette társa cipőjét, de Stephen, szemmel láthatóan figyelmen kívül hagyva a váratlan helyről érkező finom jelzést, így felelt:

– Dedalus.

A matróz rámeresztette álmos, táskás szemét, mely egészen bedagadt a mértéktelen piafogyasztástól, különös tekintettel a jó öreg szódás ginre.

– Maga ismeri Simon Dedalust? – kérdezte végül.

– Hallottam róla – mondta Stephen.

Mr. Bloomot egy pillanatra mélységes zavar fogta el, látván, hogy a többiek is nyilván fülelnek.

– Ír ember – vágta ki a tengerész még mindig Stephent bámulva és bólintva. – Velejéig ír!

– Sőt, még azon is túl – hagyta helyben Stephen.

Ami Mr. Bloomot illeti, nem tudta hova tenni a dolgot, és épp azon törte a fejét, mindennek mi köze a, mikor a tengerész a többi jelenlevőhöz fordult e megjegyzéssel:

– Láttam egyszer, két tojást lőtt le ötven yard távolságból két üveg szájáról a válla felett. A bal keze holtbiztos.

Noha időnkénti dadogása némileg gátolta a beszédben, és hozzá még mozdulatai is esetlenek voltak, minden erejével igyekezett megmagyarázni a dolgot.

– Mondjuk, ott áll a két üveg. Ötven yard kimérve. Tojás az üvegek száján. Válla felett felhúzza a puska kakasát. Céloz.

Félig hátracsavarodott, jobb szemét teljesen becsukta, arcvonásai féloldalasan fintorba torzultak és így bámult az éjjeli sötétségbe

bizalomgerjesztőnek a legkevésbé sem nevezhető arckifejezéssel.

– Bumm – ordította egyszer.

Az egész hallgatóság várta a második detonációt, tekintettel a hátralevő tojásra.

– Bumm – ordította másodszor.

Mivel a második számú tojás is kétséget kizáróan megsemmisült, a tengerész bólintott, hunyorgott, és vérszomjasán hozzátette:

Buffalo Bill mindig talál, Golyója öl mint a halál.

Nagy csönd következett, míg végre Mr. Bloomnak, a közhangulat kedélyessé tétele végett kedve támadt megkérdezni, hogy olyan céllövész-versenyen volt-e ez, mint a Bisley.

– Mi tetszik? – nézett rá a tengerész.

– Régen? – firtatta Mr. Bloom és arcizma se rándult.

– Hát – felelte a tengerész, némileg oldódva a két éles elme pengeváltásának mágikus hatása alól – lehet annak mán vagy tíz éve. Bejárta széles e világot Hengler Királyi Cirkuszával. Eztet Stockholmban láttam tőle.

– Véletlenek különös összjátéka – súgta Mr. Bloom feltűnés nélkül Stephennek.

– Murphy a nevem – folytatta a tengerész. – D. B. Murphy, Carrigaloe-ból. Tudja, hol van?

– Queenstown Harbour – válaszolta Stephen.

– Úgy ám – mondta a tengerész. – Fort Camden és Fort Carlisle. Odavalósi vagyok. Onnan gyüttem. Odavalósi vagyok. Az asszonykám ott él. Vár rám, tudom, Angliáért, szép hazámért! Ő az én hűséges párom, akit hét éve nem láttam, mióta a tengereket járom.

Mr. Bloom könnyen el tudta képzelni, ahogy megjelenik a színen, hazatér útszéli kunyhójába egy holdtalan éjszakán, miután kiállta a tenger száz veszélyét. Egy asszonyért a világon át! Szép számú történet van erről az Alice Ben Bolt-témáról, Enoch Arden és Rip van Winkle, és akad-e itt valaki, aki emlékeznék Caoc O'Learyre, közkedvelt, de emberpróbáló szavalódarab, szegény John Casey írta egyébként, színtiszta költészet a maga szerény keretei között. Egyik se a szökevény asszonyról szól, aki visszatér, bármilyen szerelem láncolja is a távollevőhöz. Az arc az ablakban! Képzeljük csak el a megdöbbenését, mikor végre célhoz ér, és a tragikus igazság feldereng jobbik felét illetőleg, legszentebb érzéseit romba döntvén. Nem vártál, de én visszajöttem hozzád, hogy veled maradjak, és újrakezdjük

az életet. Magában ül a nő, szalmaözvegyen, ugyanannál a kandallónál. Halottnak hisz. Hullámok bölcsője ringatja testem. És ott ül Bamba vagy Bódog bácsi, a körülményektől függően, a Korona és Horgony kocsmárosa, ingujjban, és hagymás hátszínt eszik. Az apának nem tolnak széket. Buu! A szél! Az asszony legfrissebb gyümölcse a térdén, *postmortem* csecsemő. Hopp, katona, hopp, hopp, hopp, almás pite és galopp! Hajtsuk meg fejünket az elkerülhetetlen előtt. Vágj jópofát hozzá! Maradok őszinte szeretettel megtört szívű férjed, D. B. Murphy.

A tengerész, akiről lerítt, hogy nem dublini illetőségű, e kéréssel fordult az egyik kocsishoz:

– Nincs nálad véletlen egy pofára való fölös bagó?

A megszólított kocsisnak véletlen nem volt, de a tulajdonos előkotort egy darab préselt dohányt a szögön lógó jobbik kabátjából, és az áhított holmi kézről kézre vándorolt.

– Köszönöm – mondta a tengerész.

Azzal a pofazacskójába helyezett egy darabot, rágni kezdte, és küzdelmes dadogással folytatta:

– Ma délelőtt tizenegykor kötöttünk ki. A *Rosevean* háromárbocossal Bridgewaterből. Téglával. Azért jelentkeztem, hogy áthozzon. Délután kifizettek. Itt az elbocsátásom. Látja? D. B. Murphy, szolg. alk. matr.

Az állítás bizonyításául kibonyolított az egyik belső zsebéből, és odaadott szomszédjainak egy ránézésre nem éppen tiszta, összehajtogatott iratot.

– Biztos jó sokat látott a világból – jegyezte meg a kocsmáros a pultra könyökölve.

– Hát – válaszolta a tengerész, miután meghányta-vetette a dolgot – körülhajókáztam ezt-azt, mióta elszegődtem. Megjártam a Vörös-tengert. Megjártam Kínát, Észak-Amerikát és Dél-Amerikát. Egyszer kalózok vettek üldözőbe bennünket. Láttam jéghegyeket dögivel, úszó jégtáblákat. Voltam Stockholmban és a Fekete-tengeren, láttam a Dardanellákat Dalton kapitány parancsnoksága alatt, akinél belevalóbb ember sose süllyesztett hajót. Láttam Oroszországot. *Goszpodi pomilju*, így imádkozik az orosz.

– Sok fura dolgot látott, le merem fogadni – szólt közbe egy kocsis.

– Szó se róla – mondta a tengerész félig rágott bagóját félrekalauzolva –, mindenféle fura dolgokat láttam, jót is, rosszat is. Láttam krokodilust, amelyik úgy elharapta a horgonyt, mint én ezt a bagót itt ni.

Kiszedte szájából a péppé rágott bagót, majd elhelyezte két fogsora közé, és ragadozó módra beleharapott.

– Krakk. Pont így. Emberevőket meg Peruban láttam, hullákat esznek és lómájat. Ide nézzetek. Ezek azok. Egy barátom küldte.

Kikotort egy képes levelezőlapot a belső zsebéből, mely, úgy tetszett, afféle irattárul szolgált, és átlökte az asztalon. A nyomtatás ezt tanúsította: *Choza de Indios. Béni, Bolívia*.

Mindnyájuk figyelme a közszemlére tett jelenetre irányult, bennszülött asszonyok csoportja csíkos ágyékkötőben, guggolva szoptattak, pislogtak, csúnyán néztek, aludtak egy rakás gyerek között (ha nem volt húsz, hát egy se) fonott kalyibák előtt.

– Reggeltől estig kokát rágnak – tette hozzá a közlékeny tengeri medve. – A gyomruk ráspoly. Levágják a csöcsüket, ha mán nem bírnak szülni. Látjátok, ahogy tökmeztelenül a döglött ló máját eszik nyersen?

A képeslap percekig, ha ugyan nem tovább állt a zöldfülűek érdeklődésének középpontjában.

– Tudják, hogy lehet távol tartani őket? – kérdezte a társaságot. Mivel senki se állt elő a véleményével, hunyorított egyet, és maga felelt:

– Üveggel. Attól frászt kapnak. Üveggel.

Mr. Bloom a meglepetés minden látható jele nélkül, észrevétlenül megfordította a lapot, hogy megvizsgálja a részben elmosódott címzést és bélyeget. Ez állt rajta: *Tarjeta Postal. Señor A. Boudin, Galeria Becche, Santiago, Chile.* És egy fél szó szöveg sem volt rajta, mint arra külön is felfigyelt.

Noha nem hitte el fenntartás nélkül az imént hallott szenzációhajhász mesét (és ha már erről van szó azt a tojáspufogtató ügyletet sem vette be Tell Vilmos és a *Maritaná*ból való Lazarillo-Don Cesar de Bazan incidens dacára sem amikor is az előbbi golyója keresztülfúrja az utóbbi kalapját) mivelhogy néminemű ellentmondást fedezett fel a név (feltéve hogy igazi nevén mutatkozott be és nem hajózott hamis lobogó alatt miután száznyolcvan fokos fordulatot vett valahol) és a küldemény fiktív címzettje között minek következtében gyanú kezdett keblében szárba szökkenni barátunk *bona fides*ét illetően mindazonáltal az eset emlékeztette egy évek óta táplált vágyára amelyet egy szép napon valóra szeretne váltani valamelyik szerdán vagy szombaton, hogy a tengeren utazzék Londonba nem mintha ezzel azt akarnók sejtetni hogy messze földeket bejárt ember volna korántsem de szíve mélyén mégis született kalandor volt noha a sors iróniája folytán a szárazföld vonzásában maradt ha ugyan a holyheadi kirándulást amely a leghosszabb útja volt, nem lehet úgy tekinteni mint. Martin Cunningham

mondogatta, hogy szerez ingyenjegyet Eganen keresztül, de valami átkozott akadály minduntalan közbejött, és végeredményben a terv füstbe ment. De még ha az ember le is szurkolja a szükséges összeget, vállalván a kockázatot, nem is volna túl drága, amennyiben a *budget*-ből kitelik, nem több pár guinea-nél, ahhoz képest, hogy az útiköltség Mullingarba, ahová menni szándékozott, öt shilling hat oda-vissza. A kirándulás jót tenne az egészségének az ózondús levegő okán, és egyéb szempontokból is kellemes volna, különösen ha az embernek huncutkodik a mája, megnézhetné útközben a különböző híres helyeket, Plymouth, Falmouth, Southampton és a többi, és végezetül a nagy metropolisz látványosságai között tett tanulságos séta, modern Babilonunk látványa koronázhatná, kétségkívül bámulatos fejlődésnek lenne szemtanúja, mindjárt ott van a Tower, az Abbey, a Park Lane gazdagsága, felfrissíthetné velük ismeretségét. És eszébe jutott még egy dolog ami egyáltalán nem tűnt rossz ötletnek, tudniillik ott helyben körülnézve utánanézhetne, nem lehetne-e összehozni egy szép kis nyári hangversenykörutat, érintve a leghíresebb fürdőhelyeket. Margate-et a közös stranddal, első osztályú termálfürdőkkel és gyógyforrásokkal, Eastbourne, Scarborough, Margate, és így tovább, a bájos Bournemoutht, a Csatorna-szigeteket és más tetszetős helyeket, ami igen jól megtérülhet. Persze nem valami szedett-vedett társasággal vagy helybéli dalos pacsirtákkal, lásd a Mrs. C. P. M'Coy-típust, add kölcsön a bőröndödet küldöm a vonatjegyet. Nem, ide csúcsteljesítmény kell, csupa sztár, csupa ír együttes, a Tweedy-Flower nagyopera-társulat, törvényes hitvese mint primadonna, az Elster Grimes és a Moody-Manners ellenlábasaként, pofonegyszerű, biztos siker, már ha volna valaki, aki beharangozná a helyi lapokban, akiben van lendület és képes a háttérből egyengetni az utat, és így össze lehetne kötni a hasznosat a kellemessel. De ki lenne az? Ez volt a bökkenő.

Továbbá, bár ebben nem volt olyan biztos, az a gondolata támadt, hogy micsoda lehetőségek nyílnának azáltal, ha új hajóútvonalakat nyitnának, haladva a korral, a Fishguard-Rosslare útvonal *à propos*-ján, ami már vita tárgyát képezte, s most újra terítékre került a sóhivatalokban, süket dumák, elnapolások és bürokratikus kérődzések szokásos adagolásával, nagy adag ostobasággal és meddő maradisággal körítve. Tagadhatatlan, hogy ritka nagy teret kaphatna a kezdeményező és vállalkozó szellem, hogy a köznép utazási szükségleteit kielégítse, az átlagemberét, értsd Smithek, Brownok és Tsaik.

Igazán sajnálatos dolog, sőt első ránézésre képtelenség is, s nem kis szégyene önelégült társadalmunknak, hogy az átlagember, mikor a szervezetének felfrissülésre volna szüksége, pár rongyos font miatt ne ismerhessen meg többet a világból ahol él, hanem attól fogva hogy sárbaragadt urammal frigyre léptem, be legyek kasztlizva. Elvégre is az ördög vigye el, épp elég bő tizenegy hónapig gürcölni, megérdemelnék a levegőváltozást legalább nyárára a városi taposómalom után, mikor Természet Anyánk legpompásabb ruházatában jelenik meg előttünk, ami nem jelent mást, mint egy új életkoncessziót. Hasonló ragyogó lehetőségek vannak a nyaralók számára hazánk szigetén is, pompás ligetek, ahol megifjodhat az ember, melyek látnivalók légióját és frissítő felüdülést biztosítanak az egész szervezet számára Dublinban és a Dublint környező festői vidékeken, ott van például Poulaphouca, ahova helyiérdekű gőzös jár, vagy még távolabb a világ zajától Wicklow-ban, amelyet méltán neveznek Írország kertjének, eszményi környezet nyugdíjas biciklistáknak mindaddig, amíg nem zuhog, illetve Donegal vadregényes tájain, ahol, ha igaz amit mesélnek, elképesztően bámulatos a *coup d'oeil*, bár ez az utóbb megnevezett táj nem könnyen megközelíthető, úgyhogy az oda özönlő látogatók száma még nem olyan magas, mint amilyen lehetne, ha figyelembe vesszük, hogy mennyit nyerhet vele az ember, viszont ott van Howth az ő történelmi és egyéb emlékeivel, Selymes Tamás, Grace O'Malley, IV. György, rododendronok több száz láb magasságban a tengerszint fölött, a legkedvesebb kirándulóhelye különböző rendűeknek és rangúaknak, különösen tavasszal, mikor a fiatalság fantáziája, bár a halál itt is szedi az áldozatait a sziklákról való mélybezuhanások révén, tervszerűen vagy véletlenül, mellesleg általában akkor, ha valaki bal lábbal kelt fel, és mindössze negyedórányi út az Oszloptól. Persze, mert a modern turisztika ma még úgymond gyerekcipőben jár, és a szálláslehetőségek sem a legfényesebbek. Érdemes volna a mélyére hatolni, úgy tetszett, puszta kíváncsiságtól indíttatva, hogy vajon a forgalom szüli-e az utakat vagy fordítva, vagy valójában mind a kettő egyszerre. Visszafordította a lapot a másik oldalára, és továbbadta Stephennek.

– Láttam egyszer egy kínait – folytatta az elszánt elbeszélő –, apró golyócskái voltak gittből vagy miből, beletette a vízbe, és kinyíltak, és minden golyócska valami más lett. Az egyik hajó, a másik egy ház, a harmadik virág. Patkányt főz az ember levesébe – tette hozzá étvágygerjesztően –, ilyen a kínai.

Lehetséges, hogy a világjáró kétséget látott a hallgatóság arcán, így kalandjaira szorítkozva folytatta:

– Aztán meg láttam egy pofát Triesztben, egy olasz vagány ölte meg. Kés a hátában. Épp ilyen.

Beszéd közben elővett egy veszedelmesnek látszó bicskát, tökéletes összhangban jellemével, és a döfést utánozva feltartotta.

– Egy döngetőben két csempész be akarta ugratni egymást. Pofa elbújik az ajtó mögött, hirtelen előugrik a másik háta mögül. Így! *Készülj fel, találkozol az Isteneddel, mondja. Zutty.* Tökig benyomta a kést a hátába.

Karikás szemeit álmosan jártatta körbe, szinte beléjük fojtva a kérdéseket, ha esetleg valakinek eszébe jutott volna véletlenül, hogy bátorkodjon.

– Jó kis acél – ismételte meg, iszonyatos *stilettójá*t vizsgálgatva.

Az ördögi *dénouement* után, melytől a legkeményebb fickó is hideglelést kapott volna, bicskáját bekattintotta és elsüllyesztette előbbi helyére, a Rémségek Kamarájába, azazhogy a zsebébe.

– Nagymesterei azok a pengének – mondta valaki, aki szemmel láthatóan a sötétben tapogatózott, valamennyiük épülésére. – Ezért gondolták, hogy a Parkban a gyilkosságokat nem a Legyőzhetetlenek követték el, hanem külföldiek, mert kést használtak.

Erre a közbevetésre, mely nyilvánvalóan a boldog tudatlanság szellemében fogant, Mr. B. és Stephen a maguk különös módján önkéntelenül jelentőségteljesen összenéztek, az *entre nous* szigorúan szertartásos csendjében, majd arrafelé lestek, ahol Kecskenyúzó, *alias* a tulaj, füle botját se mozdítva, valami folyadékot lötyögtetett ki forralómicsodájából. Kifürkészhetetlen arca műremek volt. Író tollára váró tökéletes tanulmány, mindenesetre úgy tetszett, mukkot sem ért az egészből. Mókás, nagyon!

Erre aránylag hosszú szünet következett. Egy pasas hol lanyhán, hol nekibuzdulva kávéfoltos esti lapot olvasgatott, egy másik a képeslapot nézegette a bennszülöttekkel *choza de*, a harmadik a tengerjáró elbocsátó levelét. Ami személy szerint Mr. Bloomot illette, mélán elmerengett. Élénken visszaemlékezett az említett eseményekre, mintha csak tegnap történtek volna, nem pedig két évtizeddel azelőtt, a földkérdés körüli forrongások idején, amikor szinte viharként söpört végig a civilizált világon a hír, képletesen szólva, a nyolcvanas évek elején, pontosan nyolcvanegyben, amikor tizenötödik évébe lépett.

– Hé, főnök – törte meg a csöndet a tengerész. – Adja csak vissza a dokumentet.

Miután a felszólítás meghozta a kívánt eredményt, egy mozdulattal karma közé kaparintotta a papírokat.

– Látta a gibraltári sziklát? – érdeklődött Mr. Bloom.

A tengerész fintorogva rágta a bagót, amit igennek, bizonynak, meg nemnek is lehetett venni.

– Ah, szóval azt is érintette – folytatta Mr. Bloom –, Európa csücskét. – Gondolván, hogy igen, abban a reményben, hátha a világjárónak lesz valami emlékeznivalója, de nemigen volt, csak egy adag bagólét sercintett a fűrészporba, és unott haraggal megrázta fejét.

– Melyik évben lehetett ez? – kérdezősködött Mr. B. – A hajókra emlékszik?

Soi-disant tengerészünk súlyos-éhesen kérődzött egy sort, mielőtt felelt volna.

– Eddig vagyok már a tengeri sziklákkal – mondta – és a vitorlásokkal meg a gőzösökkel. És az örökös sózott vackokkal.

Szemmel láthatólag kimerülten elhallgatott. Faggatója, mivel belátta, hogy ilyen dörzsölt vén rókából aligha fog kihúzni bármit is, gondolatban elkalandozott, hogy milyen mérhetetlen terjedelmű víz borítja a földet, hogy mást ne mondjunk, a térképre vetett felületes pillantás is nyilvánvalóvá teszi, hogy felszínének háromnegyed részét teljesen víz borítja, és ennek fényében teljesen megértette, mekkora hatalom a tengerek urának lenni. Nem egy alkalommal, tucatszor legalább, Dollymount közelében, a North Bullnál megfigyelt egy kiérdemesült vén tengeri medvét, láthatólag számkivetetten ült ott, szokás szerint fönn a falon, közel a nem kimondottan jóillatú vízhez, azt bámulta üres tekintettel, az meg őt, új liget friss rétjéről álmodozva, ahogy valaki valahol megénekelte. Ő pedig elcsodálkozott, vajon miért. Talán megpróbálta maga megfejteni a titkát, miközben az antipódusok meg miegymás között evickélt le s föl, árkon-bokron át, vagyis bokron nem igazán, kihíva a sorsot. És közben húszat lehet tenni bátran nulla ellen, hogy valójában nincs is semmiféle titka. Mindazonáltal, anélkül, hogy az ember teljesen belemerülne a kérdés *nuance*-aiba megmarad az az ékesen szóló tény hogy ott a tenger teljes fenségében és a dolgok természete szerint valakinek csak kell rajta hajóznia is istent kísértve noha ez is csak azt mutatja mennyire igyekeznek az emberek az ilyen koloncot más nyakába varrni mint a pokol gondolatát meg a lottót meg a biztosítást ami mind egy

és ugyanazon elv alapján működik úgyhogy már csak ezért is ha nem másért a Mentőcsónak Vasárnap a legdicséretreméltóbb intézmény, melyért a köznép, tekintet nélkül arra, hol lakik, tengerparton vagy a belső területeken, a körülményektől függően, amennyiben megértette a dolog lényegét, csak hálát adhat, miként azért is hogy vannak kikötőfelvigyázók és parti őrség, akik az árbocon csüngve vágnak neki az elemek viharának, legyen tél vagy nyár, mikor a kötelesség szólítja őket, mert *ír hazánk számít reá,* hogy minden fia satöbbi, pedig borzalmas időket élnek télidőben, nem szólva az ír jelzőfényekről, mint például a Kish meg a többi, bármelyik pillanatban felborulhatnak, amit egyszer körülhajózott a lányával igencsak hullámborzoló, hogy ne mondjuk, viharos időjárási viszonyok közepette.

– Volt egy pofa, az velem járta a tengereket a *Világjáró*n, vén tengeri fóka, maga is világjáró – folytatta. – Lemaradt valamelyik kikötőben, és könnyű munka után nézett, lakáj lett egy uraságnál, hat fontot kapott egy hónapra. Ez a nadrág, ami rajtam van, az övé volt, és adott egy viharkabátot is meg ezt a bicsakot. Én se vetnék meg egy ilyen munkát, egy kis borotválás, egy kis porolás. Utálok összevissza kóborogni. Oszt itt van ni, a fiam, Danny, elszökött hazulról valami hajóra, pedig az anyja beszerezte egy corki rövidárushoz, könnyen megkereshetné a kenyerét.

– Hány éves a gyerek? – érdeklődött az egyik hallgató, aki egyébként oldalról nézve némileg hasonlított Henry Campbellhez, a városi főjegyzőhöz, persze a hivatal emésztő gondjai nélkül, nomeg mosdatlanul, ágrólszakadt külsővel, orrnyúlványán túladagolt orrpírral.

– Hogy mennyi? – felelte a tengerész lassú meglepetéssel. – A fiam? A Danny? Megvan mán vagy tizennyolc, ha jól számolom.

A skibbereeni családapa feltépte szürkének piszkos ingét a két kezével, és mellét vakargatta, melyen kínai tussal tetovált ábra volt látható, igyekezete szerint horgony.

– Tetű, az aztán volt azon a bridgewateri szálláson – jegyezte meg. – Úgy éljek. Meg kell mosakodjak holnap vagy holnapután. Ezek a fekete férgek, ezeket utálom. Utálom a piszok fajtájukat, kiszívják a vérit az embernek az utolsó cseppig, én mondom.

Látván, hogy mindnyájan a keblére szegezik tekintetüket, ingét az érdeklődés irányában kétfelé húzta, úgyhogy a tengerészek reményének és menedékének századok megszentelte jelképe fölött láthatóvá vált a 16-os szám és egy fiatalember profilja, aki meglehetősen barátságtalannak mutatkozott.

– Tetoválás – magyarázta a kiállító. – Akkor készült, mikor Odessza közelében vesztegeltünk a Fekete-tengeren Dalton kapitány parancsnoksága alatt. Egy pofa csinálta, egy Antonio nevezetű. Itt van ő is, görög.

– Nagyon fáj, mikor csinálják? – kérdezte valaki a tengerésztől.

A tengerek hőse azonban elmerült abban, hogy begyűjtse. Valahol a szőr közt. Szétnyomja vagy.

– Ide nézzenek – mondta, Antonióra mutatva. – Itt szidja a másodkapitányt. És most – tette hozzá – ugyanaz a fickó – összecsípte a bőrét két ujjával, nyilván begyakorolt trükk – röhög egy viccen.

És igaz, ami igaz, az Antoniónak nevezett fiatalember zabos képe egyszerre mintha vigyorgást erőltetett volna magára, és a váratlan furcsaság mindenki leplezetlen csodálkozására szolgált, beleértve Kecske-nyúzót, aki ez alkalommal áthajolt a pulton.

– Bizonyám! – sóhajtott a tengerész, lenézve férfias mellkasára. – Ő is odalett. Cápák falták fel. Bizonyám, bizonyám.

Elengedte a bőrét, és a profil visszatért az előbbi alapállapotába.

– Csinos munka – állapította meg egy rakodómunkás.

– Hát az a szám mit jelent? – érdeklődött a második számú csavargó.

– Elevenen falták fel? – kérdezte egy harmadik a tengerésztől.

– Bizonyám, bizonyám – sóhajtott újból az utóbbi illető most kissé derűsebben, a szám iránt érdeklődőnek vetett rövid lejáratú félmosolyfélével. – Görög volt az istenadta.

Majd némi akasztófahumorral hozzátette, tekintettel állítólagos végére:

– *Antonio, ha tovább kitart*

Nem egyedül űzném az ipart.

Egy utcanő kimázolt és elgyötört arca sandított be az ajtón ferde fekete szalmakalapja alól a felderítés kézzelfogható szándékával, hogy hogyan hajthatna némi vizet a malmára. Mr. Bloom jóformán azt se tudta, merre nézzen, azonnal félrefordult feldúltan, de látszólag megőrizve nyugalmát, és felvéve az asztalról az Abbey Street-i sajtótermék rózsaszín lapját, amit a kocsis, ha az volt, félredobott, szóval felvette és elnézte a rózsaszín lapot, de miért is rózsaszín. Indítóoka az volt, hogy első pillantásra felismerte az ajtóban ugyanazt az arcot, melyet futólag látott azon a délutánon az Ormond Quayn, nevezetesen azt a félhülye utcai nőszemélyt, aki tudta, hogy a barna kosztümös hölgy (Mrs. B.) magával vót, és rimánkodott, adjon valami mosnivalót. De hát miért éppen mosnivalót, nem is egészen világos, mi az, az ember mosnivalója? Őszintesége mégis arra ösztökélte, hogy megvallja, ő

mosta felesége alsóneműjét a Holles Streeten, ha piszkos volt, és a nők is mosnák és mossák is a férfi hasonló ruhadarabjait Bewley and Draper vegytintás kezdőbetűivel (vagyis Mollyéban ez volt), mármint ha igazán szeretik a férfit, ha szeretsz, szeresd a szennyes ingem is. Viszont, e pillanatban, mikor tűkön ült, sokkal inkább vágyódott a nő távozására, mint szolgálataira, így valóságos megváltás volt számára, mikor a tulaj durván intett neki, hogy eriggyen a fenébe. Az *Evening Telegraph* széle mellett futó pillantást vetett a nő arcára ott az ajtónyílás széle mellett, dermedt eszelős vigyoráról lerítt, hogy azt se tudja, hol van, ahogy egy darabig látható élvezettel szemlélte a bámészkodók csoportját Murphy Kapitány tengerészeti mellkasa körül, s már ott se volt.

– A vén csatahajó – jegyezte meg a tulajdonos.

– Fel nem foghatom – fordult Mr, Bloom bizalmasan Stephenhez –, orvostudományi szempontból nézve tudniillik, hogy hogy van bőr a képén egy ilyen nyomorult teremtésnek, mint ez itt, egyenesen a nemibeteggondozóból, csak úgy dűl belőle a betegség bűze, leszólítani valakit, vagy hogy épeszű ember, ha az egészsége számít valamit. Szerencsétlen teremtés! Persze biztos egy férfi felelős az állapotáért. Persze, akárki legyen is az oka, azért...

Stephen észre se vette a nőt, vállat vont, miközben ennyit jegyzett csak meg:

– Ebben az országban az emberek sokkal több mindent bocsátanak áruba, mint amije ennek a nőnek valaha is volt, és óriási üzleteket csinálnak. Ne féljetek azoktól, akik a testet bocsátják áruba, a lelket azonban nincs hatalmuk megvenni. Ez a nő rossz kereskedő. Drágán vesz, és olcsón ad.

Az idősebb férfi, aki semmilyen körülmények között sem volt agg-szüzes prüdériával vádolható, megállapította, milyen égbekiáltó botrány, aminek *instanter* véget kellene vetni, hogy az efféle nőszemélyek (távol álljon tőle minden aggszüzes finnyáskodás a témát illetőleg), bár létük amolyan szükséges rossz, a megfelelő hatóságok engedélye és rendszeres orvosi ellenőrzése nélkül tevékenykedjenek, minek ő, bátran mondhatja, mint *paterfamilias* a kezdet kezdetétől rendíthetetlen híve volt. Ha valaki zászlajára tűzné ezt az ügyet és alaposan kiteregetné, az minden érintettet maradandó jótéteményben részesítene.

– Ön mint jó katolikus – állapította meg –, ha test és lélek kérdéséről van szó, hisz a lélekben. Vagy az értelmet érti, az emberi elme hatalmát mint olyat, ami különbözik minden tárgytól, az asztaltól, mondjuk, vagy attól a

csészétől. Ebben én magam is hiszek, mert ezt szakemberek is megmagyarázták, mint a szürkeállomány tekervényeiből következőt. Másként hogy találhattak volna fel olyasmit, mint például a röntgensugár? Nincs igazam?

Ilyenformán sarokba szorítva, Stephen emlékezete emberfölötti erőfeszítéssel megpróbált összpontosítani és visszaemlékezni, mielőtt meg tudott szólalni:

– A legnagyobb tekintélyekre hivatkozva állítják, hogy a lélek egyszerű szubsztancia, ennélfogva romolhatatlan. Tudomásom szerint halhatatlan is lenne, hacsak az Első Ők meg nem semmisíthetné, s Ő, mint hallom, nagyon is képes számos egyéb csínytevései között ezt is megtenni, mivel a *corruptio per se* és a *corruptio per accidens* egyaránt ki van zárva az udvari etikettből.

Mr. Bloom tökéletesen magáévá tette a gondolatmenet sommázható velejét, bár misztikus fineszei mélységükben némileg túlszárnyalták evilági képzeletét, mégis úgy érezte, kötelessége kifogással élnie az egyszerű fogalmát illetően, és máris kontrázott:

– Egyszerű? Nem hiszem, hogy ez a megfelelő szó rá. Persze, elismerem, van benne némi igaza, az ember hébe-hóba belebotlik egy egyszerű lélekbe. De arra akarok kilyukadni, hogy az egy dolog, hogy valaki feltalál valamit, mint például Röntgen azokat a sugarakat, vagy Edison a teleszkópot, bár azt hiszem, az még őelőtte volt, még Galilei, úgy értem, és ugyanez áll például az olyan óriási horderejű természeti jelenségek törvényeire, mint az elektromosság, az viszont már egészen más tészta, ha valaki azt mondja, hogy hisz egy természetfölötti Isten létezésében.

– Ó, ami ezt illeti – leckéztette Stephen –, ez végérvényesen be van bizonyítva a Szentírás legközismertebb passzusaiban, nem is beszélve a közvetett bizonyítékokról.

Persze e kényes ponton a vitatkozók, szöges ellentétben mind műveltség, mind más egyéb szempontból, a korkülönbségről nem is beszélve, véleménye összecsapott.

– Bebizonyítva? – vetette ellen az életben tapasztaltabb hitetlenkedő mosollyal, eredeti feltevéséhez ragaszkodva. – Ebben én nem volnék olyan biztos. Ez felfogás kérdése. Ki így, ki úgy. És bár nem akarnám a szektarianizmus aspektusát belerángatni az ügybe, engedje meg, hogy *in toto* ellentmondjak önnek. Meggyőződésem szerint, ha lehetek önnel nyíltan őszinte, azok a passzusok valódi hamisítványok egytől egyig, valószínűleg a szerzetesek csempészték bele, vagy ez is olyan, mint nemzeti költőnk nagy

talánya, hogy igazában ki is írta, mint például a Hamletet. Bacon, hiszen önnek ezt, aki százszorta jobban ismeri Shakespeare-t, mint én, fölösleges is mondanom. Egyébiránt, nem inna egy kortyot a kávéból? Majd én megkavarom. És egyen egy falatot ebből a zsömléből. Mintha világjárónk téglarakományából volna, álcázva. De hát nem adhat senki mást, mint amije van. Na! Csak egy harapást.

– Nem bírok – igyekezett Stephen kitérni, agyberendezéséből e pillanatban többre nem telvén.

A kákán csomót keresésnek közmondásosán semmi értelme, úgyhogy Mr. Bloom helyesnek látta, ha felkeveri, vagy legalább is megpróbálja felkeverni a csomóba ragadt cukrot a csésze fenekéről, és már majdhogynem keserűen a Coffee Palace-ra és (jövedelmező) antialkoholista hűhójára gondolt. Tagadhatatlan, hogy a cél igen nemes és vitán felül üdvös vállalkozás, az ilyen betérők, mint például ahol most vagyunk éppen, az absztinencia szellemében működnek éjjeli csavargók számára, hangversenyek, előadóestek és hasznos ismeretterjesztő előadások szakképzett előadókkal (belépés ingyenes) az alsóbb néposztályok üdvére. Másrészről igen élénk és éppoly kínos emléke maradt, hogy feleségének, Madam Marion Tweedynek, akinek tehetsége egy ponton összefonódott a mozgalommal, igen szerény tiszteletdíjat fizettek a zongorajátékáért. Az alapeszme, erről a leghatározottabban meg volt győződve, jó cselekedet, tisztes haszon, konkurenciáról amúgy sem lévén szó. Mérgező rézszulfátot találtak, S04-et vagy valami ehhez hasonlót, olvasta valahol, egy olcsó étkezdében, de most nem emlékezett, mikor és hol, a sárgaborsóban. Annyi biztos, hogy a felügyelet, minden tápanyag orvosi felülvizsgálata elengedhetetlenül szükséges, feltehetően éppen a szakorvosi véleményezés következtében lett olyan népszerű a dr. Tibble-féle Vi-kakaó.

– Na, most próbálja meg – kísérelte meg újra, miután a kávét megkavarta.

Stephen, miután rászánta magát, hogy mindenesetre legalább megkóstolja, felemelte a barna tócsából kicuppanó nehéz bögrét és kortyolt egyet a förtelmes folyadékból.

– Mégis valami tápláló étel – buzdította jó szelleme –, makacs híve vagyok a tápláló ételeknek, korántsem a torkosság okán, hanem kizárólag mert a szabályos időközökben végzett étkezés a *sine qua non*ja bármiféle rendes munkának, akár fizikai, akár szellemi. Több tápláló ételt kell magához vennie. Meglátja, más emberként fogja látni a világot.

– Folyadékot, azt tudok enni – mondta Stephen. – Viszont lekötelezne, ha eltenné onnan azt a kést. Nem bírok a hegyére nézni. A római történelemre emlékeztet.

Mr. Bloom abban a pillanatban teljesítette óhaját, és odébb tolta a kifogásolt tárgyat, egy életlen, közönséges szarunyelű kést, melyen laikus szemnek semmi, kivált római vagy antik jelleg nem volt felfedezhető, miközben megfigyelte, hogy a legkevésbé szembeötlő pontja pont a hegye volt.

– Közös barátunk történetei pont olyanok, mint ő maga – jegyezte meg Mr. Bloom, a kések *à propos*-ján, *confidante sotto voce*. – Talán azt hiszi, hogy igaziak? Vég nélkül tudná a meséit szövögetni egész éjjel, és hazudna, mint a vízfolyás. Nézzen csak rá.

De azért mégis noha a szeme már majd leragadt az álmosságtól és a tengerek szelétől az élet tele volt borzalmas dolgok és véletlen összjátékok tömkelegével és még éppen elképzelhető lett volna hogy nem koholmány az egész bár az is kétségtelen hogy első hallásra nem sok valószínűség rejlett a zagyvalékban amit eléjük tárt és nem is lehetett a legszigorúbb értelemben szentírásnak venni.

Közben tetőtől talpig aggályosan felbecsülte ezt a szemben ülő személyt, már az első perctől kezdve, hogy szeme rátévedt, és szabályosan sherlockholmizálta. Noha jól tartja magát a pasas, sőt mondhatni keményen, leszámítva, hogy némi hajlamot árult el a kopaszodás iránt, van valami talmi a pofaberendezésében, ami azt sugallta, hogy most szabadult, és az embernek igazán nem kellett a végsőkig feszítenie a képzeletét, hogy az ilyen fura kinézetű hazajáró lelket a kényszermunkások és a kőtörő rabok konfraternitásába sorozza. Az is lehet, hogy ő tette el láb alól a pasast, feltéve, hogy maga-elkövette tettet mesélt el, mint ahogy sokan teszik, mikor másokról beszélnek, szóval hogy ő maga ölte meg őt, majd négy-öt kedélyes évet lehúzott sötétzárkában, nem is beszélve az Antonio névre hallgató szereplőről (semmi köze a nemzeti költőnk tollából született, ugyanerre a névre hallgató drámai szereplőhöz), aki bűneiért a fentebb leírt melodramatikus modorban meglakolt. Másrészről viszont az is lehet, hogy egyszerűen csak blöfföl, ami megbocsátható gyengeség részéről, mikor olyan minősíthetetlen balekokkal hozta össze itt a sors, dublini polgárokkal, mint ezek a konfliskocsisok, akik ki vannak éhezve messzi országokról szóló históriákra, és bármelyik távoli vizeket megjárt vén tengerészt arra csábítanák, hogy a Hesperus kétárbocosról meg miegymásról szóló meséivel

túllőjön a célon. És végtére is, azok a hazugságok, amiket egy pofa magáról gyárt, a közmondásos nyomába sem érnek azoknak a bődületes baromságoknak, amelyeket mások hordanak össze róla.

– Megjegyzem, én egy szóval se állítom, hogy mindez pusztán kitaláció – folytatta. – Hasonló történetekkel, ha nem is gyakran, alkalomadtán mégis találkozunk. Óriások, na az már távolról sem ugyanaz. Az tényleg ritkaság. Marcella a törpe királynő. A Henry Street-i panoptikumban magam láttam egypár úgynevezett aztékot, törökülésben ültek, és ha megszakadtak, se bírták kiegyenesíteni a lábukat, mert azok az izmok ott, érti – folytatta társa lábán körvonalazva az ízületeket – vagy minek is hívják őket, a jobb térd mögött teljesen elsorvadtak, amint így ültek ilyen sokáig bénán, miközben istenekként imádták őket. Na, itt egy példa megint az egyszerű lelkekre.

Mindamellett, visszatérve Szinbád barátunkra és hátborzongató kalandjaira (aki Ludvigra *alias* Ledwidge-re emlékeztette, mikor a Gaiety Színház deszkáin lépett fel a *Bolygó hollandi*ban Michael Gunn igazgatása alatt, döbbenetes siker volt, csodálói csapatostul hódoltak előtte, csak úgy tódultak, hogy hallhassák, noha a színpadon a kísértet- vagy bármilyen más hajók általában laposnak tűntek, éppígy a vonatok), el kellett ismernie, hogy lényegileg semmi lehetetlent nem mesélt. Épp ellenkezőleg az a bizonyos hátbadöfés-mozzanat teljesen ráillett azokra a taljánokra noha őszintén be kellett vallania azt is hogy a fagylaltárus és rántotthalasfajta nem is beszélve a rósejbnisekről és más hasonlókról ott a Coombe közelében az olasz negyedben mind józan, szorgalmas tisztességesen dolgozó emberek csak talán kissé hajlamosak éjféli vadászkirándulásokra hogy másnap a mások tulajdonát képező, ártatlan és hasznos, egerészeti hitvallású háziállatokból bő mártásban az *obligatoire* fokhagymával megfőzhessék ízletes ételüket és azt szép csendben az olcsóságról nem is beszélve elfogyaszthassák.

– A spanyolok például – folytatta –, szenvedélyes temperamentumok, pokolian hevesek, hajlanak rá, hogy maguk vegyék kezükbe az igazságszolgáltatást, az ember még észbe kapni se ért rá és már nyugalomba is küldték a tőrükkel, amit hastájékon hordanak. A nagy meleg az oka, az éghajlat általában. Az én feleségem, hogy úgy mondjam, spanyol, félig az mármint. Valójában spanyol állampolgárságra is tarthatna igényt, ha éppen akarná, hiszen (gyakorlatilag) Spanyolországban született, vagyis Gibraltárban. A spanyol fajta kiütközik rajta. Sötét bőrű, barna, fekete hajú. Ami engem illet, megvagyok győződve, hogy az éghajlat határozza meg a jellemet. Ezért kérdeztem, hogy maga olaszul írja-e a költeményeit.

– Azoknak a temperamentumoknak, akikkel az ajtóban találkoztunk – vetette közbe Stephen –, tíz shilling szította fel a szenvedélyét. *Roberto ruba roba sua.*

– Ahogy mondja – helyeselt Mr. Bloom.

– Meg aztán – bámult maga elé Stephen, magához vagy valami láthatatlan hallgatósághoz intézve szavait – itt van Dante szenvedélyessége és az egyenlő szárú háromszög, Miss Portinari, akibe szerelmes lett, és Leonardo és San Tommaso Mastino.

– A vérükben van – helyeselt mohón Mr. Bloom. – Megmosdanak a nap vérében. A véletlenek összjátéka, hogy épp a Kildare Street-i Múzeumban voltam ma, röviddel találkozásunk előtt, ha így nevezhetem a dolgot, és elnézegettem azokat az antik szobrokat. A csípők és mellek csodálatos arányait. Ilyenfajta nőkbe nemigen botlik az ember nálunk. Tisztelet egypár ritka kivételnek. Csinosakba igen, vonzókba bizonyos értelemben, de amiről én beszélek, az az igazán nőies forma. Legtöbbjüknek egyébként sincs sejtelme az ízléses öltözködésről, ami pedig nagymértékben fokozza egy nő természetes szépségét, mondjanak az emberek, amit akarnak. Ráncos harisnyák, lehet, hogy ez az én heppem, megengedem, de utálom a látványát is.

Közben a többiek érdeklődése hervadozóban volt, és egyesek tengeri veszedelmekről kezdtek beszélgetni, ködbe veszett hajókról, összeütközésekről jéghegyekkel meg effélékről. Tengeri farkasunknak persze ehhez is megvolt a hozzátennivalója. Jó párszor megkerülte a Fokot, átvészelt egy monszunt, ez valamifajta szél a kínai tengeren, és a fergeteges vészekből, mondotta, vagy legalábbis ilyen értelemben nyilatkozott, egy dolog húzta ki, egy szent medália, az ő örök megmentője.

Így aztán a beszélgetés fonala tovább sodródott, míg el nem ért a Daunt's Rock melletti hajóroncshoz, annak a szerencsétlen norvég bárkának a roncsához, a neve pillanatnyilag senkinek sem jutott eszébe, míg a Henry Campbellhez nagyon hasonlító konfliskocsisnak végre mégiscsak beugrott: *Palme*, a booterstowni partnál. Egy évig csak erről beszélt a város (Albert William Quill különleges csiszoltságú eredeti verset írt remekbe az *Irish Times*ba erről a témáról), hogy vad hullámok csaptak át fölötte, az emberek egymás hegyén-hátán a parton, borzadálytól kővé dermedve. Aztán valaki mondott valamit a swansea-i *Lady Cairns* gőzhajó esetéről, amelyiknek a ködös időben nekiment az ellenkező irányból igyekvő *Mona*, és a teljes legénységgel a fedélzetén odaveszett. Nem nyújtottak segítséget. A kapitány,

a *Monáé*, azt mondta, attól félt, hogy az ütköző rekeszfala beszakad. Pedig úgy látszik, nem hatolt víz a belső részeibe.

E ponton a társalgás váratlan fordulatot vett. Mivel sürgősen meg kellett eresztenie a kötélzetet, a tengerész odahagyta helyét.

– Na, húzd be az eveződet, öregem – mondta a szomszédjának, aki éppen édes álomba kezdett merülni.

Majd indult lompos léptekkel, nehézkesen és lassan az ajtó felé, nehézkesen lelépett a betérőből kivezető egyetlen lépcsőfokon, majd kormánylapátját balra fordította. Míg azon volt hogy betájolja magát, Mr. Bloom, aki észrevette, hogy egy-egy flaskó feltehetőleg tengerészrum állt ki a két zsebéből, midőn felállt égő belsejének magános oltására, azt is látta, hogy az egyiket előveszi, kihúzza a dugót, illetőleg a kupakot csavarja le, és a flaskót ajkához illesztve nagyot húz belőle jóízű gurgulázással. Lankadatlan éberségű Bloom, aki élt a gyanúperrel, hogy a vén pojáca azon mesterkedik, hogy a női alakot öltött ellenpólus vonzását kövesse, akinek addigra szemmel láthatóan nyoma veszett, később csekély megerőltetéssel azt is látta, amint a tengerész, felfrissülve a rumpuncsinfúzió után, a Loop Line mellvédjét és gerendázatát bámulja meglehetősen elveszetten, ami természetes is volt, hiszen gyökeresen megváltozott és megjavult minden, mióta utoljára itt járt. Egy láthatatlan valaki vagy valakik elirányították egy férfivizeldéhez, melyhez hasonlóakat a Köztisztasági Hivatal e célból emeltetett szerte a városban, de kisvártatva a síri csendben a tengerész, nyilván nagyívben kitérve a célirányból, a közelben könnyített magán, amit azonmód jelzett aljvízének zajos loccsanása a kövezeten, alighanem felverve a bérkocsiállomáson egy lovat. Egy pata mindenesetre új talpalatot keresett az alvás után, és lószerszám csendült. A várostanács éjjeliőre a kokszkosár parazsa melletti őrbódéjában kissé megzavarva a zajtól, noha most ugyancsak le (vagy össze) volt törve, mégsem volt más, való igaz, mint a már korábban említett Gumley, voltaképpen az egyházközség eltartottja, jelenlegi állását minden emberi valószínűség szerint Pat Tobin révén kapta, mivel régi ismerőse volt, s az az emberbarátság szavának engedett, szóval az őr csoszogott, ténfergett ide-oda bódéjában, mielőtt tagjait Morpheus újból átölelte, valóban elképesztő példája a könyörtelen sors csapásának egy olyan fickón, aki a legtiszteletreméltóbb családból származott, egész életében a tisztes otthon kényelméhez szokott, és valamikor kerek száz font évi jövedelme volt, amit persze ez a virágvasárnapi szamár a szélrózsa minden irányában szórt szerteszét. És most itt áll minden erőtartalékát kimerítve,

pedig valaha az egész várost végigdorbézolta, egy rozsdás garas nélkül. Persze ivott, fölösleges is mondani, és ez ismét a régi erkölcsi tanulság irányába mutat, hiszen minden különösebb megerőltetés nélkül nagyszerű üzletet építhetett volna ki ha – és itt a nagy ha – megemberelte volna magát és legyőzte volna hajthatatlan hajlamát.

Közben valamennyien hangosan siránkoztak az ír hajózás hanyatlásán, mert mind a part menti, mind az óceáni forgalom lényegében ugyanarra a lapra tartozik. Egyetlen Palgrave-Murphy hajó futott csak ki az Alexandra dokkból, mást nem is bocsátottak vízre ez évben. A kikötők persze mind ott vannak a helyükön, csak hajó nem fut be.

– Roncsok és roncsolok – mondta a tulajdonos, aki nyilván *au fait* volt. Igazából azt szerette volna tudni, hogy annak a hajónak vajon miért kellett bumm, nekimenni a Galwayi-öböl egyetlen sziklájának, mikor a galwayi kikötő tervét már felvetette valami Mr. Worthington vagy valaki efféle, nem? Kérdezzétek meg a kapitányt, tanácsolta nekik, mivel kente meg az angol kormány a jól végzett napi munkáért John Lever kapitányt, a Lever Hajózási Vállalattól, azt kérdezzék meg.

– Hát nincs igazam, kapitány? – fordult a tengerészhez, aki visszatért privát piációjából és egyéb tetteinek mezejéről.

Az illető úriember kitűnő érzékkel kapta el a dallam vagy a dalszöveg végszavát, s elkezdett óbégatni kétségbe vonható muzikalitással, ám meglepő életkedvvel, valami matróznótát szekund- és terclépésekben. Mr. Bloom érzékeny fülei meghallották, amint valószínűleg bagóját köpte ki (és csakugyan), holott egy ideig bizonyára a markában raktározta, miközben italát fogyasztotta, és folyó ügyeit intézte, és most egy kicsit savanyúnak találta a szóban forgó tüzes víz után. Mindenesetre a sikeres piáció *cum* pisáció után beslattyogott a helyiségbe, ital légkörét bocsátva a *soirée*-ba és torkaszakadtából danolta, mint egy hajószakács fiához illik:

A kétszersült csak nyögvenyelve,
A hús meg sós, mint Lótné segge.
Ó, Johnny Lever!
Johnny Lever, ó!

Ekképpeni túláradása után rettenthetetlen mintapéldányunk annak rendje és módja szerint a szín közepébe kormányzott, és megtalálva helyét, inkább aláereszkedett, mintsem ráült a rendelkezésre álló alkalmatosságra.

Kecskenyúzó, feltéve, hogy ő volt ő, nyilván nem érdek nélkül szellőztette sérelmeit erélyes-erélytelen filippikában Írország természeti kincseit illetőleg, amit terjengős értekezésében úgy írt le, mint Isten teremtett világának legesleggazdagabbját, mely Angliát minden tekintetben felülmúlja, szénbányái kimeríthetetlenek, hatmillió font értékű disznót visznek ki évente, tízmillió értékű vajat és tojást, és minden kincsét Anglia szipolyozza ki, úgy megadóztatja a szegény népet, hogy arról kódul, és fölzabálja a legfinomabb húst a piacon, és ebben a szellemben hosszasan eregette még a felgyülemlett fáradt gőzt. A társalgás ennek megfelelőleg általános jelleget öltött, és mindannyian egyetértettek, hogy ez az igazság. Írország földjén minden megterem, állapította meg, hát nem ott van Everard ezredes, aki odalent Navanben dohányt termeszt. Hol van a világon az ír szalonnának párja? De eljön még a leszámolás napja, állapította meg *crescendo*, megalkuvást nem ismerő hangon, a társalgást kisajátítva, a büszke Anglia minden gazdagsága ellenére lakolni fog vétkeiért. Nagy lesz bukása, ekkora bukást még nem látott a világtörténelem. A németek és a japcsik is hozzászólnak majd a dologhoz, bizonygatta. A búrok voltak a vég kezdete. Az egész blöff-Anglia roskadozik már és Írország lesz a veszte. Írország az ő Achilles-sarka, és mindjárt el is magyarázta nekik Akhilleusz, a görög hős sebezhető pontját, amit hallgatósága azonnal fel is fogott, mert figyelmüket szinte lebilincselte, ahogy a vonatkozó inat a bakancsán szemléltette. Tanácsa így szólt minden élő írnek: maradjanak szülőföldjükön, dolgozzanak Írországért, éljenek Írországért. Írország, ahogy Parnell mondta, egyetlen fiát sem nélkülözheti.

Síri csönd kísérte *finálé*jának véghangzatát. A vízhatlan tengerész cseppet sem csüggedve hallgatta a félelmetes intelmeket.

– Odébb van még az, főnök – vágta oda ez a csiszolatlan gyémánt, mert kézzelfoghatóan felment benne a pumpa az imént elhangzott közhely hallatán.

Az Anglia végnapjainak és miegyebeknek szóló jeges zuhanyra a tulajdonos kissé visszakozott, de igazából mégsem engedett.

– Kik a legjobb katonák a hadseregben? – érdeklődött ingerülten az őszbe csavarodott hadastyán. – És a legjobb távolugrók és versenyfutók? És a legjobb tengernagyok és tábornokok? Erről beszéljünk!

– Példának okáért az írek – vágta rá az a konfliskocsis, amelyik ragyáitól eltekintve Campbellhez hasonlított.

– Ez az igazság – támasztotta alá az öreg tengeri medve. – A katolikus ír paraszt. A birodalmunk gerince. Ismerik Jem Mullinst?

Tiszteletben tartva az egyéni véleményt, mint akárkiét, a tulajdonos azért megjegyezte, hogy ő fütyül a birodalomra, a miénkre vagy az övére, és az ő szemében nem érdemli meg az ír nevet, aki azt szolgálja. Epésebb szavak kezdtek röpködni, mikor fokozódott a hangulat, s a két vitatkozó, fölösleges mondanunk, indulatában a hallgatóságához fellebbezett, akik érdeklődve figyelték a párviadalt, legalábbis amíg nem kerül sor sértésekre és pofonokra.

Évek hosszú során elraktározván bizalmas értesüléseit, Mr. Bloom erősen hajlott arra, hogy az ilyen javaslatot a hagymázas zagyvaság kategóriájába relegálja, annak függvényében, hogy beteljesedése oly cél-e, minőt óhajthat a kegyes, mivel tudatában volt annak a ténynek, hogy csatornán túli szomszédaik, ha csak nem nagyobb marhák, mint amilyennek tartotta őket, inkább takargatják, mint mutogatják hatalmukat. Ez is körülbelül ugyanannyit ér, mint az a bizonyos körökben hangoztatott légből kapott ötlet, hogy százmillió éven belül a testvérsziget széntartalékai kimerülnek, holott ha az idők folyamán kiderülne is, hogy valóban ez a leányzó fekvése, ő személy szerint csak annyit mondhat, hogy addig előre nem látható véletlenek tömkelege történhet ebben az ügyben, mindegyik egyformán döntő jelentőségű, ennélfogva tanácsos a közbeeső időben a legjobbat kihozni mindkét országból, még ha ég és föld választja is el őket egymástól. Másik apróság, de jellemző, a szajhák és inasok légyottjai, konyhanyelven szólva, eszébe juttatták, hogy az ír katonaság épp annyiszor küzdött Angliáért, mint Anglia ellen, pontosabban még többször. És kérdem, miért? Ezt a kis jelentet látva, melynek részese volt egyfelől a hatóságilag engedélyezett tulajdonos, aki a pletyka szerint a legendás Legyőzhetetlen Fitzharrisszel azonos, vagy az volt, másfelől meg a másik pasas, nyilván nagy svihák, nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy porhintés az egész, márminthogy előre el volt rendezve, legalábbis ha a szemlélő az emberi lélek tanulmányozója, bár mások semmit nem látnak a játékból. És ami a helyiség bérlőjét vagy gazdáját illeti, aki valószínűleg egyáltalában nem ama másik személy volt, ő (B.) óhatatlanul azt érezte, és teljes joggal, hogy az ilyeneket leghelyesebb, ha nagy ívben elkerüli az ember, ha csak nem hibbant meg teljesen, és privát életének aranyszabályává teszi, hogy ne is legyen semmi köze az olyanokhoz, akik másokat börtönbe juttatnak, mert mindig megvan az eshetősége, hogy felbukkan egy spicli, aki esküt téve a királynőre vagy

most már a királyra, bűntársai ellen vall, mint az a Denis vagy Peter Carey, aminek ő még a gondolatát is szívből megvetette. Mindettől eltekintve elvből elítélte a görbe utakat és a bűnözőket. És mégis, bár bűnözési hajlam a legkisebb mértékben sem vert fészket lelkében, az is tagadhatatlan, hogy bizonyos csodálatot érzett (szívében megmaradva annak, aki) az olyan férfiak iránt, akik kést, jéghideg acélt ragadnak a politikai meggyőződés bátorságával (bár ő személy szerint soha nem venne részt ilyesmiben), ugyanaz a cécó, mint a szerelmi vendetták odalenn délen, szerelmi kötelék okozta kötél általi halál, mikor a férj, szóváltásba keveredve az asszony kapcsolatát illetőleg a másik szerencsés halandóval (a férj tudniillik figyeltette a párt), gyakorta halálosan megsebzi imádott asszonyát annak párhuzamos posztnuptiális *liaison*ja miatt belémártva a kését, amíg csak Bloomnak eszébe nem jutott, hogy Fitz, gúnynevén Kecskeny, csak a kocsisa volt a merénylet tulajdonképpeni elkövetőinek, és így nem vett, ha értesülései megbízhatók, tevőleges részt az orvtámadásban, és tulajdonképpen e tényállásnak köszönhetőleg tudta valami csavaros jogi lángelme megmenteni az irháját. Mindegy is, ez már a régmúlt, hanem ami barátunkat, az állítólagos Kecskemicsodálót illeti, ő egyszerűen tovább él a kelleténél. Akár természetes halállal kellett volna meghalnia, akár ha vérpadon. Akár a színésznők, mindig agyő, agyő! ez lesz a legeslegutolsó fellépés, aztán mosolyogva újra kilibbennek. Bőkezűek a végtelenségig, de végletesek is, takarékoskodásról szó sincs, az ilyesmit hírből sem ismerik, délibábot kergetnek. Ehhez hasonlóan az a sanda gyanúja támadt, hogy Mr. Johnny Lever is megszabadult néhány fonttól, shillingtől és pennytől a dokkok körüli barangolásai alkalmával az *Old Ireland* ivójának hangulatos légkörében, Jöjj Erinbe vissza és így tovább. Ami meg a másikat illeti, nem is olyan rég pont ugyanezeket a frázisokat hallgatta, és el is mesélte mindjárt Stephennek, milyen egyszerűen és eredményesen fogta be a sértegető száját.

– Rossz néven vett valamit – jelentette ki a sokat tűrt, de egészében véve békeszerető férfiú –, ami kiszaladt a számon. Zsidónak nevezett, igen durva hangnemben, sértő szándékkal. Erre én, tapodtat sem térve el a puszta tényektől, szemébe mondtam, hogy az ő Istene, mármint Krisztus, szintén zsidó volt, meg az egész családja, akárcsak én, bár én valójában nem vagyok az. Ez betett neki. A szelíd felelet eloszlatja a haragot. Egy fél szó nem sok, annyit se tudott kinyögni, látta mindenki. Hát nincs igazam?

Hosszú nincsigaza tekintetet vetett Stephenre, félénk sötét büszkeséggel a szelíd kétségre feleletül, esdő pillantás kíséretében, mert azt szűrte le, hogy

talán még sincs pontosan így ezzel a.

– *Ex quibus* – motyogta Stephen semmire sem kötelező hangsúllyal, kettejük szeme, illetőleg szempárja beszélgetvén. – *Christus* vagy Bloom, vagy végeredményben akármi más a neve, *secundum carnem*.

– Természetesen – fejtegette Mr. B. tovább – az embernek az érem mindkét oldalát kell néznie. Aligha lehetséges merev szabályokat foganatosítani, hogy mi jó és mi rossz, bár minden téren bőven van mit javítani, noha minden országnak, szokták mondani, beleértve szerencsétlen hazánkat is, oly kormánya van, amilyet megérdemel. Talán ha minden téren megvolna az a kis jóakarat. Ez mind nagyon szép, ez az örökös hencegés a kölcsönös felsőbbrendűségről, de hol marad a kölcsönös egyenlőség? Elzárkózom az erőszak vagy türelmetlenség minden formájától és megnyilvánulásától. Soha semmiféle célt nem ér el, soha semmit nem akadályoz meg. A forradalmakat a részletfizetéses üzletek mintájára kell rendezni. Kétségtelenül abszurd, már első pillantásra is, hogy emberek gyűlöljék egymást csak azért, mert a sarkon túl laknak, és mert más nyelvet beszélnek, egymás szomszédságában, hogy úgy mondjam.

– Örök emlékezetű Bloody Bridge csata és hétperces háború – helyeselt Stephen –, a Skinner’s Alley és az Ormond piac között.

Igen, Mr. Bloom mélységesen egyetértett, teljességgel azonosulni tudott az észrevétellel, amely túlontúl igaz volt. És az egész világ tele van ilyen dolgokkal.

– Számból vette ki a szót – mondta. – Egymásnak homlokegyenest ellentmondó bizonyítékok hókuszpókusza, és valljuk be őszintén, hogy a legtávolabbról sem...

Szerény véleménye szerint, az olyan nyomorult veszekedések esetében, amelyek rossz vért szülnek és amelyeket valami harciassági dudor vagy valamilyen mirigy okoz, s amelyek a téves vélekedés szerint szertartásos tiszteletre érdemesek, valójában igen nagy arányban a pénzkérdés kérdésére vezethetők vissza, az bújik meg minden mögött, kapzsiság és féltékenység, hogy az emberek nem tudnak maguknak megálljt parancsolni, – Azzal vádolják – mondta jól hallhatóan.

Elfordult a többiektől, akik bizonyára és közelebb hajolt, hogy a többiek, az esetben, ha.

– A zsidókat – suttogta mintegy félre, Stephen fülébe –, hogy ők a romlás okai. Egy szó sem igaz az egészből, bizton mondhatom. A történelem, vajon meglepné, ha azt mondanám, messzemenőkig bizonyítja, hogy

Spanyolország hanyatlása akkor kezdődött, mikor az inkvizíció kiüldözte a zsidókat, Anglia virágzása viszont onnan számítható, mikor Cromwell, ez a valóban nem mindennapi képességű haramia, aki egyéb szempontokból sok mindenért felelős, behívta a zsidókat. Hogy miért? Mert a megfelelő spiritusszal vannak felvértezve. Mert gyakorlatiasak és erről bizonyságot is tettek. Nincs szándékom most részletekbe, hiszen ön ismeri a kérdés mértékadó szakirodalmát, azonkívül, minthogy ön hithű. De gazdasági téren, vallásról most nem beszélek, a papság szegénységet prédikál. Hogy újra csak a spanyolokat említsem, láthatta, hogy szerepeltek a háborúban az iparkodó Amerikával szemben. A törökök. A dogma miatt van. Mert ha nem hinnék, hogy egyenesen az égbe jutnak, mikor meghalnak, megpróbálnának jobban élni, legalábbis én így gondolom. Ezek azok a mutatványok, amiknek ürügyén a plébános urak kicsalják a garast a nép zsebéből. Én is vagyok olyan becsületes ír ember – folytatta drámai lendülettel –, mint az a durva fráter, akit említettem az elején, és én szeretném megérni – hangzott végkövetkeztetése –, hogy minden felekezetnek és osztálynak *pro rata* legyen kielégítő, takaros kis jövedelme, nem szűkmarkúan mérve, hanem, mondjuk úgy háromszáz font magasságában évente. Ez itt a lényegi kérdés, amiről szó van, és ez igenis megvalósítható, és ez azt eredményezné, hogy ember az embertársával testvériesebb viszonyt építene ki. Legalábbis én így gondolom, már ha érdekel valakit is. Én ezt nevezem hazafiasságnak. *Ubi patria*, ahogy hajdanán belekóstoltunk a klasszikába az *Alma Mater*ban*, vita bene* Ahol az ember jól élhet, értsd, ha dolgozik.

Ihatatlan összepancsolt kávépótlékja felett üldögélve és a világ dolgainak általános szinopszisát hallgatva Stephen tekintete határozottan semmire sem irányult. Hallani hallott mindenfélét. Szavakat, melyek úgy változtatták színüket, mint azok a rákok reggel Ringsendnél, ahogy szaporán befúrták magukat az egyféle homok sokféle színébe, valahol ott volt lent az otthonuk, vagy úgy tűnt. Aztán felnézett és látta a szemeket, melyek azt mondták, vagy mégsem, a hang, amelyet hallott, mondta: ha dolgozik.

– Engem hagyjon ki – nyögte –, mármint a munkából.

A szemek meglepődtek erre az észrevételre *pro tem* birtokosuk meg is jegyezte, pontosabban a hangja fejezte ki beszéddel, mindenkinek dolgozni kell, kénytelen, közösen.

– Úgy értem, persze – sietett a szabatos meghatározással –, hogy dolgozni, a szó legtágabb értelmében véve. Ideértem az irodalmi tevékenységet is, nem csak a velejáró elismertségéért. Az újságírást, amely mostanában a

leggyorsabban járható út. Az is munka. Fontos munka. És mindazt, hisz tudok egyet s mást önről, mindazt a pénzt összevéve, amit a neveltetésére költöttek, igazán joga van, hogy kárpótolja magát és rendesen megkérje a munkája árát. Hajszálpontosan ugyanolyan joga van a tollából megélni, életeszményét követve, mint a parasztnak. Nincs igazam? Írországhoz tartozik az ész is, a kéz is. Mind a kettő egyformán fontos.

– Úgy gondolja – vágta rá Stephen kurta nevetéssel –, hogy én azért vagyok fontos, mert a *faubourg Saint-Patrice*-hoz tartozom, vagy röviden szólva Írországhoz?

– Én egy lépéssel tovább mennék – célozgatott Mr. Bloom.

– Én viszont azt gondolom – szakította félbe Stephen –, hogy Írország azért fontos, mert énhozzám tartozik.

– Mi tartozik? – érdeklődött Mr. Bloom előrehajolva, mert mintha itt valami félreértés történt volna. – Bocsánat. Legnagyobb sajnálatomra a mondat végét nem értettem. Mi volt az, amit...?

Stephen, kétségtelenül ingerülten, megismételte az állítást, és az udvariasság észlelhető mellőzésével odébb tolta kávéját, vagy nevezze mindenki, ahogy neki tetszik, mondván:

– Az országon nem változtathatunk. Változtassunk a témán.

E helyénvaló javaslatra Mr. Bloom, hogy változtasson a témán, kínjában lenézett a földre, mivel nem igazán tudta, hova tegye azt a tartozik részt, ami elég tarthatatlannak hangzott. A felcsattanás érthetőbb volt, mint a másik része. Fölösleges mondani, hogy Stephen éjszakai orgiájának maradék ködei beszéltek belőle, azok álltak össze a maguk keserű módján ilyen józan állapotától idegen durvasággá. Valószínűleg a családi élete, aminek Mr, B a legnagyobb jelentőséget tulajdonította, nem felelt meg a kívánalmaknak, vagy pedig nem hozzá illő társaságba került. Néminemű aggodalommal viseltetve a mellette ülő fiatalember iránt, akit lopva és nem kis megrökönyödéssel vizsgálgatott, arra gondolt, hogy most tért haza Párizsból, különösen a szeme emlékeztette erőteljesen apjára és húgára, de mivel ez sem világította meg különösebben a kérdést, felidézte egyes művelt fiatalemberek példáját, akik tele voltak ragyogó ígérettel, mégis a korai hervadás bimbójában szakajtották le őket, és ezért senkit nem okolhattak, csak magukat. Ott van például O'Callaghan esete, vegyük csak őt, ezt a bogaras félnótást, aki jó családból származott, még ha nem is vetette fel a pénz, az őrült hóbortjaival, élvhajhászó életének egyik attrakciója az volt, különösen ha felöntött a garatra és mindenkinek az idegeire ment, hogy

csomagolópapír-öltönyben parádézott a nagy nyilvánosság előtt (szóról-szóra igaz). Aztán persze mindig jött a szokásos *dénouement*, miután a cirkusz elfajult, és őkelme nyakig ült a vizes lepedőben, egypár barátja segítségével kellett felszívódnia, miután John Mallon az Alsó Castle Yardról farba rúgás helyett megsúgta neki, hogy szorul a kapca, és tűnjön el, nehogy bíróság elé állítsák a módosított büntetőtörvény második paragrafusa alapján, hiszen a beidézetteknek máris tekintélyes listája hevert a bíróság előtt, csak éppen nem nagyon szellőztették a nevüket, hogy miért nem, ahhoz igazán nem kell nagy fantázia. Röviden, számot vetett, hat meg tizenhat, ami tökéletesen hidegen hagyta csakúgy, mint Antonio és a többi, a zsokék, esztéták, meg a tetoválás, ami nagy divat volt a hetvenes években, vagy akkortájt, még a Lordok Házában is, mert ifjúkorában a trón birtokosa, illetve akkor még csak váramányosa, a felső tízezer és egyéb nagyságok meg egyszerűen az államfő nyomdokaiba léptek, s eltűnődött a hírességek és koronás fők tévelygésein és erkölcsi botlásain, mint például néhány évvel ezelőtt az az eltussolt Cornwall-ügy, ami aligha lehetett a természet egyenes szándéka, és amin az áporodott közerkölcs, az érvényben levő törvényeknek megfelelően, kellőképpen megbotránkozott, bár aligha azért, amiért gondolták, bizonyára ők csak, mert hát akármi is lehetett, ráadásul pont a nők, akik mindig babrálnak valamit egymáson kis ruha meg kis ez kis az címén. A különleges fehérneműt kedvelő hölgyeknek ajánlatos, a jól szabott uraktól meg egyenesen elvárt, hogy a kettejük közti rést burkolt célzások révén kiszélesítsék, és felkeltsék a bensőséges illetlenség érzetét, a hölgy kigombolta neki, az úr meg kifűzte neki, vigyázz a tűre, miközben a vadak a kannibál szigeteken, harminckét fok árnyékban, fikarcnyit sem törődnek az egésszel. De visszatérve a kiindulóponthoz, vannak viszont más emberek, akik a legalacsonyabb sorból maguknak taposták ki az utat a csúcsig természetadta tehetségükkel, nem mással. Többet ésszel, jóuram.

Ezért és egyéb okokból kifolyólag is úgy érezte, hogy érdeke, sőt kötelessége kitartani és kihasználni ezt a váratlan alkalmat, bár, hogy tulajdonképpen miért, nem tudta volna pontosan megmondani, mert már így is több shillingje bánta, persze ő akarta így. De hát különleges kaliberű emberek ismeretségét keresni, akik gondolatokat ébresztenek az emberben, bőven megéri azt a kis. Az intellektuális stimuláció mint olyan, úgy vélte, némelykor elsőrangú serkentője az agynak. Vegyük még hozzá a találkozás véletlenek-összjátéka-jellegét, a vitát, a táncot, veszekedést, a ma itt, holnap ott típusú vén matrózt, az éjjeli naplopókat, az események csillagfutását, s

mindez együtt a világ miniatűr tükörképe, amiben élűnk, különösen mióta az alsó tízezer, tudniillik a bányászok, zsebesek, utcaseprők stb. mostanában igencsak a megfigyelés górcsöve alá kerültek. Hogy eme rendkívüli óra fényét tovább emelje, eltűnődött, vajon nem érhetné-e őt is hasonló szerencse, mint Mr. Philip Beaufoyt, ha papírra vetne, tegyük fel, hogy írna valami nem mindennapit (mint ahogy a leghatározottabb szándéka volt) hasábonként egy guinea, *Tapasztalataim* (például) *egy kocsisbetérőben*.

Az esti kiadású sportmellékletes rózsaszín *Telegraph*, tele grafomán koholmánnyal, úgy hozta a szerencse, ott hevert a könyökénél, és ahogy újra eltöprengett, nem lelvén nyugvópontot, ezen az országon, mely őhozzá tartozik, és az azt megelőző rébuszon, hogy a hajó Bridgewaterből indult és a levelezőlapot A. Boudinnek címezték, hány éves a kapitány, szeme céltalanul kalandozott a különböző címfeliratokon, melyek különösen beletartoztak mindent felölelő érdeklődési körébe, mindennapi sajtónkat add meg nekünk ma. Először visszahőkölt, de aztán kiderült, hogy valami fenetudjaki H. du Boyes nevű alakról van szó, írógépügynök vagy valami ehhez hasonló. Nagy ütközet, Tokió. Szerelem ír módra, kétszáz font kártérítés. Gordon Bennett. Kivándorlási panama. Levél őkegyelmességétől. William† Ascoti futam, az Arany Kupa, Az outsider Semmirekellő győzelme ‘92 Derbyjére emlékeztet, amikor Marshall kapitány sötét lova, Sir Hugó esélytelenül nyerte el a kék szalagot. Katasztrófa New Yorkban, ezer halott. Száj- és köröm. A néhai Mr. Patrick Dignam temetése.

Hogy változtasson a témán, elolvasta a cikket Dignamről, *R. I. P.*. ami, eltűnődött, nem volt különösebben derűs búcsú, vagy legalábbis címváltozás.

Ma reggel (persze Hynes tette bele) *néhai Mr. Patrick Dignam földi maradványait sandymounti Newbridge Avenue 9. számú lakásáról Glasnevinbe vitték, hogy ott örök nyugalomra helyezzék. Az elhunyt férfiú városi életünknek egyik legnépszerűbb és legrokonszenvesebb alakja volt, és rövid szenvedés után bekövetkezett halála megdöbbentette és lesújtotta a dublini polgárok minden rétegét. A temetést, melyen az elhunyt barátai nagy számban voltak jelen, H. J. O’Neill & Fia rendezte, Északi Strand Road 164.* (Biztos Hynes írta bele Corny finom üzleti sugalmazására.) *A gyászolók között megjelent: Patk. Dignam (fia), Bernard Carrigan (sógora), Jno. Henry Menton, ügyv., Martin Cunningham, John Power, eatondph 1/8 ador dorador douradora* (ez az lesz, mikor Monkssszal beszélt, az Aktualitások Atyjával a Kulch-féle hirdetés ügyében), *Thomas Kernan, Simon Dedalus,*

Stephen Dedalus B.A., Edward J. Lambert, Cornelius T. Kelleher, Joseph M'C Hynes, L. Boom, CP M'Coy, – M'Intosh és még sokan mások.

Mivel meglehetősen bosszantotta az L. Boom (ahogy hibásan szerepelt) és az elfuserált sor, viszont halálosan mulattatta C. P. M'Coy és Stephen Dedalus B.A., akik, fölösleges mondanunk, távollétükkel tüntették ki az eseményt (M'Intoshról nem is beszélve), L. Boom megmutatta a cikket társának, (B.A.), aki éppen egy újabb ásítás elfojtásával volt elfoglalva, félig-meddig idegességből, emlékeztetve magát a sajtóhibákból származó bődületes baklövések mindennapos voltára.

– Az a zsidókhoz írt első levél is – kérdezte, mihelyt alsó állkapcsa lehetővé tette – benne van? Textus: Mondom néktek, szájaljatok és körmöljetek.

– Benne. Tényleg – mondta Mr. Bloom (bár először azt hitte, az érsekre céloz, de mikor a szájjal és körömmel folytatta, rájött, hogy azzal nem lehet összefüggésben) lelkében ujjongva, hogy megnyugtathatta, és egy kissé elképedve, hogy Myles Crawford mégis csak. Nahát.

Míg Stephen a második oldalon elolvasta, Boom (egy pillanatra miért ne élnénk sajtóhibás nevével) azzal verte el fölös idejét, hogy hol lanyhán, hol nekibuzdulva böngészgette az ascoti harmadik futtatást a felé eső harmadik oldalon. Versenytét ezer aranyfont, háromezer aranyfont különdíj. Fiatal méneknek és kancáknak. Mr. F. Alexander Semmirekellője, feketebarna, apja Senkiházi-Kókler, ötéves, súlya százharminc font, (W. Lane), I., Lord Howard de Walden Zinfandelje (M. Cannon), II., W. Bass Jogara, III. Fogadások: 5: 4 Zínfandel, 20: 1 Semmirekellő. Semmirekellő és Zinfandel fej fej mellett haladtak. Senki sem tudta volna megmondani, mi lesz a futam vége, de az outsider egyszerre kiugrott a mezőnyből, és a két és fél mérföldes futamban lehúzta Lord Howard de Walden gesztenyebarna ménjét, és W. Bass kancáját. A győztes Braime nevelése, úgyhogy Lenehan verziója üres hablaty volt. Ügyesen egy teljes testhosszal biztosította győzelmét. Ezer aranyfont és háromezer különdíj. Futott még J. de Bremond Maximum II.-je (az a francia ló, amelyik után Bantam Lyons olyan buzgón érdeklődött, még nem jött be, de minden pillanatban várható), Sok módja van, hogy valaki elvigye a pálmát. Szerelem kártérít. Bár az a tökkelütött Lyons olyan zabolátlanul vetette bele magát, hogy sikerült utolsónak maradnia. Persze a szerencsejáték alapjában véve pont erről szól, de ahogy a dolgok alakultak, a szerencsétlen nótásnak nincs sok oka arra, hogy

gratuláljon magának a választásához, reménytelen eset. Végső soron mindez csak vakszerencse dolga.

– Minden jel arra mutatott, hogy a végén idejutnak – mondta Mr. Bloom.

– Kik? – kérdezte a másik, akinek egyébként megsérült a keze.

Egy szép reggel az ember a kezébe veszi az újságot, állította határozottan a konfliskocsis, és ezt olvassa benne: *Parnell visszatért*. Akármibe lefogadta volna. Járt itt egy dublini lövész egyik este, itt, ebben a betérőben, és azt mondta, hogy látta Dél-Afrikában. A büszkesége lett a veszte. Vagy végeznie kellett volna magával, vagy el kellett volna rejtőznie egy ideig a Tizenötös Bizottsági Szobában történtek után, amíg magára talál, és senki se mert volna ujjal mutogatni rá. Akkor mind egy szálig a porban csúszva borultak volna a lábai elé, hogy jöjjön vissza, ha már megjött az esze. Mert arról szó se lehet, hogy meghalt. Valahol egyszerűen meghúzta magát. Abban a koporsóban, amit idehoztak, csupa kő volt. A nevét De Wetre változtatta, tudjátok, a búr generális. Nagy hiba volt, hogy nekiment a papoknak. És így tovább.

Ez mind nagyon szép, de Bloom (hogy helyesen használjuk a nevét) eléggé meglepődött az emlékezőtehetségükön, mert tízből kilencen máglyát követeltek, aztán megjött a tömör feledés, különösen, mert azóta eltelt jó húsz-egynehány év. Persze felette valószínűtlen, hogy akár szemernyi igazság is van ezekben a kövekben, de még ha lenne is, szerinte Parnell visszatérése teljesen ésszerűtlen, tekintetbe véve a körülményeket. Volt valami nyugtalanító a távozásában, annyi biztos. Vagy mert túl prózai módon lelte halálát heveny tüdőgyulladásban pont amikor a legkülönbözőbb politikai tervei éppen a beteljesedés küszöbén álltak vagy mint kiszivárgott halálának oka az volt hogy nem törődött magával és nem váltott cipőt és ruhát mikor bőrig ázott aztán náthát kapott és nemhogy szakorvost hívatott volna egyszerűen bezárkózott a szobájába míg végül két hét leforgása alatt bele is halt mindenki legnagyobb sajnálatára vagy lehet hogy egyszerűen csak elkeseredtek látván hogy kicsúszik kezükből az ügy. Persze mivel előtte sem tudott senki semmit arról hogy mikor merre járt holléte az *Alice ó merre jársz* kategóriájába tartozott már azelőtt is hogy különféle állásokat használt volna mint például Fox vagy Stewart tehát a konfliskocsis barátunktól eredő megjegyzés a lehetőségek határán belül mozgott. Akkor azonban nem lenne egy pillanatra sem nyugta, mint igazi vezéregyéniségnek, és kétségen felül az volt, impozáns alak, hat láb magas vagy mindenesetre öt láb tíz vagy tizenegy (cipő nélkül), miközben mindenféle ikszipszilonok, akik a bokájáig

sem értek fel, ott kukorékolnak a szemétdombon, noha vajmi kevés kvalitással rendelkeznek, ami erre feljogosítaná őket. Az erkölcsi tanulság kétségtelenül az agyaglábú bálvány irányába mutat, és aztán hetvenketten, hűséges csatlósai, ellene fordulnak, és egymással versenyezve dobálják sárral. Egy és ugyanaz, mint a gyilkosoknál. Vissza kell térnie. Valami visszahúzza ellenállhatatlanul. Hogy megmutassa a beugró színésznek, hogyan kell a címszerepben. Egyszer látta őt, ama szerencsés alkalommal, mikor az *Insuppressible* szedéstábláit összezúzták, vagy lehet, hogy a *United Ireland* volt, és ezt a ritka megtiszteltetést igen sokra tartotta, elég az hozzá, hogy felvette és visszaadta a cilinderét, amit levertek a fejéről, és akkor azt mondta, Köszönöm, kétségtelen izgatottságát hűvös arckifejezéssel palástolva, az említett, csésze és száj között történt szerencsétlen kis közjáték dacára: a vér nem válik vízzé. Ami pedig a visszatérést illeti. Szerencsés fickónak mondhatja magát, akire nem uszítják rá a terriert, mihelyst visszatér. Aztán rendszerint kezdődik a vacillálás, hogy így vagy úgy, Tom mellette, Dick meg Harry ellene. Az ember először is szembe találja magát azzal aki a helyébe lépett és bizonyíthatja az igényjogosultságát mint a felperes a Tichborne-ügyben, Roger Charles Tichborne, ha emlékezete nem csal, *Bella* volt a hajó neve, amellyel az örökös elsüllyedt, ahogy ez a tanúvallomásokból is kiderült, és felmerült valami indiai tussal készített tetoválás is, Lord Bellew, ő volt, nemde, könnyen kiszedhette a részleteket valami haverjából a hajón, és mikor a leírással való egybevetésre került sor, egyszerűen felállt és bemutatkozott, hogy *Tisztelettel ikszipszilon vagyok*, vagy valami hasonló banális formula. Tanácsosabb lett volna óvatosnak lenni, mondta Mr. Bloom a mellette ülő, verbálisan nem éppen túláradó illetőnek, aki e tekintetben nagyon hasonlított a most tárgyalt híresség hez, és előbb egy parányit puhatolózni, hogy állnak a dolgok az országban.

– Az a ribanc, az az angol kurva, az intézte el – fűzte hozzá a lebuj tulajdonosa. – Az verte az első szöget a koporsójába.

– Ami azt illeti, jó bőr volt – jegyezte meg a *soicdisant* Henry Campbell főjegyző –, volt mit fogni rajta. Jó pár nadrágszíjat megoldott. Láttam a képét egy borbélynál. A férje kapitány volt vagy katonatiszt.

– Az ám – tette hozzá kedélyesen Kecskenyúzó. – Az volt. A felkapaszkodott fajtából.

Ez a kedélyesen fölösleges hozzájárulás a társalgáshoz bő okot szolgáltatott az *entourage*-nak egy jó röhögésre. Ami Bloomot illeti, a

mosoly leghalványabb nyoma nélkül nézett az ajtó irányába, és eltűnődött azon a történelmi történeten, ami a legszélesebb körű érdeklődésnek örvendett abban az időben, mikor nyilvánosságra hozták a tényeket, ráadásul a szokásos érzelgősségtől csöpögő mézesmázas csacsiságokkal teli leveleikkel egyetemben. Kezdetben a dolog szigorúan plátói síkon maradt, míg aztán a természet közbeszólt és szorosabb kapcsolat érlelődött köztük, a dolgok fokról fokra valamiféle tetőponthoz értek, amikor is az ügy szóbeszéd tárgya lett a városban, és végül lecsapott a ménkű a rosszindulatú emberek tekintélyes számának tökéletes megelégedésére, akik gyorsították volna bukását, bár az egész históriát már mindenki mint közügyet tárgyalta, noha nem ment olyan szenzációszámba, mint amivé később fajult a dolog. És ha már a nevüket úgyis együtt emlegették, és hasonlóképp, ha már a férfiú köztudomás szerint a hölgy kegyeltje volt, miért volt szükséges szétkürtölni az egészet a szélrózsa minden irányába, nevezetesen azt a tényt, hogy a férfiú és hölgye megosztották ágyukat, ami kiderült az esküvel megerősített tanúvallomásokból, mikor a zsúfolt tárgyalóteremben a szó szoros értelmében villanyos csiklandás bizsergette a tömeg idegeit, hogy igenis ezen és ezen az éjszakán látták, amint hálószobai öltözékben kászálódott ki egy emeleti lakásból, létra segítségével, miután ugyanilyen formán nyert bebocsáttatást a lakásba, és ennek a ténynek a leközlése egy rahedli pénzt hozott a szaftosabb híreket kedvelő hetilapok konyhájára. Noha nem többről volt szó mint egyszerűen arról, hogy a férj egyszerűen nem állt a helyzet magaslatán, úgyhogy semmi közös nem volt bennük a nevükön kívül, erre megjelenik egy igazi belevaló férfi a színen, erős szinte már a gyengeségig, és áldozata lesz a szirén csábításainak, elfeledkezvén családjáról és otthona hívó szaváról, ahogy ez már lenni szokott, hogy szerelme mosolyában sütkérezzen. A hitvestársi élet örök kérdése, fölösleges mondani, azonnal felvetődött. Létezhet-e igazi szerelem házastársak között, ha egy harmadik fél is bekerül a képbe? Fogas kérdés. Azzal persze nem törődtek, hogy a férfi a hölgyet szívébe zárta, dőreségében elragadtatva magát. Magasrendű képességekkel megáldott pompás férfipéldány volt összehasonlítva a hadsereg ama létszámfölötti statisztájával, hogy úgy mondjuk (afféle *agyő, vitéz kis hadnagyom* típusú alak, a könnyű dragonyosok, pontosabban a 18-as huszárezred szolgálatában), és lobbanékony is az egyszer biztos (mármint a bukott vezér, nem a másik) mégpedig a maga különleges módján, amit ő, nő lévén, azonnal felfedezett, mint a hírnév felé vezető út legbiztosabb eszközét, és a férfi élt is az

eszközzel, mindaddig, míg a papok és az Evangélium hirdetői általában, valamikori rendíthetetlen hívei, és hőn szeretett kilakoltatott parasztjai, akiknek lovagi jószolgálatot tett azáltal, hogy legvérmesebb reményeiket felülmúlóan tűzzel-vassal harcolt értük lenn vidéken, megadták házasságának a kegyelemdöfést, izzó parazsat gyűjtve a fejére, pontosan, mint a szamár rúgása a mesében. Ha az ember retrospektív elrendezésben látja az egészet, mindez álomnak tetszett. És a visszatérés a legrosszabb amit az ember tehet mert magától értetődően már nem találja a helyét, hiszen idővel a dolgok mindig változnak. Itt van például, tűnődött tovább, Irishtown Strand, olyan környék, ahol hosszú évek óta nem fordult meg, valahogy másképp néz ki azóta, mióta úgy hozta a sors, hogy az északi oldalra költözött. De hát akár észak, akár dél, pusztán arról van szó, hogy ez a lángoló szenvedély kézenfekvő esete volt, ami nekifutásból borította fel az almásszekeret, és ez is éppen azt bizonyítja, amit az imént mondott, mivelhogy választottja is spanyol volt vagy félig, az a típus, amelyik nem áll meg félúton, a Dél szertelen szenvedélye az illem utolsó foszlányát is a szélbe szórja.

– Ez is azt bizonyítja, amit az imént mondtam – mondta felhevültén Stephennek – a vérről és a napról. És ha nem tévedek nagyot, a nő szintén spanyol volt.

– A spanyol király lánya – válaszolta Stephen, és még valamit motyogott hozzá, hogy isten veled spanyol hagymák az első kikötőt úgy hívták Deadman, és Ramheadtől Scilly ennyi és ennyi.

– Igazán? – kiáltott Bloom meglepetten, noha cseppet sem megdöbbenten. – Most hallom először! De lehet, annál is inkább, mert ott lakott. Igen. Szóval Spanyolország.

Gondosan kikerült egy könyvet a zsebében, A *bűn méz*é-t, ami egyébként eszébe juttatta a Capel Street-i kölcsönkönyvtárból azt a könyvet, amit már vissza kellett volna vinnie, elővette a noteszát, és kapkodva forgatta előre-hátra a benne lévő lapokat, míg végül.

– Egyébként nézze ezt – mondta, azzal óvatosan kihúzott egy elhalványult fényképet, és kitette az asztalra –, ezt spanyol típusnak tartja?

Stephen, mert nyilván neki szólt a kérdés, lenézett a fényképre, melyen egy méretes hölgy volt látható, dús bájai kirakatban szinte hiánytalanul, nőisége teljes virágában, estélyi ruhája merészen kivágva, úgy szemléltetve kebleit, hogy a domborulatok többek legyenek a sejthetőnél, telt ajkai nyitva, hozzá ragyogó fogsor, színlelt ünnepélyességgel állt egy zongora közelében,

a kottatartón A *Régi Madrid*, egy sanzon, a maga módján egész kedves, nagy divat volt akkor. Szeme (a hölgyé) nagy, fekete, Stephenre nézett, aki majd hogy mosolyra nem fakadt azon, amit csodálnia illett volna, a Westmoreland Street-i Lafayette, Dublin első műfényképészének művészi kivitelezésében.

– Mrs. Bloom, feleségem, a *príma donna*, Madam Marion Tweedy – hangzott Bloom magyarázata. – Néhány évvel ezelőtt készült. 96-ban vagy akörül. Akkor szó szerint így nézett ki.

A fiatalember mellől ő is a hölgy fényképét nézte, jelenleg törvényes feleségéét, aki, mint bizalmasan közölte, Brian Tweedy ezredes nagy tehetségű leánya, és aki már igen fiatal korában feltűnő képességeket árult el mint énekesnő, és már a nyilvánosság előtt szerepelt alig tizenhat évesen. Ami az arckifejezését illeti, a megszólalásig hű, de az alakja nem jól érvényesül a képen, holott általában mindig nagy feltűnést kelt, de ebben a ruhában nem mutat. Nyugodtan levétethette volna magát, mondta, mint színtársulatának reklámja, nem is beszélve bizonyos dús hajlatokról. Általánosságban is kifejtette nézeteit, lévén maga is művészlélek, ha ideje engedi, a női formáról mint olyanról, mivel véletlenül épp ma délután látta azokat a görög szobrokat, mint kifejlett műalkotásokat a Nemzeti Múzeumban. A márvány teljesen kifejezheti az eredetit, a vállat, a hátat, az egyenlőre készült halmokat és minden mást is. Na igen, puritanisme, az megteszi, bár szent József hathatós tolvajlása alors (Bandez!) Figne toi trop. Ilyesmire a fénykép nem képes, pusztán azért, mert nem művészet, és kész.

Mintha a kisördög bujkált volna benne, kedve támadt követni a tengeri fóka példáját, és otthagyni a hasonmást egy pár percre, hadd beszéljen magáért, úgy téve, mintha, hogy a másik eltelhessen szépségével, mert színpadi megjelenése önmagában, hogy őszinték legyünk, olyan élményt nyújtott, amit a fényképezőgép nem adhat vissza hiánytalanul. De hát a kötelező szakmai etikett az ilyesmit aligha engedi meg, úgyhogy. Noha az éjszaka kellemesen meleg, bár azért csodálatosan hűvöskés az évszakhoz képest, mert a napsütés a vihar után. Egyszerre szükségét érezte, mintha valami belső hang parancsolta volna, hogy lépéseket tegyen egy esetleges szükséglet kielégítése végett. Nem moccant azonban mégsem, csak nézte a kissé elpiszkolódott, dúshajlatokredőzte fényképet, így sem veszített a varázsából, és tapintatosan félrenézett azzal a szándékkal, hogy ne fokozza még tovább a másik lehetséges zavarát, miközben azt mérlegeli, szíveli-e az egyenlőre készült, hevülő domborulatokat. Igazából a nyűttség fokozta a báját, mint a kissé elpiszkolódott fehérneműét, éppolyan jó, mint a friss, sőt

igazából jobb is, mert kiment belőle a keményítő. És ha nem volt otthon, mikor az a? Nem lelem a lámpást melyről szóla, jutott most az eszébe, de pusztán mint illanó fantáziatöredék, mert megjelent előtte a széthányt ágy reggel satöbbi, és a Rubyról szóló könyv a mentenpisózissal (sic!), amelyet meg kellett nézni nem-e leesett mintegy magától értetődően a házaságyi éjjeli mellé, ezer bocsánat ó Lindley Murray.

A fiatalember közelségét rendkívül élvezte, művelt, *distingué,* hozzá még impulzív természet is, messze a legjobb az egész bandából, az ember nem is nézné ki belőle, de miért is ne. Hozzá még azt is mondta a képre, hogy helyes. Így is van, akárki akármit mond, bár eredetije pillanatnyilag határozottan teltebb. És miért is ne? Mekkora szemfényvesztés megy az ilyen ügyekkel kapcsolatban örök szégyenbélyeget sütnek az emberre a szokásos szenzációhajhászással a szennylapokban az elcsépelt házassági bonyodalmak körül hogy állítólag profi golfozóval vagy az éppen felkapott színésszel rosszalkodott ahelyett hogy egyenesen és tiszta lapokkal játszanának. Hogy hozta össze őket a végzet aztán szorosabb kapcsolat érlelődött köztük mígnem nevük együtt került hirtelen a közfigyelem homlokterébe mindez elhangzott a bíróság előtt és felolvasták a leveleiket teli a megszokott szirupos és félreérthetetlenül kompromittáló kifejezésekkel hogy minden jogi kiskaput bereteszelő módon bizonyítsák a kézenfekvő elhálást hetenként kétszer vagy háromszor valamelyik közismert tengerparti szállodában, és hogy kapcsolatuk, mikor a természet jelölte utat követte, idővel törvényszerűen igen bensőségesre fordult. Aztán a *nisi* ítélet, és a királyi ügyész az ítéletet magyarázta, ő pedig, nem tudván érvényteleníttetni, a *nisi*t jogerősre változtatták. De hát a két elkövető, aki csak egymással volt elfoglalva, fütyült az egészre, míg végül az ügy egy ügyvéd kezébe nem került, aki időben fellebbezéssel élt a meghurcolt fél érdekében. O, B, egyszer abban a kitüntetésben részesült, hogy igen közel állhatott Erin koronázatlan királyához testi valójában, annak a történelmi perpatvarnak az idején mikor a bukott vezér aki jellemző módon nem engedett egy tapodtat sem, noha a házasságtörés gúnypalástját varrták a nyakába megbízható fegyvertársai (a vezérnek) legalább tízen vagy még többen behatoltak az *Insuppressible* szedőtermeibe vagy nem a *United Irelandéba,* (ami egyébként nem igazán megfelelő elnevezés) és kalapáccsal vagy mivel verték szét a szedéstáblákat a sárdobálásra mindig kész o'brienita bértollnokok felelőtlen tollából származó egypár nyomdafestéket alig tűrő túláradás miatt amelyek a korábbi néptribun magánéletének erkölcsösségét

hánytorgatták. Noha kézzelfoghatóan gyökeresen megváltozott impozáns alak volt még mindig bár szokása szerint hanyagul öltözött viszont a szemében ott csillogott az egyértelmű célkitűzés mely képes volt magával ragadni a vacillálókat is míg csak piedesztálra emelve fel nem fedezték keserű kiábrándultsággal hogy bálványuk lába agyagból való, amit persze az asszony vett észre legelőször. Mivel ezek kimondottan zavaros idők voltak, a nagy felfordulásban Bloom egy pofa kellemetlenül hegyes könyökétől kisebb sérülést szenvedett a gyomorszája táján, de szerencsére aggodalomra nem volt ok. A kalapját (tudniillik Parnellét), helyesebben cilinderét valaki vigyázatlanságból leverte a fejéről, és a legszigorúbb történelmi igazságnak megfelelően Bloom volt az, aki a tumultusban felemelte, tanúja lévén az esetnek, azzal a szándékkal hogy visszaadja (és vissza is adta nagy igyekezettel) neki, akinek gondolatai hajadonfőtt és levegő után kapkodva messze-messze jártak ezekben a pillanatokban a kalapjától, mégis mivel született úriember volt, akinek hazájával együtt volt mit vesztenie, és aki voltaképpen mindig a dicsőséget kereste, minekutána a vér nem válik vízzé, még kisded korában csepegtették belé az anyja ölében, hogy megtanulja egy életre, mi is az úri jómodor, ami most azonnal kitűnt, mert odafordult a visszaadományozóhoz, és tökéletes *nonchalance*-szal köszönte meg neki, mondván: *Köszönöm, uram*, bár merőben más hangsúllyal, mint az ügyvédi kamara amaz ékessége, akinek fejfedőjét Bloom szintén helyreigazította korábban a nap folyamán, a történelem bizonyos eltérésekkel ismétli önmagát, közös barátjuk temetése után, mikor otthagyták megdicsőülése magányában, miután szomorú kötelességüknek eleget téve átadták földi maradványait a sírnak.

Másfelől azon mérgelődött mind jobban magában, hogy a kocsisok szemtelenül tréfálkoztak és miegyéb, az ügyet ócska kabarénak fogták fel, mértéket nem ismerve a röhögésben, mintha mindent tudnának, a hogyan s mikéntet, holott azt sem értették, mit is locsognak össze tulajdonképpen, hiszen ez szigorúan csak a két érdekelt félre tartozott mindaddig, amíg úgy nem alakul, hogy a törvényes férj is részese lesz a dolognak valami névtelen levélnek köszönhetőleg a szokásos spiclitől, aki véletlenül belépett a szobába a szerelmi összefonódás legkritikusabb pillanatában, és felhívja a férj figyelmét a tiltott tevékenységre, ami jó kis családi csetepatéhoz vezet, és a megtévedt szépség térden csúszva esedezik bocsánatért ura és parancsolója előtt, ígérve, hogy szakít a csábítóval és látogatásait nem fogadja többé, ha a sértett férj kegyesen a feledés fátylát borítja a múltra, ami volt elmúlt,

felejtsük el, s az asszony szeme tele könnyel, bár közben talán jót kacag magában, mert valószínűleg más látogatókat is kitüntetett bizalmával. Mivel ő, személy szerint, a szkepticizmus elkötelezett híve volt, szentül hitte és köntörfalazás nélkül ki is mondta, hogy egy asszony várólistáján (akár egyes, akár többes számban) mindig van férfi (vagy vannak férfiak), még akkor is, ha a világ legjobb asszonya és a házastársak történetesen jól megvannak egymással, mikor az asszony, tegyük fel, elhanyagolva kötelességeit, egyszer csak úgy látja jónak, hogy unja a házaséletet, és vágyat érez a rafinált vétkezés finomabb izgalmaira és célzatosan vonja magára a férfiak figyelmét, aminek végső eredménye, hogy érzelmei a másikra összpontosulnak, ami annyi *liaison* okozója a még mindig vonzó férjes asszonyok (oly nőies, oly negyvenes) és fiatalabb férfiak között, mint ahogy ezt szerelemtől megtébolyult nők oly sok híres példája messzemenően bizonyítja.

Ó, kár, ezerszer kár, hogy az ilyen különleges értelmi képességekkel megáldott fiatalember, mint szomszédja, értékes idejét feslett nőkre pazarolja, akik még olyasmivel is megajándékozhatják, amit sírig nyöghet majd. A boldog legényéletnek pedig az a természete, hogy egy szép napon bizonyára feleséget választ magának, majd ha a nagy Ő megjelenik a színen, a közbeeső időben azonban a hölgyek társasága *conditio sine qua non*, bár súlyos kétségei voltak afelől, na nem mintha szándékában állt volna Stephent Miss Ferguson felől faggatni (bár feltételezhető, hogy ő az a csillag, amely oly kora reggel Irishtownba vezérelte), hogy Stephen egyáltalán örömét találná-e holmi szeretsz-nemszeretsz udvarolgatásban és kényeskedő pénztelen lánykák társaságában, akiket hetente kétszer vagy háromszor látna, és a szokásos felvezető képmutató hajbókolásban és hódolattevésben, és séta a szabadba, virágcsokor és kiscukrászda. Igazán szomorú elgondolni, hogy ilyen korára otthontalan árva, szállásadónők martaléka, akik rosszabbak tíz mostohánál. Azok a furcsa, váratlan kinyilatkozások, amik a száján kiszaladtak, valahogy vonzották a jó pár évvel idősebb férfit, mintha apja lett volna. De valami kiadós táplálékot okvetlenül magához kell vennie, valami tojással dúsított koktélt jóféle anyai hozzávalókkal, vagy ha ez nem lehetséges, egy egyszerű főtt Tojás Tóbiást.

– Hány órakor evett utoljára? – kérdezte a szinte áttetsző árnytól és a kimerült, bár ránctalan arctól.

– Valamikor tegnap – mondta Stephen.

– Tegnap! – kiáltott fel Bloom, de aztán eszébe jutott, hogy már holnap van, péntek. – Aha. Úgy érti, hogy már elmúlt éjfél.

– Tegnapelőtt – mondta Stephen, helyesbítve.

A szó szoros értelmében kővé dermedve tűnődött el Bloom e kurta hír hallatán. Bár nem voltak mindenben egy véleményen valami közös mégiscsak volt bennük, mintha mindkettőjük gondolkozása, ha lehet így mondani, egyazon sínpáron járt volna. Mikor ő volt ennyi idős, úgy húsz éve, mikor jómaga is belekontárkodott a politikába és *quasi* pályázó volt holmi parlamenti szereplésre, még Sörétes Foster napjaiban, idézte vissza retrospektíve (ami már magában nagy megelégedésére szolgált), stikában ő is tisztelte a szélsőséges nézeteket. Például mikor a kilakoltatott bérlők ügyének kérdése a kezdet kezdetén olyan nagyon foglalkoztatta az embereket, ámbár magától értetődően egy fityinggel sem támogatta a diktumait és nem fogadta el őket feltétel nélkül, hiszen jórészük amúgy is kikezdhető lett volna, szóval ő kezdetben elviekben legalábbis mélységes rokonszenvvel viseltetett az iránt, hogy a parasztok tulajdonába kerüljön a föld, kifejezetten csatlakozva a modern felfogáshoz (ebből a részrehajlásából később azonban, felismervén tévedését, részlegesen kigyógyult), és még piszkálták is hogy egy lépéssel tovább ment, mint Michael Davitt, mivel egy időben a vissza-a-földhöz radikálisabb programját vallotta magáénak, ami szintén egyik oka volt, hogy oly mélyen az elevenébe vágtak annak a szemtelen fráternak a burkolt célzásai a Barney Kiernan kocsmájában megejtett klántalálkozó alkalmával, úgyhogy ő, bár gyakran igencsak félreértett és leggalambszívűbb minden földi halandók között, ezt nem győzi ismételni, eltért szokásától és (jelképesen szólva) behúzott egyet a gyomorszájába, bár ami a politikát illeti, nagyon jól tudta, hogy a propaganda és a kölcsönös ellenségeskedés kivétel nélkül mindig áldozatokat követel, ragyogó ifjakat dönt nyomorba és szenvedésbe, egyszóval a legalkalmasabbat ítéli pusztulásra.

Akárhogy is mérlegeljük a pro és kontrákat, mivel már egy felé járt, legfőbb ideje lett volna nyugovóra térni. A bökkenő csak az, hogy elég kockázatos hazavinni ezt a fiatalembert, minthogy egynémely eshetőségek megesésével számolhat otthon (egy bizonyos hölgynek meglehetősen kiszámíthatatlan a vérmérséklete), és újra csúnya világ lesz, mint akkor este, mikor meggondolatlanul hazavitte azt a kutyát (pedigréje ismeretlen), azt a sánta mancsút, na nem mintha a két eset ugyanaz vagy ellentétes lett volna (bár neki is megsérült a keze), az Ontario Terrace-on, erre a

leghatározottabban emlékezett, szóval megesett már vele ilyesmi, úgymond. Másrészt ahhoz már túlontúl késő volt, hogy Sandymountnak vagy Sandycove-nak akár a lehetőségét is meggondolják, ezért némiképp dilemmában volt, hogy a két alternatíva közül melyik is lenne megfelelőbb voltaképpen. Végül minden jel arra mutatott, hogy nincs más teendő, mint maximálisan kiaknázni az alkalomból adódó lehetőségeket, tekintettel a körülményekre. Első benyomása az volt, hogy Stephen csöppet zárkózottan viselkedik, és nem igazán hajlamos a kitárulkozásra, de ezt idővel valahogy még meg is kedvelte benne. Mindenekelőtt, mint mondani szokás, lehet, hogy egyáltalában nem harap az ötletre, ha előáll vele, de leginkább az nyugtalanította, hogy hogyan is fogjon bele, milyen szavakba öntse, feltéve, ha csakugyan előhozakodik kérésével, mivel igazán a lehető legnagyobb örömmel töltené el, ha nem zárkózna el előle, hogy egy csekélyebb összeggel kisegítse, esetleg ruhatárát felfrissítse, ha ez megfelelőnek találtatna. Végeredményben arra a következtetésre jutott, hogy ezegyszer félretéve minden visszatartó precedenst, egy csésze Epps-kakaót és valami rögtönzött fekvőhelyet ajánl neki éjszakára, plusz egy vagy két pokrócot és egy kabátot kettéhajtva párnának, így legalább biztos kezekbe kerül, és ellesz mint hal a befőttben, el nem tudta képzelni, kinek származhatna ebből bárminemű kára, feltéve persze, hogy senki nem kerít köré különösebb hűhót. Valakinek most már tápászkodnia kellene, mert ez a drága jó lélek, az említett szalmaözvegy feneke, úgy látszik, végleg odaragadt az ülőhelyéhez, és a legcsekélyebb hajlandóságot sem mutatta, hogy útját hazafelé irányítsa hőn szeretett Queenstownjába, sőt igen valószínűnek tűnt, hogy az elkövetkező napokban ez a kétes alak valami ingyenélőnek a kiselejtezett kellemeket kínáló bordélyában, a kor nem akadály, fog tanyát verni, valahol az Alsó Sheriff Streeten, ott fogja őket (a hableányokat) már-már vérlázító hatlövetű históriáival borzongatni, melyek mindenkiben megdermesztenék a velőt, szünetképpen pedig méretes bájaikat marcangolja majd nagy fetrengések közepette, kísérőnek meg dönti magába a házi gyártmányú whiskeyt, meg hetet-havat összehord magáról, mert hogy ki is ő valójában, igazi nevem és címem legyen egyenlő x-szel, ahogy ezt Mr. Algebra is megjegyzi *passim*. Ugyanakkor jót kuncogott magában azon, milyen szelíden, de talpraesetten vágott vissza annak a véres szájú bajnoknak, hogy az ő istene egy zsidó. Az emberek még csakcsak belenyugszanak, ha farkas harap beléjük, viszont ami határozottan kihozza őket a sodrukból, az a bárány harapása. Az Achilles-sarkuk legsebezhetőbb pontja. A maga istene

egy zsidó. Mert úgy tűnik, többnyire azt képzelik, hogy Carrick-on-Shannonból vagy valahonnan Sligo megyéből jött.

– Javaslom – indítványozta hősünk végül, mélyen megfontolva szavait, közben óvatosan dugta zsebre a fényképet –, mivel elég állott itt a levegő, hogy jöjjön szépen haza velem, aztán mindent megtárgyalunk. Szerény hajlékom egész közel van itt a szomszédságban. Ezt a vacakot meg ne igya meg. Szereti a kakaót? Pillanat, csak ezt még kifizetem.

A legokosabb, ha most azonnal odébbállnak, a többi már gyerekjáték, intett, közben óvatosan dugta zsebre a fényképet, a tulajdonosnak, aki nem különösebben.

– Higgye el, ez a legokosabb – biztosította Stephent, akinek voltaképpen akár a Brazen Headben, akár nála vagy akárhol máshol többé kevésbé.

Utópisztikus tervek sora suhant át nyughatatlan agyán (B-én). Nevelés (mármint igazi pedagógia), irodalom, újságírás, Titbit-díjas elbeszélések, friss hírekkel szolgáló falragaszok, hangversenykörutak angol fürdőhelyeken, tele gyógyszállókkal, tengerparti színházak, csak úgy dőlne a pénz, olasz duettek tökéletesen természetiül kiejtéssel és még egy sereg dolog, semmi szükség persze kikürtölni a világnak és hitvesének, csak egy kis szerencse kell. A kezdeti lehetőség, ez a lényeg. Mivel erősen gyanította, hogy van olyan hangja, mint az apjának, amire építhet, és benne volt a pakliban, hogy ez így is van, így abból semmi baj nem lehet, ha a társalgást ez irányban próbálja elterelni, csak azért hogy.

A konfliskocsis a kézbe vett újságból azt böngészte ki, hogy az előző alkirály. Cadogan gróf, valahol Londonban a konfliskocsisok díszebédjén elnökölt. A szenzációs közleményt egy vagy két ásítás és néma csönd fogadta. Utána az elaggott díszpéldány a sarokban, akiben, úgy látszik, még pislákolt az élet szikrája, felolvasta, hogy Sir Anthony MacDonnell Eustonból elindult a kormányzói rezidenciára, vagy valami ilyesmi. Az érdekfeszítő hír bejelentésére a visszhang azt kérdezte, miért.

– Mutassa csak egy kicsit azt az irományt, tata – szólt közbe a vén tengerész, némi természetes türelmetlenség jeleit mutatva.

– Ezer örömmel – válaszolta az így címzett idősebbik.

A tengerész zöldesben játszó pápaszemet halászott ki egy tokból, majd nagyon lassan orrára és két fülére akasztotta.

– Valami baj van a szemével? – érdeklődött a főjegyzőhöz hasonló együttérző személyiség.

– Hát igen – válaszolt az óceánok skótszakállú vándora, aki, úgy látszik, a maga szerény módján amatőr irodalmár is volt, kibámulva tengerzöld hajóablakain, hisz miért is ne nevezhetnők őket így, – gukkerrel szokok olvasni. A vörös-tengeri homok, attól van. Régen még vaksötétben is bírtam olvasni. Az *Ezeregyéjszakát*, azt nagyon szerettem, meg a *Piros rózsaszál*at.

Ekkor tenyere elterült az újságon, ő meg mélyen elmerült a jóég tudja, miben, vízbe fulladt hullában, a krikettütő királyában, Iremonger százvalamennyit szerzett a Nottsnak a második wicketben, hiba nélkül, míg a tulajdonos (aki a krumplikrokettnak nagyobb barátja lehetett) minden figyelmét arra összpontosította, hogy láthatólag új vagy másodkézből való cipőjét meglazítsa, ami kézenfekvően szoríthatta a lábát, mert motyogott valamit valakinek a nagynénikéjéről, aki eladta neki, a többiek közül pedig azok, akiknek az ábrázata bizonyos fokú éberséget árult el, vagy barátságtalanul bámészkodtak, vagy semmitmondó megjegyzéseket tettek.

Hogy feleslegesen ne szaporítsuk tovább a szót, Bloom, aki tökéletesen átlátta a helyzetet, elsőnek állt fel, nehogy visszaéljen a vendégjoggal, minekutána, mivel állni kívánta a szavát, hogy a számlát ő állja, bölcs elővigyázatossággal diszkréten intett a házigazdának búcsúzásképpen, minden feltűnést kerülve, míg a többiek másfelé néztek, ezzel hozva tudomására, hogy a járandósága felvehető, mégpedig négy penny teljes egészében (az összeget diszkréten négy rézpénz alakjában tette le, a szó szoros értelmében az utolsó mohikánokat), miután már megállapította a nyomtatott árlapról vele szemben, melyről könnyen leolvasható volt, hogy kávé két penny, sütemény detto, holott testvérek között megér kétszer annyit, ha csak egyszer kell megenni, ahogy Wetherup szokta volt mondani.

– Jöjjön – tanácsolta, hogy véget vessen a *séance*-nak.

Látván, hogy a csel bevált, és a széljárás kedvező, együtt elhagyták a beállót vagy betérőt és Impregnált & Tsai *élite* társaságát, akiket legföljebb földrengés tudott volna kimozdítani a *dolce far niente*ből. Stephen, aki bevallotta, hogy még mindig nagyon gyengének és elgyötörtnek érzi magát, megállt az, egy pillanatra, ajtónál.

– Egy dolgot sose értettem – mondta, hogy a pillanat hevében eredetiségét fitogtassa –, hogy az asztalokat miért fordítják éjjelre lábbal fölfelé, akarom mondani, a székeket lábbal fölfelé az asztalokra a kávéházakban.

Mely közbevetésre az örökéber Bloom pillanatnyi habozás nélkül válaszolta:

– Hogy reggel fölsöpörjék a padlót.

Miután így szólt, megkerülte társát, fürgén, azzal az őszinte szándékkal, de azért mentegetőzve, hogy a jobb oldalára kerüljön, ez egyébként amolyan szokása volt, a klasszikusok nyelvén, a jobb oldal volt az ő Achilles-sarka. Valóban üdítő volt magukba szívni az éjszakai levegőt, noha Stephen még meglehetősen ingatagon állt a lábán.

– Jót fog tenni magának (mármint a levegő) – mondta Bloom, a sétát is beleértve –, mindjárt jobban lesz. Csak sétálnia kell, és meglátja, más emberként fogja látni a világot. Jöjjön! Nem megyünk messze. Támaszkodjon csak rám.

Ennek megfelelőleg bal karját Stephen jobbjába öltötte, és így vezette ennek megfelelőleg.

– Igen – mondta Stephen bizonytalanul, mivel egy más ember idegenszerű testét érezte közeledni, petyhüdt és ingatag meg minden.

Elég az hozzá, hogy elmentek az őrbódé, kőrakás, kokszkosár satöbbi mellett, ahol a városi létszám fölötti tisztviselő, ex-Gumley önszántából szunnyadozott Murphyus ölelésében, és ahogy az irodalmi szállóige tartja, új liget friss rétjéről álmodozott. *À propos* kővel teletömött koporsó, az analógia nem is volt olyan rossz, hiszen nyolcvan-valahány választókerületből hetvenkettő valóban meg is kövezte, cserbenhagyták a szakadás idején, főleg az égig magasztalt parasztok, bizonyára pont azok a kilakoltatott bérlők, akiket épp ő helyezett vissza birtokukba.

Ezek után a társalgás a zenére terelődött, arra a művészeti ágra, mely iránt Bloom, mint egyszerű műkedvelő, a legnagyobb vonzalmat érezte, miközben kart karba öltve átvágtak a Beresford Place-en. A wagneri zene, noha vitathatatlanul nagyszerű a maga nemében, egy kicsit nehéz volt Bloom számára, és fárasztó elsőre követni, de Mercadante zenéjével a *Hugenottá*kban. Meyerbeer *Krisztus hét szava a keresztfán*jával és Mozart *Tizenkettedik miséjé*vel egyszerűen nem tudott betelni, a *Glóriá*ja meg nézete szerint a zene mint olyan *non plus ultrá*ja, mindenki más zenéjét a szó szoros értelemben kenterben veri. Mérhetetlenül jobban kedvelte a katolikus egyház zenéjét a konkurens cég e nemben kínált termékeinél, mint például Moody és Sankey himnuszai, vagy a *Mondd, hogy éljek, s élni fogok, protestánsod leszek*. Nincs ember, aki nálánál jobban csodálná Rossini *Stabat Mater*ét, minden hangja halhatatlan, felesége, Madám Marion Tweedy hallatlan sikert aratott vele, páratlan feltűnést keltett, bizton mondhatja, hogy a legszebb levéllel járult babérjaihoz, mindenkit tökéletesen elhomályosítva, a jezsuita atyák Felső Gardiner Street-i templomában, a megszentelt épület zsúfolva

volt, a kapuban tolongtak, hogy hallhassák előadását a *virtuosó*k vagyis *virtuosi* kíséretével. Egyhangú volt a vélemény, hogy nincs senki hozzá mérhető, elég az hozzá, hogy Isten szent templomában, ahol a zene égi célt szolgál, a közönség *encore*-t követelt. Egészében véve, noha szívében a könnyű operákat részesítette előnyben, például a *Don Giovanni*- vagy *Martha*-típust (ékkő a maga nemében), legbelső hajlamai, bárha tudása felületes, a szigorúan klasszikus iskola felé vonzották, mint például Mendelssohn. És ha már erről van szó, biztosra vette, hogy Stephen mind ismeri a régi híres számokat, megemlítette *par excellence* Lionel áriáját a *Marthá*ban, a *M'appari*t, amit, milyen érdekes, épp tegnap hallgatott meg, pontosabban a véletlen úgy hozta, hogy hallhatta, és ezt a megtiszteltetést igen sokra tartotta, Stephen nagyra becsült atyjának ajkairól, tökéletes, példaértékű előadásmódban, mellyel mindenkit maga mögé utasított. Stephen az udvarias érdeklődésre kijelentette, hogy ő maga nem énekli, viszont elkezdte magasztalni Shakespeare dalait, illetve körülbelül vagy pontosan ugyanabból a korból a lantkomponista Dowlandet, aki a Fetter Lane-en lakott a botanikus Gerard mellett, aki *annos ludendo hausi, Doulandus*, s maga is fontolgatja, hogy vásároljon-e egy ilyen hangszert Mr. Arnold Dolmetschtől, akire B. nem igazán emlékezett, bár a név kétségtelenül ismerősen csengett, hatvanöt aranyfontért, továbbá Farnabyt és fiát szellemes *dux* és *comes* megoldásaikért, és Byrdöt (William), aki virginálon játszott, mondta, a Queen's Chapelben és mindenütt, ahol csak virginálra talált, és valami Tomkinst, aki ariettákat és dalokat írt, és John Bullt.

Beszélgetve haladtak tovább az úttest felé közeledve, ahol a lánckorlát túloldalán egy ló kaptatott a kövezeten, söprűgépet húzva maga után, és épp egy nagy adag lótrágyát söpört fel, úgyhogy a lárma miatt Bloom nem volt biztos, jól értette-e a hatvanöt aranyat és John Bullt. Érdeklődött, hogy ez a John Bull egyívású-e a politikai hírességgel, mert feltűnt neki a két azonos név, a véletlenek feltűnő összjátéka.

A láncnál a ló lassan farolt és fordult, amit a szokás szerint éberen figyelő Bloom rögtön észrevett, ezért szelíden meghúzta társa kabátujját, és játékosan megjegyezte:

– Veszélyben az életünk ma éjjel. Vigyázat a gőzhengerrel!

Megálltak tehát. Bloom elnézte a ló fejét, ez aztán semmiképp sem ért hatvanöt aranyfontot, és ahogy hirtelen a sötétben kirajzolódott egészen közel hozzá, valahogy újnak tetszett, mintha a csontok, sőt az izmok is át

volnának rajta csoportosítva, mert kézzelfoghatóan négyballábas, ferdefarú, lemaradó, farkcsóváló, fejlógató, aki hátsó lábbal lép ki, világának ura pedig ott ült a bakon, gondolataiba merülve. Szegény, szegény pára, hogy sajnálta, hogy nem volt a zsebében kockacukor, de mint bölcsen belátta, az ember nem lehet felkészülve minden váratlan helyzetre, ami elé az élet állítja. Nagydarab, riadt, együgyű, butácska egy ló ez, semmi gondja az égvilágon. De még egy kutya is, tűnődött, vegyük csak azt a korcsot Barney Kiernan kocsmájában, ha ugyanilyen méretei volnának, kész rettenet volna szembenézni vele. De hát egyetlen állat sem tehet róla, hogy milyen az alkata, mint például a teve, a sivatag hajója, amelyik házilag párol whiskeyt szőlőből a púpjában, Kilenctized részüket ketrecben lehetne tartani vagy idomítani, hiszen az ember mindnek túl tud járni az eszén, a méneknek persze nem. A bálna szigonyhajtűktől ékesen, az aligátor, csiklandozd meg a tarkóját, és érti a viccet, kakasnak krétakör, tigrisnek farkasszem. Ezek az időszerű bölcselmek foglalkoztatták a mezők vadjait illetőleg, kissé elvonva figyelmét Stephen szavaitól, miközben az utca hajója manőverezett, és Stephen beszélt tovább régmúlt idők különösen érdekes.

– Hol is tartottam? Ja, igen! A feleségem – közölte bizalmasan, *in medias res* belevágva – végtelenül örülne, ha megismerkedhetne önnel, hiszen mindenféle zenéért rajong.

Barátságosan figyelte féloldalról Stephen arcának féloldalát, anyjára hasonlít, hát nem igazán a szokásos jóképű vagány típus, akiért kétségkívül magukon kívül vannak a nők, de talán nem is az az alkat.

Ha viszont örökölte apja tehetségét, amit erősen gyanított, az merőben új távlatokat nyitna, gondoljunk például Lady Fingall hangversenyére múlt hétfőn az ír ipar javára, és az arisztokráciára általában.

A pompás variációkról beszélt éppen, melyeket *Az ifjúságnak vége* című dalra szerzett Jans Pieter Sweelinck, egy amszterdami hollandus, a facipők hazájából. Még ennél is jobban szeretett egy régi német éneket Johannes Jeeptől a fénylő tengerről és éneklő szirénekről, férfiak édes ragadozóiról, aminek hallatán Bloom meghökkent kissé:

Von der Sirenen Listigkeit
Tun die Poeten dichten.

Ezeket a bevezető taktusokat el is énekelte és *ex tempore* lefordította. Bloom bólogatott, érti, mondta, és kérte, hogy okvetlenül énekelje tovább,

ami meg is történt.

Fenomenális tenor, ritka kincs, Bloom tökéletesen tisztában volt értékével, ahogy az első hangjegyet meghallotta, az ilyen, hajói gondozzák és megfelelően kiképzi valami elismert tekintély, mint például Barraclough, és hozzá a kottaolvasást is megtanulja, maga szabhatná meg az árát, hiszen manapság már tíz baritont kapni egy pennyért, és tulajdonosa rövid időn belül a legelőkelőbb negyedek legjobb házainak ünnepelt vendége lehet, *entrée*-t nyerhet a pénzarisztokráciához, akik milliókkal játszanak, a kegyelmesekhez és főméltóságokhoz, ahol bölcsész baccalaureus diplomája (önmagában is óriási reklám) és előkelő modora a legjobb ajánlólevél és mindenkit levesz a lábáról, sikere már eleve biztosítva van, ehhez még ott a rendkívüli esze, ami céljaihoz szintén felhasználható sok egyéb hasznos járulékával, ha több gondot fordít az öltözködésére, mert az csak segítené abban, hogy jobban belopja magát kegyeikbe, hiszen neki, a társaság szabászati rafinériáiban járatlan újoncnak halvány sejtelme sincs, hogy az ilyen apróság mekkora gátat szabhat az érvényesülésnek. Valójában csak hónapok kérdése, és ő már szinte látja, példának okáért, a karácsonyi idényben az előkelőségeknél rendezett zenei és művészeti *conversaziones* résztvevőjeként, leginkább a turbékoló szépnem körében keltve majd kellemes kis bizsergéseket, különösen a szenzációra éhes hölgyek fogadják majd kegyeikbe, van rá példa bőven – igazából ezt ő tudja a legjobban, hiszen a legcsekélyebb hencegés nélkül mondhatja, hogy volt idő, mikor ő is, ha éppen akarta volna, igazán könnyen. Ehhez vegyük természetesen az egyáltalán nem lefitymálandó anyagi előnyöket, és persze a velük járó énektanári díjakat. Na nem arról van szó, tette hozzá zárójelben, hogy a piszkos anyagiak végett huzamosabb időre kellene pályaívét a zenés színpadhoz cövekelnie. De ez egy lépés a kívánt irányban, ez nem is kérdéses, és sem anyagilag, sem szellemileg a legcsekélyebb árnyékot sem vetne tekintélyére, és bizony gyakran jól is jön az embernek, ha valahonnan jön egy csekk a szükség legszorongatóbb perceiben, mikor minden garas számít. Amellett, bár az emberek ízlése az utóbbi időben meglehetősen korrodálódott, az ilyen eredeti zene, mely merőben más, mint a szokványos verkli, hamarosan divatba jönne, mivel az újdonság erejével hatna Dublin zenei életében az agyoncsépelt, fülbemászó tenorszólók után, amiket a jóhiszemű publikumra tukmálnak az Ivan St. Austellek és a Hilton St. Justok, és hasonló *genus omne*. Igen, a kétség árnyéka sem fér hozzá, minden ütőkártya a kezében van hozzá, hogy hírnevet szerezzen magának, és

kivívja a város különleges megbecsülését, igazi kaliber lehetne, és elővételben elkelt gálakoncertet adhatna a King Street-i törzsközönségnek, ha akadna egy csendestársa, aki egyengetné az útját, úgymond, és itt a nagy *ha*, aki jól megtaszítaná és megadná neki a kezdősebességet, hogy elejét vegye annak az elkerülhetetlen tespedésnek, amelyben oly gyakran feneklenek meg a dicsőség elkényeztetett gyermekei. És jottányit sem kell, hogy ez eltérítse, a maga ura lenne, és tengernyi ideje jutna rá, hogy irodalommal foglalkozzék szabad óráiban, ha ahhoz van kedve, és ez egyáltalában nem ütköznék énekesi karrierjével, nem lenne hozzá méltatlan, mivel ez kizárólag és egyedül az ő magánügye. Egyszóval a labda ott van a lába előtt, és pontosan ez az oka annak, hogy az a másik, akinek remek a szimata az efféle dolgokhoz, egyáltalán ráakaszkodott.

A ló éppen akkor. És a későbbiekben eltökélt szándéka volt (mármint Bloomnak), hogy a megfelelő lélektani pillanatban azt tanácsolja, anélkül, hogy magánügyeiben akart volna vájkálni, követve a *bolond rohan, hová angyal* se mer elvét, hogy szakítsa meg kapcsolatait egy bizonyos kezdő orvosgyakornokkal, aki, mint megfigyelte, hajlamos, hogy ócsárolja őt, sőt, mintha csak tréfálna, a háta mögött egyenesen rossz színben tünteti fel, mindegy, milyen kifejezést használunk, ami Bloom szerény véleménye szerint elég rossz fényt vetett jelleme sötét oldalára, és ezt nem képzavarnak szánta.

A ló, minden erőtartalékát kimerítve, úgymond, megállt, és büszke kócsagtollként ég felé csapva a farkát, lepottyantott az útra, amit a söprű mindjárt fel is fog söpörni és suvickolni, három gőzölgő ganégömböt. Lassan, háromszor, egyiket a másik után, telt hátsójából trágyázott. És a humánus kocsis várt türelmesen, sarlós kerekű fogatán ülve, míg a csődöre (kancája) elvégzi a dolgát.

Bloom, kihasználva a *contretemps*-t, átment Stephennel, ahol a lánc megszakadt két cölöp között, és átlépve egy trágyakupacot, nekivágott vele az Alsó Gardiner Streetnek, miközben Stephen merészebben (de nem hangosabban) a dal végét énekelte:

Und alle Schiffe brücken.

A kocsis egy szót sem szólt, se jót, se rosszat, se közönyöst, csak nézte a két alakot, *üldögélve lóvontatta talyigán*, fekete mind a kettő, az egyik vaskos, a másik sovány, ahogy mendegéltek a vasúti híd felé, hogy *Maher*

atya összeadja még ma őket, *úgy biz' ám*. Ahogy ott mendegéltek, meg-megálltak és újra nekiindultak, folytatva a *téte-á-téte*-et (amiből ő persze teljesen kivolt rekesztve) szirénekről, a férfiértelem ellenségeiről, ugyanebbe a kategóriába tartozó egyéb témák szép számával keverve, zsarnokokról, idevágó történelmi eseményekről, közben pedig az a férfiú az álló kocsin (bár ugyanilyen joggal nevezhetjük hálókocsinak is) aki amúgy sem hallott egy szót sem, mert már messzire jártak tőle, egyszerűen csak bókolt a bakján az Alsó Gardiner Street végén, *nézte őket messze menni lóvontatta talyigán.*

[17]

Milyen párhuzamos utakat követett hazatérőben Bloom és Stephen?

Együtt indulva a Beresford Place-től mindketten rendes sétatempóban követték az Alsónak, majd a Középsőnek nevezett Gardiner Streetet, azután a Mountjoy Square nyugati oldalán haladtak tovább: azután lassított tempóban egyenként balra tartottak a Gardiner Place-ig, szórakozottságból egészen a Temple Street túlsó sarkáig: azután lassított tempóban, megállásokkal megszakítva, jobbra tartottak az Északi Temple Streeten, egészen a Hardwicke Place-ig. Azután hol egymáshoz közelítve, hol távolodva, laza sétalépésben mindketten egyenesen átvágtak a György templom előtti körtéren, lévén minden kör húrja rövidebb a hozzá tartozó ívnél.

Miről diskurált a duumvirátus ezen úti program során?

Zenéről, irodalomról, Írországról, Dublinről, Párizsról, barátságról, nőről, prostitúcióról, étrendről, a gázvilágításról, ív- és izzólámpák fényhatásáról az útmenti paraheliotropikus fák növekedésére, a várostanács rendeletére kihelyezendő szemetesvödrökről, a római katolikus egyházról, papi nőtlenségről, az ír nemzetről, jezsuita nevelésről, pályákról, orvostan hallgatásáról, az elmúlt napról, a presabbath ártalmas hatásáról, Stephen ájulásáról.

Felfedezett-e Bloom közös tényezőket a tapasztaltakra adott hasonló, illetve eltérő reakcióikban?

Mindketten érzékenyek voltak művészeti benyomásokra, zeneiekre sokkal inkább, mint plasztikusakra vagy festőiekre. Mindketten jobban szerették a kontinentális életstílust a szigetinél, az óceánon inneni településformákat az óceánon túliaknál. Neveltetésük mindkettőjüket korán megedzette, örökölt heterodox ellenállási hajlamuk pedig hitetlenné tette őket egy sereg ortodox vallási, nemzeti, szociális és erkölcsi dogmát illetően. Mindketten elismerték a heteroszexuális magnetizmus felváltva serkentő és tompító hatását.

Eltértek-e nézeteik egyes pontokban?

Stephen nyíltan kétségbe vonta Bloom nézeteit a táplálkozási és állampolgári önsegélyezés kérdésében, Bloom pedig hallgatólagosan kétségbe vonta Stephen nézeteit az emberi szellem örök megnyilatkozását

illetően az irodalomban. Bloom titkon egyetértett Stephennel, mikor helyesbítette az ír nemzetnek a druidizmusból a kereszténységre térítésének időpontját, amit a köztudomás Patriknak tulajdonít, aki Calpornus fia volt, aki Potitus fia volt, aki Odyssus fia volt, s akit I. Celesztin pápa küldött a 432. évben, Leary uralkodása alatt, megközelítőleg a 260-ik évre helyezve az időpontot, Cormac MacArt († Kr. u. 266.) uralkodásának idejére, aki nyeldeklési elégtelenség következtében fulladt meg táplálékától Slettyben, és Rossnaree-ben temették el. Stephen ájulását Bloom kiéhezettségből következő gyomorműködési elégtelenségnek és változó töménységű és hígitottságú alkoholos italok bizonyos kémiai összetevőinek tulajdonította, amit a szellemi túlerőltetés és a gyors körbeforgás is súlyosbított a bágyasztó légkörben, Stephen viszont egy kora hajnali felhő újrafeltűntének (mindketten megfigyelték, de két különböző pontról, Sandycove-ból és Dublinből), mely eleinte nem volt nagyobb egy női kéznél.

Volt olyan pont, ahol nézeteik nemlegességükben megegyeztek?

A gáz-, illetve a villanyvilágítás hatásában az út menti paraheliotropikus fák növekedésére.

Tárgyalt-e Bloom hasonló kérdéseket éjjeli barangolások alkalmával a múltban?

1884-ben, Owen Goldberggel és Cecil Turnbull-lal, éjjel, fő közlekedési útvonalakon a Longwood Avenue és a Leonard's Corner, a Leonard's Corner és a Synge Street, majd a Synge Street és a Bloomfield Avenue között. 1885-ben, Percy Apjohnnal esténként a falnak támaszkodva a Gibraltár Villa és a Bloomfield House között, az Uppercross járásbeli Crumlinban. 1886-ban, alkalomszerűleg, futó ismerősökkel és jövendőbeli vevőkkel, kapualjakban, várótermekben, harmadosztályú vasúti kocsikban, helyiérdekű vonalakon. 1888-ban, gyakran, Brian Tweedy ezredessel és leányával, Miss Marion Tweedyvel, együtt és külön, Matthew Dillon házának nappalijában, Roundtownban. Egyszer 1892-ben és egyszer 1893-ban, Julius (Juda) Mastianskyval, mindkét alkalommal lakása (Bloomé) szalonjában, a Nyugati Lombard Streeten.

Miféle gondolatokat fűzött Bloom az 1884-es, 1885-ös, 1886-os, 1888-as, 1892-es, 1893-as és 1904-es dátumok szabálytalan egymásutánjához, végcéljukhoz érkezésük előtt?

Végiggondolta, hogy az egyéni fejlődés és tapasztalatok területének progresszív kiszélesedését az egyének közötti viszonyok megfelelő területének regresszív beszűkülése kíséri.

Például milyen értelemben?

A nemlétből a létbe sokakhoz érkezett és egyénként fogadták: a létben létezve úgy volt bárkivel, mint bárki bárkivel: a létből a nemlétbe térvén nemlévőnek tekintik majd mindenek.

Mit cselekedett Bloom a végcéljukhoz való megérkezéskor?

Az Eccles Street számtani haladvány szerint negyedik páratlan számának, nevezetesen a 7-es számú háznak kapuja előtt, kezét gépiesen nadrágja hátsó zsebébe csúsztatta, hogy lakáskulcsához hozzájusson.

Ott volt?

Ama nadrágja megfelelő zsebében volt, melyet az előző napon viselt.

Miért irritálta ez most kétszeresen?

Mert elfelejtette, és mert emlékezett, hogy kétszer is emlékeztette magát, hogy ne felejtse el.

Milyen eshetőségek adódtak tehát az egyikük esetében előre megfontoltan, a másikuk esetében szórakozottságból kulcstalanul maradt kettős számára?

Bemenni vagy nem menni be. Kopogni vagy nem kopogni.

Bloom döntése?

Hadicsel. Lábát a fal lábazatára helyezte, átmászott az alagsor rácsán, kalapját fejébe nyomta, megmarkolt két pontot a rácsok és a keret alulsó találkozásánál, fokról fokra leengedte öt láb, négy és fél hüvelyk hosszúságú testét az alagsor kövezetétől számított két láb és tíz hüvelyk mélységig, majd testét szabadesésre készítette elő és elválván a rácstól, összegörnyedve várta a zuhanást követő becsapódást.

Becsapódott?

Testének teljes súlyával, az elfogadott súlyrendszer szerint 11 stone és négy fontjával, amint pontosan megállapíttatott Francis Froedman Északi

Frederick Street 19. alatti gyógyszertárának egészségügyi gyorsmérlegén az időszakos súlyingadozások ellenőrzésére, múlt Áldozócsütörtök napján, azaz május hó tizenkettedik napján, a keresztény időszámítás egyezerkilencszáz és negyedik (szökő) évében, zsidó időszámítás szerint ötezerhatszáz és hatvannégyben, mohamedán időszámítás szerint egyezerháromszáz és huszonkettőben (aranyszám 5, holdszám 13, szoláris ciklus 9, vasárnapi viszonyjelzés C B, római jel 2, juliánus korszak 6617. MCMIV).

Sértetlenül kelt fel a megrázkódtatás után?

Visszanyerve nyugalmi egyensúlyát, Bloom sértetlenül kelt fel, bár a megrázkódtatás bizonyos tüneteivel, majd az alagsori ajtó szabadon mozgó sarokvasán erőhatást alkalmazva és a forgáspontra irányuló egykarú emelőhatást kihasználva, a retesz kiemelésével korlátozott hozzáférést nyert a konyhához a vele szomszédos mosókonyhán keresztül, dörzshúzással kénes gyufát gyújtott, a szelep megnyitásával gyúlékony széngázt szabadított fel, magas lángot lobbantott, majd csöndesen izzóra szabályozta, és végül meggyújtott egy hordozható gyertyát.

Közben milyen elkülönült képek sorozatát észlelte Stephen?

Az alagsor rácsához támaszkodva az átlátszó konyhaablakon át egy férfit észlelt, aki gázlángot szabályoz 14 gyertyaerősségűvé, egy férfit, aki egy 1 gyertyaerősségű gyertyát gyújt, egy férfit, aki egymás után mind a két cipőjét leveti, egy férfit, aki gyertyával a kezében kimegy a konyhából.

Másutt is megjelent a szóban forgó férfi?

Négy perc elteltével a gyertyának halvány fénye érkezett az előszobaajtó fölötti ablak félig áttetsző félkörös üvegén át. A bejárati ajtó fokozatosan elfordult a sarokvasán. Az ajtónyílás így keletkezett térségében a férfi újra megjelent, kalapja nélkül, gyertyával.

Követte Stephen a jeladást?

Igen, halkan belépett, segített csukni és reteszelni az ajtót, majd halkan követte az előszobában a férfi hátát és papucsos lábát és égő gyertyáját, elhagyva egy ajtórésből kiszűrődő fénysávot baloldalt, majd óvatosan lefelé egy-több mint öt fokból álló, elforduló lépcsőn Bloom lakásának konyhájába.

Mit tett Bloom?

A lángra intézett erőteljes kilégzéssel elfújta a gyertyát, odahúzott két homorú ülésű és fehérre festett széket a tűzhelyhez, egyet Stephennek, háttal az alagsori ablak felé, a másikat magának, ha szükséges lesz, majd féltérdre ereszkedett, a rostély mögött máglyát szerkesztett gyantás végű gallyak keresztberakása útján, valamint különféle színes papírokból és szabálytalan sokszögletű széndarabokból, a legjobb Abram minőség, tíz mázsa huszonegy shilling Messrs Flower és M'Donald D'Olier Street 14. szám alatti telepéről, meggyújtotta egy alátett papír három kiálló csücskét lángoló kénes gyufával, ezáltal felszabadította a tüzelőanyag potenciális energiáját és lehetővé tette, hogy szén- és hidrogén-összetevői szabadon egyesülhessenek a levegő oxigénjével.

Mely hasonló jellegű látomások vonultak át Stephen elméjén?

Amint mások másutt más időben, féltérden vagy két térden állva élesztgették a tüzet számára: Michael testvért látta a Jézus Társaság, Clongowes Wood, Sallins, Kildare megye, kollégiumi gyengélkedőjében; apját, Simon Dedalust, első dublini lakásának egy bútorozatlan szobájában a Fitzgibbon Street tizenháromban; keresztanyját, Miss Kate Morkant, haldokló nővére, Miss Júlia Morkan lakásában, Usher's Island 15. alatt; Sara nagynénjét, Richie (Richard) Goulding feleségét szállásuk konyhájában a Clanbrassil Street 62 alatt; édesanyját, Maryt, Simon Dedalus feleségét a konyhában az Északi Richmond Street tizenkettőben, Xavéri Szent Ferenc napján, reggel, 1898-ban; Butt atyát, a tanulmányi dékánt a University College, Északi Stephen's Green 16, fizika előadótermében; testvérét, Dillyt (Deliát) apja házában, Cabrában.

Mit látott Stephen, mikor tekintetét a tűzről egy yard magasságba emelte a szemben lévő falra?

Az öt spirálrugós házicsengő sora alatt a kéménypillér mögötti beugróban egy görbe pályájú kötelet két kampó kőzött rézsút keresztben kifeszítve, melyről négy kisebb méretű négyzetes zsebkendő lógott, ráhajtva, oda nem erősítve, egymást követő és érintő négyszögekként, valamint egy pár szürke női harisnya, csipkés felső pereménél és lábfejénél a szokványos módon, három felálló csipesszel megfogatva, kettő a külső végeken, harmadik a találkozásnál.

Mit látott Bloom a tűzhelyen?

A jobb oldali (kisebb) főzőlapon kék zománclábast, a bal oldalin (nagyobb) megfeketedett vas vízforralót.

Mit csinált Bloom a tűzhelynél?

A zománclábast áttette a bal főzőlapra, majd fölállt, és a vas vízforraló kannát a falikúthoz vitte, azzal a szándékkal, hogy a víz folyását a csap elfordításával megindítsa.

Folyt-e?

Igen. A Wicklow megyei roundwoodi 2, 4 millió gallon űrtartalmú víztárolóból föld alatti szűrőrendszeres nyomócsöveken át áramlott, szimpla és dupla csőrendszeren, épült az eredeti költségvetés szerint folyó yardonként 5 fontért, Dargle, Rathdown, Glen of the Downs és Callowhill érintésével a 26 holdas stillorgani tárolóba, ami 22 angol mérföld távolság, innen pedig kisegítő tartályok segítségével a 250 láb szintkülönbség révén a városnak a Eustace híd Felső Leeson Street-i végéig, noha a huzamos nyári szárazság és a 12 és ½ millió gallon napi fogyasztás miatt a víz a túlfolyó szintjénél mélyebbre süllyedt, mely okból a városi tanácsnok és vízügyi főmérnök, Mr. Spencer Harty okl. mérn. a vízművek intéző bizottságának utasítására elrendelte, hogy a városi közművek szolgáltatta víz ezentúl csak fogyasztási célra használható (szem előtt tartva azt a lehetőséget, hogy a lakosság újfent a Grand és Royal Canal ihatatlan vizére lenne rászorulva, mint 1893-ban), különösen, mert a Dél-dublini Jótékonysági Egylet, a szegényenként megállapított és 6 hüvelykes vezetéken szállított 15 gallonos fejadag ellenére állítólag 20 000 gallont pazarolt el éjszakánként, mint azt a várostanács jogi képviselője, Ignatius Rice ügyvéd a mérő leolvasása során megállapította, miáltal a lakosság másik részének, a kereső- és fizetőképes adóalanyoknak okoztak kárt.

Mit csodált Bloom, vízszerető, vízhúzó, vízhordozó a vízben, visszatérve a tűzhelyhez?

Egyetemességét: demokratikus egyenlőségét és öntermészetéhez való hűségét, hogy mindig önmaga szintjére törekszik; óriási kiterjedését az óceánban a Mercator-féle síkra kivetítés szerint; megmérhetetlen mélységét a Csendes-óceán Sundam-vízárkában, ahol több 8000 ölnél: hullámainak örök mozgását és felületi részecskéinek rendszeres látogatásait a tengerpart

minden pontján; elemi egységeinek függetlenségét; a tenger állapotainak változékonyságát; hidrosztatikus lehiggadtságát szélcsendben; hidrokinetikus duzzadékonyságát alacsony dagály és csúcsdagály idején; pusztítás utáni lecsillapulását; sterilitását az arktikus és antarktikus sarkköri jégsapkák vidékén; éghajlati és kereskedelmi jelentőségét; 3 az 1-hez arányú túlsúlyát a földteke szárazföldjéhez viszonyítva; vitathatatlan hegemóniáját a szubekvatoriális Baktérítő alatti végtelen négyzetmérföldeken; korszakokat átívelő állandóságát őskori medencéjében; égetett sziéna-cserszínvörös fenekét; oldóképességét, és hogy oldatban tart minden oldható anyagot, ideértve a legnemesebb fémek tonnáinak millióit; félszigeteket és szigeteket romboló lassú erózióit és homotetikus szigeteinek, félszigeteinek, lejtős szirtfokainak szüntelen formálását; alluviális lerakódásait; súlyát, térfogatát, sűrűségét; háboríthatatlanságát lagúnákban és tengerszemekben; színének árnyalatait a forró, mérsékelt és hideg égöv alatt: forgalmi elágazásait a beltengeri vízgyűjtő folyóiban, és az óceánba torkolló vízrendszereket és a transzóceánikus áramlatokat, a Golf-áramlatot, az északi és déli egyenlítői áramlatokat; őserejét tengerrengésben, vízoszlopokban, artézi kutakban, kitörésekben, viharokban, vízválasztókban, örvényekben, árvízben, áradásban, fenékhullámokban, zuhatagokban, gejzírekben, maelströmben, vízözönben, szökőárban, felhőszakadásban; cirkumglobális ahorizontális kurvatúráját; titkos forrásait, varázsvesszővel vagy hidrometrikus műszerekkel kimutatható rejtett nedvességeit, melyeket oly jól szemléltet a kút az Ashtown Gate falán lévő lyuknál, a levegő telítődése, a harmat lepárlódása; összetételének egyszerűségét, két alkotórésze hidrogén, egy alkotórésze oxigén; gyógyító erejét; a Holt-tengervizének súlyfenntartó erejét; állhatatos áthatolását öntözőárkokban, vízvájatokban, gátrepedéseken, hajóléken; tisztításra, szomjúság és tűz oltására, növényzet táplálására alkalmas tulajdonságait; paradigma és paragon voltának csalhatatlanságát; átalakulásait gőzzé, köddé, felhővé, esővé, dérré, hóvá, jégveréssé; nyomóerejét a tűzcsapokban; formái változatosságát tavakban és öblökben és lápokban és deltákban és kanyarokban és belvizekben és lagúnákban és archipelágékban és tengerszorosokban és fjordokban és csatornákban és mangrove-mocsarakban és tölcsértorkolatokban; szilárdságát gleccserekben, jéghegyekben, jégtáblákban; engedelmességét hidraulikus malomkerekek, turbinák, dinamók, villanyerőművek, derítők, cserzőüzemek, lendítőkerekek működtetésében; hasznosságát csatornákon, folyókon, ha hajózhatók, úszó és száraz dokkokon; munkavégző képességét, mely hullámok

megzabolázásából vagy egyik szintről a másikra történő átfolyásából nyerhető; tenger alatti (anakusztikus, fotofóbiás) növény- és állatvilágát, mely szám szerint, ha nem betű szerint, a földkerekség élővilágának túlnyomó többségét teszi; mindenütt jelenvalóságát, minthogy az emberi test 90%-át képezi; kipárolgásainak mérgező tulajdonságait miazmás mocsarakban, pestises ingoványokban, virágvázák poshadt vizében, rezdületlen tócsákban a fogyó hold fényénél.

Miután a félig töltött vízforraló kannát rátette a már izzó szénre, miért tért vissza a még mindig folyó csaphoz?

Hogy megmossa bepiszkolódott kezét egy részben szétolvadt Barrington-féle citromillatú szappannal, melyhez a papír még mindig hozzáragadt (tizenhárom órával ezelőtt vásárolta négy pennyért, s az árával még mindig tartozott), frisshideg folytonhaladó mégismaradó vízben és hogy megtörülje arcát és kezét a forgatható faakasztóra vetett, hosszú, vörös szélű nyersvászon törülközőben.

Mivel okolta meg Stephen Bloom ajánlatának elutasítását?

Hogy víziszonyban szenved, gyűlöli mind a részleges érintkezést belemerítés, mind a teljes érintkezést alámerülés által a hidegvízzel (utoljára az elmúlt év októberében fürdött), viszolyog az üveg és kristályok cseppfolyós állagától, ahogy a gondolat és a nyelv vízneműségében sem bízik.

Miféle ok tartotta vissza Bloomot attól, hogy Stephennek higiénés és profilaktikus tanácsokat adjon, kiegészítve oly jellegű javallatokkal, miszerint folyami vagy tengeri fürdőzés esetén az ember előzőleg nedvesítse meg a fejét, arcát, nyakát, mellkas- és hasfaltáját, gyors önfröcskölés révén az izmok összehúzódását idézve elő, az ember anatómiájának e részei lévén a legérzékenyebbek a hidegre, vagyis a tarkó, a gyomor, tenyérpárna illetve a láb talpi része?

A vízneműség összeegyeztethetetlensége a lángelme csapongó eredetiségével.

Milyen kiegészítő didaktikus tanácsokat fojtott magába hasonlóképpen?

Étrendi jellegűeket: fehérje és kalorikus energia százalékaránya szalonnában, sózott menyhalban és vajban, az előbbi hiánya az utóbb

említettben és az utóbbi bősége az előbb említettben.

A vendég mely tulajdonságai tűntek a legszembeötlőbbnek a házigazda szemében?

Önmagába vetett hit, az önpusztítás és öngyógyítás egyenlő és ellentétes hatalma.

Miféle kísérőjelenség zajlott a folyadékkal töltött edényben a tűz hatására?

A forrás jelensége. A konyha és kéménykürtő közötti szellőzés állandó huzatja által táplálva a lángragyulladás jelensége közlődött a gyúlékony gallyakról a bitumenes szén poliéderes tömbjeire, mely üledékes ásványi formában őskori őserdők fosszilis flóráját tartalmazta, amelyek viszont növényi létüket a Naptól származtatták, a hő (sugárzó) elsődleges forrásától, a fényterjesztő, diatermikus éter mindent betöltő közegén át. Hő (áramló) indult egyfajta gyorsuló mozgással a hőfejlesztés központjából kiindulva a folyadékot tartalmazó edény felé, és átsugárzódván a vas fémes, fénytelen, egyenetlen felületén, részint visszaverődött, részint abszorbeálódott, részint továbbítódott, fokozatosan emelve a víz hőfokát a normálistól a forrpontig, e hőfokemelkedés pedig kifejezhető azon 72 hőegység elfogyasztásának eredményeként, mely ahhoz szükséges, hogy 1 font vizet 50-ről 212 Fahrenheit fokra emeljünk.

Mi jelezte a hőemelkedés befejeződését?

Vízgőz felszabadulása kettős sarló formában a kannafedő alól mindkét oldalról és egyidejűleg.

Milyen személyes célra használhatta volna Bloom az ily módon felforralt vizet?

Borotválkozásra.

Miféle előnyökkel jár az éjjeli borotválkozás?

Lágyabb a szőrzet; lágyabb az ecset is, ha borotválkozástól borotválkozásig előre megfontolt szándékkal a ráragadt habban hagyjuk; lágyabb az arcbőr, ha az ember váratlanul nőnemű ismerősökkel kerül szembe rejtettebb helyeken szokatlan időben; higgadt elmélkedés a nap eseményei felől; tisztább érzékelés édes álomból való ébredés után, mivel a

reggeli órák zajai, rossz sejtelmek és szorongások, zörgő tejeskannák, a postás kettős kopogása, az újságolvasás, az újraolvasás szappanozás közben, az újraszappanozás ugyanazon a helyen, egy zöttyenés, egy koppanás, remeg a kéz kihagy az ész s csak néz bár semmi vész, a józan iram nekiered, vérzik a vágás, flastromkivágás szép precíz rá a víz jobban tapadjon: tenni mást itt nem lehet.

Miért zavarta kevésbé a fény hiánya, mint a zaj jelenléte?

A tapintóérzék biztonsága miatt erős puha maszkulin feminin passzív aktív kezében.

Minő tulajdonsággal rendelkezett (a keze) és mely ellenirányú befolyás állt ezzel szemben?

Az operáló sebész kvalitásával, ám iszonyodván az emberi vér kiontásától, még ha a cél szentesíti is az eszközt, többre tartotta az ő természetes sorrendjükben a helioterápiát, pszichofizikoterápiát, oszteopatikus sebészetet.

Miféle tárgyak kerültek a szem elé a Bloom által kinyitott konyhaszekrény alsó, középső és felső polcain?

Az alsó polcon öt vertikális reggelizőtányér, hat horizontális csészealj, rajtuk lefelé fordított csészék reggelizéshez, egy Crown Derby bajuszbögre, lefordítatlan, hozzávaló csészealjjal, négy fehér aranyszélű tojástartó, egy nyitott bugyelláris, látható pénzekkel, túlnyomó részt apróval, és egy kis üvegtégely aromás (ibolya) cukorkákkal. A középső polcon csorba tojástartó, benne bors, dobozban asztali só, négy összeragadt fekete olajbogyó olajpapírban, Plumtree húskonzerv doboza üresen, egy fagyapottal bélelt tojásdad fonott kosár, benne egy Jersey-körte, félig üres palack William Gilbey és Társa-féle portói, korallrózsaszín selyempapír pólyája félig lefosztva, egy csomag Epps-féle oldható kakaópor, öt uncia Anne Lynch-féle kiváló tea, fontja 2 shilling, gyűrött ezüstpapír zacskóban, egy hengeres bádogdoboz, benne a legfinomabb kristálycukor, két hagyma, az egyik, a nagyobb, spanyol, egészben, a másik, ír, kisebb, kettészelve, ilyenformán terjedelmesebb felületű és szaga áthatóbb, egy köcsög ír mintagazdasági tejszín, barna cserépkancsó, benne egy és negyed korty megsavanyodott aludttej, mely a hőség következtében vízzé, savóvá és lazán összeállt túróvá alakult át, amit hozzáadva a Mr. Bloom és Mrs. Fleming

reggelijéül felhasznált mennyiséghez egy teljes angol pintet kapnánk, azaz az eredetileg leszállított teljes mennyiséget, két szegfűszeg, egy félpenny és egy kis edény, benne egy szelet friss karajsült vált láthatóvá. A felső polcon különböző méretű és eredetű (üres) lekvárosüvegek hada.

Mi vonta magára Bloom figyelmét a konyhaszekrény elülső peremén?

Két eltépett skarlátvörös lóversenytikett négy sokszögletű töredéke, számaik 8, 87 és 8, 86.

Miféle emlékek vonták ráncba homlokát e pillanatban?

Véletlenek összjátékának emlékei, regényeknél valószínűtlenebb valóság, melyek előre jelezték az Arany Kupa hendikep eredményét, melyről az *Evening Telegraph*ban olvasott hivatalosan megerősített eredményt, rózsaszín esti kiadás, a kocsisbetérőben a Butt Bridge-nél.

Honnan eredtek visszavetített vagy akár valóságos sejtelmei az eredmény felől?

Bemard Kiernan hatóságilag engedélyezett üzletében a Little Britain Street 8, 9 és 10 alatt; David Byrne hatóságilag engedélyezett üzletében a Duke Street 14 alatt; az Alsó O'Connell Streeten, Graham Lemon boltja előtt, mikor egy semmirekellő egy szórólapot nyomott a kezébe (amely egyiküknek sem kellett semmire), hirdetve, hogy eljő Illés, Sión templomának újjáépítője; a Lincoln Place-en, F. W. Sweny és Tsa (Kft.) gyógyszertára előtt, mikor, mikor Frederick M. (Bantam) Lyons gyors egymásutániságban elkérte, elolvasta és visszaszármaztatta a *Freeman's Journal* és *National Press* aznapi számának azt a példányát, mely Bloomnak már kellett semmire (mint ezt szavakban is kifejezte volt), majd indult a gőz- és kádfürdők keleties palotája, a Leinster Street 11 felé, az ihlet szent ragyogásával orcáin, kezében tartva a verseny jóslat nyelvén vésett titkát.

Miféle megnyugtató megfontolások csillapították belső háborgását?

Az értelmezés nehézségei, mivel minden esemény jelentősége oly változatossággal követi megtörténtét, mint az akusztikus jelenség a villamos kisülést, és a bekövetkező veszteség előrelátásának nehézsége annak folyományaképp, hogy az eredetileg helyesen megbecsült egyes veszteségek összességét tévesen értelmezzük.

Hangulata?

Nem kockáztatott semmit, nem várt semmit, nem érte csalódás, megelégedett volt.

Mitől volt megelégedett?

Nem érte tényleges veszteség. Tényleges nyereséget szerzett másoknak. Világosságot a pogányoknak.

Hogy készített Bloom böjti ételt egy pogány számára?

Két teáscsészébe két-két (összesen négy) csapott kanál Epps-féle oldódó kakaóport szórt, továbbá a címkére nyomtatott használati utasításhoz híven a forrázáshoz szükséges idő után beletette az előírt hozzávalókat mindkettőbe elkeverés céljából az előírt módon és mennyiségben.

A különleges vendégszeretetnek milyen kötelezettségen felüli jeleit tanúsította a házigazda vendége irányában?

Lemondott áldomásmesteri jogáról, a Crown Derby utánzatú bajuszbögréről, melyet egyetlen leányától, Millicenttől (Míllytől) kapott ajándékba, ezt ugyanolyan csészével helyettesítette, mint a vendégé, és vendégének különlegesen sokat, saját magának csak mérsékelt mennyiséget töltött a sűrű tejszínből, mely egyébként felesége, Marion (Molly) reggelijéhez volt félretéve szokás szerint.

Felérte-e ésszel a vendég, és méltányolta-e a vendégszeretet e jeleit?

A házigazda hívta fel figyelmét rájuk játékosan, ő pedig komolyan nyugtázta, miközben komojátékos csendben fogyasztották Epps tömegcikkét, a kakaó-költeményt.

Voltak-e a vendégszeretetnek olyan kifejezései, melyeket fontolgatott ugyan, de visszafogott, fenntartván egy későbbi alkalomra, hogy teljessé tegye a megkezdett akciót?

Egy ½ hüvelyk hosszúságú szakadás összevarrását vendége kabátjának jobb oldalán. A négy női zsebkendő közül az egyiknek odaajándékozását vendégének, ha és amennyiben megbizonyosodott, hogy ajándékozható állapotban vannak.

Ki ivott gyorsabban?

Bloom, akinek tíz másodperc előnye volt már a rajtnál, majd a kanál homorú felületéről, melynek nyele egyenletes hőáramlást közvetített felé, hármat kortyintott, míg versenytársa egyet, hatot a kettővel, kilencet a hárommal szemben.

Miféle agyi tevékenység kísérte a gyakorított cselekményt?

Arra a megfigyelésen alapuló, ám téves következtetésre jutván, hogy hallgatag társa éppen verset fogalmaz magában, azon merengett, hogy több öröm származik az oktató, mint a szórakoztató irodalomból, ahogy jómaga is nemegyszer fordult William Shakespeare műveihez nehéz problémákban segítségért, akár a valóság, akár képzelete adta fel a leckét.

És talált megoldást?

Bár bizonyos klasszikus passzusokat gondosan és ismételten, magyarázó jegyzetek segítségével is elolvasott, a szövegek nem győzték meg teljességgel, és nem is mindig találták fején a szeget.

Milyen sorokkal fejeződött be első eredeti költeménye, melyet ő maga írt, reménybeli költő, 1877-ben, 11 éves korában, abból az alkalomból, hogy a Shamrock című hetilap három díjat tűzött ki, 10, 5, 2 ½ shilling értékben?

Remélem én, hogy egyszer
még eltölthet a nagyszer
-ű érzés, hogy versem nyomtatva volt.
De azesetben, ha lejő, nyomtassák alá: Tisztelő
Hívük, Bloom Leopold!

Talált-e négy elválasztó momentumot önmaga és jelenlegi vendége között?

Név, kor, faj, hit.

Miféle anagrammákat csinált a nevéből ifjúkorában?

Leopold Bloom
Melldoboló Pó
Ó ló, lódomb lep
Mollod ó be lop

Pólód elbomol.

Melyik volt az az akrosztichonos költemény, melynek versfejeibe becenevét foglalta Bloom (kinetikus költő), s úgy küldte el Miss Marion Tweedynek 1888. február 14-én?

***P**oétáknak hév dalát*
***O**ly muzsika zengi át,*
***L**ám, már újra hallanád.*
***D**rágább mint a gyöngy s achát.*
***I**tt vagy. Enyém a világ.*

Mi akadályozta meg, hogy befejezzen egy alkalmi dalt (zene R. G. Johnstontól) a múlt eseményeiről vagy a mostani évek nevezetes napjairól, címe *Ó, ha visszatérne Brian Boru és ma látná a jó öreg Dublint*, melyet Michael Gunn, a Gaiety Theatre (Déli King Street 46, 47, 48, 49) bérlője rendelt meg és melyet a nagy jubiláris karácsonyi pantomim, a *Színbád a tengerész* második változatában (1893. január 30., írta Greenleaf Whittier, díszlet George A. Jackson és Cecil Hicks, kosztümök Mrs. és Miss Whelan, színre vitte R. Shelton 1892. december 26-án. Mrs. Michael Gunn személyes felügyelete mellett, a táncokat betanította Jessie Noir, a némajátékot Thomas Ottó), a hatodik, gyémántvölgyi jelenetbe illesztették volna be, és Nelly Bouveristnek, a primadonnának kellett volna énekelnie?

Először is az ingadozás birodalmi és helyi érdekek között, nevezetesen Viktória királynő rövidesen elközelgő gyémántjubileuma (született 1820, trónra lépett 1837) és az új városi halcsarnok immár leközelgett megnyitása között; másodszor szélsőséges elemek várható ellenkezése részint Ő királyi fenségük, a Yorki herceg és hercegnő valóságos látogatását, részint őfelsége Brian Boru király képzeletbeli látogatását illetően; harmadszor összeütközés a szakmai illem és a szakmai versengés között a nemrég felépült Grand Lyric Hall (Burgh Quay) és a Theatre Royal (Hawkins Street) vonatkozásában; negyedszer bizonyos szórakozottság, mely Nelly Bouverist alig-intellektuális, alig-politikus, alig-helyzetszerű külleme és arckifejezése iránti sajnálkozásnak, valamint a Nelly Bouverist által felvillantott alig-intellektuális, alig-politikus, alig-helyzetszerű fehérneműcikkek iránti gerjedelmeknek tulajdonítható, midőn ő maga (Nelly Bouverist) ezen cikkekben volt; ötödször rendkívül nehéz feladat volt megfelelő zenét és

humoros célzásokat kikeresni *A Világ Ezeregy Legjobb Vicce* című válogatásból (ezer oldal, ezeregy röhögés); hatodszor a homofon és kakofón rímek, melyek az új polgármester, Dániel Tallon, az új rendőrkapitány, Thomas Pile és az új főügyész, Dunbar Plunleet Barton nevéhez fűzhetők.

Milyen viszony volt életkoruk között?

16 évvel ezelőtt, 1888-ban, mikor Bloom olyan idős volt, mint Stephen most, Stephen 6 éves volt. 16 évvel később, 1920-ban, mikor Stephen olyan idős lesz, mint Bloom most, Bloom 54 esztendős lesz. 1936-ban, mikor Bloom 70 éves és Stephen 54 éves lesz, a kezdeti 16:0 arány 17½:13½ arányra módosul, a két arányszám növekedni, a különbség pedig csökkenni fog, aszerint, hogy hány évet adunk hozzá gondolatban, mert ha az 1883-as arány változatlanul megmarad, feltéve, hogy lehetséges, a folyó 1904-es évben, mikor Stephen 22, Bloom 374 éves lenne, és 1920-ban, mikor Stephen 38 éves lesz, amennyi Bloom most, Bloom már 646 éves lenne, viszont 1952-ben, mire Stephen elérné a legmagasabb vízözön utáni életkort, a 70 évet, Bloom, aki addigra már 1190 esztendőt élt volna, miután a 714-es évben világra jött, 221 teljes évvel túllépte volna a legmagasabb vízözön előtti életkort, Matuzsálemét, azaz 969 esztendőt, viszont ha Stephen az Úr 3072-ik esztendejében elérné ezt a kort, Bloom köteles lenne 83 300 éve a világon lenni, vagyis a Kr. e. 81 396-ik évben lett volna kénytelen születni.

Miféle események húzhatnák keresztül e számításokat?

Mindkettőjük vagy egyikük létének végleges megszűnte, új korszak vagy kalendárium bevezetése, a világ vége, következésképpen az emberi faj elkerülhetetlen, de megjósolhatatlan kipusztulása.

Hány korábbi találkozás bizonyította előzetes ismeretségüket?

Kettő. Az első Matthew Dillon házának orgonásában (Medina Villa, Kimmage Road, Roundtown), 1887-ben, Stephen anyjának társaságában. Stephen akkor 5 éves volt, és vonakodott kezet adni köszönéskor. A második a Breslin szálló kávéházában egy esős vasárnapon 1892 januárjában, Stephen apjának és Stephen nagybácsijának társaságában. Stephen akkor már 5 évvel idősebb volt.

Elfogadta akkor Bloom a fiú ebédmeghívását, melyet később az apa megismételt?

A legnagyobb hálával, hálás köszönettel, őszinte hálával, a sajnálkozás leghálásabb őszinte kifejezésével elutasította.

Társalgásuk ezen emlékek tárgyában nem fedett-e fel kapcsolataikban harmadik láncszemet is?

Mrs. Riordan (Dante) anyagilag független özvegy, Stephen szüleinek házában lakott 1888. szeptember 1-től 1891. december 29-ig, majd az 1892., 1893. és 1894. esztendőkben az Elizabeth O'Dowd tulajdonában levő City Arms hotelben a Prussia Street 54 alatt, ahol az 1893-as és 1894-es évek bizonyos hónapjaiban Bloomnak állandó hírforrása volt, aki ugyanebben a szállóban lakott, minthogy ebben az időben Joseph Cuffe-nál (Smithfield 5) volt tisztviselői alkalmazásban, és az üzletkötésekre felügyelt a közeli marhavásártéren, az Északi Circular Roadon.

Az irgalmasság testi cselekedetei közül gyakorolta-e egyiket vagy másikat az özveggyel?

Meleg nyári estéken néha eltologatta a független, bár szerény anyagiakkal rendelkező beteges özvegyet, rokkantaknak szánt, lassan görgő kerekesszékén egészen az Északi Circular Road sarkáig, Mr. Gavin Low üzletével szembe, ahol a hölgy elidőzött egy ideig, elnézegetve Bloom egy-lencsés binokuláris tábori látcsövével a felismerhetetlen polgárokat villamoskocsikban, felfújt pneumatikus gumival felszerelt sportkerékpárokon, társzekereken, tandemeken, bér- és magánhintókon, homokfutókon és bricskákon, amint a belvárosból a Phoenix Parkba igyekeznek és *vice versa.*

Miért viselte a várakozásnak ezt a formáját a legnagyobb lelki nyugalommal?

Mert ifjúsága virágában gyakran figyelte elüldögélve önkarikás színes ökörszemablak előtt a forgalom örök változásainak látványát odakinn, gyalogjárókat, négylábúakat, négykerekűeket, kerékpárosokat, járműveket, lassan, gyorsan, mérsékelten, körbe-körbe, kör peremén körbe, a sietős földet körbekerülve.

Milyen sajátos emlékeket őrzött egyikük és másikuk az özvegyről, aki már nyolc éve elhunyt?

Az idősebb a bézique kártyáit és zsetonjait, a hosszú szőrű skót terrierjét, állítólagos gazdagságát, figyelme kihagyásait, kezdődő hurutos süketségét: az ifjabbik a repceolaj-mécsesét a Szeplőtelen Fogantatás szobra előtt, zöld és vörösbarna keféit Charles Stewart Parnell és Michael Davitt tiszteletére, selyempapírjait.

Nem álltak-e rendelkezésére további eszközök a megfiatalodás eléréséhez, amit az ifjú barátjával megosztott emlékezések még kívánatosabbá tettek?

Az otthoni torna, amelyet régebben rendszertelenül végzett, majd elhagyott, Eugen Sandow *Hogyan tehetünk szert testi erőre?* című, elsősorban ülőfoglalkozást űző kereskedők számára készült művének előírásai szerint, s amely tükör előtt, szellemi összpontosítással végzendő, hogy a különféle izomcsoportok mozgásba hozása révén kellemes feszességet, ezt követően pedig még kellemesebb ellazulást eredményezzen, s végül elvezessen az ifjúkori testi készségek legkellemesebb visszanyeréséig.

Zsenge ifjúkorában birtokában volt-e valami különös testi készségnek?

Noha a súlyemelés meghaladta erejét, és a teljes fordulat a nyújtón bátorságát, gimnáziumi tanulóként mégis kitűnt a pároskorláton biztos és sokáig kitartott ülőtartásával, páratlan hasi izmainak köszönhetőleg.

Tett valamelyikük nyílt célzást faji különbségükre?

Egyikük sem.

Mik voltak, hogy a dolgot a legegyszerűbb viszonosságig szállítsuk le, Bloom gondolatai arról, hogy Stephen mit gondol Bloomról, valamint arról, hogy Stephen mit gondol arról, amit Bloom gondol Stephenről?

Azt gondolta, hogy azt gondolja, hogy ő zsidó, ugyanakkor tudta, hogy tudja, hogy ő tudja, hogy nem az.

A zárkózottság korlátait letörve tehát, hogyan alakult a két fél származása?

Bloom egyetlen fia és transzszubsztanciális örököse a szombathelyi, bécsi, budapesti, milánói, londoni és dublini Rudolf Viragnak (később Rudolph Bloom), valamint Ellen Higginsnek, Július Higgins (született Karoly) és Fanny Higgins (született Hegarty) második lányának. Stephen legidősebb

élő konszubsztanciális férfi örököse a corki és dublini Simon Dedalusnak, valamint Marynek, Richard és Christina Goulding (született Grier) leányának.

Bloomot és Stephent megkeresztelték-e, és ha igen, hol, s ki, pap vagy laikus?

Bloomot (háromszor) Gilmer Johnston tiszteletes (M.A.) egyedül, a Falakon Kívüli Szent Miklós protestáns templomban, a Coombe-ban, majd James O'Connor, Philip Gilligannal és James Fitzpatrickkal együtt egy nyomókút alatt Swords falujában; végül Charles Malone tisztelendő (megyei tanácsnok), a Három Segítőszent rathgari templomában. Stephent (egyszer) Charles Malone tisztelendő (megyei tanácsnok) egyedül, a Három Segítőszent rathgari templomában.

Találtak-e közös vonást iskolai neveltetésükben? Ha Stephent Bloommal helyettesítjük, Stoom egymás után kijárta volna a magánelemi és a középiskolát. Ha Bloomot Stephennel helyettesítjük, Blephen egymás után kijárta volna az előkészítő iskolát, junior, közép, szenior fokozatokat az alsó és felső fokú gimnáziumban, majd érettségi vizsga után elvégezte volna az első- és másodfokú, majd a bölcsészdiplomához vezető kurzusokat az egyetemen.

Miért tartózkodott Bloom annak kijelentésétől, hogy ő az élet egyetemét járta ki?

Lenge bizonytalansága miatt, mivel nem tudta, ezt a megjegyzést megtette-e már vagy sem valaha Stephennek vagy Stephen őneki.

Vérmérséklet szempontjából miféle két típust képviseltek?

A természettudományosat. A művészit.

Miféle bizonyítékokat hozott fel Bloom annak alátámasztására, hogy hajlamai az alkalmazott, nem pedig az elvont tudományokhoz vonzzák?

Lehetséges találmányokat, melyekről jóllakottan elnyúlva elmélkedett hanyatt az emésztés elősegítése céljából, mert stimulálta a ma már közönséges, de valamikor forradalmi találmányok fontosságának megbecsülése, mint például az aeronautikus ejtőernyőé, a tükrös teleszkópé,

a csavarmenetes dugóhúzóé, a biztosítótűé, a szifonos ásványvízé, a zsilipkapuk csörlős zárószerkezetéé, a vákuumszivattyúé.

Ezek a találmányok eredetileg a kisdedóvók hatékonyabb munkáját voltak hivatva elősegíteni?

Igen, amennyiben elavulttá teszik a dugóspuskát, a felfújható gumilabdát, a kockajátékokat, a csúzlikat. Új találmány volt az olyan kaleidoszkóp, melyben világosan látható az állatöv tizenkét csillagképe a Kostól a Halig, miniatűr mechanikus naprendszer-makettek, számtani célzatú zselés cukorkák, geometriai formájuk illeszkedik a zoológiai kekszekhez, földgömb-futball-labdák, történelmi viseleteket bemutató babák.

Mi más stimulálta még elmélkedését?

Ephraim Marks és Charles A. James pénzügyi sikere, melyet az előbbi 1 pennys bazárjával ért el a Déli George's Street 42 alatt, az utóbbi 6 és ½ pennys boltjával, nemzetközi bazárjával és panoptikumával a Henry Street 30 alatt (belépő 2 penny, gyerekeknek 1 penny): továbbá a modern reklámművészet eddig még ki nem aknázott végtelen lehetőségei triliterális monoideális szimbólumokba sűrítés révén, vertikálisan a láthatóság maximuma (felfogandó), horizontálisan az olvashatóság maximuma (megfejtendő), delejes hatékonysággal vonzza az önkéntelen figyelmet, érdeklődést kelt, meggyőz, döntést hoz.

Például mi?

K. 11. Kino 11. − Nadrág

Kulchok háza. Alexander J. Kulch.

Például mi nem?

Nézze ezt a hosszú gyertyát. Számítsa ki, mikor ég le, és kap tőlünk ingyen egy pár speciális valódi bőr cipőt, 1 gyertyaerősség garantálva. Cím: Barclay és Cook, Talbot Street 18.

Bacivész (rovarpor).

Suv-X (cipőkrém)

1000-Mester (kombinált kétpengéjű zsebkés dugóhúzóval, körömráspollyal és pipaszurkálóval).

Például mi soha?

Plumtree húskonzerv:
Nélküle mit ér az otthona?
Szinte keserv.
De véle: a tökély hona.
Gyártja George Plumtree, Merchant's Quay 23, Dublin, 4 unciás dobozokban, a hirdetést elhelyezte Joseph P. Nannetti tanácsnok, képviselő, Rotunda Ward, Hardwicke Street 19, a gyászjelentések és halálozási évfordulók alá. A cimkén a név: Plumtree. Szabadalmazott védjegy: szilvafa a húskonzervben. Utánzattól óvakodjunk. Trumplee. Zúskonherv. Plamtroo. Zerkonvhús.

Miféle példát addukált, hogy Stephenben azt a dedukciót indukálja, miszerint az eredetiség, noha önnön jutalmát produkálja, mégsem kondukál minden esetben sikert?
Kidolgozott, de el nem fogadott ötletével egy kivilágított reklámkocsiról, mely elé igavonó állat van fogva, és benne két csinosan öltözött lány foglal helyet, akik folyton írnak.

Milyen jelenetet konstruált ebből Stephen képzelete?
Magányos szálló hegyszorosban. Ősz. Alkonyat. Kandallóban tűz. Sötét sarokban fiatalember ül. Fiatal nő lép be. Nyugtalan. Magányos. Leül. Ablakhoz megy. Áll. Ül. Alkonyat. Gondolkozik. Magányos szállodai levélpapírra ír. Gondolkozik. Ír. Sóhajt. Kerekek és paták. Kirohan. Fiatalember elő sötét sarokból. Magányos papirost megragadja. Tűz felé tartja. Alkonyat. Olvas. Magányos.

Mit?
Előredűlő, álló, hátradűlő betűk: Queen's hotel, Queen's hotel, Queen's hotel, Queen's ho...

Milyen jelenetet rekonstruált ebből Bloom képzelete?
A Queen's hotelt a Clare megyei Ennisben, ahol Rudolph Bloom (Rudolf Virag) meghalt 1886. június 27-én este, meg nem állapított órakor, sisakvirág (aconitum) kivonat saját kezű túladagolása következtében, idegcsillapító oldat formájában, 2 rész akonitoldat, 1 rész kloroformoldat (vásárolta délelőtt 10 óra 20 perckor, 1886. június 27-ikén, Francis Dennehy központi gyógyszertárában, Church Street 17), azután, de nem annak

folyományaként, hogy 1886. június 27-én délután 3 óra 15 perckor új nyári szalmakalapot vásárolt, extra fazon (azután, de nem annak folyományaként, hogy megvásárolta a fent jelzett órában és helyen a fenti mérget), James Cullen férfidivat-áruházában. Main Street 4. szám alatt Ennisben.

Ezt a homonimitást információnak, intuíciónak vagy véletlenek összjátékának tulajdonította?

Véletlenek összjátékának.

Alkotott-e képet szavakkal a vendégének erről a jelenetről?

Inkább maga akarta a másik arcát látni és a másik szavát figyelni, ami által egy potenciális elbeszélés valósul meg, és enyhül a kinetikus kedélyállapot.

Csupán a véletlenek újabb összjátékát látta Stephen második elbeszélt jelenetében, amelyet az elbeszélő úgy nevezett. *Palesztina látképe a Piszgáról* avagy *Példabeszéd a szilvákról*?

Úgy tűnt neki, hogy ez, csakúgy, mint a megelőző jelenet és más további el nem beszéltek, amelyek implicite mégis éppoly valóságosak voltak, továbbá a különböző tárgyakat felölelő értekezések vagy velős erkölcsi tanítások (pl. *Kedvenc hősöm* avagy *A halogatás az Idő tolvaja*), melyeket iskolás korában fogalmazott, önmagukban is és a személyes elfogultság figyelembevételével is, tartalmazzák a pénzügyi, társadalmi, személyes és szexuális siker bizonyos lehetőségeit, vagy oly módon, hogy speciális gyűjteményt vagy válogatást állítanak össze pedagógiai célzatú mintadarabokból (100% erény) az előkészítős vagy junior szintű tanulóifjúság számára, vagy úgy, hogy sorozat formájában hozzák nyilvánosságra, Philip Beaufoy vagy Doctor Dick vagy Fieblon *Kék Füzete*inek példája nyomán, egy állandó példányszámú és biztos jövedelmű folyóiratban, vagy akár szóbeli közlésre is alkalmasak, mint intellektuális stimuláció a fogékony hallgatóság számára, mely szíve mélyén értékeli az ügyes elbeszéléseket, és bizalommal várja a szerencsés végkifejletet, különös tekintettel a nyári napforduló után egyre hosszabbodó éjszakákra, amelytől, azaz keddtől, június 21-étől (Gonzagai Szent Alajos napjától) alig három nap választ már csak el, napkelte hajnali 3.33-kor, napnyugta esti 8.29-kor.

Miféle családi kérdés foglalkoztatta éppoly gyakran, ha ugyan nem gyakrabban, mint bármi más?

Mit kezdjünk a feleségünkkel.

Melyek voltak hipotetikus és egyedi megoldásai?

Szobai társasjátékok (dominó, halma, bolhajáték, marokkó, golyófogó, napóleon, máriás, bézique, zsírozás, rabló, dáma, sakk vagy triktrak); hímzés, stoppolás vagy horgolás a rendőrség által pártfogolt ruházati segély számára; zenei duettek, mandolin és gitár, fuvola és zongora, gitár és zongora: ügyvédi aktamásolás vagy borítékcímzés; kéthetenként varieték látogatása; kereskedelmi tevékenység egy hűvös tejcsarnokban vagy meleg dohányboltokban, ahol a tulajdonosnő kedvesen rendelkezik, és öröm engedelmeskedni neki; nemi izgalom titkos diszkrét levezetése állami felügyelet és orvosi ellenőrzés alatt álló férfi bordélyházakban: udvariassági látogatások, szabályos, nem gyakori, előre megbeszélt időközökben és szabályos, gyakori, előrelátó felügyelet alatt közismerten tisztességes nő-ismerősöknél (vagy részükről) a szomszédságban; esti tanfolyamok, melyeknek elsődleges célja az általános műveltség vonzóvá tétele.

A felesége szellemi fejlődésében megmutatkozó hiányosságok közül melyek vezették rá az utolsóként (kilencediknek) említett megoldásra?

El nem foglalt pillanataiban Molly nemegyszer telefirkált egy egész ív papirost különböző jelekkel és hieroglifákkal, melyekről azt állította, hogy görög és ír és héber betűk. Változó időkőzökben, de állandó jelleggel firtatta, hogyan van helyesen írva egy kanadai városnak, Quebecnek a nagybetűs kezdőbetűje. Keveset értett akár a politikai bonyodalmakból (belügy), akár a hatalmi egyensúlyból (külügy). Számlák tételeinek összeadásánál gyakran kellett ujjai segítségéhez folyamodnia. Szűkszavú levelezésének lebonyolítása után a szépírás eszközét feledékenyen bennhagyta a viaszos pigmentfestékben, kitéve a rézgálic, zöldvitriol és gubacs-sav maró hatásának. Idegen eredetű, szokatlan poliszillabikus szavakat fonetikusan vagy téves analógiák alapján értelmezett, vagy mindkettő: *metempsychosis* (mentenpisózis) *alias* (egy hazudozó személyiség, a Szentírásban fordul elő).

Mi egyenlítette ki Molly intelligenciájának ezt az előnytelen mérlegét, az ilyen és hasonló hiányosságokat a személyeket, helyeket és dolgokat illető ítéleteiben?

Minden mérleg minden perpendikuláris karjának hamis látszólagos paralellizmusa, amit maga a konstrukció igazol. Mollynak bizonyos személy megítélésében mutatott rendkívüli jártassága olyan ellensúlyt alkotott, amely experimentálisán igazolódott.

Miféle kísérleteket tett, hogy a viszonylagos tudatlanság ezen állapotát orvosolja?

Különbözőeket. Nyitva hagyott például bizonyos könyvet bizonyos lapjánál, szemet szúró helyen: mikor magyarázott neki, látens ismereteket tételezett fel: nyíltan kinevette az asszony jelenlétében valami távol levő tudatlan személy baklövéseit.

Miféle sikerekkel jártak a közvetlen oktatásra irányuló kísérletei?

Molly egyáltalán nem vagy csak részben követte, érdeklődésével nőtt a figyelme, meglepődve megértette, gondosan ismételte, nehezebben észbe véste, könnyedén felejtette, tétován visszaidézte, hibásan ismételte.

Melyik módszer bizonyult hatékonyabbnak?

Az önérdek kiaknázása indirekt észrevételek útján.

Példa?

Neje nem szerette az esernyőt esőben, Bloom szerette a nőket esernyővel, neje nem szerette az új kalapot esőben, Bloom szerette a nőket új kalapban, ezért új kalapot vett nejének esőben, s láthatta esernyővel új kalapban.

Elfogadván azt az analógiát, mely vendége példázatában foglaltatott, a fogság ideje utáni személyiségek közül kiket tartott a legnagyobbaknak?

A tiszta igazság három keresőjét, Egyiptomi Mózest, Moses Maimonidészt, a *More Nevukhim* (A tévelygők útmutatója) szerzőjét és Moses Mendelssohnt, akik oly kiválóságok, hogy Mózestől (az Egyiptomitól) Mosesig (Mendelssohnig) nem született Moseshez (Maimonidészhez) fogható.

Miféle megállapítás hangzott el korrekció céljából Bloom részéről a tiszta igazság negyedik keresőjét, név szerint Arisztotelészt illetően, akit engedelmet kérve Stephen megemlített?

Hogy az említett igazságkereső egy ismeretlen nevű rabbinikus bölcselő tanítványa volt.

Említettek-e egyéb illusztris anapokrif példákat a törvény fiai avagy a választott nép avagy az üldözött faj gyermekei közül?

Félix Bartholdy Mendelssohnt (zeneszerző), Baruch Spinozát (bölcselő), Mendozát (ökölvívó), Ferdinánd Lassalle-t (reformer és párbajhős).

Miféle verstöredékeket idéztek óhéber és óír nyelven, megfelelő hanghordozással és szövegfordításokkal, vendég a gazdának és gazda a vendégnek?

Stephen: *suil, suil, suil arun, suil go siocair agus, suil go cuin* (járj, járj, járj utadon, járj biztonságban, járj jól vigyázva).

Bloom: *ke-felach ká-rimón rakátéch mi-baad le-camátéch* (Mint a pomagránát darabja a te vakszemed, a te fátyolod alatt).

Hogyan lehetett megoldani az orális összevetést kiegészítendő a két nyelv fonikus szimbólumainak glifikus összevetését?

Egymás mellé helyezés útján. Egy igen középszerű irodalmi stílusban írt, *A bűn méze* címmel felruházott könyv utolsó előtti üres oldalán (Bloom bocsátotta rendelkezésre és némi ügyeskedéssel oly módon helyezte el, hogy címlapja az asztal lapjával kerüljön érintkezésbe), ceruzával (Stephen hozzájárulása) Stephen leírta az ír jeleket, gé, é, dé, em, egyszerűen és módosítva, Bloom pedig leírta a héber betűket, gimel, álef, dálet és (mem nem lévén) egy kófot helyette, megmagyarázva számtani értéküket is, mint sor- és tőszámneveket, nevezetesen 3, 1, 4 és 100.

A két nyelv ismerete, akár a holté, akár az újraélesztette, elméletileg vagy gyakorlatilag volt birtokukban?

Elméletileg, mivel csak innen-onnan felcsipegetett nyelvtani és mondattani szabályokra korlátozódott, szókincsük úgyszólván hiányzott.

Miféle érintkezési pontok voltak felfedezhetők e nyelvek, valamint azon népek között, akik beszélték?

A gutturális hangok, diakritikus aspiráták, epenthetikus és segédbetűk előfordulása mindkét nyelvben; régiségük, mert mind a kettőt Sinár síkján tanították 242 évvel a vízözön után abban a szemináriumban, melyet Fenius

Farsaigh alapított, Noénak, Izrael ősnemzőjének leszármazottja, és Héber és Heremon, Írország ősnemzőinek felmenője; archeologikus, genealogikus, hagiografikus, exegetikus, homiletikus, toponomasztikus, történelmi és vallási irodalmuk magába foglalván a rabbik és ír remeték műveit, a Tórát, a Talmudot (Misna és Gemara), a Masszort, a Mózes Öt Könyvét, a Dun Cow Könyvét, Ballymote Könyvét, Howth Füzérét, a Kellsi Kódexet; szétszóratásuk, üldöztetésük, fennmaradásuk, feltámadásuk; egyházi és zsinagógiai szertartásaik elszigeteltsége gettóban (Saint Mary Apátság), gyülekezeti házban (Ádám és Éva fogadó); nemzeti viseletük betiltása a büntető törvényekben és zsidó viseleti rendeletekben; Dávid királyságának visszaállítása Kánaánban és az ír politikai autonómiának vagy közigazgatási jogátruházásnak a lehetősége.

Melyik zsoltár töredékét kántálta Bloom részint e sokrétű, etnikailag nem eredeztethető beteljesülésnek megelőlegzéseképpen?

Kol od ba-leváv pnimá
Nefes jehúdi chómijá.

Miért halt el az ének az első két sor befejezésénél?
Elégtelen mnemotechnika következtében.

Mivel kompenzálta a kántor ezt a fogyatékosságot?
A szöveg többi részének körülírt verziójával.

Miféle közős tűnődésbe torkolltak megfigyeléseik?
Annak a fokozódó egyszerűsödésnek megfontolásába, mely nyomon követhető az egyiptomi epigrafikus hieroglifáktól a görög és római ábécékig, továbbá ahogy a modern gyorsírás és a telegrafikus kódok előérzete felsejlik az ékírásos feliratokban (sémita) és a virguláris ötrovásos ogham írásban (kelta).

Teljesítette-e a vendég vendéglátója kérését?
Kétszeresen is, ír és latin betűs aláírásával.

Mit érzékelt Stephen auditive?
Egy mély, ősi, ismeretlen, férfias dallamban a felhalmozott múltat.

Mit érzékelt Bloom vizuálisan?
Egy élénk, ifjú, ismerős férfiban az elrendelt jövőt.

Mik voltak Stephen és Bloom kvázi-egyidejű akaratlagos kvázi-érzékletei rejtett identitásokról?
Vizuálisan, Stephené: A hiposztázis hagyományos képe, ahogy Damaszkuszi Szent János, Lentulus Romanus és Remete Szent Epiphanius ábrázolta, leukodermikusan, rőfnyi hosszú, borbíbor hajjal.
Auditive, Bloomé: a katasztrófa extázisának hagyományos hanghordozása.

Miféle jövendő pályák kínálkoztak Bloomnak a múltban és miféle példaképek?
Egyházi, római katolikus, anglikán vagy nonkonformista: példaképek John Conmee S, J. főtisztelendő, T. Salmon tisztelendő, dr. theol, a Trinity College provostja, dr. Alexander J. Dowie. A jogi pálya, angol vagy ír: példaképek, Seymour Bushe, King's Coll., Rufus Isaacs, Kíng's Coll. A színi pálya, modern vagy shakespeare-i: példaképek, Charles Wyndham, jellemszínész, Osmond Tearle († 1901), Shakespeare tolmácsolója.

Buzdította-e a házigazda a vendégét, hogy mérsékelt hangon valami furcsa legendát énekeljen, kapcsolódó témában?
Megnyugtatva, hogy ebből a zárt helyiségből senki sem hallhatja beszélgetésüket, és megnyugodva, hogy az iménti forralt főzetet, eltekintve a víz plusz cukor plusz tejszín plusz kakaó fizikailag elegyített, visszamaradt szinte szilárd üledékétől, már elfogyasztották.

Vezessük elő az eldalolt legenda első (dúr) részét:

Kicsi Harry Hughes és a többi kisdiák
Labdázni ment délután.
Ahogy a Kicsi Harry rúgott, a labda elrepült,
Átszállt a zsidó kertfalán.
Akkor megint Harry rúgott, és az üveg betört
A zsidó összes ablakán.
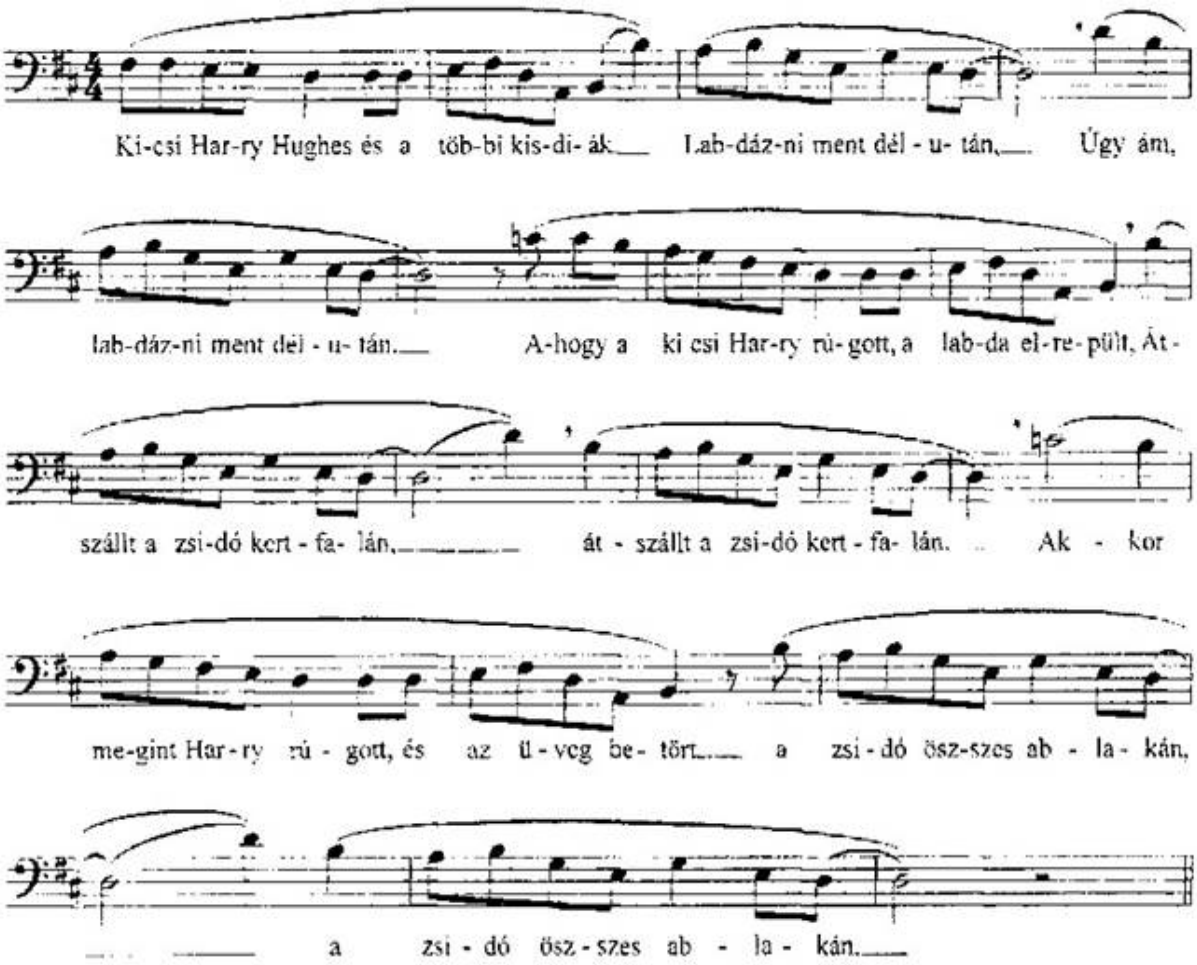
Hogyan fogadta Rudolph fia ezt az első részt?

Zavartalanul. Mosolyogva, mint zsidó, örömmel hallotta és látta, hogy a konyhaablak nincs betörve.

Vezessük elő a legenda második (moll) részét:

A zsidó lánya a házból kijött,
De szép a zöld ruhája, ni.
„Jösszte vissza, te szép kicsiny fiú
A labdáddal játszani!”

„Én nem megyek, én nem mehetek,
Te csak ne is hívogass.
Ha hírét venné az én jó tanítóm.
Lenne nagy nemulass.”

A lány megfogta kis fehér kezét,
És vonta őt sok termen át,
Egy kis kamrába zárta akkor őt,
Ne hallják a jajszavát.

Ott bicskát vett a zsebéből elő,
Levágta mindjárt kis fejét.
Labdába többet soha nem rúg ő.
Holtak honába tért.
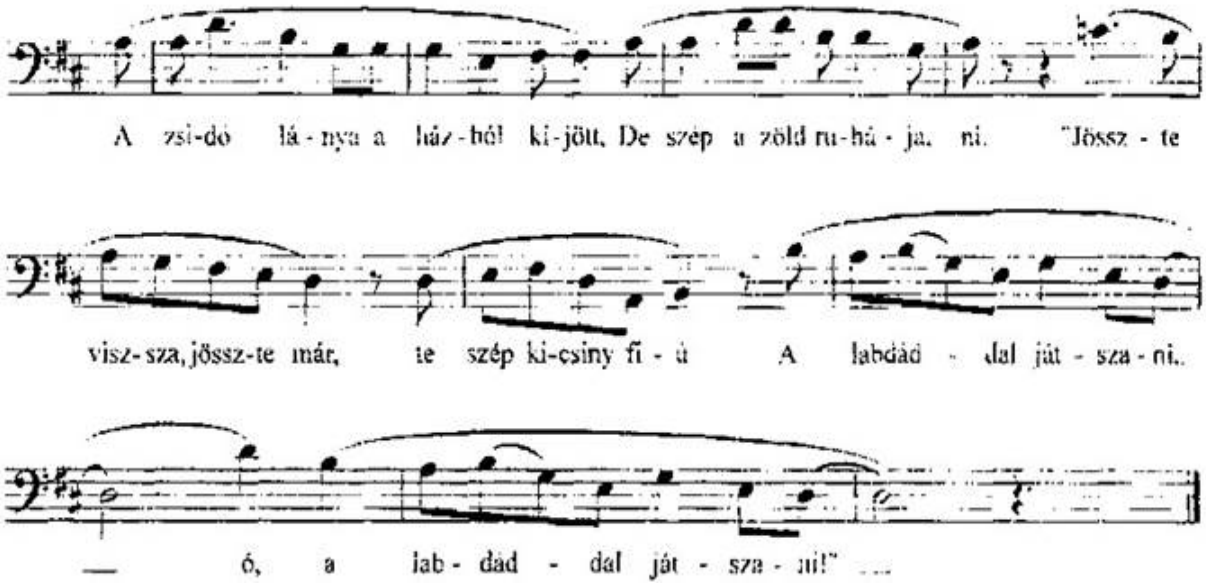
Hogyan fogadta Millicent apja ezt a második részt?

Zavartan. Mosolytalanul hallotta és ámulattal látta egy zsidó leányát szép zöldbe öltözve.

Összegezzük Stephen észrevételeit.

A közösség egyik tagja, a legkisebb, a végzet kiszemelt áldozata. Egyszer vigyázatlanságból, kétszer szándékosan kihívja maga ellen a végzetet. A végzet akkor éri el, mikor a legelhagyatottabb, próbára teszi, mikor vonakodó, majd a remény és fiatalság képében ragadja meg, ő pedig

ellenállni képtelen. Idegen lakásba vezeti, titkos pogány tanyára, és ott irgalmatlanul feláldozza őt, a beleegyezőt.

Miért volt a házigazda (a végzet kiszemelt áldozata) szomorú?

Gondolta ily mesét mondani valaki tettéről hogy szabad nem neki hogy neki nem szabad.

Miért volt a házigazda (vonakodó, ellenállni képtelen) mozdulatlan?

Hogy megfeleljen az energia megmaradása elvének.

Miért volt a házigazda (titkos pogány) csöndben?

Mérlegelte a rituális gyilkosság mellett és ellen szóló lehetséges bizonyítékokat: a vezető rendek bujtogatását, a köznép babonáit, a féligazságok folyamatos terjesztését a szóbeszédben, az irigységet a bővelkedés iránt, a bosszúvágy hatását, az örökletes bűnözés szórványos előfordulásait, a fanatizmus, a hipnotikus befolyásoltság és az alvajárás enyhítő körülményeit.

Melyek voltak (ha voltak egyáltalán) a felsorolt mentális vagy fizikális rendellenességek közül olyanok, amelyekkel szemben maga sem volt tökéletesen immunis?

Hipnotikus befolyásoltság: egy ízben ébredéskor nem ismerte meg a hálószobáját: több ízben ébredéskor meghatározhatatlan ideig nem bírt megmozdulni, sem hangot kiadni magából. Alvajárás: egy ízben alvás közben teste kiemelkedett az ágyból, négykézláb a kialudt tűzhelyhez kúszott, célját ott elérve karikába tekeredett, hálóingben feküdt, dermedten aludt tovább.

Mutatkozott-e az utóbbi vagy hozzá hasonló jelenség családja egyik vagy másik tagjában?

Két ízben a Holles Streeten és az Ontario Terrace-on leánya, Milli-cent (Milly) 6 és 8 éves korában álmában rémületes sikolyt hallatott, és a két

hálóinges alak kérdezősködésére kifejezéstelen néma tekintettel válaszolt.

Miféle egyéb gyermekkori emlékei voltak róla?

1889. június 15. Nyűgös nőnemű újszülött bömböl, hogy vértolulást idézzen elő, majd vérapadást. Egy gyerek, most Padney pék, rázza szét a perselyét, számolja apja három játékpénz-zsetonját: ed, tettő, hájom: elhajít egy babát, egy tengerészfiút: szőke, mindkét szülője sötétbarna, szőke ősei voltak, messzi múlt, erőszakos behatás, Herr Hauptmann Hainau, osztrák hadsereg, közelmúlt, hallucináció, Mulvey hadnagy, brit haditengerészet.

Miféle örökletes jellegzetességek voltak lokalizálhatok?

A nazális és frontális formáció egyaránt egyenes ágon öröklődött, ami, ha megszakításokkal is, távoli szakaszokban folytatódik a még távolibb szakaszokon át a legtávolibb szakaszokig.

Miféle emlékei maradtak leánya serdülőkoráról?

Karikáját és ugrókötelét sötét sarokba száműzte. Mikor a Duke’s Lawnon egy angol turista rá akarta beszélni, hogy engedje magát lefényképezni, és a képet magával vihesse, kereken megtagadta (indoklás ismeretlen). A Déli Circular Roadon Elsa Potter társaságában egy sötét alak követte őket, mire ő nekiindult a Stamer Streetnek, majd félúton hirtelen visszafordult (az irányváltoztatás oka ismeretlen). 15. születésnapja előestéjén levelet írt a Westmeath megyei Mullingarból, futólag említve egy ottani diákot (fakultása és életkora ismeretlen).

Vajon ez az első elválás, mint a második elválás előképe, hatással volt-e az apára?

Kevésbé, mint képzelte, jobban, mint remélte.

Mi volt az a másik, hasonló, noha másfajta távollét, melyet egyidejűleg észlelt?

Macskájának időleges távolléte.

Miért volt hasonló, miért másfajta?

Hasonló volt, mert mindkettőt titkos szándék vezette, új hím keresése (mullingari diák), illetve gyógynövényé (macskagyökér). Másfajta, mert mások voltak a visszatérés lehetőségei a lakókhoz, illetve a lakáshoz.

Milyen szempontokból hasonlított különbségük?

Passzivitásban, ökonómiában, a hagyományok iránti érzékben, váratlanságban.

Például?

Például mikor lehajolt, és odatartotta neki szőke haját, hogy kössön szalagot rá (lásd a macskát, amint nyakát feszíti). Valamint kommentálatlan köpése a Stephen's Green tavának sima felületére a fák megfordított tükörképei közé, vízgyűrűk koncentrikus köreit rajzolva, folytonos permanenciájával jelezve egy álmatagon elnyúló hal fekvését (lásd a macskát egérlesen). Ezen kívül azon célból, hogy emlékezzék egy híres hadjárat idejére, vezéreire, kimenetelére és következményeire, huzigálta egyik copfját (lásd a fülét mosó macskát). Továbbá, Dili-Milly azt álmodta, hogy szótlan-emléktelen beszélgetést folytatott egy lóval, akinek (amelynek) neve Joseph volt, akinek (amelynek) egy pohár limonádét ajánlott fel, melyet az (ő) mintha elfogadott volna (lásd a kandallópárkányon álmodó macskát). Világos tehát, hogy különbségük passzivitásban, ökonómiában, a hagyományok iránti érzékben, váratlanságban hasonló volt.

Mi módon használt fel Bloom 1) egy baglyot, 2) egy asztali órát, amelyekhez nászajándékként jutott, hogy érdeklődését keltsen leányában és oktassa őt?

Mint szemléltető eszközöket, hogy megmagyarázza: 1) a tojásrakó állatok természetét és szokásait, a repülés lehetőségét, a látás bizonyos rendellenességeit, a balzsamozás ősrégi módszerét; 2) az ingamozgás elvét, az óra ingalencséjének, a gátszerkezetnek és a billegőnek példáján, a mozdulatlan körskálán mozgó mutatók szerepének áttételét az egyéni és

társadalmi élet rendszerére, egy másodperc óránkénti visszatérését minden órában halálos pontossággal, mikor a nagy- és kismutató ugyanabban a szögben van, nevezetesen 5 5/11 perccel minden óra múltán, óránként, számtani haladvány szerint.

Mivel viszonozta a lány?

Emlékezett: 27. születésnapjára reggelihez való Crown Derby utánzatú bajuszbögrét kapott tőle ajándékba. Gondoskodott: nagyjából negyedévenként, mikor apja a nagybevásárlásokat eszközölte nem kifejezetten leánya számára, a lány mindig eszében tartotta apja szükségleteit, előre látta kívánságait. Lelkesedett: ha apja valamely természeti jelenséget magyarázott neki, azonnal kifejezésre juttatta kívánságát, hogy fokozatos előkészítés nélkül adja át neki tudományának egy töredékét, felerészét, negyedrészét, ezredrészét.

Miféle ajánlatot tett a nappaljáró Bloom, az alvajáró Milly nemzője, az éjjeljáró Stephennek?

Hogy a csütörtöki (tulajdonképpeni) és a pénteki (voltaképpeni) nap közé eső órákat töltse nyugalomban, rögtönzött fekvőhelyen közvetlenül a konyha fölötti helyiségben, amelynek szomszédsága ugyancsak közvetlen a házigazda és háziasszony hálóhelyiségével.

Az efféle rögtönzés prolongálásából miféle előnyök származtak vagy származhattak volna?

A vendég számára: az otthon biztonsága és nyugalom a tanulmányaihoz. A házigazda számára: értelem megifjodása, helyettes által való kielégülés. A háziasszony számára: vágyképzetek eloszlatása, a helyes olasz kiejtés elsajátítása.

Vajon mindezen időleges érintkezések vendég és háziasszony között miért nem zárták volna ki eleve szükségszerűen (és kölcsönösen) a megbékülő egyesülés lehetőségét a kisdiák és a zsidó lánya között?

Mert az út a lányhoz az anyján keresztül s az út az anyához a lányán keresztül vezet.

A házigazdának mely nem a témába vágó, sok szótagos kérdésére adott a vendég egy szótagos, tagadó választ?

Hogy ismerte-e Mrs. Emily Sinicót, aki 1903. október 14-én baleset áldozata lett a Sydney Parade pályaudvaron.

Miféle ágazatosan idekapcsolódó, tétován formálódó kijelentést fojtott következésképp magába a házigazda?

Kijelentése magyarázatul szolgált volna arra, hogy miért nem volt ő jelen Mrs. Mary Dedalus (született Goulding) temetésén, 1903. június 26-án, Rudolph Bloom (született Virag) elhunyta évfordulójának előestéjén.

A felajánlott menedék elfogadtatott?

Azonnal, megmagyarázhatatlanul, a legnagyobb kedvességgel és hálával elutasíttatott.

Miféle pénzügyeket bonyolítottak le egymás között házigazda és vendég?

Az előbbi az utóbbinak visszaadott egy fontot és hét shillinget, kamat nélkül, amit az utóbbi adott volt át az előbbinek.

Miféle ellenindítványok hangzottak el mindkét részről, elfogadva, módosítva, elutasítva, újrafogalmazva, újraelfogadva, újraszövegezve és ellenjegyezve?

Szervezett olasz nyelvoktatás alapjainak lerakása az oktatott lakhelyén. Rendszeres énekoktatás megkezdése az oktató hölgy lakhelyén. Helyhez kötött, félig helyhez kötött, illetve peripatetikus intellektuális dialógus elindítása a két részvevő lakhelyén (amennyiben mindkét részvevő ugyanazon a helyen lakik), a Ship hotel és étteremben Alsó Abbey Street 6 szám alatt (tul. W. és E. Connery), az ír Nemzeti Könyvtárban, Kildare Street 10, a Nemzeti Szülészeti Klinikán, Holles Street 29, 30, 31, nyilvános

parkban, kultikus hely közelében, két vagy több főforgalmi út találkozásánál, a két lakást összekötő egyenes felezési pontján (amennyiben a két részvevő különböző helyen lakik).

Mi tette kérdésessé Bloom számára e kölcsönösen egymást kizáró ajánlatok megvalósítását?

A múlt jóvátehetetlensége: Albert Hengler cirkuszának előadása alkalmával a Rutland Square-en a dublini Rotundában egy intuitív és tarkabarka bohóc az apját kereste, kiugrott a porondról a nézőtér közepébe, éppen oda, ahol Bloom üldögélt magányosan, és kijelentette a kacagó hallgatóságnak, hogy ő (Bloom) az ő (bohóc) papája. A jövő előreláthatatlansága: egyszer 1898 nyarán ő (Bloom) egy ezüst kétshillingest a rovátkolt élén megjelölt három karcolással, és számlája fizetéseképpen átnyújtotta a J. és T. Davy (családi fűszeresbolt, Grand Canal, Charlemont Mail 1. szám) egyik tulajdonosának, aki át is vette, és ő (Bloom) várta, hogy a polgári pénzforgalom árján, kerülővel vagy esetleg egyenesen visszakerüljön hozzá.

A bohóc Bloom fia volt?

Nem.

Visszakerült az érme Bloomhoz?

Soha.

Miért törte volna le az újólagos csalódás?

Mert az emberi lét döntő fordulópontján az volt az óhaja, hogy enyhítsen az áldatlan társadalmi állapotokon, amelyek az egyenlőtlenség, kapzsiság és nemzetközi ellenségeskedés termékei.

Szóval hitt abban, hogy az emberi élet a végtelenségig tökéletesíthető, kiküszöbölve a fenti állapotokat?

Ott voltak még a természet törvényeiből következő általános adottságok, melyek különböznek az ember alkotta törvényektől, mégis szerves részei az emberi mivoltnak: a pusztítás szükségessége az élelmiszerellátás céljából: a személyes élet végpontjainak kínos jellege, születés és halál szenvedései: az emberszabású és (különösképpen) emberi nőnemű egyedek monoton menstruációja, mely a pubertástól a menopauzáig terjed: elkerülhetetlen szerencsétlenségek tengeren, bányákban és gyárakban: bizonyos felette kínos kórságok és az ezekre következő sebészeti beavatkozások, a velünk született elmebaj és az öröklődő bűnözési hajlam, az emberiséget tizedelő járványok: katasztrófák és kataklizmák, melyek következtében a rettegés az emberi gondolkodás alapja: földrengések, melyeknek epicentrumai sűrűn lakott területekre esnek: a növekedés létszüksége az átalakulás megrázkódtatásain keresztül, gyermekkortól érett koron át a pusztulásig.

Miért állt el az okoskodástól?

Mert az magasabb értelemnek való feladat, hogy más, elfogadhatóbb jelenségeket léptessen a kevésbé elfogadható és megszüntetendő jelenségek helyébe.

Osztozott-e vele Stephen e csüggedésében?

Hangsúlyozta a benne lakó öntudatos, gondolkodó állat jelentőségét, aki szillogisztikusan halad az ismerttől az ismeretlen felé, és hogy öntudatos, gondolkodó reagensként áll a mikro- és makrokozmosz között, melyek kikerülhetetlenül az űr bizonytalanságára épültek.

Megértette Bloom ezt a kijelentést?

Szó szerint nem. A lényegét tekintve igen.

Mi szolgált vigasztalására megnemértésében?

Hogy mint a mindenség kompetens kulcstalan polgára bizton halad az ismeretlen felől az ismert felé, az űr bizonytalanságán keresztül.

Miféle szertartás és ügyrend szerint ment végbe a kivonulás a szolgaság házából a lakályosság vadonába?

Meggyújtott gyertya gyertyatartóban, hordozta
BLOOM
Szerpapkalap kőrisboton, hordozta
STEPHEN

Melyik megemlékező zsoltárt hogyan intonálta secreto?

A 113.- at, *modus peregrinus. In exitu Israel de Egypto: domus Jacob de populo barbaro.*

Mit tettek a kivonulás kapujában?

Bloom a földre tette a gyertyát. Stephen a fejére tette a kalapot.

Mely teremtménynek vált a kivonulás kapuja a bevonulás kapujává?

Egy macskának.

Miféle látvány tárult elébük, először a gazdának, aztán a vendégnek, kettős fekete foltnak a folyosó sötétségében, mely a ház hátsó részéből a kert félhomályába vezetett?

Csillagok mennyei fája tele dúsnedvű éjkék gyümölcsökkel.

Miféle elmefuttatásokkal kísérte Bloom a különböző csillagképek bemutatását?

Elmefuttatásokkal a mindegyre hatalmasabb evolúcióról: a Hold láthatatlanságáról a holdhónap kezdetén, a földet közelítvén: a felmérhetetlen, tejállagú és villódzó nemsűrített tejútról, melyet napvilágnál is felfedezhet bármely megfigyelő, ha a Föld központja felé irányuló 5000 láb mélységű hengeridomú akna fenekén helyezkedik el: a Szinuszról (a Canis Maior alfája), 10 fényévnyi (57 000 000 000 000 mérföld) távolságáról, kiterjedéséről, mely a mi planétánk méreteinek 900-szorosa: az Arkturuszról: a napéjegyenlőségek sorozatáról: az Orionról, övvel és hatszoros nap-thétával és ködökkel, melybe a mi naprendszerünkből száz is beleférne: pusztuló és születő új csillagokról, mint például az 1901-es Nova: naprendszerünk zuhanásáról a Herkules csillagkép felé, az úgynevezett állócsillagok parallaxisáról, illetőleg parallaktikus elhajlásáról, holott a

valóságban ezek mérhetetlenül távoli eónok óta örök mozgásban vannak végtelen távoli jövők felé: s hogyha az embernek a sors által kiszabott 70 évet ezzel összehasonlítjuk, életünk még végtelenül rövid zárójelnek is alig nevezhető.

Sor került-e ellenirányú elmefuttatásokra a mindegyre kevésbé hatalmas involúcióról?

A geológiai korszakok eónjairól, melyeket a Föld rétegződései őriznek: mikroszkopikus rovarszervezetű lények miriárdjáról, melyek a Föld üregeiben rejtőznek, elmozdítható kövek alatt, bolyokban és földhalmokban, mikrobákról, egysejtűekről, baktériumokról, bacilusokról, spermatozoákról: molekulák megszámlálhatatlan trillió-billió-millióiról, melyeket a molekuláris affinitás egybetartó ereje egyetlen gombostűfejben összesűrít: az emberi vérsavó univerzumáról, mely fehér és vörös testecskék konstellációja, önmaguk is űrből és testecskék konstellációjából álló univerzumok, és folytatólag, e testecskék további komponensekre bonthatók, melyek mindegyike ismét továbboztható komponensekre osztható, az osztandók és osztók egyre kisebbedvén, anélkül, hogy valóságos osztás történne, mígnem, ha ezt a folyamatot elég sokáig folytatnék, a semmit akkor sem érnénk el sehol soha.

Miért nem dolgozta ki pontosabban ezen számítások eredményét?

Mert néhány évvel ezelőtt, 1886-ban, mikor a kör négyszögesítésének problematikájával foglalkozott, értesült egy olyan szám létezéséről, mely a viszonylagos pontosságú számítások szerint oly rendkívül nagy, és annyi jegyből áll, mint pl. kilenc kilencedik hatványának kilencedik hatványa, hogy a kapott eredménynek 33, egyenként ezeroldalas sűrűn nyomtatott kötet kellene, megszámlálhatatlan ív és rizsma bibliapapírra volna szükség, hogy teljes számban kinyomtathassuk az egyeseket, tízeseket, százasokat, ezreseket, tízezreseket, százezreseket, milliókat, tízmilliókat, százmilliókat, milliárdokat, mert minden sorozat minden számjegye egy csillagköd magjaként tömörítve foglalja magában azt a lehetőséget, hogy bármely hatvány hatványának végső kinetikai kidolgozását elvégezzük.

Vajon a bolygók és mellékbolygóik faj szerint meghatározott lények általi lakhatóságát, s a szóban forgó lényeknek társadalmi és erkölcsi megválthatóságát egy megváltó által könnyebb problémának tartotta-e?

Más szempontból tartotta nehéznek. Tudván, hogy az emberi szervezet, mely általában 19 tonna légköri nyomást képes kibírni, jelentősebb magasságra emelkedve a Föld légkörében számtani haladvány szerint növekvő intenzitással orrvérzést, nehéz légzést és szédülést szenved el, midőn megközelíti a troposzféra és sztratoszféra közötti demarkációs vonalat, ezen probléma megoldása érdekében munkahipotézishez folyamodott, mely távolról sem bizonyult lehetetlennek, nevezetesen, hogy sokkal alkalmazkodóbb és anatómiailag másképpen alkotott lények megélhetnének a Mars, Merkúr, Vénusz, Jupiter, Szaturnusz, Neptunusz, Uránusz megfelelő és kielégítő feltételei között, habár a változatos formájú, de véges mértékben különböző nemföldi lények emberi jellege végső soron hasonlítana a többiekhez és egymáshoz, következésképp ott alighanem éppúgy, mint itt, változtathatatlan és eltéríthetetlen rabja lenne a hiábavalóságnak, a felette nagy hiábavalóságnak, és mindennek, ami hiábavalóság.

És a megváltás lehetőségének kérdése?

A kisebbik bizonyítása benne foglaltatik a nagyobbikban.

A csillagképeknek mely sajátos vonatkozásai jöttek tekintetbe? Az életerő különböző fokait jelző különböző színek (fehér, sárga, karmazsin, cinóber, higanyvörös): fényességük foka: szemmel látható magnitúdójuk a 7-essel bezárólag: helyzetük: a kocsihajtó csillag: Walsingham Útja: Dávid Szekere: a Szaturnusz gyűrűinek éves változása: a spirális csillagködök Napokká sűrűsödése: a kettős Napok egymástól függő keringése: Galilei, Simon Marius, Piazzi, Le Verrier, Herschel, Gallé egymástól független egyidejű felfedezései: Bode és Kepler rendszerező próbálkozásai a távolságok köbét és a keringési idő négyzetét illetően: a kócos kométák úgyszólván végtelen sűríthetősége és óriási, elliptikusan kilépő és visszatérő pályájuk a perihéliumtól az aphéliumig: a meteorkövek csillagközi eredete: a líbiai áradások a Marson az ifjabbik csillagnéző születésének ideje táján: a csillaghullások évenkénti visszatérése Szent Lőrinc napja körül (vértanú, aug. 10.): a havonként feltűnő jelenség, amit úgy hívnak, hogy a régi hold az újhold karjában: égitestek állítólagos befolyása az emberi testre: egy éjjel-nappal ragyogó rendkívüli fényességű (első nagyságrendű) csillag megjelenése (sugárzó új Nap, mely két nemsugárzó ex-Nap összeütközéséből és izzásuk egybeolvadásából keletkezett) William Shakespeare születésének ideje táján elnyújtózó és soha le nem nyugvó Kassziopeia csillagképének deltája fölött, és egy hasonló eredetű, de kisebb

fényű (második nagyságrendű) csillag, mely a Corona Septentrionalis csillagképben tűnt fel és onnan tűnt el, Leopold Bloom születésének ideje táján, és egyéb csillagok, hasonló eredetűek (feltehetőleg), amelyek az Androméda csillagképben tűntek fel és tűntek el (valójában vagy feltehetőleg) Stephen Dedalus születésének ideje táján, hasonlóképpen fel- és eltűntek az Auriga csillagképben néhány évvel az ifjabb Rudolph Bloom születése és halála után, és fel- és eltűntek egyéb csillagképekben és más években, más személyek születése és halála előtt és után: a nap- és holdfogyatkozások kísérő jelenségei immerziótól emerzióig, mint a szél lecsendesülése, az árnyék eltolódása, szárnyas teremtmények hallgatagsága, éjjeli vagy alkonyi állatok megjelenése, alvilági fény megmaradása, a szárazföldi vizek elsötétedése, emberi lények sápadtsága.

És az ő (Bloom) logikus következtetése, miután mindent mérlegelt és a tévedés lehetőségeit is beszámította?

Hogy amiről szó van, az nem mennyei fa, nem mennyei barlang, nem mennyei állat, nem mennyei ember. Hogy ez Utópia, mert nincs ismert módszer az ismerttől az ismeretlen felé haladásra: végtelen, amely végessé alakítható oly módon, hogy egy vagy több ugyanakkora vagy különböző nagyságú testet gondolatban egymás mellé helyezünk: illuzórikus alakzatok mobilitása, amelyek immobilisak az űrben s remobilizálódnak a levegőben: olyan múlt, mely valószínűleg megszűnt létezni mint jelen, mielőtt lehetséges szemlélői beléptek volna valóságos jelen létezésükbe.

A látvány esztétikai értékéről jobban meg volt győződve?

Feltétlenül, a költők ezerszer elhangzott példáinak hatására, akik az odaadás delejes lázában vagy a visszautasítás kínjában tüzes himnuszokat intéznek rokonszenvező csillagzatokhoz vagy bolygójuk mellékbolygójának hidegségét panaszolják.

Elfogadta ennélfogva hittételként a csillagképek befolyásának elméletét az evilági katasztrófákra nézve?

Úgy tetszett neki, hogy bizonyításának és cáfolatának egyaránt megvannak a lehetőségei, és az a nómenklatúra, melyet a holdrajzi térképeken használnak, egyaránt tulajdonítható igazolható intuíciónak és hamis analógiának: álmok tava, esők óceánja, harmat-öböl, termékenység tengere.

A Holdnak mely vonásai tűntek a szemében a női nemmel rokonságban állónak?

Egymás után következő földi nemzedékeket megelőző és túlélő régisége: éjkirálynői mivolta; bolygói függősége; tükröződő fényessége; a kelte, nyugta, növekedése és fogyatkozása meghatározott idejében rejlő állandóság; nézetének erőszakolt változtathatatlansága; határozatlan válasza a bizonytalan közeledésre; hatalma dagadó és apadó vizek fölött; ereje, hogy szerelmet gyújtson, megrémítsen, szépségbe öltöztessen, megőrjítsen, bűnre csábítson és cinkosul szegődjön; arcának nyugodt megfejthetetlensége; magányos domináns kérlelhetetlen ragyogó közelségének rettenete; viharnak, szélcsendnek előjelei benne; fénye, mozgása, jelenléte izgató hatása; kráterei, kiszáradt tengerei, csendje intelme; ragyogása, ha látható; vonzása, ha láthatatlan.

Miféle látható fémtani jelenség vonzotta magára Bloom figyelmét, magára vonzván Stephen figyelmét?

Házának (Blooménak) második emeletén (hátul) egy parafinolaj-lámpa fénye tompa árnyékot vetett egy redőny vásznára, szállította Frank O'Hara, redőny-, karnis-, és zsalugáterkészítő, Aungier Street 16.

Miképpen derített világosságot egy láthatatlanul vonzó személy, azaz felesége, Marion (Molly) Bloom rejtélyére, akinek jelenlétét egy láthatóan ragyogó jelenség, azaz lámpa jelezte?

Direkt vagy indirekt verbális utalásokkal és állításokkal; fojtott vonzalommal és csodálattal; leírással; elhallgatással; sugalmazással.

Utána mindketten hallgattak?

Hallgatag szemlélték egymást, egymás felé fordított testtükörben sajátmásé arcmásukat.

A végtelenségig tétlenek maradtak?

Stephen kezdeményezésére, Bloom ösztönzésére mindketten, először Stephen, aztán Bloom, vizeltek a félárnyékban, szoros egymásmellettiségben, vizeletürítési szerveiket kölcsönösen láthatatlanná téve kéz általi elfedéssel, tekintetüket, először Bloom, aztán Stephen, a kivetülő világos és félvilágos árnyékra emelve.

Hasonlólag?

Vizelésük először egymást követő, aztán egyidejű görbéi nem mutattak hasonlóságot: Bloomé, aki a gimnázium utolsó évében (1880) magassági csúcstartó volt az intézmény összes pályázója, 210 tanuló között, hosszabb, kevésbé sietős, az ábécé utolsó előtti betűjének kettéágazó, bevégzetlen formájában: Stephené, aki az előző nap utolsó óráiban vizelethajtók magához vétele révén tartós hólyagtáji nyomásra tett szert, magasabb, sistergőbb.

Miféle kérdések támadtak mind a kettőjükben a másik kölcsönösen láthatatlan hallható szervét illetően?

Bloom számára: az ingerelhetőség, duzzadás, merevedés, reakcióképesség, egészségügyi szempontok, szőrzet kérdései.

Stephen számára: a körülmetélt Jézus főpapi integritásának kérdése (január elseje, kötelező misehallgatás és tartózkodás a szükségtelen szolgai munkától), és az a kérdés, hogy az isteni előbőrnek, az apostoli római katolikus anyaszentegyház testi eljegyzési gyűrűjének, melyet Calcatában őriznek, az egyszerű tisztelet jár-e csupán, avagy az imádásnak ama negyedik foka, melyben oly isteni kinövések részesülnek, mint a lábkörmök vagy a haj.

Milyen égi jelet figyeltek meg mindketten egyidőben?

Egy csillagot, mely nagy látszólagos sebességgel vágott át az égboltozaton a Vegából a Lyrába a zenit fölött, a Bereniké fürtjei csillagcsoporton túlra, az Oroszlán állatövi jegye felé.

Miképpen biztosította a kilépést a centripetális maradó a centrifugális távozónak?

Beleillesztvén egy korrodált hímkulcs szárát egy rozoga nőstényzár lyukába, megmarkolván a kulcs fülét, a tollat jobbról balra fordítván, a zár nyelvét visszahúzván a vésetből, majd több zökkenéssel maga felé rángatván egy rozoga, megvetemedett ajtót, és nyílást teremtvén a szabad ki- és belépésnek.

Hogy búcsúztak el, egyik a másiktól, elváláskor?

Függőlegesen állva egyazon ajtónál, bár alapjának ellentétes oldalán, búcsúra nyújtott karjuk vonala bármely ponton találkozva két derékszög összegénél kisebb szöget zárt be.

Miféle hang kísérte tangensük találkozását, majd részint centrifugális, részint centripetális elválását?

Bongva-zsongva a Szent György templom harangtornya az éji órát kondította.

Miféle visszhangot hallottak együttesen, de külön-külön is?

Stephen:

Liliata rutilantium. Turma circumdet.
Iubilantium te virginum Chorus excipiat.

Bloom:

Héjhó, béjhó, Héjhó, héjhó.

Hol voltak annak a társaságnak számos tagjai, akik a mai napon Bloommal együtt e harang intő szavára a délen fekvő Sandymount felől az északon fekvő Glasnevin felé utaztak?

Martin Cunningham (ágyban), Jack Power (ágyban), Simon Dedalus (ágyban), Tom Kernan (ágyban), Ned Lambert (ágyban), Joe Hynes (ágyban), John Henry Menton (ágyban), Bernard Corrigan (ágyban), Patsy Dignam (ágyban), Paddy Dignam (a sírban).

Mikor egyedül maradt, mit hallott Bloom?

Távolodó lábak kettős visszhangzását a mennyszülötte földön, egy doromb kettős rezgését a visszhangos mellékutcából.

Mikor egyedül maradt, mit érzett Bloom?

A világűr csillagközi hidegét, ezer meg ezer fokkal fagypont alatt, vagyis az abszolút zérót Fahrenheit, Celsius vagy Réaumur hőmérőjén: a közelgő hajnal felsejlő sugallatát.

Mire emlékeztette búsharang, búcsúkéz, lábzörej, fagymagány?

Azon barátaira, akik különböző módon, különböző helyeken elhunytak: Percy Apjohn (hősi halál, Modder River), Philip Gilligan (tüdővész, a Jervis

Street-i kórház), Matthew F. Kane (vízbefúlás, Dublini öböl), Philip Moisel (vérmérgezés, Heytesbury Street), Michael Hart (tüdővész, a Mater Misericordiae Kórház), Patrick Dignam (szélhűdés, Sandymount).

Mely jelenségek mely kilátása késztette maradásra?

A három utolsó csillag eltűnése, a hajnaífény első derengése, az új napkorong feltűnése.

Volt már szemtanúja ezen jelenségeknek?

Egyszer, 1887-ben, hosszúra nyúlt most mutasd meg játék után Luke Doyle házában, Kimmage-ben türelemmel kivárta a mindennapi jelenség feltűntét, egy falon ülve, tekintetét Micrá irányába, keletnek fordítva.

Emlékezett a kezdeti kísérőjelenségekre?

Élénkebb légmozgásra, egy távoli kakas hajnalszavára, különböző pontokon toronyórák hangjára, szárnyasok zengésére, egy korán kelő vándor magános lépteire, egy láthatatlan világító test fényének látható szóródására, a feltámadt Napkorona első észlelhető arany felragyogására a horizont alsó határán.

Ottmaradt még?

Mély belégzés után visszafordult, újraátvágva a kerten, újrabelépve a folyosóra, újrabezárva az ajtót. Rövid kilégzés után újrakézbevette a gyertyát, újrafelment a lépcsőkön, újramegközelítette a nagyszoba ajtaját a hallbejáró felől és újrabelépett.

Mi állította meg hirtelen a belépésben?

Koponyájának azon üreges része, mely jobb halántéklebenyét tartalmazta, egy szilárd faszerkezet szögletével került érintkezésbe, ahol is egy végtelenül rövid, de érzékelhető töredékmásodperccel később fájdalmas érzület keletkezett az előbb említett érzület közvetítésének és felfogásának folyományaképp.

Írjuk le a bútordarabok elrendezésében végbement változásokat.

Egy szilvakék plüssel bevont kerevetet az ajtóval szemben levő helyről a kandalló mellé helyeztek át, a szorosan összecsavart Union Jack mellé (ezt a változtatást már ő maga is gyakran eszközölni óhajtotta): a kék és fehér

majolika kockákkal berakott asztalt az ajtóval szemben helyezték el, a kék plüsskerevet által szabadon hagyott helyre: a diófa tálalószekrényt (melynek kiugró szöglete a belépésben megállította) az ajtó melletti helyéről előnyösebb, de veszedelmesebb helyre, az ajtó elébe tolták: két széket jobbról és balról a kandalló mellől arra a helyre tettek, melyet eredetileg a kék és fehér majolikakockás berakott asztal foglalt el.

Írjuk le őket.

Egy: zömök, kitömött karosszék, kétfelé táruló vaskos karfákkal, hátrahajló támlával, mely egy hirtelen hátralökés következtében visszafelé göndörítette egy négyszögű szőnyeg rendetlen csücskét, és bőségesen kipárnázott ülésén jelenleg középpontos, a szélek felé fokozatosan halványodó elszíneződést mutat. A másik: karcsú, hajlított lábú szék fényes nád-ívekkel, pontosan az előbbivel szemközt elhelyezve, kerete legfentről az üléséig és ülésétől legaljáig sötétbarnára lakkozva, ülése fehér, fényes fonott gyékény.

Miféle jelentőség tulajdonítható ennek a két széknek?

Hasonlatosság, tartás, szimbolizmus, közvetett bizonyíték s permanens tanúságtétel.

Mi foglalta el azt a helyet, melyet eredetileg a tálalószekrény foglalt el?

Nyitott billentyűzetű pianínó (Cadby), lezárt koporsófedelén egy pár sárga hosszú női kesztyű és egy smaragdszínű hamutál, benne négy elhasznált gyufa, egy félig szívott cigaretta és két elszíneződött cigarettavég; a kottatartón G-dúrban, énekhangra és zongorára a *Szerelem régi, édes dallama* (szöveg: G. Clifton Bingham, zene: J. L. Molloy, énekelte Madam Antoinette Sterling) nyitva az utolsó oldalnál a zárlat jelzéseivel: *ad libitum, forte*, pedál, *animato*, pedál kitartva, *ritirando*, vége.

Milyen érzetekkel szemlélte Bloom e tárgyakat egymás után?

Belső feszültséggel, magasra emelve a gyertyát: testi fájdalommal, jobb halántékán növekvő duzzanatot érezve: figyelemmel, tekintetét valami nagy sötét passzívra és egy kisebb fényes aktívra szögezve: aggályossággal, lehajolván és visszahajtván a szőnyeg felgöndörített csücskét: mulatsággal, visszaemlékezve dr. Malachi Mulligan színelméletében a zöld árnyalataira: örömmel, ismételve a szavakat és a megelőző történést, és benső

érzékenysége különféle csatornáin át észlelve a kellemes szétszivárgást és a fokozatos elszíntelenedést.

Következő cselekedete?

A majolikakockás asztalon álló nyitott dobozból kisméretű fekete kúpot húzott elő, magassága egy hüvelyk, ezt kerek alapjával kis óntányérra, gyertyáját pedig a kandallópárkány jobb sarkára helyezte, mellényéből előhalászott egy összehajtott prospektust, címe Agendath Netaim (illusztrált), ugyanezt széthajtotta, felületesen belenézett, vékony hengerré tekerte, meggyújtotta a gyertyalángon, majd gyulladás után a kúp csúcsához érintette, míg utóbbi izzásba jött, a papírhengert ezek után a gyertya tányérjába helyezte oly módon, hogy a még nem égő részek teljes elhamvadását megkönnyítse.

Mi követte ezt a műveletet?

A törpe tűzhányó csonkakúpszerű krátercsúcsa bódító keleti füstölők illatára emlékeztető függőleges irányú kígyózó füstöt eresztett.

Miféle homotetikus tárgyak álltak még a kandallópárkányon, a gyertyán kívül?

Egy óra, erezett connemarai márványból, megállt 1896. március 21-én reggel 4 óra 46-kor, Matthew Dillon nászajándéka: egy törpe fácska zúzmarás lombozattal, átlátszó üvegbura alatt, Luke és Caroline Doyle nászajándéka: egy kitömött bagoly, John Hooper városi tanácsos nászajándéka.

Miként nézett össze e három tárgy és Bloom?

Az aranykeretű falitükör látóterében a törpe fa festetlen háta nézte a kitömött bagoly függőleges hátát. A tükör előtt John Hooper városi tanácsos nászajándéka mélabús bölcs baráti ragyogó mozdulatlan részvétteli tiszta tekintettel nézte Bloomot, miközben Bloom homályos megbékélt mélyreható mozdulatlan részvétfogadó tekintettel nézte Luké és Caroline Doyle nászajándékát.

Milyen összetett-aszimmetrikus kép vonta most magára figyelmét a tükörben?

Egy magányos (ipsorelatív) változó (aliorelatív) férfi képmása.

Miért magányos (ipsorelatív)?

Bátyjai s nénjei nem valának, Bár apja fia volt nagyapjának.

Miért változó (aliorelatív)?

Csecsemő korától érett koráig anyai szülőjére hasonlított. Az érettségtől az aggkorig egyre inkább apai nemzőjére fog hasonlítani.

Milyen végső látványt közölt vele a tükör?

Több fejjel lefelé fordított kötet optikai visszaverődését a két, szemközt álló könyvespolcról, csillogó címeiknek nem a kívánatos ábécérendjében.

Katalogizáljuk e könyveket.

Thom's Dublin Postai Címjegyzéke, 1886.

Denis Florence M'Carthy: *Összegyűjtött versek* (réz-bükklevél könyvjelző az 5. oldalnál).

Shakespeare művei (bordóvörös kordován, arany borda).

Háztartási gyorsszámoló (barna vászon).

II. Károly udvarának titkos krónikája (vörös vászon, aranyozott).

Gyermekkalauz (kék vászon).

Killarney legszebb látképei (papírborítás).

Iskolás koromból, írta William O'Brien orszgy. képv. (zöld vászon, kissé fakó, könyvjelző egy boríték a 217. oldalnál).

Spinoza válogatott gondolatai (vörösesbarna bőr).

Az égbolt története, írta Sir Robert Ball (kék vászon).

Ellis: *Három madagaszkári utazás* (barna vászon, cím elmosódott).

A Stark Munro levelezés, írta A. Conan Doyle, a Dublini Városi Könyvtár tulajdona, Capel Street 106, kikölcsönzés napja 1904. május 21. (pünkösd előtti szombat), visszaadandó 1904. június 4-én. határidő lejárt 13 napja (fekete vászonkötésben, fehér címkés sorszám).

Utazások Kínában, írta „Viator" (barna papírba csomagolva, cím piros tintával).

A Talmud filozófiája (fűzött brosúra).

Lockhart: *Napóleon élete* (födele hiányzik, széljegyzetek, a főhős győzelmei lefitymáltatnak, vereségei felnagyíttatnak).

Soll und Haben, írta Gustav Freytag (fekete kartonkötésben, gót betűkkel, cigarettakupon könyvjelző a 24. oldalnál).

Hozier: *Az orosz-török háború története* (barna vászonban, 2 kötet, a fedőlap belső oldalára ragasztott címkén: Helyőrségi Könyvtár, Governor's Parade, Gibraltár).

Laurence Bloomfield Írországban, írta William Allingham (második kiadás, aranyozott, lóheremintás zöld vászon, a belső címlap rektójáról az előző tulajdonos neve kitörölve).

A csillagászat kézikönyve (fedele barna bőr, lejár, 5 képmelléklet, antikva garamond, szerző lábjegyzetei nonparel, lapszélen tartalmi összefoglalók petit, fejezetcímek kisciceró).

Krisztus titkos élete (fekete karton).

A Nap nyomában (sárga vászon, címlap hiányzik, élőfej oldalanként).

Hogyan tehetünk szert testi erőre?, írta Eugene Sandow (piros vászon).

Mértani ismeretek közhasznú foglalata, írta francia nyelven F. Ignat. Angol nyelvre híven átültette John Harris D. D., London, nyomattatott R. Knaplock számára, Bishop's Head MDCCXI, ajánlással nagybecsű barátja, nagys. Charles Cox úr, Southwark választókerület Parlamenti Képviselője részére (az előzéklapon tintával kalligrafikusán bejegyezve azon megállapítás, miszerint e könyv Michael Gallagher tulajdona, kelt 1822, május 10-ik napján, és kéretik ama személyiség, aki megtalálná, ha a könyv elvesznék vagy netán kallódnék, származtassa vissza Michael Gallagher ácsmesternek Enniscorthyba, Dufery Gate, Wicklow grófság, a legszebb hely a világon).

Miken tűnődött a megfordított kötetek visszafordításának folyamata során?

A rend szükséges voltán, hogy mindennek meglegyen a helye, és minden legyen a helyén: a női nem fejletlen érzékén az irodalom iránt: egy pohárba süllyesztett alma és az éjjeliedénybe támasztott ernyő illetlenségén: annak oktalanságán, hogy bármely bizalmas iratot könyv mögé, alá vagy lapjai közé dugjunk.

Mely kötet volt a legterjedelmesebb?

Hozier: *Az orosz-török háború története.*

Egyéb adatok mellett mit tartalmazott a szóban forgó mű második kötete?

Egy sorsdöntő ütközet (elfelejtett) nevét, melyre gyakran emlékezett egy sorsdöntő katonatiszt, (az el nem felejtett) Brian Cooper Tweedy őrnagy.

Miért nem nézett utána, először és másodszor, a szóban forgó műben?

Először, hogy a mnemotechnikát gyakorolja: másodszor, mert egy rövidebb emlékezetkihagyás után, épp mikor odatelepedett a szoba közepén álló asztalhoz, hogy megnézze a szóban forgó művet, mnemotechnika segítségével eszébe jutott a hadmozdulat helye, Plevna.

Mi szerzett neki vigasztalást ülő helyzetében?

Az asztal közepén álló, Narcissust ábrázoló szobor tisztasága, meztelensége, testtartása, nyugalma, ifjúsága, kecsessége, neme, támogatása, vásárolta P. A. Wrennél, Bachelor's Walk 9. alatt, árverésen.

Mi szerzett neki bosszúságot ülő helyzetében?

A gallér (17-es méret) és a mellény (5 gombos) gátló nyomása, mely két ruhadarab az érett hímek öltözékének fölöslegesen elvárt és a testtömeg kiterjedő változását követni rugalmatlan része.

Hogyan csillapította bosszúságát?

Levette nyakáról a gallért a hozzá kapcsolódó fekete nyakkendővel és patentgombjával együtt és az asztal bal térfelére helyezte. Sorjában és fordított irányban kigombolta mellényét, nadrágját, ingét és alsóingét a szabálytalanul göndörödő fekete szőrzet középvonala mentén, mely összetartó háromszög alakban terjedt a medencetájtól az alhas körkerületén és a köldökmélyedés körletén át felfele a szegycsont középvonalán a hatodik bordapárig, ahol is mindkét irányban derékszöget alkotva terjedt tovább, majd határozottan kirajzolódó körben végződött két egyenlő távolságú pont körül, jobbra és balra, az emlődudorok csúcsain. Ezt követően kigombolta nadrágtartója hat mínusz egy darab begombolt, párosával elhelyezett gombjának mindegykét, melyek közül egy páratlan volt.

Miféle gépies mozgások következtek ezután?

2 ujjával összenyomta a húst baloldalt a bordák alatti régióban, közvetlen a rekeszizom alatt egy duzzanat gyulladásgyűrűjében, mely méh-csípés következtében keletkezett 2 héttel és 3 nappal ezelőtt (1904. május 23-án). Jobb kezével, noha nem volt viszketeg, bizonytalanul megvakarta részben lemeztelenített, de egészében víz által megtisztult bőrének különböző pontjait és felületeit. Bal kezét mellénye bal alsó zsebébe mélyesztette, és

onnan kiemelt, majd visszahelyezett egy ezüstpénzt (1 shilling), melyet (feltehetőleg) Mrs. Emily Sinico (Sydney Parádé) temetése alkalmából tett oda (1903. október 17.).

Állítsuk össze a költségvetést 1904. június 16-áról.

Tartozik	£	*s*	*d*	*Követel*	£	*s*	*d*
1 disznóvese	0	0	3	készpénz	0	4	9
1 példány *Freeman's Journal*	0	0	1	megbízás a *Freeman's*			
1 fürdő és borravaló	0	0	6	*Journal*tól	1	7	6
villamos	0	0	1	kölcsön (Stephen			
1 In Memoriam Patrick Dignam	0	5	0	Dedalustól)	1	7	0
2 Banbury keksz	0	0	1				
1 ebéd	0	0	7				
1 kölcsönkönyvtár							
meghosszabbítás	0	1	0				
1 csomag levélpapír és							
borítékok	0	0	2				
1 vacsora és borravaló	0	2	0				
1 postautalvány és bélyeg	0	2	8				
villamos	0	0	1				
1 disznócsülök	0	0	4				
1 birkaláb	0	0	3				
1 tábla Fry-főzőcsokoládé	0	1	0				
1 szódáskenyér	0	0	4				
1 kávé zsemlével	0	0	4				
kölcsön (Stephen Dedalus)							
visszafizetve	1	7	0				
egyenleg	0	1	6				
£	2	19	3	£	2	19	3

Folytatódott-e a ruhalefosztás folyamata?

Állandósult jóindulatú fájdalmat érezvén a talpán, féloldalt kinyújtotta lábát, és megvizsgálta a gyűrődéseket, dudorokat és kiugró pontokat, melyeket a lábfej nyomása idézett elő a számos különféle irányba folytatott, ismétlődő gyaloglás során, utána lehajolt, kibogozta a cipőfűzője csokrát, kifűzte és meglazította, két cipője mindegyikét immár második alkalommal lehúzta, lehámozta részben átizzadt jobb zokniját, melynek elülső részén nagyujja körme ismét berepedt, felemelte jobb lábát, és miután kicsatolta

bíbor árnyalatú elasztikus zoknitartóját, lehúzta jobb zokniját, meztelen jobb lábát széke ülésének jobb szélére helyezte, ujjai közé fogta és finoman letépte nagyujja körmének kiálló darabját, a letépett darabot orrlyukához emelte, és magába szívta a tömény testszagot, majd megelégedéssel eldobta a letépett szarus töredéket.

Miért megelégedéssel?

Mert a beszívott illat megfelelt szarus töredékek beszívott illatának, melyeket Bloom úrfi, Mrs. Ellis iskolájának serdülő növendéke csipegetett és tépegetett nagy türelemmel minden este rövid térdelések, esteli ájtatosságok és ambiciózus elmélkedések közben.

Mely végső ambícióba torkolltak most egymásra következő és egymással vetélkedő ambíciói?

Nem abba, hogy elsőszülöttségi jogon, egyenlő felosztás vagy a legkisebb gyermek kiváltsága szerint örököljön vagy örökjogon birtokoljon egy tekintélyes hektárokban, holdakban, láncokban állami földmérték szerint mérhető (és 42 font egységnyi örökértékben kifejezhető) nagykiterjedésű földbirtokot, hatalmas legelőket és parkokat főúri kastély körül, kapusházzal és hintók felhajtójával, továbbá nem is abba, hogy kertes háza vagy tisztviselőtelepi villája legyen, amolyan *Rus in Urbe* vagy *Qui si Sana,* hanem abba, hogy egy szalmatetős kétszintes délre néző nyárilakszerű családi házra tegyen szert, melyet magánokirati birtokjoggal vásárolna, szélkakassal és jól földelt villámhárítóval felszerelve, tornácát futónövények borítanák (vadborostyán vagy repkény), maga a kapu olajzöld volna, csónaklakkal finoman behúzva, csínos kilincsgomb sárgarézből, stukkóhomlokzat, arany csipkézettel a tetőpárkányon és oromzaton, szelíd lejtésű dombon emelkednék, ha lehetséges, kellemes kilátással egy kőoszlopos mellvédű erkélyről, beépítetlen és beépíthetetlen messze nyúló mezőkkel, három vagy három és fél hektárnyi saját telkén, olyan távolságban a legközelebbi országúttól, hogy este láthatók legyenek a kivilágított ablakok a formára nyírt élő sövény és gyertyánfasor fölött és között, mégpedig olyan helyrajzi ponton helyezkedjék el, mely egy angol mérföldnél nem esik távolabbra a főváros peremkerületeitől, villamos vagy vasútvonal nem lenne távolabb 15 perc járásnál (pl. délre Dundrumban vagy északra Suttonban, mivel mindkét környékről köztudomású, hogy a föld pólusaihoz hasonlítanak, amennyiben éghajlatuk kedvező tüdőbajos egyének számára),

az ingatlan mintegy örök haszonbérletként legyen kezelve 999 évig, az építmény foglaljon magába 1 fogadószobát kiugró ablakfülkével (2 osztatú ablakokkal), beépített hőmérővel, 1 nappali szobát, 4 hálószobát, 2 személyzeti szobát, csempézett konyhát kamrával és mosogatóhelyiséggel, egy vászontapétás hallt pácolt és rekeszes tölgyfa könyvszekrénnyel, benne az *Encyclopaedia Britannica* és *Az új évszázad szótára*, keresztbe rakott rozsdás középkori és keleti fegyvereket, ebédre hívó gongot, tál alakú, alabástrom függőlámpát, ebonit automatikus telefonkészüléket hozzá tartozó telefonkönyvvel, kézíszőttes Axminster-szőnyeget krém alapon rácsmintás szegéllyel, karmos lábú oszlopon nyugvó ovális kártyaasztalt, kandallót tömör réz tűzszerszámokkal, a párkányon aranyozott bronz precíziós ingaórával, benne garantált pontosságú katedrális harangjátékkal, barométert higrografikus táblázattal, kényelmes ülőgarnitúrát sarokkanapéval, rubinpiros plüssel kárpitozva, pompás rugózattal és süppedős ülőrésszel, háromrészes japánmintás spanyolfalat és köpőcsészéket (mint a klubokban, bordóvörös bőrrel, mely fényességét pillanatok alatt visszanyeri lenolaj és ecet segítségével) és piramidikus prizmákból álló központi kristálycsillárt, fából hajlított karikát kezes papagájjal (szókincse szalonképes), kárminvörös áthúzódó virágmotívumokkal díszes domború tapétát, a tekercs tucatja 10 shilling, fent léckerettel, lépcsőházat, három egymást követő, derékszögben csatlakozó lépcsőkarral, világos erezetű lakkozott tölgyfából az egész, lépőfelületek, homlokfelületek, rácstagok, balusztrádok, korlát és felfutó lábazat, kámforos viasszal fényesítve: fürdőszobát hideg- és melegvíz-szolgáltatással, káddal és zuhannyal: vécét a félemeleten szimpla fekvő téglalap alakú tejüveg ablakkal, az ülés felhajtható, falilámpával, lehúzóval, támaszkodóval, lábtartóval rézből, és művészi olajnyomattal az ajtó belső felén: másik vécét (egyszerűbbet): személyzeti szobákat, tisztálkodási célokat szolgáló külön berendezéssel a szakácsnőnek, mindenesnek és szobalánynak (bérük 2 évenként automatikusan 2 fonttal emelkedik, nem beleértve a hűséges szolgálat biztosítási díját plusz 1 fontot, majd 30 évi szolgálat után nyugdíj, a 65 éves korhatár figyelembe vételével), éléskamrát, raktárt, tárolót, jégszekrényt, melléképületeket, fa- és szenespincét, borospincét (pezsgő, nem pezsgő fajboroknak) előkelő vendégek számára, ha vacsorára hivatalosak (estélyi ruha), minden helyiségben szénmonoxid gázellátást.

Milyen egyéb vonzó vonásai lennének még az ingatlannak?

Lenne még továbbá tenisz-, és labdapálya, rekettyés, üvegház tropikus pálmákkal, botanikai elvek szerint felszerelve, sziklakert szökőkúttal, humánus elvek alapján megszerkesztett méhkaptár, ovális virágágyak négyszögletes gyepágyakban, bennük excentrikus ellipszisekben ültetve krómsárga és skarlátvörös tulipánok, kék csillagvirágok, krókuszok, primulák, törökszegfűk, szagosbükköny, gyöngyvirág (hagymák kaphatók: Sir James W. Mackey Kft. mag- és hagymakereskedő nagyban és kicsinyben, műkertészet, műtrágyák árusítása, Felső Sackville Street 23.), gyümölcsös, konyhakert és szőlő, hívatlan látogatók ellen üvegcserepes fallal és kerítésekkel körülvéve, szerszámkamra lakattal, leltárilag nyilvántartott kellékek számára.

Mint például?

Angolnahálók, homárkosarak, horgászbotok, fejsze, függőmérleg, köszörűkő, göröngyzúzó, trágyavilla, málhazsák, kitolható létra, tízfogú gereblye, facipők, szénaforgató, saraboló, kacsozó kés, festékes vödör, ecset, kapa és így tovább.

Később milyen tökéletesítések volnának még eszközölhetők?

Nyúlfarm, tyúkkifutó, galambdúc, füvészkert, 2 függőágy (hölgyeknek és uraknak), napóra, melyet orgonabokrok és aranyeső szelíd árnyéka védene, egy egzotikusan harmonikus csilingelésre behangolt japán kapucsengő a bejárat bal oldali ajtófélfájára szerelve, egy hatalmas ciszterna, oldaltszóró pázsitnyíró fűgyűjtővel, öntözőkészülék hidraulikus tömlővel.

A közlekedésnek miféle módjai volnának kívánatosak?

A város irányába gyakori vonat- és villamosösszeköttetés az előbbi esetben köztes megállóhely, az utóbbiban végállomás révén. A vidék irányába velocipédek, lánc nélküli szabadonfutó túrabicikli, kosárfonatú oldalkocsival, vagy igaerejű eszköz, vesszőfonatos kétkerekű szamárfogat vagy elegáns homokfutó vígan húzó jópatájú kis lovacskával (aranyderes herélt, 14 arasz).

Mi lehetne a neve ennek a felépíthető vagy felépített villának?

Bloom Major. Szent Lipótlak. Virágvilla.

Milyennek képzelte az Eccles Street 7. szám alatti Bloom a Virágvilla Bloomját?

Kényelmes tisztagyapjú öltözékben, Harris-tweedsapkával, ára 8 és fél shilling, praktikus, recés gumitalpú kertészcipőben és öntözőkannával, amint fiatal fenyőfákat ültet sorjában, permetez, nyeseget, karóz, fűmagot vet, gazzal megrakott talicskát tologat különösebb fáradság nélkül napnyugtakor a frissen kaszált széna illatában, javítja a talajt, bölcsességben gyarapodik, megtalálja a hosszú élet titkát.

A szellemi tevékenységnek miféle munkarendje volna ezzel párhuzamosan megvalósítható?

Pillanatfelvételek készítése, komparatív vallástörténet, bizonyos szerelmi és babonás praktikák néprajza, égitestek megfigyelése.

És miféle könnyebb szórakozások?

A szabadban: kerti és mezei munkák, biciklizés sík terepen a makadámozott műutakon, enyhe lejtésű dombok megmászása, úszás csendes és friss vizekben és zavartalan evezés folyókon, amit nem törnek meg gátak és zúgok, biztonságos kis ladikban vagy könnyű szandolinon, vashorgonnyal, part mentén (nyári idény), vecsernyetáji körséták vagy lovas távbarangolások a terméketlen tájnak, majd kedves kontrasztként a kunyhók gomolygó tőzegfüstjének megtekintésével egybekötve (téli idény). Otthon: a szoba langyos biztonságában megoldatlan történelmi és bűnügyi talányok megvitatása: cenzúrázatlan egzotikus-erotikus remekművek olvasása: házi asztalosmunka szerszámládával, benne kalapács, ár, szögek, csavarok, kárpitosszögek, fúró, csípőfogó, gyalu, csavarhúzó.

Lehetne belőle őstermeléssel és állattenyésztéssel foglalkozó úri gazdálkodó?

Korántsem lehetetlen, 1 vagy 2 kiöregedett fejőstehénnel, 1 kazal hegyi szénával és a szükséges gazdasági eszközökkel, pl. köpülő, répazúzó etc.

Mi lenne közéleti szerepe és társadalmi helyzete a vidéki családok és a földbirtokos nemesség körében?

A társadalmi szamárlétrán fokról fokra emelkedve: kertész, intéző, termelő, tenyésztő, majd pályája delelőjén községi elöljáró vagy békebíró, családi jelvény és címerpajzs, klasszikus jelmondattal (*Semper paratus*),

pontosan feltüntetve az udvari almanachban (Bloom, Leopold P., orszgy. képv., titk. tanácsnok, a Szt. Ptk. r. lov., dr. jur. *honoris causa*, Bloomville, Dundrum), megemlítve az udvarban és egyéb mértékadó körökben (Mr. és Mrs. Leopold Bloom Kingstownból Angliába utaztak).

Milyen útját szabta az előrehaladásnak ebben a minőségében?

Olyan útját, mely mind a túlzott nyájasság, mind az oktalan szigor végleteit kerüli: hogy a véletlenszerűen kialakult és a kisebb vagy nagyobb társadalmi egyenlőtlenségek jegyében szakadatlanul újjászervezett, osztályokból álló, heterogén társadalomban az elfogulatlan, homogén, megkérdőjelezhetetlen igazság nevében járjon el, elmenve ugyan az engedékenység lehető legszélsőbb határáig, de kérlelhetetlenül behajtva a legutolsó fillért is, egészen az ingó és ingatlan vagyon elkobzásáig a Korona javára. Minthogy a legfőbb és alkotmányos államhatalomhoz való lojalitása vele született becsületességén alapult, céljául a közrend legszigorúbb fenntartását tűzné ki, a tenger visszaélés megszüntetését, de nem mindegyiket egyszerre (minden reformintézkedés vagy korlátozás ugyanis csak kezdeti megoldás, mely utóbb mintegy beletorkollik a végső megoldásba), a törvény betűjének megőrzését (magánjog, közjog, kereskedelmi jog) minden titkos kijátszóval szemben, a szabályrendeletek és végrehajtási utasítások megszegőivel szemben, a használaton kívüli, elévült helyi jogokkal visszaélőkkel szemben (rőzselopás mint birtokháborítás), népeket népek ellen uszító szájalókkal szemben, mindenféle nemzetközi feszültségek tovább feszítőivel szemben, a családi békesség hitvány feldúlóival, a házasság intézményének megrögzött gyalázóival szemben.

Bizonyítsuk, hogy a becsületességet legkorábbi ifjúságától fogva szerette.

1880-ban, gimnazista korában, Percy Apjohn úrfinak határozottan kifejezte kételyeit az ír protestáns egyház hittételeit illetően (amelyeknek vallására apját, Rudolf Viragot (később Rudolph Bloomot), az izraelita hitről és felekezetről 1865-ben a zsidók körében kereszténységet terjesztő társaság áttérítette), és melyeket később a római katolicizmussal cserélt fel házassága idején és erre való tekintettel, 1888-ban. Daniel Magrane és Francis Wade előtt 1882-ben, kamaszkori barátságuk idején (aminek az előbbi korai kivándorlása szakított véget) éjszakai bolyongásaik során síkraszállt a gyarmati (pl. kanadai) terjeszkedés politikai elmélete és Charles Darwin fejlődéselmélete mellett, amint *Az ember származása* és *A fajok eredete* című

műveiben olvasható. 1885-ben nyilvánosan hangot adott annak, hogy támogatja a James Fintan Lalor, John Fisher Murray, John Mitchel, J. F. X. O'Brien és mások által képviselt általános és nemzeti gazdasági programot, Michael Davitt agrárpolitikáját, Charles Stewart Parnell (Cork város orszgy. képviselője) alkotmányos agitációját, William Ewart Gladstone (az észak-angliai Midlothian, N.B. képviselője) béke-, takarékossági és reformprogramját, és, politikai meggyőződéseinek kinyilvánítása céljából, felmászott a Northumberland Road egyik fájának ágai közé, védett helyre, hogy láthassa egy tüntető fáklyásmenet bevonulását a fővárosba (1888. február 2-án), amint 20 000 ember, 120 céh szervezetében, 2000 fáklyával kísérte Ripon márkiját és (igazszívű) John Morleyt.

Mennyit és hogyan szándékozott fizetni vidéki rezidenciájáért?

Az 1874-ben bejegyzett Idegen Letelepedettek és Honosítottak Államsegélyes Baráti Építőszövetségének prospektusa szerint legfeljebb 60 fontot egy évben, mely összeg 1/6-át teszi az értékálló értékpapírokból biztosított jövedelemnek, ami 5%-os egyszerű kamatnak felel meg 1200 font után (becslés 20 éves törlesztés esetére), melynek 1/3-a átvételkor fizetendő le, a fennmaradó összeg pedig évi bérlet formájában, azaz 800 font plusz ennek 2 és ½ %-os kamata, negyedévenként egyenlő évi részletekben a vételre nyújtott kölcsön törlesztéséig 20 év leforgása alatt, ami (az adót beszámítva) 64 font évenként, a tulajdonátruházási okmányok a kölcsönadó, illetve kölcsönadók birtokában maradnak, záradékkal esetleges kényszereladás esetére, illetve kölcsönös kártalanításra a részleteknek a kikötött időpontokban való befizetésének huzamos elmulasztása esetén, minden más esetben az ingatlan a kikötött határidő lejártával a bérlő, illetve lakó korlátlan tulajdonába megy át.

Mily gyors, bár kockázatos módozatok eredményezhetnének dúsgazdagságot s így a villa azonnali megvásárlását?

Egy diszkrét drótnélküli távirat, mely a pont- és vonásrendszer segítségével továbbítaná egy nemzeti egy vagy több mérföld és párszáz yardos hendikep lovasverseny (sima terepen vagy akadállyal) eredményét, melyet egy outsider nyert meg, ötven az egyhez, délután 3 óra 8 perckor (greenwichi idő szerint) Ascotban, és az értesítés Dublinba délután 2 óra 59 perckor érkezne meg (dunsinki idő szerint), így fogadások még köthetők volnának rá. Nagy értékű tárgy váratlan felfedezése (drágakő, értékes,

használatlan vagy lepecsételt postabélyegek (7 shillinges mályvaszínű, nemperforált, Hamburg 1866; 4 pennys, rózsaszín, kék papíron, perforált, Nagy-Britannia 1855; 1 frankos, kőnyomatos okmány nagy perforációval és átlós felülnyomással, Luxemburg 1878), vagy antik királyi gyűrű, egyedülálló ereklye, értéke különleges lelőhelyének vagy a meglelés különleges körülményeinek köszönhető: a levegőből esik le (repülő sas csőréből), lángok közül kerül elő (pl. máglyaként égő katedrális megszenesedett maradványai közül), vagy a tengerből (romok, roncsok, korhadék és hordalék közül), szárazföldről (valami ehető szárnyas zúzájából). Spanyol fogoly letétje, távoli kincsek, aranyrudak, ezüstpénzek, egyéb értékek egy fizetőképes nagybank széfjében száz évvel ezelőtt elhelyezve 5%-os kamatos kamatra, úgyhogy együttes értéke most 5 000 000 (ötmillió) font sterlingre rúgna. Szerződés valamely meggondolatlan szerződő féllel valamely árucikk 32 ízben történő határidős leszállítására, szállításkori kézpénzes fizetéssel, l/4 pennys kezdő áron, annak kikötésével, hogy az ár szállításonként a 2-es mértani haladvány szerint emelkedik (l/4 d., l/2 d., 1 d., 2 d., 4 d., 8 d., 1 s. 4. d., 2 s. 8. d., egész a 32-ik alkalomig). A valószínűségszámítás törvényeire alapozott és tudományosan kidolgozott terv a Monte Carló-i bank robbantására. A kör négyszögesítése évezredes problémájának megoldására felveendő állami nagydíj: 1 000 000 font sterling.

Szerezhető-e hatalmas vagyon ipari úton?

Több dunamnyi parlagon heverő homokos föld értékesítése útján, az Agendath Netaim prospektusa szerint, Bleibtreustrasse, Berlin W. 15., narancsültetvények és dinnyeföldek létesítése és újraerdősítés révén. Hulladékpapír, csatornalakó rágcsálók bőre, illetve a vegyi tulajdonságokat rendelkező emberi ürülék hasznosítása révén, tekintettel az elsőnek óriási termelésére, a másodiknak óriási számára és a harmadiknak roppant mennyiségére, mert minden átlagos anyagcseréjű és étvágyú emberi lény évente, a folyékony melléktermékeket most figyelmen kívül hagyva, összesen 80 fontot termel belőle (állati és növényi vegyes táplálkozás esetén), ezt kell megszorozni 4 386 035-tel, azaz Írország össznépességével az 1901-es népszámlálás adatai szerint.

Születtek nagyralátóbb tervek is?

Egy még kidolgozandó és jóváhagyás végett a kikötő-felügyelőségnek előterjesztendő terv a fehér szén (vízierő) kiaknázására hidroelektrikus erőművek létesítésével a dagály felső szintjén a dublini víztorlasznál vagy a poulaphoucai, vagy a powerscourti vízeséseknél, vagy gyűjtőmedencék segítségével a nagy folyókon, 500 000 vízi lóerő gazdaságos nyerése céljából. Terv a North Bull félszigetszerű deltájának körülzárására Dolly-mountnál, és golfpályák, illetve lőterek mellett aszfaltozott sétányok kiépítésére kaszinókkal, kioszkokkal, lövöldékkel, szállókkal, panziókkal, olvasótermekkel, közös férfi- és női fürdőkkel. Terv kutyafogatok és kecskefogatok felhasználására a kora reggeli tejszolgáltatásnál. Terv az ír turistaforgalom fejlesztésére Dublinban és Dublin környékén olajüzemű sétahajók üzembe helyezésével, a folyami forgalom lebonyolítására az Island Bridge és Ringsend között, társaskocsik, keskenyvágányú helyiérdekű vasutak és kirándulóhajók part menti sétahajózáshoz (személyenként 10 shilling egész napra, idegenvezetés három nyelven). Terv az utas- és teheráruforgalom fellendítésére az írországi víziutakon, a hínáros folyóágyak megtisztítása révén. Terv a marhavásártér (az Északi Circular Road és Prussia Street) villamosvonal általi összekötésére a rakpartokkal (Alsó Sheriff Street és East Wall), párhuzamosan az Összekötő Vasút vonalával (a Great Southern és Western Vasút vonalát keresztezve) a marhaterelő, Liffey csomópont és a Midland Great Western Vasút végállomása között a North Wall 43-45-ig, mely egyszerű elérhetőséget biztosítana a Great Central Vasút dublini ágának végállomásához, az Angol Midland Vasúthoz, a Dublin Város Gőzteherforgalmi Társasághoz, a Lancashire-Yorkshire Vasúttársasághoz, a Dublin és Glasgow Gőzteherforgalmi Társasághoz, a Glasgow-Dublin- és Londonderry Gőzteherforgalmi Társasághoz (lairdi vonal), a Brit és ír Gőzteherforgalmi Társasághoz, a Dublin és Morecambe Gőzhajózáshoz, a London és Északnyugati Vasúttársasághoz, a Dublini Kikötői Közraktárakhoz, valamint a mediterrán, spanyol, portugál, francia, belga, holland hajózási vállalatokat és a Liverpooli Hajóbiztosítók Egyesületét képviselő Palgrave, Murphy és Társai Gőzhajótulajdonos Társaság tranzitraktáraihoz, az állatok szállítására használt villamoskocsik beszerzésének, valamint az Egyesült Dublini Villamostársaság (Kft.) által üzemeltetett villamosvonal kiterjesztésének a költségeit a marhatenyésztők befizetései fedeznék.

Milyen előfeltételeknek lehetett volna szükséges és feltétlen következménye a fentiekhez hasonló tervek nyélbe ütése?

Ha eminens pénzemberek (Blum pasa, Rothschild, Guggenheim, Hirsch, Montefiore, Morgan, Rockefeller) hatszámjegyes vagyonok birtokában, mely sikerben dús életük folyamán felgyülemlett, a kívánt összegre nézve kezességet nyújtanak, közvetlen adományozás vagy kintlévőségek átengedése útján, az adományozó életében vagy az adományozó békés elhunyta után hagyaték alakjában támogatást biztosítanak, ezen tőke és kedvező alkalmak között összehangzást teremtve az ügy tökéletesen megoldható.

Miféle esemény tehetné függetlenné ilyen vagyontól?

Egy kimeríthetetlen aranybánya telérjének önálló felfedezése.

Mely okból töprengett ily nehezen megvalósítható terveken?

Egyik axiómája volt, hogy efféle töprengések vagy az önmagáról szóló történetek önmagának való mesélése, vagy a múltra való békés visszaemlékezés rendszeresen gyakorolva az éjszakai nyugalmi idő előtt enyhíti a fáradtságot, szavatolja az egészséges pihenést és megújuló vitalitást.

Meggyőző érvei?

Mint fizikus megtanulta, hogy az emberi élet teljes 70 évének legalább 2/7-ede, vagyis 20 év, alvással telik el. Mint filozófus tudta, hogy a sors által kiszabott élettartam végére az embernek kifejezhetetlenül kevés vágya nyer beteljesülést. Mint fiziológus hitt a rosszindulatú folyamatok mesterséges enyhítésében, melyek az alvás ideje alatt lépnek működésbe.

Félelme?

Gyilkosság vagy öngyilkosság elkövetése álomban, annak következtében, hogy elhomályosul az értelem világossága, az agytekervényekben elhelyezett, mérhetetlen, hajthatatlan intelligencia.

Mi szokott lenni végső töprengése?

Egy páratlan és egyedülálló reklám, ami előtt a járókelőnek lehetetlen meg nem állnia, egy plakátcsoda, amin nincs semmi szélsőséges túlzás, mindent a legegyszerűbb és leghatékonyabb formában fejez ki, nem haladja

meg a futó pillantás tartamát, és megfelel a modern élet felgyorsult ütemének.

Mit volt az első fiókban, amelyet kinyitott?

Egy Vere Foster-féle irka szépíráshoz, Milly (Millicent) Bloom tulajdona, lapjain geometrikus rajzok voltak láthatók Papuli címfelirattal, mely egy hatalmas kerek fejet ábrázolt 5 égnek álló hajszállal, 2 szemmel profilból, a törzsön szemből 3 nagy gomb, 1 háromszögletű láb: 2 fotográfia, Angliai Alexandra királyné valamint Maud Blanscombe színésznő és szépségkirálynő kifakult képe: egy karácsonyi lap, rajta egy élősködő növény képe, a szöveg alatta Micpá, a dátum 1892 karácsonya, a feladók nevei: Mr. és Mrs. Comerford, a versike: Karácsonyra minden jót, aranydiót, mogyorót; részben elkenődött piros pecsétviaszcsonk, beszerzési forrás a Messrs Hely's Kft., Dame Street 89, 90. és 91.; egy doboz, benne a vastaghegyű „J" arany tollhegyek százas csomagjának utolsó pár darabja, ugyanannak a cégnek ugyanarról az osztályáról; egy homokóra, mely forgatva homokszemeit forgatta; egy lepecsételt prófécia 1886-ból Leopold Bloom kézírásában (a pecsét most is rajta), arra az eshetőségre nézve, ha William Ewart Gladstone önkormányzati javaslata 1886-ban törvényerőre emelkednék (sosem emelkedett törvényerőre); egy 2004 számú tombolajegy a Szt. Kevin Jótékonycélú Vásárra, 6 penny, 100 nyeremény; egy kisgyermek episztolája, kelte, *hétfö*, rövid övel, szövege: nagy pé *Papuli* vessző nagy há *Hogy vagy* kérdőjel nagy é *Én nagyon jól* pont új bekezdés aláírás kacskaringókkal nagy em *Milly* pont nélkül; kámea melltű, néhai Ellen Bloom (született Higgins) tulajdona; kámea nyakkendőtű, néhai Rudolph Bloom (született Virag) tulajdona; 3 géppel írt levél, címzett Henry Flower, P. f. Westland Row, feladó Martha Clifford, P. f. Dolphin's Barn; a 3 levél feladójának neve és címe átírva fordított alfabetikus busztrofédon kvadrilineáris kriptogram formájában (magánhangzók kihagyva) N.IGS./WI.UU. OX./W. OKS. MH/Y. IM; újságkivágás egy angol hetilapból (*Modern Society*) tárgya a testi fenyítés leányiskolákban; rózsaszín szalag, 1899-ben egy húsvéti tojás csokra volt; két darab félig kigöngyölt gumi óvszer, végén kis gyűjtőzacskóval, utánvéttel rendelve P. f. 32 Charing Cross, London, W.C.; egy tucat levélpapírt tartalmazó csomag, krémszín borítékok és halványan vonalas papír, vízjellel, 3 már hiányzik belőle; néhány osztrák-magyar pénzdarab, értékrendben; a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték két szelvénye; egy gyenge nagyítóüveg; két

pornográf képes levelezőlap, rajtuk a) szájonáti közösülés meztelen senorita (hátulról látható, felülső helyzetben) és meztelen torero között (elölről látható, alulsó helyzetben) b) anális erőszaktétel hímnemű szerzetes által (teljesen felöltözött, gyászos tekintetű) nőnemű rendtagon (félig felöltözött, határozott tekintetű) utánvéttel rendelve P. f. 32, Charing Cross, London, W.C.; újságkivágás, recept régi sárga cipők felújítására; 1 pennys enyves hátú bélyeg, levendulaszínű, Viktória királynő uralkodása idejéből; pontos mérési adatok katalógusa, Leopold Bloom összeállítása, a Sandow-Whiteley-féle izomfejlesztő rugó használata előtt, alatt és után, 2 hónapon át (magánszemélynek 15 shilling, atlétának 20 shilling), azaz: mellkas 28 hüvelykről 29 és fél hüvelykre, bicepsz 9-ről és 10 hüvelykre, alkar 8 és l/2 hüvelykről 9 hüvelykre, lábikra 11 hüvelykről 12 hüvelykre; 1 prospektus a „Csodatévő"-től, a világ leghatékonyabb gyógyszere vastagbélbántalmakra, közvetlenül a „Csodatévő"-től, Coventry House, South Place, London E.C., a címzett (tévesen) Mrs. L. Bloom, rövid kísérőszövegének első két szava (tévesen): Tisztelt Asszonyom.

Idézzük azokat a szövegben található szakkifejezéseket, melyek e csodás gyógyeszköz előnyeit ecsetelték.

Alvás közben gyógyít és csillapít, szélszorulás okozta panaszok esetén a leghathatósabb módon siet segítségére a természetnek, azonnali megkönnyebbülést okoz a gázok felszabadítása által, biztosítja a megfelelő szervek szabad és természetes működését és tisztulását, 7 shilling 6 penny előzetes megküldése által Ön tökéletesen újjászületik és élete öröm lesz. Hölgyek a Csodatévőt különösképpen kedvelik, a legkellemesebb meglepetés számukra, mikor a pompás eredményt tapasztalják, mintha hűs forrásból kortyolnának perzselő nyár idején. Ajánlja nő és férfi ismerőseinek, hatása egy életre szól. Hosszabbik, gömbölyű végével dugandó be. Csodatévő.

Közölt köszönőleveleket?

Nagy számban. Paptól, brit tengerésztiszttől, közismert írótól, bankembertől, kórházi ápolónőtől, ötgyermekes anyától, szórakozott koldustól.

Hogyan zárta köszönőlevelét a szórakozott koldus?

Milyen kár, hogy a kormány nem látta el csapatainkat Csodatévővel a dél-afrikai hadműveletek idején! Rájuk fért volna!

Miféle tárggyal egészítette ki Bloom a tárgyak e gyűjteményét?

Egy 4. gépírásos levéllel, címzett: Henry Flower (H. F. legyen L. B.), feladó: Martha Clifford (lásd M. C).

Ezt a tettét miféle kellemes tűnődések kísérték?

Tűnődések arról (eltekintve a szóban forgó levéltől), hogy az ő vonzó arcát, alakját, fellépését a legkegyesebben fogadta az előző nap folyamán egy asszony (Mrs. Josephine Breen, született Josie Powell), egy ápolónő, Miss Callan (keresztneve ismeretlen), egy hajadon, Gertrude (Gerty, vezetékneve ismeretlen).

Miféle lehetőség kínálkozott ezekből?

Az a lehetőség, hogy delejes férfierejét a nem egészen közvetlen jövőben egy kiadós lakomát követően, bizalmas kettesben kamatoztassa valamely előkelő, nagy testi szépségű, mérsékelten kalmárszellemű, tapasztalatokban gazdag, nemes származású kurtizán társaságában.

Mit tartalmazott a 2. fiók?

Hivatalos iratokat: Leopold Paula Bloom születési bizonyítványát; egy 500 fontos életbiztosítási kötvényt a Skót Özvegyek Biztosítótársaságtól Millicent (Milly) Bloom javára, amely 25 éves lekötéssel 430 fontot, 60 éves lekötéssel vagy halál esetén 462 font 10 shillinget, és 65 év letelte és/vagy haláleset bekövetkezte esetén 500 fontot fizet, illetve 299 font 10 shillinges kötvényre alakítható át 133 font 10 shilling opcionális készpénzkifizetéssel; az Ulster Bank College Green fiókja által kiállított folyószámla-kivonatot, amely az 1903. év december hó 31-én lezárult féléves időszakra 18-14-6 (azaz tizennyolc font tizennégy shilling hat penny) egyenleget mutatott a tulajdonos javára; egy bizonylatot 900 font névértékű 4%-os kanadai (névre szóló) járadékkötvényről (illetékmentes); a Katolikus Temetkezési Egylet (Glasnevin) elismervényét a megvásárolt sírhelyről; kivágást egy helyi lapból, névváltoztatásra vonatkozólag, hivatalos bejelentés alapján.

Idézzük szó szerint.

Én, Rudolph Virag, jelenleg dublini, Clanbrassil Street 52. szám alatti, azelőtt a Magyar Királyság szombathelyi lakosa, ezennel nyilvánosan közlöm, hogy a Rudolph Bloom nevet vettem fel, és ezentúl szándékom szerint minden alkalommal és minden időben hivatalosan így szerepelek.

Miféle egyéb Rudolph Bloommal (született Virag) kapcsolatos tárgyak voltak a 2. fiókban találhatók?

Rudolph Virag és apja, Leopold Virag elhomályosult dagerrotípiája, készült 1852-ben az ő első, illetőleg második unokatestvérük, Stefan Virag szesfehervari fényképészeti műtermében, Magyarországon. Egy régi Haggadah, melyben a lapok közé illesztett csontkeretű konvex szemüveg jelezte a hálaadó imádság szövegét a pészachi (pászkaünnep) olvasmányok között; egy képeslap az ennisi Queen's hotelről, tulajdonosa Rudolph Bloom; egy levélboríték, így címezve: *Az én Drága Leopold Fiamnak*.

Ennek az öt teljes szónak elolvasása miféle töredékes mondatokat idézett fel benne?

Holnap lesz egy hete, hogy megkaptam... teljesen fölösleges Leopold, hogy... a te drága anyáddal... nem bírom tovább... iránta... számomra mindennek vége... viseld gondját Athosnak, Leopold... drága fiam... mindig... reám... *das Herz... Gott... dein...*

Miféle reminiszcenciákat ébresztettek Bloomban ezek a tárgyak, amelyek egy előrehaladott depresszióban szenvedő emberi lény emlékéhez fűződtek?

Öregembert látott, özvegyet, fésületlenül, ágyban, fedett fővel, nyög; egy beteg kutyát. Athost; aconitumot, amit növekvő szorongásában növekvő adagokban szed csillapítóként gyötrelmes idegbántalmai ellen; egy hetvenéves ember halott arcát, aki méreggel ölte meg magát.

Miért érzett Bloom lelkiismeret-furdalást?

Mert éretlen értetlenségében bizonyos hiedelmeket és szokásokat tiszteletlenül kezelt.

Például?

A húsétel és tej egyidejű élvezetének tilalmát ugyanazon étkezés alkalmával; iránytalanul absztrakt, célratörően konkrét, kalmárszellemű ex-hitsorsosainak és ex-honfitársainak heti gyülekezését; fiúgyermekek

körülmetélését: a mózesi könyvek természetfölötti jellegét; a tetragrammaton kimondhatatlanságát; a sabbath szentségét.

Milyennek látta ezeket a hiedelmeket és szokásokat mostanában? Cseppet sem ésszerűbbnek, mint régen, cseppet sem kevésbé észszerűnek, mint egyéb hiedelmeket és szokásokat.

Mi volt az első emléke (néhai) Rudolph Bloomról?

Rudolph Bloom (néhai) elmesélte fiának, Leopold Bloomnak (6 éves) a vándorlásait és letelepedéseit az alábbi városokban illetve közöttük, retrospektív elrendezésben Dublinban, Londonban, Firenzében, Milánóban, Bécsben, Budapesten, Szombathelyen, megelégedésének kifejezésével (mivel nagyapja látta Mária Teréziát, Ausztria császárnőjét, Magyarország királynőjét), valamint kereskedelmi tanácsokkal kísérve (gondot kell viselni a pennykre, mert a fontok már maguk is elboldogulnak). Leopold Bloom (6 éves) ezeket az elbeszéléseket Európa földrajzi térképének (politikai) állandó tanulmányozásával, illetve a fent említett központokban létesítendő fiókvállalatokra irányuló ötletekkel kísérte.

Eltűnt-e az idő múlásával e vándorlások emléke elbeszélőben és hallgatójában egyaránt s mégis különbözőképpen?

Az elbeszélőben korának előrehaladása által, valamint a kábítószerek használatának következményeképp: hallgatójában korának előrehaladása által, valamint a későbbi emlékek figyelmet elterelő hatásának következményeképp.

Miféle hóbortok kísérték az elbeszélő emlékezetkiesését?

Előfordult, hogy le sem vette a kalapját, mindjárt elkezdett enni. Előfordult, hogy mohón szürcsölte a maga felé döntött tányérból az egreshab tejszínes levét. Előfordult, hogy föltépett levélborítékkal vagy más keze ügyébe eső papírdarabkákkal törülte le szájáról az ételmaradékot.

A szenilitásnak mely két tünete ütközött ki rajta gyakrabban?

Pénzdarabok ujjal való rövidlátó számolása, bőséges étkezés után böfögés.

Mely tárgyak szolgáltak részleges vigasszal ezekért az emlékekért?

Az életbiztosítási kötvény, a folyószámla-kivonat, az értékpapír bizonylata.

Szorozzuk be Bloomot e vagyoni tételek reciprok értékével, mintha tehát ezek nem védenék a sorscsapásoktól, és szállítsuk le értékét elhanyagolható negatív irracionális irreális mennyiségre.

Fokozatosan, lefelé haladó szolgai rendben. Szűkölködés: hamis ékszerekkel seftelő házaló, kétes és behajthatatlan követelések behajtója, a szegényadó beszedője. Nélkülözés: csődbűntettbe menekült alak, akinek elhanyagolható tőkéje l/4 pennyt hoz fontonként, plakáthordó szendvicsember, szórólapok osztogatója, éjjeli csavargó, ingyenélő, rokkant tengerész, vak suhanc, kimustrált hivatalszolga, potyázó, tányérnyaló, ünneprontó, hízelgő, közröhej tárgyául lukas ernyő alatt nyilvános park padján üldögélő különc. Nyomor: az Aggok Háza (a kilmainhami Royal Hospital) lakója, a Simpson Kórház (elszegényedett, vakság vagy köszvény miatt százszázalékosan munkaképtelen tisztességes emberek számára) lakója. A balsors mélypontja: elaggott magatehetetlen jogfosztott segélyen élő haldokló hülye.

Miféle járulékos megaláztatások voltak kilátásban?

Valaha kedves nőszemélyek ellenszenvvel telített közönye, izmos hímek megvetése, egy-egy karéj kenyér elfogadása, régi ismerősök módszeresen elfordított tekintete, törvénytelen engedélytelen kóbor kutyák ugatása, a serdülő ifjúság részéről rohadt zöldséglövedékek, melyeknek majdnem semmi, vagy semmi, vagy semminél is kevesebb az értéke.

Hogy volna az ilyen helyzet elkerülhető?

Másvilágra költözés (állapotváltozás): más helyre költözés (helyváltoztatás).

Melyik előnyösebb?

Az utóbbi, mert kisebb ellenállásba ütközik.

Miféle megfontolások tették az elköltözést nem teljesen elvetendővé?

Az állandó együttélés akadályozza a személyes hibák kölcsönös tűrését. A független vásárlások szokása napról napra jobban terjed. Az időtlen helyben maradás időleges távozásokkal való ellensúlyozásának szükségessége.

Miféle megfontolások tették az elköltözést nem egészen észszerűtlenné?

A szóban forgó felek egyesülvén sokasodtak és szaporodtak, majd utódok születvén érett korig felneveltettek, s ha a felek időközben nem váltak külön, kénytelenek megint egyesülni, hogy sokasodjanak és szaporodjanak, ami képtelenség, hogy egyesülésük révén helyreállítsák az egyesülő felek eredeti egységét, ami lehetetlenség,

Miféle megfontolások tették az elköltözést kívánatossá?

Bizonyos vidékek vonzó volta Írországban és külföldön, mint többszínnyomású közhasználatú földrajzi térképeken vagy katonai referenciatérképeken jól láthatók, feltüntetett léptékszámokkal és jelmagyarázatokkal.

Írországban?

Moher szirtjei, Connemara viharjárta vadonja, Lough Neagh elmerült, kővé vált városával, az Óriások Útja, Fort Camden és Fort Carlisle, Tipperary Arany Völgye, Aran szigetei, Meath királyi, zöld mezői, Brigid Szilfája Kildare-ben, a Queen's Island-i hajógyár Belfastban, a Lazacszöktető, Killarney tavai.

Külföldön?

Ceylon fűszerültetvényei (innen szállítják a teát Thomas Kernannak, a Pulbrook, Robertson és Tsa képviselőjének, Mincing Lane 2., London E. C, Dame Street 5., Dublin), Jeruzsálem, a szent város (Omár mecsetje és a damaszkuszi kapu, minden zarándok végső célja), a Gibraltári-szoros (Marion Tweedy páratlan szülőhelye), a Parthenón (szobrokat tartalmaz, meztelen görög istenségeket), a Wall Street pénzpiaca (az egész világ pénzügyi irányítója), a Plaza de Toros La Lineá-ban, Spanyolországban (ahol a cameroni O'Hara lemészárolta a bikát), a Niagara (melyen még élő ember nem kelt át büntetlenül), az eszkimók (szappanevők) földje, Tibet tiltott országa (honnan nem tér meg utazó), a Nápolyi-öböl (meglátni és meghalni), a Holt-tenger.

Ki kalauzolná? Mely jelek vezetnék?

Tengeren, az északi féltekén, éjszaka a Sarkcsillag, mely a Nagymedve alfája és bétája között húzott egyenes vonal mentén, azon metszéspontban helyezkedik el, amely meghosszabbítva és kívülről kettévágva az ómegánál,

az alfa-ómega vonal által bezárt derékszögű háromszög átfogójánál, vagyis a Nagymedve alfa-delta vonala által keletkezik. Szárazföldön és a déli féltekén a kettősen szférikus Hold, melynek tökéletlenül változó lunációs fázisai úgy mutatkoznak meg, mint egy testes, lompos, élvetegen lépkedő nőszemély hátul tökéletlenül záródó szoknyavágata, felhőoszlop (nappal).

Miféle hirdetés tenné közzé az elköltözött köddé válását az újságokban?

5 font jutalom! Eltűnt, elrabolták vagy elszökött negyven év körüli úriember az Eccles Street 7. számú házából. Leopold (Poldi) Bloom névre hallgat, magassága 5 láb 9 és l/2 hüvelyk, testes, bőre olajbarna, azóta esetleg szakállt növesztett, utoljára fekete öltönyben látták. Fenti jutalmat eredményre vezető tájékoztatás ellenében fizetjük ki.

Mely egyetemes kéttagú megnevezés írná le létvalóságát és létvalótlanságát?

Akárki sejtheti, senki sem tudhatja. Akárki vagy Senkise.

A megbecsülés mely jelei illetik meg?

Tisztelet és ajándékok idegenektől, Akárki barátaitól. Egy halhatatlan nimfa, szépség, Senkise menyasszonya.

Az elköltözött nem tűnne fel újra soha sehol sehogyan?

Örökké vándorolna, önmaga üldözöttje, pályájának végső csillagköri határáig, túl az állócsillagokon és változó napokon és teleszkopikus bolygókon, a világegyetem téveteg árváin, a tér végső határáig, országról országra, népek között, a történések sodrában. Valahol talán észrevétlenül meghallja, és vonakodva, napűzötten engedelmeskedik a visszahívó szónak. Ezért eltűnve az Észak Koronájának csillagképéből valahogy tán újra feltűnne újraszületve a Kassziopeia csillagképének deltája fölött, és a világzarándoklás megszámlálhatatlan eónjai után visszatérne, elfeledett bosszúálló, gonoszok felett irgalmatlan igazságosztó, sötét kereszteslovag, felébresztett alvó, olyan magánvagyonnal (tegyük fel), mely felülmúlja Rothschildét vagy az ezüstkirályét.

Mi tenné az ilyen visszatérést ésszerűtlenné?

A tökéletlen egyenlet egyrészt az időbeli kivonulás és visszatérés között a visszafordítható téren át, másrészt a térbeli kivonulás és visszatérés között a

visszafordíthatatlan időn át.

Az inerciát előidéző erőknek miféle játéka tette az elköltözést nemkívánatossá?

Az előrehaladott éjjeli óra, mely halogatást okoz; az éji homály, mely láthatatlanságot okoz; a közúti forgalom bizonytalansága, mely veszedelmet okoz; a pihenés szükségessége, mely kiiktatja a mozgást; egy elfoglalt ágy közelsége, mely kiiktatja a keresést; hűvösség (ágynemű) által mérsékelt melegség (emberi) előérzete, mely kiiktatja a vágyat és vágyat okoz; Narcissus szobra, ekhótlan hang, vágyott vágy.

Miféle előnyöket kínált az elfoglalt ágy az el nem foglalt ággyal szemben?

Az éjszakai magány kiküszöbölését, az emberi (érett, asszonyi) hősugárzás minőségi fölényét a nem-emberivel (melegvizes palack) szemben, a hajnali érintkezés serkentését, a helyben végzett mángorlás gazdaságosságát a nadrág esetében, pontosan hajtogatva és hosszában elhelyezve a rugós matrac (csíkos) és a gyapjú matrac (barnakockás) között.

A feltápászkodás előkészületeit fontolgatva a felhalmozódott fáradtságnak mely egymást követő okait számlálta elő Bloom csendesen, mielőtt feltápászkodott volna?

Reggeli elkészítése (égőáldozat); vérbőség az alhasban, majd meditatív székelés (szentek szentje); a fürdő (János rítusa); a temetés (Sámuel rítusa); Alexander Kulch hirdetése (Úrim és Tummim); elégtelen ebéd (Melkizédek rítusa); látogatás a múzeumban és a nemzeti könyvtárban (szent hajlék); könyvvadászat végig a Bedford Row-n, Merchant's Archon, Wellington Quayn (Szimchat Tóra); zene az Ormond hotelben (Sir hasirim); összezördülés egy baromi barlanglakóval Bernard Kiernan helyiségében (holocaust); üres órák, beleértve egy kis kocsikázást, látogatást egy gyászoló családnál, a búcsút (a pusztaság); női exhibicionizmus kiváltotta kéjvágy (Onán rítusa); Mrs. Mina Purefoy hosszú vajúdása (hálaadó áldozat); látogatás Mrs. Bella Cohen illetlen házában, Alsó Tyrone Street 82, alatt és a rákövetkező verekedés és nehezen körvonalazható zűrzavar a Beaver Streeten (Armageddon); éjjeli barangolás a kocsisbetérőig és vissza a Butt Bridge-nél (engesztelés).

Miféle önmagától adódó enigmával szembesült szándéktalanul Bloom, mikor éppen fel akart tápászkodni, hogy végkövetkeztetésre jusson, a végkövetkeztetés elmaradását elkerülendő?

Egyetlen kurta éles váratlanul hallott hangos nyikkanás rejtélyével, melyet egy erezett faasztal érzéketlen anyaga adott ki.

Miféle önmagába záruló enigmával szembesült szántszándékkal, ám a megoldás reménye nélkül Bloom, miután föltápászkodott és nekiindult, hogy sokalakú, sokszínű, sokelemű ruhadarabjait összegyűjtse?

Ki volt M'Intosh?

Miféle önmagától megoldódó enigmát értett meg hirtelen és hangtalanul Bloom, holott 30 éven át rágódott rajta makacsul, most, hogy természetes sötétséget teremtett a mesterséges fény kioltása által?

Hogy hol volt Mózes, mikor a gyertya kialudt?

Egy tökéletes napnak miféle tökéletlenségeit sorolta fel Bloom, mentében, nemrégiben levetett férfiruházati cikkek összegyűjtött sokaságával terhesen, egyenként, hangtalanul?

Időleges sikertelenséget egy hirdetés megújítása ügyében: bizonyos mennyiségű tea beszerzésének ügyében. Thomas Kernantól (Pulbrook, Robertson és Tsa képviselőjétől, Dame Street 5., Dublin és Mincing Lane 2., London E. C); a hellén nőnemű istenségek hátsó felén a végbélnyílás megléte vagy nemléte felől való megbizonyosodás ügyében; színházjegy beszerzése ügyében (ingyenesen vagy pénzért) a Mrs. Bandmann Palmer-féle *Leah* előadásra a Gaiety Színházba, Déli King Street 46., 47., 48., 49.

Milyen távoli arc képét idézte fel Bloom csendesen, mikor megállt?

Molly apjáét, néhai gibraltári Brian Cooper Tweedy őrnagyét, a Dublini Királyi Lövészektől, utolsó lakása Rehoboth, Dolphin's Barn.

Az említett arcnak miféle sorozatos visszavetítései voltak lehetségesek?

Távolodón, a Great Northern Vasút Amiens Street-i pályaudvaránál, állandó és egyenletes gyorsulással, a végtelenben találkozó (amennyiben végtelenül folytatódó) párhuzamos pályák mentén: a végtelenből visszatérő párhuzamos pályák mentén, állandó és egyenletes lassulással, a Great Northern Vasút Amiens Street-i pályaudvarához visszatérőben.

Miféle különböző, személyes használatú női ruházati cikkeket volt alkalma megfigyelni?

Egy pár új, szagtalan félselyem fekete női harisnyát, egy pár új ibolyaszín harisnyakötőt, egy női bugyogót, indiai muszlinból, különleges méret, nagyvonalú szabás, a szaga opoponax, jázmin és Muratti-féle török cigaretta keveréke, beletűzve egy hosszú, görbén meghajtott csillogó acél biztosítótű, egy csipkeszegélyes hímzett batiszt inget, egy moaré-utánzatú kékselyem berakott alsószoknyát, mindezen tárgyak szabálytalan elhelyezésben nyugodtak egy négyszögletű koffer tetején, négynégy sarkán bőr-, illetve vasvédők, teleragasztva tarka cédulákkal, elülső oldalán fehér kezdőbetűk: B. C. T. (Brian Cooper Tweedy).

Miféle személytelen tárgyakat volt alkalma megfigyelni?

Egy szobaklozetet, egyik lába törött, teljesen letakarva, négyszögletes kartonhuzattal, almamintás, fekete női szalmakalap hevert rajta. Narancsszín-meanderes porcelán mosdókészletet, Henry Price kosárfonó, díszműáru, kerámia és kovácsoltvas üzletéből, Moore Street 21., 22., 23., szabálytalan elhelyezésben a mosdóállványon és a padlón, darabjai: mosdótál, szappantartó és kefetartó (a mosdóállványon együtt), kancsó és éjjeli (a padlón, külön).

Bloom cselekedetei?

A ruhadarabokat egy széken helyezte el, eltávolította magáról fennmaradt ruhadarabjait, az ágy fejénél levő párna alól elővett egy összehajtogatott hosszú fehér hálóinget, fejét és karját beleillesztette megfelelő nyílásaiba, egy párnát az ágy fejétől az ágy lábához helyezett át, az ágyneműt ehhez képest rendezte el, majd belépett az ágyba.

Hogyan?

Körültekintéssel, sohase másképp, mint akármely hajlékba (akár az övébe, akár máséba): fokozott figyelemmel, mert a derékalj keresztrugói régiek lévén, a réz sodronykarikák és a kígyóvonalú összekötő sodronyszálak meglazultak, és minden nyomásra, mozdulatra rezegtek: óvatosan, mint mikor az ember a gyönyör vagy viperák fészkéhez vagy rejtekéhez közeledik: könnyedén, hogy ne zavarjon: tisztelettel, mert az ágy a

fogantatásnak és születésnek, a házasság elhalásának és a házassági eskü áthágásának, az alvásnak és a halálnak helye.

Tagjai, mikor fokozatosan kinyújtóztatta őket, mivel találkoztak?

Friss, tiszta ágyneművel, kiegészítő illatokkal, emberi forma (női) jelenlétével, a feleségéé, emberi forma (férfi) lenyomatával, nem a sajátja, kenyér és felmelegített konzervhús morzsáival, melyeket eltávolított.

Ha mosolygott volna, miért mosolygott volna?

Eltűnődvén azon, hogy minden ember aki belép azt képzeli hogy ő az első aki belép pedig mindig legutolsó tagja egy megelőző sornak még ha első tagja is egy következőnek, mindenki magát képzeli elsőnek, utolsónak, egyetlennek és páratlannak, holott senki sem első vagy utolsó vagy egyetlen vagy páratlan a végtelenségből eredő és a végtelenségig ismétlődő sorban.

Miféle megelőző sor?

Feltéve, hogy Mulvey az első tagja az ő sorának, Penrose, Bartell D'Arcy, Goodwin professzor, Julius Mastiansky, John Henry Menton, Bemard Corrigan atya, egy gazda a Királyi Dublini Társaság tenyészló-kiállításáról, Maggott O'Reilly, Matthew Dillon, Valentine Blake Dillon (Dublin főpolgármestere), Christopher Callinan, Lenehan, egy olasz kintornás, egy ismeretlen úr a Gaiety Színházból, Benjamin Dollard, Simon Dedalus, Andrew (Hugyos) Burke, Joseph Cuffe, Wisdom Hely, John Hooper városi tanácsos, dr. Francis Brady, Sebastian atya (Mount Árgus), egy cipőtisztító a Főposta elől, Hugh E. (Bagzó) Boylan és így tovább végeláthatatlanul.

Min tűnődött el e sorozat utolsó nevezettjével és az ágy legutóbbi elfoglalójával kapcsolatban?

Eltűnődött életerején (böszme), testi arányain (behemót), kereskedelmi tehetségén (becstelen), fogékonyságán (bunkó).

Miért a fogékonyságot sorolta a megfigyelő az életerő, a testi arányok és a kereskedelmi tehetség mellé?

Mert ugyanezen sorozat megelőző tagjainál növekvő gyakorisággal figyelte meg ugyanazt a bujaságot, mely tűzként terjed tovább, előbb riadalommal, majd megértéssel, aztán vággyal, végül fáradtsággal, a megragadás és a befogadás váltakozó hímnős tüneteivel.

Miféle antagonisztikus érzéshullámok befolyásolták további tűnődéseit?
Irigység, féltékenység, önmegtagadás, egykedvűség.

Irigység?
Egy olyan hím testi-szellemi organizmusára, mely különlegesen alkalmasnak bizonyul a felülső helyzetben elnyújtózó, erélyes testi közösülésre, azokra az erélyes hengeres-dugattyús mozdulatokra, melyek szükségesek egy nőnemű organizmusban lakozó passzív, de nem közönyös, állandó, de nem heveny érzékiség teljes kielégítésére.

Féltékenység?
Mert a teljes és szabadságában szárnyaló természet a vonzásnak váltakozva ágense és reagense. Mert az ágens és reagens között a vonzás pillanatonként váltakozik fordított arányú hevüléssel és lanyhulással, szakadatlan körirányú kiterjedésében és sugárirányú visszatérésében. Mert a fellépő vonzás-áramlás tudatos elgondolás révén igény szerint gyönyöráramlássá váltható át.

Önmegtagadás?
Tekintettel a) egy ismeretségre, mely 1903 szeptemberében kezdődött George Mesias (szabó-kereskedő) szabóságában, Eden Quay 5., b) a vendégszeretetre, melyet felajánlottak és jó szívvel fogadtak, majd viszonoztak és személyesen kiegyenlítettek, c) a viszonylag ifjú életkorra, melyet a nagyralátás és nagylelkűség, kollegiális altruizmus és szerelmi önzés impulzusai kormányoznak, d) az idegen fajok vonzerejére, fajonbelüli gátlásokra, fajonfelüli kiváltságokra, e) egy küszöbönálló vidéki hangversenykörútra, közös kiadásokra, a felosztandó tiszta haszonra.

Egykedvűség?
Mert éppoly természetes, mint bármely és valamennyi természetes tett, amelyben természet jut kifejezésre vagy talál megértésre, amelyben természeti teremtmények természetadta természete nyilvánul meg, a férfi, a nő és mindkettő saját természetadta természetével összhangban, eltérő hasonlatosságukban. Mert kevésbé katasztrofális, mint a bolygó kataklizmatikus megsemmisülése egy fekete nappal való összeütközése következtében. Mert kevésbé elitélendő, mint a lopás, az útonállás, a

gyermek- és állatkínzás, a csalárd pénzszerzés, az okirat-hamisítás, a sikkasztás, közpénzek eltulajdonítása, közbizalommal való visszaélés, sorozóbizottság megtévesztése, súlyos testi sértés, kiskorúak megrontása, bűnös rágalmazás, zsarolás, bíróság megsértése, gyújtogatás, árulás, esküszegés, zendülés nyílt tengeren, birtokháborítás, betöréses lopás, fogházból kitörés, fajtalanság, frontról való szökés, hamis tanúzás, vadorzás, uzsora, összejátszás a korona ellenségeivel, imposztorság, garázdaság, emberölés, előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság. Mert nem természetellenesebb, mint a lét megváltozott körülményeihez való alkalmazkodás bármely más párhuzamos folyamata, amelynek következményeképp kölcsönös egyensúly jön létre a szervezet és a környező körülmények között, legyenek bár ételek, italok, felvett szokások, megtűrt hajlamok, súlyosabb betegségek. Mert több mint elkerülhetetlen, jóvátehetetlen.

Miért több önmegtagadás, mint féltékenység, kevesebb irigység, mint egykedvűség?

Mert a botránytól (házasság) a botrányig (házasságtörés) nem vezet más, csak botrány (közösülés), ám a házasság által sértett házasság általi sértője nem botránkozott meg a házasságtörés által sértett házasságtörés általi sértőjének tettén.

Miféle megtorlás kínálkozna egyáltalán?

Gyilkosság semmi esetre sem, mert két rosszból nem lesz egy jó. Párbaj nem. Válás most nem. Rajtakapás mechanikus szerkezettel (automata ágy) vagy személyes tanúskodás (elbújtatott szemtanú), még nem. Kártérítési perjogi ráhatással, vagy tettlegesség utólagos színlelése (önkezével ejtett sérülések nyomaival), nem lehetetlen. Hallgatási pénz erkölcsi ráhatással, lehetséges. Ha valami határozottan kínálkozik, hallgatólagos elfogadás, versengés kezdeményezése (materiálisán, egy virágzó rivális hirdetési ügynökség: morálisan, egy sikeres rivális szerelmi ügynök), hitelrontás, elidegenítés, megalázás, távoltartás, védvén a távoltartottat a másiktól, a távoltartót védve mindkettőtől.

Miféle reflexiókkal igazolta (az üres tétovaság elszánt ellenfeleként) önmaga előtt érzéseit?

A hymen eredendő sebezhetősége: a magánvaló dolog eleve adott érinthetetlensége: az ellentmondás és aránytalanság az elvégzendő tevékenység önmagát meghosszabbító feszültsége és az elvégzett tevékenység önmagát megrövidítő elernyedése között: a nőknek tévesen tulajdonított erőtlenség: a hímeknek tulajdonított izmosság: az etikai kódexek változékonysága: egy mondat egyszerű nyelvtani áttétele szórendcsere révén, értelmének megváltoztatása nélkül befejezett múltidejű cselekvő szerkezetből (hímnemű alany, egyszótagú hangutánzó tárgyas ige közvetlen nőnemű tárggyal) a neki megfelelő befejezett múltidejű szenvedő szerkezetbe (nőnemű alany, segédige és kvázi-egyszótagú hangutánzó múlt idejű melléknévi igenév kiegészítő hímnemű ágenssel): a magontók folyamatos termelése nemzedékről nemzedékre: a mag folyamatos termelődése desztilláció útján: a diadal vagy tiltakozás vagy visszakövetelés hiábavalósága: a felmagasztalt erény ostobasága: az öntudatlan anyag letargiája: a csillagok apátiája.

Miféle végső megelégülésbe konvergáltak ezek az egymásnak ellentmondó érzések és legegyszerűbb alakjukra leszállított reflexiók?

Megelégüléssel töltötte el, hogy a keleti és nyugati féltekén mindenütt jelen van, minden lakható, felderített vagy fel nem derített földön és szigeten (az éjféli nap országában, a Boldogok Szigetein, Görögország szigetvilágában, az ígéret Földjén) az asszony dús zsírszövetű elülső és hátulsó féltekéje, tejjel és mézzel folyók, vérrel áradok és magmeleget őrzők, a bőség mindennemű világi hajlatait felidézők, érzéketlenek a hangulati benyomásokra vagy a kifejezés ellentmondásaira, az érett animalitás néma, maradandó kifejezői.

Az előelégülés látható jelei?

Közelítőleges merevedés: óvatos szembefordulás: fokozatos emelkedés: tapintatos kitakarás: néma tűnődés.

Aztán?

Végigcsókolta hátsójának bő, ömlő-hömpölygő, gömbölyödő görögdinnyéit, mindkét kitelt dinnyeféltekét, a göndören pöndörödő gödröt, bodorodó odorában lassanhosszú csókcsiklandó.

Az utóelégülés látható jelei?

Néma tűnődés: tapintatos letakarás: fokozatos lanyhulás: óvatos elfordulás: hozzávetőleges merevség.

E csendes cselekményt mi követte?

Szendergő szólítás, éberebb felismerés, ébredő érdeklődés, katekisztikus kikérdezés.

Miféle módosításokkal válaszolt az elbeszélő erre a kikérdezésre?

Negatív módosítások: elmulasztotta megemlíteni a titkos levelezést Martha Clifford és Henry Flower között, a nyilvános szóváltást Bernard Kiernan és Tsa Kft. Little Britain Street 8., 9. és 10. alatti hatóságilag engedélyezett üzletében és környékén, az ismeretlen vezetéknevű Gertrude (Gerty) exhibicionizmusának betudható érzéki kihívást s az erre adott választ. Pozitív módosítások: történetébe belefoglalt egy Leah-előadást Mrs. Bandmann Palmerral a Gaiety Színházban, King Street 46., 47., 48., 49., egy vacsorameghívást a Wynn (azelőtt Murphy) szállóba, Alsó Abbey Street 35., 36. és 37., egy bűnös pornográf elhajlásokkal terhelt, *A bűn méze* címmel felruházott kötetet, névtelen szerzője divatos úriember, egy múlékony agyrázkódást, melyet egy rosszul kiszámított mozdulat idézett elő egy szeretetlakoma utáni gimnasztikai bemutató folyamán, az áldozat (azóta tökéletesen rendbe jött) Stephen Dedalus, tanár és író, Simon Dedalus legidősebb élő fia, állandó állása nincs, továbbá egy légi mutatványt, melyet ő (az elbeszélő) egy tanú (a nevezett tanár és író) jelenlétében vitt véghez, villámgyors elhatározással és testi flexibilitással.

Az elbeszélés egyebekben mentes volt módosításoktól?

Teljes mértékben.

Melyik esemény vagy személyiség nőtte ki magát az egész elbeszélés sarkpontjává?

Stephen Dedalus, tanár és író.

A cselekvőképesség minő korlátozásainak és a házastársi jogok mely beszűküléseinek volt tudatában mind a hallgató, mind az elbeszélő a meglehetősen szaggatott és mind szűkebb szavú elbeszélés folyamán?

A hallgató a termékenység korlátozásának, amennyiben az esküvő megünneplése 1 naptári hónappal születésének 18. évfordulója (1870.

szeptember 8.) után történt, azaz október 8-án, és ugyanezen a napon elhalásra került, majd belőle leányivadék született 1889. június 15-én, viszont az elhálás megtörtént már ugyanezen év szeptember 10-én is, és hiánytalan testi közösülésre, a mag beömlésével a megfelelő női szervbe, utoljára 5 héttel az előtt (azaz 1893. november 27-én) került sor, hogy második (egyetlen fiú) ivadékuk megszületett, 1893. december 29-én, majd meghalt 1894. január 9-én, 11 napos korában, fennmaradt tehát egy 10 éves, 5 hónapos és 18 napos időszak, mialatt a testi közösülés tökéletlen volt, nem kerülvén sor a mag beömlésére a megfelelő női szervbe. Az elbeszélő viszont a cselekvőképesség korlátozottságának mind testi, mind szellemi szempontból, amennyiben hallgatója és őközötte hiánytalan szellemi kapcsolatra sem került sor, mióta a pubertás megjelenését elbeszélő és hallgatója leánygyermekükön észlelték 1903. szeptember 15-én, menstruációs vérzés fellépte folytán, fennmaradt tehát egy 9 hónapos és 1 napos időszak, melynek folyamán a két teljes értékű nőnemű egyed (hallgató és ivadéka) között természetes, előzetesen megalapozott megértés jött létre a megnemértésben, ami a tökéletes testi cselekvési szabadságot jelentősen korlátozta.

Hogyan?

Különböző és többszörösen megismételt női kérdezősködések révén arra vonatkozólag, hogy a hímnemű egyed tervezett vagy véghezvitt időszakos távollétei mivégre, mely helyre, milyen időre, miféle időtartamra, minemű tárgyra irányulnak és vonatkoznak.

Mi mozgott láthatólag a hallgató és az elbeszélő láthatatlan gondolatai fölött?

Egy lámpa és lámpaernyő tükröződése a mennyezeten különféle fényességű, illetve árnyaltsága koncentrikus körök megtört sorozatában.

Milyen irányban feküdt az elbeszélő és hallgatója?

A hallgató kelet-délkeletnek: az elbeszélő nyugat-északnyugatnak: az északi szélesség 53. fokán és nyugati hosszúság 6. fokán: a föld egyenlítőjéhez képest 45 fokos szögben.

A nyugalomnak vagy mozgásnak milyen állapotában?

Önmagukhoz és egymáshoz viszonyítva nyugalomban. Mozgásban, mivel mind a ketten nyugati irányba sodródtak, egyikük előre, másikuk hátrafelé, a föld örök és öntörvényű mozgása következtében a folytonmaradó űr mégishaladó pályáin.

Testhelyzetük?

A hallgató: féloldalt fekszik, balra, bal keze feje alatt, jobb lába hosszú egyenes vonalban kinyújtva, ráfektetve a (behajlított) bal lábára, Gaia-Tellus helyzetében, eltelve, elnyújtózva, magokkal teljesen. Az elbeszélő: oldalt fekszik, bal felé, jobb és bal lába behajlítva, jobb keze mutató- és hüvelykujja az orrnyergén pihen, olyan helyzetben, ahogy azon a pillanatfelvételen látható, amit Percy Apjohn csinált, megfáradt agg-gyermek, gyermekagg az anyaméhben.

Anyaméhben? Megfáradt?

Pihen. Úton volt.

Ki járt vele?

Szinbád a Tengerész és Tinbád a Tűsebész és Binbád a Börtönész és Cinbád a Cethalész és Nimbád a Nyomdakész és Hinbád a Hevenyész és Jinbád a Jogügyész és Vinbád a Vödörész és Linbád a Levelész és Zinbád a Zengedész és Sinbád a Sínretész és Finbád az Élfüvész és Csinbád a Főcsibész és Yinbád a Gyülevész és Xinbád az Eltevész.

Mikor?

Sötét ágyába térvén négyszögű kör kitelt, benne Szinbád a Tengerész és rukmadár és aukmadár tojása az éjben az ágyban minden auk és minden ruk és Éjbád a Pirkadész.

Hol?

[18]

Igen mert ilyen még sose volt hogy az ágyba kérte a reggelit két tojással a City Arms hotel óta ahol betegnek tettette magát és elhaló hangon játszotta őfelségét hogy fölhívja magára annak a vén cápának Mrs Riordannak a figyelmét mert azt hitte hogy a kegyeibe férkőzött mégse hagyott miránk egy vasat se minden az érte meg a lelkiüdvéért mondott misékre ment ilyen zsugori még nem volt a világon frászt kapott ha 4p kiadása volt spirituszra elmesélte az összes nyavalyáit és összevissza fecsegett politikáról meg földrengésekről meg a világvégéről hadd szórakozzunk előbb egy kicsit Isten ments egy olyan világtól ahol minden nő így szidja a fürdőruhákat meg a mély kivágást tőle persze senki se kívánná hogy ilyet vegyen fel gondolom azért volt olyan ájtatos mert egy férfi meg nem fordult utána remélem én sose jutok idáig még jó hogy azt nem kívánta hogy eltakart arccal járjunk de meg kell adni hogy művelt asszony volt és az az örökös locsogás hogy Mr Riordan így meg Mr Riordan úgy képzelem milyen boldog volt mikor megszabadult a vén banyától a kutyája meg mindig a bundámat szagolgatta és mindig összevissza sündörgött hogy bejusson az alsószoknyám alá különösen olyankor de azért benne meg becsülöm hogy udvarias az ilyen öregasszonyokkal és a pincérekkel meg a koldusokkal is és nem játssza meg magát bár nem lehet tudni ha egyszer valami komoly baja volna nekik is jobb ha kórházba mennek ahol minden olyan tiszta de azt hiszem egy hónapig is eltartana míg rá tudnám venni igen és akkor rögtön bejönne a képbe egy ápolónő az aztán ottmarasztalná amíg ki nem rúgják vagy egy apáca mint azon a disznó fotóján az is úgy apáca ahogy én nem igen mert olyan gyengék és nyafogósak amikor betegek nő kell nekik hogy rendbe jöjjenek ha elered az orra vére az ember azt hinné hogy Ó borzalom meg az a halálravált képű is a déli circularnél meg amikor a kórussal a sugarloaf Hegyre mentünk és kificamította a lábát akkor volt rajtam az a ruha Miss Stack virágot vitt neki a legrondább vackokat amiket a kosár fenekéről ki tudott kotorni mindegy akármit csak hogy bejuthasson egy férfi hálószobájába a vénkisasszony hangjával és fölsrófolta a fantáziáját hogy őmiatta hal meg szerelemből hogy az életben arcod többé nem láthatom bár férfiasabbnak nézett ki az ágyban a kiserkent szakállával apámnál is így volt különben is utálok sebeket kötözgetni meg orvosságot beadogatni mikor megvágta a lábujját a borotvával ahogy a tyúkszemét metélte ki és begazolt hogy vérmérgezés lesz a vége de ha arról volna szó hogy én vagyok beteg

akkor megnézhetnénk miféle gondoskodást de persze egy asszony eltitkolja az ilyet hogy ne csináljon olyan cirkuszt mint ők igen valahol elment ebben biztos vagyok az étvágyáról látom mindenestre szerelemről nincs szó mert akkor rá nem nézne ételre és csak őrá gondolna szóval vagy valamelyik éjszakai tündérrel volt már ha valóban arra mászkált és az egész história arról a szállóról nem egy rakás hazugság hogy elleplezze hogy előre kitervelte Hynes tartott fel ki is volt akivel találkoztam ja igen emlékszel Mentonra vele találkoztam és kivel még egy másik várj csak egy pillanatra az a fölfújt csecsemőpofa nemrég nősült láttam egy fiatal lánnyal flörtölt Poole körpanorámájánál én meg hátat fordítottam neki mikor elslisszolt bűntudatos pofával a pimasz egyszer nekem is csapta a szelet úgy kell neki igazi nagydumás a lágytojás szemével pedig már volt dolgom jónéhánnyal és még ezt nevezik ügyvédnek mindegy utálom a hosszú vitákat az ágyban vagy ha nem ez van akkor valami vacak ribancot szedett föl magának a jóégtudja honnan stikában pedig ha ezek úgy ismernék őt mint én igen mert tegnapelőtt épp körmölt valamit egy levelet mikor rányitottam az első szobában mintha valami belső sugallatra hogy megmutassam neki az újságban Dignam halálát és letakarta az itatóspapírral mint aki valami üzleti dolgon töri a fejét pedig biztos valami nőnek írt aki azt hiszi hogy jó balekot fogott mert a férfiak általában mind ilyenek lesznek az ő korában főleg így negyven körül és annyi pénzt vasalhat ki belőle amennyit csak akar mert a vén hülyénél nincs hülyébb a világon és a szokásos csók a fenekemre olcsó trükk nem mintha egy fikarcnyit is izgatna hogy kivel csinálja vagy kit ismert korábban úgy de azért mégiscsak szeretném tudni mert a végén ott csinálják az orrom előtt mint az a kurva az a Mary aki az Ontario terraceon volt nálunk aki kipárnázta a fenekét hogy fölizgassa nem valami kellemes megérezni rajta azoknak a festett nőknek a szagát egyszer vagy kétszer gyanút fogtam és úgy intéztem hogy közelebb jöjjön hozzám mikor azt a hosszú hajszálat találtam a kabátján nem is beszélve arról amikor kimentem a konyhába és úgy csinált mintha épp vizet ivott volna mert 1 nő nem elég nekik az egész persze az ő hibája volt tönkretenni a cselédet aztán meg képes és felajánlja neki hogy karácsonykor egy asztalnál ehet velünk nahát köszönöm szépen ebből nem kérek az én házamban nem lesz krumplilopkodás az osztrigákból meg 2/6 egy tucat meg hogy elvonul meglátogatni a nénikéjét nahát köszönöm szépen az ilyet közönséges rablás de én mérget vettem volna rá hogy azzal akkor összeszűrte a levet nekem aztán igazán van szimatom hozzá azt mondta nincs rá bizonyítékom hogy ő

volt miféle bizonyíték Ó igen a nénikéje imádta az osztrigát de én megmondtam a véleményemet a nőnek ő meg ajánlgatta hogy járjak csak el szórakozni hogy egyedül lehessen vele én persze odáig nem süllyedtem hogy leselkedjek utánuk a harisnyakötő amit a szobájában találtam akkor pénteken amikor épp kimenős volt az nekem éppen elég volt mondhatom sok is az arca egészen fölfúvódott a dühtől mikor egy hétre felmondtam neki volt rá gondom különben jobb is ezek nélkül hamarabb kitakarítom a szobákat magam csak az a rohadt főzés meg szemétkihordás ne volna mindenesetre azt világosan megmondtam neki hogy vagy a nő megy ebből a házból vagy én hozzá sem tudtam nyúlni ha arra gondoltam hogy egy ilyen mocskos pofátlan kétszínű riheronggyal volt aki a képembe hazudik folyton csak énekelt az egész lakásban még a vécében is mert tudta hogy milyen jó dolga van igen mert az nem lehet hogy ilyen sokáig meglegyen nélküle hát valahol neki is muszáj és mikor utoljára a fenekemre ráélvezett mikor is volt akkor éjjel mikor Boylan olyan erősen megszorította a kezemet ahogy a Tolka mellett sétáltunk mikor kezed lopva fogta kezem én csak éppen egy kicsit megnyomtam a hüvelykujjammal a kézfejét hogy mégis válaszoljak és énekeltem hogy májusi újhold önti sugarát szívem mert azért sejt valamit róla és rólam mert azért nem egészen hülye azt mondta hogy nem eszem itthon és a Gaietybe megyek de azért nem adom meg neki az elégtételt bizony isten ő legalább hoz egy kis változatosságot az ember nem viselheti örökké ugyanazt a kalapot vagy esetleg megfizetnék egy csinos kis fiúkat hogy csinálja nekem amit nem tudok magamnak egy ilyen fiatal fiúnak tetszenék jól zavarba hoznám ha kettesben maradnánk megmutatnám neki a harisnyakötőmet az újat és egészen elpirulna ahogy ránéznék elcsábítanám tudom jól mit éreznek ilyenkor ezek a fiúkák az arcukra van írva óránként rángatják a micsodájukat kérdés felelet játék hogy megtennéd e ezt vagy azt egy szénhordóval igen egy püspökkel igen megtenném mert meséltem neki arról a főesperesről vagy püspökről a zsidótemplom kertjében ült mellettem mikor kötöttem azt a gyapjúholmit egyáltalában nem ismerte Dublint hogy ez itt mi meg az hol van meg mindenféle műemlékek és én már halálosan untam azt a sok szobrot a bátorításom kihozta belőle a legrosszabbat na most mondd meg kire gondolsz na kire de őszintén mondd meg a nevét de igazán hogy ki de tényleg ki a német Császár igen képzeld azt hogy én vagyok az őrá gondolj érzed már kurvát akar csinálni belőlem de azt lesheti minek próbálkozik még az ilyesmivel az ő korában egyszerűen tönkreteszi a nőket az ilyen és nincs benne semmi öröm tettetni amíg ő el nem élvez én meg

fejezzem be magamnak ahogy tudom az embernek a szája is belefehéredik különben úgyis vége lőttek az egésznek mondhat mindenki amit akar az egész csak először érdekes aztán csak a szokásos rutin nem is gondolsz rá mért ne csókolhatnál meg egy férfit anélkül hogy rögtön hozzá is mennél néha annyira vadul szeretsz amikor épp olyanod van olyan bizsergető érzés mindenütt hogy nem tudsz mit csinálni bárcsak egy férfi akárki akkor csinálná velem amikor ő is ott van a karjaiba zárna és csókolna nincs jobb semmi mint egy hosszú forró csók egész a szíved gyökeréig az ember szinte megbénul tőle meg aztán úgy utálom ezt az egész gyónás dolgot is mikor Corrigan atyához jártam megsimogatott atyám na és mi rossz van abban és hol én meg mint egy kis hülye mondtam hogy a folyóparton de a személyed melyik részén gyermekem a lábadon hátul fönt csinálta igen egészen fönt csinálta amin ülni szoktál igen ó te jóságos Isten hát nem tudta kertelés nélkül kimondani hogy a fenekemen és azzal el van intézve és mi köze ennek az egészhez és akkor te már elfelejtettem milyen szót használt nem atyám én meg mindig az igazi atyára gondolok mit kíváncsiskodik még mindig mikor ezeket már meggyóntam Istennek szép kövérkés keze volt a tenyere mindig nedves szívesen éreztem volna magamon de ő se bánta volna gondolom a papgallérba szorított bikanyaka alapján kíváncsi lennék megismert e a gyóntatószékben mert én láttam az arcát de ő az enyémet nem persze meg nem fordult volna és el nem árulta volna magát mégis mikor az apja meghalt egészen kivörösödött a szeme asszony nélkül ezek persze teljesen oda vannak rettenetes látni mikor egy férfi sír főleg ha közülük való szeretném ha miseruhában megölelne valamelyik és dőlne belőle a tömjénszag mint a pápából egyébként se veszélyes egy pappal ha az ember férjnél van mert ő is nagyon vigyáz magára aztán biztos ad valamit Őszts a pápának bűnbánatból nem tudom meg volt e elégedve velem csak egy dolog nem tetszett ahogy megpaskolt hátulról mikor elment olyan túlbarátságosan kinn a hallban nem mondom nevettem pedig nem vagyok se ló se szamár ugyebár azt hiszem ő is az atyáira gondolt kíváncsi vagyok ébren van e és rám gondol vagy épp álmodik e vajon benne vagyok e kitől volt az a virág azt mondta hogy vette italszaga volt nem whisky vagy barnasör talán az az édeskés ragacs amivel a plakátokat ragasztják föl valami likőr szeretnék belekortyolni azokba a sűrű zöld meg sárga drága italokba amiket a színházi aranyifjak isznak selyemcilinderben egyszer belekóstoltam mikor bedugtam az ujjamat annak a mókusprémes amerikainak a poharába bélyegekről beszélgettek a papával azt se tudta mit csináljon hogy el ne aludjon akkor

utoljára mikor a konzervhúshoz portóit ittunk olyan kellemes sós íze volt igen mert istenien éreztem magam és jól elfáradtam és aludtam mint a bunda abban a minutumban ahogy beleestem az ágyba míg az a mennydörgés fel nem ébresztett magasságos Isten azt hittem most szakad ránk az ég a bűneinkért aztán keresztet vetettem és elmondtam egy Üdvözlégyet mint azok a rettenetes mennydörgések Gibraltárban mintha itt volna a világvége és még képesek azzal jönni hogy nincs Isten mit tennél ha mégis volna össze vissza rohangálni semmiért aztán búbánatot gyakorolni az a gyertya is amit a májusi ájtatosságon gyújtottam este a Whitefriars streeti kápolnában az szerencsét hozott pedig hogy kicsúfolt volna ha megtudja mert ő sose jár templomba misére vagy összejövetelre azt mondja hogy a lélek hogy az nem is lélek benned hanem szürkeállomány mert nem tudja mi az ha az embernek van lelke igen mikor meggyújtottam a lámpát mert 3szor vagy 4szer biztos elélvezhetett azzal a rettenetes baromnagy vörös izéjével ami van neki azt hittem hogy kireped a véredénye vagy mi az ördögnek hívják pedig az orra nem is olyan nagy aztán levetettem mindent magamról lehúzott redőnyök mögött miután órákon át öltözködtem és parfümöztem és fésülködtem mintha vasból lett volna vagy valami vastag feszítőrúd egyfolytában állt neki biztosan osztrigát evett gondolom több tucatot az énekhangja is remek formában volt nem én soha egész életemben senkinél nem éreztem hogy ekkora van neki mintha teljesen betöltene biztos egy egész birkát megevett utána tulajdonképpen micsoda marhaság ekkora lukat csinálni az embernek a közepébe és mint valami Csődör úgy beléd döfi mást nem is akarnak tőlünk ő is azzal a mindenre elszánt buja nézéssel a szemében félig be kellett hunynom a szemem de mégsincs benne olyan rettenetesen sok geci mikor mondtam hogy húzza ki és csinálja rajtam mármint ahhoz képest hogy milyen nagy és jobb is mert az ember esetleg nem tudja az egészet kimosni magából rendesen utoljára hagytam hogy bennem fejezze be szép találmány ez is hogy a férfié minden élvezet de ha egyszer ők is megpróbálnák megtudnák min mentem keresztül Millyvel el se hinné senki és mikor a fogai jöttek és Mina Purefoy férje a süket dumájával minden évben menetrend szerint belepumpál egy gyereket vagy ikreket mindig pelenkaszagú szegény az egyiket gyapjasnak becézték vagy minek mint egy néger a fején nagy sörény magasságos egek fekete a gyerek mikor utoljára náluk voltam egész rakás volt belőlük egymás hegyén hátán hemperegve és ordítottak hogy az ember nem hallotta a saját fülét se szerintük ez az egészséges addig nincsenek megelégedve míg úgy meg nem dagadunk mint egy elefánt vagy

nem is tudom mi tegyük fel hogy én is megkockáztatnék egy másikat nem tőle bár ha nős ember volna biztos szép erős gyereke lenne nem is tudom Poldinak több gecije van igen az aztán rettenetesen jópofa volna gondolom a találkozás Josie Powellel és a temetés meg hogy rám és Boylanre gondolt az izgatta föl annyira nahát csak gondoljon amit akar ha jólesik neki én tudom hogy turbékoltak egy kicsit mikor megjelentem a színen táncoltak és félrehúzódott vele Georgina Simpsons lakásavatójának éjszakáján és még azt akarta beadni nekem hogy csak azért mert nem akarta hogy petrezselymet áruljon így kezdődött aztán az a nagy veszekedésünk a politikáról ő kezdte nem én mikor olyanokat mondott hogy Krisztus Urunk egy ács volt a végén bőgnöm kellett miatta egy nő persze mindenre olyan érzékeny utána majd megpukkadtam a méregtől hogy mért is engedtem neki csak azért mert tudtam hogy belém van bolondulva és azt mondta hogy Ő volt az első szocialista halálra idegesített hogy nem tudtam kihozni a sodrából de közbe összevissza mindenféle dolgot tud főleg a testről és a belső dolgokról én is gyakran szerettem volna már megtanulni hogy mi van bennünk a család orvosából mindig hallottam a hangját pedig tömve volt a szoba és meg tudtam figyelni utána meg úgy tettem mintha őmiatta nem lehetnénk többé barátnők mert egy kicsit féltékeny természet és ahányszor csak megkérdezte kihez mész én azt mondtam csak átugrok Floeyhoz azután ajándékba adta lord Byron költeményeit és azt a három pár kesztyűt azzal el is volt intézve a dolog könnyen el tudnám érni nála hogy rendbe jöjjünk tudom is hogy hogyan akár azt is hogy vagy ha újra összejönne vele és találkozgatnának valahol rögtön tudnám abból hogy nem akar hagymát enni tudom én a módját megkérem hogy hajtsa le a gallért hátul a blúzomon vagy épp csak megérintem a fátylammal és kesztyűmmel kifelé menet 1 csóktól eltűnne mind a fenébe de majd meglátjuk hagyjuk hadd járogasson hozzá az meg persze boldogan eljátszana hogy őrülten szerelmes belé amit nem is bánnék én meg elmennék hozzá és megkérdezném tényleg szereted a férjemet és jól a szemébe néznék engem aztán nem verne át ő viszont elhitethetné magával hogy valóban az és szerelmet vallana neki a maga zagyva módján úgy mint nekem bár pokoli nehéz volt kihúzni belőle ezt szerettem is benne azt mutatta hogy tud uralkodni magán és hogy úgy rögtön nem lehet megkapni tőle bár egy hajszálon múlt akkor este hogy ki nem bújt a szög a zsákból mikor a konyhában krumplisgombócot csináltam mondani akarok magának valamit de én leállítottam mintha az idegesítene hogy teljesen lisztes a kezem meg a karom persze túl sokat adtam ki magamból előző este mikor az

álmokról beszéltünk így nem akartam hogy többet tudjon mint amennyi éppen elég neki Josie meg mindig összevissza ölelgetett mikor ő is ott volt persze a fogdosás neki szólt és amikor azt mondtam neki hogy én lehetőleg alul fölül alaposan megmosdom azt kérdezte megmostad e az alaposodat is mert a nők mindig oda lyukadnak ki meg vaskos célzásokat tesznek mikor ő is jelen van és rögtön látják az alamuszi szeme villanásából hogy csak adja a közömböst amikor előkerül a téma az a fajta akire rossz hatással van az ilyesmi bár csöppet se csodálkozom mert nagyon jóképű volt akkoriban próbált úgy kinézni mint Lord Byron én azt mondtam hogy tetszik bár férfinak túlságosan szép volt és egy kicsit tényleg még az eljegyzésünk előtt bár azután Josienak már nem tetszett annyira a dolog aznap mikor folyton nevetőgörcsöt kaptam csak úgy gurultam és nem tudtam abbahagyni egyik hajtűm a másik után potyogott ki és kibomlott az a rengeteg hajam ami volt és azt mondta te mindig olyan jókedvű vagy igen mert furdalta az oldalát mert tisztában volt vele hogy ez mit jelent nagyon is mert mindig elmeséltem neki egy csomó dolgot ami közöttünk történt nem mindent csak éppen hogy összefusson a nyál a szájában de az már nem az én hibám volt hogy azután hogy összeházasodtunk nem nagyon koptatta a kilincsünket kíváncsi vagyok most mi van vele mióta azzal a hibbant férjével él az arca elkezdett ráncosodni egyre nyúzottabb mikor utoljára láttam biztos épp veszekedtek előtte láttam az első percben mert mindenáron a férjekre akarta terelni a beszélgetést és mindennek elmondta volna mit is mondott Ó igen hogy a sáros cipőjével fekszik bele az ágyba mikor rájön a bolondóra még elképzelni is borzalmas hogy az ember egy ágyba feküdjön egy ilyen izével aki akármelyik pillanatban meg is gyilkolhatja micsoda egy férfi nodehát az egyik így bolond a másik úgy Poldi legalább akármi is történik mindig megtörli a cipőjét a lábtörlőn ha hazajön ha esik ha fúj és mindig maga pucolja ki a cipőjét és mindig kalapot emel ha szembejön veled az utcán amaz meg most papucsban rohangál végig az utcákon és 10000 £ot követel egy levelezőlap miatt amin az áll hogy P U hap és Ó Szűzmáriám persze isten ments az ilyentől aki mellett beledöglesz az unalomba aki még ahhoz is hülye hogy lehúzza a cipőjét most mondd meg mi a frászt tudsz kezdeni egy ilyen férfival én inkább 20szor meghalnék mint hogy hozzámenjek még egyszer valakihez az ő nemükből ő persze soha az életben nem találna még egy asszonyt aki így kibírja mint én jöjj ismerj meg s aludj velem igen ezt ő is tudja a szíve legmélyén vegyük csak azt a Mrs Maybricket amelyik megmérgezte a férjét ugyan miért kérdem én biztos szerelmes volt egy

másik férfiba igen ezt ki is nyomozták hát nem egy sátáni bestia aki ilyesmire vetemedik persze van férfi aki úgy ki tud készíteni hogy beleőrülsz és sosincs egy jó szavuk egyáltalán minek kérik meg a kezünket ha tényleg olyan rosszak vagyunk igen mert nem tudnak meglenni nélkülünk Stricint tett a teájába a légypapírról vagy mi kíváncsi vagyok miért hívják így ha megkérdezném tőle azt mondaná ez görögből van ettől aztán nem lettél okosabb az a nő őrülten szerethette azt a másik alakot ha kockáztatta az akasztást érte Ó mit törődött ő azzal ha ez volt neki a természete nem tehetett mást meg aztán mégse olyan vadállatok hogy csak úgy felakasszanak egy nőt nem igaz

igaz mind olyan különbözőek Boylan aki a lábam formájáról beszélt rögtön észrevette még mielőtt bemutatták mikor a D S Tben voltam Poldival és nevettem és próbáltam odafigyelni lóbáltam a lábamat mind a ketten 2 teát rendeltünk és szimpla vajas kenyeret hozzá és láttam ahogy néz a két vénkisasszony nővérével mikor fölkeltem és megkérdeztem a pincérlányt hogy hol van az a bizonyos mit tudjak csinálni amikor már majd kicsöppen belőlem és az a fekete zárt bugyogó amire rábeszélt félóráig tart míg az ember le tudja húzni közben tisztára átáztam minden második héten valami vadonatúj divathóbort irtó sokáig tartott hogy a szarvasbőr kesztyűm meg ottfelejtettem az ülőkén és sohasem került elő valami tolvaj nőstény lehetett és Poldi azt akarta hogy tetessem be az Irish timesba hogy a Dame streeti D S T női mosdójában elveszett és hogy a megtaláló juttassa vissza Mrs Marion Bloomnak és láttam hogy ragad a szeme a lábamra ahogy kiléptünk a forgóajtón mikor visszanéztem akkor is nézte és 2 nappal később ugyanoda mentem teázni remélve hogy de nem volt ott na az aztán felizgatta amikor keresztbe raktam a másik teremben először a cipőmet bámulta ami olyan szűk hogy alig lehet benne járni a kezem olyan szép hát még ha volna egy gyűrű rajta a születési hónapom kövével egy szép akvamarin ráveszem hogy vegyen egyet és egy arany karkötőt én nem vagyok elragadtatva a lábamtól de egyszer azért a lábammal csináltam neki aznap éjszaka az elfuserált Goodwin koncert után olyan hideg volt és fújt a szél jó hogy még volt abból a rumból otthon egy jó grogot csinálni és még a tűz se aludt ki egészen mikor azt mondta vegyem le a harisnyámat mikor ott feküdtem a szőnyegen a tűz előtt a Nyugati Lombard Streeten máskor meg a sáros csizmámért volt oda hogy másszak bele minden lóganéba de persze ő képtelen természetes lenni mint akárki más a világon meg hogy én hogy is mondta hogy én még 9 pont előnyt is adhatnék l0ből Katty Lannernek akkor is verném

megkérdeztem mit jelent ez de elfelejtettem mit válaszolt rá mert rikkancsok rohantak el az esti különkiadással meg az a göndör hajú pofa is a Lucan tejcsarnokból amelyik mindig olyan udvarias egész biztos hogy láttam már az arcát valahol azelőtt akkor figyeltem meg mikor megkóstoltam a vajat úgyhogy nem is siettem Bartell dArcy is akit mindig úgy kifigurázott nekiállt megcsókolni a kórus lépcsőjén azután hogy Gounod Ave Mariáját énekeltem Ó adj kedvesed homlokára búcsúcsókot valahára azazhogy a valagára teljesen begerjedt ahhoz képest hogy olyan bádoghangja van folyton a mély hangjaimról áradozott ha hinni lehet neki szerettem ahogy a szájával csinálta amikor énekelt azt mondta hogy ugye milyen rémes ilyen helyen csinálni én nem láttam az egészben semmi rémeset majd egyszer elmondok neki mindent erről nem most majd jól hanyatt esik hajaj és elviszem oda és megmutatom neki pontosan a helyet is ahol csináltuk hogy tessék ez a helyzet akár tetszik akár nem azt képzeli semmi se történhet anélkül hogy ő arról ne tudna halvány gőze se volt az anyámról amíg el nem jegyeztük egymást másképp sose kapott volna meg olyan olcsón nem mintha ő maga nem lett volna 10szer rosszabb kikönyörögte hogy a bugyimból vágjak le neki egvkis darabot aznap este amikor a Kenilworth squaren sétáltunk belecsókolt a kesztyűnyílásomba és utána le is kellett húznom közben mindenféléket kérdezett szabad e érdeklődnie a hálószobám alakjáról úgyhogy hagytam hadd tartsa meg mintha megfeledkeztem volna róla hogy majd gondoljon rám mikor láttam hogy a zsebébe dugja persze megőrül ha bugyikról van szó a vak is látja ahogy vizslatja azokat a pimasz biciklista tyúkokat a szoknyájukat köldökig fölfújja a szél akkor is mikor Milly meg én elmentünk vele a szabadtéri ünnepélyre az a nő amelyik úgy állt meg vajszínű muszlinban hogy a nap pont átsütött rajta ő meg láthatta minden porcikáját meg amikor észrevett engem és jött utánam az esőben előbb láttam meg én őt mint ő engem a Harolds crossroad sarkánál állt új esőköpenyben cigánytarka sállal hogy az arcszínét jobban kihozza és barna kalapban a sumák képével ahogy szokta mi a fenét csinált ott ahol semmi keresnivalója nem volt persze ők mehetnek ahova akarnak bármit megkaphatnak bárkitől ha egyszer szoknya van rajta mi pedig soha egy szót se kérdezzünk de ők tudni akarnak mindent hol voltál hova mész éreztem ahogy mögöttem settenkedik a szeme a nyakamon akkoriban egy ideje elmaradt a háztól mert úgy érezte kezdenek túl komolyra fordulni a dolgok úgyhogy félig hátrafordultam és megálltam akkor elkezdett nyaggatni hogy mondjak igent közben lassan levettem a kesztyűmet figyeltem végig azt

mondta hogy hideg ilyen esőben az áttört mintás ruhaujjam bármit kitalált volna hogy rámtehesse a kezét bugyi bugyi végestelen végig míg megígértem neki hogy lehúzom odaadom a babámét hogy hurcolhassa mindenhova magával a mellényzsebében Ó Maria Santissima micsoda hülye pofát vágott ahogy ott kornyadozott az esőben ragyogó fogsora volt az ember direkt éhes lett ha ránézett és könyörgött hogy emeljem fel a narancsszínű alsószoknyámat a napsugármintás pliszírozással hogy nincs itt egy élő lélek sem azt mondta letérdel a pocsolyába ha nem húzom föl amilyen csökönyös még arra is képes lett volna hogy tönkretegye az új esőkabátját az ember sose tudja micsoda cirkuszt csinálhatnak amikor egyedül marad velük teljesen megvadulnak érte ha valaki most épp erre jönne úgyhogy fölhúztam egy kicsit és aztán odanyúltam a bal kezemmel kívülről a nadrágjához ahogy régen Gardnernek nehogy még valami rosszabbat csináljon ott ahol akárki jöhet és majd megvesztem a kíváncsiságtól körül van e metélve egész teste reszketett mint a kocsonya mindent túl gyorsan akarnak kiszednek belőle minden élvezetet és apám meg közbe várja a vacsorát ő meg azt mondta mondjam hogy ottfelejtettem a pénztárcámat a hentesnél és vissza kellett menni érte micsoda Gazember azután írta nekem azt a levelet tele azokkal a szavakkal volt képe hozzá hogy egy nőnek ilyet mikor olyan szalonmodora van azért aztán annyira kínos volt mikor utána találkoztunk és megkérdezte most megsértettem magát én meg lesütöttem a szememet persze látta hogy nem mert azért volt némi esze nem mint annak a másik blőd alaknak a Henny Doylenak aki mindig eltört vagy elszakított valamit mikor most mutasd meget játszottunk ki nem állhatom a kétbalkezes férfiakat és hogy tudom e hogy mit jelent persze azt kellett felelnem hogy nem a forma kedvéért nem értem önt mondtam hát nem természetes ez na persze dehogynem oda volt firkálva egy női micsodának a képével arra a falra Gibraltárban azzal a szóval amit sehol se találtam csak a gyerekek ne lássák mikor még kicsik hozzá aztán meg minden reggel írt egy levelet volt úgy hogy napjában kétszer is nekem tetszett ahogy udvarolt értett hozzá hogy kell egy nőt meghódítani mikor azt a 8 nagy pipacsot küldte mert a 8a volt az én napom akkor este írtam neki mikor megcsókolta a szívemet Dolphins barnban leírhatatlan volt egyszerűen mintha nem is ezen a földön járnál de ölelni sose tudott olyan jól mint Gardner remélem hétfőn eljön azt mondta négykor ugyanabban az időben utálom akik csak úgy összevissza beállítanak akármikor nyitod az ajtót azt hiszed a zöldséges az de nem hanem valaki és nincs rajtad egy ruha vagy ha kicsapódik a piszkos

mocskos konyha ajtaja mint mikor a vén savanyúképű Goodwin állított be a koncert miatt a Lombard Streeten én meg épp ebéd után voltam vörös az arcom minden összevissza rajtam mert a tűzön vacakoltam azzal a nyavalyás raguval ne nézzen rám professzor úr azt kellett neki mondanom úgy nézek ki mint egy madárijesztő igen de ő olyan régimódi úr volt a maga módján ember nem viselkedett tisztelettudóbban nincs aki kiszóljon helyettem hogy nincs itthon senki az embernek a redőny között kell kikukucskálni mint ma a küldönc először azt hittem hogy lemondja hogy küldi a portóit meg az őszibarackot előbb és épp ásítozni kezdtem idegességemben gondoltam bolondot akar belőlem csinálni mikor megismertem a tattarattáját az ajtón biztosan késett egy kicsit mert ¼ 3 volt mikor láttam hogy a 2 Dedalus lány jön az iskolából sose tudom hány óra mintha még az az óra is rosszul járna amit tőle kaptam meg kellene már nézetni egyszer mikor ledobtam azt a pennyt annak a sánta tengerésznek Angliáért szép hazámért mikor azt fütyültem hogy bájos leány az én babám és még tisztát se vettem és még ki se púdereztem magamat meg semmi és akkor mához egy hétre Belfastba megyünk még jó hogy neki Ennisbe kell menni az apja évfordulójára 27ikén még csak az hiányozna hogy teszem azt a szállodában éppen egymás mellett volna a két szoba és menne valami hancúr az új ágyon nem szólhatnék egy szót se hogy hagyja abba és ne nyaggasson mikor amaz meg ott van a másik szobában vagy talán valami köhögős protestáns lelkész és átkopog a falon akkor másnap úgyse hinné el hogy nem csináltunk semmit egy férjjel könnyen megy az ilyesmi de egy szeretőt nem lehet átejteni mikor utána azt mondtam neki hogy vele már nincs semmi persze egy szavamat se hitte nem sokkal jobb ha megy ahova akar különben is mindig történik vele valami mikor a mallowi hangversenyre mentünk Maryboroughban forró levest rendelt mindkettőnknek majd mikor megszólal a csöngő egyszerűen lemegy a peronra végiglötyköl mindent a levessel közben kanalazza ehhez pofa kell a pincér rohan utána szép kis látványosság lehettünk ordítozás meg zűrzavar mert a mozdony indulni készül de ő nem hajlandó fizetni míg be nem fejezi a két úriember a 3ad osztályú kocsiban azt mondta hogy teljesen igaza van és igaza is volt néha úgy megkutyálja magát ha a fejébe vesz valamit még jó hogy a fülkeajtót ki tudta nyitni a bicskájával mert még elvittek volna bennünket egész Corkig nyilván bosszúból csinálták az egészet Ó úgy szeretek ringatózni vonaton vagy kocsin jó puha párnákon kíváncsi vagyok hogy lső osztályt vesz e nekem hátha kedve támad hogy ott csinálja velem a vonatban borravalót ad a kalauznak Ó már előre látom ahogy a szokásos

hülye férfiak bámulnak minket olyan bamba pofával amilyen csak a tehetségükből kitelik az egészen kivételes volt az az egyszerű munkásember aki egyedül hagyott minket a kupéban mikor Howthra mentünk igazán szeretném tudni miféle ember van talán 1 vagy 2 alagút aztán ki kell nézni az ablakon akkor még sokkal szebb aztán még a visszaút mi lenne ha soha többé nem jönnék vissza azt mondanák megszökött vele az ilyesmi mindig nagyon jó reklám a szinpadon a legutolsó hangverseny amelyiken énekeltem hol is talán egy éve is elmúlt mikor is a St Teresa hallban a Clarendon St tájékán most már csak csitri lánykák énekelnek ott Kathleen Kearney és társai mert hogy apa a hadseregben szolgált és én a szórakozott koldust énekeltem és kitűztem a Lord Roberts kokárdámat teljes honleányi pompában Poldi meg nem volt nekik elég ír vajon ezt a mostanit is ő intézte így hát kitelne tőle mert úgy szervezett be a Stabat Materba hogy az egész világot telebeszélte hogy épp a Vezess ó nyájas fényhez szerez zenét én adtam neki az ötletet míg aztán a jezsuiták kitalálták hogy szabadkőműves a zongorán csapkodta el a Te mutasd meg utamat valami elfelejtett operából igen és újabban azokhoz a Sín Fájnosokhoz mászkál vagy hogy a csudába hívják magukat be nem áll a szája összebeszél minden hülyeséget azt mondja hogy az a kicsi ember akit megmutatott amelyiknek nincs nyaka hogy az nagyon intelligens a jövő embere valami Griffiths hát nem úgy néz ki annyit mondhatok de mégiscsak ő lehetett mert tudott a bojkottról rosszul vagyok ha nekifognak a politizálásnak a háború óta Pretoria meg Ladysmith meg Bloemfontein óta ahol Gardner Stanley G hdngy 8dik zlaj 2dik Keleti Lancash ezr hastífuszban édesen nézett ki a keki egyenruhában pontosan a hozzám való magasság egész biztos nagyon bátor is volt és azt mondta szép vagyok akkor este mikor búcsúzóul megcsókolt a csatorna zsilipjénél én ír szépségem sápadt volt az izgalomtól hogy el kell utaznia vagy hogy valaki megláthat az út felől már állni is alig tudott én meg úgy tüzeltem mint még soha békét köthettek volna mindjárt az elején vagy Paul apó és a többi vén Krügerek verekedjenek meg egymással inkább mint hogy évekig húzzák a dolgot és annyi jóképű fiatalembert megöljenek a tífuszukkal mert ha legalább tisztességgel lelőtték volna az még nem lett volna annyira rettenetes imádom a katonai díszszemléket amikor először láttam a spanyol lovasságot La Roqueban utána olyan gyönyörű volt látni végig az öblöt Algeciras felől Gibraltár fényárban mint a szentjánosbogarak vagy a hadgyakorlatok a 15 holdas mezőn a Black Watch skótszoknyás egyenruhában díszlépésben elmasírozik a walesi herceg 10edik huszárai előtt vagy az ulánusok Ó az

ulánusoknak nincs párjuk és a dubliniak akik Tugelánál győztek az apja azzal szerezte a vagyonát hogy lovakat adott el a lovasságnak igazán vehetne nekem valami szép ajándékot odafent Belfastban azok után amit tőlem kapott nagyon szép fehérneműt lehet kapni odafent meg azok az édes kimonó izék muszáj vennem egy naftalingolyót volt is nekem azelőtt a fiókba a holmijaim közé csoda izgalmas volna boltokba járni vele egy idegen városban ilyesféle dolgokat venni az a sokféle holmi a jegygyűrűmet jobb lenne itthon hagyni órákig kell ideoda csavargatni hogy lejöjjön az ujjamról az egész városba kikürtölnék az újságokba vagy följelentenének a rendőrségen de azt is hihetnék hogy házasok vagyunk Ó fulladjanak meg érdekel is engem pénze az van dögivel de nem az a nősülős fajta úgyhogy jobb ha valaki szépen kiszedegeti belőle jó lenne tudni tényleg tetszem e neki elég ramatyul néztem ki egész közel a kézitükrömből púderozás közben a tükör sose adja vissza az arckifejezést pláne mikor rám nehézkedik azokkal a baromi csípőcsontjaival milyen nehéz azzal a szőrös mellével ebben a hőségben mindig alul kell hogy feküdjek nekik jobb volna ha hátulról tenné be ahogy Mrs Mastiansky mesélte a férje úgy csináltatta vele mint a kutyák meg ki kellett nyújtania a nyelvét olyan hosszúra amennyire csak tudta pedig milyen csendes és szelíd a tinglitangli citerájával az ember sose tudja a férfiaknál hogy éppen mi a heppjük istenien nézett ki abban a kék öltönyben ami rajta volt és a divatos nyakkendő és a zoknija azokkal az égszínkék selyem izékkel rajta pénze van az egyszer biztos azt látni a ruhája szabásáról és a nehéz órájáról de egy pár percig olyan volt mint maga az ördög mikor visszajött az esti különkiadással és cafatokra tépte a tiketteket és káromkodott bagzameg mert 20 fontot vesztett azt mondta amiatt az outsider ló miatt amelyik nyert és a felét nekem tette meg a Lenehan tippjére elmondta minden utolsó szemétnek azt a szélhámost miket engedett meg magának velem visszafelé jövet a Glencree vacsoráról összevissza zötyögve a featherbed hegyen azután hogy a polgármester Val Dillon megbámult a disznó szemeivel az a vén gazember először a desszertnél vettem észre mikor a fogammal törtem föl a diót azt kívántam bárcsak lecsipegethettem volna puszta kézzel mindent arról a csirkéről olyan finom volt és barnára sütve olyan puha mint a nem is tudom mi csak hát nem akartam mindent megenni a tányéromról azok a villák és halkések is próbás ezüstből voltak szerettem volna egypárat a muffomba süllyeszteni amíg ott babráltam velük mindig az ő nagylelkűségüktől függni a vendéglőben és minden falatért hálásnak lenni ami lemegy az ember torkán meg azért a nyamvadt bögre

teáért is mintha ez volna a lovagiasság netovábbja hiába a világ így van elrendezve mindenesetre ha ez így marad nekem először is kell még két másik tisztességes kombiné meg egy de nem is tudom milyen fajta bugyit szeret leginkább a semmilyet nem ezt mondta igen Gibraltárban a lányok fele sohasem viselt csak úgy jártak pucéran ahogy Isten teremtette őket az az andalúziai lány a Manoláját énekelte nem csinált titkot belőle hogy mije nincs neki igen és a második pár műselyem harisnyámról is lefutott a szem egy napig sem hordtam visszavihettem volna azonnal ma reggel Lewershez és botrányt kellett volna csinálnom hogy cserélje ki de nem akartam felizgatni magamat és megkockáztatni hogy összefutok vele és elrontok mindent és egy olyan fűzőt is szeretnék ami rásimul a testre mint a kesztyű az is kellene egész olcsón hirdetik az Gentlewomanben ruganyos behúzás a csípőnél azt az egyet elrakta ami most is megvan de úgyse ér semmit azt mondják hogy csodálatos alakot csinál 11 shilling 6 megakadályozza a kellemetlenül széles megjelenést a hát alsó részén és csökkenti a testességet a hasam elég nagy lett nem szabad ezentúl barnasört inni a vacsorához vagy már nehéz is lesz leszokni róla bár amit a múltkor ORourke küldött fel az olyan volt mint a mosogatólé annak csak úgy ömlik a pénz a zsebébe Larrynek becézik az a nyamvadt csomag amit Karácsonyra küldött házisütemény és egy üveg kotyvalék lőre bordóiként próbálta meg ránk sózni amit senkivel sem tudott már megitatni Isten adjon neki elég nyálat hogy szomjan ne haljon vagy egypár légzési gyakorlatot kell csinálnom nem vagyok biztos benne hogy az a karcsúsító használ e valamit csak ne vigyem túlzásba a túl sovány alak most nem divat harisnyakötőm az van most az amit ma viseltem az ibolyaszínű ennyit bírt venni nekem a csekkből ami elsején jött neki Ó nem azt az arckrémet is tegnap fogyott ki az utolsó csöpp egész fiatal lett a bőröm tőle százszor szóltam neki csináltasd meg ugyanabban az üzletben nehogy elfelejtsd a jóég tudja hogy végül megcsináltatta e ahogy mondtam különben is azonnal megismerem az üvegről és ha nem hát mosakodhatok a saját pisimben olyan mint az erőleves vagy a csirkeleves azzal az opoponaxszal meg ibolyával úgy vettem észre mintha a bőr kezdene reszelősebb vagy egy kicsit öregebb lenni ott ahol hámlott az ujjamon mikor megégettem alatta sokkal finomabb lett kár hogy nem mindenütt ilyen és a négy nyavalyás kis zsebkendőt összesen talán 6 shilling az egész tény hogy egy kis stílus nélkül az ember egy lépéssel nem jut előbbre ebben a világban itt meg minden elmegy kosztra meg házbérre két kézzel szórnám ha volna mit hát én megmondom neked a legfinomabb

stílusomban hogy egy egész marék teát szeretnék a kannába dobni ha veszek egy pár ócska strapacipőt már elkezd szorozni meg osztani tetszik az új cipőm igen mennyibe került nincs egy rongyom amit fölvegyek a barna kosztüm az a szoknya meg a blézer és egy a tisztítóban összesen 3 mi ez egy nőnek felszabdalni az egyik ósdi vackot megfoltozni a másikat nincs férfi aki ránézne az emberre és a nők pláne keresztülnéznek az emberen mert látják hogy nincs mellette férfi közbe minden napról napra drágább lesz most még van 4 évem élni 35ig nem hogyis mennyi vagyok még csak összesen 33 szeptemberben ugye persze Ó csak rá kell nézni arra a Mrs Galbraithre ő sokkal öregebb mint én láttam mikor múlt héten voltam valahol hervadó szépség szép nő volt isteni hajkorona a fején le egész a derekáig és dobálta hátra mint Kitty OShea a Grantham Streeten lső dolgom volt minden reggel hogy átnéztem ahogy fésülködik mintha szerelmes volna a hajába annyira hogy nem is tud betelni vele és sajnáltam hogy csak akkor ismerkedtem meg vele mert másnap elköltöztünk és az a Mrs Langtry jersey lilioma a walesi herceg volt belé szerelmes gondolom épp olyan közönséges férfi mint akármelyik az utcán csak ezt éppen királynak hívják mind egyformán van megszerkesztve csak egy négerét szeretném egyszer megpróbálni nagyhírű szépség volt egészen mennyi is volt 45 éves koráig volt valami vicces sztori a féltékeny öreg férjéről hogy is volt és egy osztrigakés azzal ment nem is a feleségének valami bádogholmit kellett viselnie és a Walesi herceg igen neki volt az osztrigakése de persze az ilyesmiből soha egy szó se igaz mint azok a könyvek amiket hoz nekem Francois Valakicsoda Mester munkái állítólag pap volna egy gyerekről aki a nő füléből született mert kiesett a fenékbele mondhatom szép kis szó egy paptól és még azt írja hogy a nő s-gge mintha minden hülye nem tudná pontosan mit akar mondani mindennél jobban utálom az ilyen képmutatást azzal a vén brigantipofájával akárki láthatja nem igaz és azok a könyvek a Ruby meg a Szépséges Zsarnokok ezt kétszer is elhozta nekem emlékszem mikor az 50ik oldalhoz értem ahol az a rész van hogy a nő kikötözi a férfit egy kampóra és úgy ostorozza ebben semmi sincs ami egy nőt érdekelne csupa kitalálás az egész hogy a férfi a bál után a papucsából issza a pezsgőt mint a ma született Jézus a jászolban Inchicoreban a Boldogságos Szűzanya karjaiban hát arra aztán mérget veszek hogy nincs asszony a világon akiből ekkora gyereket ki lehetne szedni és mindjárt arra gondoltam hogy oldalt jött ki neki mert különben hogy ülhetett az éjjelire amikor kellett neki és ugye egy gazdag nő persze kitüntetésnek érezte Ő Kir Fens Gibraltárban volt

abban az évben mikor születtem fogadok hogy ott is talált magának liliomokat ahol azt a fát elültette ültetett ő akkoriban mást is engem is elpalántálhatott volna ha egy kicsit korábban jön akkor nem úgy állnék mint most hagyhatná a francba az egész Freemant azért a pár nyomorult shillingért amit kiszorít belőle és menne valami irodába vagy ilyesmibe ahol rendes fizetést kapna vagy egy bankba ahol fölültetnék egy trónusra és számolhatná a pénzt reggeltől estig persze jobban szeret itthon spekulálni az ember mozdulni se tud tőle mi a programod mára legalább pipázna mint apa szokott az olyan férfiszagot csinál így csak megjátssza hogy hirdetésügyekben rohangászik mikor még mindig ott lehetne Mr Cuffenál persze ha akkor nem csinálja azt aztán meg engem küld hogy hozzam rendbe a dolgát és akkor még cégvezetőnek is ki tudtam volna neveztetni az meg olyan mirádával nézett rám egyszer kétszer bár először merev volt mint a búbánat igazán és valóban Mrs Bloom én meg rohadtul éreztem magam abban az ócska rongy ruhámban amiből elvesztettem lent a szegélynél az ólomkarikákat teljesen rossz volt a szabása de most újra kezdenek divatba jönni csak azért vettem meg hogy neki tessék már az eldolgozásáról láttam hogy el lett fuserálva kár hogy meggondoltam magam és nem Todd és Burnshöz mentem ahogy mondtam hanem Leeshez olyan volt az a ruha mint maga az üzlet csupa végeladásra váró limlom rongy utálom azokat a luxus üzleteket az idegeimre mennek olyan szörnyen azért még nem nézek ki akármi is van rajtam de ő azt hiszi hogy nagyszerűen ért a női ruhákhoz meg a főzéshez az anyasághoz a csecsemőgondozáshoz mindenhez összekutyul minden hülyeséget amit csak talál a polcokon ha azt venném magamra amit ő ajánl akármilyen vacak kalapot teszek fel na hogy áll igen ezt vedd meg ez jó lesz amelyik olyan volt mint egy mennyasszonyi torta mérföld magasan állt a fejemtől arra is azt mondta jól áll vagy az a lábasfedő amelyik lelógott egész a fenekemig közben tisztára odavolt az eladólányért abban a boltban a Grafton Streeten ahová szerencsétlenségemre elvittem magammal szemtelen kis affekta ő meg bocsánatot kér hogy annyit fárasztjuk mi másra tartják de végig is mértem úgy igazán igen először borzasztó merev volt ami nem lep meg de másodszorra már másképp nézett rám Poldi szokás szerint csökönyös ahogyan a levesnél is láttam hogy majd kiesik a szeme úgy nézi a mellemet mikor felkelt hogy kinyissa előttem az ajtót az persze rendes volt tőle hogy kikísért végtelenül sajnálom elhiheti Mrs Bloom és nem éreztette hogy tulajdonképpen Poldi volt a sértő fél én pedig a felesége volnék éppen csak egy félmosolyt vetettem neki tudom hogy kint volt a mellem egészen

ott az ajtóban mikor azt mondta végtelenül sajnálom és biztos vagyok benne hogy sajnáltad is

igen azt hiszem attól kicsit keményebbek lettek hogy olyan sokáig szopta hogy szomjas lettem tőle didik így hívja őket nevetnem kellett igen az egyik bimbó rögtön merev lesz ha csak hozzáérnek meg is fogom mondani neki hogy ezt mindig csinálja és felverem azokat a tojásokat egy kis marsalaival hogy felhizlaljam őket neki mire jók rajta ezek az erek meg izék fura ahogy a 2 egyformára van csinálva ikrek esetére állítólag a szépséget fejezik ki úgy vannak ide föltéve mint azoknak a szobroknak a múzeumban az egyik úgy csinál mintha a kezével el akarná takarni persze hogy hát nem gyönyörűek dehogynem pláne ha az ember összehasonlítja azzal ahogy egy férfi kinéz azzal a két püffedt zacskójával és az a másik dolog ahogy lóg kifele belőle vagy a szemedet veri ki mint egy kalapfogas nem csoda hogy letakarják egy káposztalevéllel az az undorító alak a Cameron hegyivadászoktól a húspiac mögött vagy az a másik nyomorult a vörös fejével a fa tövében ahol azelőtt annak a halnak a szobra volt úgy csinált mintha pisálna és nekem mutatta elémállva hogy lássam a szoknyácskája felhajtva az egyik oldalon ez volt a Királynő háziezrede díszes társulat jó volt amikor a Surrey dandár leváltotta őket mindig próbálták mutogatni az embernek akárhányszor elmentem az urak közvizeldéje mellett a Harcourt street vasútállomásnál próbaképpen egyik vagy másik pasas mindig igyekezett elkapni a tekintetemet mintha ez 1 volna a világ 7 csodája közül Ó és az a bűz ezeken a rohadt helyeken Poldival jöttünk haza akkor éjjel a Comerfordék estélyéről az a narancslé és a limonádé kellemesen megduzzasztja az embert úgyhogy bementem az 1ik fülkébe olyan farkasordító hideg volt nem bírtam visszatartani mikor is volt 93ban a csatorna befagyott igen egy pár hónappal utána kár hogy nem volt ott egypár Cameron hogy lássák amint a férfi vécében guggolok meadero egyszer próbáltam lerajzolni aztán összetéptem olyan lett mint egy kolbász vagy mittudomén mindig csodálkozok hogy csak úgy járnak vele és nem félnek hogy egyszer egy rúgást kapnak bumm bele vagy ilyesmi a nő maga a szépség ez általánosan elismert dolog mikor azt mondta hogy modellt állhatnék meztelenül valami gazdag pacáknak a Holles Streeten mikor elvesztette az állását a Helysnél én meg eladtam a ruhákat és vertem a zongorát a coffe palaceben olyan lennék vajon mint az a fürdőző nimfa leeresztett hajjal igen persze az fiatalabb nálam vagy inkább úgy nézek ki mint az a koszos kurva azon a spanyol fényképen amit dugdos kérdeztem tőle hogy a nimfák mind így szoktak e futkorászni és azt a szót is ment

valami aztán pisózis van benne erre jön nekem mindenféle nyelvtörőkkel az inkarnációról képtelen bármit is világosan megmagyarázni hogy egy normális ember megérthesse utána kiégeti a serpenyő fenekét mindezt a Veséért ezt itt még nem is annyira hanem még mindig ott a foga nyoma ahol próbálta megharapni a mellbimbómat sikítanom kellett hát nem félelmetesek hogy csak fájdalmat akarnak okozni tele volt a mellem tejjel mikor Millyvel voltam kettőnek elég lett volna azért is mondta hogy egy fontot is kereshetnék vele hetente mint szoptatós dajka reggel egészen meg voltak duzzadva az a finom vonású diák aki a 28asban lakott Citronéknál Penrose majdnem meglátott mosakodás közben az ablakon keresztül szerencsére fölrántottam a törülközőt egész az arcomig na ezzel feladtam neki az aznapi leckét rémesen fájt mikor elválasztottuk míg végre szólt Brady doktornak hogy írjon fel belladonna receptet és neki kellett kiszívnia belőlem olyan kemények voltak azt mondta édesebb és zsírosabb mint a tehéné akkor meg egyenesen a teájába akarta belefejni nohát az nem igaz mi mindenre képes esküszöm vastag betűkkel kellene kinyomni az újságokban csak emlékeznék akár a felére is a dolgainak és egy könyvet írnék belőle Poldi Mester munkái igen és utána mennyire sima lesz az ember bőre legalább egy órát lógott rajtam tudom mert néztem közben az órát mint valami óriáscsecsemő mindent a szájukba akarnak venni az a rengeteg kéj amit a férfiak ki tudnak szívni egy nőből érzem a száját Ó te jóságos Isten ki kell nyújtóznom milyen jó lenne ha most itt lenne ő vagy akárki hogy egészen elengedhessem magamat és elélvezhessek még egyszer úgy most is csupa tűz vagyok vagy álmodhatnám azt amikor 2odszor csinálta hogy elélvezzek hátulról izgatva az ujjával legalább 5 percig élveztem egyfolytában a két lábammal körülfogtam utána át kellett ölelnem Ó te jóságos Isten ordítani akartam hangosan mindenfélét basszál vagy szar vagy mindent akármit csak mégsem akartam hogy csúnyának lásson meg azok a ráncok a kimerültségtől ki tudja mit szólna hozzá tudnod kell hogy bánj velük hála az égnek nem mind olyanok mint ő némelyik csak azt akarja hogy kedvesek legyünk vele megfigyeltem a különbséget ő nem beszél közben csak csinálja én meg a szememmel úgy néztem rá a hempergéstől kócos hajjal nyelvem az ajkaim között a párzó dühödt vadállat csütörtök péntek egy szombat kettő vasárnap három O te jóságos Isten nem bírom ki hétfőig

fszíííífrzsonnng valahol fütyül a vonat micsoda erő van ezekben a mozdonyokban mint a hatalmas óriások és mindenütt forr a víz és folyik ki belőlük jobbra balra egészen olyan mint a Szerelem régi édes dallamában a

szíííív zsonnng szegény emberek akiknek dolgozni kell egész éjszaka távol a feleségüktől és a családjuktól azok közt a pokoli gépek közt főni fülledt hőség volt ma örülök hogy legalább a felét elégettem azoknak a százéves Freemaneknek és Photo Bitseknek otthagyja szanaszéjjel mintha kezdene rendetlenebb lenni mint régen a többit kivágtam a WCbe holnap meg is mondom neki hogy vagdossa szét őket mit heverjenek itt egy évig aztán eladja pár vacak pennyért és aztán megkérdezi hova tettem a múlt januári számot és azokat a régi kabátokat is kihajítottam mind az előszobából csak melegebb lesz tőlük a lakás az eső rém kellemes volt épp az első álmom után már azt hittem olyan lesz mint Gibraltárban te jószagú Isten az a hőség ami ott volt mielőtt a levanter fújni kezdett fekete mint az éjszaka és a csillogó szikla ott áll a középen mint egy hatalmas óriás összehasonlítva az ő 3 Rock Mountainjukkal amivel úgy odavannak vöröskabátos őrszemek mindenfelé meg a nyárfák és mind fehéren izzanak és a moszkitóhálók és az esővíz szaga azokban a ciszternákban és néztük a napot ahogy dőlt ránk egyfolytában kiszívta a színét annak a tündéri ruhának amit apa barátnéja Mrs Stanhope küldött nekem B Marche paris jaj milyen kár drága Kutyulinám azt írta rá igazán kedves volt mi is volt a keresztneve csak épp egy levlap hogy tudassam veled küldtem egy kis ajándékot épp most vettem egy jó forró fürdőt jól esett és úgy érzem magam mint egy nagyon tiszta kutyus micsoda élvezet volt a szerecsen mert így hívta a férjét hogy a szerecsen odaadna érte bármit ha újra ott lehetne veletek Giben és hallhatna téged énekelni a Várakozást meg az Ó a vén Madridbant Concone ez a neve azoknak a gyakorlatoknak vett nekem egyet vett nekem egy olyan sosem tudom kimondani nevű sálat irtó murisak de a legkisebb dologtól is elszakadnak azért szerintem csinosak sose felejtem el azokat a kedves teadélutánokat mikor együtt voltunk azokat a mesés ribizlis lepényeket és málnaízes ostyákat imádom és most legkedvesebb Kutyulinám el ne mulaszd és írj hamarosan a szívélyest kifelejtette üdvözletem küldöm a papádnak és Grove kapitánynak igen millió puszi Hester egyáltalán nem látszott férjes asszonynak pont mint egy kis kamaszlány a pasas évekkel öregebb volt nála a szerecsenje aki valósággal szerelmes volt belém mikor lenyomta a lábával a drótkerítést hogy átléphessek rajta a bikaviadalon La Lineában mikor annak a matadornak Gomeznak odaadták a bika fülét micsoda ruhákat kell felvegyünk magunkra ki a fene találta ki ezeket és még elvárják hogy csak úgy felsétáljunk bennük a Killiney hegyre például azon a pikniken olyan szűk fűzőkben hogy az ember meg se tud benne moccanni és fusson a

tömegben meg ugorjon el az útból azért voltam egy frászban mikor az a másik vérszomjas öreg Bika nekiment a selyemöves banderillóknak azzal a 2 mizével ami a kalapjukon van és azok a vadállat férfiak még ordítanak hogy bravó toro nem mintha a nők jobbak lettek volna a szép fehér mantilláikban az összes beleiket kieresztik azoknak a szegény lovaknak életemben nem hallottam még ilyet igen mindig halálra nevette magát mikor azt a kutyát utánoztam ahogy ugatott a bell lanen szerencsétlen állat beteg is volt vajon mi történt velük azóta gondolom már rég meghaltak mind a 2ten már olyan homályos az egész és az ember olyan öregnek érzi magát a lepény persze az én reszortom volt mindenem megvolt ami kellett lánykoromban Hesterrel mindig összehasonlítottuk a hajunkat az enyém sűrűbb volt mint az övé megmutatta hogy fogjam össze hátul amikor feltűztem és mit is még hogy kell fél kézzel csomót kötni a cérnán olyanok voltunk mint az unokatestvérek hány éves lehettem akkor az éjszaka mikor tombolt a vihar az ő ágyában aludtam átölelt a karjával és reggel párnacsatát vívtunk vicces volt hogy az meg folyton leskelődött rám amikor csak alkalma adódott a térzene az Alameda sétányon mikor apával voltam és Grove kapitánnyal először fölnéztem a templomra aztán az ablakokra aztán még lejjebb és a szemünk találkozott éreztem hogy átfut rajtam valami mintha tűvel szurkálnának a szemem is táncolt emlékszem a tükörben alig ismertem magamra micsoda változás nagy hatással volt a lányokra annak ellenére hogy kopaszodott értelmesnek nézett ki egyszerre volt kiábrándult és jókedélyű olyasféle mint Thomas az Ashlydyat árnyékából a bőröm remek volt a naptól és az izgalomtól mint egy rózsa le sem tudtam hunyni a szemem nem lett volna rendes tőlem vele szemben de még idejében véget vethettem volna az egésznek Hester adta kölcsön a Holdkövet ezt olvastam először Wilkie Collinstól az East Lynnet is olvastam és az Ashiydyat Árnyékát Mrs Henry Woodtól és a Henry Dunbart amit az a másik nő írt azt meg én adtam neki kölcsön beletettem Mulvey fényképét hogy lássa nekem is van és a Eugene Áramot Lord Lyttontól a Molly bawnt megint ő adta kölcsön Mrs Hungerfordtól a könyv címe miatt nem szeretem az olyan könyveket amikben Mollyk vannak mint amit Poldi hozott valami flandriai nőről nagy kurva lopott az összevissza amit csak tudott szövetet selymet méterszámra milyen nehéz ez a takaró rajtam na így már jobb nincs még egy rendes hálóingem se ez a vacak mindig felgyűrődik alattam nem elég hogy itt van ő meg a marhaságai na így már jobb akkoriban folyton hánykolódtam a hőségben az izzadt ingem beragadt a fenekem két partja közé amikor

felkeltem a székről olyan húsosak és feszesek voltak amikor felálltam a díványpárnákra és felhajtottam a ruhámat hogy megnézzem és az rengeteg bogár éjszakánként meg a moszkitóhálók egy árva sort se voltam képes olvasni te jóságos Isten milyen régen volt mintha ezer éve persze soha nem jöttek vissza ő meg nem írta rá rendesen a címét vagy talán rájött hogy a szerecsenje az emberek mindig továbbálltak mi meg ottmaradtunk pontosan emlékszem a napra a sok hullám és hajó ahogy magasra tartják az orrukat és táncolnak a vízen hajószaguk van azok a kimenős Tiszti egyenruhák én azoktól lettem tengeribeteg ő nem szólt egy mukkot se irtó komoly férfi volt a magas szárú cipőm volt rajtam és a szoknyámat fölfújta a szél a kutyulina meg megcsókolt hatszor vagy hétszer sírtam is vagy nem igen azt hiszem sírtam vagy majdnem csak a szám reszketetett mikor elbúcsúztam tőle Káprázatos egy útiköpenye volt valami egészen különleges kék színe volt az utazásra csináltatta ferde szabás végig keresztbe őrült csinos volt az egész miután elmentek majd megdöglöttem az unalomtól már majdnem azon voltam hogy kifutok a világból bánomisén hova az ember sose érzi jól magát ahol éppen van apa vagy a nagynéni vagy házasság várni csak várni óóó vezesd el vééégre hozzááám sürgesd meg lépteiiit folyton durrogtak és dörögtek a rohadt ágyúikkal összevissza pláne a Királynő születésnapján és hajíts el mindent ami a kezedben van ha elfelejtetted kinyitni az ablakot amikor Ulysses Grant tábornok vagy ki a fene vagy állítólag valami nagykutya partra szállt és a vén Sprague a konzul aki ott volt már a vízözön előtt is kiöltözködve szegény épp a fiát gyászolta aztán minden reggel az ébresztő kürtjel dobpergés és azok a szerencsétlen nyomorult bakák fel alá járkáltak a csajkájukkal büdösebb volt tőlük a környék mint azok a vén hosszú szakállú zsidók a kaftánjukban leviták gyülekezete és kürtszó és ágyúlövés hogy az emberek lépjenek át az őrvonalon az őrparancsnok masírozik a kulcsokkal hogy bezárja a kapukat és a skót dudák és csak Grove kapitány meg apa akik Rorkes driftről és Plevnáról és Sir Garnet Wolseleyről beszélgetnek és Gordonról Khartumnál mindig meggyújtani a pipájukat valahányszor kimentek részeges vén disznó a grogjával az ablakpárkányon nem létezett hogy meghagyott volna belőle egy cseppet is és piszkálta az orrát valami újabb disznó történeten törve a fejét hogy aztán titokban elmesélje de sohasem feledkezett meg magáról ha én ott voltam valami hülye kifogással kiküldött a szobából szép bókokat mondott nekem persze csak a Bushmills whisky beszélt belőle elmondta volna szó szerint ugyanezt az első nőnek aki útjába akad biztos száz éve meghalt már heveny

ivászatban minden nap egy év egyetlen árva lélektől sem kaptam levelet kivéve azt a párat amiket én adtam föl magamnak mindenféle cédulákkal benne néha már majd megőrültem az unalomtól a körmömmel tudtam volna nekiesni annak a vén félszemű arabnak is mikor nekiállt azon a hülye hangszerén hija hija ahija adja át szíves üdvöszletemet az egész hija hija csürhéjének éppolyan vacak volt az egész mint most hogy lógatom a lábamat kinézek az ablakon nincs e valami jóképű fickó mint az a medikus szemben velünk a Holles Streeten akire az ápolónő hajtott mikor felhúztam a kesztyűmet és a kalapomat is az ablakban igazgattam hogy lássa hogy elmegyek hazulról fogalma se volt miről van szó hát nem fafejek az ember méteres plakátokra kinyomtathatná nekik az utcán azt sem értenék ha kétszer ballal fognál velük kezet akkor sem ismert meg mikor feléje hunyorítottam a Westland row kápolna előtt csak arra vagyok kíváncsi mire használják azt a híres intelligenciájukat az egész szürkeállományuk a farkukban van én amondó vagyok azok a vidéki bugrisok is a City Armsban annyi intelligencia sincs bennük mint az ökrökben meg a tehenekben amiknek a húsát árulták és a szenesember csöngője az a nagyszájú buzeráns amelyik be akart csapni egy hamis számlával a kalapjából húzta ki micsoda lapát tenyere volt mint ma az a lábast kannát fazekat foltozok törött üveget rongyot limlomot és soha egy vendég vagy posta kivéve az ő csekkjei meg valami hirdetés mint az a csodatévő amit neki küldtek azzal hogy tisztelt Asszonyom és egy levél tőle meg egy levelezőlap Millytől ma reggel na tessék neki írt levelet kitől kaptam én az utolsó levelet O Mrs Dwenntől Kanadából mi ütött belé hogy épp most annyi év után írjam meg neki a pisto madrileno receptjét Floey Dillon is írt azóta hogy férjhez ment egy nagyon gazdag építészhez ha én mindent elhinnék amit hallok nyolcszobás villája van az apja rém helyes ember volt hetven fele járt mindig jókedvű Tweedy kisasszony kérem vagy Gillespie kisasszony kérem íme a szörvíz ami egy nehéz ezüst kávéskészlet volt a mahagóni tálalón és akkor meghalt olyan messze van már utálom azokat az embereket akik állandóan a maguk nyavalyáját mesélik mindenkinek megvan a maga baja az a szegény Nancy Blake egy hónapja halt meg turbekkolózisban tulajdonképpen nem is ismertem közelebbről inkább volt Floey barátnője mint az enyém olyan kínos válaszolni ilyenre ez meg csak hülyeségeket írat velem és nem tudja abbahagyni mintha szónoklatot tartana az önök fájdalmas vesztesége mély eggyüttérzéssel ezt mindig eltévesztem és az unokabáttyámat 2 tével írom remélem hogy legközelebb hosszabb levelet ír nekem ha tényleg arról van

szó hogy igazán tetszem neki Ó örök hála a mindenható jó Istennek hogy megadta amit már annyira akartam hogy verjen belém egy kis lelket itt aztán semmi esélyed sincs úgyse nem úgy mint régen úgy szeretném ha valaki szerelmes levelet írna nekem mert ez elég kurta volt és mondtam neki hogy írjon ami eszébe jut örökké tiéd Hugh Boylan a vén Madridban azok a buta nők azt hiszik hogy sóvárgás a szerelem meghalok ó kedvesem de mégiscsak kell lennie benne valami igazságnak ha már ezt írta akár igaz akár nem mégiscsak bearanyozza az egész napodat az életedet mindig van mire gondolni minden percben és ha körülnézel mintha egy egészen új világ volna körülötted az ágyban is írhatnám a választ hogy úgy képzeljen el csak egész röviden egy két szót nem olyan véget nem érő litániakat amilyeneket Atty Dillon írt annak a pasasnak aki az igazságügyi palotában volt mittudomén mi és aki aztán jól ott is hagyta aztán a hölgyek levelezőjéből másolta mikor mondtam Attynek hogy írjon csak pár természetes szót aztán értse ahogy akarja nem szabad hamar belebahar belehabarodni minden elfogultság nélkül állíthatjuk nincs annál nagyobb boldogság e világon mintsem igenlőleg válaszolni egy úriember házassági ajánlatára édes Istenem mi mást tehetnénk nekik persze könnyű de ha nő vagy és megöregedtél akár ki is dobhatnak a szemétgödör fenekére

Mulveyé volt az első még ágyban voltam és Mrs Rubio hozta be a kávéval csak álldogált ott bambán szóltam neki hogy adja ide a és mutattam neki mert nem akart eszembe jutni a szó a hajtűt hogy fölbontsam vele ja horquilla barátságtalan vénség pedig majd kiszúrta a szemét lógnak a fejéről azok a hamis loknik amiket magára tűzött hiú volt a külsejére pedig elég randa volt közel a 80hoz vagy 100hoz az arca csupa ránc azzal az erőszakos szenteskedésével mert sose tudott belenyugodni hogy az atlanti flotta a felét kiteszi világ összes hajóinak és hogy ott lobog a Union Jack hiába az összes carabínerója mert 4 részeg angol tengerész elhappolta tőlük a Sziklát és mert nem rohantam folyton misére a Santa Mariába hogy a kedvében járjak a kendőjével a fején csak ha esküvő volt és jött a mindenszentek összes csodájával meg a fekete szűzanyával az ezüst ruhájában és hogy a nap 3szor táncol Húsvét Vasárnap reggelén és mikor a pap ment az utcán csengőszóval vitte az utolsó kenőcsöt a haldoklóknak keresztet vetett a Majestad előtt egy imádója így volt aláírva majd kibújtam a bőrömből szerettem volna fölcsípni mikor észrevettem a kirakatüvegekben hogy jön utánam végig a Calle Reálon hozzám ért éppen csak mikor elment mellettem de sosem hittem hogy írni fog nekem és randevút fog kérni az alsószoknyám derekában

tartottam reggeltől estig minden zugban sarokban csak azt olvastam miközben apa egzecírozta az újoncokat hogy hátha kisütök valamit az írásából vagy a bélyegnyelvből azt énekeltem emlékszem hogy fehér rózsát viseljek e és szerettem volna előretolni annak a buta vén órának a mutatóját hogy előbb legyen már az idő ő volt az első férfi aki megcsókolt a Mór fal alatt kedvesem ha egy legény soha nem gondoltam bele mi az hogy csókolózni amíg bele nem dugta a nyelvét a számba a szája édeskés fiatal odanyomtam neki egyszer kétszer a térdemet hogy kitapasztaljam hogy is van és miket mondtam én neki hogy el vagyok jegyezve csak hogy ugrassam egy spanyol nemesember fiával úgy hívják hogy Don Miguel de la Flóra és ő elhitte hogy 3 év múlva lesz az esküvőnk fején is találtam a szöget a virágnál nincs szebb szimblum azért egypár igazat is mondtam neki magamról hogy fantáziáljon a spanyol lányokat nem szerette nyilván nem kellett valamelyiknek jól fölizgattam tönkretette az összes virágokat a mellemen amiket hozott nem tudott számolni a pezetákkal és a perragordákkal amíg meg nem tanítottam rá Cappoquinből került ide azt mondta a blackwater mellől de az egész nagyon rövid volt és az elutazása előtti napon májusban igen májusban volt mikor a spanyol trónörökös született mindig rámjön tavasszal szeretnék egy új pasit minden évben ott a hegy legtetején a sziklaágyú alatt nem messze az OHara toronytól elmeséltem neki hogy villám csapott bele meg a vén berber majmokat is akiket elszállítottak Claphambe farkuk nincsen egymás hátán rohangásztak a porondon Mrs Rubio mesélte tősgyökeres vén hegyi skorpió ellopják a csirkéket az Inces farmon és köveket hajigálnak mindenkire aki közel mer menni hozzájuk ő meg csak nézett engem azt a mélyen kivágott fehér blúzt vettem fel hogy bátorítsam amennyire lehet de nem túl nyíltan akkor kezdtek gömbölyödni azt mondtam fáradt vagyok lefeküdtünk a fenyőszurdok fölött egy elhagyatott helyen szerintem nincs is ennél magasabb szikla a teremtett világon és a föld alatti folyosók és kazamaták és azok a rémes sziklatornyok és a Szent Mihály barlang azokkal a jégcsapokkal vagy hogy a csudába hívják úgy lógnak lefelé és a létrák és a cipőm kész latyak egész biztos arrafelé mennek át a majmok a tenger alatt Alrikába meghalni a hajók messze kint a tengeren mint a faforgácsok a máltai hajó ment el éppen igen a tenger és az ég az ember csinálhatott amit akart feküdhetett az örökkévalóságig kívülről simogatta őket ezt szeretik csinálni a gömbölyűség miatt van én föléje hajoltam a fehér rizsszalma kalapommal hogy egy kicsit megszívja a nap és a jobbik profilomat a balt fordítottam feléje a blúzom

kinyitva a búcsú napjára olyan átlátszó ing volt rajta láttam a mellét rózsaszínű volt oda akarta nyomni csak egy pillanatra az enyémhez de nem engedtem először borzasztóan zavarban volt az ember fél sohase lehet tudni tüdővész vagy ott hagy egy gyerekkel embarazada az az öreg cseléd Ines magyarázta nekem ha egyetlen kis csepp bejut oda utána megpróbáltam Banánnal de féltem hogy eltörik és valahol eltűnik bennem igen mert egyszer valamit kiszedtek alul egy nőből ami évekig benne volt vastag mészkő nőtt köréje megőrülnek hogy bejussanak oda ahonnan kijöttek mindig csak mélyebbre mintha nem tudnának megállni aztán egyszer csak kész fütyülnek rád a legközelebbi alkalomig igen mert csodálatos érzés van ott benn végig olyan puha hogyan is fejeztük be igen Ó igen kiráztam neki a zsebkendőmbe úgy csináltam mintha egész nyugodt volnék de széttettem a lábamat csak nem akartam hogy az alsószoknyám alá nyúljon mert olyan szoknyám volt ami oldalt nyílt először halálra kínoztam simogatással szerettem vadítani azt a kutyát is a hotelben grrrr aukvaukvauk a szeme csukva volt és egy madár repült el alattunk szégyenlős volt nekem így is tetszett az a nyögés el is pirult tőle amikor úgy fölé kerültem amikor kigomboltam és kivettem neki és a bőrt hátrahúztam rajta mintha egy szem lett volna a végén mind ilyenek Gombok végig középen a férfiak csak a rossz oldalon Molly drágám így hívott az ő neve mi is volt Jack Joe Harry Mulvey igen azt hiszem hadnagy volt és olyan szökés és mintha mindig nevetett volna a hangja szóval hátramegyek a hogyishívjákhoz minden hogyishívjákos volt vajon volt e bajsza azt mondta visszajön édes Istenem mintha tegnap történt volna és hogyha már férjnél leszek akkor is fogja csinálni nekem és én megígértem neki igen őszintén most hagynám hogy megdugjon simán talán már rég meghalt valahol vagy megölték vagy kapitány vagy admirális majdnem 20 éve már ha azt mondanám fenyőszurdok ő értené ha mögém állna és befogná a szemem hogy na ki az akkor is felismerném talán még most is fiatal legfeljebb 40 körül lehet hogy elvett valami lánykát a blackwaternél és egészen megváltozott mind megváltozik fele annyi karakter sincs bennük mint a nőkben az asszonyka meg nem is sejti mit csináltam én az ő szeretett férjével mikor még meg sem álmodta hogy a neje a világon van fényes napvilágnál méghozzá úgyszólván az egész világ szeme láttára akár még a Chronicle is megírhatta volna egy kicsit megvadultam utána mikor belefújtam az üres zacskóba amiben a szárazsütemény volt a Benady Fivérektől és kidurrantottam te jóságos Isten micsoda robbanás az összes szalonkák és vadgalambok visítottak ugyanazon

az úton mentünk vissza ahol fölmentünk a middle hillen át a régi őrház és a zsidók temetője mellett úgy tettünk mintha el tudnánk olvasni a héber betűket szerettem volna elsütni a pisztolyát azt mondta nincs neki nem nagyon tudta mihez is kezdjen velem a tengerészsapkáját folyton csálén tette fel én meg folyton egyenesre igazítottam H M S Calypso lengettem a kalapom az a vén Püspök aki ott beszélt az oltárnál az a végtelen prédikáció az asszonyok magasztos hivatásáról és a lányokról akik most biciklin járnak és tengerészsapkát viselnek meg azt az új bloomer alsót tegyen neki az Isten észt is a fejébe nekem meg pénzt a zsebembe szerintem róla is elnevezhették volna fogalmam sem volt hogy a nevem Bloom lesz mikor nagybetűkkel próbáltam leírni hogy nézne ki névjegyen vagy gyakoroltam ha a hentesnek kell aláírni és őszinte híve M Bloom szép név na ezt jól kibloomliztad magadnak mondogatta Josie mikor férjhez mentem biztos hogy sokkal szebb mint Breen vagy Briggs hogy rögtön jönnek na brikettné hogy vagyunk meg azok a fertelmes nevek amikben csúnya szó van Mrs McCourt vagy más ilyesmi Mulvey ilyen névtől se ájultam volna el vagy ha mondjuk elválnék tőle Mrs Boylan az anyám bárki volt is igazán adhatott volna nekem valami szebb nevet Isten tudja mit ha már neki olyan gyönyörű volt Lunita Laredo mennyit nevettünk mikor végigszaladtunk a Willis roadon az Európa pointig ide oda kanyarogva bújócskáztunk karikába kergetőztünk a Jersey másik oldalán úgy ugráltak és táncoltak a blúzomban mint most Millynek az a két apróság ha szalad föl a lépcsőn szerettem lenézni rájuk mikor fölugráltam a borsfákra és az ezüstnyárfákra tépdestem a levelüket és mind őutána dobáltam Indiába ment úgy volt hogy írni fog a hosszú tengeri utak amiket azoknak a férfiaknak meg kell tenni a világ végéig és vissza igazán a legkevesebb hogy egyszerkétszer megöleli őket egy nő mikor aztán mennek vízbe fúlni vagy fölrobbanni fölmentem a Windmill hill platójára azon a vasárnap reggel Rubio kapitánynak aki meghalt a távcsövével olyan volt mint az őrszemeké azt mondta tud szerezni egy kettőt a hajóról rajtam az a ruha volt B Marche paris és a korall nyakláncom a szoros égett a napfényben lehetett látni Marokkót szinte az egész Tangeri öblöt hófehéren és az Atlasz hegység a hóval rajta és a szoros mint egy folyó olyan tiszta volt Harry Molly drágám rá gondoltam folyton ott kinn a tengeren aztán a misén mikor az alsószoknyám kezdett lecsúszni úrfelmutatáskor a zsebkendőt a párnám alatt tartottam hosszú heteken át mert benne volt a szaga képtelenség volt egy tűrhető parfümöt kapni az egész Gibraltárban csak az az olcsó peau dEspagne aminek elment az illata és büdös maradtál utána borzasztóan

szerettem volna egy kis emléket adni neki ő azt az ormótlan Claddagh gyűrűt adta nekem azzal hogy szerencsét hoz amit Gardnernek adtam mikor elment dél Afrikába ahol azok a búrok megölték a háborújukkal meg a tífuszukkal aztán persze jól leverték őket mégis mintha balszerencsét hozott volna van ilyen opál vagy gyöngy az biztos hogy tiszta 18 karámos arany volt mert nagyon nehéz volt dehát mihez lehetett ott egyáltalán hozzájutni csak a homokbéka zuhé Afrikából meg az az elhagyott hajó ami beúszott a kikötőbe Marie a Marie hogyíshívják nem is neki volt bajsza hanem Gardnernek igen látom az arcát frissen megborotválva Szíííííííííííííííííífrzsong újra a vonat síró hangja a mesz szeszálltbol dogna pok most behunyom a szemem légzés ajkam csücsörít csók szomorú arc szemek felnyit és piano világra mint áraszt kristályködöt úgy gyűlölöm ezt a rasztkrist amit a szív zsooooooooooong itt jól kieresztem mikor ott állok újra a rivalda fényében Kathleen Kearney meg az egész rikácsoló népség Miss Ez Miss Az Miss Amaz egy rakás verébfing vihognak politikáról vitatkoznak az alfelem nagyobb szakember bármi jó csakhogy felhívják magukra a figyelmet eredeti Ír háztáji szépségek én katonalány vagyok igen a ti apátok meg suszter meg kocsmáros Ó bocsánat páva hogy pulykának néztem ott döglenének meg a gyönyörűségtől ha egyetlenegyszer volna alkalmuk végigsétálni az Alamedán egy tiszttel karonfogva mint ahogy én esti térzene volt a szemem szikrázott a mellem meg na nekik az sincs semmi szenvedély a jó Isten segítse meg őket én többet tudtam a férfiakról és az életről mikor 15 éves voltam mint ezek 50 éves korukra összesen tudni fognak halvány gőzük nincs hogy kell egy dalt úgy elénekelni Gardner azt mondta nincs férfi aki rá tudna nézni a számra és a fogaimra mikor úgy mosolygok anélkül hogy ne arra gondolna eleinte féltem hogy nem szereti a kiejtésemet mert ő olyan igazán angol ez az egész amit apa rámhagyott no meg a bélyegek tény hogy a szemem és az alakom az anyámé mindig ezt mondta némelyik pimasz olyan beképzelt ő mennyire más volt döglött a számért szerezzenek először is egy férjet maguknak akire rá lehet nézni és aztán legyen egy olyan lányuk mint az enyém vagy lássuk hogy fel tudnak e izgatni egy ilyen pénzes nagymenőt mint Boylan aki azt szed föl magának akit akar és 4szer vagy 5ször csinálja szorosan összeölelkezve vagy vegyük csak a hangomat vígan primadonna lehettem volna ha nem megyek feleségül hozzá a szíív zsong mélyen lent az áll kicsit vissza ne túl sokat mert az kihozza a tokát Úrnőmmel a kerti zugban túl hosszú ráadásnak a vizesárkos kastélyról alkonyatkor és a boltíves termekről igen azt fogom énekelni hogy

Délről kél a szél tőle kaptam a kóruslépcsős előadás után azt a csipkét át fogom alakítani a fekete ruhámon hogy a mellem jobban látszódjon és igen most már bizony Isten megjavíttatom azt a nagy legyezőt hadd pukkadjanak meg az irigységtől a lukam mindig úgy bizsereg ha rágondolok úgy érzem hogy muszáj úgy érzem fel is vagyok fúvódva de jobb ha inkább óvatosan fel ne ébresszem és újra nekiálljon és összenyálazzon pont mikor megmostam minden porcikámat hátam hasam és az oldalam is csak volna egy kádam egy külön szobám legalább szeretném már ha egyedül aludna a saját ágyában és az a hideg lába folyton rámteszi csak annyi helyet adj hogy az ember finghasson egyet Istenem vagy csinálj már valamit így jobb igen egy kicsit vissza kell tartani kicsit oldalvást szépen piano szíííííí tessék az a vonat már egészen messze van pianisszimo veeee és még egy mzsonnng

ez rámfért akárhol is jársz ereszd ki a gázt ki tudja hogy az a disznókaraj amit a csésze teámmal ettem utána teljesen jó volt e ebben a hőségben egy csepp szagát nem éreztem mérget veszek hogy az a fura képű pasas a hentesnél nagy gazember remélem a lámpa nem füstöl mert eldugítja az orromat korommal még mindig jobb mint mikor égve hagyja a gázt egész éjjel egy pillanatnyi nyugtom nem volt az ágyban Gibraltárban még föl is keltem hogy megnézzem nem tudom mért idegesít ennyire pedig télen meg szeretem hangulatosabb Ó te jóságos Isten milyen rohadt hidegek voltak akkor is azon a télen alig lehettem tíz éves vagy nem igen akkor volt az a nagy babám azzal a sok muris ruhájával folyton öltöztettem meg vetkőztettem az a jeges szél meg süvített a hegyekből valami Nevada sierra nevada a tűz előtt álltam a rövid kis ingem fölemelve hogy jöjjön rám a meleg szerettem nagyon táncolni benne aztán zsupsz versenyfutás vissza az ágyba esküszöm az a pofa velünk szembe folyton ott volt és lesett a lámpát leoltotta nyáron én meg ugráltam körbe a szobában egy szál semmiben szerelmes voltam magamba a mosdónál levetkőztem és púderoztam krémeztem csak amikor az éjjeli műsorszám következett akkor csavartam le a lámpát és így már 2ten voltunk sötétben ma éjszaka már úgyis lőttek az alvásnak mindenesetre remélem nem keveredik bele abba a medikus társaságba mert még el találja hinni hogy ő is fiatal reggel 4 órakor keveredik haza ha nem később de azért volt benne annyi jómodor hogy ne ébresszen föl mi a fenét tudnak összedumálni egész éjjel és szórják a pénzt és egyre jobban és jobban berúgnak miért nem tudnak vizet inni és akkor elkezd parancsokat osztogatni hogy teát hozzunk neki meg tojást Findon féle tőkehalat és forró vajas pirítóst és már látom ahogy fölül mint egy kiskirály

és a kanala nyelével kotorássza a tojást ezt is hol tanulta vajon szeretem reggel hallgatni ahogy csetlik botlik felfelé a lépcsőn a csészék csörömpölnek a tálcán és játszik a macskával amilyen kéjjel az hozzá tud dörgölőzni az emberhez kíváncsi lennék bolhás e pont olyan mint a nők nyalász karmolász bár a karmukat utálom kíváncsi volnék látnak e valamit amit mi nem a kitágult szemükkel mikor ott ül a lépcső végén hosszan és mozdulatlanul ahogy én szoktam várni és ráadásul micsoda rabló az a remek friss lepényhal amit vettem azt hiszem veszek valami halat holnap illetve ma már péntek van igen az jó lesz egy kis vaníliapudinggal és feketeribizli dzsemmel úgy mint régen de nem azokat a 2 fontos dobozokat alma és szilva vegyesízt a London és Newcastlei Williams és Woodstól kétszer annyit ér az angolnát csak a szálkája miatt utálom tőkehal ez az veszek egy szép nagy szelet tőkehalat mindig 3nak veszek elfelejtem hogy mindegy torkig vagyok az örökös hússal Buckley féle bélszín hátszín marhaláb borjúláb felsál meg oldalas meg ürüdagadó meg birkapacal már a nevüktől is vagy egy piknik mondjuk mindenki adna bele egy 5öst és vagy fizesse ő az egészet és meghívunk neki egy másik nőt kit Mrs Fleminget és kikocsizunk furry glenbe vagy strawberry bedsbe és ott előbb végigvizsgálhatja a lovak lába körmét ahogy a leveleket szokta nem amikor Boylan is ott van igen hideg borjúsülttel sonkával vegyes szendvicsekkel ott lent a parton igen ott kis házak vannak erre a célra de úgy tűz a nap fogja mondani micsoda kibagzott meleg van és amúgy sincs munkaszüneti nap különben is utálom azokat a kirakati babákat jól kinyalták magukat Pünkösdhétfőre ráadásul szerencsétlen nap is nem csodálom hogy épp akkor csípte meg az a méh a tengerpart sokkal jobb de én soha az életben nem ülök vele még egyszer egy csónakba mikor Brayben azt mondta a ladikosnak hogy tud evezni ha valaki megkérdezné lovagolna e az akadályversenyTen az aranykupáért ő rámondaná igen aztán egyszerre viharosan kezdett hullámozni a tenger az az ócska vacak meg félredőlt a súly miatt teljesen az én oldalamra egyszer azt mondja hogy a jobboldali kormánykötelet húzzam aztán meg hogy a balt és a víz csak úgy dűlt a hajóba a feneke felől az evezője meg kicsúszott a villából az Isten irgalmának köszönhettük hogy bele nem fulladtunk ő persze tud úszni én nem igazán nincs semmi veszély őrizd meg a nyugalmadat abban a flanell nadrágjában a legszívesebben lehasogattam volna róla hogy lássa mindenki és olyan hogy is hívták abban a flagellációt kapott volna tőlem igen hogy kék zöld lett volna az kellett volna neki ha az a hosszú orrú pofa nem tudom ki az nincs ott avval a másik gyönyörűséggel Burke a City

Arms hotelből az is ott ólálkodott szokása szerint ahol semmi keresnivalója neki meg ahol van egy kis perpatvar különb arcot tudnék okádni szívből utáltuk egymást ez az 1 vigaszom megvan kíváncsi vagyok milyen az a könyv amit hozott A bűn méze egy nagyvilági úrtól egy másik Mr de Kock biztos azért adták neki ezt a becenevet mert a kokaskájával egyik nőtől a másikig szaladgált még az új fehér cipőmet se tudtam kicserélni a sós víz tönkretette és a kalap ami rajtam volt az a tollas a szél szétcibálta bosszantó és felháborító persze a tengerszag izgatott fel a szardíniák meg keszegek a Katalán öbölben körös körül a szikla mögött olyan szépek voltak az egész csupa színezüst a halászok kosarában az öreg Luigi azt mondták majdnem száz éves Genovából jött ide és az a vén égimeszelő a fülkarikákkal nem szeretem az olyan fickókat akiket meg kell mászni hogy hozzáférj gondolom ezek már reges rég mind meghaltak és elrohadtak egyébként nem bírom így egyedül ebben a nagy hodály lakásban éjjel bár azt hiszem bele kell törődnöm még egy csipet sót se hoztam a házba mikor abban a nagy zűrzavarban beköltöztünk zenei továbbképzőt akart csinálni az első emeleti nappaliból réztáblás ajtóval vagy hogy Bloom Családi Penzió ezzel is előállt fogná magát és tönkremenne ahogy az apja is lent Ennisben mit össze nem beszélt apának a terveiről meg nekem is de én átláttam rajta csodálatos helyekről mesélt ahová nászútra mehetnénk Velence holdfényben gondolákkal és a Comói tó amiről kivágott egy képet valami újságból mandolinok meg lampionok Ó de szép mondtam neki bármi ami megtetszett nekem meg akarta csinálni azonnal vagy még hamarabb ha a férjem akarsz lenni gyere batyum vállra venni a csokoládé nagy-rendet kellene a mellére tűzni a csodálatos ötleteiért aztán itthagy bennünket reggeltől estig az ember nem tudja miféle vén kéregető áll a küszöbön csak egy kis darab kenyérhéjat a hosszadalmas történetével lehet hogy egy csavargó és odadugja a lábát az ajtórésbe hogy ne tudjam becsukni mint azon a képen arról a megátalkodott bűnözőről így nevezték a Lloyds Weekly newsban 20 évig ült aztán kijön és meggyilkol egy öregasszonyt a pénzéért elképzelni is rossz milyen lehet szerencsétlen feleségének vagy az anyjának vagy akárkijének olyan képe volt hogy az ember a világ végére futna előle nem volt nyugtom míg az összes ajtókat be nem rigliztem meg az ablakokat hogy biztonságban legyek bár az még rosszabb mintha börtönbe vagy diliházba volna zárva az ember tulajdonképpen le kellene lőni őket mind vagy rendszeresen korbácsoltatni egy ilyen förtelmes vadállat aki képes megtámadni egy öregasszonyt hogy meggyilkolja az ágyában én levágnám neki le én nem mintha őneki sok

hasznát vennénk de mégis több a semminél akkor éjjel amikor halálos biztos voltam benne hogy betörők vannak a konyhában és lement ingben egy szál gyertyával meg egy piszkavassal mintha csak egy egeret keresne mészfehéren eszeveszetten félt és akkora lármát csapott amekkorát csak tudott hogy a betörő elszökhessen tőlünk ugyan nincs sok lopnivaló de azért Isten tudja az érzés mégis pláne most hogy Milly sincs idehaza ez is micsoda ötlet leküldeni oda azt a lányt fényképezni tanulni a nagypapja miatt nemhogy beíratta volna a Skerry féle leány-főiskolára ahol tanulásra fognák nem úgy mint engem ha már egyszer szín 5ös volt az iskolában csak miattam meg Boylan miatt rendezte így ebben biztos vagyok ahogy ez tervezkedni fondorkodni tud az utóbbi időben már mozdulni sem lehetett Millytől a lakásban mindig be kellett rigliznem az ajtót a frászt hozta rám mikor kopogás nélkül bejött már az ajtóhoz nyomtam a széket ha ott alul mostam magamat a mosdókesztyűvel az embernek az idegeire megy aztán egész nap adja a királykisasszonyt vitrinbe kéne tenni hogy párosával bámulják az emberek ha tudná hogy Milly törte le annak a bóvli kis nippnek a kezét az ő szokásos durvaságával és hebehurgyaságával mielőtt elment azzal a kis olasz fiúval javítattam meg úgyhogy egyáltalán nem látszik a ragasztás helye 2 shillingért még a krumplit se hajlandó megmosni persze igaza van bolond lesz tönkretenni a kezét feltűnt hogy az utóbbi időben Poldi mindig hozzá beszél az asztalnál neki magyarázza mi van az újságban ő meg persze úgy tesz mintha értené na igen ravasznak ravasz az apjától örökölte rólam egy szóval sem mondhatja hogy megjátszom magam ahhoz én túl őszinte vagyok fölsegíti a kabátját de ha valami baja van azt nekem mondja el nem az apjának ha azt hiszi rólam hogy nekem már annyi és félre lehet engem tenni nahát nem de nem ám nem úgy van az na majd figyeld csak meg figyeld csak meg drágám most nagyban flörtöl Tom Devans két fiával engem utánoz füttyögnek egymásnak azokkal a vadóc Murray lányokkal akik folyton hívogatják el tetszik engedni Millyt tessékszíves nagyon kapós lett kiszedik belőle amit csak tudnak Harry Devans biciklijén szaladgál éjszaka a Nelson Streeten jobb is hogy elküldte kezdett már nem férni a bőrébe folyton a korcsolyapályára akarnak menni és az orrukon keresztül fújják a cigarettafüstöt éreztem a ruháján mikor elharaptam a cérnát hogy a gombot varrtam föl a kabátja fenekére előttem ugyan nem sokat titkolhat annyit mondhatok nem kellett volna felvarrnom mikor rajta volt az válást jelent és az utolsó szilvapuding is 2 félbe tört ugye hogy bejön akármit is mondanak az nincs az ínyemre hogy úgy föl van vágva a nyelve a blúzodon nagy a

belátás azt mondja bagoly mondja verébnek hogy nagyfenék és szólnom kellett neki hogy ne rakja föl a lábát az ablakpárkányra mert minden ember látja az utcáról mindenki úgy megnézi mint engem mikor annyi idős voltam mint ő persze nincs az az ócska rongy ami ne állna jól neki aztán meg felcsap nebántsvirágnak ezt is persze a maga útján módján mikor a Nincs más utat játszották a Theatre Royalban rakd máshová a lábad utálom ha hozzám érnek azt hitte belehal ha összegyűröm a rakott szoknyáját ez a sok fogdosódzás ami tolakodás közben van a színházakban a sötétben mindig oda akarnak nyomakodni az a fickó a zsöllyében a Gaietyben a Beerbohm Tree féle Trilbym én még egyszer be nem teszem oda a lábamat hogy így összezúzzanak semmiféle Trilbyért vagy kripliért minden kétpercben hozzámér ott és közben elnéz gondolom hülye is volt egy kicsit később láttam ahogy két elegáns hölgyhöz akart odaférkőzni a Switzer kirakata előtt ugyanaz a kis móka rögtön megismertem az arcát meg minden de ő nem emlékezett rám igen és Broadstonenál mikor elutazott még azt sem akarta hogy megcsókoljam remélem talál még valakit aki úgy kiszolgálja elöl hátul ahogy én mikor mumpsszal feküdt dagadt mirigyekkel és hol van ez és hol van az persze hogy igazában még semmit nem képes mélyen átérezni én se élveztem el igazán mielőtt mennyi is 22 nem voltam vagy valahogy úgy mindig rossz helyre ment csak a kamaszlány hülyéskedések meg a vihogás azon hogy Conny Connolly fehér tintával írt neki fekete papíron pecsétviasszal lepecsételve mégis tapsolt mikor legördült a függöny mert olyan jóképű volt attól fogva Martin Harvey volt műsoron reggelinél ebédnél és vacsoránál és belegondoltam nyilván ez az igazi szerelem ha egy férfi föláldozza az egész életét a nőért csak úgy semmiért gondolom akad ma is még ilyen bár nehéz elhinni hacsak nem velem történik meg a legnagyobb részüknek olyan a természete hogy abba egy fikarcnyi szerelem sem jutott ki talál manapság két embert hogy egymásba olvadva egyek ugyanazt érzik amit te kicsit hibbantak általában az ő apja sem lehetett egészen normális hogy fogja és megmérgezi magát a felesége miatt bár szegény öregúr gondolom szörnyen magányos lehetett teljesen bele van habarodva a dolgaimba pedig csak egy pár régi rongy 15 éves és fel akarja tűzni a haját és a púderem is csak tönkreteszi vele a bőrét erre még ráér egész életében persze nem fér a bőrébe mivel tudja hogy milyen csinos azzal a piros ajkával kár hogy ez se marad meg örökké én is az voltam nem érdemes eltékozolni amije van úgy feleselt mint egy halaskofa mikor megkértem hogy hozzon 3 kiló krumplit pont aznap mikor találkoztunk Mrs Joe Gallaherrel az

ügetőversenyen és úgy tett mintha nem látna bennünket a kocsijából Frieryvel az ügyvéddel nem voltunk elég előkelőek neki aztán lekentem neki 2 egyforma pofont tessék amiért így válaszoltál nekem ezt a másikat meg a pimaszságodért persze hogy annyira kihozott a sodromból a feleselésével különben is rossz volt a kedvem mert miért is csalán volt a teámban vagy mert előző éjjel nem aludtam talán sajtot ettem vagy mi és ha nem mondtam neki ezerszer ne hagyja úgy egymáson keresztbe a késeket na persze mert nincs senki aki parancsoljon neki meg is mondta nahát ha ő nem szedi ráncba majd megteszem én ez volt az utolsó hogy játszotta nekem a bőgőmasinát én is pont ilyen voltam senki nem mert parancsolgatni nekem persze hogy az ő hibája ha itt tart bennünket mint 2 rabnőt ahelyett hogy már régen szerzett volna egy asszonyt talán már soha az életben nem lesz még egyszer egy tisztességes cselédem az előtt persze nem lehetne titkolni a látogatásait és be kellene avatnom különben megbosszulná hát nem átok egy ilyen cseléd a vén Mrs Fleming az embernek állandóan a sarkában kell lenni minden dolgot külön kell a kezébe adni beleprüszköl belefingik minden lábasba persze már öreg nem tudja visszatartani még jó hogy megtaláltam azt a büdös konyharuhát ami a tálaló mögött rohadt tudtam hogy ott kell lenni valaminek és kinyitottam az alagsori ablakot hogy kimenjen a szag idehurcolja a barátait hogy etesse itassa őket mint akkor éjjel mikor egy kutyával sétált haza no hát köszönöm szépen akár veszett is lehetett volna pláne Simon Dedalus fiát az apja micsoda egy kritizáló alak szemüveg a homlokán krikettmeccsen cilinderben a zokniján meg egy óriási luk tátong egyik dolog röhögi a másikat és a fia aki többször is pénzjutalommal tette le az ördög tudja milyen vizsgáit a gimnáziumban képzelem hogy mászott át a kerítésen mi van ha valamelyik ismerősünk meglátta kíváncsi vagyok nem tépett e egy nagy lyukat a puccos temetési nadrágján mintha nem lenne épp elég az amit a természet adott lehurcibálja abba a vén piszkos konyhába hát normális az ilyen kérdem én kár hogy nem volt épp nagymosás az az ócska bugyogom ott lóghatott volna a kötélen közszemlére téve mit érdekli azzal a vasalófolttal a hülye vén banya égette rá ő meg azt gondolhatta volna valami más és még a zsírt se olvasztotta ki hiába mondtam most meg csapot papot otthagy a lebénult férje miatt aki éppen rosszabbul van ezeknél mindig van valami baj betegség vagy meg kell operálni őket vagy ha nem ez akkor az ivás és a férje veri megint mehetek felhajtani valakit ahányszor kinyitom reggel a szememet mindig van valami új édes Istenem édes Istenem ha majd kiterítve fekszem végre a síromban meghalva akkor talán lesz egy kis

nyugalmam egy percre föl kell kelnem ha tudok még ez hiányzott igen Ó Jézusom épp most kellett megjönnie igen hát hogyne gyötörne meg ahogy ez engem fúrt túrt szúrt egészen fönn járt bennem mi a frászt csináljak péntek szombat vasárnap ne dögöljön bele az ember ebbe hacsak nem szereti így is csinálni van olyan férfi aki igen Isten tudja mindig van velünk valami baj 5 napon át minden 3adík vagy 4edik héten havi nagypiac hát nem undorító akkor este is épp megjött mikor egyszer az életben páholyba kaptunk jegyet amit Michael Gunn adott neki hogy megnézzük Mrs Kendalt és férjét a Gaietyben valami biztosítást intézett neki a Drimmiesnél majd szétvetett az ideg de erősen tartottam magam egy elegáns úr a látcsövével már régen fixírozott ő meg a másik oldalamon ült és Spinozáról magyarázott és a lelkéről ami meghalt már mit tudom én lehet hogy több millió éve én meg mosolyt erőltettem magamra és ültem a mocsárban előrehajolva mint akit rendkívül érdekel a dolog kénytelen voltam végigülni az egészet az utolsó szóig nem fogom elfelejteni egyhamar azt a Scarli feleségét azt beszélték merész darab a házasságtörésről az a hülye ott a karzaton kifütyülte a nőt bekiabálta hogy házasságtörő asszony gondolom aztán kiment és a szomszéd utcán felszedett egy nőt aztán bevitte az összes mellékutcába hogy elégtételt kapjon bezzeg ha neki is megjött volna ami nekem akkor aztán óbégathatott volna esküszöm egy macskának is jobb ilyenkor mint nekünk talán túl sok vér van bennünk vagy micsoda Ó te magasságos úgy ömlik belőlem mint a tenger de legalább nem ejtett teherbe amilyen nagy ló nem szeretném összemaszatolni a tiszta lepedőket amiket most raktam fel friss fehérneműt húztam nyilván amiatt van az egész a francba a francba és mindig foltokat akarnak látni az ágyon hogy tudják hogy szűz voltál nekik más nem is érdekli őket amilyen hülyék lehetne az ember özvegy vagy 40szer elvált asszony és elég egy vörös tintapacni vagy szederlé nem az a nagyon lila Ó Jamesy szabadíts meg ettől pfuj méghogy bűn méze ki találta ki ezt az egészet az asszonyoknak varrás és főzés és gyerekek mellé ez az ócska ágy is úgy nyikorog mint a nyavalya gondolom a park túlsó végében is hallottak minket míg eszembe nem jutott hogy tegyük a földre a paplant és a vánkost a fenekem alá nem is tudom nem jobb e ha nappal azt hiszem igen óvatosan azt hiszem le fogom vágni magamról ott ezt a sok szőrt az ember csak izzad tőle teljesen úgy néznék ki mint egy kislány kitörné a frász legközelebb mikor fölhúzza a szoknyámat minden pénzt megérne látni azt az arcot utána hova tűnhetett el az az éjjeli csak óvatosan pokolian félek hogy összetörik alattam mint az a rozoga szobaklozet remélem nem voltam túl nehéz amikor

a térdére ültem nem véletlen ültettem eleve a fotelbe a másik szobában még csak a blúzomat és a szoknyámat vettem le teljes gőzzel működött ahol éppen nem kellett volna neki meg se fogdosott remélem a számnak jó illata volt azoktól a puszi pasztilláktól csak óvatosan Istenem emlékszem rá mikor egyszer majdnem olyan erővel tudtam süvítve kispriccelni mint egy férfi óvatosan Ó te jóságos Isten milyen hangos remélem buborékok vannak rajta az egy köteg pénzt jelent hogy kapok valakitől reggel be kell illatosítani el ne felejtsem fogadok hogy ennél jobb 2 combot életében nem látott tessék milyen fehérek a legselymesebb része pont itt van a kettő között milyen bársonyos mint egy barack csak óvatosan Istenem nem bánnám ha férfi volnék és meglovagolhatnék egy jó nőt óvatosan Ó te jóságos Isten mekkora lármát csapok mint a jersey lilioma csak óvatosan óvatosan Ó hogy jön le a víz Lahornál

mit tudom én nincs e valami baj a beleimmel vagy nő bennem valami hogy minden héten megjön mikor volt utoljára Pünkösdhétfőn igen ennek még csak három hete el kellene mennem ahhoz az orvoshoz de megint olyan volna mint mielőtt hozzámentem és az a fehér dolog jött belőlem és Floey rávett hogy elmenjek ahhoz a kiszáradt vén csonthoz dr Collinshoz női betegségek a Pembroke roadon a kegyed vaginája így hívta egész biztos hogy ezzel szerezte azokat az aranykeretes tükröket és perzsaszőnyegeket odacsábítva a Stephens green gazdag nőit minden csipcsup dologgal rohannak fel hozzá a vaginájukkal meg a kokinkínájukkal meg persze tele vannak pénzzel úgyhogy miért is ne ilyen emberhez nem tudnék férjhez menni ha ő volna is az egyetlen férfi a világon egyébként a gyerekeikkel se stimmel valami körülszaglássza azokat a rohadt ringyókat és faggatózik hogy amit csinálok annak nincs e kellemetlen szaga mi a fenét akar ez tőlem azonkívül hogy pénzt micsoda kérdés az ilyen ha bemázolnám vele azt a ráncos vén pofáját szíves üdvöszletként akkor megtudná milyen és hogy könnyű e a székem micsodám a könnyű azt hittem arra kérdez amin ülök mert olyan furcsán fogalmazott egyébként az is egész ügyes találmány csak én úgy szeretem hogy egészen mélyen beleszorítom magamat a lukba amikor már kész vagyok ameddig csak lehet és akkor húzom meg a láncot hogy érezzem alul a finom hideg zuhanyt mintha tűk bizsergetnének de azért van valami a dologban mindig tudtam Millyéből gyerekkorában hogy van e gilisztája mindenesetre jól meg kellett fizetni mennyivel tartozom doktor úr egy guinea lesz kérem és közben kérdezgeti hogy gyakran van e misszióm honnan szedik ezek a vén trógerek ezeket a szavakat van e misszióm közben

oldalt rámsandít a rövidlátó szemével annyira bezzeg nem bíznék benne hogy vele adassak kloroformot vagy Isten tudja mit magamnak de azért tetszett mikor leült hogy felírjon valamit és szigorúan ráncolta a homlokát az orra olyan intelligensen állt gebednél meg te hazug némber Ó mindegy ki csak idióta ne legyen annyi esze azért volt persze hogy kiszúrja az egész amiatt volt mert folyton őrá gondoltam azokra a vad őrült leveleire egyetlen drága Kincsem minden ami csak a csodálatos Testeddel kapcsolatos a minden aláhúzva minden ami belőle jön számomra minden ami szép öröm valami ostoba könyvből másolta ki ezt a zagyvaságot amivel sikerült elérnie hogy néha naponta 4szer vagy 5ször csináltam magamnak és én meg azt mondtam neki hogy nem szoktam ez biztos kérdezte Ó igen egészen biztos soha úgy mondtam hogy attól elhallgatott tudtam hogy ezután mi jön közönséges gyengeség volt hogy föl tudott izgatni már nem is tudom hogy akkor este mikor először találkoztunk én a Rehoboth terraceon laktam csak néztük egymást legalább 10 percig mintha már találkoztunk volna biztos mert zsidónak nézek ki anyám után olyan szórakoztató volt hogy miket össze nem hordott azzal a mézesmázas mosolyával és az egész Doyle család azt beszélte hogy idő kérdése és még képviselőjelölt is lesz belőle Ó hát nem eszeveszett hülye voltam hogy elhittem neki amit az ír önkormányzatról meg a földligáról handabandázott elküldte nekem azt a hosszú zavaros dalt a Hugenottákból énekeljem franciául mert úgy sokkal előkelőbb O beau pays de la Touraine amit aztán életemben el nem énekeltem meg összevissza habírkált nekem vallásról és vallásüldözésről semmit sem hagy csak úgy természetesen élvezni és nem részesíteném e abban a kegyben ez mindjárt az lső alkalommal volt a Brighton squaren és berontott a hálószobámba valami dumával hogy leöntötte tintával a kezét és lemossa az Albion kénes tejszappannal amit használtam de a celofán még rajta volt Ó betegre nevettem magam rajta aznap jobb lesz ha nem tartok egész éjszakás ülést ebben a tárgyban mért nem csinálnak természetes méretű éjjeliket úgy hogy egy nő rendesen tudjon ülni rajta ő mindig letérdel mérget veszek hogy nincs az egész világon még egy ember akinek ilyen szokásai vannak elég megnézni ahogy alszik a fejével lábtól hogy lehet így kemény párna nélkül még szerencse hogy nem szokott rugdalózni különben kirúgná az összes fogamat lélegzés közben a kezét az orrán tartja mint az az indiai isten egy latyakos vasárnap elvitt a múzeumba megmutatni a Kildare Streeten kötényben van egészen sárga fél oldalán fekszik a kezére borulva a tíz lábujja meg kinn van azt mondta nagyobb vallás mint a zsidóké és a Mi

Urunké együttvéve mindenütt Ázsiában őt utánozza mert neki mindig mindenkit utánoznia kell biztos az is fejtől lábtól aludt a nagy tégla talpával a felesége szájában a fene ezt a büdösséget mindegy hol a fenében vannak a havikötők ja igen tudom már remélem az az ócska szekrény nem fog nyikorogni puff tudtam hogy nyikorog mélyen alszik jól szórakozott valahol de legalább rendes szolgáltatást kapott a pénzéért mert neki persze fizetni kell érte valami nőtől Ó micsoda egy lehetetlen vacak ez remélem a másvilágon valami jobbat találnak ki mint hogy kötözgessük magunkat Istenem segíts ma éjjelre ez is megteszi na meg ez a vén egyenetlen csörgőrugós ágy mindig az öreg Cohent juttatja eszembe képzelem mennyit vakaródzhatott benne és ő meg azt hiszi hogy apa Lord Napiertól vette akire úgy felnéztem mikor kislány voltam mert azt mondtam neki csak óvatosan piano Ó de szeretem az ágyamat Uram Isten ugyanott tartunk ahol 16 évvel ezelőtt hányszor hurcolkodtunk onnan ide innen oda Raymond terrace Ontario terrace Lombard street Holles street ő meg mindig csak fütyüli a hugenottáit vagy a békaindulót amikor megint tovább kell állnunk és úgy tesz mintha segítene a szállítóknak azzal a négy szál bútorunkkal és aztán a City Arms hotel mindig csak rosszabb és rosszabb mint Daly uram mondja az a bájos hely ott a lépcsőfordulónál valaki mindig imádkozik bent aztán otthagyják maguk után az egész bűzüket az ember pontosan tudja ki volt bent utoljára ahányszor kezd egy kicsit jobban menni mindig történik valami vagy ő tenyerel bele a közepébe a Thoms és a Helys és Mr Cuffe és a Drimmies a végén szépen bekasztlizzák azok miatt a vacak sorsjegyei miatt amiből állítólag a szerencsénket várhattuk volna vagy rájön és elkezd szemtelenkedni egyszer majd azzal jön haza hogy kirúgták a Freemantől is mint mindenhonnan a Sín Fájnok miatt meg a szabadkőművesség miatt aztán meglátjuk hogy az a kis ember akit mutatott nekem ahogy tocsogott az esőben egy szál egyedül a Coadys lane táján majd kihúzza e a pácból ha már olyan tehetséges és nyíltszívű ír hazafi bizonyára az ha az ember a nadrágja nyíltságából indul ki ahogy egyszer láttam várjunk csak ez a Szent György harangja 3 negyed aztán az óra 1 várjunk csak 2 óra igazán szép dolog ilyenkor hazajönni átmászik a rácson le az alagsorba és ha valaki meglátja majd leszoktatom erről a kedves sportjáról holnap mindjárt megnézem az ingét vagy megnézem hogy még mindig a tárcájában van e az a franc koton gondolom azt hiszi hogy nem tudok róla álnok férfiak a 20 zsebük sem elég minden hazugságuknak akkor mi mért mesélnénk el mindent még ha szent igaz akkor se hiszik aztán összekunkorodik az ágyban mint azok a

csecsemők az Arisztokrata Mesterművében abban a könyvben amit hozott nekem múltkor mintha nem volna épp elég ezekből a való életben az ilyen öreg Arisztokraták vagy hogy a fenébe hívják nélkül is hogy csak még jobban megundorodj azoktól a rohadt képektől a kétfejű láb nélküli gyerekekkel mindig ilyen ocsmányságokon jár az eszük nincs is más abban az üres fejükben lassú méreggel kellene végezni velük minden másodikkal aztán megkaphatná a teáját meg a pirítóst mindkét felén megvajazva meg a friss tojást gondolom már másra sem vagyok jó mikor nem engedtem hogy kinyaljon egy éjjel a Holles Streeten férfi férfi mind zsarnok és mind egyet akar képes volt fél éjszakán át meztelenül feküdni a padlón ahogy a zsidók szokták ha meghal valaki a családban és nem akart reggelizni egy árva szót se szólt azt szerette volna ha még én dédelgetem nahát gondoltam egyszer is elég volt ezt kiállni úgyhogy hagytam neki pedig teljesen rosszul csinálja mindig csak arra gondol hogy ő élvezzen a nyelve nagyon lapos vagy én nem is tudom mit nem csinál jól mindesetre nekem nem az majd akkor csináltatom vele megint ha rosszul viseli magát és bezárom lent a szenespincébe aludjon ott a svábbogarakkal kíváncsi vagyok nem Josie volt e az mindig is odavolt a levetett holmimért ő meg akkora született hazudozó de ahhoz sose lenne bátorsága hogy egy férjes asszonnyal ezért akarja hogy én és Boylan ami viszont az ő Denisét illeti ahogy becézi azt a szerencsétlen madárijesztőt azt nemigen lehet férjnek nevezni igen biztos valami kis kurvával szűrte össze a levet még akkor is mikor vele voltam meg Millyvel a College versenyen amikor az a Hornblower a bébisapkával a tökfeje tetején beengedett minket a hátsó kapun folyton azt a két nőt fixírozta azzal a bírkaszemével akik ott fel alá riszáltak próbáltam erősen ránézni persze hiába így folyik ki a kezéből a pénz Mr Paddy Dignamnek is ez lett a vége igen mind talpig gyászban parádéztak a dísztemetésen az újságban amit Boylan hozott magával ha ezek életükben láttak volna egy igazi katonai temetést az aztán valami lefelé fordított puskák halk dobpergés a szegény ló ott poroszkál a végén feketében L Boom és Tom Kernan az a köpcös kis szeszkazán aki leharapta a nyelvét mikor elcsúszott a férfi vécében részegen valami kocsmában vagy hol és Martin Cunningham meg a két Dedalus meg Fanny MCoy férje fehér káposztafej csont és bőr szegény teremtés hozzá még bandzsa is és ez akarja az én számaimat énekelni na ahhoz újra kellene születnie az ósdi kivágott zöld ruhája csak így tudja felhívni magára a figyelmet mint halottnak a beöntés most már tisztán látok mindent és ezt nevezik ők barátságnak megölik aztán eltemetik egymást közben otthon a

feleségük meg a családjuk pláne az ilyen Jack Power aki azt a pincérlányt tartja ki hát persze mert a felesége mindig beteg vagy kezd megbetegedni vagy éppen lábadozóban jóképű férfi még mindig csak a halántékán őszül szép kis társaság nahát az én férjemet nem fogják többé megkaparintani ha rajtam múlik nem fognak bohócot csinálni belőle a háta mögött nagyon is jól tudom mikor kezdi el a hülyeségeit magyarázni mert annyi esze azért van hogy ne csúsztassa le minden megkeresett pennyjét a torkukon és törődik a feleségével meg a családjával semmirekellők szegény Paddy Dignam azért sajnálom valahogy mégis mihez fog kezdeni a felesége és az 5 gyereke hacsak nem volt biztosítva vicces kis mókus ahogy meghúzta magát mindig valami kocsma sarkában és az asszony vagy a fia várták Ó Bili Bailey gyere haza végre az özvegyi fátyol nem sokat fog javítani a külsején bár néha rém jól áll ha valaki különben csinos amit persze a férfiak ott volt vagy nem de igen ott volt a Glencree féle vacsorán és Ben Dollard a hordómélyi horgánum aznap este mikor kölcsönkérte azt a frakkot a Holles Streeten feszes volt őrülten úgy préselték bele abból énekelt kifelé vigyorogva azzal a kövér babaarcával mint egy kiporolt gyerekpopsi hát nem bámulatos bumburnyák volt ott a színpadon elképesztő látványosság lehetett 5 shillinget fizettek egy fenntartott helyért hogy láthassák a frakkbaszorult frátert és Simon Dedalus is mindig félrészegen állított be és a második versszakkal kezdte régi szerelmem újra visszatér ez volt az egyik száma olyan szépen énekelte hogy a leány a galagonya közt és mindig kapható volt egy kis flörtölésre akkor is mikor a Maritanát énekeltem vele Freddy Mayer kamaraoperájában isteni volt a hangja drága Phoebe ím vége már szívszerelmem Isten veled szívszerelmemet énekelt mindig nem úgy mint Bartell DArcy aki szívsz szerelmem Isten velednek énekelte persze született adottság volt a hangja és nem volt benne semmi mesterkélt mint a langyos vízesés úgy öntött el Ó Maritana vad erdők csillagvirága ragyogóan énekeltünk bár egy kicsit túl magas volt az én hangfekvésemhez még transzponálva is akkoriban May Goulding volt a felesége de aztán mondott vagy csinált valami hülyeséget amitől tönkrement az egész most özvegyember kíváncsi volnék milyen a fia azt mondja író és egyetemi tanár lesz olasz nyelvből és én órákat fogok venni tőle mi a fenét akarhat azzal hogy a fényképemet mutogatja neki nem is jó kép rólam jobb lett volna valami drapériában lefényképeztetnem magamat az sohase megy ki a divatból mégis egész fiatalnak nézek ki rajta csodálom hogy nem adta oda ajándékba és mindjárt engem is és mért is ne láttam őket kocsiban a

Kingsbridge statíon felé az apjával meg az anyjával én gyászban voltam ennek 11 éve igen mostanában lenne 11 éves bár őszintén szólva sejtelmem sincs mi értelme van olyasmit gyászolni ami jóformán még semmise volt az első sírásából tudtam és hallottam a kuvikot is ő persze ragaszkodott hozzá a macskáért is gyászba vágná magát ha elgondolom hogy most már felnőtt férfi ártatlan kis fiúcska volt akkor az ennivaló kis lord Fauntleroy öltönyében és a göndör haja mint egy királyfi a színpadon mikor Mat Dillonnál láttam én is tetszettem neki emlékszem a gyerekeknek mindig várjunk csak Istenem igen várjunk csak igen hogy is ő volt a kártyában ma reggel mikor kiraktam egyesülés egy fiatal idegennel se nem szőke se nem barna akivel már találkoztál azt hittem ez őt jelenti de hát ő már nem mai csirke és nem is idegen ráadásul az én arcom sem arra nézett melyik volt a 7ik lap utána a pikk 10es szárazföldi utazás aztán hogy levél érkezik és botrányok is a 3 királynő meg a káró 8as társasági emelkedés igen várjunk sorba kijött mind és két vörös 8as az új ruhát jelent nézzenek oda és nem álmodtam valamit de igen valami versek voltak benne remélem nincs hosszú zsíros haja ami belelóg a szemébe vagy égnek áll mint a rézbőrű indiánoknak mi a jóégnek ez a maskara csak kíröhögtetík magukat és a verseiket én mindig szerettem a verseket mikor kislány voltam először azt képzeltem hogy ő is olyan költő mint lord Byron de neki az egész természetében nincs abból egy szemernyi sem azt hittem ő egészen más kíváncsi vagyok nem túl fiatal e még 88 várjunk csak én 88ban mentem férjhez Milly tegnap lett 15 az 89 hány éves volt akkor Dillonnál 5 vagy 6 az 88 körül volt akkor gondolom hogy 20 sőt több is egyáltalán nem vagyok öreg hozzá ha ő most 23 vagy 24 remélem nem az a nagyképű egyetemi hallgató fajta nem különben nem ült volna le vele az öreg konyhában Epps kakaót szopogatni és beszélgetni ő meg persze úgy tett mintha értené biztos azt mondta hogy a Trínity Collegeba járt fiatal még professzornak remélem nem az a fajta professzor mint Goodwin volt a John Jameson avatott professzora mind valami nőről írnak a verseikben nahát olyan nőt mint én nem fog minden bokorban találni ahol a szerelem susog és sóhajt a pendülő gitár ahol a költészet betölti a levegőt a tenger kékje és a hold oly gyönyörűen ragyog visszafelé az éjszakai hajón Tarifából a világítótorony Európa pointnál a gitár ahogy az a fickó játszott rajta olyan kifejező volt visszajutok még valaha is csupa új arc csillogó szemek az ablakrács mögött majd eléneklem neki az én szemeim szólnak hozzá ha tényleg költő két sötéten égő szem mint a szerelem két csillaga Ó hát nem gyönyörű szavak a

szerelem ifjú csillaga te jóságos Isten micsoda változás volna az életemben ha egy intelligens emberrel beszélhetnék magamról nem örökké őt hallgatni hogy a Billy Prescott hirdetése meg a Kulch hirdetése meg az öreg ördög hirdetése és ha valami rosszul sül el nekik az üzletben úgyis mi isszuk meg a levét biztos hogy nagyon kifinomult fiatalember szeretnék találkozni egy ilyen férfival Istenem aki egy kicsit elüt az átlagtól és amellett fiatal azok a szép szál fiatalemberek akiket a szikla oldalából néztem a Margatei parton a fürdőhelyen felállni meztelenül a napon mint egy Isten vagy valami és alámerülni a tengerbe velük mért nem ilyen minden férfi hogy valami vigaszuk lenne az asszonyoknak mint az az édes kis szobor amit vett reggeltől estig tudnám nézni a göndör haja és a válla az ujját fölemeli hogy hallgassunk tessék itt van az igazi szépség és költészet hányszor szerettem volna végigcsókolni az egész testét azt a drága fiatal kis fütyijét is maga a tisztaság szívesen a számba venném ha nem látna senki mintha kérné hogy szopjam olyan ártatlan olyan fehér ahogy ott áll a kisfiús arcával ½ perc alatt meg is csinálnám még ha egy kicsi le is menne az is csak olyan mint a sűrű fehér leves vagy a harmat nem árthat amellett ő olyan tiszta volna összehasonlítva azokkal a disznó férfiakkal gondolom 1 év is eltelik míg egyszer eszükbe jut hogy megmossák legalábbis a legtöbbnek csak éppen ettől bajsza nő a nőknek az biztos hogy óriási volna ha fel tudnék csípni egy csinos fiatal költőt az én koromban kivetem a kártyán az 1ső dolog amit reggel azonnal megcsinálok kijön e a kívánságlap vagy úgy próbálom hogy egyenesen a dámához keresek párt és majd meglátjuk hogy kijön e olvasni fogok és megtanulok mindent amit csak találok és könyv nélkül is egy keveset csak tudnám kit szeret legjobban akkor nem fog butának nézni ha azt hiszi hogy minden nő egyforma én meg megtanítom a másik felére a dolognak úgy felizgatom minden idegét hogy kis híján elájuljon alattam és akkor rólam fog írni szerelméről és úrnőjéről a nagy nyilvánosság előtt 2 fotográfiával az összes újságokban mikor híres lesz Ó de akkor vele meg mihez fogok kezdeni

nem ez azért sok amit megenged magának nincs modora nincs semmi finomság nincs egyáltalán semmi a természetében csak úgy durván rápaskol az ember fenekére mert nem Hughnak hívtam olyan tuskó hogy nem tud megkülönböztetni egy verset egy marharépától ez az eredmény ha az ember elkapatja őket az orrom előtt veszi le a cipőjét meg a nadrágját a széken pofátlanul meg se kérdi szabad e aztán ordenáré módon kiáll abban a félhosszú ingszerűségben amit hordanak hogy áhítattal bámuljam mint egy

pap vagy mészáros vagy azok a vén szemforgatók Július Caesar idejében persze a maga szempontjából igaza van hogy jól elszórakozik az biztos hogy ennyi erővel egy mi a fenével egy oroszlánnal is ágyba lehetne bújni Istenem biztos hogy az valami jobbal is elő tudna állni egy öreg Oroszlán Ó mindegy gondolom azért mert olyan gömbölyűek voltak és izgatók a rövid alsószoknyámban nem tudott ellenállni néha még engem is fölizgatnak jó a férfiaknak hogy annyi élvezetet kapnak egy nő testéből olyan gömbölyűek és fehérek vagyunk nekik hányszor szerettem volna én is férfi lenni csak úgy a változatosság kedvéért hogy kipróbáljam a micsodájukkal ahogy földuzzad ránk olyan kemény és olyan lágy is ha hozzáér az ember nagybácsikám Johnny hosszúra nőtt neki azok az utcagyerekek mondták mikor a Marrowbone lane sarkánál mentem át nagynénikéin Mary nagyon szőrös néki mert sötét volt és tudták hogy egy lány jön arra egyáltalában nem pirultam el tőle semmi oka az embernek elpirulni ilyen a természet beledugja azt a hosszúját a Mary nagynénikém szőrös etceterájába és ebből leszel te dugj nyelet a partvisba ilyenek a férfiak kiszúrják és fölcsípik amire épp kedvük szottyan férjes asszonyi vígözvegyet vagy egy lányt kinek milyen az ízlése mint amilyenek azokban a házakban voltak az Irish street mögött nem de minket mindig leláncolnak hát engem ugyan nem fognak leláncolni mert ha én egyszer kinyitom a számat nem fogok megijedni a hülye férjek féltékenységétől mért ne őrizhetnénk meg a jó viszonyt ahelyett hogy veszekednénk a férje rájött mit csináltak együtt na mondd már ez a természet és ha már rájött akkor ugyan mit tehet vissza már nem csinálhatja coronado így is úgy is csinálhat akármit akkor rohan bele mint az őrült a másik végletbe a feleség miatt mint a Szépséges zsarnokokban persze a férfi rá se bagózik se a férjre se a feleségre csak egy nő kell neki és meg is kapja különben minek oltották volna belénk azt a sok vágyat kérdem én nem tehetek róla ha még mindig fiatal vagyok hát nem igaz még külön csoda hogy nem vagyok egy kiaszott vén boszorkány idő előtt ilyen hideg egy emberrel élni soha meg nem ölel legfeljebb néha álmában a túlsó végemen fogadok azt se tudja kivel van az olyan férfi aki egy nő fenekét csókolgatja na az csak kalaptartónak való az aztán mindent megcsókol ami csak természetellenes ahol nincs 1 atom érzés se bennünk teljesen egyforma ott mindenki 2 nagydarab szalonna na én ilyet sohase fogok csinálni egy férfinak pfuj a mocskos állatok már a puszta gondolatától is csókolom a lábait szenyorita ennek még van valami értelme hát nem megcsókolta az ajtónkat de igen micsoda tébolyult fráter az égvilágon senki se érti a hibbant

ötleteit persze én igen mégis egy nőt legalább 20szor kell megölelni naponta hogy mindig fiatalnak nézzen ki mindegy hogy kicsoda lényeg hogy szerelmes legyen vagy szeresse valaki ha nincs kéznél a fickó aki kellene bizony Isten arra gondoltam elmegyek csavarogni valahol a rakpartokra egy sötét este ahol senki se ismer és fölszedek magamnak egy tengerészt aki most jött meg valahonnan a tengerről és majd megvesz érte és nem érdekli kinek a kije vagyok csak csinálhassa egy kapualjban ahol éppen lehet vagy valami vad kinézetű cigányt voltak bőven Rathfarnhamban egész tábor a Bloomfield mosoda mellett próbálták elcsórni a holmijainkat hátha sikerül én csak a neve miatt küldtem oda néhányszor mintamosoda aztán küldték vissza közte az ócska rongyokat fél pár harisnyákat az a haramiaképű fickó a szép szemeivel aki vesszőt hántott rám ront a sötétben nekinyom a falnak egy szó nélkül vagy egy gyilkos bárki mindegy a legelőkelőbb urak is éppúgy csinálják a cilinderesek az a királyi tanácsos valahol itt lakik a környéken éppen jött ki a Hardwicke laneről aznap éjjel amikor halvacsorát adott nekünk azzal hogy nyert a bokszmeccsen persze miattam rendezte az egészet megismertem a kamáslijáról és a járásáról és mikor egy perccel később hátranéztem csak úgy egy asszony is jött ki utána valami piszkos prostitulált aztán hazamegy szépen a hitveséhez mint aki jól végezte dolgát bár a tengerészeknek biztos legalább a fele rohad a betegségektől az Isten szerelmére hordd már odébb azt a dögtestedet tessék hallgathatom tőle a szeleket sóhajaim repítik feléd aludhat nyugodtan és sóhajtozhat Don Poldo de la Flora a nagy Éceszgéber ha tudná mi jött ki rá a kártyában ma reggel volna miért sóhajtoznia fekete férfi dilemmában 2 7es között börtönben az Isten tudja miket csinál a tudtomon kívül én meg gürcölhetek odalent a konyhában megcsinálni őlordságának a reggelijét amíg ő fekszik bebugyolálva mint egy múmia na szépen vagyunk nem tudom látott e már valaki engem rohangálni szeretném én azt látni figyelmes vagy velük ők meg úgy kezelnek mint egy rongyot mit bánom én ki mit mond sokkal jobb lenne a világnak ha a nők kormányoznák a nők nem öldökölnék meg irtanák egymást mikor látni nőket tökrészegen hemperegni az utcán úgy mint őket vagy elkártyázni az utolsó fityingjüket és elveszteni a lóversenyen igen mert egy nő akármit csinál tudja hogy mikor hagyja abba arról nem is beszélve hogy a világon se volnának minélkülünk sejtelmük sincs mi az nőnek lenni és anyának honnan is tudhatnák és hol lennének ha nem lett volna anyjuk aki gondjukat viseli ami nekem sohase volt ő is biztos ezért csatangol az éjszakában ezért hagyja ott a könyveit ezért nem törődik a tanulással és nem

lakik otthon ahol folyton veszekednek gondolom hát borzasztó is hogy valakinek ilyen remek fia van mégse örül neki nekem nincs nem hát nem volt képes csinálni egyet nem az én hibám volt egyszerre mentünk el mikor figyeltem azt a két kutyát a kan hátulról benne volt úgy ment vele a nyílt utcán egészen elkeseredtem nem abban a kis gyapjúkabátkában kellett volna eltemetnem amit sírva kötöttem odaadhattam volna inkább egy szegény kis gyereknek de én tudtam hogy soha nem lesz másik az lső haláleset a családunkban igen az volt és sosem voltunk már többé úgy mint azelőtt Ó nem lovallom bele magamat többé ezekbe a sötét gondolatokba kíváncsi vagyok mért nem maradt itt éjszakára végig éreztem hogy valaki idegent hozott haza ahelyett hogy csavarogjon az utcákon ahol Isten tudja kivel akad össze zsebmetszőkkel meg éjszakai pillangókkal szegény édesanyja nem örülne ha élne talán egy életre tönkreteszi magát mégis milyen kellemes óra ez olyan csendes úgy szerettem ilyenkor hazasétálni a bálból az éjszakai levegő nekik vannak barátaik akikkel el tudnak beszélgetni nekünk nincsenek vagy olyasmit akar amit nem kap meg vagy olyan nővel akad össze aki csak azt várja hogy beledöfhesse a kést ezt gyűlölöm a nőkben nem csuda hogy úgy bánnak velünk ahogy rémületes egy kurvanépség vagyunk gondolom attól a sok gondtól vagyunk ilyen harapósak bár én nem vagyok ilyen egész nyugodtan alhatott volna ott a díványon a másik szobában gondolom félénk mint egy kisfiú mikor még olyan fiatal alig 20 szégyenkezett volna miattam a másik szobában hallhatta volna mikor az éjjelin ülök a fenébe is na és összedűl talán a világ Dedalus érdekes pont olyan mint azok a nevek Gibraltárban Delapaz Delagracia rém fura nevek voltak ott Vilaplana de Santa Maria atya aki a rózsafüzért adta Rosales y OReilly a Calle las Siete Revueltason és Pisimbo és Mrs Opisso a Governor Streeten Ó micsoda egy név én azonnal fognám és belefojtanám magam az első folyóba ha ilyen nevem lenne O egek és azok a sikátorok a Paradise ramp és Bedlam ramp és Rodgers ramp és Crutchetts ramp és az ördöglépcső hát igazán nem lehet csodálkozni hogy kicsit szeleburdi vagyok tudom kicsit az vagyok az Isten a tanúm egy fél nappal nem érzem öregebbnek magamat mint akkor kíváncsi vagyok rá áll e még a nyelven a spanyolra como esta usted muy bien gracias y usted tessék egyáltalán nem is felejtettem pedig azt hittem csak hát a nyelvtan a főnév valamely személy hely vagy tárgy neve milyen kár hogy sose próbáltam elolvasni azt a regényt amit az a házsártos Mrs Rubio adott kölcsön Valerától az a sok kérdőjel fejjel lefelé elől hátul mindig tudtam hogy végül majd elmegyünk én majd mondom neki spanyolul

és ő meg megmondja hogy van olaszul akkor majd látja hogy nem vagyok olyan műveletlen milyen kár hogy nem maradt itt biztos hogy a szegény fickó halálra volt fáradva és szeretett volna egy jót aludni ágyba vihettem volna a reggelijét egy falat pirítóssal de soha se szabad késsel csinálni mert az szerencsétlenséget hoz vagy ha pont jönne az asszony aki vizitormát árul meg még valami finomságot olajbogyó is van még egypár a konyhában lehet hogy szereti én rájuk se bírtam nézni Abrinesnél eljátszhatnám a criadát a szoba egész jól néz ki hogy így átrendeztem no lám valami mindig is azt súgta nekem hogy be kellene mutatkoznom nem ismerjük egymást az ősidők óta hát nem lenne muris ha a felesége lennék vagy úgy tennénk mintha Spanyolországban volnánk ő meg félálomban lila gőze sincs hol van dos huevos estrellados senor Uramisten micsoda hibbant dolgok jutnak az eszembe néha egész mulatságos volna ha velünk lakna elvégre semmi akadálya a fölső szoba üres és Milly ágya a hátsó szobában és attól nyugodtan írhatna meg tanulhatna a benti asztalnál amennyit ez firkál rajta és ha szeret reggel ágyban olvasni mint én ő meg megcsinálhatja a reggelit 2 embernek is ha 1nek meg tudja az egyszer biztos hogy nem szednék fel albérlőket az utcáról csak őmiatta amiért egy ekkora hodályt bérelt ki szeretnék hosszan elbeszélgetni egy intelligens tanult emberrel muszáj szereznem egy pár csinos piros papucsot amilyet azok a törökök fezben szoktak árulni vagy sárgát és egy félig átlátszó reggeli pongyolát azt aztán tényleg nagyon szeretnék vagy egy barackvirág színű fésülködőköpeny mint régen a Walpolenál az egész 8 shilling 6 penny vagy 18 shilling 6 penny adok neki még egy esélyt reggel korán fogok fölkelni úgyis rosszul vagyok már Cohen ócska ágyától esetleg körülnézhetnék a piacon megnézem milyen zöldségek vannak káposzta meg paradicsom meg répa meg az a sok isteni gyümölcs amit behoznak egyik gusztusosabb mint a másik és frissek ki tudja ki lenne az 1ső férfi akivel találkoznék már reggel azt kajtatják Dillon mama sokszor mondta de még éjjel is ennyit a misére járásáról de ennék most egy nagy zaftos körtét amelyik elolvad az ember szájában mint amikor kívánós voltam aztán bedobom neki a tojásait meg a bajuszbögréjében a teáját azt is azért adta neki hogy még nagyobb legyen a szája gondolom a jó kis tejszínem is ízlene neki tudom már mit fogok csinálni járkálok fel alá jókedvűen énekelgetek itt egy taktust ott egy motívumot mi fa pieta Masetto akkor elkezdek öltözködni mint aki megy is presto non son piu forte fölveszem a legjobb ingemet és bugyimat adok neki időt hogy végigbámuljon és fölálljon a farkincája és nem fogok titkot csinálni belőle

hogy ha ez az amit akart hogy a feleségét valaki megbassza igen méghozzá alaposan megbassza csak nem ő de úgy hogy a számon jöjjön ki a vége 5ször vagy 6szor zsinórban itt van a gecije nyoma a tiszta lepedőn nem is fogom strapálni magamat hogy kivasaljam belőle ez talán kielégítő bizonyíték ha nem hiszel nekem tapogasd meg a hasamat vagy talán ez is kevés akkor odaállítom az ágy mellé hogy fogja meg és tegye be nekem ő kedvem volna mindent a legapróbb részletig elmondani neki és itt csináltatnám vele előttem és meg is érdemelné csakis ő a hibás ha házasságtörő asszony vagyok mint ahogy az az izé mondta a karzaton Ó de hát ez legyen a legnagyobb baj amit ebben a siralom völgyében cselekedtünk az Isten a tudója nem nagy dolog hát nem ezt csinálja mindenki mindenütt csak éppen eltitkolják különben mért volnának a nők a világon és az Úr nem teremtett volna ilyeneknek hogy a férfiakat fölizgassuk aztán ha meg akarja csókolni a fenekemet lerántom hátul a bugyimat és belenyomom a képébe életnagyságban befúrhatja a nyelvét hét mérföld mélyen nesze adj egy csókot valagára és akkor kereken megmondom neki hogy szükségem van l£ra vagy mondjuk 30 shillingre megmondom neki hogy fehérneműre kell és ha ideadja hát jó nem fogok ugrálni nem akarok mindent kizsarolni belőle ahogy más nők szokták hányszor aláírhattam volna helyette egy szép kis csekket aláírhattam volna a nevét hogy legyen nálam egypár font amikor néhányszor elfelejtette elzárni különben sem költi el megengedem neki hogy hátulról rámélvezzen feltéve hogy nem maszatolja össze a legfinomabb bugyijaimat Ó azt hiszem ezen úgysem lehet segíteni majd játszom a közönyöst 1 vagy 2 kérdés és ahogy válaszol abból rögtön tudni fogom mert amikor rájön a dolog semmit nem bír magában tartani ismerem minden hajlamát jól összeszorítom a fenekemet és megeresztek neki néhány trágárságot nyald a szaromat seggszaglász vagy akármilyen őrültséget ami épp eszembe jut aztán előállók neki azzal hogy igen Ó várj csak fiacskám mostmár én jövök csupa jókedv és kedvesség leszek Ó de elfelejtettem hogy megjött ez a rohadt nyüves bajom pfuj az ember azt se tudja hogy röhögjön vagy sírjon nincsen rózsa tövis nélkül most nem vehetek új alsót de annál jobb nagyobb lesz a hatás nem fogja tudni hogy ő csinálta vagy sem neked ez is jó lesz nesze utána letörlöm magamról szimpla ügy a misszióját aztán kimegyek bámulhatja egyedül a plafont na most meg hova tűnt így fog leginkább kívánni nincs más út negyed mennyi micsoda lehetetlen óra gondolom most kelnek fel Kínában most fésülik ki a copfjukat nappalra mindjárt angelusra harangoznak az apácák náluk senki se jön be hogy

megzavarja az álmukat legfeljebb egyik másik zsolozsmára kódorgó pap vagy ébresztőóra a szomszédban kakasszókor csörömpöl míg szét nem esik nézzük hátha el tudok mégis aludni 1 2 3 4 5 miféle virágok ezek amiket kitaláltak mint a csillagok a Lombard Streeten sokkal szebb volt a tapéta az a kötény amit adott nekem egy kicsit hasonlított hozzá csakhogy csak kétszer viseltem jobb lesz ha jobban lecsavarom ezt a lámpát és még egyszer megpróbálom hogy korán felkelhessek elmegyek Lambehez ott a Findlater mellett hogy küldjenek fel virágot majd el lehet rendezni a lakásban hátha holnap vagyis ma is elhozza ide nem nem péntek az szerencsétlen nap de előbb úgy nagyjából mégis szeretnék kitakarítani mintha akkor gyűlne a por amikor alszom akkor zenélhetnénk és cigarettázhatnánk én kísérhetném de előbb le kell tejjel pucolni a billentyűket mit vegyek fel fehér rózsát viseljek e az jó lesz vagy azok a Lipton féle mesés kis teasütemények imádom az előkelő üzletek illatát 7 és ½ penny fontja vagy az a másik fajta az a cseresznyével töltött és rózsaszín a cukormáz rajta 11 penny 2 font persze valami szép virág az asztal közepén olcsóbbat is kapni várjunk csak hol is láttam nem is olyan régen imádom a virágokat a legszebb az volna ha az egész lakás úszna a virágokban és Isten az égben nincs szebb a természetnél a vad hegyek és a tenger és a hullámok ahogy kergetőznek és a gyönyörű szép mezők arany zabbal búzával és mindenféle ilyen dolgokkal és tarka tehenek szerte a fűben ez jót tesz a szívnek nézni a folyókat meg a tavakat meg a virágokat az ezer formájukat szagukat színüket ahogy frissen virítanak még az árok szélen is kankalin és ibolya ez a természet akik azt mondják hogy nincs Isten hát azok tehetnek nekem egy szívességet a nagy tudományukkal együtt hát mért nem állnak neki és teremtenek valamit ezt sokszor megkérdeztem tőle ateisták vagy mi a csodának nevezik magukat és először törölnék ki a csipát a szemükből aztán ordítanának papért a halálos ágyukon és miért miért mert rettegnek a pokoltól a rossz lelkiismeretük miatt na igen ismerem a fajtájukat ki volt az első a mindenségben mielőtt senki nem volt még aki mindent megteremtett ki na ezt nem tudják ahogy én se úgyhogy ennyi ezzel az erővel megpróbálhatnák a napot megállítani hogy ne keljen fel holnap neked süt a nap mondta azon a napon mikor ott feküdtünk a rododendronok között Howth headen a szürke tweedöltöny meg a szalmakalapja volt rajta aznap mikor elértem hogy megkérje a kezemet igen először a számból a szájába csúsztattam azt a köményes süteményt szökőév volt mint most is igen 16 évvel ezelőtt Istenem az után a hosszú csók után szinte elállt a lélegzetem igen azt mondta a hegy Virága vagyok igen

mindnyájan virágok vagyunk a női test igen ezegyszer mondott igazat életében és a nap ma csak neked süt igen ez volt amiért megtetszett mert láttam hogy megérti vagy megérzi mi az egy nő és tudtam hogy bármikor az ujjam köré csavarhatom és minden örömöt megadtam neki úgyhogy? rávezettem szépen hogy kérje tőlem mondjam hogy igen és én nem akartam válaszolni mindjárt csak néztem messzire ki a tengerre és az égre annyi sok mindenre gondoltam amiről ő semmit sem tudott Mulveyra és Mr Stanhopera és Hesterre és apára és az öreg Grove kapitányra és a matrózokra akik itt a pirost kidobóst meg rókavadászatot játszottak így hívták a kikötőben és az őrszemre a kormányzó palotája előtt azzal a vacakkal a fehér sisakja körül szegény ördög éppen hogy ropogósra nem sült és a spanyol lányokra akik örökké nevetnek a kendőjükkel meg a magasra tűzött fésűjükkel és a reggeli árverésekre a görögökre és a zsidókra és az arabokra és a frász tudja kiféle minden népség volt Európa minden részéből és a Duke Streetre és a baromfi piacra a kotkodácsolásra Larby Sharon boltja körül és a szegény csacsikra amint félálomban botladoznak és azokra a gyanús alakokra a köpenyükben horkolva a lépcsőkön az árnyékban és bivalyosszekerek óriási kerekeire és a régi várra sokezer éves lehetett igen és azokra a jóképű mórokra mindegyik fehérben és turbánban mint a királyok ahogy szólongattak hogy foglaljak helyet a csöpp butikjaikban és Rondára meg a posadák öreg ablakaira 2 csillogó szem az ablakrács mögött a szeretője meg a vasat csókolhatja és a kocsmák félig lehúzott redőnyére éjjel és a kasztanyettákra és arra az estére mikor lekéstük a hajót Algecirasban és az éjjeliőr csak járt körbe csöndben a lámpájával és Ó arra a rettentő mély örvényre Ó és a tengerre a tengerre mikor bíborvörös néha mint a tűz és az isteni naplementékre és a fügefákra az Alameda kertjeiben igen és arra a sok fura szűk utcára és a rózsaszín és kék és sárga házakra és rózsakertekre és jázminra és muskátlikra és kaktuszokra és Gibraltárra lánykoromban ahol a hegy Virága voltam igen mikor rózsát tűztem a hajamba mint az andalúziai lányok vagy vöröset viseljek e igen és arra ahogy megcsókolt a Mór fal alatt és azt gondoltam ha már ő akkor legyen ő mért ne és a szememmel kértem hogy kérdezze meg újra igen és akkor megkérdezte hogy igen mondanék e igent kis hegyi Virágom és előbb átöleltem igen és magamhoz húztam úgy hogy egészen érezze a mellem csupa illat igen és a szíve őrülten vert és igen mondtam igen akarom Igen.

Trieszt-Zürich-Párizs, 1914-1921

Utószó

Ulysses ma nem hazudozhat szakmányban,
mert Pénelopé felveszi a telefonkagylót.
(Márai Sándor: Napló, 1949)

A világirodalmi klasszikusok alapvető tulajdonsága és ismérve a romolhatatlanság – persze az emberi kultúra léptékével mérve. Ha az *Odüsszeia* nem maradt volna évezredeket túlélőén eleven és érvényes olvasmány, akkor az *Ulysses* helyett Joyce is egy másik könyvet írt volna. Azzal, hogy épp az *Ulysses*t írta meg, az *Odüsszeia* továbbéléséhez is hozzájárult, s mi is reméljük, hogy lesz majd, aki újabb évezredek múltával tekint vissza erre a finom és összetett kölcsönviszonyra, ahogy minden bizonnyal Homérosz kortársai remélték, hogy mi is olvasni fogjuk az *Odüsszeiá*t. A nagy művek romolhatatlanságát azonban fordításaik nem öröklik meg. A fordítás egy adott kor, egy adott kulturális közeg képe a műről, amely kép a közeg megváltozásával óhatatlanul elavul. A fordítás nem része a mű önálló, önmagáért való létezésének, hanem kontextushoz kötött működési mód, életjelenség, funkció.

Az újrafordítást számos változás teheti szükségessé és sürgetővé. Megváltozhat az eredeti mű világirodalmi pozíciója, megváltozhatnak a befogadó irodalom belső viszonyai (beleértve magát az irodalmi nyelvet), új tendenciák léphetnek színre a műfordítás elméletében és gyakorlatában – miáltal az olvasók is mást kezdenek várni egy fordításszövegtől –, s ami talán a legmélyebbre ható változás: maga az olvasás módja, a szövegek elérésének, kezelésének feltételrendszere is kicserélődhet. Az *Ulysess*zel Szentkuthy Miklós fordításának 1974-es megjelenése óta ez mind megtörtént.

Azokban az évtizedekben kétségkívül Szentkuthy volt az *Ulysses* ideális fordítója. Amikor korai nagy prózája, a *Prae* megjelent, a kritikusok azonnal a „magyar Joyce” címkéjét akasztották rá, noha saját bevallása szerint ekkor még nem is ismerte Joyce munkásságát. De a rokonságot ettől függetlenül nehéz vitatni: a Joyce-próza legfőbb ismérveként emlegetett belső monológ és a tudatfolyam-technika eltéveszthetetlenül jelen van nála is, éppúgy, mint a stilisztikai virtuozitás és a rendkívül széles alapozású műveltség, amely a

hitként elhagyott, de gondolkodási keretként megtartott katolicizmusban gyökerezik. Joyce és Szentkuthy között elkerülhetetlen volt a találkozás, a magyar kultúra várta, sőt elvárta ezt. Ne feledjük, hogy ebben a várakozásban egy negyedszázad kulturális elvonási tünetei torlódtak össze. A mából visszanézve úgy gondolhatnánk, tökéletesen megfelelt volna a célnak, ha – némi szerkesztői gondozás után – Gáspár Endre 1947-ben megjelent (*Ulysses*-fordítását adták volna közre. A magyar kultúrának azonban szenzációra volt szüksége, Gáspár munkája pedig nem volt több, mint a kor sztenderdjének megfelelő, a szó legjobb értelmében véve alázatos iparosmunka, amelyet maga a fordító is munkássága csúcsának tekintett – tegyük hozzá, terjedelmében és „szélességében" (14 nyelv) a magyar irodalomtörténet egyik legnagyobb műfordítói életművéről beszélünk.

Szentkuthy fordítása ezzel szemben valóban szenzációs: ebből éppúgy levezethetők legnagyobb, megőrzendő értékei, mint esendőségei. Az 1974-es kiadással kezdődött meg igazán az *Ulysses* magyarországi recepciója, hiszen Gáspár munkájának annak idején nem volt módja jelentős kulturális hatást kiváltani: mire az első olvasók a könyv végére értek, a szerző úgyszólván máris tiltólistára került (a sovány kritikai visszhangból kiemelkedik Szentkuthy recenziója). Az 1974-es fordítás pedig végképp kultúrtörténeti kuriózummá minősítette Gáspár munkáját. Joyce „beengedése" a magyar kultúrába a hatvanas évek végének kultúrpolitikai nyitásához illeszkedett: a könyvet ma már elképzelhetetlen, ötvenezres példányszámban nyomtatták ki (amit a Gáspár-fordítás szerény ezrével is érdemes összevetni).

A könyv tehát ezúttal eljutott az olvasók széles köréhez, kritikai fogadtatást is kapott: aktív kapcsolatba lépett a magyar kultúra folyamataival. 1986-ban újra kiadták (negyvenezer példány), ez alkalommal Bartos Tibor (aki szerkesztőként már az 1974-es kiadáson is jelentős nyomot hagyott) számos helyen átalakította a szöveget, néhol hibákat is javított, többnyire azonban inkább saját nyelvi-stilisztikai kreativitását juttatta érvényre. Ezeket a változtatásokat Szentkuthy nem kísérte szorosan figyelemmel, de formálisan végül jóváhagyta. Az 1998-as kiadás lényegében változatlanul követi az 1986-ost. Ha a 12-14 éves ciklust vesszük figyelembe, az új kiadás mindenképpen időszerű. Ha pedig az 1974 óta történt, az *Ulysses*t érintő kulturális változásokat tekintjük, kiviláglik a radikális – újrafordítással felérő – átdolgozás szükségszerűsége.

E csaknem négy évtizednyi időszak jelentős változásokat hozott az *Ulysses* világirodalmi pozíciójában. Megkerülhetetlen jelentőségéhez

természetesen már a hatvanas években sem fért kétség (amit annak fényében érdemes értékelni, hogy Szerb Antal *A világirodalom történeté*ben még blöffnek, sőt lelepleződött blöffnek tekintette), de ez a jelentőség azóta is csak növekedni látszik. Az idekívánkozó klisé szerint könyvtárnyi szakirodalomról kellene beszélnünk, de a Joyce-irodalom valójában önálló univerzummá nőtt, amelyben nemcsak a kezdőknek szóló kalauzoktól az enciklopédikus összefoglalásokig és az említett vagy csak utalt melléktémák aprólékos feldolgozásáig terjed a skála, hanem önálló életrajzi monográfiákat szenteltek például Joyce feleségének, édesapjának és lányának is. A nemzetközi konferenciák sokasága mellett több tudományos folyóirat kizárólag a Joyce-életmű vonatkozásaival foglalkozik, és ezek nem korlátozódnak az angol nyelvterületre. Joyce életének helyszínein önálló Joyce-kutatóhelyek jöttek létre: Dublinban külön kutatóközpont és múzeum létesült, Zürichben a kutatóközpont archívum is egyben, Triesztben a nyári egyetem maga vált intézménnyé. A fordítások és újrafordítások száma alig követhető. Tetszik vagy sem, a Joyce-életmű köré ma világméretű kultusz épül, amelynek határai a legobskúrusabb szaktudományos vizsgálódásoktól egészen a kommersz turistalátványosságokig, a Dublinba szervezett kocsmatúrákig terjednek. És ez a Joyce-univerzum korántsem zárt: az *Ulysses*nek például olyan, szakbarbárnak aligha nevezhető gondolkodók is szenteltek önálló, könyv-méretű tanulmányt, mint Jacques Derrida vagy Umberto Eco. Joyce tehát ma sokkal fontosabb, mint 1974-ben volt, és összehasonlíthatatlanul többet is tudunk róla. Az *Ulysses* ma sokak szemében a 20. századi irodalmi modernizmus legfontosabb műve, sarokköve.

A magyar irodalmi közeg és nyelv változásainak összefoglalásába, az időközben fellépett nemzedékek és irányzatok szemlézésébe kár volna itt belefogni, csupán egy óvatos tézisre és egyetlen példára szorítkozunk. A tézis a hetvenes évek második felének a kritika és az irodalomtörténet-írás által „prózafordulat” néven számon tartott fejleményeire vonatkozik, és azt kívánná felvetni, hogy a számos és sokrétű előzmény között lehet némi szerepe annak a ténynek is, hogy ezen írók némelyike (kiváltképp Esterházy Péter) már olvashatta (magyarul) Joyce-ot. A példa egy konkrét fordítástechnikai részletet érint: az *Ulysses* 13. fejezetében Gerty MacDowell gondolatai és elbeszélt cselekedetei két, viszonylag közel álló stilisztikai pólus, a romantikus füzetregény biztonságos közhelyei és a dilettáns, önnön esendőségébe bonyolódó, ám önmagát véresen komolyan

vevő önjelölt nőíró hangütése között mozognak. Egy ilyen specifikus stilisztikai mezőt a fordítónak lényegesen könnyebb megcélozni (az olvasónak pedig azonosítani) egy olyan irodalom közegében, amely ismeri Sárbogárdi Jolán munkásságát. A nyelvben persze sokkal egyszerűbb, földhözragadtabb változások is végbementek. Mivel az *Ulysses* viszonylag sok szlenget használ, fordítója is erre kényszerül, csakhogy a szleng a nyelv leggyorsabban és legkiszámíthatatlanabbul változó rétege. Bár nagyjából még értjük, élőszóban sosem használnánk azt a kifejezést, hogy „fád paslag". És ez még nem is volna nagy baj, ha a kifejezés a századfordulót idézné – de sajnos a hatvanas éveket idézi, így nemcsak elavult, de anakronisztikus is.

A harmadik jelentősen megváltozott kulturális környezeti tényező a mód, ahogyan fordítunk. Szentkuthy nyilvánvalóan a Nyugat nagy nemzedékének fordítási módszertanát követte, amelynek eredményeit Rába György remek monográfiájának címe jellemzi a legtömörebben: Szép hűtlenek. Szentkuthy számára a szépség (vagy legalábbis nyelvi érdekesség, eredetiség) számtalan esetben fontosabbnak látszik, mint a szöveg értelmének hozzávetőleges követése. Ahol laposnak, szürkének találja az eredetit, ott feldíszíti. A „ponderous saxon" (nehézfejű szász) megfelelője nála nem kevesebb, mint „Ponderosa Tudor rózsa", ami persze a maga módján vicces, de az olvasóhoz nem hozza közelebb a szöveg értelmét, hanem inkább távolítja tőle. A nem értett fordulatokból, nem azonosított utalásokból többnyire színes (és jellemzően obszcenitásba hajló) nonszensz lesz nála. Ez sokszor szórakoztató, néha már-már zseniális, de a könyv nyelvi, logikai és kulturális struktúráját megroppantja, szétzilálja. Stilisztikai virtuozitása valóban Joyce-éhoz mérhető, de nem társul hozzá Joyce struktúraérzéke, szerkesztői fegyelme, amit adott esetben egy szigorú szerkesztőnek kellett volna pótolnia. Még jobban látszik ez a bomlasztó hatás ott, ahol Szentkuthy túláradó kreativitása egyazon ragadványnévre két vagy több fordítást is kitalál (például Skin-the-goat a hetedik fejezetben „Kecskenyúzó", a tizenhatodikban „Gáláns Gida"), és az olvasó elveszíti a szereplő azonosításának lehetőségét. Ez a fajta fordítói önkényesség ma már elfogadhatatlan, többek között azért is, mert az *Ulysses* potenciális olvasói közül ma összehasonlíthatatlanul többen tudnak angolul, mint 1974-ben.

Ez a megállapítás pedig átvezet a negyedik, a legradikálisabb környezeti változáshoz: a szöveges információhoz való viszonyunk alapvető módosulásához. Az elkövetett strukturális hibák túlnyomó részét Szentkuthy

sem követte volna el, ha rendelkezésére állt volna a digitális szöveg. A Skin-the-goat problémát a legegyszerűbb szövegszerkesztő egyetlen keresése egyetlen másodperc alatt leleplezi. Ami pedig a referenciális hibákat illeti, számtalan közülük éppilyen könnyen megoldható egy internetes kereséssel. Ennek a változásnak a hatásai felmérhetetlenek. Az *Ulysses* kulturális utalásai között jó pár olyan akad, amit a hetvenes évek Magyarországán egyszerűen nem volt mód megfejteni. A szótárban nem szereplő, hiberno-angol tájszavakat és szleng-kifejezéseket, vagy a kor populáris kultúrájának rég feledésbe veszett elemeit egyetlen elérhető lexikon sem tartalmazta: megértésükhöz külföldi specialistákkal kellett volna hosszú, papíralapú levélváltásokba bonyolódni. Ezt a kor kiadói gyakorlata nem tette lehetővé, olvasóközönsége pedig nem várta el. (Ennek fényében különösen elismerésre méltó, hogy Szentkuthy több területen, például kelta mitológiában, ír őstörténetben vagy patrisztikában komoly háttérkutatásokat folytatott.) A mai olvasótól azonban pontosan ugyanúgy karnyújtásnyira van a Google és a Wikipedia, mint a mai kor fordítójától. És ahogyan Szentkuthy a számára elérhető keretek között sokszorta többet tudott a könyv témáiról a kortárs átlagolvasónál, úgy a mai fordítóval szemben is jogos elvárás, hogy tudása terjedjen túl a Google és a Wikipedia színvonalán. Ezt a többletet az a kilencvenes évek óta zajló folyamat teremtette meg, amelynek során a Joyce-kutatás Magyarországon is körülhatárolt diszciplínává vált, mely tagoltságában, az általa kezelt összefüggésrendszer kiterjedtségében, az általa lehetővé tett felismerések gazdagságában semmivel sem szegényesebb (pusztán csak fiatalabb), mint például a Shakespeare-, Dante- vagy Horatius-kutatás. Joyce-ra elkezdtünk valódi klasszikusként tekinteni, és akként is olvasni-kutatni-tanítani, végül ismerni – és talán érteni. (Ez persze a külföldi specialistákkal való levelezést továbbra is magában foglalja, de ma már szerencsére elektronikusan.)

A fentiekből kiviláglik, melyek azok a műveletek (az általános nyelvi korszerűsítés mellett), amelyeket akkor is el kellett volna végezni, ha a változtatásokat kifejezetten a hibajavítás minimális programjára korlátozzuk. Orvosolni a referenciális hibákat (melyek egy része, de korántsem mind, a források hozzáférhetetlenségének számlájára írható); rendbe hozni a strukturális hibákat (amit a digitális szöveg kétségkívül megkönnyít, ám maga Joyce is enélkül dolgozott): végül visszanyesni a struktúrát megbontó túlfordításokat, a nyelvi kreativitás megszaladásait. Minthogy a puszta

hibajavítás koncepcióját már munkánk kezdetén meghaladtuk, jogos kérdés (sokan fel is tették már), hogy miért nem kezdtük inkább nulláról az egészet.

A válasz három részre osztható. Az első ok, mondhatni, érzelmi: nem akartuk megfosztani magunkat és az olvasókat Szentkuthy kreativitásának és virtuozitásának olyan leleményeitől, amelyek referenciálisan és strukturálisan is tökéletesen illeszkednek a regény szövetébe, miközben asszociatív gazdagságukban és humorukban alkalmasint túltesznek az eredetin, mint például a *mentenpisózis, bronzavonz* és *kéjarany* kettőse, vagy épp a *Csücske* becenév. A második ok merőben racionális: amit Szentkuthy (vagy akár már Gáspár) józan belátás szerint jól megoldott, azt felesleges volna a puszta különbözés kedvéért – esetleg rosszabbul – újraszerkeszteni (erre az öncélú különbözésre Gáspár és Szentkuthy között is találni példákat). A harmadik okot egyfajta kulturális pragmatizmus diktálja: tisztában vagyunk vele, hogy az *Ulysses* magyarországi kulturális recepciója, annak eddigi története és jelenlegi állapota alapvetően Szentkuthy fordításához kötődik, s mi ezt a folyamatot nem megtörni vagy újraindítani kívánjuk, hanem lehetőség szerint folytatni és elmélyíteni.

Vállalkozásunkra elsősorban tudományos teljesítményként tekintünk: olyan módon nyúltunk egy modern klasszikushoz, ahogyan az antik klasszikusokhoz szokás. Ennek egyik összetevője a munka kollektív jellege, amely Magyarországon némileg szokatlan, de az *Ulysses* fordításainak történetében egyáltalán nem: hiába büszkélkedhetett a korábbi német és francia fordítás Joyce személyes jóváhagyásával, mindkét nyelven újrafordították a regényt – kollektív keretben és tudományos igényességgel. Tudományos megfontolásainkról, apparátusunkról, módszertanunkról másutt, előadásokban és szaktanulmányokban bőségesen beszámoltunk. Itt csak annak a reményünknek kívánunk hangot adni, hogy szövegünk nemcsak filológiai pontosságban, hanem élvezeti értékben is meghaladja a korábbi verziókat. Meggyőződésünk ugyanis, hogy ez az érték nem a többé-kevésbé önkényes nyelvi ornamentikában, hanem James Joyce eredeti elképzeléseinek minél hívebb követésében, a referenciális, strukturális és stilisztikai pontosságban rejlik. Abban, hogy a magyar olvasónak módja legyen ugyanazon nevetni, csodálkozni vagy meghatódni, mint az angol anyanyelvű olvasónak. Ennek megvalósítása olykor művészi szintű kreativitást követel, amelyet azonban a filológiai pontosság igénye tart kordában. Bízunk benne, hogy a mi szövegünk is kibír majd néhány évtizedet.

Minthogy a jelen kiadás nem tartalmaz tárgyi jegyzeteket, úgy döntöttünk, hogy a más, klasszikus fordításokból átvett szövegrészek megszokott lábjegyzeteitől is eltekintünk. Így a magyar olvasó helyzete nagyjából megfelel az anyanyelvi olvasóénak: az idézeteket egyedül kell felismernie. Ebben azzal igyekeztünk segíteni, hogy minden olyan esetben, ahol a szövegösszefüggés megengedte, a kulturálisan beágyazódott, önálló nyelvi patinával rendelkező változatot választottuk, például Shakespeare esetében Aranyt, a Bibliánál Károlit. Néhány esetben azonban kénytelenek voltunk modernebb verziókat használni, illetve újat készíteni. A nem klasszikus verseket, amelyek magától Joyce-tól vagy kortársaitól származnak, illetve az ír folklór vagy a populáris kultúra termékei, csaknem kivétel nélkül újrafordítottuk, de itt-ott felhasználtuk az 1974-es kiadás megoldásait, akár magától Szentkuthytól származtak, akár – néhány nehezebb, formailag feszesebb vers esetében – Orbán Ottótól. Egy Orbán Ottó-fordítást, Bloom „Remélem én, hogy egyszer” kezdetű költeményét, amely időközben saját jogán a magyar nonszensz költészet klasszikusává vált, változatlanul megtartottunk.

Köszönetnyilvánításaink közül az első és legfontosabb Fritz Sennt illeti, a zürichi James Joyce Alapítvány vezetőjét, a legtöbb kortárs európai és számos tengeren túli Joyce-kutató mentorát: munkánk során mindvégig biztonságot jelentett, hogy végső forrásként számíthattunk rá. Megnyugtató tudat, hogy ha valamit ő sem tud az *Ulysses* világáról, azt más már nemigen fogja rajtunk számon kérni. Hazai pályán Szegedy-Maszák Mihály volt az, aki igen korán felismerte és elismerte munkánk jelentőségét, akadémiai fórumokon is támogatott bennünket, és komoly tanulmányi szentelt a vállalkozásunk által felvetett kérdéseknek. A munkafolyamat egy-egy pontján jelentős és önzetlen segítséget kaptunk Bacsó Bélától, illetve Ritoók Zsigmondtól.

Külön köszönet jár azoknak a kollégáinknak, akik a vállalkozás valamelyik szakaszában hivatalosan vagy önkéntes vállalásból részesei voltak a munkának, és a végeredményen rajta hagyták a kezük nyomát: Mecsnóber Teklának. Mihálycsa Erikának és Takács Ferencnek. Számos kérdés tisztázását köszönhetjük Tim és Christine O’Neillnek (Dublin), valamint Donald E. Morse-nak (Debreceni Egyetem). A 17. fejezetben található ballada új szövegét Tallér Zsófia igazította össze a kottával, hogy magyarul is énekelhető legyen. Ezektől eltérő, de pótolhatatlan segítség volt, amit egyetemi hallgatóinktól kaptunk Pécsett és Debrecenben: önkéntes

tesztcsoportot alkottak, miközben remek ötletek és termékeny kételyek sokaságát szállították.

Felmérhetetlen az értéke annak a támogatásnak, amelyet Tompa Máriától, a Szentkuthy-hagyaték gondozójától kaptunk: hozzáférést biztosított Szentkuthy könyveihez, kéziratihoz, kiadatlan hangfelvételekhez és dokumentumokhoz, s megadta beleegyezését, hogy a szöveg a jelen formájában jelenhessen meg. Végül meg kell emlékeznünk Szabolcsi Miklósról, aki 1997-ben, a korai, tétova, elméleti tapogatózások idején elsőként vetette fel, hogy mindez akár valóra is váltható, mondván: „Na és mikor fogtok hozzá?”

Egy ilyen léptékű vállalkozás természetesen el sem indulhatott volna intézményi keretek nélkül. Az előkészületi munkák hátterét 2002 és 2006 között az OTKA T34357 jelzetű pályázata biztosította. A munka dandárja 2006-tól 2009 végéig az NKFP B4-2006-0001 jelzetű támogatásának keretében folyt. Mindkét pályázatnak az MTA Irodalomtudományi Intézete adott otthont.

Kappanyos András

TARTALOM

- I
  - [1]
  - [2]
  - [3]
- II
  - [4]
  - [5]
  - [6]
  - [7]
  - [8]
  - [9]
  - [10]
  - [11]
  - [12]
  - [13]
  - [14]
  - [15]
- III
  - [16]
  - [17]
  - [18]
- Utószó

I

Table of Contents

I
- [1]
- [2]
- [3]

II
- [4]
- [5]
- [6]
- [7]
- [8]
- [9]
- [10]
- [11]
- [12]
- [13]
- [14]
- [15]

III
- [16]
- [17]
- [18]

Utószó